

Άρθρο πρώτο

Κυρώνεται ο Ενιαίος Κώδικας Αυτοδιοίκησης σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 76 του Συντάγματος, ο οποίος έχει συνταχθεί από την Επιτροπή, που συγκροτήθηκε, κατ' εξουσιοδότηση της παρ.9 του άρθρου 283 του ν. 3852/2010 (Α' 87)

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α' ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΑΤΑΞΗ

Άρθρο 1

Πρώτος και δεύτερος βαθμός της τοπικής αυτοδιοίκησης (Άρθρο 1 του ν. 3463/2006 και 1, 3 και 4 του ν. 3852/2010)

1. Οι δήμοι και οι περιφέρειες είναι αυτοδιοικούμενα κατά τόπο νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (νπδδ) και αποτελούν τον πρώτο και δεύτερο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης αντίστοιχα. Οι δήμοι και οι περιφέρειες, ως έκφραση της λαϊκής κυριαρχίας, αποτελούν θεμελιώδη θεσμό του δημοσίου βίου των Ελλήνων όπως αυτός κατοχυρώνεται από τις διατάξεις του άρθρου 102 του Συντάγματος και του Ευρωπαϊκού Χάρτη Τοπικής Αυτονομίας που κυρώθηκε με το ν. 1850/1989 (Α' 144).
2. Μεταξύ των δύο βαθμών τοπικής αυτοδιοίκησης δεν υφίστανται σχέσεις ελέγχου και ιεραρχίας, αλλά συνεργασίας και συναλληλίας, οι οποίες αναπτύσσονται βάσει του νόμου, κοινών συμφωνιών, καθώς και με το συντονισμό κοινών δράσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΣΥΣΤΑΣΗ – ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Άρθρο 2

Σύσταση-Συγκρότηση Δήμων (Άρθρο 2 του ν. 3463/2006, 20 του ν. 3731/2008 και 2 του ν. 3852/2010)

1. Δήμοι είναι όσοι έχουν ήδη συσταθεί ή συνιστώνται με νόμο.
2. Η εδαφική περιφέρεια κάθε δήμου που προέρχεται από συνένωση κατά τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 3852/2010 (Α' 87) αποτελείται από τις εδαφικές περιφέρειες των συνενουμένων οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ). Οι εδαφικές αυτές περιφέρειες αποτελούν τις δημοτικές ενότητες του δήμου, χωρίς να έχουν ίδια νομική προσωπικότητα, και φέρουν το όνομα του πρώην ΟΤΑ.
3. Οι δήμοι υποδιαιρούνται σε δημοτικές και τοπικές κοινότητες σύμφωνα με το άρθρο 129 του παρόντος Κώδικα.
 - α. Δημοτικές κοινότητες αποτελούν:
 - αα. Τα τοπικά διαμερίσματα της παρ. 4, του άρθρου 2 του ν. 3463/2006 (Α' 114), εφόσον έχουν πληθυσμό μεγαλύτερο από 2.000 κατοίκους και των νησιωτικών δήμων που έχουν πληθυσμό άνω των χιλίων (1000) κατοίκων.
 - αβ. Τα τοπικά διαμερίσματα της παρ. 4, του άρθρου 2 του ν. 3463/2006 των νησιωτικών δήμων που έχουν πληθυσμό άνω των χιλίων (1000) κατοίκων.
 - αγ. Οι δήμοι και οι κοινότητες που καταργήθηκαν ύστερα από εβελουσία συνένωση σύμφωνα με τις διατάξεις του πδ 410/1995 (Α' 231), εφόσον έχουν πληθυσμό μεγαλύτερο από 2.000 κατοίκους.
 - αδ. Οι δήμοι και οι κοινότητες που συνενώθηκαν με το ν. 3852/2010 και δεν αποτελούνταν από τοπικά διαμερίσματα, εφόσον έχουν πληθυσμό μεγαλύτερο από 2.000 κατοίκους

αε. Πρώην κοινότητες ή τοπικά διαμερίσματα της παρ. 4, του άρθρου 2 του ν. 3463/2006 που εκτείνονται σε όλη την περιφέρεια του νησιού και δεν αποτελούν δήμο σύμφωνα με το άρθρο 1 του ν. 3852/2010 ανεξαρτήτως πληθυσμού.

αστ. Όσες προκύπτουν από τη διαίρεση των δήμων, οι οποίοι στην έδρα τους έχουν πληθυσμό άνω των εκατό χιλιάδων (100.000) κατοίκων.

β. Τοπικές κοινότητες αποτελούν:

βα. Τα τοπικά διαμερίσματα της παρ. 4, του άρθρου 2 του ν. 3463/2006, εφόσον έχουν πληθυσμό έως και 2.000 κατοίκους

ββ. Τα τοπικά διαμερίσματα των νησιωτικών δήμων που έχουν πληθυσμό κάτω των χιλίων (1.000) κατοίκων

βγ. Οι δήμοι ή οι κοινότητες που συνενώθηκαν με το ν. 3852/2010 και δεν αποτελούνται από τοπικά διαμερίσματα, εφόσον έχουν πληθυσμό έως και 2.000 κατοίκους.

Άρθρο 3 **Σύσταση- Συγκρότηση περιφερειών** **(Άρθρο 3 του ν. 3852/2010)**

1. Περιφέρειες είναι όσες έχουν συσταθεί ή συνιστώνται με νόμο.
2. Η περιφέρεια αποτελείται από τις εδαφικές περιφέρειες των περιφερειακών ενότητων, οι οποίες δεν έχουν ίδια νομική προσωπικότητα.
3. Περιφερειακή ενότητα είναι κάθε νομός με έδρα την πρωτεύουσα του νομού.
4. Στις Περιφέρειες Αττικής, Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, Βορείου Αιγαίου, Νοτίου Αιγαίου, Θεσσαλίας και Ιονίων Νήσων συγκροτούνται περισσότερες περιφερειακές ενότητες σύμφωνα με τη παρ. 3, του άρθρου 3 του ν. 3852/ 2010.

Άρθρο 4 **Όνομα και έδρα δήμων και περιφερειών** **(Άρθρο 6 του ν. 3463/2006 και 283 του ν. 3852/2010)**

1. Το όνομα και η έδρα του δήμου και της περιφέρειας ορίζονται με νόμο. Επιτρέπεται η μετονομασία δήμου, δημοτικής ή τοπικής κοινότητας, κατά τις διατάξεις του άρθρου 7. Η δημοτική ή τοπική κοινότητα διατηρεί το όνομα και την έδρα του φαρέα, τον οποίο διαδέχτηκε.
2. Για τη μεταγραφή των ονομάτων των δήμων, των περιφερειών, δημοτικών και περιφερειακών ενότητων, καθώς και δημοτικών ή τοπικών κοινοτήτων με λατινικούς χαρακτήρες εκδίδεται απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, ύστερα από σύμφωνη γνώμη της Εθνικής Επιτροπής Γεωγραφικών Ονομάτων του άρθρου 21 του ν. 3613/ 2007 (Α' 263) όπως ισχύει.
3. Στην ορισθείσα έδρα εγκαθίσταται το κατάστημα του δήμου ή της περιφέρειας.
4. Ιστορική έδρα του δήμου είναι δυνατόν να ορίζεται με το νόμο σύστασής του. Εφόσον συντρέχουν ιστορικοί λόγοι, μπορεί με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου Τοπωνυμίων του άρθρου 7, να ορίζεται και άλλος οικισμός ως ιστορική έδρα δήμου. Για την έκδοση της απόφασης αυτής απαιτείται αίτημα από το συμβούλιο της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας και γνώμη του οικείου δημοτικού συμβουλίου. Στην ιστορική έδρα μπορούν μετά από απόφαση του δημοτικού συμβουλίου να πραγματοποιούνται συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου καθώς και επίσημες εορτές και τελετές.
5. Το δημοτικό συμβούλιο μπορεί να αποφασίζει τη μεταφορά της ορισθείσας έδρας του δήμου με αιτιολογημένη απόφαση, η οποία λαμβάνεται με την πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) του συνολικού αριθμού των μελών του. Η μεταφορά της έδρας συντελείται με την έκδοση προεδρικού διατάγματος έπειτα από πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών.
6. Σε περίπτωση ανάγκης μεταφοράς της έδρας του δήμου ή της περιφέρειας λόγω φυσικών καταστροφών, αυτή δύναται να μεταφερθεί σε άλλο οικισμό που υπάρχει ήδη ή σε νέο οικισμό που δημιουργήθηκε και βρίσκεται μέσα στη διοικητική περιφέρεια του δήμου ή της περιφέρειας. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης ορίζεται ο οικισμός αυτός ως προσωρινή έδρα του δήμου ή της περιφέρειας. Η απόφαση αυτή εκδίδεται ύστερα από γνώμη του

οικείου συμβουλίου, η οποία δίδεται εντός αποκλειστικής προθεσμίας ενός (1) μηνός, αφότου ζητηθεί και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Άρθρο 5

Σφραγίδα και σήμα των δήμων, των περιφερειών και των νομικών προσώπων αυτών (Άρθρο 9 του ν. 3463/2006 και 5 του ν. 3852/2010)

1. α. Η σφραγίδα του δήμου αποτελείται από τρεις επάλληλους και ομόκεντρους κύκλους, από τους οποίους ο εξωτερικός έχει διάμετρο 0,04 μ. Στον εσωτερικό κύκλο τίθεται το έμβλημα της Ελληνικής Δημοκρατίας, σύμφωνα με το άρθρο 2 του ν. 481975 (108 Α), στο δεύτερο κύκλο αναγράφεται με κεφαλαία γράμματα το όνομα του δήμου και στον εξωτερικό οι λέξεις «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ».
- β. Η σφραγίδα των δημοτικών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου είναι όμοια περιεχομένου και διαστάσεων με αυτή των δήμων, με την προσθήκη του ονόματος του νομικού προσώπου ή ιδρύματος μετά το όνομα του δήμου στο δεύτερο κύκλο.
- γ. Η σφραγίδα των συνδέσμων δήμων είναι όμοια περιεχομένου και διαστάσεων με αυτή των δήμων, με την αναγραφή του ονόματος του συνδέσμου στο δεύτερο κύκλο.
2. Η σφραγίδα της περιφέρειας αποτελείται από τρεις επάλληλους και ομόκεντρους κύκλους, από τους οποίους ο εξωτερικός έχει διάμετρο 0,04 μ.. Στον εσωτερικό κύκλο τίθεται το έμβλημα της Ελληνικής Δημοκρατίας, σύμφωνα με το άρθρο 2 του ν. 481975, στο δεύτερο κύκλο αναγράφεται με κεφαλαία γράμματα το όνομα της περιφέρειας και στον εξωτερικό οι λέξεις «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ». Η σφραγίδα των ιδρυμάτων των περιφερειών είναι όμοια περιεχομένου και διαστάσεων με αυτή των περιφερειών, με την προσθήκη του ονόματος του ιδρύματος μετά το όνομα της περιφέρειας στο δεύτερο κύκλο.
3. Οι δήμοι και οι περιφέρειες μπορούν να κάνουν χρήση ιδιαίτερου δηλωτικού σήματος. Το σήμα καθορίζεται με απόφαση του δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου, ύστερα από σύμφωνη γνώμη του συμβουλίου τοπωνυμικών, το οποίο γνωμοδοτεί κατόπιν αιτήματος του οικείου συμβουλίου, αφού συνεκτιμηθούν στοιχεία, που σχετίζονται με την ιστορία, τη μυθολογία και τα ειδικότερα χαρακτηριστικά της περιοχής τους. Το σήμα που καθορίζεται κατά τα ανωτέρω αποτελεί και ιδιαίτερο δηλωτικό σήμα για τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου αυτών.
4. Οι διαστάσεις και το περιεχόμενο της σφραγίδας των επιχειρήσεων των δήμων και των περιφερειών καθώς και το ιδιαίτερο δηλωτικό σήμα καθορίζονται με την απόφαση συστάσεώς τους.

Άρθρο 6

Δημιουργία, συνένωση και προσάρτηση δημοτικών ή τοπικών κοινοτήτων (Άρθρα 4 και 117 του ν. 3463/2006, και 283 του ν. 3852/2010)

1. Ο δήμος, του οποίου ο πληθυσμός του οικισμού της έδρας, σύμφωνα με την τελευταία απογραφή, έχει περισσότερους από εκατό χιλιάδες (100.000) κατοίκους, διαιρείται σε δημοτικές κοινότητες. Ο Δήμος Αθηναίων διαιρείται σε πέντε (5) έως επτά (7) δημοτικές κοινότητες, οι Δήμοι της Θεσσαλονίκης και του Πειραιά σε τρεις (3) έως πέντε (5) και οι λοιποί δήμοι σε δύο (2) έως τέσσερις (4) δημοτικές κοινότητες. Ο αριθμός των δημοτικών κοινοτήτων και τα όρια τους καθορίζονται με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, ύστερα από γνώμη του δημοτικού συμβουλίου και αφού ληφθούν υπόψη η κατανομή του πληθυσμού και η καλύτερη εξυπηρέτηση των κατοίκων.
2. Με προεδρικό διάταγμα, το οποίο εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών ύστερα από γνώμη των συμβουλίων των οικείων δημοτικών κοινοτήτων και γνώμη του δημοτικού συμβουλίου, μπορεί να ανακαθορίζεται ο αριθμός και τα όρια των δημοτικών κοινοτήτων στους δήμους με πληθυσμό μεγαλύτερο των 100.000 κατοίκων.
3. Με προεδρικό διάταγμα, το οποίο εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, μπορεί να συνενώνονται δημοτικές ή τοπικές κοινότητες και να καθορίζεται η έδρα αυτών ή να προσαρτώνται σε άλλον όμοιο δήμο. Το προεδρικό διάταγμα εκδίδεται ύστερα από:
 - α) Σύμφωνη γνώμη που λαμβάνεται με πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) των μελών των οικείων συμβουλίων των δημοτικών ή τοπικών κοινοτήτων ή σύμφωνη γνώμη του εκπροσώπου της τοπικής κοινότητας.

β) Γνώμη του δημοτικού συμβουλίου του δήμου στον οποίο ανήκουν, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του.

γ) Γνώμη του δημοτικού συμβουλίου του δήμου στον οποίον προσαρτώνται, η οποία λαμβάνεται με την πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) του αριθμού των μελών του και με την οποία ορίζεται η δημοτική ενότητα στην οποία εντάσσονται οι ανωτέρω δημοτικές ή τοπικές κοινότητες, καθώς και η έδρα αυτών. Οι ανωτέρω αποφάσεις των συμβουλίων εκδίδονται εντός τριών (3) μηνών, αφότου το συμβούλιο έλαβε το σχετικό ερώτημα.

4. Με προεδρικό διάταγμα, το οποίο εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών ύστερα από γνώμη του οικείου δημοτικού συμβουλίου, οικισμός που έχει απογραφεί ως αυτοτελής μπορεί να αποτελέσει δημοτική ή τοπική κοινότητα ανάλογα με τον πληθυσμό του. Το προεδρικό διάταγμα συνοδεύεται από το αναγκαίο τοπογραφικό διάγραμμα, στο οποίο απεικονίζονται τα όρια της νέας δημοτικής ή τοπικής κοινότητας. Με όμοιο προεδρικό διάταγμα οικισμός μπορεί να προσαρτηθεί σε δημοτική ή τοπική κοινότητα όμορου δήμου ύστερα από αίτημα που υποβάλλεται από τους μισούς τουλάχιστον κατοίκους εκλογείς του οικισμού αυτού και γνώμη του οικείου δημοτικού συμβουλίου στον οποίο προσαρτάται, η οποία λαμβάνεται με πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) του συνόλου του αριθμού των μελών.

5. Δεν επιτρέπεται να προσαρτηθεί δημοτική ή τοπική κοινότητα σε άλλο δήμο, πριν περάσει μία πενταετία από τότε που συστήθηκε ή προσαρτήθηκε.

Άρθρο 7

Μετονομασία Δήμων, δημοτικών ενότητων, δημοτικών ή τοπικών κοινοτήτων, οικισμών και θέσεων

(Άρθρο 7 του ν. 3463/2006)

1. Η μετονομασία δήμων, δημοτικών ενότητων, δημοτικών ή τοπικών κοινοτήτων, οικισμών, καθώς και η ονομασία και μετονομασία θέσεων γίνεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, ύστερα από αίτημα του δημοτικού συμβουλίου και σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Τοπωνυμίων, του επομένου άρθρου. Για μετονομασία δημοτικής ή τοπικής κοινότητας ή οικισμού ή για ονομασία και μετονομασία θέσεων απαιτείται και γνώμη του οικείου συμβουλίου ή του εκπροσώπου της τοπικής κοινότητας. Με την ίδια διαδικασία γίνεται ονομασία και μετονομασία θέσεων και ύστερα από αίτημα άλλης δημόσιας αρχής που υποβάλλεται στον Υπουργό Εσωτερικών. Στην περίπτωση αυτή απαιτείται η γνώμη του οικείου δημοτικού συμβουλίου, η οποία παρέχεται μέσα σε προθεσμία τριών (3) μηνών, αφότου το δημοτικό συμβούλιο έλαβε το σχετικό ερώτημα. Αν η γνώμη δεν υποβληθεί μέσα σε αυτήν την προθεσμία, η απόφαση εκδίδεται και χωρίς αυτήν.

2. Νέο αίτημα μετονομασίας είναι δυνατόν να υποβληθεί μετά την πάροδο διετίας από την παροχή αρνητικής γνώμης του Συμβουλίου Τοπωνυμίων.

3. Οικισμοί που υπάρχουν ήδη ή δημιουργούνται για πρώτη φορά και δεν έχουν απογραφεί ως αυτοτελείς, αν δεν έχουν όνομα μπορούν να αποκτήσουν όνομα με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου που εκδίδεται ύστερα από σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Τοπωνυμίων. Περίληψη της απόφασης αυτής δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως με επιμέλεια του δημάρχου, μετά τον έλεγχο νομιμότητας κατά τις διατάξεις του άρθρου 184 του παρόντος.

Άρθρο 8

Συμβούλιο Τοπωνυμίων

(Άρθρο 7 του ν. 3463/2006)

1. Συνιστάται στο Υπουργείο Εσωτερικών Συμβούλιο Τοπωνυμίων που αποτελείται από :

α) Το Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Εσωτερικών, ως Πρόεδρα, αναπληρούμενο σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματος από το Γενικό Διευθυντή Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου.

β) Το Γενικό Διευθυντή Τοπικής Αυτοδιοίκησης, με αναπληρωτή τον προϊστάμενο της Διεύθυνσης Οργάνωσης και Λειτουργίας Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου.

γ) Το Διοικητή της Γεωγραφικής Υπηρεσίας Στρατού, ο οποίος αναπληρώνεται νομίμως. Όταν συζητούνται ονομασίες νήσων ή θαλάσσιων περιοχών δήμων ή δημοτικών ή τοπικών κοινοτήτων, οικισμών και θέσεων νησιών, τότε καλείται ο προϊστάμενος της αρμόδιας Διεύθυνσης της Υδρογραφικής Υπηρεσίας Ναυτικού, ή ο νόμιμος αναπληρωτής του.

- δ) Έναν καθηγητή γλωσσολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών που ορίζεται μαζί με τον αναπληρωτή του από την οικεία Σχολή.
- ε) Έναν καθηγητή αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών που ορίζεται μαζί με τον αναπληρωτή του από το οικείο τμήμα του Πανεπιστημίου.
- στ) Έναν εκπρόσωπο της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας που ορίζεται μαζί με τον αναπληρωτή του από την εκτελεστική επιτροπή της.
2. Οι αποφάσεις του Συμβουλίου λαμβάνονται κατά πλειοψηφία. Σε περίπτωση ισοψηφίας επικρατεί η ψήφος του προέδρου.
3. Το Συμβούλιο συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών με την οποία ορίζονται δύο υπάλληλοι της Διεύθυνσης Οργάνωσης και Λειτουργίας ΟΤΑ του Υπουργείου, με τους αναπληρωτές τους, ως γραμματείς. Τα θέματα της ημερήσιας διάταξης που καταρτίζεται από τον Πρόεδρο, εισηγείται στο συμβούλιο ο προϊστάμενος του αρμοδίου Τμήματος του Υπουργείου Εσωτερικών ή ο νόμιμος αναπληρωτής του.
4. Το Συμβούλιο διατυπώνει σύμφωνη γνώμη για τα αν είναι βάσιμες κατά νόμο και κατά την ουσία οι αιτήσεις για: α) τη μετονομασία δήμων, δημοτικών ενοτήτων, δημοτικών ή τοπικών κοινοτήτων, καθώς και για την ονομασία και μετονομασία οικισμών και θέσεων κατά το προηγούμενο άρθρο β) τη χρήση ιδιαίτερου δηλωτικού σήματος από τους δήμους, τις περιφέρειες, και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου αυτών, και γ) τον ορισμό οικισμού ως ιστορικής έδρας δήμου.
5. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών ρυθμίζονται θέματα λειτουργίας του Συμβουλίου Τοπωνυμίων.

Άρθρο 9

Ονομασία και μετονομασία συνοικιών, οδών και πλατειών (Άρθρο 8 του ν. 3463/2006 και 19 του ν. 4071/2012)

1. Η ονομασία συνοικιών, οδών και πλατειών γίνεται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται ύστερα από εισήγηση του συμβουλίου της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας ή του εκπαιδευτικού της τοπικής κοινότητας και σύμφωνη γνώμη επιτροπής, στην οποία συμμετέχουν:
- α. Ένας προϊστάμενος Διεύθυνσης ή Τμήματος της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, ως πρόεδρος.
- β. Δύο εκπρόσωποι της Περιφερειακής Ένωσης Δήμων που ορίζονται με τους αναπληρωτές τους από την εκτελεστική επιτροπή της
- γ. Δύο καθηγητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης κλάδου ΠΕ 02
2. Οι αποφάσεις της επιτροπής λαμβάνονται κατά πλειοψηφία. Σε περίπτωση ισοψηφίας, επικρατεί η ψήφος του προέδρου.
3. Η επιτροπή συγκροτείται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, με την οποία ορίζονται οι αναπληρωτές των μελών των περιπτώσεων α και γ, καθώς και ο γραμματέας της επιτροπής και ο αναπληρωτής του, οι οποίοι είναι υπάλληλοι κατηγορίας ΠΕ της Αποκεντρωμένης Διοίκησης.
4. Σε περίπτωση που στην ίδια Αποκεντρωμένη Διοίκηση συνιστώνται περισσότερες από μία επιτροπές, με την ίδια απόφαση καθορίζεται η τοπική αρμοδιότητα κάθε επιτροπής, καθώς και η έδρα της.
5. Η μετονομασία συνοικιών, οδών και πλατειών επιτρέπεται για εξαιρετικούς λόγους και γίνεται με την ίδια διαδικασία. Στις περιπτώσεις αυτές οι αποφάσεις των συμβουλίων λαμβάνονται με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

ΕΔΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ - ΟΡΙΑ ΔΗΜΩΝ

Άρθρο 10

Εδαφική περιφέρεια δήμων και περιφερειών (Άρθρο 10 του ν. 3463/2006)

1. Κάθε δήμος έχει ενιαία εδαφική περιφέρεια. Κάθε τμήμα της χώρας ανήκει στην περιφέρεια ενός δήμου. Οι δημοτικές ενότητες, καθώς και οι δημοτικές ή οι τοπικές κοινότητες αποτελούν υποδιαίρεση της ενιαίας εδαφικής περιφέρειας του δήμου.
2. Σε νησιωτικές περιοχές δήμοι θεωρούνται άμοραι, εφόσον περιλαμβάνονται σε τοπικό σύμπλεγμα νησιών ή γειτνιάζουν μεταξύ τους.
3. Κάθε περιφέρεια έχει ενιαία εδαφική περιφέρεια. Οι περιφερειακές ενότητες αποτελούν υποδιαίρεση της ενιαίας εδαφικής περιφέρειάς της.

Άρθρο 11

Επιτροπή Ορίων Δήμων

(Άρθρο 11 του ν. 3463/2006, 19 του ν. 4071/2012, 11 του ν. 3463/2006 και 89 του Συντάγματος)

1. Τα όρια της εδαφικής περιφέρειας κάθε δήμου καθορίζονται από επιτροπή που συγκροτεί ο Γενικός Γραμματέας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν απόφασης του δημοτικού συμβουλίου των ενδιαφερόμενων δήμων. Η επιτροπή έχει δικαιοδοτικό χαρακτήρα.
2. Για τον καθορισμό των ορίων λαμβάνονται υπόψη ιδίως η δημοτική ιδιοκτησία, η ιδιοκτησία των κατοίκων και οι ιδιαίτερες ανάγκες των κατοίκων των οικισμών.
3. Η επιτροπή της παρ. 1 αποτελείται από τον ειρηνοδίκη ως πρόεδρο, τους δημάρχους των ενδιαφερόμενων δήμων και δύο (2) μηχανικούς οποιασδήποτε δημόσιας υπηρεσίας, εκ των οποίων ο ένας με ειδικότητα κατά πράξη ή τοπικό μηχανικό. Αν οι ενδιαφερόμενοι δήμοι υπάγονται σε περισσότερα ειρηνοδικεία εντός της ίδιας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, ο Γενικός Γραμματέας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης ορίζει έναν από τους ειρηνοδίκους ως πρόεδρο της επιτροπής. Αν το ειρηνοδικείο δεν υπάγεται εντός της ίδιας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, ο ειρηνοδίκης ορίζεται με κοινή απόφαση των Γενικών Γραμματέων των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, με την οποία συγκροτείται και η επιτροπή του πρώτου εδαφίου.
4. Η επιτροπή έχει απαρτία εφόσον είναι παρόντες τουλάχιστον ο πρόεδρος και δύο από τα μέλη της. Οι αποφάσεις της επιτροπής λαμβάνονται κατά πλειοψηφία. Σε περίπτωση ισοψηφίας, επικρατεί η ψήφος του προέδρου.
5. Θέματα που αφορούν στις συνεδριάσεις της επιτροπής, την επιτόπια μετάβαση των μελών της, καθώς και τη σύνταξη την υποβολή και την κοινοποίηση της έκθεσής καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών.
6. Οι δήμοι μπορούν να ασκήσουν προσφυγή κατά των εκθέσεων της επιτροπής ορίων στο τριμελές διοικητικό πρωτοδικείο. Η τριμελής και η άσκηση της προσφυγής κατά της απόφασης της επιτροπής δεν αναστέλλουν την εκτέλεση της απόφασης αυτής.

Άρθρο 12

Διαφορές από την εφαρμογή της νομοθεσίας καθορισμού ορίων της εδαφικής περιφέρειας των δήμων

(Άρθρο 12 του ν. 3463/2006)

Οι διοικητικές διαφορές ουσίας που αναφέρονται κατά την εφαρμογή της νομοθεσίας που αφορά τον καθορισμό των ορίων της εδαφικής περιφέρειας των δήμων υπάγονται στη δικαιοδοσία των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων.

Άρθρο 13

Νέος καθορισμός ορίων

(Άρθρο 13 του ν. 3463/2006)

1. Δεν γίνεται νέος καθορισμός των ορίων δήμων, εφόσον τα όρια αυτά έχουν καθορισθεί με έκθεση της Επιτροπής Ορίων που δεν υπόκειται σε ένδικο μέσο ή με αμετάκλητη απόφαση του αρμόδιου δικαστηρίου. Επίσης, δε γίνεται καθορισμός ορίων όταν η εδαφική περιφέρεια του δήμου συμπίπτει με τα φυσικά όρια του νησιού.
2. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται να γίνει νέος καθορισμός ορίων εφόσον: α) έχει υπάρξει σημαντική μεταβολή της μορφολογίας του εδάφους από φυσικά ή τεχνικά αίτια, κατόπιν αιτήματος του δημοτικού συμβουλίου τουλάχιστον ενός εκ των ενδιαφερόμενων δήμων. β) έχει απολεσθεί η έκθεση της

επιτροπής ή η σχετική δικαστική απόφαση, κατόπιν αιτήματος του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης ή ενός τουλάχιστον εκ των ενδιαφερόμενων δήμων. Στην περίπτωση αυτή η απώλεια της έκθεσης ή της δικαστικής απόφασης αποδεικνύεται ιδίως με σχετική βεβαίωση του ειρηνοδίκη ή της αρμόδιας υπηρεσίας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης ή της οικείας υπηρεσίας του Υπουργείου Εσωτερικών

3. Είναι επιτρεπτός ο καθορισμός ορίων κατόπιν αιτήματος του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης ή ενός τουλάχιστον εκ των ενδιαφερόμενων δήμων, σε περίπτωση προσαρτήσεων δημοτικών ή τοπικών κοινοτήτων και οικισμών κατά το άρθρο 4, εφόσον αυτά δεν έχουν καθοριστεί.

4. Επιτρέπεται νέος καθορισμός ορίων, λόγω μεταγκατάστασης οικισμού για λόγους δημόσιας ωφέλειας.

5. Σε περίπτωση που με την έκθεση της επιτροπής ορίων ή την απόφαση του διοικητικού δικαστηρίου ορίων ή του τακτικού διοικητικού δικαστηρίου έχουν υπαχθεί στα διοικητικά όρια του δήμου οικισμοί, απογεγραμμένοι ή μη, αυτοτελώς, οι οποίοι δεν αναφέρονται στο προεδρικό διάταγμα αναγνώρισης ή προσαρτήσεως του δήμου ή της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας, στα διοικητικά όρια των οποίων έχουν υπαχθεί, επιτρέπεται κατόπιν αιτήματος του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης ή του δήμου νέος καθορισμός ορίων.

6. Επιτρέπεται κατόπιν αιτήματος του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης ή κατόπιν αιτήσεως του ενδιαφερόμενου δήμου νέος καθορισμός ορίων, με τη διαδικασία των προηγούμενων παραγράφων, εφόσον έχει υπαχθεί οικισμός στη διοικητική περιφέρεια άλλου όμορου δήμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΤΗΤΑ

Άρθρο 14 Δημοτικότητα (Άρθρο 14 του ν. 3463/2006)

Κάθε Έλληνας πολίτης είναι δημότης ενός μόνο δήμου. Δημότης δήμου είναι όποιος είναι εγγεγραμμένος στο δημοτολόγιό του

Άρθρο 15 Κτήση δημοτικότητας (Άρθρο 15 του ν. 3463/2006 και 29 του ν. 3801/2009)

1. Το τέκνο που γεννήθηκε σε γάμο των γονέων του είναι δημότης του δήμου, όπου είναι γραμμένος ο πατέρας ή η μητέρα του. Οι γονείς υποχρεούνται, εντός της προθεσμίας προς δήλωση της γέννησης του πρώτου τέκνου τους, να προσδιορίσουν με αμετάκλητη δήλωσή τους ενώπιον του ληξιάρχου του τόπου κατάρτισης της σχετικής ληξιαρχικής πράξης τη δημοτικότητά του. Η δήλωση αυτή προσδιορίζει τη δημοτικότητα και των τέκνων που θα γεννηθούν μεταγενέστερα. Αν για οποιονδήποτε λόγο δεν γίνει η παραπάνω δήλωση, το τέκνο αποκτά τη δημοτικότητά του πατέρα. Αν η επιμέλεια περιέλθει στον έναν από τους γονείς, με τελεσίδικη δικαστική απόφαση που εκδίδεται κατά την τακτική διαδικασία, το τέκνο αποκτά τη δημοτικότητά του γονέα αυτού.

2. Το τέκνο που γεννήθηκε χωρίς γάμο των γονέων του είναι δημότης του δήμου όπου είναι δημότης η μητέρα του. Σε περίπτωση αναγνώρισης, ενώ ήταν ανήλικο, μπορεί να αποκτήσει, με αμετάκλητη δήλωση των γονέων του στο ληξιαρχείο του τόπου καταχώρισης της δήλωσης αναγνώρισης, τη δημοτικότητά του πατέρα ή της μητέρας από τότε που έγινε η αναγνώριση. Σε περίπτωση, επίσης, αναγνώρισης με δικαστική απόφαση, αν η δημοτικότητά δεν καθορίζεται με αυτήν, αποκτά εκείνη της μητέρας του. Τέκνο που γεννήθηκε κατά τη διάρκεια της ισχύος συμφώνου συμβίωσης είναι δημότης του δήμου, όπου είναι γραμμένος ο πατέρας ή η μητέρα του. Πρόσωπα που κατάρτισαν και δήλωσαν ενώπιον του αρμόδιου ληξιάρχου σύμφωνα συμφύωσης, υποχρεούνται εντός της προθεσμίας προς δήλωση της γέννησης του πρώτου τέκνου τους να προσδιορίσουν, με αμετάκλητη δήλωση τους ενώπιον του ληξιάρχου του τόπου κατάρτισης της ληξιαρχικής πράξης γέννησης, τη δημοτικότητά του.

- Η δήλωση αυτή προσδιορίζει τη δημοτικότητα των τέκνων που θα γεννηθούν μεταγενέστερα. Αν για οποιονδήποτε λόγο δεν γίνει η ανωτέρω δήλωση, το τέκνο αποκτά τη δημοτικότητα του πατέρα
3. Το τέκνο που με τη γέννησή του δεν αποκτά αλλοδαπή ιθαγένεια ή είναι άγνωστης ιθαγένειας, είναι δημότης του δήμου όπου γεννήθηκε ή βρέθηκε.
 4. Το πρόσωπο που υιοθετείται, ενώ είναι ανήλικος, αποκτά τη δημοτικότητα του θετού γονέα, αφότου υιοθετήθηκε. Σε περίπτωση υιοθεσίας από συζύγους ή υιοθεσίας από τον ένα σύζυγο του ανήλικου τέκνου του άλλου, εφαρμόζονται και για το θετό τέκνο ανάλογα οι διατάξεις της παραγράφου 1.
 5. Ο ενήλικος Έλληνας πολίτης, που δεν είναι εγγεγραμμένος σε δημοτολόγιο και συντηρεί νόμιμη περίπτωση εγγραφής του, γίνεται δημότης στο δήμο της κατοικίας του ή καταγωγής του και αν είναι κάτοικος εξωτερικού, στο δήμο που επιθυμεί.
 6. Ο αλλοδαπός που έχει αποκτήσει την ελληνική ιθαγένεια, γίνεται με αίτησή του δημότης στο δήμο της κατοικίας του ή αν είναι κάτοικος εξωτερικού στο δήμο που επιθυμεί.
 7. Ο ενήλικος ή ο έγγαμος μπορεί με αίτησή του μετά από μία διετία να γίνει δημότης σε κάποιο δήμο, όταν αποκτά εκεί μόνιμη κατοικία. Αν ένας από τους γονείς μεταδημοτεύσει, οι γονείς προσδιορίζουν με αμετάκλητη δήλωσή τους στο δήμαρχο, στον οποίο έχει μεταδημοτεύσει, τη δημοτικότητα των ανήλικων τέκνων τους. Αν για οποιονδήποτε λόγο δεν γίνει η παραπάνω δήλωση, τα ανήλικα τέκνα που έχουν τη δημοτικότητα αυτού που μεταδημοτεύει ακολουθούν τη νέα δημοτικότητά του, αν όμως δεν την έχουν, διατηρούν τη δημοτικότητά τους. Η διετία της μόνιμης κατοικίας που απαιτείται για τη μεταδημοτέυση, αποδεικνύεται με βεβαίωση του δημάρχου που εκδίδεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 34θ.
 8. Δεν απαιτείται η προϋπόθεση της διετούς κατοικίας για τη μεταδημοτέυση:
 - α. Του ενός των συζύγων για να αποκτήσει τη δημοτικότητα του άλλου.
 - β. Των πρώην συζύγων, για να αποκτήσουν λόγω λύσεως του γάμου τη δημοτικότητα που είχαν πριν από το γάμο.
 - γ. Του ενήλικου παλαιότερου να αποκτήσει την αρχική δημοτικότητα που είχε ο ίδιος ή οι γονείς του. Η δυνατότητα αυτή παρέχεται για μια μόνο φορά.

Άρθρο 16

Μεταδημοτέυση υποψηφίων στις δημοτικές και περιφερειακές εκλογές (Άρθρο 16 του ν. 3463/2006, 22 του ν. 3536/2007 και 116 του ν. 3852/2010)

1. Επιτρέπεται η μεταδημοτέυση χωρίς την προϋπόθεση της διετούς κατοικίας, όταν πρόκειται μόνο για την υπαβολή υποψηφιότητας σε δημοτικές εκλογές στους δήμους των νομών Αττικής και Θεσσαλονίκης και στους δήμους των νομών, στην περιφέρεια των οποίων υπάγεται ο δήμος στον οποίο τα Μητρώα Αρρένων ή στα δημοτολόγια ή στους εκλογικούς καταλόγους ο υποψήφιος είναι ή ήταν παλαιότερα εγγεγραμμένος. Το δικαίωμα αυτό μπορεί να ασκηθεί από την 1η Απριλίου του έτους διενέργειας των εκλογών μέχρι την προηγούμενη ημέρα της κατάθεσης στο αρμόδιο δικαστήριο της δήλωσης κατάρτισης των συνδυασμών.
2. Στις περιφερειακές εκλογές επιτρέπεται η μεταδημοτέυση από δήμο άλλης περιφέρειας σε δήμο της περιφέρειας, στην οποία υποβάλλει υποψηφιότητα, χωρίς την προϋπόθεση της διετούς κατοικίας. Το δικαίωμα αυτό μπορεί να ασκηθεί από την 1η Απριλίου του έτους διενέργειας των εκλογών, μέχρι την προηγούμενη ημέρα της κατάθεσης στο αρμόδιο δικαστήριο της δήλωσης κατάρτισης των συνδυασμών.
3. Η απόφαση μεταδημοτέυσης εκδίδεται υποχρεωτικά μέσα στην ίδια προθεσμία και είναι αμέσως εκτελεστή. Η απόφαση μεταδημοτέυσης παύει να ισχύει μετά την παρέλευση τριών (3) μηνών από την ανακήρυξη των συνδυασμών, μόνον εφόσον αυτός που μεταδημοτέυσε δεν ανακηρύχθηκε υποψήφιος. Σε περίπτωση που ανακηρυχθεί υποψήφιος παραμένει δημότης του δήμου αυτού.

Άρθρο 17

Απώλεια της δημοτικότητας (Άρθρο 17 του ν. 3463/2006)

Η απώλεια της δημοτικότητας επέρχεται αυτοδικαίως ανεξαρτήτως του χρόνου που συντελείται η σχετική διαγραφή:

- α) Με την απώλεια της ελληνικής ιθαγένειας

β) Με την κτήση δημοτικότητας άλλου δήμου

Άρθρο 18
Δημοτολόγιο
(Άρθρο 18 του ν. 3463/2006)

1. Σε κάθε δήμο τηρείται δημοτολόγιο, στο οποίο καταχωρούνται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία με αίτηση των ενδιαφερόμενων ή αυτεπάγγελτα οι δημότες του δήμου αυτού
2. Το σύνολο των δημοτολογίων των δήμων της χώρας με όλες τις εγγραφές και μεταβολές που καταχωρούνται σε αυτά, συγκροτούν το Εθνικό Δημοτολόγιο.
3. Οι εκλογικοί κατάλογοι των δήμων καταρτίζονται με βάση τα στοιχεία των εγγραφών και μεταβολών που καταχωρούνται στα αντίστοιχα δημοτολόγια

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΑΡΧΕΣ - ΕΚΛΟΓΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'
ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Άρθρο 19
Δημοτικές αρχές - Όργανα διοίκησης δήμων
(Άρθρο 7 του ν. 3852/2010)

1. Ο δήμος διακείται από το δημοτικό συμβούλιο, την οικονομική επιτροπή την επιτροπή ποιότητας ζωής, την εκτελεστική επιτροπή και το δήμαρχο
2. Το δημοτικό συμβούλιο αποτελείται από δεκατρία (13) μέλη σε δήμους με πληθυσμό έως δύο χιλιάδες (2.000) κατοίκους, δεκαεπτά (17) σε δήμους με πληθυσμό από δύο χιλιάδες έναν έως πέντε χιλιάδες (2.001 -5.000) κατοίκους, είκοσι ένα (21) σε δήμους με πληθυσμό από πέντε χιλιάδες έναν έως δέκα χιλιάδες (5.001-10.000) κατοίκους, είκοσι επτά (27) σε δήμους με πληθυσμό από δέκα χιλιάδες έναν έως τριάντα χιλιάδες (10.001 - 30.000) κατοίκους, τριάντα τρία (33) σε δήμους με πληθυσμό από τριάντα χιλιάδες έναν έως εξήντα χιλιάδες (30.001-60.000) κατοίκους, σαράντα ένα (41) σε δήμους με πληθυσμό από εξήντα χιλιάδες έναν έως εκατό χιλιάδες (60.001-100.000) κατοίκους, σαράντα πέντε (45) σε δήμους με πληθυσμό από εκατό χιλιάδες έναν έως εκατόν πενήντα χιλιάδες (100.001-150.000) κατοίκους, σαράντα εννέα (49) σε δήμους με πληθυσμό από εκατόν πενήντα χιλιάδες έναν (150.001) και άνω κατοίκους. Στον αριθμό των συμβούλων δεν περιλαμβάνεται ο δήμαρχος.
3. Σε δήμους που έχουν συσταθεί με τη διάταξη του άρθρου 1 του ν.3852/2010, στους οποίους ο αριθμός των δημοτικών ενόπτιων υπερβαίνει τις έξι (6), ο αριθμός των μελών του δημοτικού τους συμβουλίου είναι εκείνος που αντιστοιχεί στην επόμενη πληθυσμιακή κλίμακα, σε σχέση με το συνολικό τους πληθυσμό.

Άρθρο 20
Δημοτικές κοινότητες - Όργανα διοίκησης
(Άρθρο 8 του ν. 3852/2010)

1. Όργανα της δημοτικής κοινότητας είναι:
- α. Το συμβούλιο της δημοτικής κοινότητας.
 - β. Ο πρόεδρος του συμβουλίου της δημοτικής κοινότητας

2. Το συμβούλιο της δημοτικής κοινότητας αποτελείται από πέντε (5) μέλη σε δημοτικές κοινότητες με πληθυσμό έως δέκα χιλιάδες (10.000) κατοίκους, έντεκα (11) μέλη σε δημοτικές κοινότητες με πληθυσμό από δέκα χιλιάδες έναν (10.001) έως πενήντα χιλιάδες (50.000) κατοίκους, δεκαπέντε (15) μέλη σε δημοτικές κοινότητες με πληθυσμό από πενήντα χιλιάδες έναν (50.001) και άνω κατοίκους.

Άρθρο 21
Τοπικές κοινότητες - Όργανα διοίκησης
(Άρθρο 8 του ν. 3852/2010)

1. Όργανα της τοπικής κοινότητας είναι:

- α. Για τις τοπικές κοινότητες με πληθυσμό άνω των 300 κατοίκων, το συμβούλιο της τοπικής κοινότητας και ο πρόεδρος του συμβουλίου της τοπικής κοινότητας.
- β. Για τις τοπικές κοινότητες με πληθυσμό κάτω των 300 κατοίκων, ο εκπρόσωπος της τοπικής κοινότητας.
2. Σε τοπικές κοινότητες με πληθυσμό από τριακοσίους έναν (301) έως δύο χιλιάδες (2.000) κατοίκους, το συμβούλιο τοπικής κοινότητας αποτελείται από τρία (3) μέλη.

Άρθρο 22
Περιφερειακές αρχές - Όργανα διοίκησης
(Άρθρο 113 του ν. 3852/2010)

1. Η περιφέρεια διοικείται από το περιφερειακό συμβούλιο, την οικονομική επιτροπή, την εκτελεστική επιτροπή και τον περιφερειάρχη.
2. Το περιφερειακό συμβούλιο αποτελείται από σαράντα ένα (41) μέλη σε περιφέρειες με πληθυσμό έως τριακοσίους χιλιάδες (300.000) κατοίκους, πενήντα ένα (51) μέλη σε περιφέρειες με πληθυσμό από τριακοσίους χιλιάδες έναν (300.001) έως οχτακοσίους χιλιάδες (800.000) κατοίκους, εβδομήντα ένα (71) μέλη σε περιφέρειες με πληθυσμό από οχτακοσίους χιλιάδες έναν (800.001) και άνω κατοίκους.
3. Το περιφερειακό συμβούλιο της Περιφέρειας Αττικής αποτελείται από εκατόν ένα (101) μέλη.
4. Το περιφερειακό συμβούλιο της Περιφέρειας Ντίου Αιγαίου αποτελείται από πενήντα ένα (51) μέλη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β
ΕΚΛΟΓΕΣ - ΕΚΛΟΓΕΙΣ ΚΑΙ ΕΚΛΟΓΙΜΟΙ

Άρθρο 23
Διάρκεια δημοτικής και περιφερειακής περιόδου
(Άρθρα 9, 114 του ν. 3852/2010 και 10 του ν. 4239/2014)

1. Ο δήμαρχος, ο περιφερειάρχης, οι άμεσα εκλεγόμενοι αντιπεριφερειάρχες, οι δημοτικοί και περιφερειακοί σύμβουλοι, οι σύμβουλοι της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας και οι εκπρόσωποι της τοπικής κοινότητας, εκλέγονται κάθε πέντε (5) χρόνια με άμεση, καθολική και μυστική ψηφοφορία.
2. Η εκλογή στα αξιώματα της προηγούμενης παραγράφου γίνεται την προηγούμενη Κυριακή από την ημέρα διενέργειας της ψηφοφορίας για την εκλογή των Ελλήνων μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Σε περίπτωση που δεν έχει αναδειχθεί επιτυχών συνδυασμός, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 59 και 73 του παρόντος, η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται την επόμενη Κυριακή, ημέρα διενέργειας της ψηφοφορίας για την εκλογή των Ελλήνων μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, στα ίδια εκλογικά τμήματα, με τις ίδιες εφορευτικές επιτροπές, τους ίδιους αντιπροσώπους της δικαστικής αρχής και τους ίδιους εφόρους αντιπροσώπων. Η προεκλογική περίοδος αρχίζει με τη δημοσίευση του προεδρικού διατάγματος κατά τα οριζόμενα στην παρ. 3 του άρθρου 1 του ν. 1180/1981 (Α' 188).
3. Η εγκατάσταση των αρχών της παρ. 1 γίνεται την 1η Σεπτεμβρίου του έτους διεξαγωγής των εκλογών και η θητεία τους λήγει την 31η Αυγούστου του πέμπτου έτους.

Άρθρο 24
Κανόνες διεξαγωγής εκλογών σε δήμους και περιφέρειες
(Άρθρα 24 του ν. 3463/2006 και 1 έως 16 και 19 του ν. 3870/2010)

Για την ορισθείσα των εκλογικών δαπανών, τη δημοσιότητα και τον έλεγχο των οικονομικών των συνδυασμών και των υποψηφίων κατά τις δημοτικές και περιφερειακές εκλογές, για την προεκλογική προβολή των συνδυασμών, των υποψηφίων, για τις απαγορεύσεις κατά τη διάρκεια του εκλογικού αγώνα, για τη δημοσιότητα των οικονομικών των αντίστοιχων συνδυασμών και υποψηφίων, για τον έλεγχο των οικονομικών και των εκλογικών παραβάσεων τούτων, για τις αντίστοιχες διοικητικές κυρώσεις, για τη διενέργεια των δημοσκοπήσεων και για όλα τα συναφή θέματα εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν. 3870/2010. (Α' 138) όπως κάθε φορά ισχύουν.

Άρθρο 25
Εκλογικό δικαίωμα
(Άρθρα 10 και 116 του ν. 3852/2010 και 4 του ν. 4244/2014)

1. Δικαίωμα να εκλέγουν τις δημοτικές αρχές έχουν όλοι οι δημότες εκλογείς του δήμου, καθώς και οι παλίτες των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι οποίοι είναι εγγεγραμμένοι σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους.
2. Δικαίωμα να εκλέγουν τις περιφερειακές αρχές έχουν όλοι οι δημότες εκλογείς των δήμων της οικείας περιφέρειας.
3. Ως προς τα όρια ηλικίας για την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος εφαρμόζονται οι διατάξεις της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών, όπως κάθε φορά ισχύουν. Η πρώτη (1η) Ιανουαρίου κάθε έτους θεωρείται ημερομηνία γέννησης εκείνων που έχουν γεννηθεί κατά το έτος αυτό.
4. Οι περιπτώσεις στέρησης του εκλογικού δικαιώματος που προβλέπει η νομοθεσία για την εκλογή βουλευτών ισχύουν και για την εκλογή των δημοτικών και περιφερειακών αρχών.

Άρθρο 26
Άσκηση του εκλογικού δικαιώματος
(Άρθρα 11 και 116 του ν. 3852/2010)

1. α. Δικαίωμα συμμετοχής στη ψηφοφορία για την εκλογή του δημάρχου και των μελών του δημοτικού συμβουλίου έχουν όσοι είναι εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους και στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους του δήμου κατά τις ειδικότερες διατάξεις της νομοθεσίας.
β. Δικαίωμα συμμετοχής στην ψηφοφορία για την εκλογή των μελών των συμβουλίων των δημοτικών και τοπικών κοινοτήτων και των εκπροσώπων των τοπικών κοινοτήτων έχουν οι εκλογείς που είναι εγγεγραμμένοι στους αντίστοιχους εκλογικούς καταλόγους.
2. Δικαίωμα συμμετοχής στη ψηφοφορία για την εκλογή του περιφερειάρχη, των αν περιφερειάρχων και των μελών του περιφερειακού συμβουλίου έχουν όσοι είναι εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους των δήμων της οικείας περιφέρειας.
3. Η άσκηση του εκλογικού δικαιώματος είναι υποχρεωτική. Κατ' εξαίρεση η άσκηση του εκλογικού δικαιώματος δεν είναι υποχρεωτική για τους κατοίκους του εξωτερικού για όσους έχουν υπερβεί το 76ο έτος της ηλικίας τους, καθώς και για όσους βρίσκονται την ημέρα της ψηφοφορίας σε απόσταση μεγαλύτερη από 200 χιλιόμετρα από το εκλογικό τμήμα όπου ψηφίζουν.
4. Στους δικαστικούς λειτουργούς και υπαλλήλους, στους δημόσιους πολιτικούς υπαλλήλους, στους στρατιωτικούς που υπηρετούν με οποιαδήποτε ιδιότητα στις ένοπλες δυνάμεις ή στην ελληνική αστυνομία ή στο λιμενικό σώμα ή στο πυροσβεστικό σώμα, καθώς και τους υπαλλήλους οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, τραπεζών, δημόσιων οργανισμών και επιχειρήσεων κοινής ωφέλειας, οι οποίοι την ημέρα της ψηφοφορίας δεν διαμένουν στο δήμο όπου ασκούν το εκλογικό τους δικαίωμα, χορηγείται, εφόσον δεν παρεμποδίζεται η ομαλή λειτουργία των υπηρεσιών, ειδική άδεια για να μεταβούν στο δήμο όπου δικαιούνται να ψηφίσουν. Η παράγραφος αυτή εφαρμόζεται αναλόγως και για το προσωπικό των επιχειρήσεων του ιδιωτικού τομέα, ύστερα από απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης.

Άρθρο 27
Εκλογικοί κατάλογοι
(Άρθρα 12 και 116 του ν. 3852/2010 και 4 του ν. 4244/2014)

Οι εκλογικοί κατάλογοι, που ισχύουν για τις βουλευτικές εκλογές, ισχύουν και για τις εκλογές των δημοτικών και περιφερειακών αρχών, των συμβουλίων των δημοτικών και τοπικών κοινοτήτων και των εκπροσώπων των τοπικών κοινοτήτων. Για τις δημοτικές εκλογές και μόνο, ισχύουν επίσης, οι ειδικοί εκλογικοί κατάλογοι των πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης σύμφωνα με τις διατάξεις του πδ 133/1997 (121 Α), όπως ισχύουν.

Άρθρο 28
Προσόντα εκλογιμότητας για την ανάδειξη των δημοτικών και περιφερειακών αρχών
(Άρθρα 13 και 116 του ν. 3852/2010 και 4 του ν. 4244/2014)

1. Δήμαρχος μπορεί να εκλεγεί ο δημότης που έχει την ικανότητα να εκλέγει και έχει συμπληρώσει το 21ο έτος της ηλικίας του κατά την ημέρα των εκλογών.
2. Δημοτικός σύμβουλος, σύμβουλος της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας μπορεί να εκλεγεί:
 - α. Ο δημότης που έχει την ικανότητα να εκλέγει και έχει συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας του κατά την ημέρα των εκλογών.
 - β. Ο πολίτης κράτους-μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εφόσον έχει συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας του κατά την ημέρα των εκλογών και έχει την ικανότητα να εκλέγει, σύμφωνα και με τις ειδικότερες διατάξεις της σχετικής νομοθεσίας.
3. Περιφερειάρχης και άμεσα εκλεγόμενος αντιπεριφερειάρχης μπορεί να εκλεγεί δημότης δήμου της οικείας περιφέρειας ο οποίος έχει την ικανότητα του εκλέγειν και έχει συμπληρώσει το 21ο έτος της ηλικίας του κατά την ημέρα των εκλογών.
4. Μέλος του περιφερειακού συμβουλίου μπορεί να εκλεγεί δημότης δήμου της οικείας περιφέρειας, που έχει την ικανότητα του εκλέγειν και έχει συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας του κατά την ημέρα των εκλογών.

Άρθρο 29
Κωλύματα και ασυμβίβαστα για την ανάδειξη δημοτικών αρχών
(Άρθρα 14 και 12 του ν. 3852/2010 και 24 και 32 του ν. 4257/2014)

1. Δεν μπορούν να εκλεγούν ή να είναι δήμαρχοι, δημοτικοί σύμβουλοι, σύμβουλοι της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας ή εκπρόσωποι της τοπικής κοινότητας:
 - α. Δικαστικοί λειτουργοί, αξιωματικοί των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας και θρησκευτικοί λειτουργοί των γνωστών θρησκειών.
 - β. Γενικοί Γραμματείς, ειδικοί σύμβουλοι, επιστημονικοί και ειδικοί συνεργάτες, δικηγόροι με έμμοιθη εντολή και υπάλληλοι των δήμων με οποιαδήποτε σχέση εργασίας και εάν υπηρετούν, καθώς και συμπαραστάτες του δημότη και της επιχείρησης, στους δήμους όπου υπηρετούν.
 - γ. Πρόεδροι διοικητικών συμβουλίων δημοτικών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου εξαιρουμένων των ιδρυμάτων, οι οποίοι δεν έχουν την ιδιότητα του αιρετού εκπαιδευτικού του δήμου, στον οποίο υποβάλλουν υποψηφιότητα.
 - δ. Υπάλληλοι, με οποιαδήποτε σχέση εργασίας, δημοτικών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, οι διευθύνοντες και οι εντεταλμένοι σύμβουλοι, καθώς και οι υπάλληλοι νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, με οποιαδήποτε σχέση εργασίας, πλην αστικών εταιρειών μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, τα οποία έχουν συστήσει ή στα οποία συμμετέχουν οι δήμοι στους οποίους υποβάλλουν υποψηφιότητα.
 - ε. Υπάλληλοι, με οποιαδήποτε σχέση εργασίας, του δημοσίου, των περιφερειών, των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, των κρατικών νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, των δημοσίων επιχειρήσεων και των επιχειρήσεων τη διοίκηση των οποίων ορίζει άμεσα ή έμμεσα το δημόσιο ή η περιφέρεια, με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος, στο δήμο στα διοικητικά όρια του οποίου εδρεύει η οργανική μονάδα, της οποίας άσκησαν καθήκοντα προϊσταμένου επιπέδου Γενικής Διεύθυνσης ή Διεύθυνσης, μέσα στο δεκαοκτάμηνο πριν από τη διενέργεια των δημοτικών εκλογών ή κατά τη διάρκεια της θητείας τους. Στη ρύθμιση του προηγούμενου εδαφίου δεν υπάγονται οι διευθυντές

σχολικών μονάδων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και οι διευθυντές τμημάτων, μονάδων κλινικών και εργαστηρίων ιατρικής υπηρεσίας του Ε.Σ.Υ.

στ. Διοικητές, υποδιοικητές, πρόεδροι διοικητικών συμβουλίων, διευθυνόντες ή εντεταλμένοι σύμβουλοι των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου των κρατικών νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, των δημοσίων επιχειρήσεων και των επιχειρήσεων τη διοίκηση των οποίων ορίζει άμεσα ή έμμεσα το Δημόσιο με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος οι οποίοι δεν είναι αιρετοί της τοπικής αυτοδιοίκησης ή δεν έχουν εκλεγεί στα ανωτέρω αξιώματα στους δήμους, στους οποίους έχουν την έδρα τους τα ανωτέρω νομικά πρόσωπα, μέσα στο δεκαοκτάμηνο πριν από τη διενέργεια των δημοτικών εκλογών.

2. α. Κώλυμα εκλογιμότητας στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού συντρέχει για όσους έχουν εκπέσει από το αιρετό αξίωμα τους, κατόπιν αμετάκλητης δικαστικής απόφασης, ως αυτουργοί ή συμμετοχοί σε κακούργημα ή σε οποιαδήποτε ποινή για παραχάραξη, κидήλεια πλαστογραφία, ψευδή βεβαίωση, δωροδοκία εκβίαση, κλοπή, υπεξαίρεση, απιστία, απάτη, καταπίεση, αιμομιξία, μαστροπεία, σωματοτεμπορία, παράνομη διακίνηση αλλοδαπών, παράβαση της νομοθεσίας για την καταπολέμηση των ναρκωτικών, τη λαθρεμπορία, καθώς και για παράβαση καθήκοντος σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περ. γ, της παρ. 1, του άρθρου 176 του παρόντος.

β. Κώλυμα εκλογιμότητας συντρέχει για όσους έχουν εκπέσει από το αιρετό αξίωμα τους, κατόπιν πειθαρχικού παραπτώματος κατά τις διατάξεις του άρθρου 173 του παρόντος.

γ. Τα κωλύματα της παρούσας παραγράφου ισχύουν για την επόμενη της έκπτωσης δημητική περίοδο.

3. Δεν μπορούν να εκλεγούν ή να είναι δημάρχοι, δημοτικοί σύμβουλοι, σύμβουλοι δημοτικής ή τοπικής κοινότητας ή εκπρόσωποι της τοπικής κοινότητας:

α. Όποιοι συνδέονται με το δήμο ή το νομικό του πρόσωπο, εκτός από τους συνδέσμους, με σύμβαση προμήθειας, εκτέλεσης δημοτικού έργου, παροχής υπηρεσιών, παραχώρησης δικαιώματος εκμετάλλευσης δημοτικού έργου ή δημοτικής υπηρεσίας με αντικείμενο αξίας πάνω από πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ ετησίως.

β. Γενικοί Διευθυντές, πρόεδροι και μέλη διοικητικών συμβουλίων, διαχειριστές κεφαλαιουχικών εταιρειών, μέτοχοι και εταίροι κεφαλαιουχικών εταιρειών, εταίροι προσωπικών εταιρειών και κοινοπρακτούντα πρόσωπα που έχουν συμβληθεί με το δήμο εφόσον το ποσοστό συμμετοχής τους στις εταιρείες υπερβαίνει το πέντε τοις εκατό (5%) του συνολικού κεφαλαίου της εταιρείας. Αν ο δήμος συμμετέχει με οποιονδήποτε τρόπο σε επιχείρηση που συμβάλλεται, δεν υφίσταται το κώλυμα εκλογιμότητας και το ασυμβίβαστο του προηγουμένου εδαφίου για τους αιρετούς εκπροσώπους του δήμου που μετέχουν στη διοίκηση των επιχειρήσεων αυτών.

4. Η ιδιότητα και το αξίωμα του δημάρχου, του δημοτικού συμβούλου, του προέδρου του συμβουλίου δημοτικής ή τοπικής κοινότητας ή του εκπροσώπου της τοπικής κοινότητας ή η κατοχή οποιασδήποτε άλλου αιρετού αξιώματος σε όργανο του δήμου δεν αποτελεί λόγο ασυμβίβαστου. Δεν αναστέλλεται η άσκηση του λειτουργήματός τους για: α) τους δικηγόρους και συμβολαιογράφους, β) τα μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (ΔΕΠ) των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΑΕΙ), τα μέλη Επιστημονικού Προσωπικού των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΤΕΙ) και τα ειδικά διδακτικά και επιστημονικά προσωπικά τους.

5. Δεν αποτελεί ασυμβίβαστο η σύναψη σύμβασης εκποίησης εκμίσθωσης, αγοράς ή μίσθωσης δημοτικών ακινήτων, εφόσον αυτή έχει πραγματοποιηθεί με διαδικασία δημοπρασίας.

6. Δεν αποτελούν κώλυμα ή ασυμβίβαστο η ιδιότητα μέλους της διοίκησης και η ιδιότητα του υπαλλήλου δημοσίων επιχειρήσεων και οργανισμών κοινής ωφέλειας που συνδέονται με το δήμο με σύμβαση σχετική με τα αντικείμενα της δραστηριότητάς τους.

7. Το κώλυμα που προβλέπεται για όλες τις περιπτώσεις της παραγράφου 1 εκτός των περιπτώσεων ε' και στ', παύει να υπάρχει, αν τα πρόσωπα στα οποία συντρέχει παραιτηθούν από τη θέση τους πριν από την ημέρα της ανακήρυξης των υποψηφίων. Ειδικότερα τα πρόσωπα της περ. α της παρ. 1 πρέπει επιπροσθέτως να μην έχουν υπηρετήσει στα διοικητικά όρια του δήμου όπου υποβάλλουν υποψηφιότητα, μέσα σε χρονικό διάστημα είκοσι τεσσάρων (24) μηνών πριν από την ημερομηνία ανακήρυξης των υποψηφίων. Η παραίτηση επιδίδεται με δικαστικό επιμελητή στον πρόεδρο πρωτοδικών, ο οποίος την υποβάλλει αμέσως στην αρχή που είναι αρμόδια να την αποδεχθεί. Η παραίτηση θεωρείται ότι γίνεται δεκτή από την επίδοση της και δεν ανακαλείται. Εξακολουθούν να ισχύουν οι ειδικές διατάξεις που απαγορεύουν την υποβολή ή την αποδοχή της παραίτησης των προσώπων που προβλέπει η παράγραφος 1 ή που περιορίζουν το δικαίωμά τους να παραιτηθούν ή

την αρμοδιότητα της αρχής να αποδεχθεί την παραίτησή τους. Το πρώτο εδάφιο αυτής της παραγράφου δεν ισχύει για τους θρησκευτικούς λειτουργούς.

8. Τακτικοί υπάλληλοι των δήμων, των δημοτικών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου αυτών, υπάλληλοι νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, πλην αστικών εταιρειών μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, τα οποία έχουν συστήσει ή στα οποία συμμετέχουν οι δήμοι, στους οποίους υποβάλλουν υποψηφιότητα, και τακτικοί υπάλληλοι των δήμων που συνενώνονται στο νέο δήμο που προκύπτει από τη συνένωση που παραιτούνται υποχρεωτικά σύμφωνα με την εκάστοτε ισχύουσα κατά περίπτωση εκλογική νομοθεσία, επανέρχονται αυτοδικαίως στην ενεργό υπηρεσία, εάν δεν εκλεγούν ή λήξει, σε περίπτωση εκλογής τους, για αιτιονδέηστε λόγο η θητεία τους. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 18 του ν. 1735/ 1987 (Α' 195), όπως ισχύει.

9. Δήμαρχοι, δημοτικοί σύμβουλοι, σύμβουλοι δημοτικών ή τοπικών κοινοτήτων και εκπρόσωποι των τοπικών κοινοτήτων, οι οποίοι αποδέχονται οποιοδήποτε από τα καθήκοντα ή τα έργα που συνιστούν ασυμβίβαστα ή αποκτούν δημοτικότητα σε άλλο δήμο, εκπίπτουν από το αξίωμά τους. Το διοικητικό πρωτοδικείο, στην περιφέρεια του οποίου υπάγεται ο οικείος δήμος, με απόφασή του διαπιστώνει την ύπαρξη του ασυμβίβαστου και την έκπτωση από το αξίωμα, εφόσον υποβληθεί σχετική ένσταση από τα αναφερόμενα στο άρθρο 82 πρόσωπα. Κατά της απόφασης με την οποία διαπιστώνεται το ασυμβίβαστο χωρεί αίτηση ανάρεσης ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 87.

10. Υποψηφιότητα και στους δύο βαθμούς τακτικής αυτοδιοίκησης, καθώς και η σύμπτωση στο ίδιο πρόσωπο της ιδιότητας του αιρετού και στους δύο βαθμούς δεν επιτρέπεται και επιφέρει, για μεν την πρώτη περίπτωση την ακύρωση της υποψηφιότητας, με έκδοση δικαστικής απόφασης, για δε τη δεύτερη περίπτωση την αυτοδικαίως έκπτωση από το αξίωμα, με διαπιστωτική πράξη του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

Άρθρο 30

Κώλυμα και ασυμβίβαστα για την ανάδειξη περιφερειακών αρχών (Άρθρο 117 του ν. 3852/2010 και 32 του ν. 4257/2014)

1. Δεν μπορούν να εκλεγούν ή να είναι περιφερειάρχες, άμεσα εκλεγόμενοι αντιπεριφερειάρχες ή περιφερειακοί σύμβουλοι:

α. Δικαστικοί λειτουργοί, αξιωματικοί των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας και θρησκευτικοί λειτουργοί των γνωστών θρησκειών.

β. Εκτελεστικοί Γραμματείς, ειδικοί σύμβουλοι, επιστημονικοί και ειδικοί συνεργάτες, δικηγόροι με έμμεση εντολή της περιφέρειας και περιφερειακοί συμπαραστάτες του πολίτη και της επιχείρησης, στις περιφέρειες όπου υπηρετούν.

γ. Οι διευθύνοντες και εντεταλμένοι σύμβουλοι και προϊστάμενοι υπηρεσιακών μονάδων νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, πλην αστικών εταιρειών μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, τα οποία έχουν συστήσει ή στα οποία συμμετέχουν οι περιφέρειες, στις οποίες υποβάλλουν υποψηφιότητα.

δ. Υπάλληλοι με οποιαδήποτε σχέση εργασίας του δημοσίου, των δήμων και των περιφερειών, νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου αυτών, των κρατικών νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, των δημοσίων επιχειρήσεων και των επιχειρήσεων τη διοίκηση των οποίων ορίζει άμεσα ή έμμεσα το Δημόσιο ή ο δήμος ή η περιφέρεια, με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος, στις περιφέρειες στα διοικητικά όρια των οποίων άσκησαν καθήκοντα προϊσταμένου οργανικής μονάδας επιπέδου Γενικής Διεύθυνσης ή Διεύθυνσης, μέσα στο δεκαεπτάμηνο πριν από τη διενέργεια των περιφερειακών εκλογών ή κατά τη διάρκεια της θητείας τους. Στη ρύθμισή του προηγούμενου εδαφίου δεν υπάγονται οι διευθυντές σχολικών μονάδων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και οι διευθυντές τμημάτων, μονάδων, κλινικών και εργαστηρίων ιατρικής υπηρεσίας του Ε.Σ.Υ.

ε. Διοικητές, υποδιοικητές, πρόεδροι διοικητικών συμβουλίων, διευθύνοντες ή εντεταλμένοι σύμβουλοι των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, των κρατικών νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, των δημοσίων επιχειρήσεων και των επιχειρήσεων τη διοίκηση των οποίων ορίζει άμεσα ή έμμεσα το Δημόσιο ή ο δήμος ή η περιφέρεια με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος, στις περιφέρειες στις οποίες έχουν την έδρα τους τα ανωτέρω νομικά πρόσωπα, μέσα στο δεκαεπτάμηνο πριν από τη διενέργεια των περιφερειακών εκλογών και κατά τη διάρκεια της θητείας τους.

2. α. Κώλυμα εκλογιμότητας συντρέχει για όσους έχουν εκπέσει από το αιρετό αξίωμα τους, κατόπιν αμετάκλητης δικαστικής απόφασης, ως αυτουργοί ή συμμετοχοί σε κακούργημα ή σε οποιαδήποτε

ποινή για παραχάραξη, κιβδηλεία, πλαστογραφία, ψευδή βεβαίωση, δωροδοκία, εκβίαση, κλοπή, υπεξαίρεση, απιστία, απάτη, καταπίεση, αιμομιξία, μαστροπεία, σωματεμπορία, παράνομη διακίνηση αλλοδαπών, παράβαση της νομοθεσίας για την καταπολέμηση των ναρκωτικών, τη λαθρεμπορία, καθώς και για παράβαση καθήκοντος, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περ. γ, της παραγράφου 1, του άρθρου 176.

β. Κώλυμα εκλογιμότητας συντρέχει για όσους έχουν εκπέσει από τα αιρετά αξίωμα τους, κατόπιν πειθαρχικού παραπτώματος κατά τις διατάξεις του άρθρου 173.

γ. Τα κώλυμα της παρούσας παραγράφου ισχύουν για την επόμενη της έκπτωσης περιφερειακή περίοδο.

3. Δεν μπορούν να εκλεγούν ή να είναι περιφερειάρχες, αντιπεριφερειάρχες ή περιφερειακοί σύμβουλοι:

α. Όποιοι συνδέονται με την περιφέρεια ή τα νομικά της πρόσωπα με συμβάσεις προμήθειας, εκτέλεσης περιφερειακού έργου, παραχής υπηρεσιών, παροχής υπηρεσιών δικαίωμας εκμετάλλευσης περιφερειακού έργου ή περιφερειακής υπηρεσίας με αντικείμενο αξίας πάνω από πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ ετησίως.

β. Γενικοί Διευθυντές, πρόεδροι και μέλη διοικητικών συμβουλίων, διαχειριστές κεφαλαιουχικών εταιρειών, μέτοχοι και εταίροι κεφαλαιουχικών εταιρειών, εταίροι προσωπικών εταιρειών και κοινοπρακτούντα πρόσωπα που έχουν συμβληθεί με την περιφέρεια, εφόσον το ποσοστό συμμετοχής τους στις εταιρείες υπερβαίνει το πέντε τοις εκατό (5%) του συνολικού κεφαλαίου της εταιρείας. Αν η περιφέρεια συμμετέχει με οποιονδήποτε τρόπο σε επιχείρηση που συμβάλλεται, δεν υπάρχει κώλυμα εκλογιμότητας και ασυμβίβαστο για τους αιρετούς εκπροσώπους της περιφέρειας που μετέχουν στη διοίκηση των επιχειρήσεων αυτών.

4. Η ιδιότητα και το αξίωμα του περιφερειάρχη ή του άμεσα εκλεγόμενου αντιπεριφερειάρχη ή περιφερειακού συμβούλου ή η κατοχή οποιουδήποτε άλλου αιρετού αξιώματος σε όργανα της περιφέρειας δεν σποττεί λόγω ασυμβίβαστου. Δεν αναστέλλεται η άσκηση του λειτουργήματος τους, για: α) τους δικηγόρους και συμβολαιογράφους, β) τα μέλη ΔΕΠ των ΑΕΙ, τα μέλη επιστημονικού προσωπικού των ΤΕΙ και το ειδικό διδακτικό και επιστημονικό προσωπικό τους.

5. Δεν αποτελεί ασυμβίβαστο η σύναψη σύμβασης εκποίησης, εκμίσθωσης, αγοράς ή μίσθωσης ακινήτων της περιφέρειας, εφόσον έχει πραγματοποιηθεί με διαδικασία δημοπρασίας.

6. Δεν αποτελεί κώλυμα ή ασυμβίβαστο η ιδιότητα μέλους της διοίκησης και η ιδιότητα του υπαλλήλου δημοσίων επιχειρήσεων και οργανισμών κοινής ωφέλειας που συνδέονται με την περιφέρεια με σύμβαση σχετική με το αντικείμενο της δραστηριότητάς τους.

7. Το κώλυμα που προβλέπεται στις περιπτώσεις α' έως και γ' της παρ. 1 παύει να υπάρχει, αν τα πρόσωπα στα οποία συντρέχει παραιτηθούν από τη θέση τους πριν από την ημέρα της ανακήρυξης των υποψηφίων. Ειδικότερα τα πρόσωπα της περ. α, της παρ. 1 πρέπει επιπροσθέτως να μην έχουν υπηρετήσει στην περιφέρεια που υποβάλλουν υποψηφιότητα μέσα σε χρονικό διάστημα είκοσι τεσσάρων (24) μηνών πριν από την ημερομηνία ανακήρυξης των υποψηφίων. Η παραίτηση επιδίδεται με δικαστικό επιμελητή στον πρόεδρο εφετών, ο οποίος την υποβάλλει αμέσως στην αρχή που είναι αρμόδια να την αποδεχθεί. Η παραίτηση θεωρείται ότι γίνεται δεκτή από την επίδοση της και δεν ανακαλείται. Εξαιρούνται να ισχύουν οι ειδικές διατάξεις που απαγορεύουν την υποβολή ή την αποδοχή της παραίτησης των προσώπων που προβλέπει η παρ. 1 ή που περιορίζουν το δικαίωμά τους να παραιτηθούν ή την αρμοδιότητα της αρχής να αποδεχθεί την παραίτησή τους. Το πρώτο εδάφιο της παρούσας δεν ισχύει για τους θρησκευτικούς λειτουργούς.

8. Τακτικοί υπάλληλοι των περιφερειών που παραιτούνται υποχρεωτικώς σύμφωνα με την εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία, επανέρχονται αυτοδικαίως στην ενεργά υπηρεσία, εάν δεν εκλεγούν ή λήξει, σε περίπτωση εκλογής τους, για οποιονδήποτε λόγο η θητεία τους. Κατά τα λοιπά ισχύουν οι διατάξεις του άρθρου 18 του ν.1735/1987 (Α' 195), όπως ισχύει.

9. Περιφερειάρχες, αντιπεριφερειάρχες ή περιφερειακοί σύμβουλοι που αποδέχονται οποιονδήποτε από τα καθήκοντα ή τα έργα που συνιστούν ασυμβίβαστο ή αποκτούν δημοτικότητα δήμου, εκτός της περιφέρειας στην οποία εξελέγησαν, εκπίπτουν αυτοδικαίως από το αξίωμα τους. Το δικαστικό εφετείο, στην περιφέρεια του οποίου υπάγεται η οικεία περιφέρεια, με απόφαση του διαπιστώνει την ύπαρξη του ασυμβίβαστου και την έκπτωση από το αξίωμα, εφόσον υποβληθεί σχετική ένσταση από τα αναφερόμενα στο άρθρο 82 πρόσωπα. Κατά της απόφασης, με την οποία διαπιστώνεται το ασυμβίβαστο, χωρίς αίτηση αναίρεσης ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 87.

10. Υποψηφιότητα και στους δύο βαθμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, καθώς και η σύμπτωση στα ίδιο πρόσωπο της ιδιότητας αιρετού και στους δύο βαθμούς τοπικής αυτοδιοίκησης δεν επιτρέπεται και επιφέρει, για μεν την πρώτη περίπτωση την ακύρωση της υποψηφιότητας με έκδοση δικαστικής απόφασης, για δε τη δεύτερη περίπτωση την αυτοδικαίως έκπτωση από το αξίωμα, με διαπιστωτική πράξη του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

Άρθρο 31
Ασυμβίβαστο εξαιτίας οφειλών σε δήμο και περιφέρεια
(Άρθρα 15 και 118 του ν. 3852/2010)

1. Δεν μπορεί να είναι δήμαρχος, δημοτικός σύμβουλος, σύμβουλος δημοτικής ή τοπικής κοινότητας και εκπρόσωπος τοπικής κοινότητας, καθώς και περιφερειάρχης, αντιπεριφερειάρχης ή περιφερειακός σύμβουλος όποιος είναι από οποιαδήποτε αιτία οφειλέτης του δήμου, των δημοτικών νομικών προσώπων αυτού της δημοτικής επιχείρησης ύδρευσης και αποχέτευσης του, των δημοτικών κοινοφελών επιχειρήσεων του ή της περιφέρειας αντίστοιχα.
2. Αν οφειλέτης του δήμου ή των νομικών προσώπων της προηγούμενης παραγράφου εκλεγεί δήμαρχος, δημοτικός σύμβουλος, σύμβουλος δημοτικής ή τοπικής κοινότητας ή εκπρόσωπος της τοπικής κοινότητας, ή αν οφειλέτης της περιφέρειας εκλεγεί περιφερειάρχης ή αντιπεριφερειάρχης ή περιφερειακός σύμβουλος, οφείλει να εξοφλήσει την οφειλή του έως την ημέρα της εγκατάστασης των νέων δημοτικών ή περιφερειακών αρχών αντίστοιχα.
3. Αν τα ανωτέρω πρόσωπα γίνουν οφειλέτες του δήμου ή των παραπάνω νομικών προσώπων ή της περιφέρειας αντίστοιχα μετά την εκλογή τους, οφείλουν να εξοφλήσουν την οφειλή τους μέσα σε προθεσμία δύο (2) μηνών, αφοτου κατέστη οριστική η βεβαίωση της οφειλής και έλαβαν γνώση αυτής ή σε περίπτωση άσκησης ενδίκων βοηθημάτων, αφοτου εκδόθηκε τελεσίδικη δικαστική απόφαση.
4. Αν η εξόφληση των οφειλών του άρθρου αυτού δεν γίνει μέσα στις ανωτέρω προθεσμίες, εκτός από την περίπτωση διακανονισμού της οφειλής σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, τα αιρετά πρόσωπα εκπίπτουν από το αξίμα τους. Το δικητικό πρωτοδικείο, στην περιφέρεια του οποίου υπάγεται ο οικείος δήμος και το δ.οικητικό εφετείο, στην δικαιοδοσία του οποίου υπάγεται η έδρα της περιφέρειας αντίστοιχα, με απόφασή τους διαπιστώνουν την ύπαρξη του ασυμβίβαστου και την έκπτωση από το αξίωμα, εφόσον υποβληθεί ένσταση από τα πρόσωπα που αναφέρονται στο άρθρο 82. Κατά της απόφασης, με την οποία διαπιστώνεται το ασυμβίβαστο, χωρεί αίτηση αναίρεσης ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 87.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄
ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΙ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΑΡΧΩΝ

Άρθρο 32
Υποψηφιότητες στις δημοτικές εκλογές
(Άρθρα 18 του ν. 3852/2010, 18 του ν. 3870/2010, 33 του ν. 4255/2014 και 181 του ν. 4261/2014)

1. Η εκλογή του δημάρχου, των δημοτικών συμβούλων, των συμβούλων των δημοτικών ή τοπικών κοινοτήτων και του εκπροσώπου της τοπικής κοινότητας γίνεται κατά συνδυασμούς. Υποψηφιότητες εκτός συνδυασμών αποκλείονται.
2. Κάθε συνδυασμός περιλαμβάνει:
 - α. Τον υπαψήφιο δήμαρχο.
 - β. Τις υποψήφιους δημοτικούς συμβούλους, σε αριθμό ίσο τουλάχιστον με τον αριθμό των εδρών κάθε εκλογικής περιφέρειας με δυνατότητα προσαύξησης έως και εκατό τοις εκατό (100%). Τυχόν δεκαδικός αριθμός στρογγυλοποιείται στην επόμενη ακέραιη μονάδα, εφόσον το κλάσμα είναι ίσο με μισό τις μονάδας και άνω. Τις εκλογικές περιφέρειες που εκλέγεται τις σύμβουλος ο αριθμός των υποψηφίων δημοτικών συμβούλων μπορεί να προσ αυξηθεί έως τρεις.
 - γ. Τις υποψήφιους συμβούλους της δημοτικής κοινότητας. Ο αριθμός των υποψηφίων συμβούλων τις κάθε δημοτικής κοινότητας είναι ίσος τουλάχιστον με τον αριθμό των μελών του συμβουλίου της δημοτικής κοινότητας, με δυνατότητα προσαύξησης κατά έναν.
 - δ. Τις υποψήφιους συμβούλους τις τοπικής κοινότητας ή εκπροσώπους τις τοπικής κοινότητας. Ο αριθμός των υποψηφίων συμβούλων τις κάθε τοπικής κοινότητας είναι ίσος τουλάχιστον με τον

αριθμό των μελών του συμβουλίου τις τοπικής κοινότητας, με δυνατότητα προσούλησης κατά έναν. Ο αριθμός των υποψηφίων εκπροσώπων κάθε τοπικής κοινότητας μπορεί να προσαυξηθεί μέχρι δύο.

3 α. Ο αριθμός των υποψηφίων δημοτικών συμβούλων από κάθε φύλο ανέρχεται τουλάχιστον στο ένα τρίτο (1/3) του συνολικού αριθμού των μελών του δημοτικού συμβουλίου.

β. Ο αριθμός των υποψηφίων συμβούλων δημοτικής ή τοπικής κοινότητας από κάθε φύλο πρέπει να ανέρχεται σε ποσοστό ίσο τουλάχιστον με το ένα τρίτο (1/3) του αριθμού των υποψηφίων συμβούλων, εξαιρουμένων των μονομελών οργάνων. Ειδικά για τις υποψηφίους συμβούλους δημοτικής ή τοπικής κοινότητας το ποσοστό του τις τρίτου (1/3) υπολογίζεται επί του αριθμού των μελών του συμβουλίου των δημοτικών ή τοπικών κοινοτήτων.

Ο συνολικός αριθμός των υποψηφίων των συνδυασμών, που αντιστοιχεί στο ένα τρίτο (1/3) τις αυτό έχει υπολογιστεί κατά το ανωτέρω εδάφιο, αρκεί να υφίσταται για το σύνολο των υποψηφίων κάθε συνδυασμού, χωρίς να είναι αναγκαίο να επιμερίζεται ισομερώς σε καθεμιά από τις ανωτέρω κατηγορίες υποψηφίων.

γ. Στην περίπτωση κατά την οποία ο αριθμός των υποψηφίων μελών του δημοτικού συμβουλίου ή του συμβουλίου δημοτικής ή τοπικής κοινότητας είναι μικρότερος του συνολικού αριθμού των αντίστοιχων μελών, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του επόμενου άρθρου, το ανωτέρω ποσοστό υπολογίζεται επί του αριθμού των αντίστοιχων μελών, που περιλαμβάνονται στη γραπτή δήλωση του συνδυασμού. Τυχόν δεκαδικός αριθμός στρογγυλοποιείται στην αμέσως επόμενη ακέραιη μονάδα, εφόσον το κλάσμα είναι τουλάχιστον ίσο με το μισό τις.

4. Υποψηφιότητα από το ίδιο πρόσωπο για την εκλογή του ως δημάρχου, ως μέλους δημοτικού συμβουλίου, ως μέλος συμβουλίου δημοτικής ή τοπικής κοινότητας ή ως εκπροσώπου τις τοπικής κοινότητας δεν επιτρέπεται.

5. Κανείς δεν επιτρέπεται να συμμετέχει σε περισσότερους συνδυασμούς.

Άρθρο 33

Κατάρτιση συνδυασμών για τις δημοτικές εκλογές (Άρθρα 19 και 121 του ν. 3852/2010 και 33 του ν. 4255/2014)

1. Ο συνδυασμός καταρτίζεται με γραπτή δήλωση που υπογράφουν όλοι οι υποψήφιοι που τον αποτελούν. Στη δήλωση του συνδυασμού αναγράφονται κατά σειρά:

α. Το όνομα και τυχόν έμβλημα του συνδυασμού.

β. Το επώνυμο, το κύριο όνομα και το πατρώνυμο του υποψηφίου δημάρχου, με την αντίστοιχη ένδειξη, η οποία τίθεται είτε δίπλα είτε κάτω από το όνομα του υποψηφίου δημάρχου. Εάν δεν αναγραφεί ένδειξη, ο πρώτος υποψήφιος του συνδυασμού θεωρείται υποψήφιος δήμαρχος.

γ. Ακολουθεί η ονομασία της εκλογικής περιφέρειας και αναγράφεται με αλφαβητική σειρά το επώνυμο, το όνομα και το πατρώνυμο των υποψηφίων δημοτικών συμβούλων αυτής. Οι εκλογικές περιφέρειες αναγράφονται επίσης με την αλφαβητική σειρά της ονομασίας τους.

δ. Ακολουθεί η ονομασία της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας και αναγράφεται με αλφαβητική σειρά το επώνυμο, το όνομα και το πατρώνυμο των υποψηφίων συμβούλων ή εκπροσώπων τοπικής κοινότητας αυτών. Οι δημοτικές ή τοπικές κοινότητες αναγράφονται επίσης με την αλφαβητική σειρά της ονομασίας τους.

2. α. Η δήλωση του συνδυασμού είναι νόμιμη:

αα. Εάν περιλαμβάνονται σε αυτήν υποψήφιοι δημοτικοί σύμβουλοι για το ένα δεύτερο (1/2) του συνόλου των εκλογικών περιφερειών του δήμου.

αβ. Εάν ο αριθμός των υποψηφίων δημοτικών συμβούλων είναι τουλάχιστον ίσος με τον αριθμό των εδρών της εκλογικής περιφέρειας, στην οποία δηλώνει υποψηφίους ο συνδυασμός.

αγ. Εάν περιλαμβάνονται σε αυτήν υποψήφιοι σύμβουλοι για το ένα τρίτο (1/3) του συνόλου των δημοτικών κοινοτήτων.

αδ. Εάν ο αριθμός των υποψηφίων συμβούλων είναι τουλάχιστον ίσος με τα τρία πέμπτα (3/5) του αριθμού των μελών του συμβουλίου της δημοτικής κοινότητας, στην οποία δηλώνει υποψηφίους ο συνδυασμός.

αε. Εάν περιλαμβάνονται σε αυτήν υποψήφιοι σύμβουλοι για το ένα τρίτο (1/3) του συνόλου των τοπικών κοινοτήτων που εκλέγουν τριμελή συμβούλια.

αστ. Εάν δηλώνεται τουλάχιστον ένας υποψήφιος σύμβουλος για τα τριμελή συμβούλια των τοπικών κοινοτήτων.

αζ. Εάν δεν δηλωθεί υποψήφιος εκπρόσωπος τοπικής κοινότητας δεν επηρεάζεται η νομιμότητα της δήλωσης του συνδυασμού.

β. Τυχόν δεκαδικός αριθμός που προκύπτει στις ανωτέρω περιπτώσεις, στρογγυλοποιείται στην αμέσως επόμενη ακέραιη μονάδα, εφόσον το κλάσμα είναι τουλάχιστον ίσο με το μισό της

3. Στη δήλωση επισυνάπτονται για κάθε υποψήφιο του συνδυασμού:

α. Πιστοποιητικό εγγραφής στο δημοτολόγιο του δήμου, όπου είναι υποψήφιος.

β. Υπεύθυνη δήλωση του υποψήφιου ότι δεν έχει στερηθεί κανένα πολιτικό του δικαίωμα ή ότι έληξε η πρόσκαιρη σποστήρηση των δικαιωμάτων αυτών ή ότι θα έχει λήξει την ημέρα της εκλογής, καθώς και ότι δεν συντρέχουν τα κωλύματα εκλογιμότητας του άρθρου 29

γ. Αποδεικτικό είσπραξης ΔΟΥ ή παράβολο, από το οποίο προκύπτει ότι κάθε υποψήφιος δήμαρχος, δημοτικός σύμβουλος και σύμβουλος δημοτικής κοινότητας έχει καταθέσει υπέρ του δημοσίου το ποσό των εκατό ευρώ (100 €), πενήντα ευρώ (50 €) και πενήντα ευρώ (50 €) αντίστοιχα. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών μπορεί να γίνεται αναπροσαρμογή των ποσών αυτών. Δεν απαιτείται κατάθεση αποδεικτικού είσπραξης ΔΟΥ για το αξίωμα του μέλους του συμβουλίου ή του εκπροσώπου της τοπικής κοινότητας.

4. Στις υπεύθυνες δηλώσεις του άρθρου αυτού δεν απαιτείται η θεώρηση του γνησίου της υπογραφής του δηλούντος.

5. Επιτρέπεται να χρησιμοποιηθεί πέραν του κυρίου ονόματος του υποψηφίου ή του επωνύμου και υποκοριστικό αυτών, εφόσον με αυτό είναι ευρύτερα γνωστός. Στην περίπτωση αυτή το υποκοριστικό ακολουθεί το κύριο όνομα ή το επώνυμο και τίθεται σε παρένθεση. Για τις γυναίκες μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως πρώτο επώνυμο είτε το πατρικό είτε του συζύγου είτε μόνο ένα από αυτά, ανεξαρτήτως με ποιο επώνυμο είναι εγγεγραμμένες στην οικογενειακή τους μερίδα.

6. Στη δήλωση μπορεί να ορίζεται όνομα και έμβλημα συνδυασμού. Απαγορεύεται να ορίζεται ή να χρησιμοποιείται ως όνομα ή ως έμβλημα σύμβολο θρησκευτικής λατρείας ή σημαία ή άλλο παρόμοιο σύμβολο κράτους ή σημείο ιδιαίτερης ευλάβειας, στέμμα, όνομα ή έμβλημα πολιτικής οργάνωσης, φωτογραφία προσώπου που περιλαμβάνεται στο συνδυασμό, έμβλημα κράτους που ισχύει παλαιότερα ή ισχύει ακόμη, καθώς και σύμβολα ή εμβλήματα του δικτατορικού καθεστώτος της 21ης Απριλίου 1967 ή φωτογραφίες προσώπων που έχουν καταδικαστεί για τη συμμετοχή τους σε αυτό. Αν γίνουν περισσότερες δηλώσεις με το ίδιο όνομα ή έμβλημα από υποψηφίους συνδυασμούς για την ανάδειξη δημοτικών αρχών του ίδιου δήμου, δικαίωμα χρήσης έχει όποιος τα έχει δηλώσει πρώτος. Αν γίνει παράβαση των διατάξεων αυτής της παραγράφου και η παράβαση βεβαιωθεί από το αρμόδιο δικαστήριο, η δήλωση είναι απαράδεκτη.

7. Αν δεν έχει τηρηθεί κάποια από τις διατυπώσεις ή δεν υπάρχει κάποια από τις προϋποθέσεις ή κάποιο από τα στοιχεία που προβλέπουν οι παράγραφοι 1 και 3 και αυτό βεβαιωθεί από το δικαστήριο, η δήλωση είναι απαράδεκτη. Ειδικότερα, αν έχει συνταχθεί η δήλωση του συνδυασμού που προβλέπει η παράγραφος 1 με διαφορετικό τρόπο, αυτή δεν είναι απαράδεκτη, εφόσον περιλαμβάνει ρητή δήλωση που ορίζει τον υποψήφιο δήμαρχο. Απαράδεκτη είναι και η εκπρόθεσμη δήλωση, καθώς και η δήλωση που περιλαμβάνει λιγότερους υποψηφίους από τα ελάχιστα όρια της παραγράφου 2, καθώς και της παραγράφου 3 του προηγούμενου άρθρου.

8. Η δήλωση του συνδυασμού επιδίδεται από τον υποψήφιο δήμαρχο ή με δικαστικό επιμελητή, ύστερα από παραγγελία του υποψηφίου δημάρχου, στον πρόεδρο του πολυμελούς πρωτοδικείου είκοσι (20) ημέρες πριν από την ημέρα της ψηφοφορίας. Έως τη λήξη της παραπάνω προθεσμίας, επιτρέπεται μόνο να συμπληρωθεί ο συνδυασμός έως τον επιτρεπόμενο αριθμό των υποψηφίων συμβούλων με συμπληρωματική δήλωση του υποψηφίου δημάρχου. Μετά τη λήξη της προθεσμίας που απαιτείται για την επίδοση ή την παράδοση στο αρμόδιο δικαστήριο, καμιά μεταβολή της δήλωσης δεν επιτρέπεται, εκτός από την αντικατάσταση προσώπων που παραιτήθηκαν ή απεβίωσαν σύμφωνα με το άρθρο 38. Στις δηλώσεις αυτές επισυνάπτονται τα στοιχεία που προβλέπει η παράγραφος 3 καθώς και γραπτή αποδοχή των προσώπων που προτείνονται.

Άρθρο 34

**Κατάργηση δημοτικής ή τοπικής κοινότητας σε περίπτωση που δεν υποβάλλεται δήλωση συνδυασμού
(Άρθρο 36 του ν. 3463/2006)**

Αν σε μία δημοτική ή τοπική κοινότητα ματαιωθεί η εκλογή συμβούλων, επειδή δεν έχει υποβληθεί δήλωση συνδυασμού υποψηφίων, ο δήμαρχος εκδίδει αμέσως πρόγραμμα για την επανάληψη της εκλογής. Αν και κατά τη νέα εκλογή δεν δηλωθεί συνδυασμός υποψηφίων, αυτή καταργείται και ενώνεται με όμορη δημοτική ή τοπική κοινότητα. Η ένωση γίνεται με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών και γνώμη του οικείου δημοτικού συμβουλίου.

Άρθρο 35 **Υποψηφιότητες στις περιφερειακές εκλογές** **(Άρθρο 120 του ν. 3852/2010)**

1. Η εκλογή του περιφερειάρχη, των αντιπεριφερειάρχων περιφερειακών ενότητων και των μελών του περιφερειακού συμβουλίου γίνεται κατά συνδυασμούς. Υποψηφιότητες εκτός συνδυασμών απακλείονται.
2. Κάθε συνδυασμός περιλαμβάνει:
 - α. Έναν υποψήφιο περιφερειάρχη.
 - β. Τους υποψηφίους αντιπεριφερειάρχες σε αριθμό ίσο με τον αριθμό των περιφερειακών ενότητων. Ειδικό για τις Περιφέρειες Βαρείου Αιγαίου, Νοτίου Αιγαίου, Ιονίων Νήσων, Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και Θεσσαλίας ο αριθμός των υποψηφίων αντιπεριφερειάρχων είναι ίσος με τον αριθμό των νομών.
 - γ. Υποψηφίους περιφερειακούς συμβούλους σε αριθμό ίσο, τουλάχιστον, με τον αριθμό των εδρών κάθε εκλογικής περιφέρειας, με δυνατότητα προσαύξησης του αριθμού αυτού μέχρι πενήντα τοις εκατό (50%). Το κλάσμα που προκύπτει στρογγυλοποιείται στην αμέσως μεγαλύτερη μονάδα εφόσον το κλάσμα είναι ίσο με μισό της μονάδας και άνω.
3. Ο αριθμός των υποψηφίων περιφερειακών συμβούλων κάθε συνδυασμού από κάθε φύλο πρέπει να αντιστοιχεί σε πσοστό ίσο τουλάχιστον με το ένα τρίτο (1/3) του συνολικού αριθμού των μελών του περιφερειακού συμβουλίου. Τυχόν δεκαδικός αριθμός στρογγυλοποιείται στην αμέσως επόμενη ακέραιη μονάδα, εφόσον το κλάσμα είναι τουλάχιστον ίσο με το μισό της.
4. Υποψηφιότητα από το ίδιο πρόσωπο και για την εκλογή του ως περιφερειάρχη ή αντιπεριφερειάρχη ή μέλους περιφερειακού συμβουλίου δεν επιτρέπεται.
5. Κανείς δεν επιτρέπεται να συμμετέχει σε περισσότερους συνδυασμούς.

Άρθρο 36 **Κατάρτιση συνδυασμών για τις περιφερειακές εκλογές** **(Άρθρο 121 του ν. 3852/2010)**

1. Ο συνδυασμός καταρτίζεται με γραπτή δήλωση την οποία υπογράφουν όλοι οι υποψήφιοι που τον αποτελούν. Στη δήλωση του συνδυασμού αναγράφονται κατά σειρά:
 - α. Το όνομα και τυχόν έμβλημα του συνδυασμού
 - β. Το επώνυμο, το κύριο όνομα και το πατρώνυμο του υποψηφίου περιφερειάρχη, με την αντίστοιχη ένδειξη, η οποία τίθεται είτε δίπλα είτε κάτω από το όνομα του υποψηφίου περιφερειάρχη. Αν δεν αναγραφεί ένδειξη, ο πρώτος υποψήφιος του συνδυασμού θεωρείται υποψήφιος περιφερειάρχης.
 - γ. Το επώνυμο, το κύριο όνομα και το πατρώνυμο των υποψηφίων αντιπεριφερειάρχων ανά περιφερειακή ενότητα κατ' αλφαβητική σειρά, με την αντίστοιχη ένδειξη, η οποία τίθεται είτε δίπλα είτε κάτω από το όνομα του υποψηφίου αντιπεριφερειάρχη. Αν δεν αναγραφεί ένδειξη, ο πρώτος υποψήφιος του συνδυασμού σε κάθε περιφερειακή ενότητα θεωρείται υποψήφιος αντιπεριφερειάρχης. Ειδικό για τις Περιφέρειες Βαρείου Αιγαίου, Νοτίου Αιγαίου, Ιονίων Νήσων, Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και Θεσσαλίας τα ανωτέρω στοιχεία και οι οικείες ενδείξεις των υποψηφίων αντιπεριφερειάρχων αναγράφονται ανά νομό. Οι υποψήφιοι αντιπεριφερειάρχες είναι επικεφαλής του συνδυασμού στην εκλογική περιφέρεια που είναι υποψήφιοι.
 - δ. Στη δήλωση ακολουθεί η ονομασία της εκλογικής περιφέρειας και αναγράφεται με αλφαβητική σειρά το επώνυμο, το όνομα και το πατρώνυμο των υποψηφίων περιφερειακών συμβούλων τις. Οι εκλογικές περιφέρειες αναγράφονται, τις, με την αλφαβητική σειρά τις ονομασίες τις.
2. Ο συνδυασμός δηλώνεται νόμιμος όταν περιλαμβάνει αριθμό υποψηφίων τουλάχιστον ίσο με τον αριθμό των εδρών κάθε εκλογικής περιφέρειας και σε τις τις εκλογικές περιφέρειες.
3. Στη δήλωση επισυνάπτονται για καθέναν υποψήφιο:

- α. Πιστοποιητικό εγγραφής του υποψηφίου σε δημοταλόγιο δήμου τις περιφέρειας, στην οποία είναι υποψήφιος.
- β. Υπεύθυνη δήλωση του υποψηφίου ότι δεν έχει στερηθεί κανένα πολιτικό του δικαίωμα ή ότι έληξε η πρόσκαιρη αποστέρηση των δικαιωμάτων αυτών ή θα έχει λήξει την ημέρα της εκλογής, καθώς και ότι δεν συντρέχουν τα κωλύματα εκλογιμότητας του άρθρου 30.
- γ. Αποδεικτικό εισπραχής ΔΥΟ ή παράβαλα, από το οποίο προκύπτει ότι κάθε υποψήφιος έχει καταθέσει υπέρ του δημοσίου χρηματικό ποσό εκατόν πενήντα (150) ευρώ.
4. Τις υπεύθυνες δηλώσεις του παρόντος άρθρου δεν απαιτείται η θεώρηση του γνησίου τις υπογραφής του δηλούντος.
5. Επιτρέπεται να χρησιμοποιηθεί πέραν του κυρίου ονόματος ή του επωνύμου του υποψηφίου και υποκοριστικό αυτού, εφόσον με αυτό είναι ευρύτερο γνωστός. Στην περίπτωση αυτή το υποκοριστικό ακολουθεί το κύριο όνομα ή το επώνυμο και τίθεται σε παρένθεση. Για τις γυναίκες μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως πρώτο επώνυμο είτε το πατρικό είτε του συζύγου, είτε μόνο ένα από αυτά, ανεξαρτήτως με ποιο επώνυμο είναι εγγεγραμμένες στην οικογενειακή τις μερίδα.
6. Στη δήλωση μπορεί να αριζείται όνομα και έμβλημα του συνδυασμού. Απαγορεύεται να αριζείται ή να χρησιμοποιείται ως όνομα ή ως έμβλημα σπονοδήποτε σύμβολο θρησκευτικής λατρείας, η σημαία ή άλλο παρόμοιο σύμβολο κράτους ή σημείο ιδιαίτερης ευλάβειας, στέμμα, όνομα ή έμβλημα πολιτικής οργανώσεως, φωτογραφία προσώπου, κάθε έμβλημα που χρησιμοποιείται ή χρησιμοποιήθηκε από το κράτος, καθώς και συμβόλων ή εμβλημάτων του δικτατορικού καθεστώτος τις 21^{ης} Απριλίου 1967 ή φωτογραφιών προσώπων, που έχουν καταδικαστεί για τη συμμετοχή τις σε αυτό. Αν γίνουν περισσότερες δηλώσεις, με το ίδιο όνομα ή έμβλημα, από υποψηφίους συνδυασμούς για την ανάδειξη περιφερειακών αρχών τις τις περιφέρειας, δικαίωμα χρήσης έχει όποιος τα έχει δηλώσει πρώτος. Αν γίνει παράβαση των διατάξεων τις παρούσας και η παράβαση βεβαιωθεί από το αρμόδιο δικαστήριο, η δήλωση είναι απαράδεκτη.
7. Αν δεν έχει τηρηθεί κάποιο από τις διατυπώσεις ή δεν υπάρχει κάποιο από τις προϋποθέσεις ή κάποιο από τα στοιχεία που προβλέπει η παράγραφος 1 και αυτό βεβαιωθεί από το δικαστήριο, η δήλωση είναι απαράδεκτη. Ειδικότερα αν έχει συνταχθεί η δήλωση του συνδυασμού που προβλέπει η παράγραφος 1, με διαφορετικό τρόπο, δεν είναι απαράδεκτη, εφόσον περιλαμβάνει ρητή δήλωση που ορίζει τον υποψήφιο περιφερειάρχη και αντιπεριφερειάρχη. Απαράδεκτη είναι και η εκπρόθεσμη δήλωση, καθώς και η δήλωση που περιλαμβάνει λιγότερους υποψηφίους από τα ελάχιστα όρια τις παραγράφου 2, καθώς και τις παραγράφου 3 του προηγούμενου άρθρου.
8. Η δήλωση του συνδυασμού επιδίδεται από τον υποψήφιο περιφερειάρχη ή με δικαστικό επιμελητή, ύστερα από παραγγελία του υποψηφίου περιφερειάρχη, στον πρόεδρο του πολυμελούς πρωτοδικείου εκτός (20) ημέρες πριν από την ψηφοφορία. Έως τη λήξη τις παραπάνω προθεσμίας επιτρέπεται μόνο να συμπληρωθεί ο συνδυασμός έως τον επιτρεπόμενο αριθμό των υποψηφίων συμβούλων, με συμπληρωματική δήλωση του υποψηφίου περιφερειάρχη. Στη δήλωση αυτή επισυνάπτονται τα στοιχεία που προβλέπει η παράγραφος 3, καθώς και γραπτή απόδοχή του προσώπου που προτείνεται. Μετά τη λήξη τις προθεσμίας που απαιτείται για την επίδοση ή την παράδοση στο αρμόδιο δικαστήριο, καμία μεταβολή τις δήλωσης δεν επιτρέπεται, εκτός από την αντικατάσταση προσώπων που παραιτήθηκαν ή απεβίωσαν σύμφωνα με το άρθρο 38. Τις ανωτέρω δηλώσεις επισυνάπτονται τα στοιχεία που προβλέπει η παράγραφος 3, καθώς και γραπτή απόδοχή των προσώπων που προτείνονται.
9. Το πολυμελές πρωτοδικείο τις έδρας τις περιφέρειας και το Πρωτοδικείο Αθηνών στην Περιφέρεια Αττικής είναι αρμόδια και, για τις ενέργειες που αρίζονται στα άρθρα 37, 38, 72, 75, 76, 77, 79 και 81 του παρόντος Κώδικα

Άρθρο 37

Ανακήρυξη και κοινοποίηση συνδυασμών (Άρθρο 20 του ν. 3852/2010)

1. Τη δέκατη πέμπτη (15η) ημέρα πριν από την ψηφοφορία για τις δημοτικές και περιφερειακές εκλογές το πρωτοδικείο ανακηρύσσει σε δημόσια συνεδρίαση τους συνδυασμούς που έχουν δηλωθεί νόμιμα.
2. Ο πρόεδρος του πρωτοδικείου κοινοποιεί αμέσως στον περιφερειάρχη τις σχετικές αποφάσεις.
3. Ο περιφερειάρχης θεωρεί και αποστέλλει αμέσως σε κάθε δήμο πίνακα των συνδυασμών που έχουν ανακηρυχθεί.

Άρθρο 38

Αντικατάσταση υποψηφίων που παραιτήθηκαν ή απεβίωσαν (Άρθρο 21 και 123 του ν. 3852/2010 και 18 του ν. 3870/2010)

1. Ο υποψήφιος δήμαρχος ή περιφερειάρχης ή αντιπεριφερειάρχης μπορεί να παραιτηθεί από την υποψηφιότητά του. Η παραίτηση γίνεται με γραπτή δήλωσή του, η οποία επιδίδεται με δικαστικό επιμελητή ή παραδίδεται με απόδειξη στον πρόεδρο του πρωτοδικείου την όγδοη (8η) ημέρα το αργότερο πριν από τη διεξαγωγή της ψηφοφορίας.

2. Σε περίπτωση παραίτησης ή θανάτου του υποψηφίου δημάρχου ή περιφερειάρχη ή αντιπεριφερειάρχη τη θέση του στο συνδυασμό καταλαμβάνει είτε νέος υποψήφιος είτε ένας από τους υποψηφίους δημοτικούς ή περιφερειακούς συμβούλους του συνδυασμού, ύστερα από δήλωση της πλειοψηφίας των υποψηφίων που επιδίδεται με απόδειξη στον πρόεδρο του πρωτοδικείου δύο (2) ημέρες το αργότερο πριν από τη διεξαγωγή της ψηφοφορίας. Στη δήλωση επισυνάπτονται τα στοιχεία που ορίζονται στην παρ. 2, του άρθρου 33 ή στην παρ. 2, του άρθρου 36 αντίστοιχα, καθώς και η γραπτή αποδοχή του προσώπου που προτείνεται. Το αρμόδιο δικαστήριο ανακηρύσσει τον υποψήφιο που αντικαθιστά εκείνον που παραιτήθηκε ή απεβίωσε, μέχρι και την παραμονή της διενέργειας των εκλογών. Αν δεν γίνει αντικατάσταση, τη θέση του δημάρχου ή περιφερειάρχη ή αντιπεριφερειάρχη καταλαμβάνει ο δημοτικός ή περιφερειακός σύμβουλος αντίστοιχα του συνδυασμού που θα λάβει τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης στο δήμο, την περιφέρεια ή περιφερειακή ενότητα αντίστοιχα.

3. Σε περίπτωση θανάτου ή παραίτησης υποψηφίου δημοτικού συμβούλου ή υποψηφίου συμβούλου της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας ή υποψηφίου εκπροσώπου τοπικής κοινότητας, καθώς και θανάτου ή παραίτησης περιφερειακού συμβούλου τη θέση του μπορεί να καταλάβει νέος υποψήφιος ύστερα από δήλωση του υποψηφίου δημάρχου ή περιφερειάρχη αντίστοιχα. Ακόμη και αν έχει περάσει η προθεσμία των παραγράφων 8 του άρθρου 33 και 8 του άρθρου 36. Στη δήλωση επισυνάπτονται τα στοιχεία που ορίζονται στις παραγράφους 3 του άρθρου 33 και 3 του άρθρου 36, καθώς και η γραπτή αποδοχή του προσώπου που προτείνεται. Το αρμόδιο δικαστήριο ανακηρύσσει αμέσως τον αντικαταστάτη υποψήφιο.

4. Συνδυασμός που περιέχει αριθμό υποψηφίων δημοτικών ή περιφερειακών συμβούλων ή συμβούλων δημοτικής ή τοπικής κοινότητας μικρότερο από το ελάχιστο όριο που ορίζουν οι σχετικές διατάξεις, περιλαμβανομένων και των πασοστών για κάθε φύλο και των παραγράφων 2 του άρθρου 33 και 2 του άρθρου 36, εξαιτίας παραίτησης ή θανάτου υποψηφίων του, για τους οποίους δεν δηλώθηκε αντικατάσταση, θεωρείται νόμιμος.

Άρθρο 39

Δικαιώματα συνδυασμών και υποψηφίων (Άρθρο 22 του ν. 3852/2010)

1. Κάθε συνδυασμός έχει δικαίωμα να διορίσει έναν αντιπρόσωπο και δύο αναπληρωτές του σε κάθε εκλογικό τμήμα, με γραπτή δήλωση του υποψηφίου δημάρχου ή περιφερειάρχη. Με την ίδια δήλωση μπορεί να ορισθεί και γενικός αντιπρόσωπος για συγκεκριμένο αριθμό εκλογικών τμημάτων.

2. Κάθε συνδυασμός έχει δικαίωμα να διορίζει πληρεξούσιο με συμβολαιογραφική δήλωση του υποψηφίου δημάρχου ή περιφερειάρχη. Ο πληρεξούσιος ενεργεί για λογαριασμό του συνδυασμού οτιδήποτε μπορεί να ενεργήσει, σύμφωνα με τη νομοθεσία για την εκλογή βουλευτών, ο υποψήφιος δήμαρχος ή ο περιφερειάρχης κατά τη διεξαγωγή της εκλογής.

3. Σε περίπτωση που ο υποψήφιος δήμαρχος ή περιφερειάρχης έχει αποβιώσει ή παραιτηθεί, χωρίς να έχει αντικατασταθεί, ο διορισμός των αντιπροσώπων και του πληρεξούσιου γίνεται με δήλωση της πλειοψηφίας των υποψηφίων δημοτικών ή περιφερειακών συμβούλων του οικείου συνδυασμού που έχουν ανακηρυχθεί.

4. Οι υποψήφιοι, οι γενικοί αντιπρόσωποι, αντιπρόσωποι των συνδυασμών και οι αναπληρωτές τους έχουν δικαίωμα να είναι παρόντες κατά τη διάρκεια όλης της διαδικασίας της εκλογής, ώσπου να σφραγιστούν οι σάκοι και να υποβάλουν κάθε είδους παρατηρήσεις και ενστάσεις.

5. Δεν μπορούν να διοριστούν γενικοί αντιπρόσωποι ή αντιπρόσωποι, αναπληρωτές τους ή πληρεξούσιοι συνδυασμών ο δήμαρχος, ο περιφερειάρχης, οι αντιπεριφερειάρχες, οι δημοτικοί ή περιφερειακοί σύμβουλοι, οι σύμβουλοι της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας και οι εκπρόσωποι

τοπικής κοινότητας, οι οποίοι είναι υποψήφιοι, καθώς και όσοι δεν έχουν το δικαίωμα να εκλέγουν και όλοι όσοι δεν μπορούν να εκλεγούν σύμφωνα με την παρ. 1, του άρθρου 29 και την παρ.1, του άρθρου 30, εκτός αν παραιτηθούν από τη θέση τους πριν από την ημέρα της ανακήρυξης των συνδυασμών. Για την παραιτήση και την αποδοχή της εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ. 8, του άρθρου 29 και της παρ.8, του άρθρου 30.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑΣ - ΕΦΟΡΕΥΤΙΚΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ

Άρθρο 40 Πρόγραμμα της εκλογής (Άρθρα 23 και 125 του ν. 3852/2010)

1. Ο δήμαρχος για τις δημοτικές εκλογές και ο περιφερειάρχης για τις περιφερειακές εκλογές αντίστοιχα εκδίδουν και δημοσιεύουν, με τοιχοκόλληση, σε όλες τις συνοικίες, σε όλα τα χωριά και τους οικισμούς του δήμου και αναρτούν στην ιστοσελίδα του δήμου, τρεις (3) τουλάχιστον ημέρες πριν από την ψηφοφορία, πρόγραμμα που αναφέρει ακριβώς την ημέρα της ψηφοφορίας, τις ώρες που αρχίζει και τελειώνει, τον τόπο και το κατάστημα της ψηφοφορίας, τις έδρες για τις οποίες γίνεται η εκλογή και τους συνδυασμούς μαζί με τα ονόματα των υποψηφίων που συγκροτούν κάθε συνδυασμό, όπως έχουν ανακηρυχθεί από το οικείο δικαστήριο.
2. Το πρόγραμμα της πρώτης εκλογής σε νέο δήμο εκδίδεται και δημοσιεύεται από τον περιφερειάρχη.

Άρθρο 41 Μορφή των ψηφοδελτίων (Άρθρα 24 και 127 του ν. 3852/2010)

1. Τα ψηφοδέλτια κατασκευάζονται από λευκό χαρτί. Η εκτύπωση των ψηφοδελτίων πρέπει να είναι με μαύρη απόχρωση.
2. Τα ψηφοδέλτια έχουν σχήμα ορθογώνιο για όλη την επικράτεια.
3. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως καθορίζονται οι διαστάσεις των ψηφοδελτίων για τις δημοτικές και περιφερειακές εκλογές και ειδικότερα θέματα που αφορούν τη μορφή τους.

Άρθρο 42 Εκτύπωση και διανομή των ψηφοδελτίων (Άρθρα 43 του ν. 3463/2006 και 128 του ν. 3852/2010)

1. Οι συνδυασμοί οφείλουν να τυπώσουν τα ψηφοδέλτια και να παραδώσουν, με απόδειξη, στο δήμαρχο του οικείου δήμου για τις δημοτικές εκλογές ή στον αντιπεριφερειάρχη της περιφερειακής ενότητας για τις περιφερειακές εκλογές αντίστοιχα, οκτώ (8) τουλάχιστον μέρες πριν από την ψηφοφορία, ψηφοδέλτια σε αριθμό επαρκή για τις ανάγκες των εκλογικών τμημάτων της περιφέρειας του δήμου. Σε περίπτωση επαναληπτικών εκλογών τα ψηφοδέλτια παραδίδονται τρεις (3) ημέρες πριν από την ημέρα της ψηφοφορίας.
2. Ο οικείος δήμαρχος, στον οποίο διαβιβάζονται από τον αντιπεριφερειάρχη και τα ψηφοδέλτια που παραδόθηκαν σε αυτόν, οφείλει να εφοδιάσει τις εφορευτικές επιτροπές των εκλογικών τμημάτων της περιφέρειάς του με ψηφοδέλτια κάθε συνδυασμού κατά είκοσι τοις εκατό (20%) τουλάχιστον περισσότερα από τους εκλογείς του τμήματος.

Άρθρο 43 Περιεχόμενο των ψηφοδελτίων για τις δημοτικές εκλογές (Άρθρο 26 του ν. 3852/2010)

1. Στο επάνω μέρος του ψηφοδέλιου σημειώνονται το όνομα και το τυχόν έμβλημα του συνδυασμού, όπως έχουν δηλωθεί και αναγράφονται στην απόφαση ανακήρυξης.
2. Σε δήμους που αποτελούν ενιαία εκλογική περιφέρεια, στο ψηφοδέλτιο μετά την ονομασία του συνδυασμού αναγράφονται κατά σειρά:
 - α. Το επώνυμο, το κύριο όνομα και το πατρώνυμο του υποψήφιου δημάρχου με την αντίστοιχη ένδειξη, η οποία τίθεται είτε δίπλα είτε κάτω από το όνομα του υποψήφιου δημάρχου.
 - β. Το επώνυμο, το κύριο όνομα και το πατρώνυμο των υποψηφίων δημοτικών συμβούλων με αλφαβητική σειρά.
 - γ. Σε περίπτωση που ο δήμος αποτελείται από δημοτικές και τοπικές κοινότητες, ακολουθεί η ονομασία της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας και στη συνέχεια αναγράφονται το επώνυμο, το κύριο όνομα και το πατρώνυμο των υποψηφίων αυτής με αλφαβητική σειρά.
3. Σε δήμους που αποτελούνται από περισσότερες εκλογικές περιφέρειες, μετά την ονομασία του συνδυασμού αναγράφεται στο ψηφοδέλτιο το όνομα του υποψήφιου δημάρχου και:
 - α. Στο πρώτο μέρος του ψηφοδέλιου ηρατάσσονται με αλφαβητική σειρά οι υποψήφιοι δημοτικοί σύμβουλοι της αντίστοιχης εκλογικής περιφέρειας.
 - β. Στο δεύτερο μέρος του ψηφοδέλιου ακολουθούν με αλφαβητική σειρά οι υποψήφιοι όλων των υπόλοιπων εκλογικών περιφερειών, με σημείωση παραπλεύρως και εντός παρενθέσεως για το όνομα της εκλογικής περιφέρειας, στην οποία είναι υποψήφιοι.
 - γ. Στο τρίτο μέρος του ψηφοδέλιου ακολουθεί η ονομασία της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας και στη συνέχεια αναγράφονται τα ονόματα των αντίστοιχων υποψηφίων με αλφαβητική σειρά.
4. Σε όλες περιπτώσεις επαναληφθεί η ψηφοφορία για την εκλογή των δημοτικών αρχών, κατά τις διατάξεις του άρθρου 59, μπορούν να χρησιμοποιηθούν είτε τα ψηφοδέλτια της πρώτης ψηφοφορίας είτε να εκτυπωθούν νέα, στα οποία μετά το όνομα και το τυχόν έμβλημα του συνδυασμού θα αναγράφονται μόνο τα στοιχεία της περ. α, της παρ. 2 του παρόντος.

Άρθρο 44

Περιεχόμενο των ψηφοδελτίων για τις περιφερειακές εκλογές (Άρθρο 129 του ν. 3852/2010)

1. Σε κάθε εκλογική περιφέρεια ο συνδυασμός εκτυπώνει ιδιαίτερο ψηφοδέλτιο, στο επάνω μέρος του οποίου σημειώνεται το όνομα και το τυχόν έμβλημα του συνδυασμού και αναγράφονται κατά σειρά:
 - α. το επώνυμο, το κύριο όνομα και το πατρώνυμο του υποψήφιου περιφερειάρχη με την αντίστοιχη ένδειξη, η οποία τίθεται είτε δίπλα είτε κάτω από το όνομα του υποψηφίου.
 - β. το επώνυμο, το κύριο όνομα και το πατρώνυμο του υποψήφιου αντιπεριφερειάρχη της συγκεκριμένης εκλογικής περιφέρειας, με την αντίστοιχη ένδειξη, η οποία τίθεται είτε δίπλα είτε κάτω από το όνομα του υποψηφίου αντιπεριφερειάρχη.
 - γ. το επώνυμο, το κύριο όνομα και το πατρώνυμο των υποψηφίων συμβούλων της εκλογικής περιφέρειας με αλφαβητική σειρά.
2. Σε όλες περιπτώσεις επαναληφθεί η ψηφοφορία για την εκλογή των περιφερειακών αρχών, κατά τις διατάξεις του άρθρου 73 του παρόντος, μπορούν να χρησιμοποιηθούν είτε τα ψηφοδέλτια της πρώτης ψηφοφορίας είτε να εκτυπωθούν νέα στα οποία μετά το όνομα και το τυχόν έμβλημα του συνδυασμού θα αναγράφονται μόνο τα στοιχεία της περ. α, της παρ. 1 του παρόντος.

Άρθρο 45

Σταυροί προτίμησης για την εκλογή δημοτικών αρχών (Άρθρο 27 του ν. 3852/2010)

1. Ο εκλογέας εκφράζει την προτίμηση του σε υποψήφιο συνδυασμού σημειώνοντας σταυρό στο ψηφοδέλτιο, παραπλεύρως του ονόματός του.
2. Για την εκλογή δημοτικών συμβούλων σε δήμους που αποτελούν ενιαία εκλογική περιφέρεια, ο εκλογέας μπορεί να εκφράσει την προτίμηση του υπέρ ενός ή δύο ή τριών υποψηφίων. Για την εκλογή δημοτικών συμβούλων σε δήμους που αποτελούνται από περισσότερες εκλογικές περιφέρειες, ο εκλογέας μπορεί να εκφράσει την προτίμηση του υπέρ ενός ή δύο ή τριών υποψηφίων της εκλογικής περιφέρειας, στους καταλόγους της οποίας είναι εγγεγραμμένος, και υπέρ ενός υποψηφίου σε μία από τις λοιπές εκλογικές περιφέρειες του οικείου δήμου. Στις εκλογικές περιφέρειες στις οποίες εκλέγονται

ένας ή δύο ή τρεις δημοτικοί σύμβουλοι, ο εκλογέας μπορεί να εκφράσει την προτίμηση του μόνον υπέρ ενός υποψηφίου της εκλογικής περιφέρειας, στους καταλόγους της οποίας είναι εγγεγραμμένος, και υπέρ ενός υποψηφίου σε μία από τις λοιπές εκλογικές περιφέρειες του οικείου δήμου.

3. Ο εκλογέας μπορεί να εκφράσει την προτίμησή του υπέρ ενός ή υπέρ δύο υποψηφίων συμβουλίου δημοτικής κοινότητας και υπέρ ενός υποψηφίου συμβούλου ή εκπροσώπου τοπικής κοινότητας.

4. Σε δήμους που αποτελούν ενιαία εκλογική περιφέρεια, ψηφοδέλτιο που φέρει περισσότερους από τους επιτρεπόμενους σταυρούς προτίμησης είναι έγκυρο, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη κανένας σταυρός προτίμησης. Σε δήμους που αποτελούνται από περισσότερες εκλογικές περιφέρειες, ψηφοδέλτιο που φέρει περισσότερους από τους επιτρεπόμενους σταυρούς προτίμησης σε κάποια εκλογική περιφέρεια είναι έγκυρο, χωρίς να προσμετρείται κανένας σταυρός προτίμησης, ενώ δεν επηρεάζεται η εγκυρότητα των σταυρών για τις λοιπές εκλογικές περιφέρειες.

5. Ο σταυρός προτίμησης σημειώνεται με στυλογράφο μαύρης ή κυανής απόχρωσης. Σε κάθε άλλη περίπτωση, ο σταυρός θεωρείται ότι δεν είναι γραμμένος και η εγκυρότητα του ψηφοδελτίου εξετάζεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 47.

6. Για τον υποψήφιο δήμαρχο δεν απαιτείται σταυρός προτίμησης και αν σημειωθεί τέτοιος δεν συνεπάγεται ακυρότητα του ψηφοδελτίου.

7. Δεν απαιτείται σταυρός προτίμησης, και αν σημειωθεί τέτοιος δεν συνεπάγεται ακυρότητα του ψηφοδελτίου, σε όσες περιπτώσεις επαναληφθεί η ψηφοφορία για την εκλογή των δημοτικών αρχών κατά τις διατάξεις του άρθρου 59.

Άρθρο 46

Σταυροί προτίμησης για την εκλογή περιφερειακών αρχών (Άρθρο 129 του ν. 3852/2010)

1. Η προτίμηση του εκλογέα εκφράζεται με σταυρό, που σημειώνεται με στυλογράφο μαύρης ή κυανής απόχρωσης δίπλα στο ονοματεπώνυμο κάθε υποψηφίου.

2. Σταυρός προτίμησης που σημειώνεται με διαφορετικό τρόπο, θεωρείται ότι δεν είναι γραμμένος και η εγκυρότητα του ψηφοδελτίου ερευνάται σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 130.

3. Ο εκλογέας μπορεί να εκφράζει την προτίμηση του προς έναν (1) υποψήφιο στις εκλογικές περιφέρειες στις οποίες εκλέγονται έως τρεις (3) περιφερειακοί σύμβουλοι, προς έναν ή δύο υποψηφίους στις εκλογικές περιφέρειες στις οποίες εκλέγονται από τέσσερις (4) έως και επτά (7) περιφερειακοί σύμβουλοι, προς έναν ή δύο ή τρεις υποψηφίους στις εκλογικές περιφέρειες στις οποίες εκλέγονται από οκτώ (8) έως και δώδεκα (12) περιφερειακοί σύμβουλοι και προς έναν ή δύο ή τρεις ή τέσσερις υποψηφίους στις εκλογικές περιφέρειες στις οποίες εκλέγονται περισσότεροι από δώδεκα (12) περιφερειακοί σύμβουλοι. Ψηφοδέλτιο συνδυασμού με περισσότερους σταυρούς προτίμησης από τους ανωτέρω κατά περίπτωση οριζόμενους είναι έγκυρο, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη κανένας σταυρός προτίμησης.

4. Για τον υποψήφιο περιφερειάρχη ή αντιπεριφερειάρχη περιφερειακής ενότητας, δεν χρειάζεται σταυρός προτίμησης. Αν σημειωθεί τέτοιος, δεν συνεπάγεται ακυρότητα του ψηφοδελτίου.

5. Σε όσες περιπτώσεις επαναληφθεί η ψηφοφορία για την εκλογή των περιφερειακών αρχών κατά τις διατάξεις του άρθρου 73, δεν απαιτείται σταυρός προτίμησης και αν σημειωθεί τέτοιος δεν συνεπάγεται ακυρότητα του ψηφοδελτίου.

Άρθρο 47

Άκυρα ψηφοδέλτια (Άρθρα 28, 26 και 130 του ν. 3852/2010)

Εκτός από την περίπτωση ακυρότητας που προβλέπεται στην παρ. 5, του άρθρου 45 και στην παρ. 2, του άρθρου 46, το ψηφοδέλτιο είναι άκυρο μόνον στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α. Αν έχει σχήμα, διαστάσεις ή μορφή που διαφέρουν κατά τρόπο εμφανή από αυτά που ορίζει η υπαυρχική απόφαση.

β. Αν έχει τυπωθεί σε χαρτί ή με μελάνι που το χρώμα του διαφέρει κατά τρόπο εμφανή από αυτά που ορίζεται στο άρθρο 41

γ. Αν έχουν σημειωθεί σε οποιαδήποτε πλευρά του λέξεις, φράσεις, υπογραμμίσεις, στίγματα ή άλλα σημεία, εφόσον αποτελούν διακριτικά γνωρίσματα που παραβιάζουν με τρόπο προφανή το απόρρητο της ψηφοφορίας.

δ. Αν βρεθεί στο φάκελο με ένα ή περισσότερα άλλα έγκυρα ή άκυρα ψηφοδέλτια του ίδιου ή διαφορετικού συνδυασμού ή με λευκά.

ε. Αν βρεθεί μέσα σε φάκελο που δεν είναι σύμφωνος με τις ρυθμίσεις του επόμενου άρθρου.

στ. Αν βρεθεί ψηφοδέλτιο δημοτικής ενότητας ή δημοτικής κοινότητας σε κάλητη άλλης δημοτικής ενότητας ή δημοτικής κοινότητας του ίδιου δήμου.

ζ. Εάν έχουν γίνει εγγραφές και διαγραφές.

Άρθρο 48

Εκλογικοί φάκελοι

(Άρθρα 46 του ν. 3463/2006 και 131 του ν. 3852/2010)

1. Οι φάκελοι, μέσα στους οποίους κλείνονται τα ψηφοδέλτια κατασκευάζονται για όλη την επικράτεια με φροντίδα του Υπουργείου Εσωτερικών, από χαρτί αδιαφανές. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως καθορίζονται οι διαστάσεις των φακέλων, η απόχρωση και το έντυπο γνώρισμά τους.

2. Το Υπουργείο Εσωτερικών φροντίζει να αποστέλλεται εγκαίρως στους περιφερειάρχες επαρκής αριθμός φακέλων. Οι περιφερειάρχες φροντίζουν να διαβιβάζονται εγκαίρως οι φάκελοι αυτοί στις δημοτικές αρχές, οι οποίες εφοδιάζουν τις εφορευτικές επιτροπές κάθε εκλογικού τμήματος της χωρικής αρμοδιότητάς τους.

3. Αν δεν υπάρχουν οι ανωτέρω φάκελοι, η εφορευτική επιτροπή πιστοποιεί την έλλειψη και προμηθεύεται άλλους φακέλους, ομοιόμορφους.

4. Εκτός από το έντυπο γνώρισμα, τίποτα άλλο δεν αναγράφεται πάνω στο φάκελο. Αν σημειωθούν πάνω στα φάκελα στίγματα, σημεία ή λέξεις, μπορούν να θεωρηθούν διακριτικά γνωρίσματα που παραβιάζουν με τρόπο προφανή το απόρρητο της ψηφοφορίας.

Άρθρο 49

Έναρξη και λήξη της ψηφοφορίας

(Άρθρα 47 του ν. 3463/2006 και 132 του ν. 3852/2010)

Η ψηφοφορία αρχίζει την 07.00' και λήγει την 19.00' ώρα της ίδιας ημέρας.

Άρθρο 50

Ματαίωση της ψηφοφορίας

(Άρθρα 48 του ν. 3463/2006 και 133 του ν. 3852/2010)

Αν κατά την ημέρα της διενέργειας των εκλογών δεν διεξήχθη η ψηφοφορία σε ένα ή περισσότερα εκλογικά τμήματα, αυτή γίνεται την επόμενη Τετάρτη.

Άρθρο 51

Υπολογισμός προθεσμιών

(Άρθρα 40 του ν. 3463/2006 και 126 του ν. 3852/2010)

1. Στις προθεσμίες που ορίζονται κατά τη διαδικασία εκλογής των δημοτικών και περιφερειακών αρχών, δεν υπολογίζεται η ημέρα της ψηφοφορίας.

2. Η προθεσμία λήγει μόλις παρέλθει και η τελευταία ημέρα της, εστώ και αν είναι ημέρα αργίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ ΚΑΙ ΕΦΟΡΟΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ

Άρθρο 52
Αντιπρόσωποι της Δικαστικής Αρχής και έφοροι των αντιπροσώπων
(Άρθρο 10 του ν. 4239/2014)

1. Για το διορισμό των εφόρων και των αντιπροσώπων της δικαστικής αρχής εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του άρθρου 68 του πδ 26/2012 (Α' 57), όπως κάθε φορά ισχύει.
2. Οι δικηγόροι που είναι βουλευτές, αυτοί που έχουν ανακηρυχθεί υποψήφιοι, καθώς και τα πρόσωπα της παραγράφου 4 του άρθρου 68 του πδ 26/2012 δεν διαρίζονται αντιπρόσωποι.
3. Οι αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής και οι έφοροι αυτών ψηφίζουν στις δημοτικές εκλογές, μόνον αν είναι γραμμένοι στον εκλογικό κατάλογο δήμου της οικείας περιφέρειας, όπου ασκούν τα καθήκοντά τους αυτά. Αν δεν είναι γραμμένοι στον εκλογικό κατάλογο του δήμου που ανήκει το εκλογικό τμήμα, στο οποίο ασκούν τα καθήκοντά τους, και είναι εγγεγραμμένοι σε εκλογικό κατάλογο άλλου δήμου, τότε υπογράφουν υπεύθυνα δήλωση στην οποία αναφέρεται ο δήμος, στους εκλογικούς καταλόγους του οποίου είναι εγγεγραμμένοι, και ψηφίζουν.
4. Τα τακτικά και αναπληρωματικά μέλη των εφορευτικών επιτροπών κληρώνονται, σύμφωνα με τις ρυθμίσεις της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών. Αν η ψηφοφορία ματαιωθεί σύμφωνα με το άρθρο 50 του παρόντος ή επαναληφθεί η ψηφοφορία σύμφωνα με τα άρθρα 59 και 73, οι εκλογές διεξάγονται με τα ίδια μέλη των εφορευτικών επιτροπών.

Άρθρο 53
Αποζημίωση των αντιπροσώπων της Δικαστικής Αρχής
(Άρθρο 33 του ν. 3463/2006)

Η ημερήσια αποζημίωση, οι ημέρες για τις οποίες παρέχεται και τα οδοιπορικά έξοδα των αντιπροσώπων ορίζονται και καταβάλλονται σύμφωνα με τις σχετικές ρυθμίσεις για τις βουλευτικές εκλογές.

Άρθρο 54
Εφαρμογή των διατάξεων της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών
(Άρθρα 29 και 134 του ν. 3852/2010)

1. Οι διατάξεις της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών εφαρμόζονται αναλόγως και κατά τη διενέργεια των δημοτικών και περιφερειακών εκλογών για όσα θέματα δεν υφίσταται ειδική πρόβλεψη στις ρυθμίσεις του παρόντος.
2. Κατά την ψηφοφορία χρησιμοποιούνται διαφορετικές κάλπες για τις δημοτικές και για τις περιφερειακές εκλογές που φέρουν κατάλληλο διακριτικό γνώρισμα. Το διακριτικό αυτό γνώρισμα και κάθε άλλη λεπτομέρεια που αφορά το μέγεθος, το σχήμα κλπ των καλπών, καθώς και θέματα που ανακύπτουν από την ταυτόχρονη διενέργεια των εκλογών των Ελλήνων μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, δημοτικών αρχών και των αρχών της περιφέρειας και οι αναγκαίες λεπτομέρειες, καθορίζονται με αποφάσεις του Υπουργού Εσωτερικών.
3. Όπου στις διατάξεις της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών αναφέρεται ο νομάρχης, προκειμένου για τις δημοτικές και περιφερειακές εκλογές νοείται ο περιφερειάρχης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ'
ΕΚΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ

Άρθρο 55
Εκλογικές περιφέρειες
(Άρθρα 25 και 283 του ν. 3852/2010 και 146 του ν. 4251/2014)

Ως εκλογική περιφέρεια για την εκλογή των μελών των δημοτικών συμβουλίων ορίζεται η περιφέρεια:

α. Του δήμου, ο οποίος δεν έχει προέλθει από συνένωση πρώην ΟΤΑ κατά το άρθρο 1 του ν.3852/2010.

β. Του συνενομένου δήμου ή κοινότητας, δηλαδή της δημοτικής ενότητας, κατά τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 3852/2010.

Άρθρο 56

Αριθμός δημοτικών συμβούλων κάθε εκλογικής περιφέρειας (Άρθρα 30 και 283 του ν. 3852/2010 και 18 του ν. 3870/2010)

1. Ο αριθμός των δημοτικών συμβούλων κάθε εκλογικής περιφέρειας για τις περιπτώσεις του προηγούμενου άρθρου ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, με βάση τον πληθυσμό, όπως προκύπτει από την τελευταία απογραφή.
2. Μέτρο για τον υπολογισμό του αριθμού των δημοτικών συμβούλων κάθε εκλογικής περιφέρειας αποτελεί το ακέραιο πηλίκο της διαιρέσης του συνολικού πληθυσμού όλου του δήμου, όπως προκύπτει από την τελευταία γενική απογραφή πληθυσμού δια του συνολικού αριθμού των μελών του δημοτικού συμβουλίου κάθε δήμου.
3. Από το πηλίκο της διαιρέσης του πληθυσμού της εκλογικής περιφέρειας δια του εκλογικού μέτρου προκύπτει ο αριθμός των δημοτικών της συμβούλων.
4. Οι θέσεις των δημοτικών συμβούλων στο δημοτικό συμβούλιο που παραμένουν αδιάθετες προστίθενται ανά μία στις εκλογικές περιφέρειες με το μεγαλύτερα, κατά σειρά, υπόλοιπα και ώσπου να συμπληρωθεί ο συνολικός αριθμός τους, όπως ορίζεται στην παρ. 2, του άρθρου 19.
5. Εάν από την παραπάνω διαδικασία προκύψουν εκλογικές περιφέρειες χωρίς έδρα, τότε διατίθεται σε αυτές μία (1) έδρα με την αφαίρεση μίας από κάθε εκλογική περιφέρεια του δήμου με το μεγαλύτερο αριθμό εδρών και κατά φθίνουσα σειρά. Σε περίπτωση εκλογικών περιφερειών με ίδιο αριθμό εδρών συμπεριλαμβανομένων όσων έχουν ήδη αφαιρεθεί με τις διατάξεις αυτού του εδαφίου, η έδρα αφαιρείται από εκείνη με το μικρότερο πληθυσμό.

Άρθρο 57

Επιτυχών - Επιλαχόντες συνδυασμοί - Εκλογή δημάρχου (Άρθρο 31 του ν. 3852/2010)

1. Στις εκλογές των δημάρχων και δημοτικών συμβούλων θεωρείται επιτυχών συνδυασμός αυτός που πλειοψήφησε με ποσοστό μεγαλύτερο του πενήντα τοις εκατό (50% + 1 ψήφο) του συνόλου των εγκύρων ψηφοδελτίων και επιλαχόντες όσοι συνδυασμοί έλαβαν έστω και μία έδρα σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 58, 59 και 67.
2. Δήμαρχος εκλέγεται ο επικεφαλής του επιτυχόντος συνδυασμού.

Άρθρο 58

Κατανομή των εδρών του δημοτικού συμβουλίου (Άρθρα 32 του ν. 3852/2010 και 18 του ν. 3870/2010)

1. Τα τρία πέμπτα (3/5) των εδρών του δημοτικού συμβουλίου καταλαμβάνει ο επιτυχών συνδυασμός και τα δύο πέμπτα (2/5) οι επιλαχόντες, ανάλογα με τον αριθμό των εγκύρων ψηφοδελτίων που έλαβαν σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 4.
2. Αν ο επιτυχών συνδυασμός συγκεντρώνει ποσοστό εγκύρων ψηφοδελτίων μεγαλύτερο από το εξήντα τοις εκατό (60%) του συνόλου τους, οι έδρες του δημοτικού συμβουλίου κατανέμονται αναλογικά μεταξύ των συνδυασμών που συμμετέχουν στις εκλογές σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 5.
3. Αν κατά τον υπολογισμό των τριών πέμπτων (3/5) και των δύο πέμπτων (2/5) του αριθμού των εδρών προκύπτει κλάσμα μικρότερο του ημίσεως της μονάδας δεν υπολογίζεται, ενώ στην περίπτωση που προκύπτει κλάσμα μεγαλύτερο του ημίσεως στρογγυλοποιείται στην επόμενη μονάδα. Οι έδρες του δημοτικού συμβουλίου που ανιστογούν στα τρία πέμπτα (3/5) και στα δύο πέμπτα (2/5) έχουν αντίστοιχα, ως εξής:
στα 13μελή συμβούλια 8 και 5,

στα 17μελή συμβούλια 10 και 7,
στα 21μελή συμβούλια 13 και 8,
στα 27μελή συμβούλια 16 και 11,
στα 33μελή συμβούλια 20 και 13,
στα 41μελή συμβούλια 25 και 16,
στα 45μελή συμβούλια 27 και 18,
στα 49μελή συμβούλια 29 και 20.

4. Η αναλογική κατανομή των εδρών μεταξύ των επιλαχόντων συνδυασμών στην περίπτωση της παραγράφου 1 γίνεται ως εξής:

α. Το σύνολο των έγκυρων ψηφοδελτίων που έλαβαν σε όλα τα εκλογικά τμήματα του δήμου, όλοι μαζί οι συνδυασμοί που συμμετείχαν στις εκλογές, εκτός από τον επιτυχόντα, διαιρείται με τον αριθμό των εδρών που αντιστοιχεί στα δύο πέμπτα ($2/5$) και το πηλίκο τους αυξημένο κατά μία μονάδα, αποτελεί το εκλογικό μέτρο με παράλειψη τυχόν κλάσματος. Ο αριθμός των έγκυρων ψηφοδελτίων κάθε συνδυασμού διαιρείται στη συνέχεια με το εκλογικό μέτρο και καθένας τους καταλαμβάνει τόσες έδρες όσο είναι το ακέραιο πηλίκο της διαίρεσης.

β. Εάν οι έδρες που καταλαμβάνουν οι επιλαχόντες συνδυασμοί σύμφωνα με την προηγούμενη διαδικασία είναι λιγότερες από τις προς διάθεση, οι έδρες που απομένουν διανέμονται ανά μία μεταξύ των επιλαχόντων συνδυασμών, ανάλογα με τα αχρησιμοποιήτα υπόλοιπα τους. Εάν συνδυασμοί έχουν ίσο αριθμό αχρησιμοποιήτων υπολοίπων διενεργείται κλήρωση.

γ. Εάν και μετά τη διανομή εδρών με βάση τα αχρησιμοποιήτα υπόλοιπα παραμένουν αδιάθετες έδρες, κατανέμονται ανά μία κατά σειρά, ανάλογα με το συνολικό αριθμό των έγκυρων ψηφοδελτίων κάθε επιλαχόντος συνδυασμού. Σε περίπτωση ίσου αριθμού έγκυρων ψηφοδελτίων δύο ή και περισσότερων συνδυασμών, ενεργείται μεταξύ αυτών κλήρωση από το αρμόδιο δικαστήριο.

5. Η αναλογική κατανομή των εδρών της παραγράφου 2 γίνεται ως εξής:

α. Το σύνολο των έγκυρων ψηφοδελτίων που έλαβαν, σε όλα τα εκλογικά τμήματα δήμου, όλοι μαζί οι συνδυασμοί που συμμετείχαν στις εκλογές, διαιρείται με τον αριθμό των εδρών που αντιστοιχούν σε κάθε δημοτικό συμβούλιο και το πηλίκο αυξημένο κατά μία μονάδα, παραλειπόμενου του κλάσματος, αποτελεί το εκλογικό μέτρο. Ο αριθμός των έγκυρων ψηφοδελτίων κάθε συνδυασμού διαιρείται στη συνέχεια με το εκλογικό μέτρο και καθένας τους καταλαμβάνει τόσες έδρες όσο και το ακέραιο πηλίκο της διαίρεσης. Στην περίπτωση αυτή ο επιτυχών συνδυασμός μπορεί να λάβει αριθμό εδρών που ξεπερνά το ποσοστό των τριών πέμπτων ($3/5$).

β. Εάν οι έδρες που καταλαμβάνουν οι συνδυασμοί που συμμετέχουν στην κατανομή με την προηγούμενη διαδικασία είναι λιγότερες από τις προς διάθεση, όσες απομένουν κατανέμονται ανά μία μεταξύ όλων των συνδυασμών ανάλογα με τα αχρησιμοποιήτα υπόλοιπα τους. Εάν οι συνδυασμοί αυτοί ή μερικοί από αυτούς έχουν ίσο αριθμό αχρησιμοποιήτων υπολοίπων, διεξάγεται κλήρωση.

γ. Εάν μετά την κατανομή των εδρών με βάση τα αχρησιμοποιήτα υπόλοιπα παραμένουν αδιάθετες έδρες, κατανέμονται ανά μία, ανάλογα με το συνολικό αριθμό των έγκυρων ψηφοδελτίων του συνδυασμού. Σε περίπτωση ίσου αριθμού έγκυρων ψηφοδελτίων δύο ή και περισσότερων συνδυασμών, διενεργείται μεταξύ τους κλήρωση από το αρμόδιο δικαστήριο.

6. Σε περίπτωση που έχει ανακηρυχθεί ένας μόνο συνδυασμός υποψηφίων, ο δήμαρχος εκλέγεται από το μοναδικό συνδυασμό. Οι πρώτοι κατά σειρά σε σταυρούς προτίμησης, και μέχρι να συμπληρωθεί ο αριθμός των εδρών του δημοτικού συμβουλίου, εκλέγονται τακτικοί και οι υπόλοιποι αναπληρωματικοί σύμβουλοι.

Άρθρο 59

Επανάληψη της ψηφοφορίας για την εκλογή δημοτικών αρχών (Άρθρα 18 και 33 του ν. 3852/2010)

1. Εάν κανένας συνδυασμός δεν συγκεντρώσει την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των έγκυρων ψηφοδελτίων, η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται την επόμενη Κυριακή ανάμεσα μόνο στους υποψηφίους δημάρχους των δύο συνδυασμών που έλαβαν τις περισσότερες ψήφους.

2. Επιτυχών θεωρείται ο υποψήφιος δήμαρχος και ο συνδυασμός του που συγκέντρωσε στην επαναληπτική ψηφοφορία την απόλυτη πλειοψηφία ολόκληρου του αριθμού των έγκυρων ψηφοδελτίων.

3. Εάν στην επαναληπτική ψηφοφορία οι δύο συνδυασμοί ισοψηφήσουν, το αρμόδιο πρωτοδικείο διενεργεί κλήρωση για την ανάδειξη του επιτυχόντος συνδυασμού.
4. Οι έδρες των δημοτικών συμβουλίων κατανομούνται, σε περίπτωση επαναληπτικής ψηφοφορίας, στους συνδυασμούς που συμμετέχουν στις εκλογές, σε δύο φάσεις, που ονομάζονται κατανομές. Στην πρώτη (Α) κατανομή κατανομούνται οι μισές έδρες του δημοτικού συμβουλίου. Το κλάσμα που προκύπτει στρογγυλοποιείται στην αμέσως μεγαλύτερη μονάδα. Στη δεύτερη (Β) κατανομή κατανομούνται οι υπόλοιπες. Με βάση τον αριθμό των εδρών των δημοτικών συμβουλίων οι έδρες που αναλογούν σε καθένα από τις δύο αυτές κατανομές έχουν ως εξής:
- στα 13μελή συμβούλια οι έδρες της Α' κατανομής είναι 7 και της Β' κατανομής 6,
 - στα 17μελή συμβούλια 9 και 8 αντίστοιχα,
 - στα 21 μελή συμβούλια 11 και 10 αντίστοιχα,
 - στα 27μελή συμβούλια 14 και 13 αντίστοιχα,
 - στα 33μελή συμβούλια 17 και 16 αντίστοιχα,
 - στα 41 μελή συμβούλια 21 και 20 αντίστοιχα,
 - στα 45μελή συμβούλια 23 και 22 αντίστοιχα,
 - στα 49μελή συμβούλια 25 και 24 αντίστοιχα.
5. Οι έδρες της Α' κατανομής κατανομούνται αναλογικά σε όλους τους συνδυασμούς που συμμετέχουν στις εκλογές σύμφωνα με την ακόλουθη διαδικασία:
- α. Το σύνολο των έγκυρων ψηφοδελτίων που έλαβαν σε όλα τα εκλογικά τμήματα του δήμου όλοι οι συνδυασμοί που συμμετείχαν στις εκλογές στην αρχική ψηφοφορία διαιρείται με τον αριθμό των εδρών της Α' κατανομής. Το πηλίκο της διαιρέσης, αυξημένο κατά μία μονάδα παραλειπομένου του κλάσματος, αποτελεί το εκλογικό μέτρο της Α' κατανομής. Ο αριθμός των έγκυρων ψηφοδελτίων κάθε συνδυασμού διαιρείται στη συνέχεια με το εκλογικό μέτρο και καθένας τους καταλαμβάνει τόσες έδρες όσο είναι το ακέραιο πηλίκο της διαιρέσης.
 - β. Εάν οι έδρες που καταλαμβάνουν οι συνδυασμοί με την προηγούμενη διαδικασία είναι λιγότερες από τις προς διάθεση της Α' κατανομής, οι έδρες που απομένουν διανέμονται ανά μία μεταξύ των επιλαχόντων συνδυασμών, ανάλογα με τα χρησιμοποιήσιμα υπόλοιπα τους. Εάν συνδυασμοί έχουν ίσο αριθμό χρησιμοποιήσιμων υπολοίπων διενεργείται κλήρωση.
 - γ. Εάν και μετά τη διανομή εδρών με βάση τα χρησιμοποιήσιμα υπόλοιπα παραμένουν αδιάθετες έδρες κατανομούνται ανά μία κατά σειρά, ανάλογα με το συνολικό αριθμό των έγκυρων ψηφοδελτίων κάθε επιλαχόντος συνδυασμού.
6. Για τη διάθεση των εδρών της Β' κατανομής υπολογίζεται, αρχικά, πόσες από τις έδρες αυτές πρέπει να προσκυρωθούν στον επιτυχόντα συνδυασμό, ώστε να συγκεντρώσει συνολικά συνυπολογιζομένων και των εδρών που κατανεμήθηκαν σε αυτόν από την Α' κατανομή τα τρία πέμπτα (3/5) του συνόλου των εδρών. Οι έδρες της Β' κατανομής που απομένουν προς διάθεση, μετά την παραχώρηση των εδρών στον επιτυχόντα συνδυασμό, διατίθενται στον άλλο συνδυασμό που έλαβε μέρος στην επαναληπτική ψηφοφορία. Στην περίπτωση όπου λόγω του μικρού αριθμού εδρών που τους έχουν κατανεμηθεί από την Α' κατανομή, ο επιτυχών συνδυασμός δεν μπορεί να συμπληρώσει τον αριθμό των τριών πέμπτων (3/5) του συνόλου των εδρών προσκυρώνονται σε αυτόν όλες οι έδρες της Β' κατανομής και δεν γίνεται καμία μεταβολή στη διάθεση των εδρών της Α' κατανομής, ανάμεσα στους υπόλοιπους συνδυασμούς.
7. Σε περίπτωση ισοψφίας στην πρώτη θέση κατά την αρχική ψηφοφορία δύο ή περισσότερων συνδυασμών, στην επαναληπτική ψηφοφορία μετέχουν οι υποψήφιοι δήμαρχοι όλων των συνδυασμών που ισοψήφησαν.
8. Σε περίπτωση ισοψφίας στη δεύτερη θέση κατά την αρχική ψηφοφορία δύο ή περισσότερων συνδυασμών, στην επαναληπτική μετέχουν ο υποψήφιος δήμαρχος του πρώτου σε αριθμό έγκυρων ψηφοδελτίων συνδυασμού και οι υποψήφιοι δήμαρχοι των συνδυασμών που ισοψήφησαν στη δεύτερη θέση.
9. Στις περιπτώσεις των παραγράφων 7 και 8 επιτυχών θεωρείται ο υποψήφιος δήμαρχος και ο συνδυασμός του που έλαβαν στην επαναληπτική ψηφοφορία τη σχετική πλειοψηφία. Εάν στην ψηφοφορία αυτή ισοψηφήσουν δύο υποψήφιοι δήμαρχοι, το αρμόδιο δικαστήριο διενεργεί κλήρωση για την ανάδειξη του επιτυχόντος δήμαρχου και του συνδυασμού του. Εάν ισοψηφήσουν περισσότεροι από δύο συνδυασμοί, το πρωτοδικείο διενεργεί κλήρωση για την ανάδειξη του επιτυχόντος δημάρχου και του συνδυασμού του και εκείνου που έχει συμμετάσχει στη Β' κατανομή κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 6.

10. Εάν κανένας από τους συνδυασμούς που συμμετέχουν στις εκλογές στην αρχική ψηφοφορία δεν συγκεντρώσει το εκλογικό μέτρο ή αν μόνον ένας το έχει συγκεντρώσει, τότε στην Α' κατανομή συμμετέχουν οπωσδήποτε οι δύο συνδυασμοί που έχουν λάβει το μεγαλύτερο αριθμό έγκυρων ψηφοδελτίων. Οι υποψήφιοι δήμαρχοι των δύο συνδυασμών συμμετέχουν και στην επαναληπτική ψηφοφορία.

11. Οι τακτικοί και ανσπληρωματικοί σύμβουλοι εκλέγονται με βάση την πρώτη ψηφοφορία σύμφωνα με τους σταυρούς προτίμησης που έλαβε καθένας στην ψηφοφορία αυτή, όπως ορίζεται στην παράγραφο 3 του άρθρου 58 και του άρθρου 66.

12. Η επαναληπτική ψηφοφορία γίνεται στα ίδια εκλογικά τμήματα, με τις ίδιες εφορευτικές επιτροπές, τους ίδιους δικαστικούς αντιπρασώπους και τους ίδιους εφόρους αντιπρασώπων.

Άρθρο 60

Κατανομή των εδρών του δημοτικού συμβουλίου ανά εκλογική περιφέρεια (Άρθρο 34 του ν. 3852/2010)

Οι έδρες του δημοτικού συμβουλίου σε δήμο που έχει περισσότερες από μία εκλογικές περιφέρειες κατανέμονται μεταξύ του επιτυχόντος και των επιλαχόντων συνδυασμών σύμφωνα με το αποτέλεσμα της πρώτης ψηφοφορίας, όπως καθορίζονται στα άρθρα 58 του παρόντος, ως εξής:

1. Η κατανομή ξεκινά αποδίδοντας στον επιτυχόντα συνδυασμό σε κάθε εκλογική περιφέρεια μία έδρα, εφόσον έχουν ανακηρυχθεί υποψήφιοι του στην οικεία εκλογική περιφέρεια.

2. Στη συνέχεια, αρχίζοντας από το μικρότερο σε εκλογική δύναμη συνδυασμό, ο οποίος εξασφάλισε, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 58, συμμετοχή στο δημοτικό συμβούλιο, ο αριθμός των έγκυρων ψηφοδελτίων του στο δήμο διαιρείται με τον αριθμό των εδρών που δικαιούται και το ακέραιο πηλίκο της διαίρεσης, προσαυξημένο κατά μία μονάδα, αποτελεί το εκλογικό μέτρο. Ο αριθμός των έγκυρων ψηφοδελτίων του διαιρείται σε κάθε εκλογική περιφέρεια με το εκλογικό του μέτρο και ο συνδυασμός καταλαμβάνει τόσες έδρες όσο είναι το ακέραιο πηλίκο της διαίρεσης. Εάν ο συνδυασμός εξοκολουθεί να δικαιούται έδρες στο δημοτικό συμβούλιο, ο αριθμός τους συμπληρώνεται με τη διάθεση ανά μίας από κάθε εκλογική περιφέρεια όπου διατηρεί το μεγαλύτερο, κατά φθίνουσα σειρά, αδιάθετο υπόλοιπο ψηφοδελτίων. Στην περίπτωση κατά την οποία δεν έχουν ανακηρυχθεί υποψήφιοι ενός συνδυασμού σε μια εκλογική περιφέρεια, οι έδρες αυτές παραμένουν κενές, δεν προσαυρώνονται στον επιτυχόντα συνδυασμό σύμφωνα με την παράγραφο 6 και μειώνεται ανάλογα ο αριθμός των μελών του δημοτικού συμβουλίου.

3. Εάν σε κάθε εκλογική περιφέρεια υπάρχουν τόσες διαθέσιμες έδρες όσες δικαιούται ο συνδυασμός, τις καταλαμβάνει όλες και ο αριθμός τους αφαιρείται από τις διαθέσιμες της περιφέρειας. Εάν δεν υπάρχει επαρκής αριθμός, στο συνδυασμό κατακυρώνονται μόνον οι διαθέσιμες έδρες. Εάν μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας αυτής παραμένουν αδιάθετες για το συνδυασμό έδρες, κατανέμονται ανά μία κατά σειρά στις εκλογικές περιφέρειες, όπου ο συνδυασμός διατηρεί το μεγαλύτερο, κατά φθίνουσα σειρά, αδιάθετο υπόλοιπο ψηφοδελτίων.

4. Οι έδρες που κατανέμονται σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2 αφαιρούνται από τις διαθέσιμες της εκλογικής περιφέρειας.

5. Με την ίδια διαδικασία κατανέμονται οι έδρες σε κάθε εκλογική περιφέρεια για καθέναν από τους άλλους επιλαχόντες συνδυασμούς κατά αύξουσα σειρά εκλογής.

6. Οι έδρες που παραμένουν αδιάθετες σε κάθε εκλογική περιφέρεια μετά την ολοκλήρωση της παραπάνω διαδικασίας και για όλους τους επιλαχόντες συνδυασμούς καταλαμβάνονται από τον επιτυχόντα συνδυασμό, εφόσον έχουν ανακηρυχθεί υποψήφιοι του στις αντίστοιχες εκλογικές περιφέρειες. Τυχόν αδιάθετες έδρες δεν κατανέμονται και μειώνεται αναλόγως ο αριθμός των μελών του δημοτικού συμβουλίου.

7. Εάν σε εκλογική περιφέρεια κανείς συνδυασμός δε δικαιούται σύμβουλο κατά τα ανωτέρω, τότε επαναλαμβάνεται η διαδικασία κατανομής των εδρών του δημοτικού συμβουλίου κατά τις διατάξεις του άρθρου 58 και ο τελικός αριθμός των προς κατανομή εδρών του δημοτικού συμβουλίου προκύπτει, αφαιρώντας από τον αριθμό των μελών του δημοτικού συμβουλίου τον αριθμό των δημοτικών συμβούλων της συγκεκριμένης εκλογικής περιφέρειας.

Άρθρο 61
Κατανομή εδρών συμβούλων της Δημοτικής Κοινότητας
(Άρθρο 36 του ν. 3852/2010)

1. Για την εκλογή των συμβούλων της δημοτικής κοινότητας εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις των άρθρων 57, 58, 59, 63, 65, 67 και 68.
2. Ο συνδυασμός του επιτυχόντος δημάρχου στις δημοτικές εκλογές λαμβάνει τα τρία πέμπτα (3/5) του συνόλου των εδρών των συμβούλων σε κάθε δημοτική κοινότητα και τα δύο πέμπτα (2/5) λαμβάνουν οι επιλαχόντες συνδυασμοί, σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 58, 59 και 67. Αν σε δημοτική κοινότητα δεν έχουν ανακηρυχθεί υποψήφιοι του συνδυασμού του επιτυχόντος δημάρχου, οι έδρες του συμβουλίου της δημοτικής κοινότητας κατανέμονται αναλογικά μεταξύ των υπόλοιπων συνδυασμών κατ' ανάλογη εφαρμογή της παραγράφου 4 του άρθρου 58.
3. Για την κατανομή των εδρών των συμβούλων των δημοτικών κοινοτήτων σε κάθε δημοτική κοινότητα λαμβάνεται υπόψη το σύνολο των έγκυρων ψηφοδελτίων που έλαβε κάθε συνδυασμός υποψηφίου δημάρχου σε όλα τα εκλογικά τμήματα της εδαφικής περιφέρειας του δήμου.

Άρθρο 62
Εκλογή συμβούλων τοπικών κοινοτήτων και εκπροσώπου τοπικής κοινότητας
(Άρθρο 37 του ν. 3852/2010)

1. Στις εκλογές των συμβουλίων τοπικής κοινότητας η κατανομή των εδρών γίνεται αναλογικά, μεταξύ όλων των συνδυασμών που συμμετέχουν στις εκλογές και έχουν υποψηφίους για το συμβούλιο της τοπικής κοινότητας, με τον ακόλουθο τρόπο:
 - α. Το σύνολο των έγκυρων ψηφοδελτίων που έλαβαν στην τοπική κοινότητα όλοι μαζί οι συνδυασμοί που συμμετείχαν στις εκλογές και είχαν υποψηφίους για το συμβούλιο της τοπικής κοινότητας διαιρείται με τον αριθμό των εδρών του συμβουλίου τοπικής κοινότητας, αυξημένο κατά μία μονάδα. Το πηλίκο που προκύπτει, παραλειπόμενου του κλάσματος, αποτελεί το εκλογικό μέτρο. Ο αριθμός των έγκυρων ψηφοδελτίων κάθε συνδυασμού διαιρείται στη συνέχεια με το εκλογικό μέτρο και κάθε συνδυασμός καταλαμβάνει τόσες έδρες, όσο και το ακέραιο πηλίκο αυτής της διαίρεσης.
 - β. Εάν οι έδρες που καταλαμβάνουν οι συνδυασμοί που συμμετέχουν στην κατανομή με την προηγούμενη διαδικασία είναι λιγότερες από τις προς διάθεση έδρες, οι έδρες που απομένουν διανέμονται ανά μία μεταξύ όλων αυτών των συνδυασμών, ανάλογα με τα χρησιμοποιήσιμα υπόλοιπα που έχουν. Αν οι συνδυασμοί αυτοί ή μερικοί από αυτούς έχουν ίσα αριθμό χρησιμοποιήσιμων υπολοίπων, γίνεται κλήρωση. Αν και μετά τη διανομή των εδρών με βάση τα χρησιμοποιήσιμα υπόλοιπα παραμένουν αδιάθετες έδρες, αυτές κατανέμονται ανά μία, ανάλογα με το συνολικό αριθμό των έγκυρων ψηφοδελτίων που έλαβε κάθε συνδυασμός.
 - γ. Αν οι έδρες που καταλαμβάνουν οι συνδυασμοί με το εκλογικό μέτρο είναι περισσότερες από τις προς διάθεση έδρες, η πλεονάζουσα έδρα αφαιρείται από το συνδυασμό που έχει το μικρότερο σχετικώς υπόλοιπο έγκυρων ψηφοδελτίων. Σε περίπτωση ίσου αριθμού έγκυρων ψηφοδελτίων δύο ή και περισσότερων συνδυασμών, ενεργείται μεταξύ αυτών κλήρωση από το αρμόδιο πρωτοδικείο.
2. Αν έχει ανακηρυχθεί ένας μόνο συνδυασμός για το συμβούλιο της τοπικής κοινότητας, ο πρόεδρος του συμβουλίου τοπικής κοινότητας και οι σύμβουλοι της τοπικής κοινότητας εκλέγονται από το μοναδικό αυτό συνδυασμό. Οι πρώτοι κατά σειρά με σταυρούς προτίμησης, μέχρι να συμπληρωθεί ο αριθμός των εδρών του συμβουλίου της τοπικής κοινότητας, εκλέγονται τακτικοί σύμβουλοι και οι υπόλοιποι αναπληρωματικοί.
3. Αν έχουν ανακηρυχθεί δύο μόνο συνδυασμοί για το συμβούλιο τοπικής κοινότητας ή για τον εκπρόσωπο τοπικής κοινότητας και ισοψηφίσαν, το πρωτοδικείο ενεργεί κλήρωση για ανάδειξη του πλειοψηφίσαντος συνδυασμού. Στην περίπτωση αυτή:
 - α. Στα τριμελή συμβούλια τοπικής κοινότητας κατανέμονται στον πλειοψηφίσαντα συνδυασμό δύο (2) έδρες και στον επιλαχόντα συνδυασμό μία (1) έδρα.
 - β. Την έδρα εκπροσώπου τοπικής κοινότητας λαμβάνει ο συνδυασμός που πλειοψήφησε.
4. α. Αν ισοψηφίσαν περισσότεροι από δύο συνδυασμοί, το πρωτοδικείο ενεργεί κλήρωση. Στα τριμελή συμβούλια τοπικής κοινότητας ο πρώτος συνδυασμός εκλέγει τον πρόεδρο και οι άλλοι δύο συνδυασμοί από έναν σύμβουλο τοπικής κοινότητας.

β. Αν υποψηφύσουν περισσότεροι από δύο συνδυασμοί για τον εκπρόσωπο της τοπικής κοινότητας, το πρωτοδικείο ενεργεί κλήρωση για ανάδειξη του πλειοψηφούντος συνδυασμού, ο οποίος και λαμβάνει την έδρα του εκπροσώπου της τοπικής κοινότητας. Αν υποψήφιοι του ίδιου συνδυασμού υποψηφύσουν, το πρωτοδικείο ενεργεί κλήρωση.

Άρθρο 63

Παραίτηση ή θάνατος υποψήφιου δημάρχου σε περίπτωση επαναληπτικής ψηφοφορίας (Άρθρο 35 του ν. 3852/2010)

1. Πριν από την επαναληπτική ψηφοφορία ο υποψήφιος δήμαρχος μπορεί να παραιτηθεί από την υποψηφιότητά του. Η παραίτηση γίνεται με γραπτή δήλωση του που επιδίδεται με δικαστικό επιμελητή ή παραδίδεται με απόδειξη στον πρόεδρο του πρωτοδικείου την τρίτη ημέρα, το αργότερο, πριν από την επαναληπτική ψηφοφορία.
2. Αν ένας υποψήφιος δήμαρχος παραιτηθεί ή αποβιώσει, η πλειοψηφία των υποψηφίων του συνδυασμού του επιλέγει άλλον υποψήφιο δήμαρχο.
3. Αν εκείνος που έχει επιλεγεί ως υποψήφιος δήμαρχος είναι υποψήφιος σύμβουλος του συνδυασμού η θέση του ως συμβούλου μένει κενή.
4. Η δήλωση της επιλογής για το νέο υποψήφιο δήμαρχο επιδίδεται με δικαστικό επιμελητή ή παραδίδεται με απόδειξη στον πρόεδρο του πρωτοδικείου το αργότερο τη δεύτερη ημέρα πριν από την ψηφοφορία. Το αρμόδιο δικαστήριο ανακηρύσσει το νέο υποψήφιο δήμαρχο σε δημόσια συνεδρίαση ακόμη και την παραμονή της ψηφοφορίας.
5. Αν δεν υποβληθεί δήλωση επιλογής, δεν ανακηρύσσεται κανένας υποψήφιος δήμαρχος και εκλέγεται δήμαρχος ο σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού που έχει λάβει κατά την πρώτη εκλογή τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης.

Άρθρο 64

Τακτικοί και αναπληρωματικοί δημοτικοί σύμβουλοι – Ισοψηφία (Άρθρο 38 του ν. 3852/2010)

1. Τακτικοί δημοτικοί σύμβουλοι εκλέγονται από τους υποψηφίους καθενός από τους συνδυασμούς του άρθρου 57, κατά σειρά, αυτοί που έλαβαν τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης σε όλη την εδαφική περιφέρεια του δήμου, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 63.
2. Οι υποψήφιοι δήμαρχοι των επιλαχόντων συνδυασμών θεωρούνται πρώτοι επιτυχόντες σύμβουλοι των συνδυασμών τους. Σε περίπτωση που ο συνδυασμός καταλαμβάνει έδρες σε περισσότερες εκλογικές περιφέρειες ο υποψήφιος δήμαρχος λαμβάνει την έδρα της εκλογικής περιφέρειας, όπου ο συνδυασμός έλαβε τις περισσότερες έδρες. Σε περίπτωση ίσου αριθμού εδρών σε περισσότερες περιφέρειες, τότε λαμβάνει την έδρα αυτής στην οποία ο συνδυασμός έλαβε τις περισσότερες ψήφους. Σε περίπτωση όπου σε περισσότερες περιφέρειες ο συνδυασμός έλαβε ίσο αριθμό ψήφων, διενεργείται κλήρωση.
3. Οι λοιποί υποψήφιοι του επιτυχόντος και των επιλαχόντων συνδυασμών είναι αναπληρωματικοί των τακτικών συμβούλων της εκλογικής τους περιφέρειας με τη σειρά των σταυρών προτίμησης.
4. Εάν οι υποψήφιοι του ίδιου συνδυασμού ισοψηφίσουν, το αρμόδιο πρωτοδικείο διενεργεί κλήρωση.

Άρθρο 65

Τακτικοί και αναπληρωματικοί σύμβουλοι της δημοτικής κοινότητας - Ισοψηφία (Άρθρο 39 του ν. 3852/2010)

1. Τακτικοί σύμβουλοι του συμβουλίου της δημοτικής κοινότητας εκλέγονται από τους υποψηφίους καθενός από τους συνδυασμούς των υποψηφίων δημάρχων, κατά σειρά, αυτοί που έλαβαν τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης.
2. Οι λοιποί υποψήφιοι των συνδυασμών είναι αναπληρωματικοί των τακτικών συμβούλων του συμβουλίου της δημοτικής κοινότητας με τη σειρά των σταυρών προτίμησης.
3. Αν οι υποψήφιοι του ίδιου συνδυασμού ισοψηφίσουν, το πρωτοδικείο διενεργεί κλήρωση.

Άρθρο 66

Τακτικοί και αναπληρωματικοί σύμβουλοι του συμβουλίου των τοπικών κοινοτήτων και εκπρόσωποι τοπικών κοινοτήτων - Ισοψηφία (Άρθρο 40 του ν. 3852/2010)

1. Τακτικοί σύμβουλοι του συμβουλίου της τοπικής κοινότητας εκλέγονται από τους υποψηφίους κάθε συνδυασμού, κατά σειρά, αυτοί που έλαβαν τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης.
2. Πρόεδρος του συμβουλίου της τοπικής κοινότητας είναι ο υπαψήφιος σύμβουλος του πλειοψηφούντος συνδυασμού ο οποίος έχει λάβει τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης.
3. Εκπρόσωπος τοπικής κοινότητας εκλέγεται από τους υποψηφίους του συνδυασμού που πλειοψήφησε αυτός που έλαβε τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης.
4. Οι λοιποί υποψήφιοι είναι αναπληρωματικοί των τακτικών συμβούλων της τοπικής κοινότητας ή του εκπροσώπου της τοπικής κοινότητας.
5. Αν οι υπαψήφιοι του ίδιου συνδυασμού ισοψηφήσουν, το πρωτοδικείο διενεργεί κλήρωση

Άρθρο 67

Περιπτώσεις ισοψηφίας συνδυασμών (Άρθρο 41 του ν. 3852/2010)

1. Αν έχουν ανακηρυχθεί δύο μόνο συνδυασμοί και ισοψηφήσουν, το πρωτοδικείο διενεργεί κλήρωση για ανάδειξη του επιτυχάντος συνδυασμού. Στην περίπτωση αυτή οι έδρες των συμβούλων κατανομούνται κατά τα τρία πέμπτα (3/5) στον επιτυχάντα συνδυασμό και κατά τα δύο πέμπτα (2/5) στον επιλαχόντα.
2. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 58 και του άρθρου 64 του παρόντος.

Άρθρο 68

Εξαγωγή και δημοσίευση των αποτελεσμάτων της εκλογής των δημοτικών αρχών (Άρθρο 42 του ν. 3852/2010)

1. Σε δήμους, στους οποίους υπάρχουν από ένα έως πέντε εκλογικά τμήματα, οι εφορευτικές επιτροπές συνεδριάζουν μετά το τέλος της διαλογής στην έδρα του δήμου και εξάγουν το γενικό αποτέλεσμα σύμφωνα με τα πρακτικά της ψηφοφορίας των τμημάτων, το οποίο δημοσιεύεται αμέσως με τοιχοκόλληση στο δημοτικό κατάστημα και στα καταστήματα των δημοτικών και τοπικών κοινοτήτων.
2. Στους δήμους, στους οποίους υπάρχουν περισσότερα από πέντε εκλογικά τμήματα, οι αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής αποστέλλουν με ασφαλή τρόπο τα εκλογικά στοιχεία στον πρόεδρο του αρμόδιου πρωτοδικείου. Μετά τη συγκέντρωση των στοιχείων όλων των εκλογικών τμημάτων του δήμου ο πρόεδρος του πρωτοδικείου εξάγει το γενικό αποτέλεσμα, το οποίο δημοσιεύει αμέσως με τοιχοκόλληση στο δημοτικό κατάστημα του οικείου δήμου.
3. Η τοιχοκόλληση και η δημοσίευση των προηγούμενων παραγράφων περιλαμβάνει: πίνακα των αποτελεσμάτων της ψηφοφορίας, ο οποίος καταρτίζεται από το όργανο που είναι αρμόδιο για τη δημοσίευση των αποτελεσμάτων της ψηφοφορίας. Ο πίνακας αυτός περιέχει: α) τον αριθμό των εγγεγραμμένων εκλογέων, β) το συνολικό αριθμό ψηφισάντων, γ) τον αριθμό των έγκυρων ψηφοδελτίων, δ) τον αριθμό των άκυρων ψηφοδελτίων, ε) τον αριθμό των λευκών ψηφοδελτίων και στ) την εκλογική δύναμη κάθε συνδυασμού, δηλαδή το σύνολο των έγκυρων ψηφοδελτίων που έλαβε κάθε συνδυασμός. Στον πίνακα προτάσσονται οι συνδυασμοί, σύμφωνα με τη σειρά της εκλογικής τους δύναμης. Κάτω από τον πίνακα συντάσσεται πράξη, στην οποία αναγράφονται ολογράφως τα πιο πάνω στοιχεία για κάθε περίπτωση και υπογράφεται από τον πρόεδρο. Κατά την κατάρτιση του πίνακα μπορεί να παρίσταται ένας αντιπρόσωπος από κάθε συνδυασμό.
4. Οι εφορευτικές επιτροπές και ο πρόεδρος του πρωτοδικείου γνωστοποιούν αμέσως το αποτέλεσμα της ψηφοφορίας στον περιφερειάρχη, ο οποίος το απαστέλλει και στο Υπουργείο Εσωτερικών

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ
ΕΚΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΑΡΧΩΝ

Άρθρο 69
Εκλογικές περιφέρειες
(Άρθρο 135 του ν. 3852/2010)

Κάθε περιφερειακή ενότητα συνιστά αντίστοιχη εκλογική περιφέρεια.

Άρθρο 70
Αριθμός συμβούλων κάθε εκλογικής περιφέρειας
(Άρθρο 136 του ν. 3852/2010)

1. Ο αριθμός των περιφερειακών συμβούλων κάθε εκλογικής περιφέρειας ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, με βάση τον πληθυσμό της, όπως προκύπτει από την τελευταία απογραφή και σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στις επόμενες παραγράφους.
2. Μέτρο για τον υπολογισμό του αριθμού των περιφερειακών συμβούλων κάθε εκλογικής περιφέρειας αποτελεί το ακέραιο ηλικίο της διαίρεσης του συνολικού αριθμού των κατοίκων όλης της περιφέρειας δια του συνολικού αριθμού των μελών του περιφερειακού συμβουλίου.
3. Από το ηλικίο της διαίρεσης του αριθμού των κατοίκων κάθε εκλογικής περιφέρειας δια του εκλογικού μέτρου προκύπτει ο αριθμός των περιφερειακών της συμβούλων.
4. Οι θέσεις στο περιφερειακό συμβούλιο που παραμένουν αδιάθετες προστίθενται ανά μία στις εκλογικές περιφέρειες με τα μεγαλύτερα, κατά σειρά, υπόλοιπα και ύστερα να συμπληρωθεί ο συνολικός αριθμός τους όπως ορίζεται στην παράγραφο 3 του άρθρου 22 του παρόντος.
5. Εάν από την παραπάνω διαδικασία προκύψουν εκλογικές περιφέρειες με αριθμό εδρών μικρότερο των τριών (3), οι ελλείπουσες συμπληρώνονται με την αφαίρεση μίας από κάθε εκλογική περιφέρεια με το μεγαλύτερο αριθμό εδρών και κατά αύξουσα σειρά. Σε περίπτωση εκλογικών περιφερειών με τον ίδιο αριθμό εδρών, στις οποίες περιλαμβάνονται όσες έχουν ήδη αφαιρεθεί σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας παράγραφου, η έδρα αφαιρείται από εκείνη με το μικρότερο πληθυσμό. Η παρούσα παράγραφος δεν εφαρμόζεται για τις Περιφέρειες Βορείου Αιγαίου, Νοτίου Αιγαίου, Ιονίων Νήσων, Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, Θεσσαλίας, καθώς και Αττικής.

Άρθρο 71
Επιτυχών συνδυασμός - Επιλαχόντες συνδυασμοί - Εκλογή περιφερειάρχη
(Άρθρο 137 του ν. 3852/2010)

1. Στις περιφερειακές εκλογές θεωρείται επιτυχών συνδυασμός αυτός που πλειοψήφησε με ποσοστό τουλάχιστον μεγαλύτερο του πενήντα τοις εκατό (50% +1 ψήφο) του συνόλου των έγκυρων ψηφοδελτίων και επιλαχόντες συνδυασμοί, όσοι συνδυασμοί έλαβαν έστω και μία έδρα σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 72, 73 και 77.
2. Περιφερειάρχη εκλέγεται ο επικεφαλής του επιτυχόντος συνδυασμού.

Άρθρο 72
Κατανομή των εδρών του περιφερειακού συμβουλίου
(Άρθρο 138 του ν. 3852/2010)

1. Τα τρία πέμπτα (3/5) των εδρών του περιφερειακού συμβουλίου καταλαμβάνει ο επιτυχών συνδυασμός και τα δύο πέμπτα (2/5) οι επιλαχόντες ανάλογα με τον αριθμό των έγκυρων ψηφοδελτίων που έλαβαν, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 4.
2. Αν ο επιτυχών συνδυασμός συγκεντρώνει ποσοστό έγκυρων ψηφοδελτίων μεγαλύτερο από το εξήντα τοις εκατό (60%) του συνόλου τους, οι έδρες του περιφερειακού συμβουλίου κατανέμονται αναλογικά μεταξύ των συνδυασμών που συμμετέχουν στις εκλογές σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 5.

3. Αν κατά τον υπολογισμό των τριών πέμπτων (3/5) και των δύο πέμπτων (2/5) του αριθμού των εδρών προκύπτει κλάσμα μικρότερο του ημίσεως της μονάδας δεν υπολογίζεται, ενώ στην περίπτωση που προκύπτει κλάσμα μεγαλύτερο του ημίσεως στρογγυλοποιείται στην επόμενη μονάδα. Οι έδρες του περιφερειακού συμβουλίου που αναλογούν στα τρία πέμπτα (3/5) και στα δύο πέμπτα (2/5) έχουν αντίστοιχα ως εξής:

στα 41 μέλη συμβούλια	25	και	16
στα 51 μέλη συμβούλια	31	και	20.
στα 71 μέλη συμβούλια	43	και	28
στα 101 μέλη συμβούλια	61	και	40.

4. Η αναλογική κατανομή των εδρών μεταξύ των επιλαχόντων συνδυασμών στην περίπτωση της παραγράφου 1 γίνεται ως εξής:

α. Το σύνολο των έγκυρων ψηφοδελτίων που έλαβαν στο σύνολο της περιφέρειας όλοι μαζί οι συνδυασμοί που συμμετείχαν στις εκλογές, εκτός από τον επιτυχόντα, διαιρείται με τον αριθμό των εδρών που αντιστοιχεί στα δύο πέμπτα (2/5) και το πηλίκο τους, αυξημένο κατά μία μονάδα, αποτελεί το εκλογικό μέτρο με παράληψη τυχόν κλάσματος. Ο αριθμός των έγκυρων ψηφοδελτίων κάθε συνδυασμού διαιρείται στη συνέχεια με το εκλογικό μέτρο και καθένας τους καταλαμβάνει τόσες έδρες όσο είναι το ακέραιο πηλίκο της διαίρεσης.

β. Εάν οι έδρες που καταλαμβάνουν οι επιλαχόντες συνδυασμοί, σύμφωνα με την προηγούμενη διαδικασία είναι λιγότερες από τις προς διάθεση, οι έδρες που απομένουν διανέμονται ανά μία μεταξύ όλων των επιλαχόντων συνδυασμών, ανάλογα με τα αξιοσημείωτα υπόλοιπα τους. Εάν συνδυασμοί έχουν ίσο αριθμό αξιοσημείωτων υπολοίπων, διενεργείται κλήρωση από το αρμόδιο δικαστήριο.

γ. Εάν και μετά την κατανομή εδρών με βάση τα αξιοσημείωτα υπόλοιπα παραμένουν αδιάθετες έδρες, κατανέμονται ανά μία κατά σειρά, ανάλογα με το συνολικό αριθμό των έγκυρων ψηφοδελτίων κάθε επιλαχόντος συνδυασμού που συμμετείχε στις εκλογές. Σε περίπτωση ίσου αριθμού έγκυρων ψηφοδελτίων δύο ή και περισσότερων συνδυασμών, ενεργείται μεταξύ τους κλήρωση από το αρμόδιο δικαστήριο.

5 Η αναλογική κατανομή των εδρών στην περίπτωση της παραγράφου 2 γίνεται ως εξής:

α. Το σύνολο των έγκυρων ψηφοδελτίων που έλαβαν στο σύνολο της περιφέρειας όλοι μαζί οι συνδυασμοί που συμμετείχαν στις εκλογές διαιρείται με τον αριθμό των εδρών που αντιστοιχούν σε κάθε περιφερειακό συμβούλιο και το πηλίκο αυξημένο κατά μία μονάδα, παραλειπομένου του κλάσματος, αποτελεί το εκλογικό μέτρο. Ο αριθμός των έγκυρων ψηφοδελτίων κάθε συνδυασμού διαιρείται στη συνέχεια με το εκλογικό μέτρο και καθένας τους καταλαμβάνει τόσες έδρες όσο και το ακέραιο πηλίκο της διαίρεσης. Στην περίπτωση αυτή, ο επιτυχών συνδυασμός μπορεί να λάβει αριθμό εδρών που ξεπερνά το ποσοστό των τριών πέμπτων (3/5).

β. Εάν οι έδρες που καταλαμβάνουν οι συνδυασμοί που συμμετέχουν στην κατανομή με την προηγούμενη διαδικασία είναι λιγότερες από τις προς διάθεση, όσες απομένουν κατανέμονται ανά μία μεταξύ όλων των συνδυασμών ανάλογα με τα αξιοσημείωτα υπόλοιπα τους. Εάν οι συνδυασμοί αυτοί ή μερικοί από αυτούς έχουν ίσο αριθμό αξιοσημείωτων υπολοίπων, γίνεται κλήρωση.

γ. Εάν μετά την κατανομή των εδρών με βάση τα αξιοσημείωτα υπόλοιπα παραμένουν αδιάθετες έδρες, αυτές κατανέμονται ανά μία, ανάλογα με το συνολικό αριθμό των έγκυρων ψηφοδελτίων του συνδυασμού. Σε περίπτωση ίσου αριθμού έγκυρων ψηφοδελτίων δύο ή και περισσότερων συνδυασμών, ενεργείται μεταξύ τους κλήρωση από το αρμόδιο δικαστήριο.

δ. Αν έχει ανακηρυχθεί ένας μόνο συνδυασμός υποψηφίων, ο περιφερειάρχης εκλέγεται από το μοναδικό συνδυασμό. Οι πρώτοι κατά σειρά σε σταυρούς προτίμησης και έως ότου συμπληρωθεί ο αριθμός των εδρών του περιφερειακού συμβουλίου, εκλέγονται τακτικοί και οι υπόλοιποι αναπληρωματικοί σύμβουλοι.

Άρθρο 73

Επανάληψη της ψηφοφορίας

(Άρθρα 139 του ν. 3852/2010 και 10 του ν. 4239/2014)

1 Εάν κανένας συνδυασμός δεν συγκεντρώσει την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των έγκυρων ψηφοδελτίων, η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται την επόμενη Κυριακή ανάμεσα μόνο στους υποψηφίους περιφερειάρχες των δύο συνδυασμών που έλαβαν τις περισσότερες ψήφους

2. Επιτυχών θεωρείται ο υποψήφιος περιφερειάρχης και ο συνδυασμός του που συγκέντρωσε στην επαναληπτική ψηφοφορία την απόλυτη πλειοψηφία ολόκληρου του αριθμού των έγκυρων ψηφοδελτίων. Εάν στην επαναληπτική ψηφοφορία οι δύο συνδυασμοί ισοψηφήσουν, το οικείο πρωτοδικείο ενεργεί κλήρωση για την ανάδειξη του επιτυχόντος συνδυασμού.

3. Οι έδρες των περιφερειακών συμβουλίων κατανέμονται, σε περίπτωση επαναληπτικής ψηφοφορίας, στους συνδυασμούς που συμμετέχουν στις εκλογές, σε δύο φάσεις, που ονομάζονται κατανομές. Στην πρώτη (Α) κατανομή κατανέμονται οι μισές έδρες του περιφερειακού συμβουλίου. Το κλάσμα που προκύπτει στραγγυλοποιείται στην αμέσως μεγαλύτερη μονάδα. Στη δεύτερη (Β) κατανομή κατανέμονται οι υπόλοιπες. Με βάση τον αριθμό των εδρών των περιφερειακών συμβουλίων οι έδρες που αναλογούν σε καθένα από τις δύο αυτές κατανομές έχουν ως εξής:

· για τα 41 μελή συμβούλια οι έδρες της Α' κατανομής είναι 21 και της Β' κατανομής 20.

- για τα 51 μελή συμβούλια 26 και 25 αντίστοιχα,

- για τα 71 μελή συμβούλια 36 και 35 αντίστοιχα,

- για τα 101 μελή συμβούλια 51 και 50 αντίστοιχα.

4. Οι έδρες της Α' κατανομής κατανέμονται αναλογικά σε όλους τους συνδυασμούς που συμμετέχουν στις εκλογές σύμφωνα με την ακόλουθη διαδικασία:

α. Το σύνολο των έγκυρων ψηφοδελτίων που έλαβαν στο σύνολο της περιφέρειας όλοι οι συνδυασμοί που συμμετέχουν στις εκλογές στην αρχική ψηφοφορία διαιρείται με τον αριθμό των εδρών της Α' κατανομής. Το πηλίκο της διαίρεσης, αυξημένο κατά μία μονάδα παραλειπομένου του κλάσματος, αποτελεί το εκλογικό μέτρο της Α' κατανομής. Ο αριθμός των έγκυρων ψηφοδελτίων κάθε συνδυασμού διαιρείται στη συνέχεια με το εκλογικό μέτρο και καθενός τους καταλαμβάνει τόσες έδρες όσα είναι το ακέραιο πηλίκο της διαίρεσης.

β. Εάν οι έδρες που καταλαμβάνουν οι συνδυασμοί με την προηγούμενη διαδικασία είναι λιγότερες από τις προς διάθεση της Α' κατανομής, οι έδρες που απομένουν διανέμονται ανά μία μεταξύ των επιλαχόντων συνδυασμών, ανάλογα με τα χρησιμοποιήσιμα υπόλοιπα τους. Εάν συνδυασμοί έχουν ίσο αριθμό χρησιμοποιήσιμων υπολοίπων, διενεργείται κλήρωση από το αρμόδιο δικαστήριο.

γ. Εάν και μετά τη διανομή εδρών με βάση τα χρησιμοποιήσιμα υπόλοιπα παραμένουν αδιάθετες έδρες, κατανέμονται ανά μία κατά σειρά, ανάλογα με το συνολικό αριθμό των έγκυρων ψηφοδελτίων κάθε επιλαχόντος συνδυασμού.

5. Για την κατανομή των εδρών της Β' κατανομής, υπολογίζεται αρχικά, πόσες από τις έδρες αυτές πρέπει να προσκυρωθούν στον επιτυχόντα συνδυασμό, ώστε να συγκεντρώσει συνολικά, συνυπολογιζομένων και των εδρών που του απονεμήθηκαν από την Α' κατανομή, τα τρία πέμπτα (3/5) του συνόλου των εδρών. Οι έδρες της Β' κατανομής που θα απαιτούνται προς κατανομή, μετά την παραχώρηση των εδρών στον επιτυχόντα συνδυασμό, διατίθενται στον άλλο συνδυασμό που πήρε μέρος στην επαναληπτική ψηφοφορία. Στην περίπτωση, όπου λόγω του μικρού αριθμού εδρών που τους έχουν απονεμηθεί από την Α' κατανομή, ο επιτυχών συνδυασμός δεν μπορεί να συμπληρώσει τον αριθμό των τριών πέμπτων (3/5) του συνόλου των εδρών, προσκυρώνονται σε αυτόν όλες οι έδρες της Β' κατανομής και δεν γίνεται καμία μεταβολή στην κατανομή των εδρών της Α' κατανομής, ανάμεσα στους υπόλοιπους συνδυασμούς.

6. Σε περίπτωση ισοψηφίας στην πρώτη θέση κατά την πρώτη ψηφοφορία, δύο ή περισσότερων συνδυασμών στην επαναληπτική ψηφοφορία μετέχουν οι υποψήφιοι περιφερειάρχες όλων των συνδυασμών που ισοψήφησαν.

7. Σε περίπτωση ισοψηφίας στη δεύτερη θέση, κατά την αρχική ψηφοφορία δύο ή περισσότερων συνδυασμών, στην επαναληπτική μετέχουν ο υποψήφιος περιφερειάρχης του πρώτου σε αριθμό έγκυρων ψηφοδελτίων συνδυασμού και οι υποψήφιοι περιφερειάρχες των συνδυασμών που ισοψήφησαν στη δεύτερη θέση.

8. Στις περιπτώσεις των παραγράφων 6 και 7 επιτυχών θεωρείται ο υποψήφιος περιφερειάρχης και ο συνδυασμός του που έλαβε στην επαναληπτική ψηφοφορία τη σχετική πλειοψηφία. Εάν στην ψηφοφορία αυτή ισοψηφήσουν δύο υποψήφιοι περιφερειάρχες, το Πρωτοδικείο διενεργεί κλήρωση για την ανάδειξη του επιτυχόντος περιφερειάρχη και του συνδυασμού του. Εάν ισοψηφήσουν περισσότεροι από δύο συνδυασμοί, το Πρωτοδικείο διενεργεί κλήρωση για την ανάδειξη του επιτυχόντος περιφερειάρχη και του συνδυασμού του και εκείνου που θα συμμετάσχει στη Β' κατανομή σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 4.

9. Εάν κανένας από τους συνδυασμούς που συμμετέχουν στις εκλογές στην αρχική ψηφοφορία δεν συγκεντρώνει το εκλογικό μέτρο ή αν μόνο ένας συνδυασμός το έχει συγκεντρώσει τότε στην Α' κατανομή συμμετέχουν οπωσδήποτε οι δύο συνδυασμοί που έχουν λάβει το μεγαλύτερο αριθμό έγκυρων ψηφοδελτίων. Οι υποψήφιοι περιφερειάρχες των δύο συνδυασμών συμμετέχουν και στην επαναληπτική ψηφοφορία.

10. Οι τακτικοί και ανασπληρωματικοί σύμβουλοι εκλέγονται με βάση την πρώτη ψηφοφορία σύμφωνα με τους σταυρούς προτίμησης που έλαβε καθένας στην ψηφοφορία αυτή όπως ορίζεται στην παράγραφο 3 του άρθρου 72 και άρθρου 76 του παρόντος.

11. Η επαναληπτική ψηφοφορία γίνεται στα ίδια εκλογικά τμήματα, με τις ίδιες εφορευτικές επιτροπές τους ίδιους δικαστικούς αντιπροσώπους και τους ίδιους εφόρους αντιπροσώπων.

Άρθρο 74

Κατανομή των εδρών του περιφερειακού συμβουλίου ανά εκλογική περιφέρεια (Άρθρο 140 του ν. 3852/2010)

Οι έδρες του περιφερειακού συμβουλίου ανά εκλογική περιφέρεια κατανέμονται μεταξύ του επιτυχόντος και των επιλαχόντων συνδυασμών, όπως καθορίζονται στο άρθρο 72 ως εξής:

1. Ο επιτυχών συνδυασμός λαμβάνει καταρχήν μία (1) έδρα σε κάθε εκλογική περιφέρεια.
2. Η κατανομή συνεχίζεται αρχίζοντας από το μικρότερο σε εκλογική δύναμη συνδυασμό, ο οποίος εξασφάλισε, συμμετοχή στο περιφερειακό συμβούλιο. Ο αριθμός των έγκυρων ψηφοδελτίων του συνδυασμού αυτού στην περιφέρεια διαιρείται με τον αριθμό των εδρών που δικαιούται και το ακέραιο πηλίκο της διαίρεσης, προσυζητημένα κατά μία μονάδα, αποτελεί το εκλογικό μέτρο. Ο αριθμός των έγκυρων ψηφοδελτίων του συνδυασμού αυτού διαιρείται σε κάθε εκλογική περιφέρεια με το εκλογικό του μέτρο και ο συνδυασμός καταλαμβάνει τόσες έδρες σε κάθε περιφέρεια όσο είναι το ακέραιο πηλίκο της διαίρεσης. Εάν ο συνδυασμός εξακολουθεί να δικαιούται έδρες στο περιφερειακό συμβούλιο, ο αριθμός τους συμπληρώνεται με τη διάθεση ανά μιας από κάθε εκλογική περιφέρεια, όπου διατηρεί το μεγαλύτερο, κατά φθίνουσα σειρά, αδιάθετο υπόλοιπο ψηφοδελτίων.
3. Εάν στην πρώτη κατά σειρά εκλογική περιφέρεια υπάρχουν τόσες διαθέσιμες έδρες όσες δικαιούται ο συνδυασμός εκεί τις καταλαμβάνει όλες και ο αριθμός τους αφαιρείται από τις διαθέσιμες της περιφέρειας. Εάν δεν υπάρχει επαρκής αριθμός, στο συνδυασμό κατακυρώνονται μόνο οι διαθέσιμες. Εάν μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας αυτής παραμένουν αδιάθετες για το συνδυασμό έδρες, κατανέμονται ανά μία κατά σειρά στις εκλογικές περιφέρειες, όπου ο συνδυασμός διατηρεί το μεγαλύτερο, κατά φθίνουσα σειρά, αδιάθετο υπόλοιπο ψηφοδελτίων.
4. Οι έδρες που κατανέμονται σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2 αφαιρούνται από τις διαθέσιμες της εκλογικής περιφέρειας.
5. Με την ίδια διαδικασία κατανέμονται οι έδρες σε κάθε εκλογική περιφέρεια για καθέναν από τους άλλους επιλαχόντες συνδυασμούς κατά αύξουσα σειρά εκλογής.
6. Οι έδρες που παραμένουν αδιάθετες σε κάθε εκλογική περιφέρεια μετά την ολοκλήρωση της παραπάνω διαδικασίας και για όλους τους επιλαχόντες συνδυασμούς καταλαμβάνονται από τον επιτυχόντα συνδυασμό.

Άρθρο 75

Παραίτηση ή θάνατος υποψήφιου περιφερειάρχη σε περίπτωση επαναληπτικής ψηφοφορίας (Άρθρο 141 του ν. 3852/2010)

1. Πριν από την επαναληπτική ψηφοφορία ο υποψήφιος περιφερειάρχης μπορεί να παραιτηθεί από την υποψηφιότητά του. Η παραίτηση γίνεται με γραπτή δήλωση του που επιδίδεται με δικαστικό επιμελητή ή παραδίδεται με απόδειξη στον πρόεδρο του πρωτοδικείου την τρίτη ημέρα, το αργότερο, πριν από την επαναληπτική ψηφοφορία.
2. Αν ένας υποψήφιος περιφερειάρχης παραιτηθεί ή απβιώσει, τότε η πλειοψηφία των υποψηφίων του συνδυασμού του επιλέγει άλλον υποψήφιο περιφερειάρχη.
3. Αν εκείνος που έχει επιλεγεί ως υποψήφιος περιφερειάρχης είναι υποψήφιος σύμβουλος του συνδυασμού, η θέση του ως συμβούλου μένει κενή.
4. Η δήλωση της επιλογής του νέου υποψήφιου περιφερειάρχη επιδίδεται με δικαστικό επιμελητή ή παραδίδεται με απόδειξη στον πρόεδρο του πρωτοδικείου το αργότερο τη δεύτερη ημέρα πριν από την

ψηφοφορία. Το αρμόδιο δικαστήριο ανακηρύσσει το νέο υποψήφιο σε δημόσια συνεδρίαση ακόμη και την παραμονή της ψηφοφορίας.

5. Αν δεν υποβληθεί δήλωση επιλογής, δεν ανακηρύσσεται κανένας υποψήφιος και εκλέγεται περιφερειάρχης ο σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού που έχει λάβει κατά την πρώτη εκλογή τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης

Άρθρο 76

Τακτικοί και αναπληρωματικοί περιφερειακοί σύμβουλοι – Ισοψηφία (Άρθρο 142 του ν. 3852/2010)

1. Τακτικοί περιφερειακοί σύμβουλοι εκλέγονται από τους υποψηφίους καθενός από τους συνδυασμούς του άρθρου 71 κατά σειρά αυτοί που έλαβαν τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 75.

2. Οι υποψήφιοι περιφερειάρχες των επιλαχόντων συνδυασμών θεωρούνται πρώτοι επιτυχόντες σύμβουλοι των συνδυασμών τους. Αν ο συνδυασμός καταλαμβάνει έδρες σε περισσότερες εκλογικές περιφέρειες, ο υποψήφιος περιφερειάρχης λαμβάνει την έδρα της εκλογικής περιφέρειας, όπου ο συνδυασμός έλαβε τις περισσότερες έδρες. Σε περίπτωση ίσου αριθμού εδρών σε περισσότερες περιφέρειες, τότε λαμβάνει την έδρα αυτής στην οποία ο συνδυασμός έλαβε τις περισσότερες ψήφους. Σε περίπτωση όπου σε περισσότερες περιφέρειες ο συνδυασμός έλαβε ίσο αριθμό ψήφων, διενεργείται κλήρωση.

3. Οι υποψήφιοι Αντιπεριφερειάρχες των επιλαχόντων συνδυασμών θεωρούνται επιτυχόντες σύμβουλοι του συνδυασμού τους στην εκλογική περιφέρεια στην οποία ήταν υποψήφιοι, εφόσον ο συνδυασμός τους έλαβε έδρα. Ειδικά για τις περιφέρειες Βορείου και Νοτίου Αιγαίου, Ιονίων Νήσων, Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και Θεσσαλίας, οι υποψήφιοι Αντιπεριφερειάρχες των επιλαχόντων συνδυασμών καταλαμβάνουν θέση περιφερειακού συμβούλου στην εκλογική περιφέρεια που ήταν υποψήφιοι και ο συνδυασμός τους έλαβε τις περισσότερες έδρες. Σε περίπτωση ίσου αριθμού εδρών σε περισσότερες εκλογικές περιφέρειες, τότε λαμβάνει την έδρα αυτής στην οποία ο συνδυασμός έλαβε τις περισσότερες ψήφους.

4. Οι λοιποί υποψήφιοι του επιτυχόντος και των επιλαχόντων συνδυασμών είναι αναπληρωματικοί των τακτικών συμβούλων της εκλογικής τους περιφέρειας, με τη σειρά των σταυρών προτίμησης.

5. Εάν οι υποψήφιοι του ίδιου συνδυασμού ισοψηφήσουν τα αρμόδια πρωτοδικεία διενεργεί κλήρωση.

Άρθρο 77

Περιπτώσεις ισοψηφίας συνδυασμών (Άρθρο 143 του ν. 3852/2010)

1. Αν έχουν ανσκηρυχθεί δύο μόνο συνδυασμοί και ισοψηφήσουν, το πρωτοδικείο διενεργεί κλήρωση για ανάδειξη του επιτυχόντος συνδυασμού. Στην περίπτωση αυτή οι έδρες των συμβούλων κατανέμονται κατά τα τρία πέμπτα (3/5) στον επιτυχόντα συνδυασμό και κατά τα δύο πέμπτα (2/5) στον επιλαχόντα.

2. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 72 και του άρθρου 76.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η'

ΈΛΕΓΧΟΣ ΚΑΙ ΕΚΔΙΚΑΣΗ ΤΟΥ ΚΥΡΟΥΣ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ

Άρθρο 78

Έκθεση πρακτικών εκλογής δημοτικών αρχών (Άρθρο 43 του ν. 3852/2010)

1. Αμέσως μετά τη δημοσίευση του αποτελέσματος της εκλογής, ο πρόεδρος της εφορευτικής επιτροπής ή άλλο μέλος της παραδίδει το πρακτικά της, τα λοιπά εκλογικά έγγραφα, τα δείγματα των ψηφοδέλτιων ταξινομημένα κατά συνδυασμούς και με τη σειρά που είναι αριθμημένα, καθώς και τους φακέλους στον πρόεδρο πρωτοδικών.

2. Ο πρόεδρος πρωτοδικών εκθέτει τα πρακτικά της εκλογής μαζί με τον πίνακα των αποτελεσμάτων της στο κατάστημα του πρωτοδικείου επί πέντε (5) ημέρες και συντάσσει για την έκθεση αυτή πρακτικό, που τοιχοκολλάται επίσης έξω από το δικαστικό κατάστημα.
3. Οι εφορευτικές επιτροπές, μόλις δημοσιευθεί το αποτέλεσμα της εκλογής σύμφωνα με την προβλεπόμενη διαδικασία της παραγράφου 1 του άρθρου 68, γνωστοποιούν με ανακοίνωσή τους που δημοσιεύεται στο κατάστημα του δήμου ότι τα πρακτικά της εκλογής μαζί με τον πίνακα των αποτελεσμάτων της και με τα λοιπά στοιχεία θα εκτεθούν σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 68. Στην περίπτωση της παραγράφου 2 του άρθρου 68, η έκθεση των πρακτικών γνωστοποιείται με ανακοίνωση, που εκδίδει ο πρόεδρος του πρωτοδικείου, η οποία τοιχοκολλάται στο κατάστημα του δήμου, καθώς και στο κατάστημα του δικαστηρίου

Άρθρο 79
Επικύρωση των δημοτικών εκλογών
(Άρθρο 44 του ν. 3852/2010)

1. Το παλιμελές πρωτοδικείο μετά από τη λήξη του πενήτηρου της παραγράφου 2 του προηγούμενου άρθρου ανακηρύσσει με χωριστή πράξη:
- α. Τον επιτυχόντα και τους επιλαχόντες συνδυασμούς, το δήμαρχο τους τακτικούς και αναπληρωματικούς δημοτικούς συμβούλους κάθε συνδυασμού, τους τακτικούς και αναπληρωματικούς συμβούλους των δημοτικών κοινοτήτων, τους συμβούλους των τοπικών κοινοτήτων, καθώς και τους εκπροσώπους των τοπικών κοινοτήτων με τους αναπληρωματικούς τους.
- β. Τους τακτικούς και αναπληρωματικούς συμβούλους της κάθε εκλογικής περιφέρειας κάθε συνδυασμού.
- γ. Τους τακτικούς συμβούλους κάθε συνδυασμού σύμφωνα με τον αριθμό των σταυρών προτίμησης που έχουν λάβει στο σύνολο της εδαφικής περιφέρειας του δήμου.
- Οι σύμβουλοι των δημοτικών ή των τοπικών κοινοτήτων κατατάσσονται με τη σειρά της εκλογής τους και σύμφωνα με τον αριθμό των σταυρών προτίμησης που έχουν λάβει και, αν δεν υπάρχουν σταυροί, με αλφαβητική σειρά. Σε περίπτωση ισαμφίβιας διενεργείται κλήρωση.
2. Ο πρόεδρος του πρωτοδικείου εκθέτει τις αποφάσεις στο κατάστημα του δικαστηρίου επί τρεις (3) συνεχείς ημέρες και αποστέλλει αντίγραφο τους στον περιφερειάρχη και στον Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης
3. Αντίγραφο των αποφάσεων αποστέλλει ο Γενικός Γραμματέας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης σε κάθε δήμο που ανήκει στη χωρική ομοιογένεια της Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

Άρθρο 80
Εξαγωγή και δημοσίευση των αποτελεσμάτων της εκλογής των περιφερειακών αρχών και έκθεση πρακτικών
(Άρθρα 144 και 145 του ν. 3852/2010)

1. Οι αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής στέλνουν με ασφαλή τρόπο πίνακα αποτελεσμάτων, ο οποίος περιλαμβάνει τα εκλογικά στοιχεία της επόμενης παραγράφου στον πρόεδρο του πρωτοδικείου όπου ανήκει η έδρα της περιφερειακής ενότητας και στην περιφέρεια. Αφού συγκεντρωθούν τα στοιχεία από τους προέδρους των πρωτοδικείων όλης της περιφέρειας, ο πρόεδρος του πρωτοδικείου της έδρας της περιφέρειας εξάγει το γενικό αποτέλεσμα, το οποίο δημοσιεύει αμέσως με τοιχοκόλληση στο πρωτοδικείο, και το γνωστοποιεί στον Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης και το Υπουργείο Εσωτερικών.
2. Ο πίνακας του γενικού αποτελέσματος της ψηφοφορίας, ο οποίος καταρτίζεται από τον πρόεδρο του πρωτοδικείου της έδρας της περιφέρειας, περιέχει: α) τον αριθμό των εγγεγραμμένων εκλογέων, β) το συνολικό αριθμό ψηφισάντων, γ) τον αριθμό των έγκυρων ψηφοδελτίων, δ) τον αριθμό των άκυρων ψηφοδελτίων, ε) τον αριθμό των λευκών ψηφοδελτίων και στ) την εκλογική δύναμη κάθε συνδυασμού, δηλαδή το σύνολο των έγκυρων ψηφοδελτίων το οποίο έλαβε κάθε συνδυασμός. Στον πίνακα προτάσσονται οι συνδυασμοί σύμφωνα με τη σειρά της εκλογικής τους δύναμης. Κάτω από τον πίνακα συντάσσεται πράξη, στην οποία αναγράφονται ολογράφως τα πιο πάνω στοιχεία για κάθε περίπτωση και υπογράφεται από τον πρόεδρο. Κατά την κατάρτιση του πίνακα μπορεί να παρίσταται ένας αντιπρόσωπος από κάθε συνδυασμό.

3. Οι εφορευτικές επιτροπές και ο πρόεδρος του πρωτοδικείου γνωστοποιούν αμέσως το αποτέλεσμα της ψηφοφορίας στον περιφερειάρχη, ο οποίος και το αποστέλλει στο Υπουργείο Εσωτερικών.

4. Ο πρόεδρος του πρωτοδικείου εκθέτει τα πρακτικά της εκλογής και τον πίνακα των αποτελεσμάτων στο κατάστημα του πρωτοδικείου επί πέντε (5) ημέρες και συντάσσει για την έκθεση αυτή πρακτικό, που τοιχοκολλείται επίσης έξω από το δικαστικό κατάστημα.

Άρθρο 81

Επικύρωση των περιφερειακών εκλογών (Άρθρο 146 του ν. 3852/2010)

1.α. Το πολυμελές πρωτοδικείο μετά τη λήξη του πενθημέρου της παρ. 2 του άρθρου 79 ανακηρύσσει με απόφαση του τον επιτυχόντα και τους επιλαχόντες συνδυασμούς, τον περιφερειάρχη, τους αντιπεριφερειάρχες και τους τακτικούς και αναπληρωματικούς περιφερειακούς συμβούλους κάθε συνδυασμού που εκλέγονται. Αν ο υποψήφιος περιφερειάρχης του επιτυχόντος συνδυασμού απεβίωσε ή παραιτήθηκε πριν από την εκλογή και δεν έγινε αντικατάσταση του σύμφωνα με την παρ.4, του άρθρου 75, περιφερειάρχης ανακηρύσσεται ο αλειοψηφίας σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού.

β. Με την ανωτέρω απόφαση του πολυμελούς πρωτοδικείου ανακηρύσσονται οι τακτικοί και αναπληρωματικοί σύμβουλοι της κάθε εκλογικής περιφέρειας κάθε συνδυασμού, σύμφωνα με τον αριθμό των σταυρών προτίμησής που έχουν λάβει. Σε περίπτωση ισοψηφίας διενεργείται κλήρωση.

γ. Στην ίδια απόφαση ανακηρύσσονται οι τακτικοί σύμβουλοι μόνο κάθε συνδυασμού σύμφωνα με τον αριθμό των σταυρών προτίμησης που έχουν λάβει.

2. Ο πρόεδρος του πρωτοδικείου αναρτά αντίγραφο των πράξεων στο κατάστημα του δικαστηρίου επί τρεις (3) συνεχείς ημέρες και αποστέλλει αντίγραφο τους στον περιφερειάρχη και στον Γενικό Γραμματέα της Απακεντρωμένης Διοίκησης.

Άρθρο 82

Δικαίωμα ένστασης (Άρθρα 45 και 147 του ν. 3852/2010)

Ένσταση μπορεί να ασκήσει:

α. Κάθε εκλογέας εγγεγραμμένος στους εκλογικούς καταλόγους του οικείου δήμου ή των δήμων της οικείας περιφέρειας.

β. Κάθε υποψήφιος κατά τις εκλογές στον οικείο δήμο ή την οικεία περιφέρεια.

Άρθρο 83

Άσκηση ένστασης - Αρμόδιο δικαστήριο (Άρθρα 46 και 148 του ν. 3852/2010)

1. Η ένσταση ασκείται με δικόγραφο, το οποίο κατατίθεται μαζί με τρία αντίγραφα στην αρχή που εξέδωσε την προσβαλλόμενη πράξη. Η προθεσμία για την άσκηση της ένστασης ή η άσκηση της δεν αναστέλλει την εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης.

2. Το δικόγραφο της ένστασης απαιτείται να περιέχει τα στοιχεία που προβλέπονται στο άρθρο 251 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, όπως κάθε φορά ισχύει.

3. Προκειμένου για τις δημοτικές εκλογές οι ενστάσεις εκδικάζονται σε πρώτο και τελευταίο βαθμό από το τριμελές διοικητικό πρωτοδικείο, στην περιφέρεια του οποίου έχει την έδρα του ο οικείος δήμος και από το διοικητικό εφετείο, στο οποίο υπάγεται η έδρα της οικείας περιφέρειας προκειμένου για τις περιφερειακές εκλογές.

4. Η διαβίβαση της ένστασης στο αρμόδιο για την εκδίκασή της δικαστήριο γίνεται σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στο άρθρο 252 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, όπως κάθε φορά ισχύει.

Άρθρο 84

Περιεχόμενο της ένστασης (Άρθρα 47 και 149 του ν. 3852/2010)

1. Η ένσταση στρέφεται κατά της απόφασης, με την οποία ανακηρύσσονται οι επιτυχόντες και οι επιλαχόντες συνδυασμοί και οι υποψήφιοι κάθε συνδυασμού που εκλέγονται ως τακτικοί ή αναπληρωματικοί, βάσει του σχετικού πίνακα των αποτελεσμάτων, ο οποίος ενσωματώνεται σε αυτή.
2. Λόγους ένστασης μπορούν να θεμελιώσουν:
 - α. Η έλλειψη νόμιμων προσόντων και η συνδρομή κωλυμάτων σε υποψηφίους που έχουν εκλεγεί ως τακτικά ή αναπληρωματικά μέλη
 - β. Η παράβαση του νόμου κατά τη διεξαγωγή της εκλογής ή κατά την εξαγωγή του εκλογικού αποτελέσματος ή κατά την ανακήρυξη των υποψηφίων συνδυασμών ή κατά την ανακήρυξη των επιτυχόντων και επιλαχόντων συνδυασμών και των προσώπων που ανήκουν σε αυτούς.
 - γ. Η ακυρότητα ή η εσφαλμένη αρίθμηση των ψηφοδελτίων

Άρθρο 85
Προθεσμία για την άσκηση ένστασης
(Άρθρα 48 και 150 του ν. 3852/2010)

1. Η ένσταση ασκείται μέσα σε προθεσμία επτά (7) ημερών από τη λήξη του χρόνου έκθεσης της πράξης, με την οποία ανακηρύσσονται οι επιτυχόντες και οι επιλαχόντες συνδυασμοί, καθώς και οι υποψήφιοι κάθε συνδυασμού που εκλέγονται ως τακτικοί ή αναπληρωματικοί κατά τα άρθρα 80 και 81 του παρόντος.
2. Η προθεσμία της προηγούμενης παραγράφου δεν παρεκτείνεται σε καμία περίπτωση.

Άρθρο 86
Διαδικασία εκδίκασης της ένστασης
(Άρθρα 49 και 151 του ν. 3852/2010)

1. Για τα θέματα της διαδικασίας, της κύριας διαδικασίας, της παρέμβασης, της αντένστασης, της αποδεικτικής διαδικασίας, του παρεμπιπτόντος ελέγχου, της απόφασης του δικαστηρίου, καθώς και της γνωστοποίησης της εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 253 έως και 260 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, όπως κάθε φορά ισχύει, ο οποίος και εφαρμόζεται για κάθε σχετικό θέμα, που δεν ρυθμίζεται, ειδικώς, από τις διατάξεις του παρόντος. Κάθε άλλη διάταξη που ρυθμίζει τα ίδια θέματα διαφορετικά καταργείται.
2. Ο κατά τα άρθρα 258 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, όπως κάθε φορά ισχύει, παρεμπιπτόντος ελέγχος της εγγραφής, μετεγγραφής ή διαγραφής εκλογέα στους ή από τους εκλογικούς καταλόγους του οικείου δήμου, χωρεί κατά των πράξεων αυτών μόνον αν αυτές έγιναν κατά τη σύνταξη ή αναθεώρηση των εκλογικών καταλόγων κατά τη διάρκεια του έτους, που προηγείται της ημερομηνίας διενέργειας των δημοτικών και περιφερειακών εκλογών.
3. Αίτηση αναθεώρησης, τριτοκακοπή και αίτηση ερμηνείας ή διόρθωσης ασκούνται κατά τις διατάξεις του άρθρου 261 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, όπως κάθε φορά ισχύει.

Άρθρο 87
Αίτηση αναίρεσης
(Άρθρα 50 και 152 του ν. 3852/2010)

1. Κατά των αποφάσεων που εκδόθηκαν από τα τριμελή διοικητικά πρωτοδικεία και τα διοικητικά εφετεία χωρεί αίτηση αναίρεσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας μέσα σε προθεσμία δέκα (10) ημερών από την παρέλευση του πενήτηρου που ορίζεται στο άρθρο 260 παράγραφος 1 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, όπως κάθε φορά ισχύει.
2. Όταν ασκείται αίτηση αναίρεσεως δεν χορηγείται αναστολή εκτέλεσης της αναίρεσιβαλλόμενης απόφασης.
3. Η απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας εκδίδεται εντός δύο (2) μηνών, το βραδύτερο, από την παρέλευση της αιτήσεως αναίρεσεως σε αυτό.
4. Αν η τελεσίδικη απόφαση, βάσει της οποίας μεταβλήθηκε με οποιονδήποτε τρόπο η αρχική εγκατάσταση των δημοτικών και περιφερειακών αρχών, αναίρεθεί και κριθεί κατ' ουσία η διαφορά από το αρμόδιο διοικητικό δικαστήριο, εκείνοι που ανακηρύσσονται ως επιτυχόντες μετά την απόφαση,

θεωρούνται ότι εγκαταστάθηκαν αναδρομικά σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 23. Η αναδρομική αυτή εγκατάσταση δεν θίγει το κύρος των πράξεων που εκδόθηκαν ή δημοσιεύθηκαν από τις αρχές των οποίων η εκλογή ακυρώθηκε από το αρμόδιο διοικητικό δικαστήριο.

Άρθρο 88
Επανάληψη της εκλογής σε περίπτωση ακύρωσης
(Άρθρα 51 και 153 του ν. 3852/2010)

1. Αν ακυρωθεί η εκλογή για παράβαση νόμου ή για οποιαδήποτε πλημμέλεια, επαναλαμβάνεται η ψηφοφορία ανάμεσα στους ίδιους υποψηφίους που είχαν ανακηρυχθεί νόμιμα.
2. Ο δήμαρχος εκδίδει χωρίς καθυστέρηση πρόγραμμα, με το οποίο καλεί τους δημότες εκλογείς για την επανάληψη της εκλογής για τον υπολειπόμενο χρόνο της δημοτικής περιόδου. Σε περίπτωση επανάληψης της εκλογής στην περιφέρεια το πρόγραμμα εκδίδεται από τον περιφερειάρχη. Τα προγράμματα δημοσιεύονται με τοιχακόλληση δεκαπέντε (15) τουλάχιστον ημέρες πριν από την ημέρα που έχει οριστεί για την ψηφοφορία και αναρτώνται στην ιστοσελίδα του δήμου και της περιφερειακής αντιστοίχως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ'
ΑΠΟΠΟΙΗΣΗ – ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ- ΑΝΑΠΛΗΡΩΣΗ

Άρθρο 89
Αποποίηση εκλογής
(Άρθρα 53 και 155 του ν. 3852/2010)

1. Αιρετός ο οποίος δεν αποποιείται την εκλογή του με γραπτή δήλωσή ενώπιον του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης έως την παραμονή της εγκατάστασής του, θεωρείται ότι την έχει αποδεχθεί.
2. Αιρετός ο οποίος δεν αποποιείται την εκλογή του και δεν δίδει τον όρκο του επόμενου άρθρου, εκπίπτει αυτοδικαίως. Η σχετική διαπιστωτική πράξη εκδίδεται από τον Ελεγκτή Νομιμότητας.

Άρθρο 90
Ορκωμοσία των δημοτικών και περιφερειακών αρχών
(Άρθρα 52 και 154 του ν. 3852/2010)

1. Μετά την ανακήρυξη του επιτυχόντος και των επιλαχόντων συνδυασμών ο δήμαρχος, ο περιφερειάρχης, οι αντιπεριφερειάρχες, οι δημοτικοί και περιφερειακοί σύμβουλοι, οι σύμβουλοι του συμβουλίου της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας και οι τοπικοί εκπρόσωποι κοινότητων πριν από την ημέρα εγκατάστασης και ανάληψης των καθηκόντων τους δίνουν τον ακόλουθο πολιτικό όρκο: «Ορκίζομαι να είμαι πιστός στην πατρίδα, να υπακούω στο Σύνταγμα και στους νόμους και να εκπληρώνω τίμια και ευσυνείδητα τα καθήκοντα μου».
2. Η ορκωμοσία γίνεται στο κατάστημα του δήμου ή της περιφέρειας αντίστοιχα, σε δημόσια συνεδρίαση, της οποίας ο ακριβής χρόνος (ημερομηνία και ώρα) ορίζεται από τον εκλεγέντα δήμαρχο ή περιφερειάρχη.
3. Για την ορκωμοσία συντάσσεται πρακτικό, το οποίο υπογράφεται από το δήμαρχο, τον περιφερειάρχη, τους αντιπεριφερειάρχες, τους συμβούλους και τους εκπροσώπους της τοπικής κοινότητας που ορκίστηκαν. Το πρακτικό αυτό συντάσσεται σε δύο (2) αντίτυπα, από τα οποία το ένα παραμένει στο δήμο ή την περιφέρεια αντίστοιχα, και το άλλο αποστέλλεται στον Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Τα προαναφερόμενα πρόσωπα αναλαμβάνουν τα καθήκοντα τους από την ημέρα της εγκατάστασης.
4. Σε όσες περιπτώσεις η ορκωμοσία δεν πραγματοποιήθηκε για λόγους αντικειμενικής αδυναμίας, ο δήμαρχος ή ο περιφερειάρχης αντίστοιχα, καλεί τον επιτυχόντα προς ορκωμοσία εντός πέντε (5) ημερών, αφότου του γνωστοποιήθηκε η όρση των λόγων.
5. Αν γίνει δεκτή η ένσταση που ασκήθηκε σύμφωνα με το άρθρο 84 και ακυρωθεί από το αρμόδιο δικαστήριο η απόφαση των άρθρων 80 και 81, η διαδικασία των προηγούμενων παραγράφων

επαναλαμβάνεται με πρωτοβουλία του δημάρχου ή του περιφερειάρχη αντίστοιχα που εκλέγεται με βάση τη δικαστική απόφαση.

Άρθρο 91
Παραίτηση αιρετών
(Άρθρα 54 και 156 του ν. 3852/2010)

1. Η παραίτηση του δημάρχου και του περιφερειάρχη υποβάλλεται εγγράφως στον Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης και γίνεται οριστική, αφότου ο Γενικός Γραμματέας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης την αποδεχθεί ή μετά την παρέλευση ενός μηνός από την κατάθεση της σχετικής δήλωσης στο πρωτόκολλο.
2. Ο δήμαρχος ή ο περιφερειάρχης που παραιτείται προκειμένου να θέσει υποψηφιότητα στις βουλευτικές εκλογές μπορεί, εφόσον το επιθυμεί, να καταλάβει θέση δημοτικού ή περιφερειακού συμβούλου αντίστοιχα. Στην περίπτωση αυτή θεωρείται ότι είναι ο πρώτος σε σταυρούς προτίμησης δημοτικός ή περιφερειακός σύμβουλος αντίστοιχα. Τη βούλησή του αυτή γνωστοποιεί εγγράφως στον Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, συνυποβάλλοντας τη δήλωση παραίτησής του στο το αξίωμα. Η θέση του δημοτικού ή περιφερειακού συμβούλου καταλαμβάνεται από την ημερομηνία εκλογής του νέου δημάρχου ή περιφερειάρχη αντίστοιχα.
3. Η παραίτηση του αιρετού αντιπεριφερειάρχη υποβάλλεται εγγράφως στον οικείο περιφερειάρχη και γίνεται οριστική, αφότου ο περιφερειάρχης την αποδεχθεί, άλλως από την παρέλευση μηνός από την κατάθεση της στο οικείο πρωτόκολλο. Η πλήρωση της θέσης που κενώνεται διενεργείται σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 147.
4. Η παραίτηση υποβάλλεται εγγράφως για μεν τους δημοτικούς συμβούλους, τους συμβούλους των δημοτικών ή τοπικών κοινοτήτων και τους εκπροσώπους των τοπικών κοινοτήτων στον οικείο δήμαρχο, για δε τους περιφερειακούς συμβούλους στον οικείο περιφερειάρχη. Η παραίτηση γίνεται οριστική, αφότου ο δήμαρχος ή ο περιφερειάρχης αντίστοιχα την αποδεχθεί ή μετά την παρέλευση ενός μηνός από την κατάθεση της δήλωσης στο πρωτόκολλο.
5. Σε κάθε άλλη περίπτωση η παραίτηση των αιρετών των δήμων ή των περιφερειών από τις θέσεις που κατέχουν λόγω της ιδιότητάς τους, υποβάλλεται γραπτώς στα όργανα, τα οποία τους εξέλεξαν ή τους διόρισαν. Γίνεται δε οριστική, αφότου τα όργανα αυτά την αποδεχθούν, άλλως από την παρέλευση μηνός από την κατάθεση της στο πρωτόκολλο της οικείας υπηρεσίας. Η εκλογή ή ο ορισμός αντικαταστάτων τους γίνεται για το υπόλοιπο χρονικό διάστημα της περιόδου, κατά την οποία οι παραιτηθέντες ασκούσαν καθήκοντα. Ειδικές διατάξεις που ρυθμίζουν διαφορετικά τον τρόπο υποβολής και αποδοχής παραίτησης, καθώς και αντικατάστασης των παραιτούμενων εξασκούμενων να ισχύουν.

Άρθρο 92
Αντικατάσταση και αναπλήρωση μελών
(Άρθρα 55 και 157 του ν. 3852/2010)

1. Τις έδρες των δημοτικών ή περιφερειακών συμβούλων και των συμβούλων των δημοτικών ή τοπικών κοινοτήτων, καθώς και τις θέσεις των εκπροσώπων των τοπικών κοινοτήτων που για οποιονδήποτε λόγο μένουν κενές, καταλαμβάνουν οι αναπληρωματικοί του ίδιου συνδυασμού. Οι κενές έδρες του δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου καταλαμβάνονται από τους αναπληρωματικούς της ίδιας εκλογικής περιφέρειας.
2. Ο δήμαρχος ή ο περιφερειάρχης καλεί αμέσως τους αναπληρωματικούς συμβούλους, με τη σειρά της εκλογής τους, και αυτοί οφείλουν να παρουσιαστούν για αρκωμοσία μέσα σε πέντε (5) ημέρες αφότου τους επιδοθήκε η πρόσκληση. Η αρκωμοσία γίνεται ενώπιον του δημάρχου ή του περιφερειάρχη. Αν δεν εμφανισθούν στην προθεσμία αυτή αποβάλλουν αυτοδικαίως την ιδιότητα του αναπληρωματικού.
3. Αν εξαντληθεί ο αριθμός των αναπληρωματικών δημοτικών ή περιφερειακών συμβούλων του συνδυασμού αυτού στην ίδια εκλογική περιφέρεια, η συμβούλων των δημοτικών ή τοπικών κοινοτήτων και εκπροσώπων των τοπικών κοινοτήτων του συνδυασμού αυτού στην ίδια δημοτική ή τοπική κοινότητα, τότε καλούνται να καταλάβουν τις θέσεις που έμειναν κενές, για οποιονδήποτε λόγο.

α. Αναπληρωματικοί δημοτικοί ή περιφερειακοί σύμβουλοι από άλλους επιλαχόντες συνδυασμούς της ίδιας εκλογικής περιφέρειας, με τη σειρά της εκλογικής τους δύναμης και με τη σειρά που έχουν ανακηρυχθεί ή

β. Αναπληρωματικοί σύμβουλοι δημοτικής ή τοπικής κοινότητας από άλλους επιλαχόντες συνδυασμούς, με τη σειρά της εκλογικής τους δύναμης και με τη σειρά που έχουν ανακηρυχθεί στην ίδια δημοτική ή τοπική κοινότητα, καθώς και οι αναπληρωματικοί εκπρόσωποι της ίδιας τοπικής κοινότητας.

4. Στην περίπτωση θέσης σε αργία μελών δημοτικών ή περιφερειακών συμβουλίων ή συμβουλίων δημοτικών κοινοτήτων, εάν ο αριθμός των μελών που απομένουν είναι μικρότερος από τον αριθμό των μελών που απαιτείται για την απαρτία, ο δήμαρχος ή ο περιφερειάρχης για το μέχρι λήξης της αργίας χρόνο, καλεί αναπληρωματικούς συμβούλους της ίδιας εκλογικής περιφέρειας ή της ίδιας δημοτικής κοινότητας από το συνδυασμό, στον οποίο ανήκουν αυτοί που έχουν τεθεί σε αργία, με τη σειρά της εκλογής τους. Σε περίπτωση θέσης σε αργία μελών συμβουλίων τοπικών κοινοτήτων ή τοπικών εκπροσώπων, ο δήμαρχος για το μέχρι λήξης της αργίας χρόνο καλεί τους αναπληρωματικούς τους.

5. Αν μείνουν κενές έδρες δημοτικών ή περιφερειακών συμβουλίων των συνδυασμών και δεν υπάρχουν αναπληρωματικοί κενός συνδυασμού, ο Γενικός Γραμματέας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης προκηρύσσει, σε δύο (2) μήνες το αργότερο, την εκλογή τόσων συμβουλίων όσες είναι οι κενές έδρες και ισόριθμων αναπληρωματικών.

6. Στην αναπληρωματική εκλογή εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του παρόντος που αφορούν την υποβολή υποψηφιότητας και την κατάρτιση συνδυασμών για τις δημοτικές ή περιφερειακές εκλογές. Οι κενές θέσεις κατανέμονται ανάμεσα στους συνδυασμούς που συγκέντρωσαν ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) τουλάχιστον του συνόλου των εγκύρων ψηφοδελτίων, αναλόγως με την εκλογική δύναμη του καθενός από αυτούς.

7. Στο τελευταίο έτος της δημοτικής ή περιφερειακής περιόδου γίνεται εκλογή, μόνον αν οι σύμβουλοι που έχουν απομείνει δεν αρκούν για την ύπαρξη απαρτίας.

8. Τα δημοτικά και τα περιφερειακά, συμβούλια λειτουργούν νόμιμα, έστω και με ελλιπή σύνθεση που δεν μπορεί πάντως να είναι κατώτερη από τον αριθμό των μελών που απαιτείται για την απαρτία, σε όλες τις περιπτώσεις οσάκις μέλη δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου απαιτηθούν την εκλογή τους, παρατηθούν, αποβιώσουν, εκπέσουν ή τεθούν σε αργία ή αν οι έδρες μείνουν κενές για οποιονδήποτε άλλο λόγο και μέχρι οι κενές θέσεις να συμπληρωθούν με αναπλήρωση ή με εκλογές ή με τη λήξη του χρόνου της αργίας.

9. Για τη λήψη αποφάσεων των δημοτικών και περιφερειακών συμβουλίων η απαρτία και οι απαραίτητες πλειοψηφίες υπολογίζονται με βάση τον αριθμό των δημοτικών ή περιφερειακών συμβούλων που έχουν ορκισθεί και εγκατασταθεί σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 22, 23, 90

10. Όταν το δημοτικό ή περιφερειακό συμβούλιο δεν μπορεί να λειτουργήσει νόμιμα, επειδή υπάρχει έλλειψη μελών του, αναστέλλονται κάθε είδους προθεσμίες, των οποίων η τήρηση εξαρτάται από απόφαση του συμβουλίου, μέχρι να καταστεί δυνατή η νόμιμη λειτουργία του.

Άρθρο 93 **Εκλογή εξαιτίας διάλυσης συμβουλίων** **(Άρθρα 56 και 158 του ν. 3852/2010)**

1. Αν ένα δημοτικό ή περιφερειακό συμβούλιο διαλυθεί σύμφωνα με την παρ. 2, του άρθρου 175, ο Γενικός Γραμματέας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης προκηρύσσει εκλογές ένα (1) μήνα το αργότερο από τη διάλυση. Κατά την εκλογή αυτή εκλέγονται και αναπληρωματικοί.

2. Αν ένα δημοτικό συμβούλιο διαλυθεί σύμφωνα με την παραγόμενη παράγραφο, συμπαρασύρει και τα μέλη των συμβουλίων των δημοτικών ή τοπικών κοινοτήτων, καθώς και τους τοπικούς εκπροσώπους κοινοτήτων. Όταν προκηρυχθεί η εκλογή νέου δημοτικού συμβουλίου, τότε κατά την εκλογή αυτή εκλέγονται και τα μέλη των δημοτικών ή τοπικών συμβουλίων και οι τοπικοί εκπρόσωποι.

3. Ο Γενικός Γραμματέας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης αναθέτει σε υψηλόβαθμο δημόσιο υπάλληλο τα καθήκοντα του δημάρχου ή του περιφερειάρχη, τα σχετικά με τη διεξαγωγή της εκλογής, καθώς και τη διεκπεραίωση των επειγουσών υπηρεσιακών υποθέσεων.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΗ ΤΟΥΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α' ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Άρθρο 94 Αρμοδιότητες των δήμων

1. Οι δημοτικές αρχές διευθύνουν και ρυθμίζουν όλες τις τοπικές υποθέσεις σύμφωνα με τις αρχές της επικουρικότητας και της εγγύτητας, με στόχο την προστασία, την ανάπτυξη και τη συνεχή βελτίωση των συμφερόντων και της ποιότητας ζωής της τοπικής κοινωνίας.

Οι αρμοδιότητες των δήμων αφορούν κυρίως στους τομείς:

α) Ανάπτυξης, στον οποίο περιλαμβάνεται, ιδίως:

1. Η προστασία, η αξιοποίηση και η εκμετάλλευση των τοπικών φυσικών πόρων και περιοχών των ιαματικών πηγών και των ήπικων ή ανανεώσιμων μορφών ενέργειας, καθώς και η κατασκευή, συντήρηση και διαχείριση των σχετικών έργων και εγκαταστάσεων σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

2. Η μελέτη, κατασκευή, συντήρηση, εκμετάλλευση και διαχείριση των δικτύων φυσικού αερίου σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

3. Ο εξηλεκτρισμός, η επέκταση ηλεκτρικών δικτύων και γενικότερα δικτύων ενέργειας, εντός των διοικητικών τους ορίων, για κοινωφελείς σκοπούς, καθώς και για την τόνωση της ανάπτυξης της τοπικής οικονομίας.

4. Η μελέτη, κατασκευή και εκμετάλλευση βιοτεχνικών κέντρων και κτιρίων στις ειδικές βιοτεχνικές και βιομηχανικές ζώνες που καθορίζονται στο πλαίσιο του παλεοδομικού και του χωροταξικού σχεδιασμού.

5. Η εκπόνηση και εφαρμογή προγραμμάτων ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού της περιοχής τους.

6. Η εκπόνηση και εφαρμογή προγραμμάτων έρευνας και τεχνολογίας για την ανάπτυξη της περιοχής τους.

7. Ο σχεδιασμός, η κατασκευή, συντήρηση και διαχείριση υποδομών για τη στήριξη της τοπικής οικονομίας, όπως έργων οδοποιίας, συστημάτων άρδευσης, αντιπλημμυρικών και εγγειοβελτιωτικών έργων.

8. Η εκπόνηση, υλοποίηση και η συμμετοχή σε προγράμματα για την τουριστική ανάπτυξη των περιοχών τους και την προώθηση εναλλακτικών μορφών τουρισμού, καθώς και η δημιουργία θέρετρων και άλλων εγκαταστάσεων αναψυχής και διακοπών.

9. Η διοίκηση και εκμετάλλευση των χώρων της ζώνης λιμένα δικαιοδοσίας τους, καθώς και η κατασκευή και συντήρηση των αναγκαίων λιμενικών έργων.

10. Η ίδρυση, κατασκευή, συντήρηση και διαχείριση δημοτικών αγορών.

11. Η κατασκευή, συντήρηση και διαχείριση αποθηκευτικών χώρων υγρών καυσίμων.

12. Η διαχείριση, η αξιοποίηση και η εκμετάλλευση της δημοτικής περιουσίας και η κατασκευή, συντήρηση και διαχείριση δημοτικών κτιρίων.

13. Η εκμετάλλευση δημοτικών δασών.

14. Η διαχείριση και εκμετάλλευση δημοτικών καλλιεργητικών εκτάσεων και βοσκατόπων, καθώς και αποκαλυπτόμενων καλλιεργητικών εκτάσεων που τους παραχωρούνται από το Δημόσιο.

β) Περιβάλλοντος, στον οποίο περιλαμβάνεται, ιδίως:

1. Η άσκηση αρμοδιοτήτων για την προστασία και διαχείριση των υδάτων, στο πλαίσιο εφαρμογής και εξειδίκευσης των Προγραμμάτων Μέτρων και των Προγραμμάτων Παρακολούθησης της κατάστασης των υδάτων που περιλαμβάνονται στο σχέδιο διαχείρισης των λεκανών απορροής ποταμών του ν. 3199/2003 (Α' 280), όπως κάθε φορά ισχύει και ειδικότερα:

α) Τη λήψη κάθε αναγκαίου ειδικού μέτρου, συμπεριλαμβανομένης της διενέργειας επιτόπιων ελέγχων σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Υδάτων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης στο πλαίσιο εφαρμογής των

Προγραμμάτων Μέτρων του ν. 3199/2003, όπως ισχύει και του πδ 51/2007 (Α' 54) και σύμφωνα με τις ειδικότερες προβλέψεις των οικείων σχεδίων διαχείρισης λεκανών απορροής ποταμών.

β. Τη λήψη κάθε αναγκαίου ειδικού μέτρου συμπεριλαμβανομένης της διενέργειας δειγματοληπτικών ελέγχων για την παρακολούθηση της ποιοτικής και της ποσοτικής κατάστασης των υδάτων σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Υδάτων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης στο πλαίσιο εφαρμογής και εξειδίκευσης των Προγραμμάτων Παρακολούθησης του ν. 3199/2003 όπως ισχύει και του πδ 51/2007

γ. Τη μέριμνα για την εξασφάλιση της συμβατότητας με το εθνικό δίκτυο παρακολούθησης σε περίπτωση λειτουργίας σταθμών παρακολούθησης της ποιότητας και ποσότητας των υδάτων σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

δ. Τη διενέργεια επιτόπιων ελέγχων των σημειακών και διάχυτων εκπομπών ρύπων στα επιφανειακά, υπόγειο και παράκτιο ύδατο, στο πλαίσιο εφαρμογής προγράμματος ειδικών μέτρων κατά της ρύπανσης που εγκρίνει, οργανώνει και συντονίζει η Διεύθυνση Υδάτων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

ε. Η εξέταση της τυπικής πληρότητας των φακέλων για τη χορήγηση αδειών χρήσης υδάτων και εκτέλεση έργων αξιοποίησης υδατινών πόρων.

στ. Τον καθαρισμό, την επεξεργασία και την αστυνόμευση των ρεμάτων που εκτείνονται στα διοικητικά όρια του δήμου.

ζ. Την εφαρμογή και την εξειδίκευση των περιοριστικών μέτρων στη χρήση των υδάτων και στην εκτέλεση έργων αξιοποίησης υδατικών πόρων σύμφωνα με την παρ. 6, του άρθρου 5 και την παρ. 3, του άρθρου 11 του ν. 3199/2003 όπως ισχύει.

2. Η εκπόνηση τοπικών προγραμμάτων για την προστασία και αναβάθμιση του φυσικού, αρχιτεκτονικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, στο πλαίσιο των εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών.

3. Η ίδρυση και λειτουργία δημοτικών εργοστηρίων.

4. Η καθαριότητα όλων των κοινόχρηστων χώρων της εδαφικής τους περιφέρειας, η οργάνωση των μέσων (κάδων) συλλογής και τοποθέτησης των αστικών αποβλήτων, η ευθύνη για την εκτέλεση εργασιών συλλογής και μεταφοράς στερεών αποβλήτων, καθώς και η κατασκευή, συντήρηση και διαχείριση συστημάτων αποχέτευσης και βιολογικού καθαρισμού και η λήψη προληπτικών και κατασταλτικών μέτρων για την προστασία των κοινόχρηστων χώρων και ιδιαίτερα των χώρων διάθεσης απορριμμάτων από εκδήλωση πυρκαγιάς, σύμφωνα με την κείμενη σχετική νομοθεσία

5. Η παροχή συνδρομής στην αρμόδια πυροσβεστική υπηρεσία, με κάθε πρόσφορο μέσο που διαθέτουν, για την αντιμετώπιση πυρκαγιών ιδίως σε περιοχές που έχουν δασικό χαρακτήρα.

6. Η ίδρυση και λειτουργία σφαγείων.

7. Η μελέτη, διαχείριση και εκτέλεση προγραμμάτων οικιστικής και πολεοδομικής ανάπτυξης.

8. Η λήψη μέτρων για την αποκατάσταση και ανάπλαση των περιοχών της περιφέρειάς τους, κυρίως σε περιοχές όπου αναπτύσσεται εκμετάλλευση ορυκτού πλούτου και εγκαθίστανται μονάδες επεξεργασίας αποβλήτων.

9. Η συμμετοχή τους σε θέματα πολεοδομίας, χωροταξίας και χρήσεων γης, όπως αυτή προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία.

10. Ο καθορισμός των χώρων για τη δημιουργία κοιμητηρίων και η παροχή γνώμης για τον καθαρισμό χώρων απατέφρωσης νεκρών.

11. Η έκδοση αδειών δόμησης, η έγκριση δόμησης και οι συναφείς χαρακτήρα πολεοδομικές αρμοδιότητες, όπως εκάστοτε ορίζονται από τις πολεοδομικές διατάξεις καθώς και ο έλεγχος και η επιβολή προστίμων για την κατασκευή αυθαιρέτων κτισμάτων κατά την κείμενη νομοθεσία, υπό την επιφύλαξη των διατάξεων που αφορούν την εκτέλεση αποφάσεων κατεδάφισης αυθαιρέτων κτισμάτων ή κατασκευών που εκδίδονται από την αρμόδια υπηρεσία του δήμου

12. Ο έλεγχος εφαρμογής ρυμοτομικών σχεδίων στο έδαφος πριν την έγκριση των πινακίδων εφαρμογής.

13. Η σύνταξη διαγραμμάτων εφαρμογής και διαγραμμάτων διαμορφωμένης κατάστασης

14. Ο έλεγχος τοπογραφικών διαγραμμάτων που προορίζονται για σύνταξη πράξεων τακτοποιήσεως και αναλογισμού ή πράξεων εφαρμογής

15. Επίβλεψη τοπογραφικών μελετών και μελετών Πράξεων Εφαρμογής Σ.Π..

16. Η σύνταξη Πράξεων Εφαρμογής του άρθρου 12 του ν. 1337/1983 (Α' 33) (Συνολική Π.Ε., Μεμονωμένη Γ.Ε., Διορθωτική Π.Ε.), συμπεριλαμβανομένων και όλων των προβλεπόμενων διαδικασιών.

17. Η έκδοση απόφασης για τον καθαρισμό μεμονωμένων κτιρίων ή των περιοχών εντός των οποίων οι όψεις των κτιρίων πρέπει να αποπερατώνονται μέσα σε έξι (6) έτη από την έκδοση της οικοδομικής άδειας ή της ανωτέρω απόφασης, σύμφωνα με το άρθρο 22 παρ. 6 του ν. 1577/1985 (Α' 210).
18. Η προκαταρκτική πράταση ανάπλασης ορισμένης περιοχής, σύμφωνα με τις ρυθμίσεις των άρθρων 9 και 10 του ν. 2508/1997 (Α' 124).
19. Η γνωμοδότηση για παρέκκλιση από τους όρους δόμησης κατασκευής κτιρίων που προορίζονται για γεωκτηνοτροφικές, γεωπτηνοτροφικές ή υδατοκαλλιεργητικές εγκαταστάσεις, καθώς και εγκαταστάσεις αποθήκευσης λιπασμάτων, φαρμάκων, εχθυστοφακών, γεωργικών και σλιευτικών εφοδίων, γεωργικών και αλιευτικών προϊόντων, στεγαστρών σφραγής ζώων και δεξαμενών από οποιοδήποτε υλικό.
20. Η εφαρμογή πολεοδομικών σχεδίων και συνσφών εκτελεστών πράξεων, που δεν έχουν γενικότερο χαρακτήρα.
21. Ο έλεγχος εφαρμογής ρυμοτομικών σχεδίων στο έδαφος, κατ' άρθρο 115 Κ.Β.Π.Ν.
22. Η εφαρμογή εγκεκριμένων σχεδίων επί του εδάφους κατά την πρόβλεψη της παρ. 1 του άρθρου 155 Κ.Β.Π.Ν.
23. Η μέριμνα, σύμφωνα με τις ισχύουσες πυρασβεστικές διατάξεις, για την τήρηση των υποχρεώσεων καθαρισμού, από τους ιδιοκτήτες, νομείς, και επικαρπωτές, των οικοπεδικών και λοιπών ακάλυπτων χώρων που βρίσκονται εντός πάλσεων, κωμωπάλσεων και οικισμών και σε απόσταση μέχρι 100 μέτρων από τα όριά τους, καθώς και η υποχρέωση αυτεπάγγελλου καθαρισμού από τους δήμους, σε περίπτωση μη συμμόρφωσης των υποχρεωών.
24. Η χορήγηση άδειας εγκατάστασης και λειτουργίας στεγνωκαθαριστηρίων πλυντηρίων ρούχων, σιδηρωτηρίων ρούχων και ταπητοκαθαριστηρίων.
25. Η σύνταξη των πράξεων αναλογισμού αποζημίωσης, τακτοποίησης, προσκύρωσης κατά τις διατάξεις του νδ 17-7-23 συμπεριλαμβανομένων και όλων των προβλεπόμενων διαδικασιών.
26. Η επιμέλεια μεταγραφής ή καταχώρισης των πράξεων εφαρμογής του άρθρου 12 του ν. 1337/1983 σε Υπαθηκαφυλακείο ή Κτηματολόγιο.
27. Η σύσταση επιπραπής του άρθρου 1 του πδ 5/86 (Α' 2) για τον προκαθορισμό της αξίας ακινήτων για την εισφορά σε χρήμα.
28. Η υπαγωγή έργων και δραστηριοτήτων της κατηγορίας Β' της υπ' αριθ. 1958/2012 Απόφασης Υπουργού ΠΕΚΑ (Β'21), σε Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις (ΠΠΔ), εφόσον ο Δήμος είναι η αρμόδια αρχή που χορηγεί την άδεια λειτουργίας του εν λόγω έργου ή της δραστηριότητας σύμφωνα με το προβλεπόμενο στο άρθρο 8 του ν. 4014/2011 (Α' 209).

γ) Ποιότητας Ζωής και Εύρυθμης Λειτουργίας των Πάλσεων, όταν οποίο περιλαμβάνεται ιδίως:

1. Η εξασφάλιση και διαρκής βελτίωση των τεχνικών και κοινωνικών υποδομών στις πόλεις και τα χωριά όπως η κατασκευή, συντήρηση και διαχείριση συστημάτων ύδρευσης, αφαλάτωσης, τηλεθέρμανσης, έργων ηλεκτροφωτισμού των κοινόχρηστων χώρων, η δημιουργία χώρων πρασίνου, χώρων αναψυχής, πλατειών και λοιπών υπαίθριων κοινόχρηστων χώρων.
2. Η διενέργεια συγκοινωνιακού έργου για την εξυπηρέτηση μετακίνησης κατοίκων της περιοχής τους, εφόσον δεν εξυπηρετούνται από υφιστάμενη γραμμή με δυνατότητα επιβολής κομίστρου ανταποδοτικού χαρακτήρα, για την κάλυψη αποκλειστικά λειτουργικών αναγκών, με χρήση ιδιόκτητων ή αστικών ή υπεραστικών μέσων, ή με μίσθωση τουριστικών Δ.Χ. λεωφορείων, ακόμα και εκτός των διοικητικών τους ορίων.
3. Η διενέργεια μεταφορών για τη μετακίνηση α) κατοίκων που ανήκουν σε κοινωνικές ομάδες, όπως άτομων με αναπηρία, ηλικιωμένων και παιδιών, στους οποίους παρέχουν υπηρεσίες, β) εργαζομένων στο δήμο και τα νομικά του πρόσωπα και γ) μαθητών στον τόπο που λειτουργεί το σχολείο, εφόσον η μετακίνησή τους δεν είναι δυνατή με μεταφορικά μέσα δημόσιας χρήσης ή σύμφωνα με την διαδικασία της περ 17 του τομέα Παιδείας - Πολιτισμού - Αθλητισμού του άρθρου 9δ. Στις περιπτώσεις της παραγράφου αυτής η μεταφορά πραγματοποιείται με προδιαγραφές ασφαλείας που ισχύουν για τα αντίστοιχης κατηγορίας μεταφορικά μέσα.
4. Ο καθαρισμός, η κατασκευή, συντήρηση και εκμετάλλευση υπόγειων και υπέργειων χώρων στάθμευσης, καθώς και ο έλεγχος της στάθμευσης των αυτοκινήτων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
5. Ο καθορισμός των χώρων και των όρων λειτουργίας των λαϊκών αγορών και των εμποροπανηγυρειών, για άσκηση υπαίθριων εμπορικών δραστηριοτήτων που διενεργούνται στην

περιφέρειά τους κατά τη σχετική νομοθεσία, καθώς και των χώρων για την προσωρινή διαμονή μετακινούμενων πληθυσμιακών ομάδων

6. Ο καθορισμός χώρων για την τοποθέτηση πλαισίων προβολής υπαίθριας διαφήμισης, καθώς και ο προσδιορισμός ειδικότερων προδιαγραφών κατασκευής και προϋποθέσεων τοποθέτησης διαφημιστικών πλαισίων σύμφωνα με τις τοπικές ιδιαιτερότητες στο πλαίσιο της κείμενης νομοθεσίας.

7. Η προστασία του καταναλωτή με τη δημιουργία Γραφείων Ενημέρωσης του Καταναλωτή σχετικά με θέματα που αφορούν τα δικαιώματά του, την ποιότητα των προσφερόμενων αγαθών και υπηρεσιών και τις επιπτώσεις τους στην υγεία και το περιβάλλον, σε συνεργασία με τις αρμόδιες αρχές.

8. Ο προσδιορισμός ειδικότερων όρων και προϋποθέσεων της ίδρυσης και εγκατάστασης καταστημάτων, επιχειρήσεων και ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων της δικαιοδοσίας τους που επηρεάζουν το φυσικό, πολιτιστικό και αρχιτεκτονικό περιβάλλον, καθώς και την αισθητική, τη φυσιογνωμία και τις εν γένει λειτουργίες της πόλης.

9. Ο προσδιορισμός των όρων και των υφόντων λειτουργίας μουσικής σε καταστήματα, τα οποία λειτουργούν στην πόλη, στο πλαίσιο των υγειονομικών και κανονιστικών διατάξεων της διοίκησης.

10. Η μέριμνα και η λήψη μέτρων για την προστασία της δημόσιας υγείας, όπως ο υγειονομικός έλεγχος των δημοτικών δεξαμενών νερού, ο υγειονομικός έλεγχος των καταστημάτων και επιχειρήσεων που λειτουργούν στην περιφέρειά τους, ο έλεγχος της ηχορύπανσης, της κοινής ησυχίας και της εκπομπής ρύπων, θορύβων και άλλων επιβαρύνσεων του περιβάλλοντος από τροχόφορα

11. Η μέριμνα για τον έλεγχο σήμανσης των εργασιών που εκτελούνται στις οδούς και της τήρησης των υποχρεώσεων όσων εκτελούν έργα και εναποθέτουν υλικά και εργαλεία στις οδούς του δημοτικού δικτύου, η λήψη μέτρων και ο έλεγχος για την προστασία από επικίνδυνες οικοδομές, από έλλειψη μέτρων ασφαλείας και υγιεινής σε εργασίες που εκτελούνται και γενικότερα από δραστηριότητες που εγκυμονούν κινδύνους για τη ζωή και την περιουσία των κατοίκων.

12. Η μέριμνα και η λήψη μέτρων για την προστασία και αναβάθμιση της αισθητικής των πόλεων και των οικισμών

13. Η μέριμνα και η λήψη μέτρων για την απρόσκοπτη πρόσβαση στους κοινόχρηστους χώρους

14. Η ονομασία των οδών, πλατειών, η τοποθέτηση πινακίδων πληροφορίας και η αρίθμηση κτισμάτων.

15. Η μελέτη των έργων συντήρησης και βελτίωσης του οδικού δικτύου αρμοδιότητας δήμου.

16. Η μελέτη, εκτέλεση και επίβλεψη των εργασιών σήμανσης, σηματοδότησης και ηλεκτροφωτισμού του οδικού δικτύου του δήμου, η εκπόνηση κυκλοφοριακών μελετών και η λήψη μέτρων που αφορούν στον καθορισμό πεζοδρόμων, μονοδρομήσεων και κατευθύνσεων της κυκλοφορίας, τηρουμένων των διατάξεων του άρθρου 52 του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας (ΚΟΚ), η απαμάκρυνση εγκαταλελειμμένων οχημάτων και γενικότερα η λήψη μέτρων για την αποφυγή δυσμενών επιδράσεων στην ασφάλεια της κυκλοφορίας, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

17. Ο καθορισμός των αστικών γραμμών λεωφορείων, της απετηρίας, της διαδρομής, των στάσεων και του κέρματος των αντίστοιχων γραμμών, καθώς και ο καθορισμός των προδιαγραφών των στάσεων και των στεγαστρών αναμονής επιβατών αστικών και υπεραστικών γραμμών των φορέων παροχής συγκοινωνιακού έργου, εκτός περιοχής αρμοδιότητας Οργανισμού Αστικών Συγκοινωνιών Αθηνών (ΟΑΣΑ) και του Συμβουλίου Αστικών Συγκοινωνιών Θεσσαλονίκης (ΣΑΣΘ).

18. Ο καθορισμός κομίστρων αστικών φορέων παροχής συγκοινωνιακού έργου, πλην περιοχής αρμοδιότητας ΟΑΣΑ και της περιοχής εκτέλεσης συγκοινωνιακού έργου από τον Οργανισμό Αστικών Συγκοινωνιών Θεσσαλονίκης (ΟΑΣΘ).

19. Η παροχή υπηρεσίας δωρεάν ασύρματης πρόσβασης των πολιτών στο διαδίκτυο μέσω του δικτύου Σύζευξ II ή άλλου παρόχου.

20. Η χορήγηση άδειας εγκατάστασης και άδειας λειτουργίας φωτοβόλων σωλήνων, φωτεινών επιγραφών και ηλεκτροκίνητων ονυφωτικών μηχανημάτων, καθώς και ο έλεγχος της λειτουργίας αυτών.

21. Η σύσταση επιτροπής φιλικού διακανονισμού για την εξώδικη επίλυση των διαφορών ανάμεσα σε παραμηθευτές και σε καταναλωτές ή ενώσεις καταναλωτών, η τήρηση αρχείων των πορισμάτων της οικείας επιτροπής καθώς και η τήρηση μητρώου καταναλωτών.

22. Η απαγόρευση της δημιουργίας θέσεων στάθμευσης σε συγκεκριμένους χώρους.

23. Η ανάκληση άδειας κυκλοφορίας αστικού λεωφορείου από το κύκλωμα εργασίας εντός του ίδιου ημερολογιακού έτους σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία

24. Η περισυλλογή και εν γένει η μέριμνα για τα αδύσπαστα ζώα, καθώς και η ίδρυση ή βελτίωση καταφυγίων σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

25. Η χορήγηση των αδειών παραγωγών και η θεώρησή τους από τον οικείο δήμο, όπου ο παραγωγός κατοικεί. Η αρμοδιότητα αυτή δεν αφορά την έκδοση αδειών στη μητροπολιτική περιφέρεια Αττικής και στη μητροπολιτική ενότητα Θεσσαλονίκης.

δ) Απασχόλησης, στον οποίο περιλαμβάνεται, ιδίως:

1. Η υλοποίηση ή η συμμετοχή σε ολοκληρωμένα τοπικά σχέδια και προγράμματα δράσης και πρωτοβουλίες για την εφαρμογή και ανάπτυξη πολιτικών προώθησης της απασχόλησης και της κοινωνικής ενσωμάτωσης διαφόρων κατηγοριών ανέργων, στο πλαίσιο των εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών.

2. Η προώθηση και ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και υπηρεσιών επαγγελματικής κατάρτισης, με την ίδρυση και λειτουργία Κέντρων Επαγγελματικού Προσανατολισμού και Κέντρων Επαγγελματικής Κατάρτισης προσαρμοσμένα στις τοπικές ανάγκες και ιδιαιτερότητες και κυρίως των πληθυσμών των ορεικών, αγροτικών και νησιωτικών περιοχών, στα πλαίσια του εθνικού και ευρωπαϊκού σχεδιασμού.

3. Η συμβολή στην απορρόφηση του εργατικού δυναμικού της περιοχής τους με την ανάπτυξη συμβουλευτικών δράσεων που παρέχονται δωρεάν προς τους ανέργους, με στόχο την υποστήριξη και την ενθάρρυνσή τους για την εξεύρεση απασχόλησης, καθώς και στην προώθηση ίσων ευκαιριών πρόσβασης στην αγορά εργασίας με τη δημιουργία δημοτικών Γραφείων Ενημέρωσης για την Απασχόληση, σε συνεργασία με τους αρμόδιους δημόσιους φορείς και τις επιχειρήσεις της περιοχής τους.

ε) Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης, στον οποίο περιλαμβάνεται, ιδίως:

1. Η εφαρμογή πολιτικών ή η συμμετοχή σε δράσεις που αποσκοπούν στην υποστήριξη και κοινωνική φροντίδα της βρεφικής και παιδικής ηλικίας και της τρίτης ηλικίας, με την ίδρυση και λειτουργία νομικών προσώπων και ιδρυμάτων όπως παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών, βρεφοκομείων ορφανοτροφείων, κέντρων ανοικτής περίθαλψης και ημερήσιας φροντίδας, ψυχαγωγίας και ανασυμψής ηλικιωμένων, γηροκομείων κλπ. και τη μελέτη και εφαρμογή σχετικών κοινωνικών προγραμμάτων.

2. Η εφαρμογή πολιτικών ή η συμμετοχή σε δράσεις και προγράμματα, που στοχεύουν στη μέριμνα, υποστήριξη και φροντίδα ευπαθών κοινωνικών ομάδων με την παροχή υπηρεσιών υγείας και την προαγωγή ψυχικής υγείας, όπως δημιουργία δημοτικών και κοινοτικών ιατρείων, κέντρων αγωγής υγείας, υποστήριξης και αποκατάστασης ατόμων με αναπηρία, κέντρων ψυχικής υγείας, συμβουλευτικής στήριξης των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας και βίας κατά συναυκούντων προσώπων και κέντρων πρόληψης κατά εξαρτησιογόνων ουσιών.

3. Η αναγνώριση δικαιούχων στεγαστικής συνδρομής, καθώς και η μέριμνα για τη στήριξη αστέγων και οικονομικά αδύνατων δημοτών, με την παραχώρηση δημοτικών και κοινοτικών οικοπέδων σε αυτούς ή με την παροχή χρηματικών βοηθημάτων, ειδών διαβίωσης και περίθαλψης σε κατοίκους που αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα διαβίωσης κατά τις προβλέψεις αυτού του Κώδικα.

4. Η ίδρυση και λειτουργία κοινωνικών παντοπωλείων.

5. Η σχεδίαση, η οργάνωση, ο συντονισμός και η εφαρμογή προγραμμάτων και πρωτοβουλιών για την πρόληψη της παραβατικότητας στην περιφέρειά τους, με τη δημιουργία Τοπικών Συμβουλίων Πρόληψης Παραβατικότητας.

6. Ο σχεδιασμός και εφαρμογή προγραμμάτων ή συμμετοχή σε προγράμματα και δράσεις για την ένταξη αβίγατων, παλινοστούτων ομογενών, μεταναστών και προσφύγων στην κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ζωή της τοπικής κοινωνίας.

7. Η προώθηση και ανάπτυξη του εθελοντισμού και της κοινωνικής αλληλεγγύης με τη δημιουργία τοπικών δικτύων κοινωνικής αλληλεγγύης, εθελοντικών οργανώσεων και ομάδων εθελοντών που θα δραστηριοποιούνται για την επίτευξη των στόχων και την υποβοήθηση του έργου της κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης του δήμου.

8. Η εφαρμογή προγραμμάτων εμβολιασμών και η διενέργειά τους.

9. Η χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας, καθώς και η άσκηση εποπτείας και ελέγχου δούων προστασίας ευπαθών ομάδων σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

10. Η χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας ιδρυμάτων παιδικής πρόνοιας σε ιδιώτες, καθώς και σε συλλόγους ή αμοιβαία, που επιδιώκουν φιλανθρωπικούς σκοπούς.

11. Η άσκηση ελέγχου και εποπτείας στα ιδρύματα παιδικής προστασίας ιδιωτικού δικαίου (ιδιωτικοί παιδικοί σταθμοί) και η ευθύνη λειτουργίας των παιδικών εξοχών, καθώς και ο διορισμός μελών διοικητικών συμβουλίων, η εποπτεία και η ρύθμιση θεμάτων λειτουργίας ιδρυμάτων προστασίας και αρωγής της οικογένειας του παιδιού (όπως κέντρων παιδικής μέριμνας, παιδικών σταθμών, παιδικών εξοχών, παραρτημάτων ΠΙΚΠΑ και ΚΕΠΕΠ).

12. Η εποπτεία επί των φιλανθρωπικών σωματείων και ιδρυμάτων, καθώς και η έγκριση του προϋπολογισμού τους, η παρακολούθηση και ο έλεγχος των επιχειρηγήσεων, που δίδονται σε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου με κοινωφελείς σκοπούς.

13. Η οικονομική ενίσχυση αυτοστεγασόμενων, η μίσθωση ακινήτων, η ρύθμιση διαφόρων θεμάτων κοινωνικής κατοικίας και η επιβολή κυρώσεων για παραβάσεις της οικείας νομοθεσίας.

14. Ο ορισμός ιατρών προς εξέταση επαγγελματιών και εργαζομένων σε καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος για τη χορήγηση σε αυτούς βιβλιαρίων υγείας

15. Η χορήγηση της κάρτας αναπηρίας μετά από γνωμοδότηση της αρμόδιας Επιτροπής Πιστοποίησης Αναπηρίας.

16. Η έκδοση πιστοποιητικών οικονομικής αδυναμίας.

17. Η καταβολή επιδομάτων σε τυφλούς, κωφάλαλους, ανασφάλιστους παραπληγικούς, τετραπληγικούς και ακρωτηριασμένους, διανοητικά καθυστερημένους, ανάκονους προς εργασία, υποφέροντες από εγκεφαλική παράλυση (σπαστικός), απροστάτευτους ανήλικους, υποφέροντες από αιμολυτική αναιμία και βαριά ανάπηρους, καθώς και σε λοιπά άτομα δικαιούμενα παροχής κοινωνικής προστασίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του νδ.57/1973 (Α' 149), της σχετικής νομοθεσίας, καθώς και των οικείων κανονιστικών ρυθμίσεων

18. Η δωρεάν παραχώρηση της χρήσης οικημάτων λόγω απορίας ή για άλλους σοβαρούς λόγους

19. Η υλοποίηση α) προγραμμάτων δημόσιας υγιεινής που οργανώνονται από το Υπουργείο Υγείας ή από άλλα Υπουργεία, το κόστος των οποίων βαρύνει απευθείας τον προϋπολογισμό του αντιστοιχού Υπουργείου, β) εκτάκτων προγραμμάτων δημόσιας υγείας, τα οποία εκτελούνται με έκτακτη χρηματοδότηση και γ) προγραμμάτων δημόσιας υγείας που χρηματοδοτούνται από πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

20. Η διενέργεια κοινωνικών ερευνών για την εφαρμογή των προγραμμάτων πρόνοιας αρμοδιότητάς τους.

21. Η χορήγηση αδειών διενέργειας λαχειοφόρων αγορών, εράνων και φιλανθρωπικών αγορών.

22. Η έκδοση αποφάσεων παροχής κοινωνικής προστασίας.

23. Η χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας δημοτικών και ιδιωτικών παιδικών ή βρεφονηπιακών σταθμών.

24. Η έκδοση τοπικών υγειονομικών διατάξεων και η λήψη μέτρων σε θέματα δημόσιας υγιεινής.

25. Η πληροφόρηση των δημοτών για θέματα δημόσιας υγείας.

26. Η χορήγηση άδειας λειτουργίας ιδιωτικών επιχειρήσεων περίθαλψης ηλικιωμένων ή ατόμων, που πάσχουν ανάστα από κινητική αναπηρία.

27. Η επιβολή κυρώσεων σε ιατρούς, οι οποίοι πωλούν φάρμακα χωρίς άδεια, καθώς και σε βάρος ιατρών και φαρμακοποιών για πώληση δειγμάτων φαρμάκων

28. Η οργάνωση αυτοτελώς ή σε συνεργασία με τις αντίστοιχες περιφερειακές υπηρεσίες ειδικών προγραμμάτων για την προστασία και προαγωγή της Δημόσιας Υγείας στην περιοχή αρμοδιότητάς τους, κατό τις ρυθμίσεις της παρ. 7 του άρθρου 14 του ν. 3172/2003 (Α' 197)

στ) Παιδείας, Πολιτισμού και Αθλητισμού, στον οποίο περιλαμβάνεται, ιδίως,

1. Η κατασκευή, η μίσθωση ή η απαλλοτριώση ακινήτων για τις ανάγκες της σχολικής στέγης, η διαχείριση και βελτίωση των υλικοτεχνικών υποδομών του εθνικού συστήματος της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και ιδιαίτερα η συντήρηση, η καθαριότητα και η φύλαξη των σχολικών κτιρίων.

2. Η συγκρότηση επιτροπής καταλληλότητας και επιλογής ακινήτου για κατασκευή, μίσθωση, ή απαλλοτριώση ακινήτου για τις ανάγκες της σχολικής στέγης, στην οποία συμμετέχει υποχρεωτικά και ο προϊστάμενος της Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας ή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης αντίστοιχα, καθώς και ο καθαρματός της αποκλειστικής χρήσης από κάθε σχολική μονάδα ορισμένων χώρων του διδακτηρίου, ή της κοινής χρήσης των υπολοίπων χώρων και των ωρών λειτουργίας της κάθε συστεγασόμενης σχολικής μονάδας. Η εκτίμηση της αξίας του οικοπέδου γίνεται από την επιτροπή του άρθρου 236.

3. Η διάθεση διδακτηρίου για άλλες χρήσεις κοινής ωφέλειας ή για την πραγματοποίηση εκδηλώσεων κοινού ενδιαφέροντος
4. Η ίδρυση και λειτουργία βιβλιοθηκών.
5. Η ίδρυση και λειτουργία κέντρων δημιουργικής απασχόλησης παιδιών
6. Η ίδρυση και λειτουργία πάρκων κυκλοφοριακής αγωγής
7. Η εφαρμογή πολιτικών για την ανάδειξη και προστασία του τοπικού πολιτισμού, η προβολή των πολιτιστικών αγαθών και των σύγχρονων πολιτιστικών έργων που παράγονται σε τοπικό επίπεδο, με τη δημιουργία πολιτιστικών και πνευματικών κέντρων, μουσείων, πινακοθηκών, κινηματογράφων και θεάτρων, φιλαρμονικών και σχολών διδασκαλίας μουσικής, σχολών χορού, ζωγραφικής, γλυπτικής κλπ., καθώς και η μελέτη και εφαρμογή πολιτιστικών προγραμμάτων, σε συνεργασία με τις αρμόδιες Υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού
8. Η προστασία μουσείων, σπηλαίων, αρχαιολογικών και ιστορικών χώρων της περιοχής, η διαχείριση των οποίων έχει παραχωρηθεί στον οικείο δήμο από το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3028/2002 όπως εκάστοτε ισχύει.
9. Η επισκευή, συντήρηση και αξιοποίηση παραδοσιακών και ιστορικών σχολικών κτιρίων και κτιρίων που παραχωρούνται από δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς
10. Η διοργάνωση συναυλιών, θεατρικών παραστάσεων και άλλων πολιτιστικών εκδηλώσεων ή η συμμετοχή τους σε αυτές
11. Η προώθηση πολιτιστικών ανταλλαγών, σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
12. Η ανάπτυξη του πολιτιστικού τουρισμού σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
13. Η κατασκευή συντήρηση και διαχείριση αθλητικών εγκαταστάσεων, όπως δημοτικών γυμναστηρίων, καλυμβητηρίων, αθλητικών κέντρων και δημοτικών χώρων άθλησης.
14. Η προώθηση και εφαρμογή προγραμμάτων ενίσχυσης μαζικού αθλητισμού και διοργάνωση αθλητικών εκδηλώσεων.
15. Η εκτέλεση προγραμμάτων δια βίου μάθησης στο πλαίσιο του αντίστοιχου εθνικού και περιφερειακού σχεδιασμού, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
16. Η εποπτεία και ο έλεγχος των συλλόγων γονέων και κηδεμόνων σχολείων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.
17. Η έγκριση της εγκατάστασης, μεταφοράς ή επισκευής τηλεφωνικών συνδέσεων (κυρίων, δευτερευουσών, πρόσθετων και παράλληλων) στα σχολεία.
18. Η σίτιση μαθητών μουσικών και καλλιτεχνικών σχολείων.
19. Η οργάνωση συναυλιών ή άλλων πολιτιστικών εκδηλώσεων για τους μαθητές.
20. Ο διορισμός και η αντικατάσταση δικαηγίων των ὀδρμάτων που χορηγούν υποτροφίες εφόσον έχουν τοπική σημασία.
21. Η έγκριση απαισιόδηστε μίσθωσης ιδιωτικού αυτοκινήτου δημόσιας χρήσης να μεταφορά προσώπων και υλικών προς κάλυψη σχολικών αναγκών
22. Ο καθορισμός κοινωφελούς χρήσης των σχολείων σε περίπτωση παύσης της λειτουργίας τους.
- 23.
24. Η διακοπή μαθημάτων λόγω έκτακτων συνθηκών ή επιδημικής νόσου εντός των διοικητικών ορίων του οικείου δήμου, έπειτα από γνώμη του προϊσταμένου της Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας ή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης αντίστοιχα.
25. Η χορήγηση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας ιδιωτικών μουσικών ιδρυμάτων (ωδείων, μουσικών σχολών, χορωδιών, συμφωνικών ορχηστρών και συγκροτημάτων μουσικής δωματίου), σύμφωνα με τις διατάξεις του βδ 16/1966 (Α' 7).
26. Η άσκηση εποπτείας επί των Εθνικών Αθλητικών Κέντρων σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία τα οποία καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Πολιτισμού και Αθλητισμού
27. Η συνδιοργάνωση σχολικών αθλητικών αγώνων, σχολικών αθλητικών δραστηριοτήτων, καθώς και σχετικών εκπαιδευτικών-επιμορφωτικών δράσεων για μαθητές και γονείς (ημερίδες, σεμινάρια, συνέδρια κλπ.), σε συνεργασία με τις αρμόδιες κεντρικές ή περιφερειακές υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων.

ζ) Πολιτικής Προστασίας, στον οποίο περιλαμβάνεται: ιδίως.

1. Ο συντονισμός και η επίβλεψη του έργου της πολιτικής προστασίας για την πρόληψη, ετοιμότητα, αντιμετώπιση και αποκατάσταση των καταστροφών που συμβαίνουν στα διοικητικά τους όρια

2. Η διατύπωση εισήγησης για το σχεδιασμό πολιτικής προστασίας της περιοχής τους, στο πλαίσιο του ετήσιου εθνικού σχεδιασμού και η εφαρμογή των προγραμμάτων, μέτρων και δράσεων που αφορούν την περιοχή τους στο πλαίσιο του εθνικού και περιφερειακού σχεδιασμού.
3. Η διάθεση και ο συντονισμός δράσης του απαραίτητου δυναμικού και μέσων για την πρόληψη, ετοιμότητα, αντιμετώπιση και αποκατάσταση των καταστροφών της περιφέρειάς τους.

η) Αγροτική Ανάπτυξη-Κτηνοτροφία-Αλιεία, στον οποίο περιλαμβάνονται οι ακόλουθες αρμοδιότητες :

1. Η σύσταση και λειτουργία Γραφείων Γεωργικής Ανάπτυξης (ΓΓΑ).
2. Η μελέτη και εκτέλεση έργων τεχνικής υποδομής, τοπικής σημασίας, που αφορούν στη γεωργία, την κτηνοτροφία και την αλιεία και ιδίως αυτών που σχετίζονται με την αγροτική οδοποιία, την κατασκευή λιμνοδεξαμενών, τα έργα βελτίωσης βασκοτόπων και τα εγγειοβελτιωτικά έργα.
3. Η άσκηση εποπτείας από τους δήμους, όπου εδρεύουν, των Τοπικών Οργανισμών Εγγείων Βελτιώσεων (ΤΟΕΒ), των Προσωρινών Διοικουσών Επιτροπών (ΠΔΕ) και των Τοπικών Επιτροπών Άρδευσης (ΤΕΑ) σύμφωνα με τις διατάξεις του νδ 3881/1958 (Α' 181), όπως ισχύει και τις κατ'έξουσιοδότησή του εκδοθείσες κανονιστικές πράξεις, καθώς και η αξιοποίηση εγγειοβελτιωτικών έργων με εφαρμογή σωστής άρδευσης και στράγγισης
4. Η διαχείριση βασκοτόπων
5. Η παροχή γνώμης για τον καθορισμό Βιομηχανικών και Επιχειρησιακών Περιοχών (ΒΕΠΕ) και για τη μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων, κατά το άρθρο 5 του ν. 2545/1997 (Α' 254).
6. Η έρευνα και μελέτη κάθε θέματος για την ανάπτυξη της γεωργίας, κτηνοτροφίας, και αλιείας, καθώς και τη διατήρηση του αγροτικού, κτηνοτροφικού και αλιευτικού πληθυσμού στις εστίες τους.
7. Η ανάπτυξη, προστασία, εκτίμηση και παρακολούθηση της φυτικής και ζωικής παραγωγής.
8. Η σύνδεση αγροτικής παραγωγής και τουριστικής ανάπτυξης
9. Η προώθηση προγραμμάτων εγκατάστασης νέων αγροτών.
10. Η εκτίμηση και παρακολούθηση της γεωργικής και κτηνοτροφικής παραγωγής ως και των απολαμβανόμενων υπό των παραγωγών τιμών γεωργικών προϊόντων.
11. Η παρακολούθηση της πορείας των αγρών των γεωργικών προϊόντων και η λήψη αντιπροσωπευτικών τιμών.
12. Η ενημέρωση του αγροτικού πληθυσμού για τις βελτιωμένες μεθόδους παραγωγής και οργάνωσης των εκμεταλλεύσεων για την αντιμετώπιση των τεχνικών, οικονομικών και διαρθρωτικών προβλημάτων στο πλαίσιο των προγραμμάτων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.
13. Η συνεργασία με ιδρύματα έρευνας της αγροτικής, κτηνοτροφικής και αλιευτικής παραγωγής.
14. Η ευρύτερη διάδοση στον αγροτικό κόσμο, μέσω εκπαιδευτικών προγραμμάτων, γνώσεων για την εφαρμογή βελτιωμένων μεθόδων καλλιέργειας.
15. Η καλύτερη οργάνωση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων στο πλαίσιο σχεδίων βελτίωσης.
16. Η χορήγηση άδειας για τη λειτουργία κτηνιατρικού γραφείου για τα παραγωγικά ζώα, καθώς και ειδικής άδειας για αποθήκευση φαρμακευτικών προϊόντων.
17. Η εφαρμογή και ο έλεγχος του συστήματος αναγνώρισης και καταγραφής του ζωικού κεφαλαίου του δήμου (ενώτια για την ατομική αναγνώριση των ζώων, ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων, διαβατήρια ζώων, τήρηση σταμινών μητρώων).
18. Η χορήγηση αδειών λειτουργίας καταστημάτων διατήρησης, εμπορίας και διακίνησης ζώων.
19. Η παροχή γνωμάτευσης για υγειονομική καταλληλότητα των ζώων, όταν πρόκειται για πλανόδια έκθεση ζώων.
20. Η χορήγηση αδειών, ανανέωσης, ανάκλησης και μεταβίβασης λειτουργίας καταστημάτων λιανικής πώλησης κτηνιατρικών και αγροτικών φαρμακευτικών προϊόντων.
21. Η χορήγηση των σχετικών αδειών για την καταλληλότητα των αυτοκινήτων που μεταφέρουν ζώα.
22. Η χορήγηση αδειών λειτουργίας και η εποπτεία των ιδιωτικών κτηνιατρείων, κλινικών ιατρείων.
23. Η εφαρμογή προγραμμάτων για την καταπολέμηση λοιμωδών και παρασιτικών νοσημάτων ζώων.
24. Η επιβολή ή άρση υγειονομικών μέτρων λόγω εμφάνισης βαριάς επιζωοτίας για την έκδοση πιστοποιητικών προς μεταφορά ζώων.
25. Η εφαρμογή, οργάνωση και εποπτεία της τεχνητής σπερματέγχυσης και του συγχρονισμού του οίστρου των ζώων.
26. Η παροχή γνωμάτευσης από τον αρμόδιο κτηνίατρο για υγειονομική καταλληλότητα των ζώων, όταν πρόκειται για πλανόδια έκθεση ζώων.
27. Η άσκηση εποπτείας και ελέγχου στον τομέα της αλιείας στην περιοχή δικαιοδοσίας του δήμου.

28. Η εκμίσθωση δημοτικών εκτάσεων γης για βιομηχανικούς ή βιοτεχνικούς σκοπούς, κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις, εγκαταστάσεις θερμοκηπίων και για μονάδες στους τομείς αλιείας
29. Οι αποφάσεις καταστροφής, εκποίησης και έγκρισης του αποπελομένου της σχετικής δημοπρασίας ή διάθεσης των δημευθέντων υλικών και μέσων αλιείας (άρθρα 7, παρ. 3 και 4 του νδ 420/1970, Α' 27).
30. Η απόφαση εφαρμογής του προγράμματος ανάπτυξης των ιχθυοκαλλιεργειών με την έγκριση και επιτακτική παραγωγή του αναγκασιούτου γόνου ιχθυοειδών για τον εφοδιασμό με αυτόν των ενδιαφερόμενων ιδιωτών πεστροφακαλλιεργητών (άρθρο 110, παρ. α του πδ 433/1977, Α' 133).
31. Η συγκέντρωση και η τήρηση στοιχείων των υδατοκαλλιεργειών και της αλιείας στα εσωτερικά ύδατα.
32. Η κατάρτιση μελετών και η σύνταξη εκλοϊκευμένων εντύπων που αφορούν δραστηριότητες θαλάσσιας αλιείας, υδατοκαλλιεργειών και προστασίας των υδάτινων οικοσυστημάτων.
33. Η διοργάνωση ενημερωτικών συναντήσεων με αλιείς, υδατοκαλλιεργητές και γενικά εργαζόμενους σε επιχειρήσεις του αλιευτικού τομέα.
34. Η έγκριση για τη διενέργεια εμπλουτισμού λιμνών και ποταμών και ο καθορισμός της απαγορευτικής περιόδου αλιείας με κάθε μέσο και εργαλείο στις λίμνες.
35. Η χορήγηση άδειας σε αλιευτικά σκάφη για διενέργεια δοκιμαστικής αλιείας.
36. Η απόφαση καθορισμού των όρων χρήσης ερασιτεχνικών αδειών αλιείας και η απόφαση για περιορισμό της αλιείας στη λίμνη Ταυρωπού (άρθρο 18 παράγραφοι 1 και 2 του νδ 420/1970).
37. Η απόφαση διάθεσης σε δημόσιες υπηρεσίες ή σε ερευνητικά ιδρύματα ή σε νομικά πρόσωπα του δημόσιου τομέα των πλωτών μέσων, εργαλείων και λοιπού εξοπλισμού που δημεύτηκε, εφόσον δεν έχει πλειστηριασθεί (άρθρο 2, παρ. 3 του ν. 1740/1987, Α' 221, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 8 του ν. 2040/1992, Α' 70).
38. Η τήρηση στοιχείων των πάσης φύσεως αλιευτικών εκμεταλλεύσεων.
39. Η αντιμετώπιση θεμάτων και η εισήγηση μέτρων που αφορούν τη δακίνηση, μεταποίηση, τυποποίηση, συντήρηση και εμπορία των αλιευτικών προϊόντων σε συνεργασία με αρμόδιες υπηρεσίες και φορείς
40. Η επιβολή ειδικών ή πρόσθετων περιοριστικών μέτρων της αλιείας για ποτάμιας, λιμναίους λιμνοθαλάσσιους και άλλους υδάτινους χώρους (άρθρο 10, του νδ 420/1970, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 3 του ν. 1740/1987 και το άρθρο 9, παρ. 1 του ν. 2040/1992)
41. Η έγκριση για διενέργεια σθλητικής αλιείας (άρθρο 5, παρ. 2 του πδ 373/1985, Α' 131).
42. Η χορήγηση ερασιτεχνικής άδειας αλιείας (άρθρα 1, 2, 3 του βδ 666/1966, Α' 160, και πδ 373/1985).
43. Η άδεια χρήσης καταδυτικών συσκευών σε περιπτώσεις διεξαγωγής ερευνών (πδ 373/1985 άρθρο 3 παρ. 2).
44. Η έγκριση αντικατάστασης αλιευτικού σκάφους (βδ 666/1966, άρθρα 1 παρ. 1α, 1β, 1γ και 3 και 4 του πδ 261/1991, Α' 98).
45. Η χορήγηση επαγγελματικής άδειας αλιείας (βδ 666/1966, άρθρο 1 παρ. 1δ του πδ 261/1991).
46. Η άδεια μεταβίβασης κυριότητας επαγγελματικής άδειας αλιείας σκάφους (άρθρο 2 του βδ 261/1991).
47. Η άδεια αντικατάστασης μηχανής αλιευτικού σκάφους (άρθρο 4 του πδ 261/1991).
48. Η επιβολή κυρώσεων σε όσους δεν παρέχουν πληροφορίες σχετικά με την παραγωγή και αξία αλιευμάτων των επαγγελματικών αλιευτικών σκαφών (άρθρο 2 του πδ 333/1990, Α' 143)
49. Η χορήγηση άδειας αλιείας γόνου ιχθύων και λοιπών υδρόβιων οργανισμών (πδ 54/1978, άρθρο 5, παρ. 2β του πδ 398/1990, Α' 159)
50. Η σύγκριση γνώμη για την εισαγωγή από το εξωτερικό ζώντων υδρόβιων ζώων και φυτών ή φυκιών ή των αυγών τους για τεχνητή εκτροφή ή εμπλουτισμό υδάτων.
51. Η έγκριση της χρήσης, από τις αρμόδιες αρχές, αδειών αλιείας στα επαγγελματικά ή ερασιτεχνικά σκάφη αλιείας ή σπογγαλιείας (πδ 915/1981, άρθρο 8, παρ. β', γγ' του βδ 666/1966, άρθρα 2, 3, 4 παρ. 2 και 11, βδ 152/1969 άρθρο 1 παρ. 2, Α' 43)
52. Ο καθορισμός της διάρκειας, έναρξης και λήξης της απαγορευτικής περιόδου αλιείας στους ποταμούς χωρικής αρμοδιότητας του οικείου δήμου (άρθρο 2 παρ. 1 του πδ 235/1979 Α' 65)
53. Ο καθορισμός του αριθμού των με μηχανικό αλιευτικό συγκρότημα (γρι-γρι) αλιευόντων συγκροτημάτων στο ελληνικό τμήμα της λίμνης Μεγάλη Πρέσπια και των προϋποθέσεων με τις οποίες θα διενεργείται η αλιεία (άρθρο 2 παρ. Β1 του βδ 142/1971, Α' 49).

54. Ο καθορισμός της απαγορευτικής περιόδου αλιείας με κάθε μέσο και εργαλείο στις λίμνες χωρικής αρμοδιότητας του οικείου δήμου (άρθρο 2 παρ. Β2 του βδ 142/1971).
55. Ο καθορισμός περιορισμών κατά τη διενέργεια αλιείας εντός των τεχνικών λιμνών για την προστασία των έργων που υπάρχουν σε αυτές (άρθρο 2 περ. Γ3 του βδ 142/1971).
56. Η απαγόρευση ή έγκριση χρησιμοποίησης ορισμένων αλιευτικών εργαλείων στις λίμνες Μεγάλη Πρέσπα και Δοϊράνη (άρθρο 1 παρ. 2 του βδ 249/1972).
57. Η έκτακτη αναστολή των αδειών αλιείας και σπογγαλιείας για ορισμένη περίοδο σε περιοχή χωρικής αρμοδιότητας του οικείου δήμου, όταν το επιβάλλει η προστασία της ιχθυοπαραγωγής και η ρύθμιση της αλιείας και σπογγαλιείας (άρθρο 7 του βδ 666/1966, άρθρο 1 παρ. 2 του βδ 152/1969).
58. Η έκδοση χρηματικών ενταλμάτων για απόδοση εσόδων από την εκμετάλλευση ιχθυοτροφείων λιμνοθάλασσας Μεσολογίου - Αιτωλικού (άρθρο 65, παρ. 2 του νδ 420/1970).
59. Η έγκριση για μετατροπή ή αντικατάσταση εργαλείων στη λιμνοθάλασσα Μεσολογίου - Αιτωλικού (βδ 435/1970, Α' 142.)
60. Η πράταση για εγγραφή πιστώσεων για απαλλοτρίωση υδάτινων και χερσαίων εκτάσεων (άρθρο 3 του νδ 420/1970, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 3, παρ. 1, εδ. 3 του ν. 1740/1987).
61. Η απόφαση για τον καθορισμό όρων χορήγησης ερασιτεχνικών αδειών σε κατοίκους άλλων περιοχών στις τεχνητές λίμνες Παλυψύτου και Μάρνου (άρθρο 5, παρ. 5 του ν. 972/1979, Α' 224).
62. Η απόφαση αξιολόγησης, ιχθυοτροφικά, των μη εκμεταλλεύσιμων τεμάτων ή άγονων εκτάσεων σε συνεργασία με τις υπηρεσίες (άρθρο 18, παρ. Βii του πδ 402/1968 και άρθρο 1 του νδ. 420/1970).
63. Η απόφαση εξαιρέσεων υποχρέωσης προσκόμισης αλιευμάτων στις ιχθυοσκαλές (άρθρο 24, παρ. 1α του νδ 420/1970).
64. Η σύσταση τριμελών συμβουλίων εκδίκασης αλιευτικών προσφυγών (άρθρο 9, παρ. 4 του ν. 2040/1992).
65. Η έγκριση και τροποποίηση καταστατικών αλιευτικών συνεταιρισμών και η παροχή σε αυτούς τεχνικών οδηγιών
66. Η έγκριση για την τροποποίηση ή συμπλήρωση του είδους των εργαλείων με τα οποία και μόνο επιτρέπεται η αλιεία στις λίμνες (άρθρο 1, του βδ 249/1972, Α' 58).
67. Η χορήγηση ειδικής άδειας για αλιεία αθερίνας στη λίμνη Τριχωνίδα (άρθρο 1, του πδ 99/2003, Α' 94), καθώς και η έκδοση απόφασης για την κοπή των καλάμων στις λίμνες (άρθρο 2, παρ. 2 του βδ 249/1972, Α' 58).
68. Η κατασκευή και λειτουργία αλιευτικών καταφυγίων, υποδαμίων και εξοπλισμών σε λιμένες αλιευτικούς ή λιμένες που εξυπηρετούν αλιευτικά σκάφη.
69. Η παροχή γνώμης για κάθε τεχνική τροποποίηση ή διαρρύθμιση που αφορά ή θίγει τα κρητιδιώματα και τη χερσαία ζώνη των ιχθυοσκαλών (άρθρο 22 παρ. 3 του νδ 420/1970, άρθρο 1 παρ. 3 του πδ 422/1991, Α' 154).
70. Η γνωμοδότηση για την παραχώρηση, μίσθωση και αναμίσθωση υδάτινων εκτάσεων για την ίδρυση, επέκταση και μετεγκατάσταση μονάδων υδατοκαλλιέργειας εντατικής ή ημιεντατικής μαρφής των ιχθυοτρόφων υδάτων, καθώς και για τη χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας τους

II. Οι Δήμοι ασκούν σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία κρατικού χαρακτήρα αρμοδιότητες σε τοπικό επίπεδο, οι οποίες τους έχουν ανατεθεί για την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών. Οι αρμοδιότητες αυτές είναι, ειδικότερα, οι ακόλουθες:

1. Η τήρηση του δημοτολογίου και του μητρώου αρρένων, η έκδοση των σχετικών πιστοποιητικών που απορρέουν από αυτό, καθώς και η τήρηση των υποχρεώσεων που απορρέουν από την κείμενη νομοθεσία για τη δημιουργία και τήρηση του Εθνικού Δημοτολογίου.
2. Η τήρηση των ληξιαρχικών βιβλίων και η καταχώρηση στο Πληροφοριακό Σύστημα Διαχείρισης Ληξιαρχικών Πράξεων όλων των ληξιαρχικών γεγονότων που συμβαίνουν στην περιφέρειά τους, καθώς και η έκδοση αποσπασμάτων των ληξιαρχικών πράξεων.
3. Η πρόσληψη και αλλαγή επωνύμου, καθώς και η πρόσληψη πατρωνύμου και μητρωνύμου από παιδιά, που γεννήθηκαν χωρίς γάμο των γονέων τους ή είναι αγνώστων γονέων.
4. Ο εξελληνισμός του ονοματεπωνύμου Ελλήνων του εξωτερικού, ομογενών αλλοδαπών, που σπακούν την ελληνική ιθαγένεια και παλιννοστήσαντων ομογενών που έχουν την ελληνική ιθαγένεια.
5. Η τήρηση αρχείων επίσημων εγγράφων και η έκδοση αντιγράφων.
6. Η περιοδική ενημέρωση των δημοσίων υπηρεσιών για τις μεταβολές προσωπικής κατάστασης που ηρακύπουν από τα τηρούμενα στοιχεία.

7. Η τήρηση των υποχρεώσεων που προκύπτουν από την ισχύουσα εκλογική νομοθεσία.
8. Η τήρηση των υποχρεώσεων που προκύπτουν από την ισχύουσα νομοθεσία περί ιθαγένειας και αλλοδαπών και μετανάστευσης.
9. Η χορήγηση άδειας πολιτικού γάμου και η τέλεση των γάμων αυτών
10. Η δημιουργία, συντήρηση και λειτουργία κοιμητηρίων και κέντρων αποτέφρωσης νεκρών
11. Η χορήγηση βεβαίωσης μόνιμης κατοικίας.
12. Ο έλεγχος της τήρησης των διατάξεων που αφορούν τους χώρους προσωρινής εγκατάστασης μετακινούμενων πληθυσμιακών ομάδων.
13. Ο έλεγχος της τήρησης των διατάξεων που αφορούν τα ζώα συντροφιάς.
14. Ο έλεγχος τήρησης των διατάξεων που αφορούν το Γενικό Οικοδομικό Κανονισμό και τις οικοδομές που χαρακτηρίζονται επικίνδυνες
15. Η χορήγηση, ανάκληση και αφαίρεση των αδειών ίδρυσης, λειτουργίας και εγκατάστασης των καταστημάτων και επιχειρήσεων, οι όροι λειτουργίας και εγκατάστασης των οποίων καθορίζονται από την κείμενη νομοθεσία και τους αντίστοιχους υγειονομικούς κανονισμούς και διατάξεις, καθώς και ο έλεγχος της τήρησης αυτών.
16. Η τήρηση των διατάξεων που αφορούν το ωράριο λειτουργίας των καταστημάτων.
17. Η χορήγηση, ανάκληση και αφαίρεση αδειών εγκατάστασης και λειτουργίας κινηματογράφων, θεάτρων και παρεμφερών επιχειρήσεων και η διενέργεια των προβλεπόμενων επιθεωρήσεων
18. Η χορήγηση, ανάκληση και αφαίρεση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας παιδοτόπων και διάφορων ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων, όπως λούνα-πάρκ, πάρκο, πίστες αυτοκινητιδίων, μουσικών συναυλιών και άλλων καλλιτεχνικών εκδηλώσεων που προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία, καθώς και ο έλεγχος τήρησης των διατάξεων αυτής.
19. Η χορήγηση, ανάκληση και αφαίρεση αδειών τεχνικών ψυχαγωγικών παιγνίων και παροχής υπηρεσιών διαδικτύου, καθώς και ο έλεγχος τήρησης των σχετικών διατάξεων.
20. Η χορήγηση και ανάκληση άδειας λειτουργίας μουσικών οργάνων, καθώς και ο έλεγχος τήρησης των σχετικών διατάξεων.
21. Η χορήγηση και ανάκληση αδειών για την άσκηση υπαίθριου στίσιμου εμπορίου, η χορήγηση αδειών εμποροπανηγύρεων και υπαίθριων χριστουγεννιάτικων αγορών σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, καθώς και ο έλεγχος της τήρησης των διατάξεων που αφορούν το υπαίθριο εμπόριο και τις λαϊκές αγορές.
22. Η χορήγηση άδειας κυκλοφορίας ζωήλατου αχήματος στην περιφέρειά τους.
21. Η αφαίρεση της άδειας από τις οικοδομές για μη εξόφληση ασφαλιστικών εισφορών στο ΙΚΑ.
22. Η χορήγηση και ανάκληση άδειας εγκατάστασης και χρήσης του οικήματος για την άσκηση δραστηριότητας από εκδιδόμενα πρόσωπα, καθώς και ο έλεγχος τήρησης των σχετικών διατάξεων
23. Ο έλεγχος τήρησης της τουριστικής νομοθεσίας από τις επιχειρήσεις τουριστικού ενδιαφέροντος, κατά τις ειδικότερες προβλέψεις του νόμου.
24. Η χορήγηση αδειών διενέργειας διαφήμισης, τοποθέτησης τ'λαισίων υπαίθριας διαφήμισης, τοποθέτησης επιγραφών προσδιορισμού επαγγελματικής δραστηριότητας σε φυσικό και νομικά πρόσωπα, καθώς και η παραχώρηση χώρων για την προβολή δραστηριοτήτων σε νομικά πρόσωπα που επιδιώκουν κοινωφελείς σκοπούς, όπως επίσης ο έλεγχος εφαρμογής των διατάξεων περί υπαίθριας διαφήμισης των προδιαγραφών των διαφημιστικών τ'λαισίων και επιγραφών, η αφαίρεση των παράνομων υπαίθριων διαφημίσεων και επιγραφών και η επιβολή των προβλεπόμενων προστίμων, με τις προϋποθέσεις και τους όρους που προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία
25. Η χορήγηση άδειας λειτουργίας καταστημάτων εκμίσθωσης μοτοποδηλάτων
26. Ο καθορισμός των ωρών λειτουργίας καταστημάτων και επιχειρήσεων, όπως κάθε φορά καθορίζεται στην ειδικότερη ισχύουσα νομοθεσία.
27. Η χορήγηση αδειών ίδρυσης υπεραγορών λιανικού εμπορίου.
28. Η ίδρυση, μεταφορά, επέκταση και κατάργηση λαϊκών αγορών, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
29. Η εφαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας για τη χορήγηση αδειών εκμετάλλευσης περιπτώσεων, καθώς και παραχώρησης του δικαιώματος εκμετάλλευσης κυλικείου – καφενείου.
30. Η λήψη απόφασης σχετικά με τον καθορισμό των ωρών ανοίγματος, μεσημερινής διακοπής και κλεισίματος των φαρμακείων και φαρμακοπωθικών, καθώς και τον καθορισμό για κάθε έτος του αριθμού των φαρμακείων που διημερεύουν και διανυκτερεύουν

31. Η παροχή άδειας σε πρόσωπο που διατηρεί κατάσταση πώλησης σκύλων ή γατιών (μετά από έκθεση Κτηνιατρικής Αρχής), καθώς και σχετικής άδειας λειτουργίας του καταστήματος.
32. Η χορήγηση αδειών άσκησης επαγγέλματος κουρέα, κομμωτή, τεχνίτη περιποίησης χεριών και ποδιών, καθώς και η συγκρότηση σχετικής εξεταστικής επιτροπής και πειθαρχικού συμβουλίου.
33. Η χορήγηση άδειας λειτουργίας εκθέσεων βιβλίου κατ' άρθρο 17 του ν. 3377/2005 (Α 202) , καθώς και ο σχετικός έλεγχος και η επιβολή κυρώσεων.
34. Η χορήγηση αδειών για την οργάνωση εκθέσεων (εκτός των διεθνών), η ρύθμιση θεμάτων λειτουργίας τους και η επαπτεία αυτών.
35. Η χορήγηση αδειών καταλληλότητας εκθεσιακών χώρων στεγασμένων μόνιμα ή προσωρινά ή υπαίθριων ή μικτών.
36. Η δημιουργία χώρων στάθμευσης τροχαφόρων και με δυνατότητα μίσθωσης ακινήτων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
37. Η δυνατότητα παραχώρησης χρήσης δημοτικών ακινήτων ή η καταβολή του μισθώματος προς κάλυψη στεγαστικών αναγκών της πυροσβεστικής υπηρεσίας.

Άρθρο 95

Αρμοδιότητες ορεινών και νησιωτικών δήμων και άσκησή τους

- Α 1. Ορεινοί-μειονεκτικοί δήμοι νοούνται οι δήμοι, στους οποίους περιλαμβάνονται ως δημοτικές ή τοπικές κοινότητες οι ΟΤΑ που αναφέρονται στην οδηγία 85/148/ΕΟΚ «περί τροποποίησης της Οδηγίας 81/645/ΕΟΚ περί του κοινοτικού καταλόγου των μειονεκτικών γεωργικών περιοχών κατά την έννοια της Οδηγίας 75/268/ΕΟΚ», συμπεριλαμβανομένων και των χαρακτηριζόμενων ως ορεινών δήμων της παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 3852/2010
2. Οι ορεινοί-μειονεκτικοί δήμοι ασκούν επιπλέον είτε αυτοτελώς είτε σε συνεργασία με την οικεία περιφέρεια τις ακόλουθες αρμοδιότητες:
- α) Υλοποίηση προγραμμάτων αξιοποίησης των ήπιων μορφών ενέργειας.
 - β) Χορήγηση αδειών εγκατάστασης και λειτουργίας εφεδρικών σταθμών ηλεκτραπαραγωγής σε ιδιώτες.
 - γ) Γνωμοδότηση για το ετήσιο πρόγραμμα δασοπονίας στα όρια του δήμου που καταρτίζουν οι οικείες δασικές υπηρεσίες.
 - δ) Προώθηση της συγκρότησης ομάδων παραγωγών και στηρίξή τους για την αντιμετώπιση οικονομικών και διαρθρωτικών θεμάτων σύμφωνα με την ευρωπαϊκή και εθνική νομοθεσία.
 - ε) Έκδοση απόφασης, όταν λόγω ειδικών κλιματολογικών συνθηκών καθυστερεί η έναρξη της τυροκομικής περιόδου με την οποία καθορίζεται η έναρξή της, ανάλογα με τις τοπικές συνθήκες του δήμου, χωρίς αυτή να είναι δυνατόν να υπερβεί το πενήταμηνο.
3. Τα αντισταθμιστικά οφέλη από τη λειτουργία εγκαταστάσεων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, των οποίων οι άδειες ανήκουν στις καταργηθείσες ναυαρχιακές αυτοδιοικήσεις και βρίσκονται στα όρια ορεινών ή νησιωτικών δήμων, κατανέμονται αναλογικά μεταξύ των δήμων και των οικείων περιφερειών στις οποίες ανήκουν κατά νόμο οι άδειες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας. Ο τρόπος και η διαδικασία κατανομής ρυθμίζονται με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.
- Β 1. Οι δήμοι των Περιφερειών Βορείου Αιγαίου, Νοτίου Αιγαίου και Ιονίων Νήσων ασκούν, πλέον των αρμοδιοτήτων που προβλέπονται στο άρθρο 94, και τις εξής αρμοδιότητες :
- α. Από τον τομέα Γεωργίας, Κτηνοτροφίας και Αλιείας:
 - αα. Την προστασία της γεωργικής γης από άλλες χρήσεις και ιδιαίτερα αυτής με υψηλή παραγωγικότητα.
 - αβ. Τη γνωμοδότηση για το ετήσιο πρόγραμμα δασοπονίας στα όρια του δήμου που καταρτίζουν οι οικείες δασικές υπηρεσίες
 - αγ. Την εισήγηση για σύσταση, κατάργηση και συγχώνευση των Τοπικών Οργανισμών Εγγείων Βελτιώσεων.
 - αδ. Την τήρηση μητρώου αγροτών και αγροτικών εκμεταλλεύσεων, με βάση το μητρώο του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.
 - αε. Την προώθηση της συγκρότησης ομάδων παραγωγών και τη στήριξή τους για την αντιμετώπιση οικονομικών και διαρθρωτικών θεμάτων σύμφωνα με την ευρωπαϊκή και εθνική νομοθεσία.

αστ. Την αντιμετώπιση των τεχνικών, οικονομικών και διαρθρωτικών προβλημάτων των γεωργικών εκμεταλλεύσεων.

αζ. Τον καθορισμό ζωνών προστασίας και την καταστροφή σε αυτές των παρανόμων καλλιεργειών

ση. Τη χορήγηση αδειών αναφύτευσης αμπελώνων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

σι. Τη παρακολούθηση και τον έλεγχο της διακίνησης οίνου.

αι. Τη μέριμνα για την παροχή του απαραίτητου άνοσου πολλαπλασιαστικού υλικού αμπέλου εγκατάστασης και εμβολιοληψίας.

αια. Τη μίσθωση, με δημοπρασία, των ιχθυοτρόφων υδάτων, εν γένει, τον καθορισμό της προστατευτικής ζώνης περίεξ του τοποθετούμενου αλιευτικού εργαλείου, σε θαλάσσιους πασσαλικούς χώρους (άρθρο 38 παράγραφοι 1, 3 εδ. 2 και 4 του νδ 420/1970. Α' 27)

αιβ. Την παρακολούθηση της εφαρμογής των όρων των συμβάσεων εκμίσθωσης υπό του δημοσίου, των ιχθυοτρόφων υδάτων (άρθρο 8 παρ. 2ε (γγ) του πδ 915/1981. Α' 232 και άρθρο 38 του ν. 992/1979, Α' 280).

αιγ. Την υποβολή αιτήματος προς παραχή γνώμης του Γενικού Επιτελείου Στρατού για τον καθορισμό των όρων των συμβάσεων εκμίσθωσης των εφοπτόμενων των συνόρων λιμνών ή ιχθυοτρόφων υδάτων (άρθρο 42 παρ. 1 του νδ 420/1970).

αιδ. Η απόφαση μονομερούς λύσης της σύμβασης μίσθωσης ιχθυοτροφείου σε περίπτωση εκτέλεσης έργων (άρθρα 43 και 59 του νδ 420/1970).

αιε. Τον καθορισμό προστατευτικής ζώνης εκμισθωμένου ιχθυοτροφείου (άρθρο 44, παρ. 1 και 2 του νδ 420/1970)

αιστ. Την απόφαση επιβολής ποινών και αποβολής ελεύθερων αλιείων από μίσθια, συνενμία αλιευτικής παράβασης (άρθρο 44, παρ. 4 του νδ 420/1970)

αιζ. Τη χορήγηση αδειών ίδρυσης συσκευαστηρίων νωπών αλιευμάτων και εργαστηρίων συσκευασίας και μεταποίησης κατεψυγμένων αλιευμάτων

αιη. Την απόφαση αυξημείωσης των συμβατικών δόσεων μίσθωσης ιχθυοτροφείου σε κλιώτες (άρθρο 46, παρ. 1 του νδ 420/1970).

αιθ. Την απόφαση μείωσης ή πλήρους απαλλαγής από το συμβατικό μίσθωμα λόγω αδυναμίας αλιευτικής εκμετάλλευσης (άρθρο 47, παρ. 1 του νδ 420/1970).

αικ. Την απόφαση για τη λύση μίσθωσης ιχθυοτροφείου (άρθρο 47, παρ. 2 του νδ 420/1970).

αικα. Την απόφαση για την παράταση της μίσθωσης ιχθυοτροφείου (άρθρο 47, παρ. 3 του νδ 420/1970).

αικβ. Την απόφαση εκμίσθωσης ιχθυοτροφείου χωρίς δημοπρασία σε αλιευτικούς συνεταιρισμούς, την υπογραφή της σχετικής σύμβασης και τον καθορισμό του μισθώματος (άρθρο 50, παρ.1 και 3 και άρθρο 51 του νδ 420/1970).

αικγ. Τη γνωμοδότηση για την παραχώρηση, μίσθωση και αναμίσθωση υδατινών εκτάσεων για την ίδρυση επέκταση και μετεγκατάσταση μονάδων υδατοκαλλιέργειας εντατικής ή ημιεντατικής μορφής των ιχθυοτρόφων υδάτων, καθώς και για τη χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας τους.

αικδ. Το χαρακτηρισμό ως γεωργικών επιχειρήσεων βιοτεχνικών και βιομηχανικών εγκαταστάσεων που αφορούν υδατοκαλλιεργητικές εκμεταλλεύσεις

αικε. Τον καθορισμό της χωρικής περιφέρειας κάθε ιχθυοσκαλας (άρθρο 22 παρ.1 του νδ 420/1970).

αικστ. Την ίδρυση ιχθυοσκαλών και τον καθαρισμό της έδρας αυτών.

αικζ. Την παρακολούθηση της ρύπανσης και της μόλυνσης του υδάτινου περιβάλλοντος, την κατάρτιση μελετών και την εφαρμογή προγραμμάτων διαχείρισης και ανάπτυξης που έχουν σχέση με την αλιεία, τις υδατοκαλλιέργειες και την εν γένει αξιοποίηση των αλιευτικών πόρων, με ενημέρωση της Διεύθυνσης Υδάτων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

β. Από τους τομείς Φυσικών Πόρων, Ενέργειας και Βιομηχανίας:

βα. Τη χορήγηση άδειας πωλητή πετρελαιοειδών προϊόντων για θέρμανση, για διανομή και εμφιάλωση υγραερίου, καθώς και την επιβολή κυρώσεων σε εταιρίες εμπορίας με εγκαταστάσεις αποθήκευσης και διακίνησης υγρών καυσίμων, υγραερίων, λιπαντικών και σφύλου, σε μονάδες εμφιάλωσης υγραερίου και στους πωλητές πετρελαιοειδών θέρμανσης.

ββ. Την υλοποίηση των προγραμμάτων υποστήριξης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και την παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης των αναπτυξιακών προγραμμάτων και σχεδίων αρμοδιότητας του οικείου Υπουργείου.

βγ. Την υλοποίηση προγραμμάτων αξιοποίησης των ήπιων μορφών ενέργειας

- βδ. Τη χορήγηση αδειών εγκατάστασης και λειτουργίας εφεδρικών σταθμών ηλεκτροπαραγωγής σε ιδιώτες.
- βε. Την τήρηση και την ενημέρωση του ηλεκτρονικού ειδικού μητρώου των επιχειρήσεων ναυπήγησης, μετατραπής, επισκευής και συντήρησης πλοίων, την εγγραφή στο ειδικό μητρώο και τη διαγραφή από το μητρώο αυτό των ανωτέρω επιχειρήσεων, καθώς και την παρακολούθηση, τον έλεγχο και την επιβολή σε αυτές των προβλεπόμενων κυρώσεων.
- βστ. Την ενημέρωση των επενδυτών σε θέματα ίδρυσης επιχειρήσεων, αναπτυξιακών προγραμμάτων, δικαιολογητικών και διαδικασιών προκειμένου να χορηγηθούν οι απαιτούμενες άδειες και οι επί μέρους εγκρίσεις.
- βζ. Τη συνεργασία με τους αρμόδιους συλλογικούς φορείς και τα επιμελητήρια για την εξέταση θεμάτων, τα οποία αφορούν στην αδειοδότηση και στη λειτουργία των μεταποιητικών επιχειρήσεων και επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών στην υπαγωγή των ανωτέρω επιχειρηματικών μονάδων σε αναπτυξιακά προγράμματα και σχέδια και γενικά στη βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος και της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων.
- γ. Από τους τομείς Απασχόλησης, Εμπορίου και Τουρισμού.
- γα. Την εξίρρηση επιχειρήσεων, εκμεταλλεύσεων, υπηρεσιών ή εργασιών γενικά από τις διατάξεις περί ανάπαυσης την Κυριακή και τις λοιπές ημέρες αργίας, την εξίρρηση από την εκ περιτροπής Κυριακή αργία των εστιατορίων, ζαχαροπλαστείων, καφετειών, που λειτουργούν ως εξοχικό, τη χορήγηση αναπληρωματικής ανάπαυσης των μισθωτών σε όλη ημέρα πλην Κυριακής, και την επέκταση της ανάπαυσης την Κυριακή και τις ημέρες αργίας.
- γβ. Την έκδοση απόφασης, όταν λόγω ειδικών κλιματολογικών συνθηκών καθυστερεί η έναρξη της τουριστικής περιόδου, με την οποία καθορίζεται η έναρξη της, ανάλογα με τις τοπικές συνθήκες του δήμου, χωρίς αυτή να είναι δυνατόν να υπερβεί το πενήταμηνο.
- γγ. Τη διατύπωση γνώμης για την ίδρυση εμπόρευματικού κέντρου.
- γδ. Τον έλεγχο τιμών, την επάρκεια και ομαλή λειτουργία της αγοράς, καθώς και τον έλεγχο της κανονικότητας των τιμών παρεχόμενων υπηρεσιών.
- δ. Από τους Τομείς Μεταφορών και Επικοινωνιών:
- δα. Τον καθορισμό των υπεραστικών γραμμών λεωφορείων, της αφετηρίας, της διαδρομής, των στάσεων και του τέρματος κάθε λεωφορειακής γραμμής ΚΤΕΛ εντός του νησιού, καθώς και τον καθορισμό των προδιαγραφών των στάσεων και των στεγαστρων αναμονής επιβατών αστικών και υπεραστικών γραμμών.
- δβ. Τον καθορισμό του ελάχιστου αριθμού των υποχρεωτικών δρομολογίων κοινών, ταχέων και υπερταχέων του ΚΤΕΛ και την κατανομή αυτών ανά 24ωρο, μετά από εισήγηση του ΚΤΕΛ.
- δγ. Τον καθορισμό κομίστρων υπεραστικών φορέων παροχής συγκοινωνιακού έργου, με βάση τις ρυθμίσεις της παρ. 1 του άρθρου 10 του ν. 2963/2001 (268 Α').
- δδ. Την ανάκληση άδειας κυκλοφορίας υπεραστικού λεωφορείου από το κύκλωμα εργασίας μέσω στο ίδιο ημερολογιακό έτος κατά το άρθρο 31 του ν. 2963/2001.
- δε. Τη συγκρότηση, και τη λειτουργία του πειθαρχικού συμβουλίου επιβολής κυρώσεων σε φορείς παροχής συγκοινωνιακού έργου του ν. 2963/2001 και σε ιδιοκτήτες λεωφορείων, καθώς και τη συγκρότηση και λειτουργία του πειθαρχικού συμβουλίου για Επιβατηγά Δημόσια Χρήσης (ΕΔΧ) αυτοκίνητα για την εξέταση καταγγελιών και την επιβολή κυρώσεων σε παραβάτες της νομοθεσίας περί λειτουργίας των ΕΔΧ αυτοκινήτων.
- δστ. Τη διενέργεια της διαδικασίας αδειοδότησης και θέσης σε κυκλοφορία νέων ΕΔΧ αυτοκινήτων ανά έδρα- διοικητική μονάδα.
- δζ. Την ανάθεση της εκμετάλλευσης νέας υπεραστικής γραμμής -
- δη. Την έκδοση απόφασης για την αλλαγή έδρας-διοικητικής μονάδας ΕΔΧ αυτοκινήτων.
- ε. Από τους Τομείς Έργων Χωροταξίας, Παλεοδομίας και Περιβάλλοντος:
- εα. Την κατασκευή, τη συντήρηση, ανακαίνιση καθώς και τη μελέτη των έργων συντήρησης και βελτίωσης των οδών αρμοδιότητας των περιφερειών.
- εβ. Την έγκριση περιβαλλοντικών όρων για εγκατάσταση μονάδων υδατοκαλλιεργειών (άρθρο 4, του ν. 1650/ 1986, Α' 160).
- εγ. Τη συνεργασία με το Υπουργείο Υγείας, καθώς και με το Ε.Κ.Α.Β. για την αρτιότερη οργάνωση της αερομεταφοράς ασθενών, περιλαμβανομένης και της δυνατότητας χρήσης ίδιου μέσου.

2. Νησιωτικοί δήμοι μπορούν να συνάπτουν συμβάσεις διαδημοτικής συνεργασίας, καθώς και συμβάσεις διαθεσμιακής συνεργασίας κατά την έννοια των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 275, με δήμους άλλης περιφέρειας, καθώς και με περιφέρειες διάφορες εκείνων στις οποίες ανήκουν οι ίδιοι.
3. Σε νησιά που εκτελείται συγκοινωνιακό έργο από κοινωφελείς δημοτικές επιχειρήσεις είναι δυνατή η σύσταση ανώνυμης εταιρείας για την εκτέλεση του συγκοινωνιακού έργου με τη συμμετοχή δήμου και/ή κοινωφελών δημοτικών επιχειρήσεων και νπδδ ή ΚΤΕΛ Α.Ε..
4. Με προεδρικό διάταγμα το οποίο εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, είναι δυνατή η μεταβίβαση άσκησης κατηγορίας ή μεμονωμένων αρμοδιοτήτων των παραγούμενων παραγράφων σε δήμους νησιών που περιλαμβάνονται και σε άλλες περιφέρειες, πέραν των αναφερομένων στο άρθρο αυτό, ύστερα από αίτημα του οικείου δημοτικού συμβουλίου και γνώμη του αντίστοιχου περιφερειακού. Με το ίδιο διάταγμα ρυθμίζεται η απόδοση των αντίστοιχων πόρων και καθορίζεται κάθε θέμα σχετικό με την άσκηση των ανωτέρω αρμοδιοτήτων

Άρθρο 96 **Αρμοδιότητες των Περιφερειών**

1. Οι περιφέρειες σχεδιάζουν, προγραμματίζουν και υλοποιούν πολιτικές σε περιφερειακά επίπεδα στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους σύμφωνα με τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής της χώρας, λαμβανομένων υπόψη και των εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών. Οι αρμοδιότητες των περιφερειών αφορούν στους τομείς:

A. Προγραμματισμού - Ανάπτυξης, στον οποίο περιλαμβάνονται ιδίως:

1. Ο περιφερειακός αναπτυξιακός σχεδιασμός, ο προγραμματισμός, η υλοποίηση των σχετικών με αυτόν δράσεων και η παρακολούθηση της αναπτυξιακής πορείας της περιφέρειας.
2. Η εξειδίκευση των στόχων και των κατευθύνσεων της αναπτυξιακής πολιτικής στο επίπεδο της περιφέρειας, η υλοποίηση των διαδικασιών του δημοκρατικού προγραμματισμού για τα ετήσια και μεσοχρόνια προγράμματα ανάπτυξης.
3. Η σύνταξη προτάσεων για τη διαμόρφωση της περιφερειακής αναπτυξιακής πολιτικής.
4. Η προώθηση των εθνικών στρατηγικών στόχων.
5. Η διαχείριση, ο έλεγχος και η εφαρμογή των αναπτυξιακών παρεμβάσεων για κάθε προγραμματική περίοδο, όπως αυτή ορίζεται από το εκάστοτε εθνικό πρόγραμμα, περιλαμβανομένης και της υποστήριξης του συνόλου των φορέων της αυτοδιοίκησης, καθώς και της κατάρτισης των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΠΕΠ).
6. Η κατάρτιση του αναπτυξιακού προγράμματος της περιφέρειας.
7. Η έγκριση των μεσοχρόνιων αναπτυξιακών προγραμμάτων, που εκπονούνται στο πλαίσιο των αντίστοιχων περιφερειακών αναπτυξιακών προγραμμάτων.
8. Ο συντονισμός των φορέων εκτέλεσης και η παρακολούθηση της πορείας εφαρμογής του αναπτυξιακού προγράμματος της περιφέρειας.
9. Η διατύπωση προς τους κεντρικούς φορείς του δημόσιου τομέα προτάσεων για έργα και μέτρα πολιτικής εθνικής σημασίας που αφορούν στην περιφέρεια αλλά εντάσσονται στο μεσοχρόνιο εθνικό αναπτυξιακό πρόγραμμα.
10. Η εκπόνηση γενικών και ειδικών αναπτυξιακών μελετών που αφορούν στη χωρική αρμοδιότητα της περιφέρειας.
11. Η συνεργασία με φορείς της περιφέρειας για τη σύνταξη και υποβολή προτάσεων υλοποίησης έργων που χρηματοδοτούνται από τις κοινοτικές πρωτοβουλίες και προγράμματα διαπεριφερειακής συνεργασίας.
12. Η τελική διαμόρφωση, η μέριμνα για την έγκριση και η παρακολούθηση της εκτέλεσης των ετήσιων προγραμμάτων δημοσίων επενδύσεων περιφερειακού επιπέδου.
13. Η πορεία υλοποίησης, η διενέργεια ελέγχων ως δικαιούχος στους φορείς υλοποίησης έργων για την τήρηση των δεσμεύσεων, τη νομιμότητα και κανονικότητα των δαπάνων, την υλοποίηση του φυσικού αντικείμενου και την αξιοπιστία των οικονομικών στοιχείων.
14. Η παρακολούθηση της υλοποίησης των έργων που χρηματοδοτούνται με εθνικούς πόρους από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων ή άλλους πόρους.
15. Η κατανομή των πιστώσεων από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων.
16. Η κατανομή των αντίστοιχων πόρων και η έγκριση της εκταμίευσής τους από τους λογαριασμούς, που τρέφει το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης στην Τράπεζα της Ελλάδας.

17. Ο προσδιορισμός των δικαιούχων των πιστώσεων που εγκρίνονται κατά πρόγραμμα και διαρθρωτικό τμήσι.
18. Η συγκέντρωση, επεξεργασία και τεκμηρίωση γεωγραφικών, δημογραφικών, οικονομικών, κοινωνικών και άλλων στοιχείων που αφορούν στην περιφέρεια.
19. Η παρακολούθηση και η αξιολόγηση του σχεδιασμού και της υλοποίησης όλων των αναπτυξιακών και θεσμικών παρεμβάσεων στη χωρική αρμοδιότητά της.
20. Η σύσταση Περιφερειακής Γνωμοδοτικής Επιτροπής, η οποία γνωμοδοτεί για τις αιτήσεις υπαγωγής επενδύσεων ή προγραμμάτων χρηματοδοτικής μίσθωσης εξοπλισμού, σύμφωνα με τις διατάξεις των αναπτυξιακών νόμων.
21. Η παραλαβή των αιτήσεων υπαγωγής επενδύσεων, ο έλεγχος των στοιχείων, η αξιολόγησή τους, η εισήγηση στην Περιφερειακή Γνωμοδοτική Επιτροπή, η έκδοση της απόφασης υπαγωγής, οι αποφάσεις τροποποίησης και η παρακολούθηση της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου, ανάκλησης υπαγωγής και επιστροφής ενισχύσεων που έχουν καταβληθεί, σύμφωνα με τις διατάξεις των αναπτυξιακών νόμων.
22. Η συγκρότηση των Περιφερειακών Οργάνων Ελέγχου των επενδύσεων για την πιστοποίηση των δαπανών και την υλοποίηση των εγκεκριμένων εργασιών, σύμφωνα με τις διατάξεις των αναπτυξιακών νόμων.
23. Η καταβολή της επιχορήγησης του κόστους επένδυσης, η ολοκλήρωση και πιστοποίηση έναρξης παραγωγικής λειτουργίας.
24. Η καταγραφή των νέων θέσεων εργασίας που δημιουργούνται από την υλοποίηση των εγκεκριμένων επενδύσεων.
25. Η παροχή στοιχείων προς καταγραφή σε βάση δεδομένων των Υπουργείων Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και Αιγαίου των στοιχείων των ενισχυόμενων επενδύσεων.
26. Η σύνταξη τεχνικών δελτίων των ιδιωτικών επενδύσεων που εντάσσονται στα επιχειρησιακά προγράμματα.
27. Η λειτουργία βάσης δεδομένων για την ενίσχυση παρακολούθηση και εξέλιξη των μικρών και μεσίων επιχειρήσεων της περιφέρειας, κατά κλάδο και τομείς της οικονομίας.
28. Η διατύπωση προτάσεων πολιτικής και μέτρων για την ανάπτυξη των μικρών και μεσίων επιχειρήσεων προς το Υπουργείο Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας.
29. Η πληροφόρηση και υποβολή των μικρών και μεσίων επιχειρήσεων σε κλαδικό ή άλλο επίπεδο, με σκοπό την ανάπτυξη της επιχειρηματικής ικανότητας και ανταγωνιστικότητάς τους.
30. Η παρακολούθηση και η επίσημοση στους αρμόδιους φορείς ζητημάτων που αναφέρονται στη λήψη των αναγκαίων μέτρων προς βελτίωση του επιπέδου ζωής των πολιτών.
31. Η γνωμοδότηση για κάθε θέμα τοπικού ή ευρύτερου ενδιαφέροντος, για το οποίο ζητείται η παροχή γνώμης.
32. Η ρύθμιση κάθε θέματος, το οποίο αφορά στην εγκατάσταση, λειτουργία και στη συντήρηση ανελευστηρίων, καθώς και η χορήγηση των τεχνικών επαγγελματικών αδειών σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Β. Γεωργίας – Κτηνοτροφίας – Αλιείας, στον οποίο περιλαμβάνονται, ιδίως:

α. Υποτομέας Προγραμματισμού

1. Η κατόρθωση ετήσιων και πολυετών περιφερειακών αναπτυξιακών προγραμμάτων για τη γεωργία, κτηνοτροφία και αλιεία, καθώς και η εκπόνηση και αξιολόγηση σχετικών μελετών και μέτρων πολιτικής.
2. Η παρακολούθηση εκτέλεσης των ανωτέρω προγραμμάτων.
3. Η έγκριση, ο έλεγχος, η πληρωμή και η παραλαβή έργων και εργασιών περιφερειακού επιπέδου.
4. Ο προγραμματισμός, η μελέτη και η κατασκευή εγγειοβελτιωτικών, αρδευτικών, υδροληπτικών και αντιδιαβρωτικών έργων και η μέριμνα για τη χρηματοδότησή τους.
5. Ο έλεγχος και η επεξεργασία των τεχνικών και κατασκευαστικών στοιχείων και μελετών των εγγειοβελτιωτικών έργων.
6. Η διενέργεια δημοπρατήσεων των εγγειοβελτιωτικών έργων και μελετών.
7. Η επίβλεψη και ο έλεγχος της κατασκευής πάσης φύσεως εγγειοβελτιωτικών έργων κατά τις διατάξεις του ν. 1418/1984 (Α' 23) και του πδ 609/1985 (Α' 223), όπως ισχύουν.
8. Η εκπόνηση γεωργοτεχνικών, γεωργοοικονομικών, εδαφολογικών μελετών
9. Η διαφύλαξη και προστασία της γεωργικής γης από αλλαγή χρήσης της και ιδιαίτερα της γεωργικής γης με υψηλή παραγωγικότητα.

10. Η σύνταξη τομεακών και λοιπών προγραμματίων έργων υποδομής για τη μεταποίηση αγροτικών προϊόντων και η πρόταση για την ένταξή τους σε τομεακά εθνικά προγράμματα.

11. Η αντιμετώπιση των τεχνικών, οικονομικών και διαρθρωτικών προβλημάτων των γεωργικών εκμεταλλεύσεων.

12. Η κατάρτιση μελετών και εφαρμογή προγραμμάτων ανάπτυξης του ιχθυοπονικού πλούτου των ορεινών ρεόντων υδάτων σε συνεργασία με τις αρμόδιες δασικές υπηρεσίες (πδ 402/1988, Α' 187, άρθρο 18, παρ. ι κγ', άρθρο 1 του νδ 420/1970 και άρθρο 14 του πδ 915/1981, Α' 232).

13. Η κατάρτιση μελετών ανάπτυξης του ιχθυοπονικού εν γένει πλούτου

β. Υποτομέας Γεωργίας

14. Η προώθηση της εκμηχάνισης και εξηλεκτρισμού της γεωργίας.

15. Η άσκηση εποπτείας επί των Γενικών Οργανισμών Εγγείων Βελτιώσεων (ΓΟΕΒ), σύμφωνα με τις διατάξεις του νδ 3881/1968 (Α' 181), όπως ισχύει, η δυνατότητα συγχώνευσης και κατάργησης των ανωτέρω οργανισμών, η εφαρμογή των λοιπών διατάξεων του ίδιου νόμου και των κατ' εξουσιοδότησή του κανονιστικών πράξεων, η άσκηση εποπτείας του Αρδευτικού Οργανισμού Στυμφαλίας, καθώς και η άσκηση των αρμοδιοτήτων του άρθρου 13 του ν.4250/2014 (Α' 74).

16. Η αξιοποίηση των στοιχείων των μητρώων για τον πρωτογενή τομέα, τα οποία τηρούνται στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

17. Η προώθηση για συγκρότηση ομάδων παραγωγών και στήριξη αυτών για την αντιμετώπιση οικονομικών και διαρθρωτικών θεμάτων σύμφωνα με την ευρωπαϊκή και εθνική νομοθεσία.

18. Η απόφαση συγκρότησης πρωτοβάθμιων και δευτεροβάθμιων επιτροπών για την αναγνώριση των ομάδων παραγωγών (άρθρο 60, παρ. 1 περιπτώσεις α' και β' του ν. 2637/1998, Α' 200).

19. Η εφαρμογή σύγχρονων μεθόδων απεντόμωσης εξαγόμενων από τη χώρα γεωργικών προϊόντων, των εισαγόμενων φυτών και προϊόντων και των διακινούμενων στα εσωτερικά της χώρας φυτών και προϊόντων

20. Η εξέταση προσφυγής κατά της σπορρηπτικής απόφασης του σχεδίου βελτίωσης, καθώς και του κύρους των καταλόγων δικαιούχων εξισωτικής αποζημίωσης.

21. Ο ορισμός για την εκπροσώπηση στο διοικητικό συμβούλιο του Οργανισμού Ανάπτυξης Δυτικής Κρήτης των αντιπροσώπων των οργανισμών εγγείων βελτιώσεων των νομών Χανίων και Ρεθύμνης (άρθρο μόνο παρ. 2 του πδ 158/1991, Α' 63).

22. Ο καθορισμός ζωικών προστασίας και η καταστροφή εντός αυτών των παράνομων καλλιεργειών.

23. Η χορήγηση αδειών αναφύτευσης αμπελώνων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία

24. Η τήρηση μητρώου ελαιάς και αμπέλου σε επίπεδο περιφέρειας με βάση το αντίστοιχο μητρώο που τηρείται από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

25. Η παρακολούθηση και ο έλεγχος της παραγωγής και διακίνησης οίνου

26. Η μέριμνα για την παροχή του απαραίτητου άνθρακα πολλαπλασιαστικού υλικού αμπέλου εγκατάστασης και εμβολιοληψίας.

27. Η τήρηση μητρώου εγγραφής παραγωγών, διακινητών, εξαγωγέων, εισαγωγέων φυτών φυτικών προϊόντων και των ενώσεων αυτών σε επίπεδο περιφέρειας με βάση το αντίστοιχο μητρώο που τηρείται στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

28. Η διεξαγωγή ελέγχων και σε συνεργασία με τα περιφερειακά κέντρα Προστασίας Φυτών και Ποιοτικού Ελέγχου του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, επί των εκμεταλλεύσεων, επιχειρήσεων και ενώσεων αυτών, που εμπλέκονται σε οποιαδήποτε στάδιο της παραγωγής και εμπορίας φυτών, φυτικών προϊόντων και άλλων αντικειμένων

29. Οι επίσημοι έλεγχοι στον τομέα των τροφίμων, σύμφωνα με τις διατάξεις της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας περί τροφίμων, όπως κάθε φορά ισχύουν.

30. Η επισήμανση και παρακολούθηση της εξέλιξης εχθρών και ασθενειών των καλλιεργειών και εφαρμογή μέτρων για την αντιμετώπισή τους.

31. Η κατάρτιση, ο συντονισμός, η εποπτεία και ο έλεγχος των προγραμμάτων υποχρεωτικών ή συλλογικών καταπολεμήσεων, όπως η καταπολέμηση του δάκου, αραουριών, ακρίδων κ.ά..

32. Κατάρτιση ετήσιων προγραμμάτων αναδασμού και διενέργεια αναδασμών.

33. Παραχωρήσεις ακινήτων που διαχειρίζεται το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

γ. Υποτομέας Κτηνοτροφίας

34. Η έρευνα και η μελέτη κάθε θέματος που σχετίζεται με την υγιεινή κατάσταση του ζωικού κεφαλαίου, χερσαίου, υδρόβιου και αμφίβιου και της προστασίας γενικά της υγείας των ζώων

35. Η εκτέλεση προγράμματος παραγωγής ζωοτροφών σε ορεινές - μειονεκτικές περιοχές.

36. Η χορήγηση άδειας σκοπιμότητας για την ίδρυση σφαγείου παραγωγής κρέατος δυναμικότητας 801 και άνω τόνων ετησίως παραγωγής κρέατος ή πτηνοσφαγείου δυναμικότητας 1.001 και άνω κεφαλών σφαζόμενων αρνθοειδών ωρισίως (άρθρο 2, περ. β' του ν. 111/1975, Α' 174)
37. Ο συντονισμός και η επιπεία της εφαρμογής των προγραμμάτων υγείας ζώων.
38. Ο έλεγχος της νομιμότητας στην κυκλοφορία των γεωργικών και κτηνοτροφικών φαρμακευτικών προϊόντων και η λήψη δειγμάτων για ανάλυση εγγυημένης σύνθεσης.
39. Η τήρηση μητρώου εμπόρων ζωικών προϊόντων και προϊόντων ζωικής προέλευσης από περιφερειακού επιπέδου κτηνιατρικές αρχές.
40. Η παρακολούθηση του ενδοοικονομικού εμπορίου των ζώων και εισαγόμενων ζώων, μέσω ηλεκτρονικού συστήματος.
41. Η μέριμνα για την επιζωοτιολογική διερεύνηση των νοσημάτων των άγριων ζώων που μπορούν να μεταδοθούν στον άνθρωπο ή τα λοιπά ζώα, καθώς και ο συντονισμός των ενεργειών με τους αρμόδιους φορείς για τη λήψη κάθε αναγκαίου μέτρου που να απαιτείται αποτελεσματικό τη μετάδοσή τους.
42. Η διενέργεια ελέγχων στις βιομηχανίες παραγωγής ζωοτροφών.
43. Ο συντονισμός, η εφαρμογή προγράμματος, η λήψη υγειονομικών μέτρων, η σφαγή ή θανάτωση αιγοπράβων θετικών στη βουκέλλωση και ο έλεγχος εισαγωγής βοοειδών, χοίρων και αιγοπράβων, καθώς και διακίνησης δερμάτων.
44. Η εκτέλεση κρεοσκοπικού ελέγχου και ελέγχου στις εγκαταστάσεις παραγωγής, μεταποίησης, διακίνησης και διάθεσης αυτών.
45. Η διενέργεια ελέγχων ζωοτροφών σχετικά με την επισήμανση γενετικά τροποποιημένων οργανισμών.
46. Η χορήγηση, ανάκληση, ανανέωση, τροποποίηση και μεταβίβαση των αδειών για την εγκατάσταση κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων η επιβολή διοικητικών κυρώσεων, καθώς και το σύνολο των αρμοδιοτήτων που προβλέπονται στον παρόντα νόμο.
47. Η άδεια για την ίδρυση και λειτουργία ζωολογικών κήπων, η σύσταση των γνωμοδοτικών επιτροπών του πδ 98/2004 (Α' 69), η διενέργεια επιθεωρήσεων και ο έλεγχος εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 4 του πδ 98/2004.
- δ. Υποτομέας Αλιείας**
48. Η διοίκηση, διαχείριση και εκμετάλλευση των ιχθυοτροφών εν γένει υδάτων (άρθρο 1, παρ. 1 του νδ 4520/1970, βδ 18.3.40, (94 Α') και άρθρο 109 παρ. 1 περ. η' του πδ 433/1977, Α' 133).
49. Η μίσθωση με δημοπρασία των ιχθυοτροφών υδάτων εν γένει, ο καθορισμός της προστατευτικής ζώνης περίγυρου του ποταμοειδούς αλιευτικού εργαλείου σε θαλάσσιους παραλιακούς χώρους (άρθρο 38 παράγραφοι 1, 3 εδάφια 2 και 4 του νδ 420/1970).
50. Η παρακολούθηση της εφαρμογής των όρων των συμβάσεων εκμίσθωσης υπό του Δημοσίου των ιχθυοτροφών υδάτων (άρθρο 8, παρ. 2ε του πδ 915/1981, Α' 232)
51. Η υποβολή αιτήματος προς παροχή σύμφωνης γνώμης του Γενικού Επιτελείου Στρατού για τον καθορισμό των όρων των συμβάσεων εκμίσθωσης των εφραπόμενων των συνόρων λιμνών ή ιχθυοτροφών υδάτων (άρθρο 42, παρ. 1 του νδ 420/1970)
52. Η απόφαση μονομερούς λύσης της σύμβασης μίσθωσης ιχθυοτροφείου σε περίπτωση εκτέλεσης έργων (άρθρα 43 και 59 του νδ 420/1970).
53. Ο καθορισμός προστατευτικής ζώνης εκμισθωμένου ιχθυοτροφείου (άρθρο 44, παράγραφοι 1 και 2 του νδ 420/1970).
54. Η απόφαση επιβολής ποινών και αποβολής ελεύθερων αλιείων από μίσθια, συντεπεία αλιευτικής παράβασης (άρθρο 44, παρ. 4 του νδ 420/1970).
55. Η χορήγηση αδειών ίδρυσης συσκευαστηρίων νωπών αλιευμάτων και εργαστηρίων συσκευασίας και μεταποίησης κατεψυγμένων αλιευμάτων.
56. Η απόφαση αυξομείωσης των συμβατικών δόσεων μίσθωσης ιχθυοτροφείου σε ιδιώτες (άρθρο 46, παρ. 1 του νδ 420/1970).
57. Η απόφαση μείωσης ή πλήρους απαλλαγής από το συμβατικό μίσθωμα, λόγω αδυναμίας αλιευτικής εκμετάλλευσης (άρθρο 47, παρ. 1 του νδ 420/1970)
58. Η απόφαση για τη λύση μίσθωσης ιχθυοτροφείου (άρθρο 47, παρ. 2 του νδ 420/1970)
59. Η απόφαση για την παράταση της μίσθωσης ιχθυοτροφείου (άρθρο 47, παρ. 3 του νδ 420/1970).

60. Η απόφαση εκμίσθωσης ιχθυοτροφείου χωρίς δημοπρασία σε αλιευτικούς συνεταιρισμούς, η υπογραφή της σχετικής σύμβασης και ο καθορισμός του μισθώματος (άρθρο 50, παράγραφοι 1 και 3 και 51 του νδ 420/1970).
61. Ο χαρακτηρισμός ως γεωργικών επιχειρήσεων βιοτεχνικών και βιομηχανικών εγκαταστάσεων που σφραγούν υδροκαλλιέργητικές εκμεταλλεύσεις.
62. Ο καθορισμός της χωρικής περιφέρειας κάθε ιχθυόσκαλας (άρθρο 22, παρ.1 του νδ 420/1970).
63. Η ίδρυση ιχθυοσκαλών και ο καθορισμός της έδρας αυτών.
64. Η παρακολούθηση της ρύπανσης και της μόλυνσης του υδάτινου περιβάλλοντος, η κατάρτιση μελετών και η εφαρμογή προγραμμάτων διαχείρισης και ανάπτυξης που έχουν σχέση με την αλιεία, τις υδροκαλλιέργειες και την εν γένει αξιοποίηση των αλιευτικών πόρων.
65. Η απόφαση επιλογής του τρόπου εκμετάλλευσης των ιχθυοτρόφων υδάτων (άρθρο 35, περιπτώσεις α, β, γ και δ του νδ 420/1970).
66. Ο καθορισμός κάθε όσπτησης που απαιτείται για την προσωρινή εκμετάλλευση ιχθυοτροφείου (άρθρο 40 του πδ 420/1970).
67. Η απόφαση μετάθεσης της ημερομηνίας έναρξης της μίσθωσης ιχθυοτροφείου (άρθρο 41, παρ 1 του πδ 420/1970).
68. Η απόφαση εισαγωγής και κατάθεσης εσόδων και η ενέργεια εξόδων προσωρινής εκμετάλλευσης ιχθυοτροφείου (άρθρο 41, παρ. 2 του νδ 420/1970).
69. Η απόφαση επιλογής της καταβολής του μισθώματος ιχθυοτροφείου σε είδος ή χρήμα, ο καθορισμός της αποβάθρας συγκέντρωσης των αλιευμένων ιχθύων κλπ.
70. Η παρακολούθηση και ο έλεγχος της διαχείρισης μισθωτού αλιευτικού συνεταιρισμού και των εργασιών καλλιέργειας και εκμετάλλευσης του ιχθυοτρόφου ύδατος (άρθρο 53 του νδ 420/1970).
71. Η απόφαση καταγγελίας της μίσθωσης ιχθυοτροφείου (άρθρο 55 του νδ 420/1970).
72. Η απόφαση εκμίσθωσης, χωρίς δημοπρασία εφραπόμενου των συνόρων ιχθυοτρόφου ύδατος και ο καθορισμός των όρων της σύμβασης (άρθρο 56 του νδ 420/1970).
73. Η απόφαση εκμίσθωσης χώρων καταλλήλων για καλλιέργεια οστρέων και μυτιλών (άρθρο 57 του νδ 420/1970).
74. Η απόφαση δοκιμαστικής τοποθέτησης ταιλιονίων κα· η εν συνεχεία εκμίσθωση της έκτασης (άρθρο 63 του νδ 420/1970).
75. Η απόφαση παραχώρησης χώρων για δοκιμαστική εγκατάσταση πρωτοτύπου μορφής καλλιέργειας υδράβων ζώων και η εν συνεχεία μίσθωση των χώρων και η απόφαση ανανέωσης της μίσθωσης (άρθρο 64 του νδ 420/1970).
76. Η πρόσληψη επ σταταφυλάκων και ο καθορισμός της μηνιαίας αντιμισθίας ή ημερομισθίου αυτών, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις αμοιβής του με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου προσωπικού (άρθρο 61, παράγραφοι 1 και 3 του νδ 420/1970).
77. Η έγκριση διάθεσης πίστωσης και πληρωμών βελτιωτικών έργων στα επωπερικά ύδατα από το ποσοστό 5% της αξίας της αλιευόμενης παραγωγής του μισθίου

Γ. Φυσικών Πόρων – Ενέργειας – Βιομηχανίας στον οποίο περιλαμβάνονται ιδίως:

α. Υπατομέας Διαχείρισης Υδάτων

Η άσκηση αρμοδιοτήτων για την προστασία και διαχείριση των υδάτων στο πλαίσιο εφαρμογής και εξειδίκευσης των Προγραμμάτων Μέτρων και των Προγραμμάτων Παρακολούθησης της κατάστασης των υδάτων που περιλαμβάνονται στα σχέδια διαχείρισης των λεκανών απορροής ποταμών του ν. 3199/2003, όπως ισχύει και ειδικότερα:

1. Τη λήψη των αναγκαίων μέτρων για τη συμμετοχή σε προγράμματα διαπεριφερειακών η διμερών συμφωνιών σχετικά με τη διαχείριση και προστασία των υδάτων σε συνεργασία με την Αποκεντρωμένη Διοίκηση και την Ειδική Γραμματεία Υδάτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.
2. Τη λήψη κάθε αναγκαίου ειδικού μέτρου συμπεριλαμβανομένης της διενέργειας επιτόπιων ελέγχων, σε συνεργασία με την Διεύθυνση Υδάτων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης στο πλαίσιο εφαρμογής των προγραμμάτων μέτρων του ν. 3199/2003, όπως ισχύει και του πδ 51/2007 και σύμφωνα με τις ειδικότερες προβλέψεις των οικείων σχεδίων διαχείρισης λεκανών απορροής ποταμών.
3. Τη λήψη, κάθε αναγκαίου ειδικού μέτρου συμπεριλαμβανομένης της διενέργειας δειγματοληπτικών ελέγχων για την παρακολούθηση της ποιοτικής και της ποσοτικής κατάστασης των υδάτων σε συνεργασία με την αρμόδια Διεύθυνση Υδάτων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης στο πλαίσιο

εφαρμογής και εξειδίκευσης των προγραμμάτων παρακολούθησης του ν. 3199/2003 όπως ισχύει και του πδ 51/2007.

4. Τη μέριμνα για την εξασφάλιση της συμβατότητας με το εθνικό δίκτυο παρακολούθησης σε περίπτωση λειτουργίας σταθμών παρακολούθησης της ποιότητας και ποσότητας των υδάτων σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

5. Τη διοργάνωση ενημερωτικών συναντήσεων για την ενημέρωση του κοινού σε θέματα προστασίας των υδάτινων οικοσυστημάτων.

6. Τη διενέργεια επιτόπιων ελέγχων των σημειακών και διάχυτων εκπομπών ρύπων στα επιφανειακά υπόγεια και παράκτια ύδατα στο πλαίσιο εφαρμογής προγράμματος ειδικών μέτρων κατά της ρύπανσης που εγκρίνει, οργανώνει και συντονίζει η Διεύθυνση Υδάτων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

7. Την εφαρμογή των αναγκαίων προληπτικών μέτρων για την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών σε συνεργασία με την Αποκεντρωμένη Διοίκηση.

8. Τη διενέργεια δειγματοληπτικών ελέγχων, προκειμένου να διαπιστωθεί η ποιότητα των πλαστικών σωλήνων και των εξαρτημάτων από μη πλαστικοποιημένο πολυβινυλοχλωρίδιο (σκληρό PVC), που χρησιμοποιούνται για τη μεταφορά πόσιμου νερού και αποχετευτικών λυμάτων, καθώς και για συστήματα αποχετεύσεως στα κτίρια.

9. Τους ελέγχους τήρησης των όρων των αδειών χρήσης υδάτων και εκτέλεσης έργων αξιοποίησης των υδάτινων πόρων που διενεργούνται αυτεπάγγελτα ή μετά από καταγγελία και σε περίπτωση διαπίστωσης παράβασης την έκδοση σχετικής βεβαίωσης προκειμένου να καταστεί η επιβαλλόμενη κυρώσεων από την αρμόδια κρατική αρχή.

10. Τον καθαρισμό, την επισκευή και την αστυνόμευση των ρεμάτων που εκτείνονται στα διοικητικά όρια περισσότερων του ενός δήμων του ίδιου νομού.

11. Την εφαρμογή και την εξειδίκευση των περιοριστικών μέτρων στη χρήση των υδάτων και στην εκτέλεση έργων αξιοποίησης υδατικών πόρων σύμφωνα με την παρ. 6, του άρθρου 5 και την παρ. 3, του άρθρου 11 του ν. 3199/2003 όπως ισχύει.

β. Υποαπέας ορυκτού πλούτου

1. Ο καθορισμός και ο αποχαρακτηρισμός λατομικών περιοχών.

2. Η χορήγηση αδειών μεταλλευτικών ερευνών και η άσκηση συναφών αρμοδιοτήτων, κατά τις ειδικότερες προβλέψεις των παρ. 1 έως και 8 του άρθρου 3 του πδ 78/2006

3. Η χορήγηση και η ανάκληση αδειών εκμετάλλευσης σε ιδιόκτητα λατομεία αδρανών υλικών, καθώς και σε δημοτικά και λατομεία νπδδ σύμφωνα και με την παρ. 10, του άρθρου 3 του πδ 78/2006 (Α' 80).

4. Η παράταση αδειών λειτουργίας λατομείων αδρανών υλικών που λειτουργούν εκτός λατομικών περιοχών, εφόσον συντρέχουν προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 20 του ν. 2115/1993 (Α' 15).

5. Η χορήγηση αδειών εκμετάλλευσης λατομείων αργίλων και μαργών πλινθωποιίας και κεραμοποιίας.

6. Η χορήγηση αδειών εγκατάστασης και λειτουργίας ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων λατομείων αδρανών υλικών.

7. Η χορήγηση αδειών διενέργειας γαμώσεων και πυροδοτήσεων υπονόμων, καθώς και σπασαλλήσεων επιφανείων όγκων από τα μέτωπα εξόρυξης σε μεταλλεία και λατομεία.

8. Η χορήγηση αδειών εκμετάλλευσης λατομείων σχιστολιθικών πλακών.

9. Η σφράγιση των ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων λατομείων αδρανών υλικών, σύμφωνα με την παρ. 21 του άρθρου 3 του πδ 78/2006.

10. Η έγκριση ατελούς εισαγωγής μηχανημάτων, που προορίζονται για μεταλλευτικές και λατομικές εγκαταστάσεις και ειδικών μηχανημάτων για τις ανάγκες των μεταλλείων.

11. Η έγκριση εισφοράς σε εταιρεία του συνόλου των μισθωτικών δικαιωμάτων, επί ιδιωτικών λατομείων.

12. Η έκδοση απόφασης για το χαρακτηρισμό των λατομικών επιχειρήσεων αδρανών υλικών.

γ. Υποαπέας Ενέργειας

13. Η υλοποίηση προγραμμάτων υποστήριξης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, αξιοποίησης των ήπιων μορφών ενέργειας, όπως ηλιακή, αιολική, γεωθερμία, καθώς και η παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης αναπτυξιακών προγραμμάτων και σχεδίων αρμοδιότητας του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

14. Η χορήγηση αδειών εγκατάστασης για ίδια χρήση ενεργειακών συστημάτων θέρμανσης ή ψύξης χώρων, μέσω της εκμετάλλευσης της θερμότητας των γεωλογικών σχηματισμών και των νερών

επιφανειακών και υπογείων, που δεν χαρακτηρίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3176/2003 (Α' 207) γεωθερμικό υλικό.

15. Η χορήγηση αδειών εγκατάστασης και λειτουργίας εφεδρικών σταθμών ηλεκτροπαραγωγής σε ιδιώτες.

16. Η χορήγηση άδειας μεταπωλητή πετρελαιοειδών προϊόντων για θέρμανση.

17. Η χορήγηση αδειών εγκατάστασης, επέκτασης, εκσυγχρονισμού και λειτουργίας, σύμφωνα με το ν. 3325/2005 (Α' 68), όπως ισχύει, στις:

α) Βιομηχανίες παραγωγής πετρελαιοειδών και λιπαντικών (διυλιστήρια) με εγκατεστημένη παραγωγική ισχύ μέχρι και 367 KW (500 HP) και αποθηκευτική ικανότητα μέχρι και 10.000 m³

β) Εγκαταστάσεις εναποθήκευσης και διακίνησης υγρών καυσίμων, υγραερίων και ασφάλτου, εμφιάλωσης υγραερίων και συσκευασίας λιπαντικών, με αποθηκευτική ικανότητα μέχρι και 50.000 m³ και με εγκατεστημένη παραγωγική ισχύ μέχρι και 367 KW (500HP), με εξαίρεση την Περιφερειακή Ενότητα Θεσσαλονίκης, για την οποία ισχύει μέχρι και 1.470 KW (2.000 HP).

γ) Εγκαταστάσεις αναγέννησης ορυκτελαίων χωρίς περιορισμό στην εγκατεστημένη ισχύ και με αποθηκευτική ικανότητα μέχρι και 10.000 m³.

δ) Εγκαταστάσεις ερευνών και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων, αποθήκευσης, διακίνησης και διανομής φυσικού αερίου, με εγκατεστημένη παραγωγική ισχύ μέχρι και 367 KW (500 HP) και αποθηκευτική ικανότητα μέχρι και 10.000 m³.

18. Η χορήγηση άδειας για διανομή και εμφιάλωση υγραερίου, καθώς και η επιβολή κυρώσεων σε διυλιστήρια και σε εταιρίες εμπορίας με εγκαταστάσεις αποθήκευσης και διακίνησης υγρών καυσίμων, υγραερίων, λιπαντικών και ασφάλτου, στις μονάδες εμφιάλωσης υγραερίου και στους πωλητές πετρελαίου θέρμανσης.

19. Η έκδοση απόφασης σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 3 του ν. 2244/1994 (Α' 168), όπως ισχύει, με την οποία σταθμοί ηλεκτροπαραγωγής, που προκαλούν δυσμενείς επιπτώσεις στο περιβάλλον ή κίνδυνο για τους εργαζόμενους αυτούς εξαιρούνται από την απαλλαγή υπαχρέωσης εφοδιστικού με άδεια εγκατάστασης και λειτουργίας.

δ. Υποτομέας Βιομηχανίας και Βιοτεχνίας

20. Η χορήγηση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας βιομηχανιών και βιοτεχνιών, σύμφωνα με το ν. 3325/2005, όπως ισχύει.

21. Η ενημέρωση των επενδυτών σε θέματα ίδρυσης επιχειρήσεων αναπτυξιακών προγραμμάτων, δικαιολογητικών και διαδικασιών προκειμένου να χορηγηθούν οι απαιτούμενες άδειες και οι επί μέρους εγκρίσεις.

22. Η συνεργασία με αρμόδιους συλλογικούς φορείς και Επιμελητήρια για την εξέταση θεμάτων, τα οποία αφορούν στην αδειοδότηση και στη λειτουργία των μεταποιητικών επιχειρήσεων και των επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών, για την υπογωγή των ανωτέρω επιχειρηματικών μονάδων σε αναπτυξιακά προγράμματα και σχέδια και γενικά στη βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος και της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων.

23. Η υποβολή προτάσεων στο αρμόδιο Υπουργείο σχετικά με την ενίσχυση της επιχειρηματικής δραστηριότητας στο νομό, με τις διαμορφούμενες τάσεις οικονομικής δραστηριότητας, με την υπογωγή των μεταποιητικών επιχειρήσεων και των επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών σε αναπτυξιακά προγράμματα και σχέδια, καθώς και με τη βελτίωση των διαδικασιών αδειοδότησης των μεταποιητικών επιχειρήσεων.

24. Η επιβολή κυρώσεων σε όσους ιδρύουν, επεκτείνουν, εκσυγχρονίζουν και λειτουργούν βιομηχανίες, βιοτεχνίες, επαγγελματικά εργαστήρια και αποθήκες κατά παράβαση των κείμενων διατάξεων.

25. Η έγκριση παραγωγής και κυκλοφορίας εκρηκτικών υλικών, καθώς και α) η αποδοχή των πιστοποιητικών καταλληλότητας των μηχανημάτων παραγωγής εκρηκτικών υλών, β) η αποδοχή του διορισμού, της απάλυψης ή της παρατήσεως των υπευθύνων συντηρήσεως και του Διευθυντή παραγωγής των μονάδων παραγωγής εκρηκτικών υλών, καθώς και η διενέργεια ελέγχου περί του εάν συντρέχει η προϋπόθεση της διετούς προϋπηρεσίας σε εργοστάσιο παραγωγής εκρηκτικών υλών στην περίπτωση διορισμού του ως άνω Διευθυντή γ) η αποδοχή της αναφοράς των μονάδων παραγωγής εκρηκτικών υλών για τυχόν απυξήματα που έχουν συμβεί και η σύνταξη σχετικής έκθεσης, δ) η έγκριση της γενικής διαταγής που εκδίδει κάθε μονάδα παραγωγής εκρηκτικών υλών ε) η θεώρηση των ημερολογίων - βιβλίων των μονάδων παραγωγής εκρηκτικών υλών για τις πραγματοποιούμενες δοκιμές και ελέγχους των εκρηκτικών και για τη συντήρηση του μηχανολογικού εξοπλισμού

26. Η έκδοση της απόφασης που προβλέπεται στην κείμενη νομοθεσία σχετικά με τη μείωση των αποστάσεων ασφαλείας μεταξύ εργοστασίου και αποθήκης, προκειμένου για εγκαταστάσεις εργοστασίου εκρηκτικών.
27. Η επιβολή προστίμων σε βάρος οποιουδήποτε παράγει, κατέχει ή διαθέτει στην αγορά εκρηκτικά που δεν πληρούν τις νόμιμες προϋποθέσεις.
28. Η χορήγηση βεβαιώσεων σε βιομηχανίες, για την πλήρωση των προϋποθέσεων, που απαιτούνται, κατά το άρθρο 4 παρ. 16 του πδ 78/2006.
29. Η πραγματοποίηση δειγματοληπτικών ελέγχων και τήρησης προδιαγραφών κατασκευής παιχνιδιών, που διακινούνται στην αγορά κατά την παρ. 8 του άρθρου 4 του πδ 78/2006
30. Η χορήγηση μηχανολογικών αδειών εγκατάστασης, επέκτασης και εκσυγχρονισμού σε βιομηχανικές, βιοτεχνικές εγκαταστάσεις, επαγγελματικά εργαστήρια και αποθήκες κατά την ειδικότερη πρόβλεψη της παρ. 1, του άρθρου 1 του πδ 78/2006.
31. Η χορήγηση αδειών ίδρυσης εγκατάστασης και λειτουργίας αρτοποιείων.
32. Η έγκριση τεχνικών μελετών ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων του Δημοσίου και νπδδ συνολικού προϋπολογισμού άνω των 5.870 ευρώ.
33. Η χορήγηση ειδικών αδειών εργοστασίων κατασκευής και επισκευής ατμολεβήτων και ο έλεγχος τούτων.
34. Η απόφαση απαλλαγής από την καταβολή των προβλεπόμενων δασμών, του ΦΠΑ, καθώς και του προβλεπόμενου ειδικού φόρου κατά την εισαγωγή των φορτηγών οχημάτων, κατά την παρ. 17 του άρθρου 4 του πδ 78/ 2006.
35. Η έγκριση ατελούς εισαγωγής μηχανημάτων και εξαρτημάτων προοριζόμενων για επαρχιακές βιομηχανίες, βιοτεχνίες και επαγγελματικά εργαστήρια.
36. Η έγκριση ατελούς εισαγωγής κάθε είδους εξοπλισμού που προορίζεται για επαρχιακές ξενοδοχειακές επιχειρήσεις
37. Η επιβολή των διοικητικών κυρώσεων που προβλέπονται στις διατάξεις του άρθρου 24 του ν. 3325/2005, καθώς και από τις διατάξεις των παρ. 30 και 37, 38 και 39 του άρθρου 3 του πδ 78/2006, όπως ισχύουν.
38. Η τήρηση και ενημέρωση ηλεκτρονικού ειδικού μητρώου των επιχειρήσεων νουπήγησης, μετατροπής, επισκευής και συντήρησης πλοίων, η εγγραφή στο ειδικό μητρώο και η διαγραφή από το μητρώο αυτό των ανωτέρω επιχειρήσεων, η παρακολούθηση, ο έλεγχος και η επιβολή σε αυτές των προβλεπόμενων κυρώσεων.
39. Η χορήγηση βεβαίωσης σχετικά με την αρτιότητα και καταλληλότητα του μηχανολογικού εξοπλισμού βιομηχανικών - βιοτεχνικών μονάδων επεξεργασίας βιομηχανικής ντομάτας.
40. Η χορήγηση βεβαίωσης ότι προϊόντα που εισάγονται από το εξωτερικό, απευθείας από εγχώριες βιομηχανίες, βιοτεχνίες ή επαγγελματικά εργαστήρια, για να χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά ως πρώτες ύλες, δεν παράγονται από την εγχώρια βιομηχανία κατάλληλα για τη χρήση που προορίζονται και σε επάρκεια και ότι η οικονομική σημασία του παραγόμενου τελικού προϊόντος δικαιολογεί τον προθεσμιακό διακανονισμό ή την απαλλαγή από την υποχρέωση κατάθεσης χρηματικών προκαταβολών.
41. Η χορήγηση βεβαίωσης ότι μηχανήματα, ανταλλακτικά μηχανημάτων καθώς και κάθε άλλο είδος εγχώριας ή ξένης προέλευσης, τα οποία έχουν ανάγκη επισκευής, δεν μπορούν να επισκευασθούν από εγχώριες επιχειρήσεις, προκειμένου να επιτραπεί η εξαγωγή των μηχανημάτων αυτών για την επισκευή και την εκ νέου εισαγωγή τους.
42. Η χορήγηση βεβαίωσης για την ύπαρξη ή μη εγχώριας επιχείρησης κατασκευής γεωργικών μηχανημάτων.
43. Η χορήγηση βεβαίωσης ότι μαρφές χλωριούχου παλυβινυλίου δεν παράγονται από την εγχώρια βιομηχανία, κατάλληλα και σε επάρκεια, προκειμένου να μην επιβάλλεται, κατά την εισαγωγή τους, ο προβλεπόμενος δασμός.
44. Η εκτίμηση της αξίας μηχανημάτων για τον προσδιορισμό της φορολογητέας αξίας τους
45. Ο έλεγχος, σύμφωνα με την παρ. 1, του άρθρου 6 του ν. 1650/1986 (Α'160) τήρησης των περιβαλλοντικών όρων, προκειμένου περί μονάδων του ν. 3325/ 2005, όπως ισχύει.
46. Ο έλεγχος της πληρότητας του φακέλου της προκαταρκτικής περιβαλλοντικής εκτίμησης και αξιολόγησης, της μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων και της περιβαλλοντικής έκθεσης, που υποβάλλονται στην αδειοδοτούσα αρχή και αφορούν μονάδες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ν. 3325/2005 όπως ισχύει και η αποστολή στις αρμόδιες υπηρεσίες του φακέλου της

προκαταρκτικής περιβαλλοντικής εκτίμησης και αξιολόγησης και της μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

47. Η ρύθμιση κάθε θέματος, το οποίο αφορά στην εγκατάσταση, λειτουργία και στη συντήρηση ανελέκυστῆρων, καθώς και η χορήγηση των σχετικών τεχνικών επαγγελματικών αδειών, σύμφωνα με τις κείμενες ρυθμίσεις.

Δ. Απασχόλησης – Εμπορίου – Τουρισμού, στον οποίο περιλαμβάνονται, ιδίως

1. Η συμμετοχή και η υλοποίηση σε προγράμματα δράσεων και πρωτοβουλιών προώθησης της απασχόλησης και της κοινωνικής ενσωμάτωσης διαφόρων κατηγοριών ανέργων στα πλαίσια των περιφερειακών, εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών

2. Η έγκριση ή απόρριψη των αμοιβαίων απολύσεων που προγραμματίζονται στο τον εργοδότη και η παράταση διαβουλεύσεων μεταξύ εργοδότη και εργαζομένων.

3. Η επιβολή της ποινής του προστίμου σε εργοδότες βάσει εισήγησης της οικείας συμβουλευτικής επιτροπής.

4. Η επέκταση της τήρησης Ημερολογίου Μέτρων Ασφάλειας στις οικοδομές και σε πόλεις με πληθυσμό κάτω των 10.000 κατοίκων. Η επιβολή προστίμου σε εργοδότη, που δεν συμμορφώθηκε στις υποδείξεις σχετικά με την προστασία των εργαζομένων από τη χρήση βενζολίου.

5. Η συγκρότηση συμβουλίων και επιτροπών αρμοδιότητας Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας.

Από τις ανωτέρω αρμοδιότητες εξαιρείται η αρμοδιότητα συγκρότησης των δικητικών συμβουλίων των ασφαλιστικών οργανισμών που εποπτεύονται από το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας, των τοπικών δικητικών επιτροπών των υποκαταστημάτων του ΗΚΑ-ΕΤΑΜ νομού Αττικής, των τοπικών δικητικών επιτροπών των περιφερειακών διευθύνσεων του ΟΑΕΕ νομού Αττικής, η οποία ασκείται από τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, των συλλογικών οργάνων της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων και των ασφαλιστικών οργανισμών, σε όποιες περιπτώσεις προβλέπεται από τις ισχύουσες διατάξεις ότι η αρμοδιότητα συγκρότησής τους ανήκει στον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, καθώς και η αρμοδιότητα συγκρότησης των υγειονομικών επιτροπών των ασφαλιστικών οργανισμών

6. Η μετάθεση της εικοσιτετράωρης ανάπαυσης των μισθωτών των επιχειρήσεων θεάτρου από τη Δευτέρα, η εξάρτηση επιχειρήσεων, εκμεταλλεύσεων, υπηρεσιών ή εργασιών γενικά από τις διατάξεις περί ανάπαυσης την Κυριακή και τις ημέρες αργίας. Η εξάρτηση από την εκ περιτροπής Κυριακή αργία των εστιατορίων, ζαχαροπλασטיών, καφενείων κλπ. που λειτουργούν ως εξοχικά. Η χορήγηση ανασπληρωματικής ανάπαυσης των μισθωτών σε άλλη ημέρα πλην Κυριακής. Η επέκταση της ανάπαυσης σε ημέρα Κυριακή και σε ημέρες αργίας.

7. Η έκδοση απόφασης, όταν λόγω ειδικών κλιματολογικών συνθηκών καθυστερεί η έναρξη της τυροκαμικής περιόδου, με την οποία και καθορίζεται η έναρξη, ανάλογα με τις τοπικές συνθήκες κάθε νομού της περιφέρειας, χωρίς να είναι δυνατόν να υπερβεί το πεντάμηνο

8. Η άσκηση αρμοδιοτήτων σχετικά με την ίδρυση, λειτουργία, λύση των ανωνύμων εταιρειών (α.ε) και λοιπών θεμάτων που αφορούν τις εταιρείες αυτές, όπως η έγκριση καταστατικών α.ε και η τροποποίηση αυτών, η έγκριση της συγχώνευσης α.ε, η έγκριση της διάσπασης α.ε ή η μετατροπή τους σε εταιρία περιχρισμένης ευθύνης (ΕΠΕ).

- Η έγκριση σύστασης α.ε με μετατροπή ή συγχώνευση επιχειρήσεων άλλης μορφής, καθώς και η τήρηση του μητρώου ανωνύμων εταιρειών και η άσκηση εποπτείας επ των α.ε και των υποκαταστημάτων αλλαδατών α.ε και ΕΠΕ.

9. Η παράταση με απόφαση του περιφερειακού συμβουλίου του εθνικού ενιαίου πλαισίου λειτουργίας των καταστημάτων κάθε είδους.

10. Η διενέργεια ελέγχων και η επιβολή προστίμων για ανακριβείς ή παραπλανητικές εκπτώσεις ή προσφαρές και η συγκρότηση της οικείας επιτροπής επιβολής προστίμων

11. Η διατύπωση γνώμης από την αρμόδια οικονομική επιτροπή της περιφέρειας για την ίδρυση εμπνευματικού κέντρου.

12. Η τήρηση μητρώου χονδρεμπόρων πρωτογενών προϊόντων γης και ανθέων.

13. Η συγκρότηση δευτεροβάθμιου συμβουλίου θεάτρων – κινηματογράφου κα. καταστημάτων άνω των διακοσίων (200) καθισμάτων.

14. Η έρευνα και ο προσδιορισμός του κόστους παραγωγής, εισαγωγής και διακίνησης αγαθών.

15. Ο έλεγχος τιμών, η επάρκεια και ομαλή λειτουργία της αγοράς, καθώς και ο έλεγχος της κανονικότητας των τιμών παρεχόμενων υπηρεσιών.
16. Η εξακρίβωση της τήρησης των περί σημάνσεων διατυπώσεων, η τήρηση μητρώου των επαγγελματιών, που χρησιμοποιούν τα όργανα μέτρησης που κατασκευάζονται ή εισάγονται από επιχειρήσεις, καθώς και η διενέργεια, εκτάκτων αγορανομικών ελέγχων στα μετρικά όργανα και σταθμικές μονάδες.
17. Η χορήγηση άδειας παρασκευής εισαγωγής και γενικά εμπορίας διαλυτικών, αραιωτικών, διαβρωτικών, βερνικιών, νιτρογλυκερίνης και αζικής κυτταρίνης, καθώς και των βοηθητικών υλών που χρησιμοποιούνται στις βαφές.
18. Η κατάρτιση προγραμμάτων για τον τουριστικό σχεδιασμό, καθώς και για την τουριστική ανάπτυξη και προβολή της περιφέρειας, σε συνεργασία με τα αρμόδια Υπουργεία και τους δήμους της περιφέρειας.
19. Η παροχή γνωμοδότησης κατά την παρ. 3 του άρθρου 29 του ν. 2545/1997 (Α'254), για χαρακτηρισμό και οριοθέτηση Περιοχών Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης (ΠΟΤΑ).
20. Η κατάρτιση στο πλαίσιο των αναπτυξιακών προγραμμάτων σχεδίου ανάπτυξης υποδομών για την αντιμετώπιση των συνεπειών της κλιματικής αλλαγής στον τουρισμό.
21. Η άσκηση των αρμοδιοτήτων των άρθρων 7στ και 8 α του ν. 2323/1995, όπως αυτός κάθε φορά ισχύει και της λοιπής κείμενης νομοθεσίας, η οποία γίνεται από την Περιφέρεια Αττικής και την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας αντίστοιχα.
22. Η χορήγηση αδειών άσκησης υπαίθριου πλανόδιου εμπορίου.
23. Η ίδρυση, μεταφορά, επέκταση και κατάργηση λαϊκών αγορών της Περιφέρειας Αττικής και της Μητροπολιτικής ενότητας Θεσσαλονίκης.
24. Ο καθορισμός υπαίθριων οργανωμένων αγορών και ιδίως κυριακάτικων αγορών παλαιπωλών και συναφών επιτηδευσιακών αγορές συλλεκτών, αγορές βιβλίων, ειδικών παραδοσιακών τοπικών αγορών συμπεριλαμβανομένων και των κυριακάτικων αγορών που λειτουργούν σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

Ε. Μεταφορών – Επικοινωνιών, στον οποίο περιλαμβάνονται, ιδίως:

1. Η έκδοση απόφασης για την αλλαγή έδρας-διοικητικής μονάδας Επιβατηγών Δημόσιας Χρήσης (ΕΔΧ) αυτοκινήτων.
2. Η χορήγηση άδειας σύστασης ανωνύμων εταιρειών και συνεταιρισμών από ιδιοκτήτες ΕΔΧ αυτοκινήτων.
3. Η χορήγηση, η αναθεώρηση και η ανάκληση των αδειών οδήγησης οχημάτων και η χορήγηση, ανανέωση, επέκταση και αντικατάσταση των ειδικών αδειών οδήγησης ΕΔΧ αυτοκινήτων.
4. Ο καθορισμός των υπεραστικών γραμμών λεωφορείων, καθώς και της σφραγίδας, της διαδρομής, των στάσεων και του έξιμπτου κάθε λεωφορειακής γραμμής ΚΤΕΛ.
5. Ο καθορισμός του ελαχίστου αριθμού των υποχρεωτικών δρομολογίων κοινών, ταξίων και υπεртаξίων του ΚΤΕΛ και η κατανομή αυτών ανά 24ωρο, μετά από εισήγηση του ΚΤΕΛ και γνώμη της Περιφερειακής Ένωσης Δήμων προκειμένου για υπεραστικές γραμμές.
6. Ο καθορισμός κομίστρων υπεραστικών φορέων παροχής συγκοινωνιακού έργου, με βάση τις ρυθμίσεις της παρ. 1, του άρθρου 10 του ν. 2963/2001 (Α' 268).
7. Η ανάκληση άδειας κυκλοφορίας υπεραστικού λεωφορείου από το κύκλωμα εργασίας μέσα στο ίδιο ημερολογιακό έτος κατά το άρθρο 31 του ν. 2963/2001.
8. Η συγκρότηση και λειτουργία του πειθαρχικού συμβουλίου επιβαλής κυρώσεων σε φορείς παροχής συγκοινωνιακού έργου του ν. 2963/2001 και σε ιδιοκτήτες λεωφορείων, καθώς και η συγκρότηση και λειτουργία του πειθαρχικού συμβουλίου για ΕΔΧ αυτοκίνητα για την εξέταση καταγγελιών και την επιβολή κυρώσεων σε παραβάτες της νομοθεσίας περί λειτουργίας των ΕΔΧ αυτοκινήτων.
9. Η λειτουργία των δημοσίων Κέντρων Τεχνικού Ελέγχου Οχημάτων (ΚΤΕΟ) κάθε νομού, σύμφωνα με την παρ. 3 α του άρθρου 18 του ν. 3446/2006 (Α'49) και η κατάρτιση προγράμματος πρόσκλησης για τεχνικό έλεγχο των κυκλοφορούντων στο νομό οχημάτων.
10. Η διενέργεια της διαδικασίας αδειοδότησης και θέσης σε κυκλοφορία νέων ΕΔΧ αυτοκινήτων ανά έδρα-διοικητική μονάδα.
11. Η διάθεση νέων αδειών κυκλοφορίας φορητών δημόσιας χρήσης αυτοκινήτων σε άλλους δικαιούχους, σε περιπτώσεις παρέλευσης άπρακτης της πρακτικής άσκησης του παραχωρούμενου δικαιώματος από τους αρχικούς δικαιούχους.

12. Η κατ' εξαίρεση χορήγηση οριστικών αδειών κυκλοφορίας φορτηγών ιδιωτικής χρήσης αυτοκινήτων σε ημεδαπά ή αλλοδαπά φυσικά ή νομικά πρόσωπα, τα οποία πραγματοποιούν στην Ελλάδα σημαντικές επενδύσεις ή σε επιχειρήσεις, οι οποίες υπάγονται σε αναπτυξιακούς νόμους.
13. Η έκδοση απόφασης περί προσωρινής λειτουργίας μεταφορικής επιχείρησης, στις περιπτώσεις που ο νόμος ορίζει.
14. Η έκδοση και ανάκληση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας πρατηρίων υγρών καυσίμων, καθώς και πρατηρίων αμιγώς υγραερίου (LPG) και μικτών πρατηρίων σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, καθώς και η διενέργεια απαισιών γηπέδων για τη διαπίστωση της καταλληλότητας της θέσης ίδρυσής τους. Η έκδοση και ανάκληση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας πρατηρίων αμιγώς πετρελασμένου φυσικού αερίου (CNG) και μικτών πρατηρίων, σύμφωνα με τις διατάξεις την κείμενη νομοθεσία.
15. Η τήρηση Μητρώου ΕΔΧ αυτοκινήτων και μητρώου οδηγών ΕΔΧ αυτοκινήτων.
16. Η χορήγηση, ανανέωση και ανάκληση αδειών εγκατάστασης και λειτουργίας ραδιοσταθμών CB, καθώς και η σφράγιση τους.
17. Η επιβολή διοικητικών κυρώσεων και προστίμων στους παραβάτες των κανονισμών λειτουργίας ερασιτεχνικών και ραδιοσταθμών CB.
18. Η χορήγηση αδειών κατασκευής, καταχής, εγκατάστασης και λειτουργίας ερασιτεχνικών σταθμών ασυρμάτου, καθώς και η ανάκληση αδειών λειτουργίας αυτών.
19. Η χορήγηση άδειας σε πλωτό μέσα, που κινούνται σε φυσικές και τεχνητές λίμνες, καθώς και σε πλωτούς ποταμούς για την άσκηση τουριστικών και συγκοινωνιακών πλωτών.
20. Ο προγραμματισμός και η διενέργεια εξετάσεων, η συγκρότηση εξεταστικών επιτροπών και η χορήγηση πιστοποιητικών επαγγελματικής επάρκειας (ΠΕΕ) οδικού μεταφορέα επιβατών ή εμπορευμάτων.
21. Η χορήγηση αδειών άσκησης επαγγέλματος οδικού μεταφορέα επιβατών και εμπορευμάτων.
22. Η έκδοση αδειών κυκλοφορίας και η χορήγηση πινακίδων φορτηγών ιδιωτικής και δημόσιας χρήσης.
23. Η έκδοση κοινοτικών αδειών στις μεταφορικές επιχειρήσεις οδικών μεταφορών και βεβαιώσεων οδηγού σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) 1072/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.
24. Η επικύρωση της συμφωνίας μεταβίβασης φορτηγών επί του βιβλιαρίου μεταβολών.
25. Η έκδοση αποφάσεων σύστασης και συγκρότησης Μικτών Κλιμακίων Ελέγχου (ΜΚΕ) για τον έλεγχο της νόμιμης και ασφαλούς κυκλοφορίας οχημάτων.
26. Η παραλαβή των αναγγελιών έναρξης λειτουργίας επιχειρήσεων οδικής βοήθειας και ο έλεγχος των σχετικών δικαιολογητικών.
27. Η παραλαβή των αναγγελιών έναρξης λειτουργίας Ξγαλών Επαγγελματικής Κατάρτισης Μεταφορέων (ΣΕΚΑΜ) και ο έλεγχος των σχετικών δικαιολογητικών.
28. Η ανάκληση του δικαιώματος κυκλοφορίας φορτηγών στις περιπτώσεις που ο νόμος ορίζει.
29. Η τήρηση αρχείου μεταφορικών επιχειρήσεων και αρχείου σχετικού με τις μεταβολές των αδειών φορτηγών αυτοκινήτων όπου ο νόμος ορίζει.
30. Η καθιέρωση νέας υπεραστικής διαπεριφερειακής γραμμής, καθώς και ο καθορισμός των όρων συνεκμετάλλευσής αυτής στην περίπτωση που το ΚΤΕΛ, στην περιοχή ευθύνης του ασπίου βρίσκεται το τέρμα της γραμμής, δεχθεί τη συνεκμετάλλευση.
31. Η ανάθεση της εκμετάλλευσής νέας υπεραστικής διαπεριφερειακής γραμμής στο ΚΤΕΛ που υποβάλλει σχετική αίτηση. Στην περίπτωση που το τέρμα της διαπεριφερειακής γραμμής βρίσκεται σε νομό άλλης περιφέρειας, η ανάθεση της εκμετάλλευσής αυτής γίνεται με κοινή απόφαση των περιφερειαρχών.
32. Η ανάθεση στον οικείο δήμο της εκμετάλλευσής νέας αστικής και ενδοπεριφερειακής υπεραστικής γραμμής.
33. Η ανάθεση της συγκοινωνιακής εξυπηρέτησης νησιού, η οποία διενεργείται από ΚΤΕΛ νομού της ηπειρωτικής χώρας, σε δήμο του νησιού μετά από σχετική αίτησή του και σύμφωνη γνώμη του Δ.Σ. του ΚΤΕΛ του νομού αυτού, σύμφωνα με τις προβλέψεις του ν.2963/2001.
34. Η έκδοση βεβαίωσης νόμιμης λειτουργίας ιδιωτικών ΚΤΕΟ, καθώς και η προσωρινή ή οριστική απαγόρευση λειτουργίας, αν διαπιστωθεί ότι έπαισαν να πληρούνται οι κατά το νόμο προϋποθέσεις λειτουργίας. Η επόμενη και ο έλεγχος των ΚΤΕΟ και η επιβολή των προβλεπόμενων διοικητικών κυρώσεων σε περίπτωση παράβασης των όρων λειτουργίας τους, στο πλαίσιο άσκησης αρμοδιοτήτων ως ένα εκ των οργάνων ελέγχου του άρθρου 41 του ν.2963/2001, όπως ισχύει.

35. Η χορήγηση κοινοτικής άδειας και γνήσιων επικυρωμένων αντιγράφων της για διεθνή οδική μεταφορά επιβατών, για λογαριασμό άλλου, με πούλμαν και λεωφορεία, στο έδαφος της Κοινότητας, βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1073/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.
36. Η έκδοση Βιβλιαρίου Φύλλων Πορείας για διεθνή έκτακτα δρομολόγια που πραγματοποιούνται με πούλμαν και λεωφορεία μεταξύ κρατών – μελών, βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1073/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.
37. Η χορήγηση βεβαίωσης για οδικές μεταφορές, για ίδιο λογαριασμό, που εκτελούνται με πούλμαν και λεωφορεία, στο έδαφος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, βάσει του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1073/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.
38. Η έκδοση Βιβλίων Φύλλων Ελέγχου για απελευθερωμένες έκτακτες διεθνείς μεταφορές επιβατών με πούλμαν και λεωφορεία, προβλεπόμενα από την πολυμερή συμφωνία INTERBUS.
39. Η έκδοση ειδικών αδειών ρυμούλκησης για ΦΙΧ αυτοκίνητα.
40. Ο καθορισμός ενιαίου εξωτερικού χρωματισμού για τα Επιβατηγά Δημόσιας Χρήσης- ΤΑΞΙ αυτοκίνητα με έδρα την ίδια διοικητική μονάδα.
41. Ο καθορισμός των εδρών- διοικητικών μονάδων της περίπτωσης α' του παρ. 2. του άρθρου 83 του ν 4070/2012 (Α' 82) όπως ισχύει, για τα ΕΔΧ αυτοκίνητα.
42. Η ανάκληση άδειας κυκλοφορίας ΕΔΧ αυτοκινήτου.
43. Η ανάκληση ειδικής άδειας οδήγησης ΕΔΧ αυτοκινήτου.
44. Η έγκριση έναρξης λειτουργίας Ραδιοταξί.
45. Η χορήγηση στοιχείων κυκλοφορίας, ήτοι άδεια κυκλοφορίας και πινακίδες αριθμού κυκλοφορίας, στα οχήματα.
46. Η έγκριση θέσης σε κυκλοφορία και η χορήγηση στοιχείων κυκλοφορίας, Λεωφορείων Ιδιωτικής Χρήσης (ΜΙΧ) αυτοκινήτων για τη μεταφορά προσώπων που έχουν άμεση σχέση με το επιτελούμενο από τα δικαιούμενα πρόσωπα έργο.
47. Η χορήγηση σχετικών βεβαιώσεων και πιστοποιητικών σε εισαγόμενα μεταχειρισμένα οχήματα αντιρρυπαντικής τεχνολογίας
48. Η διενέργεια εξετάσεων και η χορήγηση πτυχίου χειριστή ασυρμάτου και ραδιοερασιτέχνη.
49. Η χορήγηση στοιχείων κυκλοφορίας για δοκιμαστική κυκλοφορία αυτοκινήτων οχημάτων ή μοτοσικλετών.
50. Η χορήγηση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας Σχολών Επαγγελματικής Κατάρτισης Οδηγών Οχημάτων Μεταφοράς Επικίνδυνων Εμπορευμάτων (ΣΕΚΟΟΜΕΕ), η έγκριση προγραμμάτων κατάρτισης των σχολών αυτών, η εποπτεία και ο έλεγχός τους, η επιβολή κυρώσεων σε περίπτωση παράβασης των όρων λειτουργίας τους και των όρων έγκρισης των προγραμμάτων τους. Η διενέργεια εξετάσεων των οδηγών για απόκτηση, επέκταση, ανανέωση και αντικατάσταση του πιστοποιητικού επαγγελματικής κατάρτισης οδηγού οχημάτων μεταφοράς επικίνδυνων εμπορευμάτων (Α.Δ.Ρ.) και η έκδοση αυτού.
51. Η έκδοση βεβαιώσεων αναγγελίας έναρξης λειτουργίας Σχολής/Κέντρου Πιστοποιητικού Επαγγελματικής Ικανότητας (ΠΕΙ), η απαγόρευση λειτουργίας τέτοιας σχολής, η έγκριση των προγραμμάτων κατάρτισης των ανωτέρω σχολών, η εποπτεία και ο έλεγχός τους, η επιβολή κυρώσεων σε περίπτωση παράβασης των όρων λειτουργίας και των όρων έγκρισης των προγραμμάτων τους. Η διενέργεια εξετάσεων των οδηγών για απόκτηση ΠΕΙ αρχικής επιμόρφωσης και η έκδοση αυτού. Η ανανέωση και έκδοση του ΠΕΙ μέσω περιόδου κατάρτισης.
52. Η χορήγηση, ανανέωση, ανάκληση ή αφαίρεση του δικαιώματος άσκησης επαγγέλματος εκπαιδευτή υποψηφίων οδηγών και η επιβολή κυρώσεων σε αυτούς η χορήγηση βεβαίωσης νόμιμης λειτουργίας σχολής οδηγών υποκαταστήματος σχολής οδηγών ή κέντρου θεωρητικής εκπαίδευσης υποψηφίων οδηγών, καθώς και ο έλεγχος και η επιβολή κυρώσεων επί αυτών
53. Η έκδοση των πιστοποιητικών ΑDR οχημάτων μεταφοράς επικίνδυνων εμπορευμάτων.
54. Η έκδοση των πιστοποιητικών ΑΤΡ οχημάτων μεταφοράς ευπαθών τροφίμων.
55. Η έκδοση της άδειας κυκλοφορίας καινούργιου ή μεταχειρισμένου οχήματος μεταφοράς επικίνδυνων εμπορευμάτων με προηγούμενη έκδοση της έγκρισης τύπου μεμονωμένου οχήματος.
56. Η έκδοση της άδειας κυκλοφορίας οχήματος που διαθέτει καινούργιο ή μεταχειρισμένο εξοπλισμό (θάλαμο) ψυχάσιμο ή θερμαινόμενο για την εκτέλεση διεθνών οδικών μεταφορών ευπαθών τροφίμων.
57. Ο έλεγχος της τήρησης των διατάξεων για την ηλεκτρομαγνητική συμβατότητα σύμφωνα την κείμενη νομοθεσία και ο καθορισμός των οργάνων τήρησης αυτών.

58. Η διενέργεια εξετάσεων κατά περίπτωση και η αναγγελία ενόρκως ασκήσεως επαγγέλματος ραδιοηλεκτρολόγου, ραδιοτεχνίτη και βοηθού ραδιοτεχνίτη, καθώς και η έκδοση άδειας λειτουργίας ραδιοηλεκτρικού εργαστηρίου.

59. Η χορήγηση βεβαίωσης άσκησης επαγγέλματος τεχνιτών επισκευής και συντήρησης αυτοκινήτων, μοτοσικλετών και μοτοποδηλάτων, έπειτα από τη διαδικασία της αναγγελίας ενόρκως άσκησης επαγγέλματος, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3919/2011, όπως ισχύει.

60. Η έκδοση βεβαίωσης νόμιμης λειτουργίας συνεργείων επισκευής και συντήρησης αυτοκινήτων, μοτοσικλετών, μοτοποδηλάτων και λοιπών συναφών εγκαταστάσεων εξυπηρέτησης οχημάτων (πλυντήρια - λιπαντήρια, υπαίθριοι σταθμοί επιβατικών αυτοκινήτων, στεγασμένοι σταθμοί επιβατικών αυτοκινήτων άνευ αντλίων καυσίμων, σταθμοί υπερσυστικών λεωφορείων και σταθμοί φορητών αυτοκινήτων φαρτοεφόρτωση εμπορευμάτων άνευ αντλίων καυσίμων), καθώς και η διενέργεια επιθεωρήσεων και ηλεκτρολογικών ελέγχων

61. Η χορήγηση εξουσιοδοτήσεων σε συνεργεία συντήρησης και επισκευής αυτοκινήτων για διάθεση Κάρτας Ελέγχου Καυσαερίων, καθώς και η επαπεία και ο έλεγχος των συνεργείων αυτών και η επιβολή διοικητικών κυρώσεων σε περίπτωση παραβάσεων, όπως προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία όπως και η διενέργεια ελέγχων πεδίου

62. Η χορήγηση εξουσιοδοτήσεων σε συνεργεία συντήρησης και επισκευής αυτοκινήτων για τοποθέτηση συστημάτων περιορισμού ταχύτητας.

63. Η θεώρηση των καρτών επιθεώρησης και επισκευών των ενοικιαζόμενων οχημάτων

ΣΤ. Έργων - Χωροταξίας - Περιβάλλοντος, στον οποίο περιλαμβάνονται, ιδίως

1. Η κατασκευή, η συντήρηση, ανακαίνιση καθώς και η μελέτη των έργων συντήρησης και βελτίωσης των οδών αρμοδιότητας των περιφερειών.

2. Ο σχεδιασμός, η μελέτη, η κατασκευή και συντήρηση συγκοινωνιακών, αντιπλημμυρικών, κτιριακών, ηλεκτρομηχανολογικών και λιμενικών έργων, καθώς και η συμπλήρωση και προσαρμογή των μελετών αυτών κατά την φάση κατασκευής τους, όπου απαιτείται.

3. Η κατάρτιση προσχεδίων προγραμμάτων εκτέλεσης έργων.

4. Η εκπόνηση κυκλοφοριακών μελετών, ο έλεγχος των μελετών αυτών, καθώς και η άσκηση αρμοδιοτήτων επί θεμάτων οδικής κυκλοφορίας, όπως οι μετρήσεις, η σήμανση των οδών που η συντήρησή τους ανήκει στην περιφέρεια, καθώς και η σηματοδότηση και ο φωτισμός αυτών, ηρουμένων, παράλληλα, των διατάξεων του άρθρου 52 του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας (ΚΟΚ).

5. Η άσκηση αρμοδιοτήτων επί θεμάτων οδικής κυκλοφορίας, όπως οι μετρήσεις, η σήμανση των οδών που η συντήρησή τους ανήκει στην αρμοδιότητα της περιφέρειας, καθώς και η σηματοδότηση και ο φωτισμός αυτών.

6. Η συντήρηση και αποκατάσταση ζημιών του πάσης φύσεως μηχανικού εξοπλισμού, καθώς και η φύλαξη του.

7. Η παραλαβή, αποθήκευση και διαχείριση των πάσης φύσεως εφοδίων και υλικών συντήρησης, σήμανσης και σηματοδότησης και φωτισμού.

8. Η θεώρηση και έγκριση των μελετών ιδιωτικών λιμενικών έργων χωρίς την υποκατάσταση των λοιπών εγκρίσεων συναρμόδιων φορέων.

9. Τα έργα που εκτελούνται από το Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων χαρακτηριζόμενα ως έργα εθνικού επιπέδου, τα οποία έχουν αμιγώς διάσταση επιπέδου περιφέρειας ή νομού.

10. Η διαχείριση ειδικών έργων περιφερειακού επιπέδου που έχουν εκτελεστεί από τις ΕΥΔΕ και περιέρχονται στις περιφέρειες.

11. Η παροχή γνώμης του περιφερειακού συμβουλίου για τη χωροθέτηση ΒΕΠΕ.

12. Η ευθύνη τήρησης και παρακολούθησης της διαδικασίας κήρυξης αναγκαστικής απαλλοτριώσεως για εκτέλεση δημοσίων έργων αρμοδιότητας περιφέρειας.

13. Ο καθαρισμός και αστυνόμευση των απαλλοτριωμένων χώρων παρά τα ρέματα.

14. Ο έλεγχος τήρησης εφαρμογής των προδιαγραφών και κανονισμών που αφορούν τα υλικά και τους τρόπους κατασκευής δημοσίων έργων.

15. Η σύμπραξη σε Συμβάσεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ) κατά τις ρυθμίσεις της κείμενης νομοθεσίας.

16. Η υπαγωγή έργων και δραστηριοτήτων της κατηγορίας Β' της κείμενης νομοθεσίας σε Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις (ΠΠΔ) η οποία γίνεται είτε από την Υπηρεσία της περιφέρειας που

- εκδίδει την άδεια λειτουργίας του έργου είτε από την αρμόδια Υπηρεσία Περιβάλλοντος της περιφέρειας, εφόσον το έργο ή δραστηριότητα δεν λαμβάνει άδεια λειτουργίας.
17. Η παρακολούθηση της εφαρμογής και η αξιολόγηση των κανονισμών διοίκησης και λειτουργίας, καθώς και των σχεδίων διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 15 του ν. 2742/1989 (Α' 207), όπως ισχύει.
18. Ο έλεγχος τήρησης και εφαρμογής των διατάξεων των Αποφάσεων Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ) ή των ΠΠΔ κατά περίπτωση και της εν γένει νομοθεσίας για την προστασία του περιβάλλοντος, κατά την παρ. 4, του άρθρου 20 του ν. 4014/2011 (Α' 209).
19. Η επιβολή προστίμων για θέματα προστασίας περιβάλλοντος κατά τις προβλέψεις του άρθρου 30 του ν. 1650/1986 (Α' 160), όπως κάθε φορά ισχύει.
20. Η ανάθεση εκπόνησης και η παρακολούθηση εφαρμογής Γενικών Πολεοδομικών Σχεδίων (ΓΠΣ), ΣΧΟΟΑΠ σύμφωνα με το άρθρο 6 του ν. 2508/1997.
21. Η χορήγηση άδειας για την εναπόθεση ή αποθήκευση αποβλήτων που περιέχουν αμίαντο.
22. Η παροχή γνώμης του περιφερειακού συμβουλίου κατά τη διαδικασία κατάρτισης των περιφερειακών χωροταξικών σχεδίων.
23. Η εξειδίκευση των κατευθυντήριων γραμμών περιβαλλοντικής πολιτικής σε επίπεδο περιφέρειας.
24. Η μέριμνα συγκέντρωσης των γενικών πληροφοριών για την ποιότητα του περιβάλλοντος και τις ρυπογόνες δραστηριότητες στην περιοχή, καθώς και για τη λειτουργία του εθνικού δικτύου πληροφορικής για το περιβάλλον.
25. Η εισήγηση στο περιφερειακό συμβούλιο, με βάση περιβαλλοντικά κριτήρια, για την εξασφάλιση χρηματοδοτικών πηγών και την κατανομή των σχετικών πιστώσεων, καθώς και για προτάσεις μέτρων προς προστασία του περιβάλλοντος της περιοχής και ιδιαίτερα των ευαίσθητων περιοχών (βιότοπων κλπ.)
26. Η έγκριση και ο έλεγχος της πορείας υλοποίησης του περιφερειακού σχεδιασμού διαχείρισης των αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ), στα πλαίσια του αντίστοιχου εθνικού σχεδιασμού διαχείρισης των αποβλήτων.
27. Η παροχή γνωμοδότησης από το περιφερειακό συμβούλιο σχετικά με το χαρακτηρισμό και την οριοθέτηση εκτάσεων ως Περιοχών Οργανωμένης Ανάπτυξης Παραγωγικών Δραστηριοτήτων από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.
28. Η παροχή γνωμοδότησης από το περιφερειακό συμβούλιο σχετικά με το χαρακτηρισμό Περιοχών Ειδικών Χωρικών Παρεμβάσεων προς έκδοση της προβλεπόμενης από την κείμενη νομοθεσία κοινής υπουργικής απόφασης.
29. Η παροχή γνωμοδότησης από το περιφερειακό συμβούλιο για Σχέδια Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων, όταν η διαδικασία κινείται από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.
30. Η σύνταξη, η παρακολούθηση της εφαρμογής και η αξιολόγηση των κανονισμών διοίκησης και λειτουργίας και των σχεδίων διαχείρισης για προστατευόμενες περιοχές.
31. Η παρακολούθηση εφαρμογής Ειδικών Χωροταξικών Μελετών και ΖΟΕ.
32. Η χορήγηση, από την περιφέρεια του τόπου, όπου βρίσκεται το μεγαλύτερο μέρος ακινήτου, των εγκρίσεων αδειών, βεβαιώσεων και λοιπών εγγράφων που απαιτούνται για τη βιομηχανική, τουριστική και πολεοδομική ανάπτυξη εκτάσεων γης, που απαιτούν ή πρόκειται να συνενωθούν σε ενιαίο κτίριο, το οποίο τέμνεται από τα όρια δύο ή περισσότερων νομών, που ανήκουν σε πλειςόνες περιφέρειες.
33. Ο σχεδιασμός παραλαβής και διαχείρισης αποβλήτων από λιμενικές εγκαταστάσεις.
34. Η γνωμοδότηση για παρέκκλιση από τους όρους δόμησης για κατασκευή κτιρίων που προορίζονται για γεωκτηνοτροφικές, γεωπτηνοτροφικές ή υδατοκαλλιεργητικές εγκαταστάσεις, καθώς και εγκαταστάσεις αποθήκευσης λιπασμάτων, φαρμάκων, ιχθυοτροφών, γεωργικών και αλιευτικών εφοδίων γεωργικών και αλιευτικών προϊόντων, σπεγαστρών σφραγής ζώων και δεξαμενών από οποιοδήποτε υλικό.
35. Ο συντονισμός της υλοποίησης των προγραμμάτων εκτέλεσης έργων που προβλέπονται από τα γενικά πολεοδομικά σχέδια και τις πολεοδομικές μελέτες.
36. Η έγκριση σημειακών – εντοπισμένων τροποποιήσεων των συγκεκριμένων ρυμοτομικών σχεδίων και των χρήσεων και όρων δόμησης αυτών, υπό την προϋπόθεση τήρησης των διατάξεων της παρ. 4, του άρθρου 29 του ν. 2831/2000 (Α' 140), όπως ισχύει και υπό την προϋπόθεση, επίσης, ότι δεν εμπίπτουν σε ζώνη πεντακασίων μέτρων από την ακτή, σε παραδοσιακούς οικισμούς, τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, αρχαιολογικούς χώρους, δάση και δασικές εκτάσεις και σε περιοχές

προστατευόμενες βάσει διεθνών συνθηκών (π.χ. RAM-SAR) ή βάσει των άρθρων 18 και 19 του ν. 1650/1986, όπως ισχύει.

37. Η κύρωση ή ακύρωση της πράξης αναλογισμού απαξίωσης, τακτοποίησης, προσκύρωσης κατά τις διατάξεις του νδ 17.7.1923 και η κρίση των ενστάσεων που υπεβλήθησαν κατ' αυτών.

38. Η κύρωση της πράξης εφαρμογής της παλεοδομικής μελέτης κατά τις διατάξεις του άρθρου 12 του ν. 1337/1983 και κρίση των ενστάσεων που υπεβλήθησαν κατ' αυτής.

39. Η απόφαση για κατ' εξαίρεση σύνταξη μεμονωμένης πράξης εφαρμογής

40. Η απόφαση χαρακτηρισμού ως οικοδομήσιμου οικοπέδου απακλεισμένου από τις οδούς του εγκεκριμένου σχεδίου.

41. Πράξεις κατάτμησης δημόσιων ακινήτων σύμφωνα με το άρθρο 24α του ν. 4061/2012 (Α' 66)

42. Καταργήσεις αγροτικών δρόμων κυρωμένων διανομών

43. Η διενέργεια δειγματοληπτικών ελέγχων, προκειμένου να διαπιστωθεί η ποιότητα των χαλύβων σπλισμού σκυροδέματος.

44. Η διενέργεια δειγματοληπτικών ελέγχων, προκειμένου να διαπιστωθεί η ποιότητα των τραϊόντων τσιμέντου.

Ζ. Υγείας, στον οποίο περιλαμβάνονται ιδίως:

1. Η χορήγηση και ανάκληση αδειών άσκησης επαγγελματιών υγείας, καθώς και αδειών ίδρυσης και λειτουργίας ιδιωτικών κλινικών, ιδιωτικών προνοιακών επιχειρήσεων, ιατρείων, οδοντιατρείων, εργαστηρίων και πάσης φύσεως χώρων άσκησης ιδιωτικού επαγγέλματος υγείας και πρόνοιας

2. Η άσκηση αρμοδιοτήτων που αφορούν θέματα διακρατικών υιοθεσιών.

3. Η έκδοση άδειας εισαγωγής εγκατάστασης και λειτουργίας μηχανημάτων παραγωγής ιοντίζουσών ακτινοβολιών για ιατρικούς σκοπούς γενικά, όπως και εγκατάστασης και λειτουργίας εργαστηρίων ραδιοϊσοτόπων για ιατρικές εφαρμογές.

4. Η επιβολή κυρώσεων σε ιατρούς και οδοντίατρος κατά τις προβλέψεις της κείμενης νομοθεσίας.

5. Η επιβολή κυρώσεων σε ιατρούς και οδοντίατρος, οι οποίοι αναγράφουν ναρκωτικά σε απλές συνταγές και όχι στις ειδικές για το σκοπό αυτόν, καθώς και στους φαρμακοποιούς που πωλούν ναρκωτικά με απλές και όχι με ειδικές συνταγές

6. Η υλοποίηση προγραμμάτων δημόσιας υγείας κατά τις ρυθμίσεις του άρθρου *2 του ν. 3172/2003 (Α' 197).

7. Ο καθορισμός των όρων και της διαδικασίας παραχώρησης ακινήτων σε δικαιούχους, η έκδοση και ανάκληση παραχωρητηρίων η ρύθμιση των δόσεων και η βεβαίωση των χρεών παλαιών και νέων προσφύγων η νομιμοποίηση ανωμάκων αγοραπωλησιών και τα σχετικά με την ανταλλαγή και μεταβίβαση παραχωρηθέντων ακινήτων.

8. Η επιχορήγηση οστικών εταιρειών μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, των οποίων ο σκοπός αναφέρεται στην αντιμετώπιση προβλημάτων που απορρέουν από τη χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών, εφόσον η πραγματοποίηση του σκοπού τους ασκείται κατά διαδοχή από την περιφέρεια.

8α. Η επιχορήγηση φιλανθρωπικών σωματείων και ιδρυμάτων νηδ, των οποίων ο σκοπός τους αναφέρεται στην προστασία σηλικών που αντιμετωπίζουν προβλήματα εγκατάλειψης, ενδοοικογενειακής βίας, κακοποίησης και γενικά αδυναμία αντιμετώπισης της φροντίδας τους από τις οικογένειές τους λόγω ένδειας, παραβατικότητας, ή ψυχοκοινωνικών προβλημάτων

9. Η χορήγηση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας ιδιωτικών μονάδων ψυχικής υγείας.

10. Η έκδοση αδειών εμπόρευμα κτηνιατρικών φαρμάκων.

11. Η εποπτεία ιατρικών, οδοντιατρικών και φαρμακευτικών συλλόγων των νομών της περιφέρειας.

12. Η ανάληψη χρηματοδότησης οικονομικών ενισχύσεων σε φορείς κοινωνικής αντίληψης που εστιάζονται από τη Διεύθυνση Κοινωνικής Προστασίας που αποτελούν προϊόν των Ειδικών Κρατικών Λαχείων.

13. Η χορήγηση αδειών διενέργειας εράνων, λαχειοφόρων και φιλανθρωπικών οργάνων επίπεδο.

14. Η διενέργεια κοινωνικών ερευνών για την εφαρμογή των προγραμμάτων πρόνοιας αμετακίνητων τους, καθώς και θέματα άσκησης κοινωνικής εργασίας.

15. Ο καθορισμός των προϋποθέσεων και τρόπου άσκησης του αντικείμενου της κοινωνικής εργασίας σε όλους τους τομείς εφαρμογής, καθώς και η εκπαίδευση σπουδαστών κοινωνικής εργασίας κατά τη διάρκεια της πρακτικής τους άσκησης.

16. Η χορήγηση και η ανάκληση της άδειας άσκησης επαγγέλματος κοινωνικού λειτουργού και της άδειας άσκησης ελεύθερου επαγγέλματος του κοινωνικού λειτουργού σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις και η τήρηση σχετικού μητρώου με διαρκή ενημέρωση.
17. Η άσκηση αρμοδιοτήτων σχετικών με τον κοινωνικό σύμβουλο κατ' εφαρμογή της παρ. 4. του άρθρου 1 του ν. 2345/1995, καθώς και αρμοδιοτήτων ελέγχου του ιδρύματος ή της Μονάδας Φροντίδας Ηλικιωμένων και των φορέων παιδικής προστασίας, περιλαμβανομένης της σύνταξης σχετικών εκθέσεων και διατύπωσης αντίστοιχων προτάσεων.
18. Η εφαρμογή προγραμμάτων προστασίας της μητέρας και των παιδιών προσχολικής ηλικίας.
19. Η χορήγηση άδειας λειτουργίας μονάδων αδυνατίσματος μετά από εισήγηση της αρμόδιας επιτροπής που συγκροτείται στην έδρα της περιφέρειας.
20. Ο υγειονομικός έλεγχος καταστημάτων, βιοτεχνιών και βιομηχανιών παρασκευής και επεξεργασίας τροφίμων ζωικής προέλευσης, καθώς και οι λοιποί υγειονομικοί έλεγχοι που προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία σε περιφερειακό επίπεδο.
21. Η χορήγηση αδειών για την καταλληλότητα ζωικών τροφίμων.
22. Η χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας των κάθε είδους δημόσιων και ιδιωτικών εργαστηρίων, τα οποία πραγματοποιούν μικροβιολογικές εξετάσεις ελέγχου νερού, τροφίμων ή ποτών, με εξαίρεση τα εργαστήρια του Γενικού Χημείου του Κράτους, το κλείσιμο όσων λειτουργούν χωρίς τη νόμιμη άδεια και η επιβολή προστίμου σε βάρος αυτών.
23. Η τήρηση κανόνων υγιεινής των δημόσιων και ιδιωτικών σχολείων.

Η Παιδείας – Πολιτισμού – Αθλητισμού, στον οποίο περιλαμβάνονται, ιδίως:

1. Η εξειδίκευση και κατάρτιση προγραμμάτων προς υποστήριξη της δια βίου μάθησης, στο πλαίσιο των κοπευθύσεων και του σχεδιασμού του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων και σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
2. Η άσκηση λειτουργικού χαρακτήρα αρμοδιοτήτων, περιλαμβανομένης και της θεματικής εξειδίκευσης, για τα δημόσια Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
3. Η εκπόνηση και εκτέλεση προγραμμάτων, τα οποία αφορούν θέματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, νέας γενιάς και εκπαίδευσης ενηλίκων σύμφωνα με τον αντίστοιχο σχεδιασμό και τις εφαρμοζόμενες, από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων πολιτικές.
4. Ο διορισμός και η αντικατάσταση διοικητών ιδρυμάτων που χορηγούν υποτροφίες στη χωρική αρμοδιότητα της περιφέρειας.
5. Η διακοπή μαθημάτων λόγω έκτακτων συνθηκών ή επιδημικής νόσου στη χωρική αρμοδιότητα της περιφέρειας, έπειτα από γνώμη του προϊσταμένου της Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας ή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης αντίστοιχα.
6. Η αντικατάσταση των κινητήρων αυτοκινήτων των περιφερειακών υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, καθώς και η έγκριση της εγκατάστασης, μεταφοράς ή επισκευής οποιασδήποτε κατηγορίας τηλεφωνικών συνδέσεων για τις ανωτέρω υπηρεσίες.
7. Η συγκρότηση σχολικών εφορειών που λειτουργούν στις σχολικές μονάδες εκκλησιαστικής εκπαίδευσης.
8. Η χορήγηση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας ανώτερων σχολών δραματικής τέχνης, χορού και κινηματογράφου κατά τις ρυθμίσεις του ν. 1158/1981 (Α' 127).
9. Η συμμετοχή σε προγράμματα πολιτιστικών και αθλητικών φορέων της περιφέρειας και των δήμων.
10. Ο συντονισμός δράσεων των πολιτιστικών φορέων της περιφέρειας.
11. Η υλοποίηση πολιτιστικών προγραμμάτων και εκδηλώσεων υπερτοπικής σημασίας, με την επικύρωση της τήρησης των διατάξεων του ν. 3028/2002 (Α' 153).
12. Η θέσπιση βραβείων, χορηγιών και άλλων μέσων για την ενθάρρυνση της ανάπτυξης των γραμμάτων και των τεχνών, με παράλληλη εποπτεία και ενίσχυση συλλόγων και φορέων που επιδιώκουν αντίστοιχους σκοπούς.
13. Η κακή οργάνωση με τοπικούς φορείς πολιτιστικών εκδηλώσεων με σκοπό τη διατήρηση της τοπικής πολιτιστικής κληρονομιάς και τη διάδοσή της στους νέους, με την επικύρωση της τήρησης των διατάξεων του ν. 3028/2002.
14. Η σύμφιση σχέσεων της περιφέρειας με τις δευτεροβάθμιες και τριτοβάθμιες οργανώσεις αποδήμων που εκπροσωπούν πανελλαδικά ή διεθνώς όλους τους αποδήμους.

15. Η υλοποίηση αθλητικών προγραμμάτων σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, αθλητικούς συλλόγους, δήμους, καθώς και με άλλους φορείς δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου.

16. Η άσκηση εποπτείας επί των Εθνικών Αθλητικών Κέντρων σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, τα οποία καθορίζονται με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Πολιτισμού και Αθλητισμού.

17. Η μεταφορά μαθητών από τον τόπο διαμονής στο σχολείο φοίτησης, συμπεριλαμβανομένης της μεταφοράς των μαθητών σχολείων ειδικής αγωγής, των μουσικών και καλλιτεχνικών σχολείων, καθώς και των απαιτούμενων ενεργειών σε περίπτωση αδυναμίας πραγματοποίησης αυτής.

18. Η χορήγηση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας ιδιωτικών γυμναστηρίων ή ιδιωτικών σχολών εκμάθησης αθλημάτων κατά τις ρυθμίσεις του πδ 219/2006 (Α' 221).

Θ. Πολιτικής Προστασίας και Διοικητικής Μέριμνας, στον οποίο περιλαμβάνονται ιδίως:

1. Ο συντονισμός και η επίβλεψη του έργου της πολιτικής προστασίας για την πρόληψη, ετοιμότητα, αντιμετώπιση και αποκατάσταση των καταστροφών, εντός των ορίων της εδαφικής της περιφέρειας στο πλαίσιο και του ν. 3013/2002, όπως ισχύει.

2. Η ευθύνη για την εφαρμογή του ετήσιου εθνικού σχεδιασμού πολιτικής προστασίας, κατά τα σχέδια που τα οικεία προγράμματα, μέτρα και δράσεις εφαρμόζονται σε επίπεδο περιφέρειας.

3. Η διεύθυνση εισηγήσεων για το σχεδιασμό πολιτικής προστασίας της περιφέρειας, προκειμένου να αποτελέσουν αντικείμενα της εισηγήσης για τον ετήσιο εθνικό σχεδιασμό πολιτικής προστασίας από τη διυπουργική επιτροπή.

4. Η υποβολή εισήγησης στον Γενικό Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας του αρμοδίου Υπουργείου για την έκδοση απόφασης κήρυξης κατάστασης έκτακτης ανάγκης πολιτικής προστασίας στις περιπτώσεις τοπικών καταστροφών.

5. Η έκδοση αποφάσεων κήρυξης κατάστασης έκτακτης ανάγκης, προκειμένου για τοπικές καταστροφές μικρής έντασης.

6. Ο σχεδιασμός και η οργάνωση θεμάτων πρόληψης, ενημέρωσης και αντιμετώπισης των καταστροφών ή καταστάσεων έκτακτης ανάγκης, καθώς και η διάθεση και ο συντονισμός της δράσης του απαραίτητου δυναμικού και μέσων προς την κατεύθυνση αυτή.

7. Ο συντονισμός όλων των υπηρεσιών της περιφέρειας, καθώς και του δημόσιου και ιδιωτικού δυναμικού και μέσων για την εξασφάλιση της ετοιμότητας, την αντιμετώπιση των καταστροφών και την αποκατάσταση των ζημιών.

8. Η έκδοση απόφασης για την επίταξη προσωπικών υπηρεσιών, καθώς και κινητών και ακινήτων, σύμφωνα με τις ρυθμίσεις του άρθρου 41 του ν. 3536/2007 (Α' 42).

9. Η συμμετοχή στην εκπόνηση προγραμμάτων αντιπυρικής προστασίας δασικών εκτάσεων στο σχεδιασμό και στη μελέτη μεθόδων και μέσων για την πρόληψη και καταστολή τους.

10. Η συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς για την καταστολή των δασικών πυρκαγιών.

11. Η συμμετοχή στα συντονιστικά και στην αξιοποίηση των εναέριων και επίγειων μέσων στο πλαίσιο συνεργασίας με τους αρμόδιους φορείς, για τη δασοπυρόσβεση.

12. Η χορήγηση της επιστημείωσης της σύμβασης της Χάγης σε έγγραφα των υπηρεσιών της περιφέρειας.

13. Η προμήθεια μηχανημάτων και αυτοκινήτων για τις ανάγκες της περιφέρειας.

14. Η μέριμνα εκποίησης άχρηστων και ακατάλληλων υλικών και εξοπλισμού σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

II. Οι Περιφέρειες Βορείου Αιγαίου, Νοτίου Αιγαίου και Ιονίων Νήσων είναι επιπλέον αρμόδιες και για το σχεδιασμό, την έγκριση και την παρακολούθηση των σχεδίων των ενδοπεριφερειακών συγκοινωνιών. Με προεδρικό διάταγμα το οποίο εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών ρυθμίζεται η απόδοση των ανάλογων πόρων για την άσκηση των αρμοδιοτήτων του προηγούμενου εδαφίου.

III. Ειδικά η Διεύθυνση Τεχνικών Έργων της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου είναι αρμόδια για την εκτέλεση έργων και μελετών για τους δήμους της περιφέρειας με πληθυσμό μέχρι 4.000 κατοίκους, εφόσον υποβληθεί σχετικό αίτημα από τον ενδιαφερόμενο δήμο, ύστερα από απόφαση του δημοτικού συμβουλίου που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Άρθρο 97
Μητροπολιτικές αρμοδιότητες
(Άρθρο 210 του ν. 3852/ 2010)

Η Μητροπολιτική Περιφέρεια Αττικής και η Μητροπολιτική Ενότητα Θεσσαλονίκης της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας ασκούν πλέον των αρμοδιοτήτων του άρθρου 96 και αρμοδιότητες μητροπολιτικού χαρακτήρα, στο πλαίσιο του επιχειρησιακού προγράμματος και του προϋπολογισμού που καταρτίζονται από το περιφερειακό συμβούλιο. Οι λειτουργίες μητροπολιτικού χαρακτήρα αφορούν τους τομείς περιβάλλοντος και ποιότητας ζωής, χωρικού σχεδιασμού και αστικών αναπλάσεων, μεταφορών και συγκοινωνιών, πολιτικής προστασίας, οι οποίες υπερβαίνουν τα διοικητικά όρια δήμου και είναι οι εξής:

Α. Τομέας Περιβάλλοντος και Ποιότητας Ζωής, στον οποίο περιλαμβάνονται ιδίως:

1. Η εξειδίκευση των κατευθυντήριων γραμμών περιβαλλοντικής πολιτικής σε επίπεδο μητροπολιτικής περιφέρειας.
2. Ο σχεδιασμός της διαχείρισης στερεών αποβλήτων σε επίπεδο περιφέρειας.
3. Η εκπόνηση στρατηγικών σχεδίων, προγραμμάτων και μελετών για την αντιμετώπιση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και του θορύβου.
4. Η διαχείριση των μητροπολιτικού χαρακτήρα πάρκων και των υπερτοπικών χώρων πρασίνου, όπως οριοθετούνται από την κείμενη νομοθεσία. Η διαχείριση αυτή δεν θίγει δικαιώματα δήμων επί επιτρεπών κατά την κείμενη νομοθεσία χρήσεων εντός των ανωτέρω πάρκων και χώρων πρασίνου.
5. Ο ολοκληρωμένος σχεδιασμός διαχείρισης και η εποπτεία των ορεινών όγκων της Αττικής και της Θεσσαλονίκης, με εξαίρεση τους εθνικούς δρυμούς και τα εθνικά πάρκα.
6. Η έγκριση περιβαλλοντικών έργων για α) έργα και δραστηριότητες μητροπολιτικής και διαδημοτικής εμβέλειας και β) έργα που πραγματοποιούνται από τις υπηρεσίες της μητροπολιτικής αυτοδιοίκησης. Τα ανωτέρω έργα και δραστηριότητες υπόκεινται στη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 2, του αρ. 15 του ν. 4014/2011 (Α' 209).
7. Ο έλεγχος της εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας και η επιβολή κυρώσεων σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα που προκαλούν οποιαδήποτε ρύπανση ή άλλη υποβάθμιση του περιβάλλοντος ή παραβαίνουν τις ισχύουσες διατάξεις.
8. Ο συντονισμός των ενεργειών για την παρακολούθηση και προστασία του περιβάλλοντος, ιδιαίτερα στις περιπτώσεις όπου ο φυσικός αποδέκτης, οι προστατευτέοι φυσικοί πόροι, οι ρυπίνουσες δραστηριότητες ή οι ενδεικνυόμενες λύσεις παρουσιάζουν διαδημοτικά χαρακτηριστικά.
9. Οι αρμοδιότητες για τα έργα του άρθρου 16 του πδ 69/1988 (Α' 28).
10. Η συνδρομή στο έργο του ΕΦΕΤ και η διενέργεια ελέγχων ή άλλων πράξεων που ζητούν τα εντεταλμένα όργανα του ΕΦΕΤ και σύμφωνα με τις οδηγίες τους.

Β. Τομέας Χωρικού Σχεδιασμού και Αστικών Αναπλάσεων, στον οποίο περιλαμβάνονται ιδίως:

1. Η εξειδίκευση των γενικών κατευθύνσεων και η έκδοση οδηγιών στα θέματα πολεοδομικού σχεδιασμού οικιστικής πολιτικής και κατοικίας, καθώς και δικαστικού και κτιριοδομικού κανονισμού.
2. Η εξειδίκευση των στρατηγικών κατευθύνσεων για το χωροταξικό σχεδιασμό σε επίπεδο μητροπολιτικής περιφέρειας.
3. Η προώθηση προγραμμάτων, έργων και αναπλάσεων μητροπολιτικής και υπερτοπικής σημασίας.
4. Η εποπτεία και ο έλεγχος εφαρμογής της νομοθεσίας για τη διαφημιστική προβολή στο οδικό δίκτυο της μητροπολιτικής περιοχής.

Γ. Τομέας Μεταφορών και Συγκοινωνιών, στον οποίο περιλαμβάνονται ιδίως:

1. Η εκπόνηση μελετών, προγραμμάτων και σχεδίων συγκοινωνιακών έργων

2. Η κατασκευή συγκοινωνιακών έργων και οι εργασίες συντήρησης συγκοινωνιακών έργων μητροπολιτικού επιπέδου.
3. Ο συντονισμός των φορέων που λειτουργούν σε επίπεδο μητροπολιτικής αυτοδιοίκησης και παρέχουν συγκοινωνιακές υπηρεσίες, στο πλαίσιο λειτουργίας της αντίστοιχης μητροπολιτικής επιτροπής.
4. Η επί τόπου εφαρμογή των μελετών, η συμπλήρωση και προσαρμογή μελετών συγκοινωνιακών έργων καθώς και η κατάρτιση συμπληρωματικών μελετών συγκοινωνιακών έργων.
5. Η εκπόνηση ή ανάθεση εκπόνησης κυκλοφοριακών μελετών, καθώς και ο έλεγχος από κυκλοφοριακής απόψεως των μελετών αυτών, τηρουμένων παράλληλα των διατάξεων του άρθρου 52 του ΚΟΚ.
6. Ο συντονισμός και η εποπτεία συγκοινωνιακών έργων που εκτελούνται στα όρια της μητροπολιτικής αυτοδιοίκησης.
7. Η μελέτη των εργασιών σήμανσης, σηματοδότησης και ηλεκτροφωτισμού του επαρχιακού οδικού δικτύου.
8. Η εκτέλεση ή η επίβλεψη εκτέλεσης των εργασιών σήμανσης, σηματοδότησης, ως και ηλεκτροφωτισμού του επαρχιακού οδικού δικτύου.
9. Η συγκέντρωση και η εισήγηση για την κατάρτιση προαρχείων προγραμμάτων εκτέλεσης έργων της παρ. 3α, του άρθρου 6 του ν. 2503/1997 (Α' 107)
10. Οι αρμοδιότητες για τα έργα του άρθρου 15 του πδ 69/1988.
11. Ο καθορισμός του εξωτερικού χρωματισμού των ΤΑΞΙ.

Δ. Τομέας Πολιτικής Προστασίας, στον οποίο περιλαμβάνονται ιδίως:

1. Η εκπόνηση σχεδίων έκτακτης ανάγκης
2. Η συγκρότηση και λειτουργία συντονιστικού μητροπολιτικού οργάνου για την πρόληψη και αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών.
3. Η διαχείριση και εφαρμογή προγραμμάτων πολιτικής προστασίας.
4. Ο σχεδιασμός των αναδασώσεων και της αντιχειμαρρικής προστασίας και η μέριμνα για την κατάρτιση πολυετών προγραμμάτων περιφερειακού επιπέδου.
5. Η μέριμνα για το σχεδιασμό της αντιπυρικής προστασίας και η οργάνωση της αρωγής και συνεργασίας των εμπλεκόμενων κρατικών και άλλων φορέων και των ΟΤΑ στο έργο της καταστολής των δασικών πυρκαγιών

Άρθρο 98
Μεταβίβαση επιπλέον αρμοδιοτήτων
(Άρθρο 210 του ν. 3852/2010)

Με προεδρικά διατάγματα που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού μπορεί να μεταβιβάζονται στη Μητροπολιτική Περιφέρεια Αττικής, καθώς και στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας για τη Μητροπολιτική Ενότητα Θεσσαλονίκης, μετά από γνώμη της Ένωσης Περιφερειών, επιπλέον αρμοδιότητες οι οποίες συνάπτονται με τους τομείς αρμοδιοτήτων του προηγούμενου άρθρου και αφορούν περιφερειακές ή τοπικές υποθέσεις, ασκούνται δε από Υπουργείο ή αυτοτελή αποκεντρωμένη δημόσια υπηρεσία. Με τα ίδια προεδρικά διατάγματα καθορίζονται τα μονομελή ή συλλογικά όργανα που ασκούν τις μεταβιβαζόμενες αρμοδιότητες, μεταφέρονται οι αναγκαίοι πόροι για την άσκηση τους, συνιστώνται οργανικές θέσεις προσωπικού, οι οποίες προστίθενται στις υφιστάμενες οργανικές θέσεις των περιφερειών και κατανομούνται στις υπάρχουσες οργανικές μονάδες ή εντάσσονται σε νέες οργανικές μονάδες που ιδρύονται.

Άρθρο 99
Οργάνωση Μητροπολιτικής Περιφέρειας Αττικής
(Άρθρο 212 του ν. 3852/ 2010)

1 α. Με απόφαση του περιφερειακού συμβουλίου, για καθέναν από τους τομείς αρμοδιοτήτων μητροπολιτικού χαρακτήρα του άρθρου 97 συγκροτούνται πενταμελείς συντονιστικές μητροπολιτικές επιτροπές επίβλεψης και προετοιμασίας. Οι επιτροπές αυτές δεν μπορεί να είναι περισσότερες από τέσσερις.

β. Προκειμένου για την πρόληψη και αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών συστήνεται συντονιστικό μητροπολιτικό όργανο, το οποίο αποτελείται από:

βα. τον Περιφερειάρχη Αττικής, ως Πρόεδρο.

ββ. Τους Αντιπεριφερειάρχες ή τους νόμιμους αναπληρωτές τους.

βγ. Τον Πρόεδρο και τα μέλη της συντονιστικής μητροπολιτικής επιτροπής του τομέα πολιτικής προστασίας.

βδ. Το Γενικό Διευθυντή Αναπτυξιακού Προγραμματισμού και Υποδομών της Περιφέρειας Αττικής.

βε. Τον προϊστάμενο της Διεύθυνσης Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας της Περιφέρειας Αττικής.

βστ. Τον Περιφερειάρχη Πυροσβεστικής Υπηρεσίας Αττικής.

βζ. Τον προϊστάμενο της Γενικής Αστυνομικής Διεύθυνσης Αττικής ή εκπρόσωπό του.

βη. Τον εκπρόσωπο του Αρχηγείου Λιμενικού Σώματος και Ελληνικής Ακτοφυλακής.

Μετά από πρόσκληση του Προέδρου στις συνεδριάσεις δύναται να λαμβάνουν μέρος, κατά περίπτωση, εκπρόσωποι άλλων υπηρεσιών ή φορέων που ασκούν αρμοδιότητες μητροπολιτικού χαρακτήρα, εκπρόσωποι της Περιφερειακής Ένωσης Δήμων Αττικής, καθώς και εκπρόσωποι εθελοντικών οργανώσεων.

2. Έργο των επιτροπών της παραγράφου 1α είναι η προετοιμασία, η επίβλεψη, ο έλεγχος και ο συντονισμός των αντίστοιχων δράσεων μητροπολιτικού χαρακτήρα που τους έχουν ανατεθεί. Οι επιτροπές επεξεργάζονται τα σχέδια και προγράμματα δράσης ανά τομέα αρμοδιοτήτων, ενημερώνουν και εισηγούνται στο περιφερειακό συμβούλιο τη λήψη των αναγκαίων μέτρων για την καλύτερη άσκηση των αρμοδιοτήτων του.

3. Μέλη των επιτροπών είναι περιφερειακοί σύμβουλοι, οι οποίοι εκλέγονται από το περιφερειακό συμβούλιο με φανερή ψηφοφορία. Δύο μέλη προέρχονται υποχρεωτικά από την πλειοψηφούσα παράταξη και δύο μέλη από τη μειοψηφία του περιφερειακού συμβουλίου. Πρόεδρος της επιτροπής ορίζεται για καθενία ένας αντιπεριφερειάρχης.

4. Η διάρκεια της θητείας των επιτροπών είναι δύομηνη έτη. Είναι δυνατή η ταυτόχρονη συμμετοχή των περιφερειακών συμβούλων στη μητροπολιτική επιτροπή και στις λοιπές επιτροπές του περιφερειακού συμβουλίου.

5. Για την εκλογή των μελών των μητροπολιτικών επιτροπών, τη λειτουργία, τη σύγκληση, την απαρτία, τη λήψη απόφασης και κάθε άλλο σχετικό θέμα ισχύουν αναλογικά οι διατάξεις για την οικονομική επιτροπή.

6. Για τη γραμματειακή υποστήριξη των συνεδριάσεων των επιτροπών της μητροπολιτικής περιφέρειας ορίζονται υπάλληλοι της περιφέρειας με απόφαση του περιφερειάρχη. Στους υπαλλήλους αυτούς παρέχεται για κάθε συνεδρίαση, στην οποία λαμβάνουν μέρος αποζημίωση ίση με τα δύο τρίτα (2/3) της αποζημίωσης που λαμβάνουν τα μέλη του περιφερειακού συμβουλίου.

Άρθρο 100

Οργάνωση Μητροπολιτικής Ενότητας Θεσσαλονίκης (Άρθρο 213 του ν. 3852/ 2010)

1. Στη Μητροπολιτική Ενότητα Θεσσαλονίκης συγκροτείται μητροπολιτική επιτροπή, η οποία ασκεί τις αρμοδιότητες του άρθρου 97

2. Η μητροπολιτική επιτροπή αποτελείται από δεκαπέντε μέλη, τα οποία εκλέγονται με μυστική ψηφοφορία μεταξύ των περιφερειακών συμβούλων που έχουν εκλεγεί στη Μητροπολιτική Ενότητα Θεσσαλονίκης. Η εκλογή πραγματοποιείται τον πρώτο και τον τρίτο χρόνο της περιφερειακής περιόδου την επόμενη Κυριακή της συνεδρίασης για την εκλογή του προεδρείου και της οικονομικής επιτροπής. Εννέα (9) μέλη της επιτροπής προέρχονται υποχρεωτικά από την παράταξη που πλειοψήφησε στην περιφέρεια και έξι (6) μέλη προέρχονται από τη μειοψηφία με αναλογική εκπροσώπηση όλων των παρατάξεων. Αν κατά τον υπολογισμό προκύπτει δεκαδικός αριθμός, τότε ο αριθμός αυτός στρογγυλοποιείται στην αμέσως μεγαλύτερη μονάδα εφόσον πρόκειται για υποδιαίρεση μεγαλύτερη ή ίση του ημίσεως (0,5).

3. Για την εκλογή των μελών της μητροπολιτικής επιτροπής, τη λειτουργία, τη σύγκληση, την απαρτία, τη λήψη απόφασης και κάθε άλλο σχετικό θέμα ισχύουν αναλογικά οι διατάξεις για την οικονομική επιτροπή. Είναι δυνατή η ταυτόχρονη συμμετοχή των περιφερειακών συμβούλων στη μητροπολιτική επιτροπή και στις επιτροπές του περιφερειακού συμβουλίου.

4. Στην πρώτη συνεδρίαση μετά την εκλογή της μητροπολιτικής επιτροπής εκλέγεται ο πρόεδρος και ο αντιπρόεδρος από τα μέλη της
5. Η μητροπολιτική επιτροπή κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων της έχει τις αρμοδιότητες του περιφερειακού συμβουλίου. Ο Αντιπεριφερειάρχης Θεσσαλονίκης έχει τις αρμοδιότητες που ορίζονται στην παρ. 3, του άρθρου 157, καθώς και την ευθύνη συντονισμού του έργου της μητροπολιτικής επιτροπής. Ο Περιφερειάρχης και ο Αντιπεριφερειάρχης Θεσσαλονίκης καλούνται υποχρεωτικά στις συνεδριάσεις της και διατυπώνουν γνώμη για όλα τα θέματα της ημερήσιας διάταξης, κατά προτεραιότητα.
6. Στον πρόεδρο της μητροπολιτικής επιτροπής καταβάλλεται αντιμισθία ισόποση με την αντιμισθία που λαμβάνει ο πρόεδρος του περιφερειακού συμβουλίου και του χορηγείται άδεια σύμφωνα με την παρ. 1, του άρθρου 168, εφόσον συντρέχουν στο πρόσωπο του οι προϋποθέσεις που ορίζονται στην παράγραφο αυτή.
7. Για τη γραμματειακή υποστήριξη των συνεδριάσεων των επιτροπών της μητροπολιτικής ενότητας περιφερειακού συμβουλίου ορίζονται υπάλληλοι της περιφέρειας με απόφαση του περιφερειάρχη. Στους υπαλλήλους αυτούς παρέχεται για κάθε συνεδρίαση, στην οποία λαμβάνουν μέρος, απαζημίωση ίση με τα δύο τρίτα (2/3) της απαζημίωσης που λαμβάνουν τα μέλη του περιφερειακού συμβουλίου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄ ΑΣΚΗΣΗ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ

Άρθρο 101 Άσκηση αρμοδιοτήτων δήμων και περιφερειών (Άρθρο 76 του ν. 3463/2006)

1. Οι δημοτικές και περιφερειακές αρχές ασκούν τις αρμοδιότητές τους σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις των νόμων, των κανονιστικών πράξεων της διοίκησης και των κανονιστικών διατάξεων που θεσπίζουν οι ίδιες, σύμφωνα με το άρθρο 104 του παρόντος Κώδικα. Κατά την άσκηση των ανωτέρω αρμοδιοτήτων θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη:
 - α. Τις εθνικές, περιφερειακές και ευρωπαϊκές πολιτικές που σχετίζονται με τις αρμοδιότητές τους.
 - β. Την ανάγκη αδιάλειπτης συνεργασίας με τα καθ' ύλην αρμόδια Υπουργεία για την εφαρμογή και ερμηνεία της ειδικότερης νομοθεσίας που διέπει την άσκηση των ανωτέρω αρμοδιοτήτων.
 - γ. Την ανάγκη συνεργασίας και συντονισμού με άλλες τοπικές ή δημόσιες αρχές και οργανισμούς, οι οποίοι έχουν την αρμοδιότητα να δρουν και να διαθέτουν πόρους στην περιφέρειά τους
 - δ. Τους διαθέσιμους πόρους για την κάλυψη της αρμοδιότητας και την ανάγκη να διασφαλισθεί η επωφελής, η αποτελεσματική χρήση και η ισόρροπη κατανομή τους.
 - ε. Την ανάγκη να οργανώνουν τις παρεχόμενες υπηρεσίες αξιοποιώντας τις αρχές της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, με τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η ποιότητά τους και η αποτελεσματικότητά αυτών, με στόχο την καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη.
 - στ. Την ανάγκη για υψηλής ποιότητας περιβαλλοντική προστασία και προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς και την ανάγκη προώθησης της αεφόρου ανάπτυξης των περιοχών τους.
2. Οι αρμοδιότητες των άρθρων 94 έως 97 μπορούν να ασκηθούν και σε επίπεδο διαδημοτικής ή διαπεριφερειακής ή διαβαθμιακής συνεργασίας μέσω σύναψης αντιστοιχων συμβάσεων.
3. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας και Οικονομικών, ύστερα από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας, είναι δυνατή η παροχή ειδικών κινήτρων και προβλέψεων ειδικών χρηματοδοτήσεων για την κάλυψη άσκησης αρμοδιοτήτων από ορεινάς-μειονεκτικούς ή νησιωτικούς δήμους ή από δήμους σε φθίνουσες και μειονεκτικές περιοχές, όπως αυτές καθορίζονται από τις κείμενες διατάξεις, ανάλογα εάν αυτές ασκούνται από τους ίδιους ή σε διαδημοτικά επίπεδα. Οι ενισχύσεις αυτές παρέχονται εντός του πλαισίου της υφιστάμενης εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας.
4. Όταν αιρετό όργανο δήμου ή περιφέρειας απέχει παράνομα από την άσκηση της αρμοδιότητάς του, θέτοντας σε σοβαρό και προφανή κίνδυνο τα δημόσια συμφέρον, αυτή ασκείται από τον Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, η η άσκηση της ανατίθεται από τον ίδιο σε άλλα όργανα της Διοίκησης.

5. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομικών και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού μετά από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας ή της Ένωσης Περιφερειών μπορεί να μεταβιβάζονται στους δήμους ή στις περιφέρειες αντίστοιχα, αρμοδιότητες της κεντρικής διοίκησης που σχετίζονται με εκείνες που απονέμονται κατά τομείς με τα άρθρα 94 και 96 του παρόντος, εφόσον δεν αφορούν θέματα άσκησης εννοιας κρατικής πολιτικής. Με το ίδιο διάταγμα ρυθμίζεται και η απόδοση των αντίστοιχων πόρων για την άσκησή τους. Με όμοια διατάγματα, με τις ίδιες προϋποθέσεις και με την ίδια διαδικασία, αρμοδιότητες που ανήκουν σε νομικά πρόσωπα δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου ή δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμούς κοινής ωφέλειας, που σχετίζονται με τους τομείς των άρθρων 94 και 96 του παρόντος, μπορεί να μεταβιβάζονται στους δήμους και στις περιφέρειες μετά από γνώμη του διοικητικού συμβουλίου τους.

6. Με αποφάσεις των Υπουργών Εσωτερικών και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, οι οποίες δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα που σχετίζονται με τον τρόπο άσκησης των απανεμέδμενων στους δήμους και τις περιφέρειες αρμοδιοτήτων.

Άρθρο 102
Γνώμη των δημοτικών ή περιφερειακών αρχών για ειδικά θέματα
(Άρθρο 77 του ν. 3463/2006)

1. Προκειμένου οι κρατικές αρχές να εκδώσουν οποιαδήποτε διοικητική κανονιστική πράξη που αφορά στην αειφόρο ανάπτυξη την προστασία του περιβάλλοντος, το ρυθμιστικά ή χωροταξικά ή παλεοδομικά σχέδια, καθώς και τις αποφάσεις χωροθέτησης εγκαταστάσεων και λοιπών δραστηριοτήτων, οφείλουν να ζητούν κατά περίπτωση τη γνώμη των αρμόδιων αιρετών συλλογικών οργάνων των δήμων ή των περιφερειών, στη χωρική αρμοδιότητα των οποίων πρόκειται να ισχύσουν. Ειδικότερα για πράξεις που αφορούν την περιφέρεια έως τριών (3) δήμων απαιτείται η γνώμη όλων των δημοτικών συμβουλίων. Για πράξεις που αφορούν την περιφέρεια περισσότερων από τρεις (3) δήμων του ίδιου ή διαφορετικών νομών, απαιτείται η γνώμη της διοικούσας επιτροπής των οικείων Περιφερειακών Ενώσεων των Δήμων, ενώ για πράξεις που αφορούν την περιφέρεια αλόκληρης της χώρας, για μεν τους δήμους απαιτείται η γνώμη του διοικητικού συμβουλίου της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας, για δε τις περιφέρειες της Ένωσης Περιφερειών.
2. Στις περιπτώσεις της προηγούμενης παραγράφου η γνώμη πρέπει να παρέχεται στην αρμόδια αρχή μέσα σε ένα (1) μήνα, από τότε που ο δήμος ή η περιφέρεια ή η Ένωση έλαβε το σχετικό ερώτημα. Η διαφοροποίηση από τη γνώμη των ανωτέρω οργάνων πρέπει να στηρίζεται σε ειδική αιτιολογία.
3. Στα όργανα που καταρτίζουν τα προγράμματα για την περιφερειακή ανάπτυξη, τη χωροταξία, την αειφόρο ανάπτυξη και την προστασία του περιβάλλοντος μετέχουν υποχρεωτικά και εκπρόσωποι, κατά περίπτωση, των δήμων ή των περιφερειών ή των Ενώσεών τους.
4. Δεν επιτρέπεται απαλλοτριώση, διάθεση, δέσμευση ή οποιαδήποτε είδους επέμβαση ή περιορισμός στη διοίκηση, στη διαχείριση και στη διάθεση δημοτικών ακινήτων ή κτημάτων, έργων, υπηρεσιών και υδάτων αρδευόμενων ή υδρεύσεως, χωρίς προηγούμενη αιτιολογημένη γνώμη του οικείου δημοτικού συμβουλίου.

Άρθρο 103
Προθεσμία για την απόφαση ή γνωμοδότηση από άλλες αρχές προς δήμους ή περιφέρειες
(Άρθρο 78 του ν. 3463/2006)

Όπου απαιτείται προηγούμενη απόφαση ή γνώμη οποιασδήποτε αρχής σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, για θέματα που αποφασίζονται κατά περίπτωση οι δήμοι ή οι περιφέρειες και τα νομικά τους πρόσωπα δημοσίου δικαίου, η σχετική πράξη εκδίδεται ή η οικεία γνώμη παρέχεται το αργότερο μέσα σε ένα μήνα, από του η αρμόδια αρχή παρέλαβε το σχετικό έγγραφο με τα προβλεπόμενα ή ζητηθέντα στοιχεία. Αν η προθεσμία αυτή παρέλθει χωρίς να έχει εκδοθεί η οικεία πράξη ή να παρασχεθεί η σχετική γνώμη, τότε τα αρμόδια όργανα του δήμου ή της περιφέρειας ασκούν την αποφασιστική τους αρμοδιότητα.

Άρθρο 104
Κανονιστικές Αποφάσεις
(Άρθρο 79 του ν. 3463/2006)

1. Οι δημοτικές αρχές ρυθμίζουν θέματα της αρμοδιότητάς τους εκδίδοντας τοπικές κανονιστικές αποφάσεις, οι οποίες αντιμετωπίζουν ειδικότερα θέματα κατ' εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας. Με τις αποφάσεις αυτές:

α. Θέτουν κανόνες:

αα. Για την προστασία του φυσικού, αρχιτεκτονικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, των θαλασσίων από πηγές ξηράς και των υπόγειων και επίγειων υδάτινων αποθεμάτων από τη ρύπανση.

αβ. Για την προστασία της υγείας των κατοίκων από αχλαύστες δραστηριότητες και ειδικότερα στις τουριστικές περιοχές κατά την τουριστική περίοδο.

αγ. Για την τήρηση της καθαριότητας σε κοινόχρηστους και ιδιωτικούς υπαίθριους χώρους της εδαφικής τους περιφέρειας και γενικότερα για τη διασφάλιση και αναβάθμιση της αισθητικής των πόλεων και των οικισμών, λαμβάνοντας υπόψη ιδιαίτερα τη διατήρηση και ανάδειξη των παραδοσιακών, ιστορικών και τουριστικών περιοχών.

β. Καθορίζουν τον τρόπο εφαρμογής των αναγκών κατά περίπτωση μέτρων για την πρόληψη και αντιμετώπιση πυρκαγιών σε κοινόχρηστους χώρους, και ιδιαίτερα στους χώρους διάθεσης των απορριμμάτων λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές πυροσβεστικές διατάξεις.

γ. Προσδιορίζουν τους όρους και τις ώρες λειτουργίας μουσικής σε καταστήματα που λειτουργούν στην πόλη, λαμβάνοντας υπόψη τις χρήσεις γης, τις ιδιαίτερες τοπικές συνθήκες και την προστασία των κατοίκων από την ηχορύπανση.

δ. Καθορίζουν τους όρους και τις προϋποθέσεις:

δα. Για τη χρήση και λειτουργία των δημοτικών αγορών, των εμποροπανηγυρέων, παραδοσιακού ή μη χαρακτήρα, των ζωοπανηγυρέων, των χριστουγεννιάτικων αγορών και γενικά των υπαίθριων εμπορικών δραστηριοτήτων.

δβ. Για τη χρήση των αλσών και των κήπων, των πλατειών, των παιδικών χαρών και των λοιπών κοινόχρηστων χώρων.

δγ. Για τη χρήση και λειτουργία των συστημάτων ύδρευσης, άρδευσης και αποχέτευσης

δδ. Για τη λειτουργία των δημοτικών κατοικιών, των θερέτρων, των κατασκηνώσεων και των τουριστικών εγκαταστάσεων.

ε. Καθορίζουν τους χώρους λειτουργίας των λαϊκών αγορών, τις θέσεις που επιτρέπεται η άσκηση υπαίθριου στίσιμου εμπορίου και τους κοινόχρηστους δημοτικούς χώρους όπου επιτρέπεται να τοποθετηθούν τα μέσα προβολής υπαίθριας διαφήμισης. Μπορούν επίσης να καθορίζουν ειδικότερες προδιαγραφές και προϋποθέσεις κατασκευής και τοποθέτησης διαφημιστικών πλαισίων και επιγραφών σε επαγγελματικούς χώρους, ανάλογα με τις τοπικές ιδιαιτερότητες, λαμβάνοντας υπόψη τη φυσιογνωμία και την αισθητική του χώρου.

στ. Προσδιορίζουν τους όρους και τις προϋποθέσεις για την εγκατάσταση και λειτουργία καταστημάτων, επιχειρήσεων και ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων, για τη χορήγηση της άδειας των οποίων είναι αρμόδιοι, λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές διατάξεις για την προστασία του περιβάλλοντος, του αειγαίου και της παραλίας της εδαφικής νομοθεσίας, της νομοθεσίας για την πυροπροστασία, για τους αρχαιολογικούς και ιστορικούς τόπους, τις διατάξεις του γενικού πολεοδομικού σχεδίου, του οικοδομικού κανονισμού και τους γενικούς όρους που προβλέπονται από τις σχετικές υγειονομικές διατάξεις. Μπορούν, επίσης, πέραν των ανωτέρω, να προσδιορίζουν ειδικότερους όρους και προϋποθέσεις για την ίδρυση και εγκατάσταση των ανωτέρω επιχειρήσεων και δραστηριοτήτων σε περιοχές, που επηρεάζουν το φυσικό, πολιτιστικό και αρχιτεκτονικό περιβάλλον, την αισθητική φυσιογνωμία και τις εν γένει λειτουργίες των πόλεων και των οικισμών, εκτός των περιοχών, για τις οποίες έχουν προσδιορισθεί ειδικότεροι όροι χρήσεων γης.

2. Οι περιφερειακές αρχές ρυθμίζουν θέματα της αρμοδιότητάς τους εκδίδοντας τοπικές κανονιστικές αποφάσεις, οι οποίες αντιμετωπίζουν ειδικότερα θέματα κατ' εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας:

Α. α. Για την εφαρμογή δράσεων του περιφερειακού αναπτυξιακού σχεδιασμού των αναπτυξιακών νόμων, του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων περιφερειακού επιπέδου και των επενδυτικών σχεδίων.

β. Για την εφαρμογή δράσεων και κατά την εκτέλεση έργων των περιφερειακών αναπτυξιακών προγραμμάτων για τη γεωργία, κτηνοτρόφια και αλιεία.

- γ. Για την υλοποίηση αναπτυξιακών προγραμμάτων αξιοποίησης ήπιων μορφών ενέργειας.
- δ. Για την υλοποίηση σε προγράμματα δράσεων προώθησης της απασχόλησης και της κοινωνικής ενσωμάτωσης διαφόρων κατηγοριών ανέργων στο πλαίσιο των περιφερειακών, εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών.
- ε. Για την υλοποίηση προγραμμάτων δημόσιας υγείας.
- στ. Για την εξειδίκευση και κατάρτιση προγραμμάτων, προς υποστήριξη της δια βίου μάθησης στο πλαίσιο των κατευθύνσεων και του σχεδιασμού του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων.
- ζ. Για την υλοποίηση του ετήσιου εθνικού σχεδιασμού πολιτικής προστασίας, κατά το σκέλος που το οικεία προγράμματα μέτρα και δράσεις εφαρμόζονται σε επίπεδο περιφέρειας.
- θ. α. Για τη διαφύλαξη, προστασία και ανάπτυξη της φυτικής και ζωικής παραγωγής, και την καλύτερη οργάνωση και διαχείριση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και των ιχθυοστρόφων υδάτων.
- β. Για ειδικότερα θέματα σχετικά με τη διαδικασία ελέγχου νομιμότητας στην κυκλοφορία των γεωργικών και κτηνοτροφικών φαρμακευτικών προϊόντων, καθώς και για την εκτέλεση κρεοσκοπικού ελέγχου και ελέγχου στις εγκαταστάσεις παραγωγής, μεταποίησης, διακίνησης και διάθεσης αυτών.
- γ. Για τη λήψη μέτρων αποτροπής μετάδοσης νοσημάτων άγριων ζώων που μπορούν να μεταδοθούν στον άνθρωπο ή τα λοιπά ζώα και τη λήψη μέτρων που αφορούν αποστάσεις εγκαταστάσεων εκρηκτικών.
- δ. Για τον καθορισμό έναρξης της τυροκομικής περιόδου, όταν λόγω ειδικών κλιματολογικών συνθηκών αυτή καθυστερεί.
- Γ. Για τον καθορισμό των υπερασπικών γραμμών λεωφορείων, καθώς και της αφετηρίας, της διαδρομής, των στάσεων και του τέρματος κάθε λεωφορειακής γραμμής ΚΤΕΛ, του ελάχιστου αριθμού των υποχρεωτικών δρομολογίων κοινών, ταχέων και υπερταχέων του ΚΤΕΛ και την κατανομή αυτών ανά 24ωρο, τον καθορισμό των κορίσπων υπερασπικών φορέων παραχής συγκοινωνιακού έργου, την καθιέρωση νέας υπερασπικής διαπεριφερειακής γραμμής, καθώς και τον καθορισμό των όρων συνεκμετάλλευσης αυτής.
- Δ. Για τον καθορισμό των προϋποθέσεων και τρόπου άσκησης του ανηκειμένου της κοινωνικής εργασίας σε όλους τους τομείς εφαρμογής, καθώς και για την εκπαίδευση σπουδαστών κοινωνικής εργασίας κατά τη διάρκεια της πρακτικής τους άσκησης.
- Ε. Για την παράταση του εθνικού ενιαίου πλαισίου λειτουργίας των καταστημάτων κάθε είδους, καθώς και για ζητήματα μετάθεσης της εικοσιτετράωρης ανάπαυσης των μισθωτών των επιχειρήσεων θεάτρου από τη Δευτέρα, εξαιρέσης επιχειρήσεων, εκμεταλλεύσεων, υπηρεσιών ή εργασιών γενικά από τις διατάξεις περί ανάπαυσης κατά Κυριακή και κατά ημέρες αργίας, εξαιρέσης από την εκ περιτροπής Κυριακή αργία των εστιατορίων, ζαχαροπλαστέιων, καφενείων κ.λπ., που λειτουργούν ως εξοχικά, της χορήγησης αναπληρωματικής ανάπαυσης των μισθωτών σε άλλη ημέρα, εκτός από την Κυριακή και της επέκτασης της ανάπαυσης σε ημέρα Κυριακή και σε ημέρες αργίας.
- Στ.α. Για την κατασκευή, συντήρηση και ανακαίνιση οδών, καθώς και την κατασκευή και συντήρηση συγκοινωνιακών, ομπιλημυρικών, κτιριακών, ηλεκτρομηχανολογικών και λιμενικών έργων, καθώς και για τον καθορισμό και αστυνόμευση ρεμάτων και απαλλοτριωμένων χώρων παρά τα ρέματα.
- β. Για την κύρωση ή ακύρωση της πράξης αναλογισμού αποζημίωσης, τακτοποίησης, προσκύρωσης, κατά τις διατάξεις του νδ17.7.1923, την κύρωση της πράξης εφαρμογής της πολεοδομικής μελέτης, κατά τις διατάξεις του άρθρου 12 του ν. 1337/1983 και την κρίση των ενστάσεων που υπεβλήθησαν κατ' αυτής, την απόφαση για την κατ' εξίχνηση σύνταξη μεμονωμένης πράξης εφαρμογής, για τον χαρακτηρισμό ως οικοδομήσιμου οικοπέδου αποκλεισμένου από τις οδούς του εγκεκριμένου σχεδίου, για τις πράξεις κατάτμησης δημόσιων ακινήτων σύμφωνα με το άρθρο 24α του ν. 4061/2012 (Α' 66) καθώς και για καταργήσεις αγροτικών δρόμων κυρωμένων διανομών.
- Ζ. Για τη μεταφορά μαθητών από τον τόπο διαμονής στο σχολείο φοίτησης συμπεριλαμβανομένης της μεταφοράς των μαθητών σχολείων ειδικής αγωγής καθώς και των μουσικών και καλλιτεχνικών σχολείων, για τη διακοπή μαθημάτων λόγω έκτακτων συνθηκών ή επιδημικής νόσου στη χωρική αρμοδιότητα της περιφέρειας, καθώς και τις αδελφοποίησης σχολείων της χώρας με σχολεία της αλλοδαπής.
- Η. α. Για την κήρυξη κατάστασης έκτακτης ανάγκης, προκειμένου για τοπικές καταστροφές μικρής έντασης, ύστερα από εξουσιοδότηση του Γενικού Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας του αρμοδίου Υπουργείου, για την επίταξη προσωπικών υπηρεσιών, καθώς και κινητών και ακινήτων, σύμφωνα με τις ρυθμίσεις του άρθρου 41 του ν. 3536/2007.

β. Για τον σχεδιασμό και την οργάνωση θεμάτων πρόληψης, ενημέρωσης και αντιμετώπισης των καταστροφών ή καταστάσεων έκτακτης ανάγκης, καθώς και για τη διάθεση και συντονισμό της δράσης του απαραίτητου δυναμικού και μέσων προς την κατεύθυνση αυτή.

2. Οι αποφάσεις της παραγράφου 1 λαμβάνονται από τα δημοτικά ή περιφερειακά συμβούλια με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών τους, το συντομότερο δυνατό διάστημα από την έναρξη της δημοτικής περιόδου. Η οικονομική επιτροπή εισήγεται στο δημοτικό ή περιφερειακό συμβούλιο την έκδοση των τοπικών κανονιστικών αποφάσεων των δήμων και περιφερειών, με την επιφύλαξη των θεμάτων που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της Επιτροπής Ποιότητας Ζωής. Εάν η κανονιστική διάταξη αφορά αποκλειστικά την περιφέρεια μιας δημοτικής ή τοπικής κοινότητας, η οικονομική επιτροπή με την επιφύλαξη των θεμάτων που εμπίπτουν στις αρμοδιότητες της Επιτροπής Ποιότητας Ζωής, διαμορφώνει την εισήγησή της μετά από γνώμη του οικείου συμβουλίου ή εκπροσώπου τοπικής κοινότητας. Για τη διαμόρφωση της εισήγησης η οικονομική επιτροπή λαμβάνει υπόψη τις παρατηρήσεις και τις προτάσεις των αρμόδιων κοινωνικών και επαγγελματικών φορέων και ομάδων πολιτών της χωρικής έκτασης του δήμου ή της περιφέρειας αντίστοιχα, με τους οποίους έρχεται σε διαβούλευση, καθώς και τυχόν ειδικές μελέτες που έχουν εκπονηθεί για την αντιμετώπιση των ανωτέρω ζητημάτων.

3. Με τις κανονιστικές αποφάσεις του παρόντος άρθρου μπορεί να καθορίζονται οι περιπτώσεις, για τις οποίες επιβάλλονται διοικητικά μέτρα και πρόστιμα, ορίζοντας το είδος του διοικητικού μέτρου, το ύψος του προστίμου, το όργανο που επιβάλλει και τη διαδικασία επιβολής τους.

4. Οι τοπικές κανονιστικές αποφάσεις δημοσιεύονται υποχρεωτικά σύμφωνα με το άρθρο 347.

5. Το δημοτικό και περιφερειακό συμβούλιο λαμβάνει μέτρα για την όσο το δυνατόν ευρύτερη δημοσιοποίηση των αποφάσεων του άρθρου αυτού, μέσω των τοπικών μέσων μαζικής ενημέρωσης, εκδίδοντας ειδικούς οδηγούς ενημέρωσης των κατοίκων και των οικείων επαγγελματικών τάξεων και χρησιμοποιεί, για τον ίδιο σκοπό, οποιοδήποτε άλλο πρόσφορο μέσο.

Άρθρο 105

Άδειοδότηση καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος από δήμους (Άρθρο 80 του ν. 3463/2006)

1. α. Καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος (ΚΥΕ) είναι εκείνα, στα οποία γίνεται παρασκευή ή/και διάθεση σε πελάτες (καθισμένους, όρθιους, περπατικούς) ή διανομή φαγητών ή γλυκισμάτων ή οποιασδήποτε άλλου παρασκευάσματος τροφίμων ή ποτών ή αποθήκευση ή συντήρηση ή εμπορία κάθε είδους τροφίμων ή ποτών, καθώς και τα καταστήματα προσφοράς υπηρεσιών, εξαιτίας των οποίων μπορεί να προκληθεί βλάβη στη δημόσια υγεία, όπως αναλυτικά αναφέρονται στις ισχύουσες υγειονομικές διατάξεις.

β. Για την ίδρυση και λειτουργία των ανωτέρω καταστημάτων απαιτείται άδεια ή γνωστοποίηση, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, η οποία χορηγείται από το δήμαρχο. Πριν από τη χορήγηση της άδειας ίδρυσης κα λειτουργίας ή της γνωστοποίησης χορηγείται προέγκριση ίδρυσης, η οποία εκδίδεται ύστερα από απόφαση του συμβουλίου δημοτικής κοινότητας και σε περίπτωση που δεν υπάρχει της Επιτροπής Ποιότητας Ζωής, μετά από προέλεγχο του σχετικού αιτήματος του ενδιαφερομένου. Για τον προέλεγχο λαμβάνονται υπόψη ζητήματα που αφορούν τις χρήσεις γης, την προστασία του φυσικού, πολιτιστικού και αρχιτεκτονικού περιβάλλοντος, την προστασία του αιγιαλού και της παραλίας, των δασικών περιοχών, των αρχαιολογικών και ιστορικών τόπων, καθώς και την αισθητική, φυσιογνωμία και τις εν γένει λειτουργίες της πόλης, όπως αυτά ορίζονται από την κάθε φορά ισχύουσα νομοθεσία και από τους ειδικότερους όρους και προϋποθέσεις, που τίθενται στις τοπικές κανονιστικές διατάξεις των οικείων δημοτικών αρχών.

γ. Η προέγκριση ίδρυσης συνίσταται στη δυνατότητα ίδρυσης από τον ενδιαφερόμενο συγκεκριμένου καταστήματος, χορηγείται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία 15 ημερών από την κατάθεση της αίτησης και αποτελεί προϋπόθεση για τη χορήγηση άδειας έναρξης επιτηδεύματος από την αρμόδια ΔΟΥ. Για την προέγκριση ο ενδιαφερόμενος καταθέτει αίτηση στον οικείο δήμο, στην οποία δηλώνει το είδος του καταστήματος και τις προσφερόμενες υπηρεσίες, το είδημα στο οποίο αυτό πρόκειται να λειτουργήσει επισυνάπτοντας τοπογραφικό διάγραμμα της περιοχής που εμφανίζονται οι χρήσεις γης, καθώς και το προβλεπόμενο παράβολο. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας. Μετά τη χορήγηση της προέγκρισης ίδρυσης, ο ενδιαφερόμενος οφείλει να προσκομίσει στον οικείο δήμο όλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά που προβλέπονται από τις οικείες διατάξεις για το κατόστημα που

επιθυμεί να λειτουργήσει, προκειμένου να χορηγηθεί η άδεια ίδρυσης και λειτουργίας ή η βεβαίωση υποβολής γνωστοποίησης. Κατά τα λοιπά ακολουθείται η διαδικασία που ορίζεται στις κείμενες διατάξεις. Το κατάστημα λειτουργεί νόμιμα από το χρόνο χορήγησης της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας ή της βεβαίωσης υποβολής γνωστοποίησης.

δ. Εάν ο ενδιαφερόμενος που αιτείται άδεια ίδρυσης και λειτουργίας καταστήματος, επιθυμεί και άδεια λειτουργίας μουσικής ή και άδεια χρήσης κοινόχρηστου χώρου, μπορεί να υποβάλει το σχετικό αίτημα με τα απαιτούμενα δικαιολογητικά μαζί με τα δικαιολογητικά που υποχρεούται να προσκομίσει μετά τη χορήγηση της προέγκρισης ίδρυσης του καταστήματος, προκειμένου μαζί με την άδεια ίδρυσης και λειτουργίας του καταστήματος να εκδοθούν και οι ανωτέρω σχετικές άδειες. Η άδεια λειτουργίας μουσικής χορηγείται από το συμβούλιο δημοτικής κοινότητας και σε περίπτωση που δεν υπάρχει από την επιτροπή ποιότητας ζωής.

ε. Για την αντικατάσταση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας ΚΥΕ εφαρμόζονται τα διαλαμβανόμενα στις κείμενες διατάξεις.

στ. Για την ανάκληση ή την αριστική αφαίρεση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας των καταστημάτων της παραγράφου 1, αρμόδια είναι η επιτροπή ποιότητας ζωής, η οποία, μέσα σε είκοσι (20) ημέρες από τη συνδρομή των προϋποθέσεων λαμβάνει τη σχετική απόφαση. Κατ' εξαίρεση, για την προσωρινή αφαίρεση της άδειας λειτουργίας ενός καταστήματος, όπως προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία, καθώς και για την παροχή της εντολής προς σφράγιση αυτών, αρμόδιος είναι ο δήμαρχος, ο οποίος οφείλει εντός δεκαπέντε (15) ημερών από τη συνδρομή των προϋποθέσεων να λάβει τη σχετική απόφαση. Το ίδιο όργανο, εντός της αυτής προθεσμίας, παρέχει την εντολή για τη σφράγιση των καταστημάτων που λειτουργούν χωρίς άδεια. Παράβαση των διατάξεων αυτής της παραγράφου αποτελεί πειθαρχικό αδίκημα και παράβαση καθήκοντος και τιμωρείται κατά τις διατάξεις των άρθρων 173 και 174 του παρόντος και κατά το άρθρο 259 του Ποινικού Κώδικα.

ζ. Αρμόδια όργανα για τη σφράγιση και την εκτέλεση των δικαιοπραξιών που αφορούν σε όλα τα καταστήματα και επιχειρήσεις δικαιοδοσίας του οικείου δήμου είναι το όργανο που ορίζεται για το σκοπό αυτόν από το οικείο δημοτικό συμβούλιο και αποτελείται από υπαλλήλους ή και αιρετούς. Το αρμόδιο όργανο, κατά την εκτέλεση των ανωτέρω πράξεων, δύναται, όπου κρίνει αναγκαίο να ζητά τη συνδρομή της Ελληνικής Αστυνομίας, η οποία υποχρεούται να την παρέχει, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 159 και 161 του πδ 141/1991 (Α' 58), όπως κάθε φορά ισχύει.

η. Ειδικότερες διατάξεις νόμων ή κανονιστικών πράξεων, με τις οποίες ορίζονται ως αδειοδοτούσες αρχές διάφορες από τους δήμους της χώρας, εξακολουθούν να ισχύουν.

θ. Για τη έκδοση των αδειών του άρθρου αυτού καταβάλλεται παράβολο υπέρ του οικείου δήμου, που καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, ύστερα από γνώμη της ΚΕΔΕ, και η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

ι. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Υγείας και του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού, καθορίζονται όροι και προϋποθέσεις και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για τη λειτουργία των κέντρων διασκέδασης, μπαρ και λοιπών καταστημάτων που προσφέρουν ανισπνευματώδη ποτά.

2. Για την εγκατάσταση και λειτουργία θεάτρων, κινηματογράφων και μηχανογυμνίων παιδικών (λουνα-παρκ, πίστες αυτοκινητιδίων, τσίρκο κλπ) απαιτείται άδεια, η οποία χορηγείται από τον δήμαρχο με τη διαδικασία που προβλέπουν οι ανωτέρω διατάξεις και εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις των οικείων διατάξεων που διέπουν την λειτουργία τους, κατά περίπτωση.

3. α. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, η οποία εκδίδεται έπειτα από γνώμη της επιτροπής της επόμενης παραγράφου, ρυθμίζονται όλες οι αναγκαίες λεπτομέρειες για την εφαρμογή του άρθρου αυτού και ιδίως ο τρόπος χορήγησης της προέγκρισης, της αδειοδότησης, της μεταβίβασης, αντικατάστασης, ανάκλησης και αφαίρεσης της άδειας, της σφράγισης των καταστημάτων και τον έλεγχο τήρησης των διατάξεων.

β. Στο Υπουργείο Εσωτερικών συστήνεται μόνιμη Επιτροπή Καταστημάτων Υγειονομικού Ενδιαφέροντος. Έργο της Επιτροπής είναι α) η παροχή γνώμης προς τον Υπουργό Εσωτερικών για τα θέματα της προηγούμενης παραγράφου, β) η σύνταξη «Οδηγού Καταστημάτων Υγειονομικού Ενδιαφέροντος» και η επικαιροποίησή του, οσάκις κρίνεται απαραίτητο και γ) γενικότερα η παρακολούθηση και αποσαφήνιση της σωστής εφαρμογής των σχετικών διατάξεων και η παροχή οδηγιών προς τις αρμόδιες υπηρεσίες και φορείς. Στην επιτροπή πρόεδρος ορίζεται ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Εσωτερικών, αναπληρούμενος από το Γενικό Διευθυντή Τοπικής Αυτοδιοίκησης του ίδιου Υπουργείου, και μετέχουν ως μέλη:

βα. Ο Νομικός Σύμβουλος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους που υπηρετεί στο Υπουργείο Εσωτερικών ή ο νόμιμος αναπληρωτής του.

ββ. Ο Γενικός Διευθυντής Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών, με αναπληρωτή τον προϊστάμενο της Διεύθυνσης Οργάνωσης και Λειτουργίας ΟΤΑ του ίδιου Υπουργείου

γγ. Ένας Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Υγείας που ορίζεται από τον οικείο Υπουργό, με το νόμιμο αναπληρωτή του.

νδ. Ένας εκπρόσωπος της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Υγείας.

νε. Δύο εκπρόσωποι της ΚΕΔΕ.

γστ. Δύο εκπρόσωποι της ΕΝΠΕ.

γζ. Ένας εκπρόσωπος της Πανελληνίας Ένωσης Επαγγελματιών Δημόσιας Υγείας.

Στην Επιτροπή μπορεί να μετέχει και εκπρόσωπος άλλου Υπουργείου ή φορέα, εφόσον τούτο κρίνεται απαραίτητο, ανάλογα με τα θέματα που κάθε φορά συζητούνται. Χρέη γραμματέα ασκούν δύο υπάλληλοι κατηγορίας ΠΕ ή ΤΕ της Διεύθυνσης Οργάνωσης και Λειτουργίας ΟΤΑ του Υπουργείου Εσωτερικών, οι οποίοι τηρούν πρακτικά των συνεδριάσεων.

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΔΗΜΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α' ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Άρθρο 106

Αρμοδιότητες του δημοτικού συμβουλίου (Άρθρα 65, 72, 83 και 84 ν.3852/2010)

1. Το δημοτικό συμβούλιο αποφασίζει για όλα τα θέματα που αφορούν το δήμο, εκτός από εκείνα που ανήκουν στην αρμοδιότητα του δημάρχου ή άλλου οργάνου του δήμου ή το ίδιο το δημοτικό συμβούλιο μεταβίβασε σε επιτροπή του.
2. Το δημοτικό συμβούλιο εκφράζει τις θέσεις του σε θέματα τοπικού ενδιαφέροντος και υποχρεούται να παρέχει γκωμη ή στοιχεία όποτε αυτά απαιτείται από την κείμενη νομοθεσία.
3. Αποφασίζει σχετικά με φόρους, τέλη, δικαιώματα και εισφορές σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία καθώς και για ζητήματα ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.
4. Από τη διενέργεια των εκλογών και μέχρι την εγκατάσταση των νέων δημοτικών αρχών, το δημοτικό συμβούλιο αποφασίζει μόνο για θέματα που αναφέρονται σε έκτακτες περιπτώσεις επείγουσας και απρόβλεπτης ανάγκης. Κατά το ίδιο χρονικό διάστημα ο επικυρωμένος από την αρμόδια αρχή προϋπολογισμός του δήμου εκτελείται κανονικά.
5. Το δημοτικό συμβούλιο μπορεί με απόφασή του να μεταβιβάζει στην επιτροπή ποιότητας ζωής αρμοδιότητες του σχετικές με τα αντικείμενό της.
6. Το δημοτικό συμβούλιο με απόφασή του που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του, μπορεί να αναθέτει στα συμβούλια δημοτικών και τοπικών κοινοτήτων την άσκηση συγκεκριμένων αρμοδιοτήτων του, οι οποίες ασκούνται στα όρια της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας, εκτός από την έκδοση κανονιστικών πράξεων, την επιβολή φορών, τελών και δικισωμάτων, τη σύναψη δανείων, τη σύσταση και λειτουργία δημοτικών ιδρυμάτων και λοιπών δημοτικών νομικών προσώπων, καθώς και την εκλογή των μελών των συλλογικών οργάνων που τα διοικούν κα τις αποφάσεις που κατά τις ειδικές διατάξεις λαμβάνονται με ειδική πλειοψηφία των μελών του δημοτικού συμβουλίου.
7. Οι αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου δημοσιεύονται σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 347 του παρόντος.

Άρθρο 107
Εκλογή προεδρείου δημοτικού συμβουλίου
(Άρθρο 64 του ν.3852/2010)

1. Το δημοτικό συμβούλιο συνέρχεται κατά το έτος έναρξης της δημοτικής περιόδου και κατά το τρίτο έτος αυτής για την εκλογή του προεδρείου του.
2. Κατά την έναρξη της δημοτικής περιόδου το δημοτικό συμβούλιο συνέρχεται την πρώτη Κυριακή του μηνός Σεπτεμβρίου, ύστερα από πρόσκληση του πλειοψηφίσαντος συμβούλου του επιτυχόντος συνδυασμού, σύμφωνα με την απόφαση ανακήρυξης του πρωτοδικείου, α οποίος και προεδρεύει. Αν ο πλειοψηφίσας σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού απουσιάζει, τον αντικαθιστά ένας σύμβουλος του ίδιου συνδυασμού, κατά τη σειρά της επιτυχίας που προκύπτει από την απόφαση του δικαστηρίου.
3. Κατά το τρίτο έτος της δημοτικής περιόδου το δημοτικό συμβούλιο συνέρχεται την πρώτη Κυριακή του μηνός Μαρτίου, ύστερα από πρόσκληση του προέδρου του.
4. Αν για οποιοδήποτε λόγο το δημοτικό συμβούλιο δεν συγκληθεί κατά τις παρ. 2 και 3, συνέρχεται χωρίς πρόσκληση την πρώτη Κυριακή του μηνός Σεπτεμβρίου ή του μηνός Μαρτίου αντιστοίχα και ώρα 10:00 πρωινή, στην αίθουσα συνεδριάσεων του δημοτικού συμβουλίου.
5. Το δημοτικό συμβούλιο εκλέγει χωριστά και με μυστική ψηφοφορία τον πρόεδρο, τον αντιπρόεδρο και το γραμματέα του. Ο πρόεδρος προτείνεται από τον πλειοψηφίσαντα συνδυασμό, ο αντιπρόεδρος προτείνεται από τη μείζονα παράταξη της μειοψηφίας και ο γραμματέας από τις λοιπές παρατάξεις της μειοψηφίας και σε περίπτωση που δεν υπάρχουν προτείνεται από την παράταξη της πλειοψηφίας. Ο σύμβουλος που προεδρεύει αναστέλλει τα καθήκοντα του ειδικού γραμματέα του συμβουλίου σε έναν από τους υπαλλήλους του δήμου.
6. Για την εκλογή του προεδρείου του δημοτικού συμβουλίου τηρείται η ακόλουθη διαδικασία:
 - α. Κατά τη συνεδρίαση που έχει οριστεί για την εκλογή του προεδρείου, ο πλειοψηφίσας συνδυασμός εκλέγει μεταξύ των μελών του τον υποψήφιο για το αξίωμα του προέδρου του δημοτικού συμβουλίου. Υποψήφιος για το αξίωμα αυτό εκλέγεται όποιος συγκεντρώσει την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του πλειοψηφίσαντος συνδυασμού. Εάν κανείς από τους ενδιαφερόμενους δεν συγκεντρώσει την απόλυτη πλειοψηφία, τότε η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται. Εάν και κατά τη δεύτερη αυτή ψηφοφορία δεν συγκεντρωθεί η απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του πλειοψηφίσαντος συνδυασμού ή υπάρξει ισοψηφία, τότε διενεργείται και τρίτη ψηφοφορία μεταξύ των δύο επικρατέστερων υποψηφίων. Κατά την τρίτη ψηφοφορία εκλέγεται όποιος συγκεντρώσει τη σχετική πλειοψηφία των παρόντων. Σε περίπτωση ισοψηφίας γίνεται κλήρωση. Την κλήρωση διενεργεί ο προεδρεύων σύμβουλος.
 - β. Στην ίδια συνεδρίαση γίνεται η εκλογή για την ανάδειξη του υποψηφίου για το αξίωμα του αντιπροέδρου και του γραμματέα του δημοτικού συμβουλίου. Οι υποψήφιοι για τα αξιώματα αυτά αναδεικνύονται κατά τον ίδιο τρόπο και με την ίδια διαδικασία που ακολουθείται για την ανάδειξη του προέδρου, ο μεν αντιπρόεδρος από τους συμβούλους της μείζονας μειοψηφίας ο δε γραμματέας από το σύνολο των συμβούλων των λοιπών δημοτικών παρατάξεων. Σε περίπτωση που η μείζον μειοψηφία δεν υποδείξει υποψήφιο αντιπρόεδρο ή η ελάσσων μειοψηφία δεν υποδείξει γραμματέα, αυτοί υποδεικνύονται από την ελάσσονα ή τη μείζονα μειοψηφία αντίστοιχα και σε διαφορετική περίπτωση από την πλειοψηφία.
 - γ. Μετά την εκλογή των υποψηφίων για τα αξιώματα του προεδρείου του δημοτικού συμβουλίου διενεργείται η εκλογή, από το σύνολο των συμβούλων, για την ανάδειξη του προέδρου, του αντιπροέδρου και του γραμματέα του οργάνου. Για να εκλεγεί ο προταθείς πρέπει να συγκεντρώσει την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του δημοτικού συμβουλίου. Εάν κατά την πρώτη ψηφοφορία δεν συγκεντρωθεί η απόλυτη πλειοψηφία του προηγούμενου εδαφίου, διενεργείται δεύτερη ψηφοφορία. Εάν και κατά τη δεύτερη ψηφοφορία δεν συγκεντρωθεί η απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών, τότε διενεργείται και τρίτη ψηφοφορία κατά την οποία αρκεί η ύπαρξη πλειοψηφίας των παρόντων μελών του δημοτικού συμβουλίου.
7. Αν δεν επιτευχθεί εκλογή για οποιονδήποτε λόγο ή η συνεδρίαση ματαιωθεί, επειδή δε σχηματίστηκε απαρτία, η συνεδρίαση επαναλαμβάνεται την επόμενη Κυριακή και εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των ανωτέρω παραγράφων. Αν και στη δεύτερη συνεδρίαση δεν επιτευχθεί εκλογή ή η συνεδρίαση ματαιωθεί, επειδή δε σχηματίστηκε απαρτία, θεωρείται ότι εκλέγονται, ανάλογα με την περίπτωση, πρόεδρος και γραμματέας οι σύμβουλοι του επιτυχόντος συνδυασμού που έλαβαν

κατά σειρά τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης, σύμφωνα με τη δικαστική απόφαση που τους ανακήρυξε. και αντιπρόεδρος ο σύμβουλος του πρώτου επιλαχόντος συνδυασμού της μειοψηφίας που έλαβε τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης σύμφωνα με την ίδια δικαστική απόφαση.

8. Τα πρακτικά της εκλογής διαβιβάζονται μέσα σε προθεσμία πέντε (5) ημερών από τη διενέργεια της εκλογής στον Ελεγκτή Νομιμότητας, ο οποίος αυτεπογγέλτως ή ύστερα από προαφυσγή δημότη ενώπιον του. η οποία ασκείται εντός αποκλειστικής προθεσμίας πέντε (5) ημερών. από τη διενέργεια της εκλογής. αποφαινεται μέσα σε πέντε (5) ημέρες το αργότερο αφότου παρέλαβε τα πρακτικά, για τη νομιμότητα της εκλογής. Κατά της απόφασης του Ελεγκτή νομιμότητας χωρεί προαφυσγή μόνο στα αρμόδια δικαστήρια.

9. Αν ακυρωθεί οποιαδήποτε εκλογή για τα ανωτέρω αξιώματα, η εκλογή επαναλαμβάνεται την Κυριακή που ακολουθεί την πάροδο πέντε (5) ημερών μετά την παραλαβή της ακυρωτικής απόφασης.

10. Η παραίτηση από το αξίωμα του προέδρου, αντιπροέδρου και γραμματέα του δημοτικού συμβουλίου υποβάλλεται στο δημοτικό συμβούλιο και γίνεται οριστική, όταν πληρωθεί η αντίστοιχη θέση. Ο παραιτούμενος παραμένει σύμβουλος και δεν μπορεί να επανεκλεγεί στο ίδιο αξίωμα μέσα στην ίδια θητεία για την οποία έχει εκλεγεί το συγκεκριμένο προεδρείο. Στην ίδια συνεδρίαση το συμβούλιο, μετά την υποβολή της παραίτησης, προβαίνει, κατά περίπτωση στην εκλογή νέου προέδρου, αντιπροέδρου ή γραμματέα κατά την διαδικασία των παραγράφων 5 και 6.

11. Η εκλογή στη θέση του αντιπροέδρου και του γραμματέα του δημοτικού συμβουλίου δε συνεπάγεται κώλυμα συμμετοχής στην οικονομική επιτροπή και επιτροπή ποιότητας ζωής

Άρθρο 108 **Δημοτικές Παρατάξεις** **(Άρθρο 66 του ν.3852/2010)**

1. Τα μέλη του δημοτικού συμβουλίου ανήκουν σε δημοτικές παρατάξεις, ανάλογα με το συνδυασμό με τον οποίο έχουν εκλεγεί.

2. Επικεφαλής της δημοτικής παρατάξης είναι ο σύμβουλος που ήταν υπαψήφιος δήμαρχος και, στην περίπτωση θανάτου, παραίτησης ή αδυναμίας του, ο σύμβουλος που εκλέγεται από την πλειοψηφία των δημοτικών συμβούλων που ανήκουν στην παράταξη.

3. Μέλος του δημοτικού συμβουλίου μπορεί με γραπτή δήλωση του προς το προεδρείο να ανεξαρτητοποιηθεί από τη δημοτική παράταξη, με την οποία έχει εκλεγεί.

4. Εάν η δημοτική παράταξη έχει τουλάχιστον τρία (3) μέλη, με αιτιολογημένη απόφαση και με πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) αυτών, είναι δυνατόν να διαγραφεί σύμβουλος, ο οποίος είναι μέλος της.

5. Το μέλος του δημοτικού συμβουλίου που ανεξαρτητοποιήθηκε ή διαγράφηκε από την παράταξη του δεν μπορεί να ενταχθεί σε άλλη παράταξη και δεν μπορεί να εξακολουθήσει να είναι μέλος του προεδρείου ή της οικονομικής επιτροπής ή της επιτροπής ποιότητας ζωής, όπου εκλέχθηκε ως μέλος της παρατάξης από την οποία ανεξαρτητοποιήθηκε ή διαγράφηκε, καθώς και να ορισθεί ή να παραμείνει αντιδήμαρχος κατά τη διάρκεια της θητείας του. Είναι δυνατή, όμως, η επανένταξη του στην παράταξη από την οποία ανεξαρτητοποιήθηκε ή διαγράφηκε, εφόσον τούτο γίνει δεκτό από το δύο τρίτα (2/3) των μελών, προκειμένου για παρατάξεις που έχουν τουλάχιστον τρία (3) μέλη και από όλα τα μέλη, προκειμένου για παρατάξεις με λιγότερα από τρία (3) μέλη.

6. Για την αποτελεσματικότερη λειτουργία των δημοτικών παρατάξεων η δημοτική αρχή οφείλει να προσχωρεί σε αυτές κατάλληλα εξοπλισμένο χώρο και γραμματειακή υποστήριξη.

Άρθρο 109 **Σύγκληση του δημοτικού συμβουλίου** **(Άρθρο 67 του ν.3852/2010)**

1. Το δημοτικό συμβούλιο συνεδριάζει τουλάχιστον μία φορά το μήνα ύστερα από πρόσκληση του προέδρου, στην οποία αναφέρονται τα θέματα της ημερήσιας διάταξης, συνοδευόμενη από περιληπτική εισήγηση επί των θεμάτων που θα συζητηθούν.

2. α. Ο πρόεδρος καλεί επίσης το συμβούλιο, σύμφωνα με τα ανωτέρω σε συνεδρίαση, όποτε το ζητήσει ο δήμαρχος ή η οικονομική επιτροπή ή η επιτροπή ποιότητας ζωής ή το ένα τρίτο (1/3) τουλάχιστον του συνολικού αριθμού των μελών του συμβουλίου ή το σύνολο των συμβούλων της

μειοψηφίας. Στις δύο τελευταίες περιπτώσεις απαιτείται γραπτή αίτηση, στην οποία αναφέρονται τα θέματα που θα συζητηθούν. Στις περιπτώσεις αυτές τα θέματα αυτά προηγούνται έναντι των λοιπών θεμάτων στη συζήτηση κατά τη συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου. Στις ίδιες περιπτώσεις δεν μπορεί να επανυποβληθεί αίτημα για το ίδιο θέμα, πριν παρέλθουν δύο (2) μήνες, αφότου εκδόθηκε σταθραφική απόφαση του συμβουλίου, εκτός εάν γίνεται επίκληση νεότερων στοιχείων.

β. Αν κατά τον υπολογισμό του ενός τρίτου (1/3) προκύπτει δεκαδικός αριθμός, τότε ο αριθμός αυτός στρογγυλοποιείται στην αμέσως μεγαλύτερη μονάδα εφόσον πρόκειται για υποδιαίρεση μεγαλύτερη ή ίση του ημίσεως (0,5).

γ. Οι συνεδριάσεις που συγκαλούνται ύστερα από αίτημα της οικονομικής επιτροπής ή της επιτροπής ποιότητας ζωής ή το ένα τρίτο (1/3) τουλάχιστον του συνολικού αριθμού των μελών του συμβουλίου δεν μπορεί να είναι περισσότερες από μία, αντίστοιχα, το μήνα. Αν το συμβούλιο δεν κληθεί σε συνεδρίαση το αργότερο μέχρι την έκτη ημέρα από την υποβολή της αίτησης, συνέχεται, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 4 ύστερα από πρόσκληση εκείνων που υπέβαλαν την αίτηση και αποφασίζει για τα θέματα, για τα οποία είχε ζητηθεί η σύγκλησή του.

3. Αν ο πρόεδρος παραλείψει αδικαιολόγητα δύο συνεχείς φορές να καλέσει το συμβούλιο, μπορεί να τεθεί σε αργία και σε περίπτωση υποτροπής μπορεί να κηρυχθεί έκπτωτος από το αξίωμα του προέδρου με απόφαση του Ελεγκτή Νομιμότητας, σύμφωνα με την πειθαρχική διαδικασία του άρθρου 174 του παρόντος.

4. Η πρόσκληση δημοσιεύεται αυθημερόν στην ιστοσελίδα του δήμου και αποστέλλεται ηλεκτρονικά ή ταχυδρομικά ή επιδίδεται μαζί με τις εισηγήσεις στους συμβούλους τρεις (3) τουλάχιστον πλήρεις ημέρες πριν από την ημέρα που ορίζεται για τη συνεδρίαση.

5. Σε κατεπείγουσες περιπτώσεις, η πρόσκληση αυτή μπορεί να επιδοθεί ή να γνωστοποιηθεί την ημέρα της συνεδρίασης. Στην πρόσκληση πρέπει να αναφέρεται ο λόγος για τον οποίο η συνεδρίαση έχει κατεπείγοντα χαρακτήρα. Πριν από τη συζήτηση το συμβούλιο αποφασίζεται για τα κατεπείγοντα θέματα.

6. Στις συνεδριάσεις του συμβουλίου προσκαλείται ο δήμαρχος, αλλιώς η συνεδρίαση είναι άκυρη. Ο δήμαρχος μετέχει στις συζητήσεις του συμβουλίου χωρίς ψήφο. Έχει το δικαίωμα να εκφράζει τις απόψεις του κατά προτεραιότητα. Όταν ο δήμαρχος απουσιάζει ή κωλύεται, αναπληρώνεται νομίμως. Στην περίπτωση όμως αυτή ο αναπληρωτής δεν στερείται του δικαιώματος της ψήφου κατά τη λήψη αποφάσεων από το συμβούλιο.

7. Στις συνεδριάσεις των δημοτικών συμβουλίων λαμβάνουν το λόγο εκτός του δημάρχου και του αρμόδιου αντιδημάρχου, οι επικεφαλής των παρατάξεων κατά σειρά εκλογής και ειδικοί αγορητές ανά θέμα, οι οποίοι ορίζονται από τις παρατάξεις με γραπτή δήλωσή τους στο προεδρείο πριν την έναρξη της συνεδρίασης. Με τον ίδιο τρόπο μπορούν να εγγραφούν ως ομιλητές και δημοτικοί σύμβουλοι που επιθυμούν να τοποθετηθούν ανά θέμα. Με τον κανονισμό λειτουργίας του δημοτικού συμβουλίου, επιβάλλονται αντιστοιχίως χρονικοί περιορισμοί για τις αγορεύσεις και τις συζητήσεις στο δημοτικό συμβούλιο για τον δήμαρχο, τους αντιδημάρχους, τους επικεφαλής των παρατάξεων, τους ειδικούς αγορητές και τα μέλη του δημοτικού συμβουλίου.

8. Ο πρόεδρος καταρτίζει την ημερήσια διάταξη. Στην ημερήσια διάταξη αναγράφονται υποχρεωτικά και όλα τα θέματα που προτείνει ο δήμαρχος, η εκτελεστική επιτροπή, η οικονομική επιτροπή και η επιτροπή ποιότητας ζωής. Το δημοτικό συμβούλιο έχει δικαίωμα να αποφασίζει, μετά από σχετική πρόταση-εισήγηση του προέδρου ή του δημάρχου ή συμβούλου επικεφαλής δημοτικής παράταξης και χωρίς συζήτηση, με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του, ότι ένα θέμα το οποίο δεν είναι γραμμένο στην ημερήσια διάταξη είναι κατεπείγον, να το συζητήσει και να πάρει απόφαση γι' αυτό με την ίδια πλειοψηφία, πριν από την έναρξη της συζήτησης των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης. Στην περίπτωση αυτή ο πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου ορίζει το χρόνο εντός του οποίου θα συζητηθούν τα εκτός της ημερήσιας διάταξης θέματα, εκτός εάν υπάρχει ειδική ρύθμιση στον κανονισμό λειτουργίας του δημοτικού συμβουλίου.

9. Στις συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου προσκαλούνται οι πρόεδροι των τοπικών και δημοτικών κοινοτήτων, καθώς και ο εκπρόσωπος της τοπικής κοινότητας, όταν στην ημερήσια διάταξη περιλαμβάνονται ειδικοί θέματα που αφορούν τις αντίστοιχες κοινότητες. Για τα θέματα αυτά τα ανωτέρω πρόσωπα μετέχουν στη συζήτηση με δικαίωμα ψήφου. Σε περίπτωση μη πρόσκλησης, η σχετική απόφαση του δημοτικού συμβουλίου είναι άκυρη.

10. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις το δημοτικό συμβούλιο μπορεί να συνεδριάζει εκτός της έδρας του, στις τοπικές και δημοτικές κοινότητες. ύστερα από απόφαση των τριών πέμπτων (3/5) του συνόλου των μελών του.

Άρθρο 110
Λειτουργία του δημοτικού συμβουλίου
(Άρθρο 69 του ν.3852/2010)

1. Ο πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου διευθύνει τη συζήτηση και λαμβάνει κάθε κατάλληλο μέτρο για την ευταξία της συνεδρίασης. Μπορεί να ζητήσει και την αποβολή κάθε προσώπου που διαταράσσει τη συνεδρίαση.
2. Αν ο πρόεδρος απουσιάζει ή κωλύεται, τον αναπληρώνει ο αντιπρόεδρος. Αν απουσιάζει ή κωλύεται και ο αντιπρόεδρος, άποιος από τους παρόντες συμβούλους του επιτυχόντος συνδυασμού έχει εκλεγεί με τους περισσότερους σταυρούς σύμφωνα με την απόφαση ανακήρυξης του δικαστηρίου.
3. Κάθε δημοτικός σύμβουλος μπορεί να ζητά από την οικονομική επιτροπή και την επιτροπή ποιότητας ζωής πληροφορίες και συγκεκριμένα στοιχεία, που είναι χρήσιμα για την άσκηση των καθηκόντων του. Ο πρόεδρος της οικείας επιτροπής οφείλει να παρέχει τις πληροφορίες και τα στοιχεία εντός μηνός.
4. Το δημοτικό συμβούλιο δια του προέδρου του δύναται να καλεί στη συνεδρίαση δημοτικούς υπαλλήλους ή ιδιώτες για να του δώσουν πληροφορίες σχετικές με τα θέματα που συζητούνται. Η παρουσία των καλούμενων υπαλλήλων είναι υποχρεωτική και για την παράσταση τους ενώπιον του δημοτικού συμβουλίου καταβάλλεται απαζημίωση αντίστοιχη με εκείνη που λαμβάνουν τα μέλη συλλογικών οργάνων σύμφωνα με το άρθρο 21 του ν. 4024/2011 (Α' 226), όπως κάθε φορά ισχύει.
5. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών μετά από πρόταση της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας, μπορεί να εκδίδεται πρότυπος κανονισμός λειτουργίας του δημοτικού συμβουλίου, ο οποίος δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Με βάση τον πρότυπο κανονισμό, το δημοτικό συμβούλιο καταρτίζει, με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του, τον κανονισμό λειτουργίας του. Αν δεν έχει θεσπισθεί κανονισμός λειτουργίας από το δημοτικό συμβούλιο, τότε ισχύει ο εν λόγω πρότυπος κανονισμός.

Άρθρο 111
Τόπος συνεδρίασης, απαρτία και λήψη αποφάσεων
(Άρθρο 96 του ν.3463/2006)

1. Οι συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου είναι δημόσιες και γίνονται στο δημοτικό κατάστημα με την προεδρία του προέδρου του δημοτικού συμβουλίου. Το δημοτικό συμβούλιο με πλειοψηφία των τεσσάρων πέμπτων (4/5) των μελών του και με αιτιολογημένη απόφαση, η οποία σταγγέλλεται σε δημόσια συνεδρίαση, μπορεί να συνεδριάζει κεκλεισμένων των θυρών. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις το δημοτικό συμβούλιο μπορεί με την πλειοψηφία του συνόλου των μελών του να αποφασίζει να συνεδριάζει μόνιμα ή κατά περίπτωση σε άλλο κατάλληλο οίκημα της έδρας, αν κρίνει ότι το δημοτικό κατάστημα είναι ακατάλληλο ή δεν επαρκεί για τη συγκεκριμένη περίπτωση. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις το δημοτικό συμβούλιο μπορεί να συνεδριάζει και σε δημοτικές ή τοπικές κοινότητες εκτός της έδρας του, εφόσον τούτο αποφασισθεί από τα τρία πέμπτα (3/5) του συνόλου των μελών του.
2. Το συμβούλιο έχει απαρτία εφόσον τα παρόντα μέλη είναι περισσότερα από τα απόντα.
3. Αν μετά από δύο συνεχείς προσκλήσεις το συμβούλιο δεν έχει απαρτία, συνεδριάζει ύστερα από τρίτη πρόσκληση και λαμβάνει αποφάσεις μόνο για τα θέματα που είχαν εγγραφεί στην αρχική ημερήσια διάταξη, εφόσον τα μέλη που είναι παρόντα αποτελούν το ένα τρίτο (1/3) τουλάχιστον του συνολικού αριθμού των μελών του. Στην τρίτη πρόσκληση γίνεται ειδική αναφορά των ανωτέρω.
4. Το συμβούλιο λαμβάνει τις αποφάσεις του με την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων, αν δεν υπάρχει άλλη διάταξη που ορίζει διαφορετικό. Σε περίπτωση ισοψηφίας επικρατεί η ψήφος του προέδρου εκτός εάν η ψηφοφορία είναι μυστική, οπότε αυτή επαναλαμβάνεται για μία ακόμα φορά, η τυχόν δε νέα ισοψηφία ισοδυναμεί με απόρριψη. Εάν κατά τον υπολογισμό της πλειοψηφίας προκύπτει δεκαδικός αριθμός άνω του ημίσεως της μονάδας τότε αυτός στραγγυλοποιείται στην αμέσως μεγαλύτερη μονάδα.

5. Αν κάποιο μέλος του συμβουλίου αρνηθεί ψήφο ή δώσει λευκή ψήφο, λογίζεται ως παρόν κατά τη συνεδρίαση και τόσο η άρνηση όσο και η λευκή ψήφος λογίζονται ως αρνητικές ψήφοι.

6. Τα μέλη του συμβουλίου που ήταν παρόντα κατά την έναρξη της συνεδρίασης και με την παρουσία τους υπήρξε απαρτία, και αν ακόμα αποχωρήσουν μεταγενέστερα, λογίζονται ως παρόντα μέχρι το τέλος της συνεδρίασης για την ύπαρξη απαρτίας. Η απαρτία αυτή θεωρείται ότι συντρέχει για όλα τα θέματα που περιλαμβάνονται στην ημερήσια διάταξη της συνεδρίασης. Στην περίπτωση αυτή για τη λήψη απόφασης για κάθε συγκεκριμένο θέμα η απαιτούμενη πλειοψηφία υπολογίζεται επί των πραγματικά παρόντων μελών κατά τη ψηφοφορία.

7. Επιτρέπεται, ύστερα από απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, η ραδιοφωνική, τηλεοπτική ή μέσω διαδικτύου κάλυψη των συνεδριάσεων του δημοτικού συμβουλίου είτε απευθείας είτε με μαγνητοσκόπηση.

Άρθρο 112 **Πρακτικά συνεδρίασης** **(Άρθρο 97 του ν.3463/2006)**

1. Στη συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου τηρούνται πρακτικά με ευθύνη του γραμματέα του δημοτικού συμβουλίου και δημοτικού υπαλλήλου. Τα πλήρη πρακτικά καταρτίζονται με τη βοήθεια μαγνητοφωνικής ή μαγνητοσκοπικής συσκευής ή με κάθε άλλο πρόσφορο ηλεκτρονικό μέσο. Ο δημοτικός υπάλληλος κρατεί παράλληλα και πρόχειρα συνοπτικά πρακτικά.

2. Τα απομαγνητοφωνημένα ή απομαγνητοσκοπημένα κείμενα αποτυπώνονται και αποθηκεύονται με ηλεκτρονικό τρόπο και τηρούνται με ευθύνη του γραμματέα του δημοτικού συμβουλίου, ο οποίος οφείλει το αργότερο εντός δύο (2) μηνών από τη συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου έπειτα από έγγραφη εντολή του προέδρου του δημοτικού συμβουλίου να τα αναρτήσει στην ιστοσελίδα του δήμου, με περίληψη της αντίστοιχης ημερήσιας διάταξης.

3. Η μη τήρηση των πρακτικών σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους ή η αλλοίωσή τους, καθώς και η μη εμπρόθεσμη ανάρτησή τους στην ιστοσελίδα συνιστούν πειθαρχικό παράπτωμα για τον πρόεδρο και το γραμματέα του δημοτικού συμβουλίου, καθώς και για το δημοτικό υπάλληλο.

4. Τα πρακτικά, πλήρη ή συνοπτικά, κάθε συνεδρίασης παίρνουν ιδιαίτερο αύξοντα αριθμό, με διακεκριμένη αριθμηση για κάθε δημοτικό έτος. Πρακτικό συντάσσεται και όταν η συνεδρίαση μεταιώνεται για οποιονδήποτε λόγο. Κάθε απόφαση του δημοτικού συμβουλίου παίρνει ιδιαίτερο αριθμό και στην αρχή κάθε χρόνου γίνεται νέα αριθμηση των αποφάσεων αυτών.

5. Το αργότερο σε πέντε (5) ημέρες από τη συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου δημοσιεύεται πίνακας, στον οποίο σημειώνονται τα θέματα που συζητήθηκαν, ο αριθμός των αποφάσεων και περίληψη του περιεχομένου τους. Ο πίνακας αυτός αναρτάται στην επίσημη ιστοσελίδα του δήμου και στο δημοτικό κατάστημα. Εφαρμοζομένων και των επί μέρους διατάξεων που προβλέπουν ειδικό τρόπο για τη δημοσίευση των αποφάσεων του δημοτικού συμβουλίου.

6. Επιτρέπεται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις η ανάθεση δημόσιας σύμβασης παραχής υπηρεσιών και προμήθειας αντίστοιχου λογισμικού για την απομαγνητοφώνηση των πρακτικών των συνεδριάσεων του δημοτικού συμβουλίου.

Άρθρο 113 **Επιτροπές** **(Άρθρο 70 του ν.3852/2010)**

1. Το δημοτικό συμβούλιο με τον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας του μπορεί να συγκρατεί επιτροπές για την επεξεργασία και εισήγηση θεμάτων της αρμοδιότητάς του. Ειδικότερα στους τουριστικούς δήμους συγκρατείται επιτροπή για την επεξεργασία και εισήγηση στα δημοτικά συμβούλια θεμάτων τουριστικής ανάπτυξης και προβολής του δήμου.

2. Στις επιτροπές προεδρεύει δημοτικός σύμβουλος που ορίζεται με την απόφαση της συγκρότησης. Σε αυτές μετέχουν σύμβουλοι που προτείνονται από όλες τις δημοτικές παρατάξεις του δημοτικού συμβουλίου, υπάλληλοι της αρμόδιας διεύθυνσης του δήμου, καθώς και ιδιώτες εμπειρογνώμονες και εκπρόσωποι κοινωνικών φορέων της περιοχής.

3. Με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου που λαμβάνεται με την πλειοψηφία των δυο τρίτων (2/3) του συνόλου των μελών του, είναι δυνατή η καταβολή εξόδων κίνησης και ημερήσιας αποζημίωσης, σε

ιδιώτες μέλη επιτροπών, που συγκροτούνται από το συμβούλιο, για μετακινήσεις στο εσωτερικό και στα εξωτερικά, οι οποίες γίνονται για εκτέλεση υπηρεσίας, σχετικής με τα έργα τους. Το ύψος της ημερήσιας αποζημίωσης για τις μετακινήσεις στα εσωτερικά και το ύψος της ημερήσιας αποζημίωσης και τα έξοδα κίνησης στα εξωτερικά καθορίζονται σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες σχετικές διατάξεις.

4. Θέματα που έχουν εγγραφεί στην ημερήσια διάταξη, ύστερα από πρόταση του δημάρχου, μπορούν να παραπεμφθούν σε επιτροπή μόνο με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, με την οποία καθορίζεται και προθεσμία για την υποβολή σχετικής μελέτης ή εισήγησης. Θέματα που εισάγει προς συζήτηση η οικονομική ή η επιτροπή ποιότητας ζωής, δεν παραπέμπονται σε επιτροπή. Πλην των ανωτέρω θεμάτων, ο πρόεδρος δύναται να παραπέμπει σε επιτροπή οποιοδήποτε άλλο θέμα και πριν από την εγγραφή του στην ημερήσια διάταξη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ-ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ

Άρθρο 114

Εκτελεστική επιτροπή - Αρμοδιότητες (Άρθρα 62 και 63 ν.3852/2010)

1. Σε όλους τους δήμους που έχουν περισσότερους από έναν αντιδήμαρχο συνιστάται εκτελεστική επιτροπή, στην οποία μετέχουν ο δήμαρχος και οι αντιδήμαρχοι.
2. Πρόεδρος της εκτελεστικής επιτροπής είναι ο δήμαρχος. Σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματος του δημάρχου στην εκτελεστική επιτροπή προεδρεύει ο αντιδήμαρχος που έχει οριστεί αναπληρωτής του και σε περίπτωση μη ορισμού ο αντιδήμαρχος που εγγράφεται πρώτος στην απόφαση διορισμού των αντιδημάρχων. Στις συνεδριάσεις καλείται ο πρόεδρος του συμβουλίου της τοπικής ή δημοτικής κοινότητας ή ο εκπρόσωπος της τοπικής κοινότητας αντίστοιχα, όταν συζητείται θέμα που την αφορά ειδικά, καθώς και οι πρόεδροι των νομικών προσώπων του δήμου και άλλοι υπηρεσιακοί παράγοντες όποτε τούτο κρίνεται αναγκαίο.
3. Η εκτελεστική επιτροπή ασκεί τις ακόλουθες αρμοδιότητες:
 - α. Καταρτίζει και εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο το επιχειρησιακό πρόγραμμα, καθώς και το ετήσιο πρόγραμμα δράσης του δήμου
 - β. Καταρτίζει και εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο το πρόγραμμα επενδύσεων του δήμου κα: παρακολουθεί την υλοποίησή του.
 - γ. Συγκεντρώνει και αξιολογεί τις προτάσεις των υπηρεσιών του δήμου στο πλαίσιο της προετοιμασίας για την κατάρτιση του προϋπολογισμού και εισηγείται το προσχέδιο του προϋπολογισμού και το ετήσιο πρόγραμμα δράσης προς την οικονομική επιτροπή.
 - δ. Εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο το σχέδιο:
 - δα. Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας
 - δβ. Κανονισμού λειτουργίας υπηρεσιών
 - δγ. Κανονισμού μέτρησης και αξιολόγησης της απόδοσης των δημοτικών υπηρεσιών κατά την ισχύουσα νομοθεσία.
 - ε) Εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο σχέδια Χάρτας Δικαιωμάτων και Υπαχρεώσεων Δημοτών και Κατοίκων και μεριμνά για την έκδοση, ενημέρωση και διακίνηση του Οδηγού του Δημότη, στον οποίο περιγράφονται οι διαδικασίες, οι άροι και οι προϋποθέσεις παροχής των υπηρεσιών του δήμου σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή.
 - στ) Εισηγείται τα σχέδια αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών και φυσικών καταστροφών, σε εναρμόνιση με τα αντίστοιχα σχέδια της περιφέρειας και της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας.
 - ζ) Παρακολουθεί και συντονίζει τη δράση των νομικών προσώπων και υπηρεσιών του δήμου κα: ενημερώνει σχετικά το δημοτικό συμβούλιο
 - η) Καταρτίζει τον κανονισμό λειτουργίας της.
 - θ) Αποφασίζει για την κατανομή των πιστώσεων για την κάλυψη των λειτουργικών αναγκών των σχολικών μονάδων, την εκτέλεση έργων και προμηθειών, την εκμετάλλευση σχολικών κυλικείων καθώς και τη λήψη κάθε άλλου μέτρου που κρίνεται αναγκαίο για τη στήριξη της διοικητικής λειτουργίας των σχολικών μονάδων.

Άρθρο 115
Οικονομική επιτροπή - Αρμοδιότητες
(Άρθρο 72 του ν.3852/2010)

1. Η οικονομική επιτροπή είναι όργανο παρακολούθησης και ελέγχου της οικονομικής λειτουργίας του δήμου. Ειδικότερα έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α. Συντάσσει τον προϋπολογισμό του δήμου.

β. Ελέγχει την υλοποίηση του προϋπολογισμού και υποβάλλει ανά τρίμηνο έκθεση προς το δημοτικό συμβούλιο στην οποία παρουσιάζεται η κατάσταση των εσόδων και εξόδων του δήμου. Η έκθεση αυτή στην οποία καταχωρούνται και τυχόν παρατηρήσεις της μειοψηφίας, δημοσιεύεται υπαχρεωτικά στην ιστοσελίδα του δήμου.

γ. Καταρτίζει, επεξεργάζεται και προελέγχει τον απολογισμό

δ. Αποφασίζει για την έγκριση των δαπανών και τη διάθεση των πιστώσεων του προϋπολογισμού, εκτός από εκείνες για τις οποίες δεν απαιτείται απόφαση, καθώς επίσης αποφασίζει αιτιολογημένα και για τις περιπτώσεις απευθείας ανάθεσης προμηθειών, παροχής υπηρεσιών, εκπόνησης μελετών και εκτέλεσης έργων σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις.

ε. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 4, καταρτίζει τους όρους, συντάσσει τη διακήρυξη και κατακυρώνει όλες τις δημοπρασίες σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία Για τη διεξαγωγή των δημοπρασιών και την αξιολόγηση των προσφορών συγκροτεί επιτροπές από δημοτικούς ή δημόσιους υπαλλήλους ή ειδικούς επιστημονες

στ. Μελετά την ανάγκη συνάψεως δανείων, καταρτίζει τους όρους τους και εισηγείται σχετικά στο δημοτικό συμβούλιο

ζ. Εισηγείται προς το δημοτικό συμβούλιο θέματα σχετικά με φόρους, τέλη, δικαιώματα και εισφορές.

η. Αποφασίζει για την αποδοχή κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών.

θ. Εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο ετήσιο σχέδιο διαχείρισης και αξιοποίησης της περιουσίας του δήμου, την εκποίηση και εκμίσθωση κινητών πραγμάτων και την καταστροφή αντικειμένων που δεν έχουν καμιά αξία. Παρακαλούθει την υλοποίηση του εν λόγω σχεδίου και ενημερώνει το δημοτικό συμβούλιο.

ι. Εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο τα σχέδια κανονιστικών αποφάσεων του δήμου, με την επιφύλαξη των διατάξεων της περ. ε. της παρ 1β, του άρθρου 116, και παρακαλούθει την υλοποίηση τους

ια. Αποφασίζει για την υποβολή προσφυγών στις διοικητικές αρχές.

ιβ. Αποφασίζει για την άσκηση όλων των ενδίκων βοηθημάτων και των ενδίκων μέσων.

ιγ. Αποφασίζει για το δικαστικό συμβιβασμό και τον εξώδικο συμβιβασμό ή κατάργηση δίκης που έχουν αντικείμενο μέχρι του ποσού των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ και εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο για τον εξώδικο συμβιβασμό ή την κατάργηση δίκης που έχουν αντικείμενο που υπερβαίνει το παραπάνω ποσό.

ιδ. Αποφασίζει για την πρόσληψη πληρεξουσίου δικηγόρου και για την ανάκληση της πληρεξουσιότητας του σε όσους δήμους είτε δεν έχουν προσληφθεί δικηγόροι με μηνιαία αντιμισθία, είτε αυτοί που έχουν προσληφθεί δεν έχουν δικαίωμα και παρίστανται σε ανώτατα δικαστήρια. Μπορεί επίσης να αναθέτει την παροχή γνωμοδοτήσεων, μόνο εφόσον δεν έχουν προσληφθεί δικηγόροι με μηνιαία αντιμισθία. Με απόφαση της είναι δυνατή, κατ' εξαίρεση, η ανάθεση σε δικηγόρο εξώδικου ή δικαστικού χειρισμού, ανά υπόθεση, ζητημάτων, τα οποία έχουν ιδιαίτερη σημασία για τα συμφέροντα του δήμου και απαιτούν εξειδικευμένη γνώση ή εμπειρία. Στις περιπτώσεις αυτές η αμοιβή του δικηγόρου ορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 34θ.

ιε. Καθορίζει το ανώτατο όριο δαπάνης κηδείας δημάρχων και των εν ενεργεία δημοτικών συμβούλων

2. α. Για τις περιπτώσεις ιβ, ιγ και ιδ της προηγούμενης παραγράφου η απόφαση λαμβάνεται ύστερα από γνωμοδότηση δικηγόρου, η ανυπαρξία της οποίας συνεπάγεται ακυρότητα της απόφασης. Προκειμένου για μισθολογικές απαιτήσεις κάθε μορφής, περιλαμβανομένων και των επιδομάτων, δεν είναι δυνατή η παραιτήση από την άσκηση τακτικών ενδίκων μέσων, ο δικαστικός ή εξώδικος συμβιβασμός και η κατάργηση δίκης, εκτός από τις περιπτώσεις που το νομικό ζήτημα έχει κριθεί με απόφαση ανωτάτου δικαστηρίου.

β. Η ρύθμιση της παραγράφου 2α ισχύει και όταν αποφασίζει σχετικά το δημοτικό συμβούλιο, λόγω υπέρβασης του αντικείμενου των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ της περίπτωσης ιγ της προηγούμενης παραγράφου.

3. Το δημοτικό συμβούλιο μπορεί για θέματα ιδιαίτερα σοβαρά, με ειδική αιτιολογία και με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του, να αποφασίζει ότι θα ασκήσει το ίδιο αρμοδιότητες των προηγούμενων παραγράφων.

4. Η οικονομική επιτροπή με ειδική απόφαση, που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών της, μπορεί να παραπέμπει συγκεκριμένο θέμα της αρμοδιότητάς της στο δημοτικό συμβούλιο για τη λήψη απόφασης, εφόσον κρίνει ότι αυτό επιβάλλεται από την ιδιαίτερη σοβαρότητά του.

5. Όπου στις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας αναφέρεται ως αρμόδια όργανο η δημορχιακή επιτροπή, τις αρμοδιότητές της ασκεί η οικονομική επιτροπή, εκτός από εκείνες που ανήκουν εκ του νόμου στις αρμοδιότητες άλλου οργάνου.

Άρθρο 116

Επιτροπή ποιότητας ζωής - Αρμοδιότητες (Άρθρο 73 του ν.3852/2010)

1. Η επιτροπή ποιότητας ζωής συνιστάται σε δήμους άνω των είκοσι χιλιάδων (20.000) κατοίκων. Κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων της λαμβάνει ειδική μέριμνα για το σχεδιασμό δράσεων που σταβλέπουν στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής και εν γένει την εξυπηρέτηση των ατόμων με αναπηρίες. Ειδικότερα:

α. Είναι αρμόδια, με την επιφύλαξη του άρθρου 131 του παρόντος, για:

αα. Τη χορήγηση προέγκρισης ίδρυσης καταστημάτων και επιχειρήσεων.

αβ. Την ανάκληση ή την οριστική αφαίρεση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας των καταστημάτων, επιχειρήσεων και λοιπών εγκαταστάσεων και δραστηριοτήτων αρμοδιότητας του δήμου.

αγ. Τη χορήγηση ή ανάκληση της άδειας λειτουργίας μουσικής.

β. Εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο:

βα. Θέματα σχετικά με τον καθορισμό χρήσεων γης

ββ. Θέματα σχετικά με ρυθμιστικά σχέδια προγραμματισμού εφαρμογής ρυθμιστικών σχεδίων, οικιστική οργάνωση ανακτών πόλεων, εφαρμογή ΓΠΣ, πολεοδομικές μελέτες, ανάπλαση περιοχών, πολεοδομικές παρεμβάσεις, χρηματοδότηση προγραμμάτων ανάπτυξης, ανασυγκρότηση υποβαθμισμένων περιοχών, πολεοδομική αναμόρφωση προβληματικών περιοχών, αποζημίωση ρυμοτομούμενων, πολεοδομικές ρυθμίσεις, εισφορά σε γη ή σε χρήμα, περιεχές ειδικά ρυθμιζόμενης πολεοδόμητης και έγκριση πολεοδομικών μελετών.

βγ. Τη λήψη αποφάσεων για θέματα προστασίας του περιβάλλοντος.

βδ. Τη λήψη αποφάσεων για θέματα χωροθέτησης κοιμητηρίων, κατά τις προβλέψεις του ν. 2508/1997 (Α' 124), κέντρων αποτέφρωσης νεκρών, καθώς και άλλων σχετικών με το αντικείμενο αρμοδιοτήτων.

βε. Το σχέδιο κανονιστικών αποφάσεων των άρθρων 104.

2. Το δημοτικό συμβούλιο μπορεί για θέματα ιδιαίτερα σοβαρά με ειδική αιτιολογία και με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του, να αποφασίζει ότι θα ασκήσει το ίδιο αρμοδιότητες των προηγούμενων παραγράφων.

3. Η επιτροπή ποιότητας ζωής με ειδική απόφαση που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών της μπορεί να παραπέμπει συγκεκριμένο θέμα της αρμοδιότητάς της στο δημοτικό συμβούλιο για τη λήψη απόφασης, εφόσον κρίνει ότι αυτό επιβάλλεται από την ιδιαίτερη σοβαρότητα του.

4. Στους δήμους που δε συνιστάται επιτροπή ποιότητας ζωής τις αρμοδιότητές της ασκεί η οικονομική επιτροπή.

Άρθρο 117

Εκλογή οικονομικής επιτροπής και επιτροπής ποιότητας ζωής (Άρθρο 74 του ν.3852/2010)

1. Η οικονομική επιτροπή και η επιτροπή ποιότητας ζωής αποτελούνται από τον δήμαρχο ή τον οριζόμενο από αυτόν αντιδήμαρχο, ως πρόεδρο και από έξι (6) μέλη, αν το συμβούλιο έχει έως και είκοσι επτά (27) μέλη, οκτώ (8) μέλη, αν το συμβούλιο έχει έως και σαράντα πέντε (45) μέλη, και δέκα

(10) μέλη, αν το συμβούλιο έχει πάνω από σαράντα πέντε (45) μέλη. Δύο (2) μέλη στις επταμελείς, τρία (3) μέλη στις εννεαμελείς και τέσσερα (4) μέλη στις ενδεκαμελείς επιτροπές εκλέγονται από τις δημοτικές παρατάξεις της μειοψηφίας. Η θητεία των επιτροπών είναι διάρκειας έτη.

2. Το δημοτικό συμβούλιο, μετά την εκλογή του προεδρείου κατά τις ημερομηνίες που ορίζονται στις παρ. 2, 3, και 4 του άρθρου 107 και κατά τη διάρκεια της ίδιας συνεδρίασης, εκλέγει μεταξύ των μελών του με μυστική ψηφοφορία τα μέλη της οικονομικής επιτροπής και της επιτροπής ποιότητας ζωής, υπό την προεδρία του νεοεκλεγέντος προέδρου του δημοτικού συμβουλίου. Πρώτα εκλέγονται τα μέλη της οικονομικής επιτροπής και στη συνέχεια τα μέλη της επιτροπής ποιότητας ζωής. Δεν επιτρέπεται να εκλεγεί μέλος της οικονομικής επιτροπής ή της επιτροπής ποιότητας ζωής ο πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου.

3. Για την εκλογή των μελών των επιτροπών τηρείται η ακόλουθη διαδικασία:

α. Κατά τη συνεδρίαση ο πλειοψηφής συνδυασμός εκλέγει μεταξύ των μελών του τους υποψηφίους για μέλη των επιτροπών, ισάριθμους με τις θέσεις που του αναλογούν. Υποψήφιοι για το αξίωμα αυτό εκλέγονται όσοι συγκεντρώσουν τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης. Σε περίπτωση ισοψηφίας διενεργείται κλήρωση από τον πρώτο σε σταυρούς δημοτικό σύμβουλο του επιτυχόντος συνδυασμού, ο οποίος δεν είναι υποψήφιος. Οι σύμβουλοι εκφράζουν την προτίμησή τους θέτοντας σταυρούς προτίμησης μέχρι τον αριθμό των προς πλήρωση θέσεων. Η ίδια διαδικασία ακολουθείται από το σύνολο των παρατάξεων της μειοψηφίας για την πλήρωση των θέσεων που της αναλογούν.

β. Μετά την εκλογή των υποψηφίων μελών των επιτροπών, κατά τα ανωτέρω, διενεργείται η εκλογή από το σύνολο των συμβούλων για την ανάδειξη των τακτικών μελών των επιτροπών. Για να εκλεγούν οι προταθέντες πρέπει να συγκεντρώσουν την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του δημοτικού συμβουλίου. Εάν κατά την πρώτη ψηφοφορία δεν συγκεντρωθεί η απόλυτη πλειοψηφία του προηγούμενου εδαφίου, διενεργείται δεύτερη ψηφοφορία. Η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται για τις θέσεις για τις οποίες δεν επιτυγχάνεται απόλυτη πλειοψηφία. Εάν και κατά τη δεύτερη ψηφοφορία δεν συγκεντρωθεί η απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών, τότε θεωρείται ότι εκλέγονται αυτά που έχουν προταθεί για τις ανωτέρω θέσεις.

γ. Στην ίδια συνεδρίαση και με τον ίδιο τρόπο εκλέγονται για την οικονομική επιτροπή και αντιστοίχως, για την επιτροπή ποιότητας ζωής, πέντε (5) αναπληρωματικά μέλη, αν η επιτροπή αποτελείται από επτά (7) ή εννέα (9) μέλη και έξι (6) αναπληρωματικά μέλη στις ενδεκαμελείς. Από τα αναπληρωματικά μέλη δύο (2) για τις επταμελείς και τις εννεαμελείς και τρία (3) για τις ενδεκαμελείς εκλέγονται από το σύνολο των μελών των δημοτικών παρατάξεων της μειοψηφίας για την αναπλήρωση των τακτικών μελών που εκπροσωπούν τη μειοψηφία του δημοτικού συμβουλίου. Με την ίδια διαδικασία εκλέγονται νέο αναπληρωματικά μέλη σε περίπτωση που έχει εξαντληθεί ο αριθμός τούτων ανά κατηγορία.

δ. Αν από τις δημοτικές παρατάξεις της μειοψηφίας δεν υπάρξει υποψήφιος, τότε στη θέση τους εκλέγεται σύμβουλος της δημοτικής παράταξης της πλειοψηφίας.

4. Αν δεν επιτευχθεί εκλογή για οποιονδήποτε λόγο ή η συνεδρίαση ματαιωθεί, επειδή δεν σχηματίστηκε απαρτία, η συνεδρίαση επαναλαμβάνεται την επόμενη Κυριακή και εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των παραγράφων 2 και 3. Αν και στη δεύτερη συνεδρίαση δεν επιτευχθεί εκλογή ή η συνεδρίαση ματαιωθεί, επειδή δεν σχηματίστηκε απαρτία, θεωρείται ότι εκλέγονται για μέν την οικονομική επιτροπή ανάλογα με την περίπτωση, για τις θέσεις της πλειοψηφίας οι σύμβουλοι που έλαβαν κατά σειρά τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης στη δημοτική παράταξη της πλειοψηφίας σύμφωνα με τη δικαστική απόφαση που τους ανακήρυξε, και για τις θέσεις της μειοψηφίας εκείνοι που στην πρώτη σε ψηφους δημοτική παράταξη της μειοψηφίας έλαβαν τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης σύμφωνα με την ίδια δικαστική απόφαση, για δε την επιτροπή ποιότητας ζωής οι αμέσως επόμενοι κατά σειρά, στις αντίστοιχες κατηγορίες.

5. Τα πρακτικά της εκλογής διαβιβάζονται μέσα σε προθεσμία πέντε (5) ημερών από τη διενέργεια της εκλογής στον Ελεγκτή Νομιμότητας, ο οποίος αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από προσφυγή δημότη ενώπιόν του, η οποία ασκείται εντός αποκλειστικής προθεσμίας πέντε (5) ημερών από τη διενέργεια της εκλογής, αποφαινεται, μέσα σε πέντε (5) ημέρες το οργότερο αφότου παρέλαβε τα πρακτικά, για τη νομιμότητα της εκλογής. Κατά της απόφασης του Ελεγκτή Νομιμότητας χωρεί προσφυγή μόνο ενώπιον του αρμόδιου δικαστηρίου.

6. Οι επιτροπές στην πρώτη συνεδρίαση μετά την εκλογή τους εκλέγουν μεταξύ των μελών τους, με φανερή ψηφοφορία, τον αντιπρόεδρο, ο οποίος προέρχεται από τη μειοψηφία, και σε περίπτωση μη υποβολής υποψηφιάτητας αντιπροέδρου από τη μειοψηφία τότε προτείνεται μέλος της πλειοψηφίας του δημοτικού συμβουλίου. Δικαίωμα ψήφου στην περίπτωση αυτή έχει και ο πρόεδρος της επιτροπής.

7. Τα αναπληρωματικά μέλη ανά κατηγορία, με τη σειρά της εκλογής τους, παίρνουν τις θέσεις των τακτικών μελών που μένουν κενές κατά τη διάρκεια της θητείας. Όταν τα μέλη της πλειοψηφίας παραιτηθούν κατά τη διάρκεια της θητείας και δεν υπάρχει αντικαταστάτης τους, τη θέση τους καταλαμβάνουν τα μέλη της πλειοψηφίας.

8. Όταν τα μέλη της οικονομικής επιτροπής ή της επιτροπής ποιότητας ζωής παύουν για οποιονδήποτε λόγο να είναι μέλη των αντίστοιχων δημοτικών παρατάξεων, εκπίπτουν αυτοδικαίως από την οικονομική επιτροπή ή την επιτροπή ποιότητας ζωής και αντικαθίστανται σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου αυτού.

9. Στο τελευταίο έτος της δημοτικής περιόδου γίνεται εκλογή μελών της οικονομικής επιτροπής και της επιτροπής ποιότητας ζωής μόνο αν τα μέλη των επιτροπών που έχουν απομείνει δεν αρκούν για την ύπαρξη σπαρτίας.

Άρθρο 118

Λειτουργία της οικονομικής επιτροπής και της επιτροπής ποιότητας ζωής (Άρθρο 75 του ν.3852/2010)

1. Οι επιτροπές έχουν απαρτία, εφόσον τα μέλη που είναι παρόντα είναι περισσότερα από αυτά που απουσιάζουν. Οι επιτροπές συνεδριάζουν δημόσια και αποφασίζουν με την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων. Σε περίπτωση ισοψηφίας επικρατεί η ψήφος του προέδρου. Αν σε δύο συνεχείς συνεδριάσεις δεν επιτυγχάνεται απαρτία ή απόλυτη πλειοψηφία, αρμόδια να λάβει απόφαση όργανο είναι το δημοτικό συμβούλιο.

2. Αν ο πρόεδρος της επιτροπής απουσιάζει ή κωλύεται, προεδρεύει ο αντιπρόεδρος και σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματος του αντιπροέδρου το μέλος της πλειοψηφίας, το οποίο έχει εκλεγεί με τις περισσότερες ψήφους. Αν απουσιάζουν ή κωλύονται τακτικά μέλη, καλούνται τα αναπληρωματικά με τη σειρά της εκλογής τους.

3. Ο πρόεδρος καταρτίζει την ημερήσια διάταξη. Στην ημερήσια διάταξη αναγράφονται υποχρεωτικό και όλα τα θέματα που προτείνει ο δήμαρχος. Η επιτροπή μπορεί να αποφασίζει με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών της ότι συγκεκριμένο θέμα το οποίο δεν έχει εγγραφεί στην ημερήσια διάταξη είναι κατεπείγον, να το συζητηθεί και να λαμβάνει απόφαση γι' αυτό με την ίδια πλειοψηφία, πριν από την έναρξη της συζήτησης των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης.

4. Αν ένα μέλος της επιτροπής απουσιάζει αδικαιολόγητα από τρεις (3) τουλάχιστον συνεχείς συνεδριάσεις, το δημοτικό συμβούλιο με πράξη του το αντικαθιστά.

5. Ο πρόεδρος της επιτροπής καλεί τα μέλη της σε συνεδρίαση με γραπτή πρόσκληση, στην οποία αναφέρονται τα θέματα της ημερήσιας διάταξης, όποτε το ζητήσει ο δήμαρχος ή το ένα τρίτο (1/3) τουλάχιστον του συνολικού αριθμού των μελών της. Στην τελευταία περίπτωση απαιτείται γραπτή αίτηση, στην οποία αναφέρονται τα θέματα που θα συζητηθούν. Στην ίδια περίπτωση δεν μπορεί να επανυποβληθεί αίτημα για το ίδιο θέμα, πριν παρέλθει δίμηνο, αφότου εκδόθηκε απαρριπτική απόφαση της επιτροπής, εκτός εάν γίνεται επίκληση νεότερων στοιχείων. Αν κατά τον υπολογισμό του ενός τρίτου (1/3) προκύπτει δεκαδικός αριθμός, τότε ο αριθμός αυτός στρογγυλοποιείται στην αμέσως μεγαλύτερη μονάδα εφόσον πρόκειται για υποδιάρθρωση μεγαλύτερη η ίση του ημίσεως (0,5). Αν η επιτροπή δεν προσκληθεί το αργότερο έξι (6) ημέρες μετά την υποβολή της αίτησης, συνέρχεται ύστερα από πρόσκληση εκείνων που υπέβαλαν την αίτηση και αποφασίζει για τα θέματα, για τα οποία είχε ζητηθεί η σύγκλησή της. Η αδικαιολόγητη παράλειψη του προέδρου για δυο συνεχείς φορές να καλέσει την οικονομική ή την επιτροπή ποιότητας ζωής αποτελεί σοβαρή παράβαση καθήκοντος.

6. Η πρόσκληση δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα του δήμου. Η πρόσκληση επιδίδεται ή γνωστοποιείται στα μέλη τρεις (3) τουλάχιστον πλήρεις ημέρες πριν από την ημέρα που ορίζεται για τη συνεδρίαση. Σε κατεπευγουσες περιπτώσεις, η πρόσκληση αυτή μπορεί να επιδοθεί ή να γνωστοποιηθεί την ημέρα της συνεδρίασης. Στην πρόσκληση πρέπει να αναφέρεται ο λόγος για τον οποίο η συνεδρίαση έχει κατεπείγοντα χαρακτήρα. Πριν από τη συζήτηση η επιτροπή αποφαινεται για το κατεπείγον των θεμάτων.

7. Οι συνεδριάσεις των επιτροπών είναι δημόσιες και γίνονται στο δημοτικό κατάστημα. Η επιτροπή με πλειοψηφία των τεσσάρων πέμπτων (4/5) των μελών της και με αιτιολογημένη απόφαση, η οποία σπαγγέλλεται σε δημόσια συνεδρίαση, μπορεί να συνεδριάζει κεκλεισμένων των θυρών. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, η επιτροπή μπορεί με την πλειοψηφία του συνόλου των μελών της να αποφασίζει να

συνεδριάζει κατά περίπτωση σε άλλα κατάλληλα οίκημα της έδρας, αν κρίνει ότι το δημοτικό κατάστημα είναι ακατάλληλο.

8. Αν κάποιο μέλος της επιτροπής αρνηθεί ψήφο ή δώσει λευκή ψήφο, λογίζεται ως παρών κατά τη συνεδρίαση και τόσο η άρνηση όσο και η λευκή ψήφος λογίζονται ως αρνητικές ψήφοι. Τα μέλη των επιτροπών που ήταν παρόντα κατά την έναρξη της συνεδρίασης και με την παρουσία τους υπήρξε απορία, ακόμα και αν αποχωρήσουν, λογίζονται ως παρόντα μέχρι το τέλος της συνεδρίασης για την ύπαρξη απαρτίας. Η απαρτία αυτή θεωρείται ότι συντρέχει για όλα τα θέματα που περιλαμβάνονται στην ημερήσια διάταξη της συνεδρίασης. Στην περίπτωση αυτή για τη λήψη απόφασης για κάθε συγκεκριμένο θέμα η απαιτούμενη πλειοψηφία υπολογίζεται επί των πραγματικά παρόντων μελών κατά τη ψηφοφορία.

9. Οι αποφάσεις των παραπάνω επιτροπών δημοσιεύονται σύμφωνα με τις διατάξεις για τη δημοσίευση των αποφάσεων του δημοτικού συμβουλίου και αναρτώνται στην ιστοσελίδα του δήμου με ευθύνη του προέδρου τους.

Άρθρο 119

Πρακτικά συνεδρίασης οικονομικής επιτροπής και επιτροπής ποιότητας ζωής

1. Στη συνεδρίαση της οικονομικής επιτροπής και της επιτροπής ποιότητας ζωής τηρούνται πρακτικά από υπάλληλο του δήμου που αρίζεται με απόφαση του δημάρχου. Τα πλήρη πρακτικά καταρτίζονται με τη βοήθεια μαγνητοφωνικής ή μαγνητοσκοπικής συσκευής ή με κάθε άλλο πρόσφορο ηλεκτρονικό μέσο. Ο δημοτικός υπάλληλος κρατεί παράλληλα και τρέχειρα συνοπτικά πρακτικά.

2. Τα απομαγνητοφωνημένα ή απομαγνητοσκοπημένα κείμενα αποτυπώνονται και αποθηκεύονται με ηλεκτρονικό τρόπο και τηρούνται με ευθύνη του υπαλλήλου, ο οποίος αφείλει τα αργότερα εντός μηνός από τη συνεδρίαση, έπειτα από έγγραφη εντολή του προέδρου της επιτροπής, να τα αναρτήσει στην ιστοσελίδα του δήμου, με περίληψη της αντίστοιχης ημερήσιας διάταξης.

3. Η μη τήρηση των πρακτικών σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους ή η αλλοίωσή τους, καθώς και η μη εμπρόθεση ανάρτησή τους στην ιστοσελίδα συνιστούν πειθαρχικό παράπτωμα για τον πρόεδρο και τον γραμματέα της επιτροπής, καθώς και για το δημοτικό υπάλληλο.

4. Τα πρακτικά, πλήρη ή συνοπτικά, κάθε συνεδρίασης παίρνουν ιδιαίτερο αύξαντα αριθμό με διακεκριμένη αρίθμηση για κάθε δημοτικό έτος. Πρακτικό συντάσσεται και όταν η συνεδρίαση ματαιώνεται για οποιονδήποτε λόγο. Κάθε απόφαση της οικονομικής επιτροπής και της επιτροπής ποιότητας ζωής παίρνει ιδιαίτερο αριθμό και στην αρχή κάθε χρόνου γίνεται νέα αρίθμηση των αποφάσεων.

5. Το αργότερο σε πέντε (5) ημέρες από τη συνεδρίαση δημοσιεύεται πίνακας, στον οποίο σημειώνονται τα θέματα που συζητήθηκαν, ο αριθμός των αποφάσεων και περίληψη του περιεχομένου τους. Ο πίνακας αυτός αναρτάται στην επίσημη ιστοσελίδα του δήμου και στο δημοτικό κατάστημα, εφαρμοζομένων και τυχόν επί μέρους διατάξεων που προβλέπουν ειδικά τρόπο για τη δημοσίευση αποφάσεων επιτροπών του άρθρου αυτού.

6. Επιτρέπεται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις η ανάθεση δημόσιας σύμβασης παραχής υπηρεσιών και προμήθειας αντίστοιχου λογισμικού για την απομαγνητοφώνηση των πρακτικών των συνεδριάσεων της οικονομικής επιτροπής και της επιτροπής ποιότητας ζωής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄ ΔΗΜΑΡΧΟΣ - ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΟΙ

Άρθρο 120 Αρμοδιότητες του Δημάρχου (Άρθρο 58 του ν.3852/2010)

1. Ο δήμαρχος συντονίζει και κατευθύνει τις δράσεις του δήμου και διασφαλίζει την ενότητα της τοπικής κοινωνίας και γενικότερα ασκεί τα καθήκοντα που του έχουν ανατεθεί από ειδικότερες νομοθετικές ή κανονιστικές διατάξεις. Ειδικότερα ο δήμαρχος:

α. Εκτελεί τις αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου, της οικονομικής επιτροπής, της επιτροπής ποιότητας ζωής και της εκτελεστικής επιτροπής. Η μη εκτέλεση των αποφάσεων αυτών συνιστά σοβαρή πειθαρχική παράβαση καθήκοντος.

β. Είναι προϊστάμενος των υπηρεσιών του δήμου. Ως προϊστάμενος όλου του προσωπικού του δήμου εκδίδει τις πράξεις που προβλέπονται από τις οικείες διατάξεις για το διορισμό, τις κάθε είδους υπηρεσιακές μεταβολές και την άσκηση του πειθαρχικού ελέγχου και αναθέτει την υπογραφή, με εντολή του, των εγγράφων και των πιστοποιητικών.

γ. Ορίζει τους αντιδημάρχους, συγκαλεί και προεδρεύει της εκτελεστικής επιτροπής και συντονίζει την υλοποίηση των αποφάσεων της.

δ. Εκπροσωπεί το δήμο στα δικαστήρια και σε κάθε δημόσια αρχή.

ε. Συνυπογράφει τους βεβαιωτικούς καταλόγους και τα χρηματικά εντάλματα πληρωμής των δασμών, οι οποίες έχουν εκκαθαρηστεί από την αρμόδια υπηρεσία του δήμου.

στ. Υπογράφει τις συμβάσεις που συνάπτει ο δήμος.

ζ. Εκδίδει τις διοικητικές άδειες που προβλέπονται από τις διατάξεις που διέπουν τις αρμοδιότητες του δήμου.

η. Εκδίδει πιστοποιητικά και βεβαιώσεις που προβλέπονται από τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις που διέπουν τις αρμοδιότητες του δήμου ή από επίσημα στοιχεία που τηρούνται στο δήμο.

θ. Συστήνει και συγκροτεί συλλογικά όργανα και ομάδες εργασίας από μέλη του δημοτικού συμβουλίου, υπαλλήλους του δήμου ή του δημοσίου ταμεία ή ιδιώτες για τη μελέτη και επεξεργασία θεμάτων που αφορούν στο δήμο, καθορίζοντας συγχρόνως τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας τους, προκειμένου να διευκολυνθεί η λήψη αποφάσεων από τα αρμόδια όργανα του δήμου.

ι. Μπορεί να αναθέτει, αζημίως, σε μέλη του δημοτικού συμβουλίου την εποπτεία και το συντονισμό συγκεκριμένων δράσεων του δήμου.

2. Όταν δημιουργείται άμεσος και προφανής κίνδυνος ή απειλείται άμεση ζημία των δημοτικών συμφερόντων από την αναβολή λήψης απόφασης, ο δήμαρχος μπορεί να αποφασίσει για θέματα που ανήκουν στην αρμοδιότητα της οικονομικής επιτροπής ή της επιτροπής ποιότητας ζωής. Στην περίπτωση αυτή σφείλει να υποβάλει προς έγκριση τη σχετική απόφασή του κατά την επόμενη συνεδρίαση της αντίστοιχης επιτροπής.

3. Στις περιπτώσεις που ο δήμαρχος εκτελεί αποφάσεις σύμφωνα με τη ρύθμιση της περ. α της παραγράφου 1 δεν υπέχει αστική, ποινική και πειθαρχική ευθύνη, εφόσον αυτές δεν έχουν ακυρωθεί, ανακληθεί, ή ανασταλεί.

4. Ο δήμαρχος δεν θεωρείται υπόλογος κατά την έννοια του άρθρου 44 του ν. 4129/2013 (Α' 52), όπως ισχύει, και σε βάρος του επιτρέπεται καταλογισμός μόνο για δόλο ή βαριά αμέλεια.

5. Οι ρυθμίσεις των παραγράφων 2, 3 και 4 ισχύουν και για τους αντιδημάρχους, όταν σε αυτούς ανατίθεται η άσκηση αρμοδιοτήτων του δημάρχου.

Άρθρο 121
Αντιδήμαρχοι
(Άρθρο 59 του ν.3852/2010)

1. Το δήμαρχο εκπαιδεύουν οι αντιδήμαρχοι. Αντιδήμαρχοι είναι οι σύμβουλοι της πλειοψηφίας που ορίζει ο δήμαρχος με απόφασή του και στους οποίους μεταβιβάζει την άσκηση αρμοδιοτήτων καθ' ύλην και κατά τόπο, εκτός των αρμοδιοτήτων της περ. β της παρ 1 του προηγούμενου άρθρου. Οι κατά τόπον αρμοδιότητες ασκούνται στο όριο μιας ή περισσότερων δημοτικών ενότητων.

2. α. Ο αριθμός των αντιδημάρχων στους δήμους που απασχολούνται από δημοτικές ενότητες ορίζεται ως εξής. Σε δήμους με πληθυσμό έως πέντε χιλιάδες (5.000) κατοίκους ορίζονται έως δύο (2) αντιδήμαρχοι, ενώ σε δήμους με πληθυσμό πάνω από πέντε χιλιάδες έναν (5.001) και έως είκοσι χιλιάδες (20.000) κατοίκους ορίζονται έως τέσσερις (4). Σε δήμους που έχουν πληθυσμό από είκοσι χιλιάδες έναν (20.001) έως πενήντα χιλιάδες (50.000) κατοίκους ορίζονται έως πέντε (5) αντιδήμαρχοι, ενώ σε δήμους από πενήντα χιλιάδες έναν (50.001) έως εκατό χιλιάδες (100.000) κατοίκους ορίζονται έως έξι (6) αντιδήμαρχοι. Σε δήμους από εκατό χιλιάδες έναν (100.001) κατοίκους και άνω ορίζονται έως οκτώ (8) αντιδήμαρχοι. Ο αριθμός των αντιδημάρχων αυξάνεται κατά έναν (1), εάν ο αριθμός των δημοτικών ενότητων είναι από πέντε (5) έως και επτά (7), κατά δύο (2) εάν ο αριθμός των δημοτικών ενότητων είναι από οκτώ (8) έως και εννέα (9) και κατά τρεις (3) εάν ο αριθμός των δημοτικών ενότητων είναι δέκα (10) και ανώτερος.

β. Προκειμένου για τους νησιωτικούς δήμους, εφόσον ο αριθμός των αντιδημάρχων που ορίζεται βάσει του πληθυσμού είναι μικρότερος από τον αριθμό των δημοτικών ενότητων, τότε αυτός προσαυξάνεται ισάριθμα πλέον του αντιδημάρχου που προβλέπεται στο πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 133 του παρόντος.

3. Ο αριθμός των αντιδημάρχων στους δήμους που δεν αποτελούνται από δημοτικές ενότητες ορίζεται ως εξής: Σε δήμους με πληθυσμό έως δύο χιλιάδες (2.000) κατοίκους ορίζεται ένας (1) αντιδήμαρχος. Στους δήμους με πληθυσμό από δύο χιλιάδες έναν (2.001) έως δέκα χιλιάδες (10.000) κατοίκους ορίζονται έως δύο (2) αντιδήμαρχοι. Στους δήμους με πληθυσμό από δέκα χιλιάδες έναν (10.001) έως είκοσι χιλιάδες (20.000) κατοίκους ορίζονται έως τρεις (3) αντιδήμαρχοι. Από είκοσι χιλιάδες έναν (20.001) έως σαράντα χιλιάδες (40.000) κατοίκους ορίζονται έως τέσσερις (4) αντιδήμαρχοι. Στους δήμους με πληθυσμό σαράντα χιλιάδες έναν (40.001) κατοίκους έως εκατό χιλιάδες (100.000) ορίζονται έως πέντε (5) αντιδήμαρχοι. Στους δήμους με πληθυσμό εκατό χιλιάδες έναν (100.001) κατοίκους και άνω που διαιρούνται σε δημοτικές κοινότητες ο αριθμός των αντιδημάρχων είναι ίσος με τον αριθμό των δημοτικών κοινοτήτων και μπορεί να αυξηθεί κατά τρεις (3)

4. Στους αντιδημάρχους, εκτός των καθ' ύλην αρμοδιοτήτων και με την επιφύλαξη της παρ. 1 του άρθρου 133, ο δήμαρχος μπορεί να μεταβιβάζει και τις ακόλουθες κατά τόπον αρμοδιότητες:

α. Την έκδοση βεβαιώσεων, πιστοποιητικών και λοιπών διοικητικών έγγραφων που εκδίδονται από τις δημοτικές υπηρεσίες που λειτουργούν στα όρια της δημοτικής ενότητας.

β. Την μέριμνα για την εύρυθμη λειτουργία των δημοτικών υπηρεσιών που είναι εγκατεστημένες στη δημοτική ενότητα

γ. Την παρακολούθηση της εξέλιξης των έργων και των εργασιών που εκτελούνται στη δημοτική ενότητα.

δ. Την μέριμνα για την καλή κατάσταση και λειτουργία του εξοπλισμού που βρίσκεται στη δημοτική ενότητα, με την επιφύλαξη της περ. β της παρ. 3 του άρθρου 133.

ε. Τη συνεργασία με τους προέδρους των τοπικών και δημοτικών κοινοτήτων και τους εκπροσώπους των τοπικών κοινοτήτων για την επίλυση των προβλημάτων τους

στ. Την άσκηση κάθε άλλης αρμοδιότητας που αφορά τη δημοτική ενότητα.

5. Η θητεία των αντιδημάρχων δεν μπορεί να είναι μικρότερη των δυόμισι ετών. Κατά τη διάρκεια της θητείας του αντιδημάρχου δεν μπορεί να εκλεγεί πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου. Η ανάκληση απέφρασης ορισμού αντιδημάρχου πριν τη λήξη της θητείας του είναι δυνατή με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του δημάρχου.

6. Η απόφαση του δημάρχου, με την οποία ορίζονται οι αντιδήμαρχοι και τους μεταβιβάζονται αρμοδιότητες κατά την παράγραφο 1, συμπεριλαμβανομένων και των χρηματικών ενταλμάτων, αναρτάται στην ιστοσελίδα του δήμου και δημοσιεύεται στο δημοτικό κατάστημα.

7. Αν ο αντιδήμαρχος απουσιάζει ή κωλύεται, τις αρμοδιότητές του ασκεί άλλος αντιδήμαρχος που ορίζεται από τον δήμαρχο ή ο ίδιος ο δήμαρχος.

Άρθρο 122

Εξουσιοδότηση υπογραφών

(Άρθρο 88 ν.3463/2006, παρ.6 άρθρου 59 ν 3852/2010)

1.Ο δήμαρχος μπορεί με απόφασή του να αναθέτει την υπογραφή «με εντολή του» εγγράφων και πιστοποιητικών, πλην χρηματικών ενταλμάτων, σε αντιδημάρχους, τον πρόεδρο του συμβουλίου δημοτικής ή τοπικής κοινότητας, στον εκπρόσωπο τοπικής κοινότητας, στο γενικό γραμματέα του δήμου ή σε προϊστάμενο οργανικής μονάδας του δήμου και εν ελλείψει τέτοιου σε άλλο μόνιμο υπάλληλο του δήμου

2. Η απόφαση της προηγούμενης παραγράφου αναρτάται στην ιστοσελίδα του δήμου και στο δημοτικό κατάστημα.

Άρθρο 123

Αναπλήρωση του δημάρχου

(Άρθρο 89 του ν.3463/2006)

1. Όταν ο δήμαρχος απουσιάζει ή κωλύεται τα καθήκοντά του ασκεί ο αντιδήμαρχος που ορίζεται από αυτόν. Με την απόφαση ορισμού αντιδημάρχων ορίζεται και ο αντιδήμαρχος που αναπληρώνει τον

δήμαρχο. Όταν ο αντιδήμαρχος που έχει οριστεί απουσιάζει ή κωλύεται, τα καθήκοντά του ασκεί άλλος αντιδήμαρχος που ορίζεται από τον δήμαρχο και, αν δεν υπάρχει, σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού που ορίζεται από τον δήμαρχο. Τα πρόσωπα που αναπληρώνουν κατά τα ανωτέρω το δήμαρχο ορίζονται με την απόφαση ορισμού αντιδημάρχων. Αν δεν οριστεί σύμβουλος, καθήκοντα δημάρχου ασκεί ο πρώτος σε σταυρούς σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού σύμφωνα με την απόφαση ανακήρυξης του πρωτοδικείου.

2 α. Αν ο δήμαρχος έχει τεθεί σε αργία, τα καθήκοντά του ασκεί αντιδήμαρχος, ο οποίος ορίζεται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου. Με την ίδια απόφαση ορίζεται, για την περίπτωση κωλύματος ή απουσίας του αντιδημάρχου αυτού, αναπληρωτής ένας από τους αντιδημάρχους ή δημοτικούς συμβούλους του επιτυχόντος συνδυασμού.

β. Αν το δημοτικό συμβούλιο δεν εκδώσει την ανωτέρω απόφαση μέσα σε αποκλειστική προθεσμία πέντε (5) ημερών, από του ο δήμαρχος τέθηκε σε αργία, ή αν εκείνοι που ορίστηκαν αρνούνται να ασκήσουν τα καθήκοντα τους, τα καθήκοντα του δημάρχου ασκεί ο πρώτος σε σταυρούς προτίμησης σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού. Αν αυτός δεν τα ασκήσει, τα καθήκοντα του δημάρχου ασκεί ο δεύτερος κατά τη σειρά επιτυχίας του ίδιου συνδυασμού και, αν και αυτός δεν τα ασκήσει, τα ασκεί, πλέον, ένας από τους επόμενους του ίδιου συνδυασμού κατά τη σειρά επιτυχίας, μέχρι να εξαντληθεί ο αριθμός των συμβούλων του επιτυχόντος συνδυασμού.

γ. Αν κανένας από τους συμβούλους του επιτυχόντος συνδυασμού δεν δέχεται να ασκήσει τα καθήκοντα του δημάρχου, τότε τα ασκεί ο πρώτος κατά τη σειρά επιτυχίας σύμβουλος του πρώτου επιλαχόντος συνδυασμού και, αν και αυτός δεν τα ασκήσει, τα ασκεί ο δεύτερος, ο τρίτος και οι επόμενοι μέχρι να εξαντληθούν οι σύμβουλοι του συνδυασμού αυτού. Αν κανένας από τους συμβούλους και αυτού του συνδυασμού δεν δεχθεί να ασκήσει τα καθήκοντα του δημάρχου, τότε τα ασκεί ο πρώτος κατά τη σειρά επιτυχίας σύμβουλος του επόμενου επιλαχόντος συνδυασμού και, αν αυτός δεν δεχθεί να τα ασκήσει, τα ασκεί ο αμέσως επόμενος κατά σειρά επιτυχίας σύμβουλος, μέχρι να εξαντληθεί ο αριθμός των συμβούλων του συνδυασμού. Το ίδιο επαναλαμβάνεται και με τους επόμενους συνδυασμούς μέχρι να εξαντληθεί ο αριθμός των συμβούλων καθενός από αυτούς. Οι ανωτέρω σύμβουλοι καλούνται κατά σειρά, σύμφωνα με τη σειρά ανακήρυξης τους στην απόφαση του πρωτοδικείου.

δ. Ο σύμβουλος που αναλαμβάνει κατά τα ανωτέρω να ασκήσει τα καθήκοντα του δημάρχου υπαγράφει, μόλις αναλάβει τα καθήκοντα αυτά, δήλωση ανάληψης των καθηκόντων δημάρχου, η οποία λαμβάνει αριθμό του γενικού πρωτοκόλλου της υπηρεσίας του δήμου και κοινοποιείται αυθημερόν προς το δημοτικό συμβούλιο, το λογιστήριο του δήμου και προς το Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

3. Αν αυτός που έχει εκλεγεί δήμαρχος παραιτηθεί, εκπέσει, αποβιώσει ή η θέση του μείνει κενή, τα καθήκοντα του δημάρχου εκτελεί, ώσπου να εκλεγεί νέος δήμαρχος, ο σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού που έχει εκλεγεί με τις περισσότερες ψήφους σύμφωνα με την σειρά ανακήρυξης τους στην απόφαση του πρωτοδικείου. Αν δεν υπάρχουν σύμβουλοι του επιτυχόντος συνδυασμού τακτικοί ή αναπληρωματικοί, τα καθήκοντα του δημάρχου εκτελεί ο σύμβουλος του πρώτου επιλαχόντος συνδυασμού που έχει εκλεγεί με τις περισσότερες ψήφους σύμφωνα με την σειρά ανακήρυξης τους στην απόφαση του πρωτοδικείου. Αν δεν υπάρχουν σύμβουλοι του πρώτου επιλαχόντος συνδυασμού, καλούνται να ασκήσουν τα καθήκοντα του δημάρχου σύμβουλοι από τους λοιπούς συνδυασμούς με τη σειρά της εκλογικής τους δύναμης και με τη σειρά που έχουν ανακηρυχθεί από το αρμόδιο δικαστήριο.

4. Αν δεν υπάρχουν σύμβουλοι ούτε των επιλαχόντων συνδυασμών ή έχει δηλωθεί μόνο ένας συνδυασμός, τα καθήκοντα του δημάρχου εκτελεί προϊστάμενος Γενικής Διεύθυνσης ή Διεύθυνσης του δήμου ή ένας δημόσιος υπάλληλος που ορίζεται από το Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Ο υπάλληλος αυτός ασκεί τις αρμοδιότητες του δημάρχου μόνο για να διεκπεραιώνει τρέχουσες υπηρεσιακές υποθέσεις και να αντιμετωπίζει, κατεπείγοντα θέματα. Στον προϊστάμενο Γενικής Διεύθυνσης ή Διεύθυνσης του δήμου ή το δημόσιο υπάλληλο που ασκεί τα καθήκοντα του δημάρχου καταβάλλεται, πέραν των αποδοχών της οργανικής του θέσης, το ήμισυ της αντιμισθίας που προβλέπεται για τον οικείο δήμαρχο και για όσο χρόνο ασκεί τα καθήκοντα αυτά.

5. Σε όλες τις προαναφερόμενες περιπτώσεις ο Γενικός Γραμματέας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης εκδίδει σχετική διαπιστωτική πράξη. Για την περίπτωση της παραγράφου 4 η πράξη αυτή δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα του δήμου και αναρτάται στο δημοτικό κατάστημα.

Άρθρο 124
Εκλογή νέου δημάρχου
(Άρθρο 60 του ν.3852/2010)

1. Εκλογή νέου δημάρχου επιτρέπεται, όταν η θέση του μείνει κενή για οποιονδήποτε λόγο
2. Μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών αφότου κενώθηκε η θέση, οι σύμβουλοι του επιτυχόντος συνδυασμού συνέρχονται σε ειδική συνεδρίαση, ύστερα από πρόσκληση του συμβούλου του συνδυασμού αυτού, που έχει εκλεγεί με τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης σύμφωνα με την απόφαση ανακήρυξης του πρωτοδικείου και εκλέγουν με μυστική ψηφοφορία και με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των συμβούλων του συνδυασμού, έναν από αυτούς, ως δήμαρχο. Στη συνεδρίαση προεδρεύει εκείνος που συγκόλλεσε το συμβούλιο. Η πρόσκληση επιδίδεται με οποιοδήποτε δημόσιο όργανο ή όργανο του δήμου, ακόμη και την παραμονή της συνεδρίασεως.
3. Αν ύστερα από δύο διαδοχικές ψηφοφορίες κανείς δεν συγκεντρώσει την απόλυτη πλειοψηφία που απαιτεί η παράγραφος 2, γίνεται τρίτη ψηφοφορία, κατά την οποία εκλέγεται όποιος συγκεντρώνει τη σχετική πλειοψηφία. Όλες οι ψηφοφορίες γίνονται στην ίδια συνεδρίαση. Αν στην τρίτη ψηφοφορία δύο ή περισσότεροι έλαβαν ίσο αριθμό ψήφων γίνεται κλήρωση ανάμεσα τους. Για την εκλογή αυτή γίνεται λεπτομερής μνεία στα πρακτικά
4. Αν δεν επιτευχθεί εκλογή για οποιονδήποτε λόγο ή αν η συνεδρίαση ματαιωθεί, η διαδικασία επαναλαμβάνεται την επόμενη Κυριακή και εφαρμόζονται όσα ορίζονται στις παραγράφους 2 και 3.
5. Αν και στη δεύτερη συνεδρίαση δεν επιτευχθεί εκλογή ή η συνεδρίαση ματαιωθεί, επειδή δεν υπήρξε απαρτία, διενεργείται τρίτη συνεδρίαση κατά την οποία εκλέγεται αυτός που θα λάβει το μεγαλύτερο αριθμό ψήφων και σε περίπτωση ισοψηφίας διενεργείται κλήρωση.
6. Κάθε απόφαση σχετική με την εκλογή του δημάρχου υποβάλλεται μέσα σε προθεσμία δύο (2) ημερών στον Ελεγκτή Νομιμότητας, ο οποίος αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από προσφυγή ενός δημότη δήμου ελέγχει τη νομιμότητα της και εκδίδει απόφαση μέσα σε πέντε (5) ημέρες το αργότερο, αφότου την έλαβε. Αν ο Ελεγκτής Νομιμότητας ακυρώσει την εκλογή του δημάρχου, οι σύμβουλοι συνέρχονται πάλι για να εκλέξουν τον δήμαρχο πέντε (5) ημέρες μετά την περιέλευση της ακυρωτικής αποφάσεως στο δήμο.
7. Αν αυτός που έχει εκλεγεί δήμαρχος αποποιηθεί την εκλογή του, αποβιώσει ή ακυρωθεί η εκλογή του στο διάστημα που μεσολαβεί μέχρι την εγκατάσταση των αρχών του δήμου, μετά την εγκατάστασή τους και μέχρι να εκλεγεί νέος δήμαρχος, σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 2 έως και 5, τα καθήκοντα του εκτελεί, ο σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού που έχει εκλεγεί με τις περισσότερες ψήφους στο πολυπληθέστερο διαμέρισμα και σε περίπτωση ισοψηφίας διενεργείται κλήρωση. Η προθεσμία της παραγράφου 2 για την εκλογή νέου δημάρχου αρχίζει από την ημερομηνία εγκατάστασης των αρχών του δήμου. Σε όλες τις προαναφερόμενες περιπτώσεις της παρούσας παραγράφου ο Ελεγκτής Νομιμότητας εκδίδει διαπιστωτική πράξη.
8. Εφόσον το δημοτικό συμβούλιο διαπιστώσει με απόφασή του τη συνδρομή αντικειμενικής αδυναμίας του δημάρχου να ασκήσει τα καθήκοντά του, συνέρχεται εντός μηνός και εκλέγει νέο δήμαρχο με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του, ακολουθώντας τη διαδικασία των προηγούμενων παραγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'
ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΤΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΗ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ - ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ

Άρθρο 125
Συμπαραστάτης του δημότη και της επιχείρησης
(Άρθρο 77 του ν.3852/2010)

1. Στους δήμους άνω των είκοσι χιλιάδων (20.000) κατοίκων, με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, επιλέγεται, κατόπιν προκηρύξεως που δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα του δήμου, πρόσωπο γνωσμένου κύρους και εμπειρίας, κάτοχος πτυχίου ΑΕΙ, ως συμπαραστάτης του δημότη και της επιχείρησης. Ο συμπαραστάτης του δημότη και της επιχείρησης δεν υπόκειται σε ιεραρχικό έλεγχο ή διοικητική εποπτεία εκ μέρους της δημοτικής αρχής. Υποχρεωότητες υποβάλλονται με δήλωση που κατατίθεται στο προεδρείο του δημοτικού συμβουλίου από τον χρόνο ανάρτησης της προκήρυξης και

έως την έναρξη της διαδικασίας επιλογής. Ως συμπαραστάτης του δημότη και της επιχείρησης δεν μπορεί να επιλεγεί αιρετός δήμου, περιφέρειας ή βουλευτής. Ως προς το αξίωμα του συμπαραστάτη του δημότη ισχύουν τα κωλύματα και τα ασυμβίβαστα που προβλέπονται στο άρθρο 29, χωρίς να εμποδίζεται η δυνατότητα επανεκλογής του ίδιου προσώπου στο αξίωμα, για μία ακόμη συνεχόμενη θητεία. Η θητεία του συμπαραστάτη ακολουθεί τη θητεία των δημοτικών αρχών.

2. Η διαδικασία για την επιλογή του συμπαραστάτη γίνεται εντός έξι (6) μηνών από την εγκατάσταση των δημοτικών αρχών ή την για οποιονδήποτε λόγο πρόωπη λήξη της θητείας του. Ο συμπαραστάτης του δημότη και της επιχείρησης επιλέγεται με απόφαση, η οποία λαμβάνεται με μυστική ψηφοφορία και με πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) του συνόλου των μελών του δημοτικού συμβουλίου. Αν δεν επιτευχθεί η επιλογή, η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται κατά την ίδια ή μεταγενέστερη συνεδρίαση με την ίδια πλειοψηφία. Είναι επιτρεπτή, με την ίδια πλειοψηφία και την αυτή διαδικασία, η λήξη της θητείας του συμπαραστάτη για πλημμελή εκτέλεση των καθηκόντων του με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του δημοτικού συμβουλίου.

3. Ο συμπαραστάτης υποστηρίζεται διοικητικά από τις υπηρεσίες του δήμου, οι οποίες είναι υποχρεωμένες να ανταποκρίνονται εντός ευλόγου χρόνου στις αιτήσεις του. Δέχεται ενυπόγραφες καταγγελίες άμεσα θιγόμενων φυσικών και νομικών προσώπων, καθώς και ενώσεων προσώπων για κακοδιοίκηση των οργάνων διοίκησης του δήμου, των νομικών του προσώπων και των επιχειρήσεων του και διαμεσολαβεί προκειμένου να επιλυθούν τα σχετικά προβλήματα ενώ είναι υποχρεωμένος να απαντά εγγράφως ή ηλεκτρονικά εντός τριάντα (30) ημερών στους ενδιαφερόμενους ως προς τις διαμεσολαβητικές ενέργειες, στις οποίες προέβη.

4. Η υποβολή καταγγελίας ή αναφοράς στο συμπαραστάτη του δημότη και της επιχείρησης δεν αναιρεί τη σχετική αρμοδιότητα του Συνηγόρου του Πολίτη ως ανεξάρτητης αρχής, ούτε τις αρμοδιότητες άλλων ελεγκτικών οργάνων και αρχών, καθώς και του Ελεγκτή Νομιμότητας.

5. Ο συμπαραστάτης του δημότη και της επιχείρησης συντάσσει ετήσια έκθεση. Η ετήσια έκθεση παρουσιάζεται από τον ίδιο και συζητείται στην πρώτη συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου που ακολουθεί μετά την υποβολή της ετήσιας έκθεσης στον πρόεδρο αυτού και εντός τριάντα (30) ημερών. Ο συμπαραστάτης μπορεί επίσης να προβαίνει στη διατύπωση προτάσεων βελτίωσης της δημοτικής διοίκησης και των σχέσεων με το κοινό, τόσο στα πλαίσια της ετήσιας έκθεσης της του, όσο και επί ευκαιρία σημαντικών προβλημάτων κακοδιοίκησης που ο ίδιος εντοπίζει. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, οι ειδικές προτάσεις του συμπαραστάτη υποβάλλονται στον δήμαρχο και κοινοποιούνται στο δημοτικό συμβούλιο και στον γενικό γραμματέα του δήμου. Τόσο η ετήσια έκθεση, όσο και οι ειδικές προτάσεις του συμπαραστάτη αναρτώνται υποχρεωτικά στην ιστοσελίδα του δήμου με φροντίδα των δημοτικών υπηρεσιών. Οι ειδικές προτάσεις εισάγονται υποχρεωτικά στην ημερήσια διάταξη της επόμενης συνεδρίασης του δημοτικού συμβουλίου ή ανά περίπτωση, στην ημερήσια διάταξη της οικονομικής επιτροπής ή της επιτροπής ποιότητας ζωής, για λήψη απόφασης επί των θεμάτων που θέτουν, λογιζόμενες ως εισηγήσεις.

6. Ο συμπαραστάτης του δημότη και της επιχείρησης λαμβάνει αντιμισθία σόπαση με την αντιμισθία του προέδρου του δημοτικού συμβουλίου. Ως προς την καταστατική θέση και τις ευθύνες του συμπαραστάτη και της επιχείρησης ισχύουν οι σχετικές διατάξεις για τους δημοτικούς συμβούλους.

Άρθρο 126 **Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών** **(Άρθρο 78 του ν.3852/2010)**

1. Σε κάθε δήμο συγκροτείται και λειτουργεί με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, συμβούλιο ένταξης μεταναστών ως συμβουλευτικό όργανο του δήμου για την ενίσχυση της ένταξης των μεταναστών στην τοπική κοινωνία. Τα συμβούλια ένταξης μεταναστών αποτελούνται από πέντε (5) έως έντεκα (11) μέλη, τα οποία ορίζονται από το οικείο δημοτικό συμβούλιο. Ως μέλη ορίζονται δημοτικοί σύμβουλοι, εκπρόσωποι φορέων μεταναστών, εφόσον η έδρα αυτών ή παραρτήματος βρίσκεται εντός των διοικητικών ορίων του οικείου δήμου, ή εκπρόσωποι που επιλέγονται από την κοινότητα των μεταναστών που κατοικούν μόνιμα στον οικείο δήμο, σύμφωνα με τους όρους που προβλέπει σχετικός κανονισμός, που εκδίδει με απόφαση του το οικείο δημοτικό συμβούλιο, καθώς και εκπρόσωποι κοινωνικών φορέων οι οποίοι αναπτύσσουν εντός της διοικητικής περιφέρειας του οικείου δήμου δράση σχετική με τα προβλήματα των μεταναστών.

Με την ίδια απόφαση ορίζεται πρόεδρος στο συμβούλιο ένταξης μεταναστών ένας εκ των δημοτικών συμβούλων μελών του. Στα παραπάνω συμβούλια ορίζονται υποχρεωτικά ως μέλη αλλοδαποί δημοτικοί σύμβουλοι που έχουν τυχόν εκλεγεί. Η συμμετοχή στα ανωτέρω συμβούλια είναι τιμητική και άμισθη.

2. Έργο των συμβουλίων ένταξης μεταναστών είναι η καταγραφή και η διερεύνηση προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες που κατοικούν μόνιμα στην περιφέρεια του οικείου δήμου, ως προς την ένταξη τους στην τοπική κοινωνία, την επαφή τους με δημόσιες αρχές ή τη δημοτική αρχή, η υποβολή εισηγήσεων προς το δημοτικό συμβούλιο για την ανάπτυξη τοπικών δράσεων προώθησης της ομαλής κοινωνικής ένταξης των μεταναστών και εν γένει την επίλυση των προβλημάτων που αυτοί αντιμετωπίζουν, ιδίως μέσω της οργάνωσης συμβουλευτικών υπηρεσιών από τις δημοτικές υπηρεσίες, καθώς και τη διοργάνωση σε συνεργασία με τον οικείο δήμο εκδηλώσεων ευαισθητοποίησης και ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής του τοπικού πληθυσμού.

Άρθρο 127

Τοπικά Συμβούλια Πρόληψης Παραβατικότητας (Άρθρο 84 του ν.3463/2010)

1. Τα τοπικά συμβούλια πρόληψης της παραβατικότητας αποτελούν συμβουλευτικά γνωμοδοτικά όργανα για την ανάπτυξη μιας εναλλακτικής και αποκεντρωμένης αντιπαραβατικής πολιτικής, προσαρμοσμένης στις ιδιαίτερες ανάγκες και απαιτήσεις των τοπικών κοινωνιών.

2. Συγκροτούνται και λειτουργούν με απόφαση του οικείου δημοτικού συμβουλίου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 16 του ν. 2713/1999 (Α' 89), όπως ισχύει. Αποτελούνται από πέντε (5) έως έντεκα (11) μέλη, τα οποία είναι επιστήμονες και λειτουργοί που διαθέτουν ειδικές γνώσεις και εμπειρία στον τομέα της παραβατικότητας, όπως δικαστικοί λειτουργοί, εγκληματολόγοι, κοινωνιολόγοι, ψυχολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί και αστυνομικοί. Η συμμετοχή στα ανωτέρω συμβούλια είναι τιμητική και άμισθη.

3. Έργο των τοπικών συμβουλίων πρόληψης παραβατικότητας είναι η καταγραφή και η μελέτη της παραβατικής συμπεριφοράς σε τοπικό επίπεδο, η κατόρθωση σχετικών προγραμμάτων στην περιφέρεια του δήμου που λειτουργούν ή διοργανώση ημερίδων, σεμιναρίων και συναφών εκδηλώσεων ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης της κοινής γνώμης, καθώς και ο συντονισμός και η εφαρμογή πρωτοβουλιών από τους κοινωνικούς φορείς της περιοχής κατάλληλων να προλάβουν ή να περιορίσουν ορισμένες μορφές της μικρομεσαίας εγκληματικότητας και της εν γένει παραβατικής συμπεριφοράς, με στόχο την εμπέδωση της ασφάλειας των κατοίκων και δημιουργίας κλίματος εμπιστοσύνης

Άρθρο 128

Δημοτικά Γραφεία Ενημέρωσης για την Απασχόληση (Άρθρο 85 του ν. 3463/ 2006)

Τα Δημοτικά Γραφεία Ενημέρωσης για την απασχόληση είναι συμβουλευτικά και γνωμοδοτικά όργανα που λειτουργούν στο πλαίσιο του δήμου και έχουν ως απαστολή την ανάπτυξη συμβουλευτικών δράσεων που παρέχονται δωρεάν προς τους ανέργους, με στόχο την υποστήριξη και την ενθάρρυνσή τους για την εξεύρεση απασχόλησης. Συγκροτούνται και λειτουργούν με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου και αποτελούνται από αιρετούς και κατοίκους του οικείου δήμου. Για την εκπλήρωση του σκοπού τους συνεργάζονται και συντονίζουν τη δράση τους με τα κατά τόπους γραφεία του ΟΑΕΔ, τα Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης και άλλους αρμόδιους φορείς, καθώς και με τις επιχειρήσεις που λειτουργούν στην περιφέρεια του δήμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε' ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗ

Άρθρο 129
Διαίρεση δήμων σε δημοτικές και τοπικές κοινότητες
(Άρθρο 2 του ν. 3852/2010)

1. Οι δήμοι υποδιαιρούνται σε δημοτικές και τοπικές κοινότητες.
2. Δημοτικές κοινότητες αποτελούν:
 - α. Τα τοπικά διαμερίσματα της παρ. 4, του άρθρου 2 του ν. 3463/2006, εφόσον έχουν πληθυσμό μεγαλύτερο από 2.000 κατοίκους.
 - β. Τα τοπικά διαμερίσματα νησιών που έχουν πληθυσμό άνω των χιλίων (1000) κατοίκων.
 - γ. Οι δήμοι και οι κοινότητες που καταργήθηκαν ύστερα από εθελουσία συνένωση, σύμφωνα με τις διατάξεις του πδ 413/1995, εφόσον έχουν πληθυσμό μεγαλύτερο από 2.000 κατοίκους.
 - δ. Οι δήμοι και οι κοινότητες που συνενώθηκαν με το ν. 3852/2010 και δεν αποτελούνταν από τοπικά διαμερίσματα, εφόσον έχουν πληθυσμό μεγαλύτερο από 2.000 κατοίκους.
 - ε. Πρώην κοινότητες ή τοπικά διαμερίσματα που εκτείνονται σε όλη την περιφέρεια του νησιού και δεν αποτελούν δήμο σύμφωνα με το άρθρο 1 του ν. 3852/2010 ανεξαρτήτως πληθυσμού.
 - στ. Όσες προκύπτουν από τη διαίρεση των δήμων, οι οποίοι στην έδρα τους έχουν πληθυσμό άνω των εκατό χιλιάδων (100.000) κατοίκων.
3. Τοπικές κοινότητες αποτελούν:
 - α. Τα τοπικά διαμερίσματα της παρ. 2, του άρθρου 2 του ν. 3463/2006, εφόσον έχουν πληθυσμό έως και 2.000 κατοίκους.
 - β. Τα τοπικά διαμερίσματα των νησιωτικών δήμων που έχουν πληθυσμό κάτω των χιλίων (1.000) κατοίκων.
 - γ. Οι δήμοι ή οι κοινότητες που καταργήθηκαν ύστερα από εθελουσία συνένωση σύμφωνα με τις διατάξεις του πδ 413/1995, εφόσον έχουν πληθυσμό έως και 2.000 κατοίκους.
 - δ. Οι δήμοι ή οι κοινότητες που συνενώθηκαν με το ν. 3852/2010 και δεν αποτελούνταν από τοπικά διαμερίσματα, εφόσον έχουν πληθυσμό έως και 2.000 κατοίκους.

Άρθρο 130
Συμβούλιο δημοτικής και τοπικής κοινότητας
(Άρθρο 8 του ν. 3852/2010)

- * Όργανα της δημοτικής κοινότητας και της τοπικής κοινότητας είναι αυτά που αρίζονται στο άρθρο 20.
- 2 Το συμβούλιο της δημοτικής κοινότητας αποτελείται από πέντε (5) μέλη σε δημοτικές κοινότητες με πληθυσμό έως δέκα χιλιάδες (10.000) κατοίκους, έντεκα (11) μέλη σε δημοτικές κοινότητες με πληθυσμό από δέκα χιλιάδες έναν (10.001) έως πενήντα χιλιάδες (50.000) κατοίκους, δεκαπέντε (15) μέλη σε δημοτικές κοινότητες με πληθυσμό από πενήντα χιλιάδες έναν (50.001) και άνω κατοίκους.
- 3 Σε τοπικές κοινότητες με πληθυσμό από τριακοσίους έναν (301) έως δύο χιλιάδες (2.000) κατοίκους, το συμβούλιο τοπικής κοινότητας αποτελείται από τρία (3) μέλη. Σε τοπικές κοινότητες με πληθυσμό έως τριακοσίους (300) κατοίκους εκλέγεται ένας (1) εκπρόσωπος τοπικής κοινότητας.

Άρθρο 131
Αρμοδιότητες συμβουλίου δημοτικής κοινότητας
(Άρθρο 83 του ν.3852/2010)

1. Το συμβούλιο της δημοτικής κοινότητας ασκεί τις ακόλουθες αρμοδιότητες στα όρια της δημοτικής κοινότητας:
 - α. Αποφασίζει για:
 - αα) Την προέγκριση ίδρυσης ή εγκατάστασης καταστημάτων, επιχειρήσεων και λοιπών δραστηριοτήτων, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.
 - αβ) Τη χορήγηση της άδειας λειτουργίας μουσικής.
 - β. Διατυπώνει σύμφωνη γνώμη στην οικονομική επιτροπή για την αποδοχή κληροδοτήματος, κληρονομιάς ή δωρεάς, η οποία διατίθεται ρητά και αποκλειστικά για τη δημοτική κοινότητα.
 - γ. Διατυπώνει γνώμη στο δημοτικό συμβούλιο είτε με δική του πρωτοβουλία είτε κατόπιν παραπομπής από τα αρμόδια όργανα του δήμου για τα ακόλουθα θέματα:

γα) Τις υπηρεσιακές μονάδες του δήμου για τις οποίες συντρέχουν δυνατότητες λειτουργίας τους στη δημοτική κοινότητα με κριτήριο ότι θα συμβάλλουν στην καλύτερη εξυπηρέτηση των δημοτών και στην ανάπτυξη της περιοχής.

γβ) Την αξιοποίηση των ακινήτων του δήμου που βρίσκονται στην περιοχή της δημοτικής κοινότητας.

γγ) Την πολεοδομική ανάπτυξη και ανάπλαση της περιοχής.

γδ) Τη συντήρηση των δημοτικών οδών, τη συντήρηση, καθαριότητα και λειτουργία των πλατειών, δημοτικών αλσών, κήπων, υπαίθριων χώρων αναψυχής και γενικά όλων των κοινόχρηστων και κοινωφελών χώρων της περιοχής της δημοτικής κοινότητας.

γε) Την κυκλοφορία και τη συγκοινωνία της περιοχής της δημοτικής κοινότητας.

γστ) Την εκτέλεση νέων έργων, τη συντήρηση και λειτουργία των έργων που έχουν εκτελεστεί.

γζ) Την προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, την αναβάθμιση της αισθητικής περιοχών, καθώς και για την καθαριότητα αυτών.

γη) Την προστασία της δημόσιας υγείας και την προστασία των κατοίκων από την ηχορύπανση.

γθ) Την περισυλλογή και εν γένει τη μέριμνα για τα αδέσποτα ζώα.

γι) Τη διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων και γενικότερα την ανάπτυξη της περιοχής της δημοτικής κοινότητας σε πολιτιστικά, πνευματικά, κοινωνικά θέματα.

για) Τη μέριμνα για την υγεία, την πρόνοια και την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών και γενικά τη φροντίδα ώστε η λειτουργία και ανάπτυξη της περιοχής της δημοτικής κοινότητας να αποβλέπει στην καλύτερη εξυπηρέτηση των κατοίκων της.

γβ) Την εύρυθμη λειτουργία των δημοτικών ιδρυμάτων, δημοτικών νομικών προσώπων, εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, δημοτικών επιχειρήσεων και γενικότερα των παρεχόμενων υπηρεσιών στην περιφέρεια της δημοτικής κοινότητας.

γγ) Την εξέταση γενικών ή ειδικών προβλημάτων που αφορούν τους κατοίκους και την περιφέρεια της δημοτικής κοινότητας ιδίως αστέγων και ευπαθών ομάδων του πληθυσμού της περιοχής της

γδ) Την αξιοποίηση των τοπικών πόρων της περιοχής της δημοτικής κοινότητας.

γιε) Τον τρόπο διάθεσης των βασκήσιμων εκτάσεων που βρίσκονται στην περιφέρεια της δημοτικής κοινότητας.

γιστ) Την εκμίσθωση χωρίς δημοπρασία δημοτικών βασικών εκτάσεων που βρίσκονται στην περιφέρεια της δημοτικής κοινότητας.

γιζ) Την εκπόληση, εκμίσθωση, δωρεάν παραχώρηση χρήσης, ανταλλαγή και δωρεά, περιουσιακών στοιχείων του δήμου που βρίσκονται στα όρια της δημοτικής κοινότητας.

δ. Διατυπώνει σύμφωνη γνώμη στο δημοτικό συμβούλιο για:

δα) Τον ανασκαθαρισμό του αριθμού και των ορίων της δημοτικής κοινότητας στους δήμους με πληθυσμό άνω των 100.000 κατοίκων.

δβ) Τη συγχώνευση ή ένταξη της σε άλλο όμορο δήμο, σύμφωνα με τις προβλέψεις της παρ. 5, του άρθρου 283 του ν. 3852/2010.

ε. Καταρτίζει σχέδιο του προϋπολογισμού εξόδων της δημοτικής κοινότητας για το επόμενο οικονομικό έτος.

στ. Γνωμαδοτεί στο δημοτικό συμβούλιο, όταν ληφθεί από αυτό σχετική απόφαση, για:

στα) Τη χορήγηση χρηματικών βοηθημάτων και ειδών διαβίωσης ή περίθαλψης σε οικονομικά αδύνατους κατοίκους και παλιότεκνους, καθώς και για τη μείωση δημοτικών φόρων ή τελών ή απαλλαγή από αυτούς για τα προβλεπόμενα από τις ισχύουσες διατάξεις πρόσωπα.

στβ) Τα πρόσωπα που χρήζουν «βοήθειας στο σπίτι» και «διοικητικής βοήθειας».

Οι αποφάσεις του συμβουλίου της δημοτικής κοινότητας για τις περιπτώσεις αυτές, λαμβάνονται με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών του.

ζ. Εισηγείται στην εκτελεστική επιτροπή δράσεις και έργα που πρέπει να συμπεριληφθούν στο επιχειρησιακό και τεχνικό πρόγραμμα του δήμου για την προώθηση της τοπικής ανάπτυξης.

η. Προτείνει στην επιτροπή ποιότητας ζωής, προκειμένου να διαμορφώσει την εισήγηση της προς το δημοτικό συμβούλιο για την έκδοση των προβλεπόμενων τοπικών κανονιστικών αποφάσεων.

ηα) Τους χώρους λειτουργίας των λαϊκών αγορών, τις θέσεις όπου επιτρέπεται η άσκηση υπαίθριου σπόσιμου εμπορίου, η λειτουργία εμποροπανηγύρεων, χριστουγεννιάτικων αγορών και γενικά οι υπαίθριες εμπορικές δραστηριότητες. Οι αποφάσεις του συμβουλίου της δημοτικής κοινότητας για τις περιπτώσεις αυτές, λαμβάνονται με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών του.

ηβ) Τους χώρους στάθμευσης οχημάτων.

θ. Πρωθυε τον εθελοντισμό και συνεργάζετα με ομάδες εθελοντών για την εξυπηρέτηση των αναγκών της τοπικής κοινότητας.

2. Άν για οποιονδήποτε λόγο το συμβούλιο της δημοτικής κοινότητας δεν ασκεί τις παραπάνω αρμοδιότητες, τότε τις ασκεί ο δήμος με τα αρμόδια όργανα του. Σχετική διαπιστωτική πράξη εκδίδει το δημοτικό συμβούλιο, μετά από εισήγηση του κατά τόπο αρμόδιου αντιδημάρχου.

3. Μέλη του συμβουλίου της δημοτικής κοινότητας συμμετέχουν στη διαίκηση κληροδοτήματος με έδρα την κοινότητα όπου ασκούν τα καθήκοντά τους, στις περιπτώσεις που προβλέπεται με τον ν. 2539/1997 ή την πράξη σύστασης του κληροδοτήματος ή συμμετοχή μελών τοπικού συμβουλίου ή μελών του δημοτικού συμβουλίου δήμου ο οποίος καταργήθηκε με τον ν. 3852/2010.

Άρθρο 132 **Αρμοδιότητες συμβουλίου τοπικής κοινότητας** **(Άρθρο 84 του ν.3852/2010)**

1. Το συμβούλιο της τοπικής κοινότητας ασκεί τις ακόλουθες αρμοδιότητες στα όρια της τοπικής κοινότητας:

α. Διατυπώνει σύμφωνη γνώμη στην οικονομική επιτροπή για την αποδοχή κληροδοτήματος, κληρονομιάς ή δωρεάς, η οποία διατίθεται ρητά και αποκλειστικά για την τοπική κοινότητα.

β. Διατυπώνει γνώμη στο δημοτικό συμβούλιο είτε με δική του πρωτοβουλία είτε κατόπιν παραπομπής, από τα αρμόδια όργανα του δήμου, για τα ακόλουθα θέματα:

βα) Τον ορισμό των υπηρεσιακών μονάδων του δήμου που υπάρχει ανάγκη να λειτουργήσουν στην περιφέρεια του.

ββ) Την αξιοποίηση των ακινήτων του δήμου που βρίσκονται στην τοπική κοινότητα.

βγ) Την πολεοδομική ανάπτυξη και ανάπλαση της περιοχής.

βδ) Τον τρόπο διάθεσης των βοσκήσιμων εκτάσεων που βρίσκονται στην περιφέρεια της τοπικής κοινότητας.

βε) Την εκμίσθωση χωρίς δημοπρασία δημοτικών δασικών εκτάσεων που βρίσκονται στην περιφέρεια της τοπικής κοινότητας.

βστ) Την εκπαίδευση, εκμίσθωση, δωρεάν παραχώρηση χρήσης, ανταλλαγή και δωρεά, περιουσιακών στοιχείων του δήμου που βρίσκονται στα όρια της τοπικής κοινότητας.

βζ) Τη διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων και γενικότερα την ανάπτυξη της περιοχής της τοπικής κοινότητας σε πολιτιστικά, πνευματικά, κοινωνικά θέματα.

βη) Τη συντήρηση των δημοτικών οδών, τη συντήρηση, καθαριότητα και λειτουργία των πλατειών, δημοτικών αλσών, κήπων, υπαίθριων χώρων αναψυχής και γενικά όλων των κοινοχρηστων και κοινοφελών χώρων της περιοχής της δημοτικής κοινότητας.

γ. Διατυπώνει σύμφωνη γνώμη στο δημοτικό συμβούλιο για τη συγχώνευση με άλλη τοπική κοινότητα ή την ένταξη της σε άλλον όμορο δήμο.

δ. Καταρτίζει σχέδιο του προϋπολογισμού εξόδων της κοινότητας για τα επόμενα οικονομικά έτος.

ε. Γνωμοδοτεί στο δημοτικό συμβούλιο, όταν ληφθεί από αυτό σχετική απόφαση για:

εα) Τη χορήγηση χρηματικών βοηθημάτων και ειδών διαβίωσης ή περίθαλψης σε οικονομικά αδύνατους κατοίκους και παλιότεκνους, καθώς και για τη μείωση δημοτικών φόρων ή τελών ή απαλλαγή από αυτούς για τα προβλεπόμενα από τις ισχύουσες διατάξεις πρόσωπα.

εβ) Τα πρόσωπα που χρήζουν «βοήθειας στο σπίτι» και «διοικητικής βοήθειας».

Οι αποφάσεις του συμβουλίου της τοπικής κοινότητας για τις περιπτώσεις αυτές, λαμβάνονται με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών του.

στ. Εισηγείται στην εκτελεστική επιτροπή δράσεις και έργα κατά την κατάρτιση του επιχειρησιακού και τεχνικού προγράμματος του δήμου για την προώθηση της τοπικής ανάπτυξης.

ζ. Προτείνει στην επιτροπή ποιότητας ζωής, προκειμένου να διαμορφώσει την εισήγηση της προς το δημοτικό συμβούλιο για την έκδοση των προβλεπόμενων σχετικών τοπικών κανονιστικών αποφάσεων:

ζα) Τους χώρους λειτουργίας των λαϊκών αγορών τις θέσεις όπου επιτρέπεται η άσκηση υπαίθριου στίσιμου εμπορίου, η λειτουργία εμποροπανηγύρεων χριστουγεννιάτικων αγορών και γενικά οι υπαίθριες εμπορικές δραστηριότητες. Οι αποφάσεις του συμβουλίου της τοπικής κοινότητας για τις περιπτώσεις αυτές, λαμβάνονται με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών του.

ζβ) Τους χώρους στάθμευσης οχημάτων.

η. Προωθεί τον εθελοντισμό και συνεργάζεται με ομάδες εθελοντών για την εξυπηρέτηση των αναγκών της τοπικής κοινότητας.

2. Αν για οποιονδήποτε λόγο το συμβούλιο της τοπικής κοινότητας δεν ασκεί τις παραπάνω αρμοδιότητες, τότε τις ασκεί ο δήμος με τα αρμόδια όργανα του. Σχετική διαπιστωτική πράξη εκδίδει το δημοτικό συμβούλιο, μετά από σχετική εισήγηση του κατά τόπο αρμόδιου αντιδημάρχου.

3. Στις τοπικές κοινότητες στις οποίες εκλέγεται τοπικός εκπρόσωπος, αυτός ασκεί και τις αρμοδιότητες του συμβουλίου της τοπικής κοινότητας. Αν για οποιονδήποτε λόγο το συμβούλιο της δημοτικής κοινότητας δεν ασκεί τις παραπάνω αρμοδιότητες, τότε τις ασκεί ο δήμος με τα αρμόδια όργανα του. Σχετική διαπιστωτική πράξη εκδίδει το δημοτικό συμβούλιο, μετά από σχετική εισήγηση του κατά τόπο αρμόδιου αντιδημάρχου.

4. Μέλη του συμβουλίου της τοπικής κοινότητας συμμετέχουν στη διοίκηση κληροδοτήματος με έδρα την κοινότητα όπου ασκούν το καθήκοντά τους, στις περιπτώσεις που προβλέπεται με τον ν. 2539/1997 ή την πράξη σύστασης του κληροδοτήματος, η συμμετοχή μελών τοπικού συμβουλίου ή μελών του δημοτικού συμβουλίου δήμου ο οποίος καταργήθηκε με τον ν. 3852/2010. Εφόσον κατά τα ανωτέρω είχαν οριστεί ως μέλη της διοίκησης του κληροδοτήματος μέλη τοπικού συμβουλίου κοινότητας, η οποία κατά την έναρξη ισχύος του ν. 3852/2010 είχε πληθυσμό κάτω των 300 κατοίκων, για την υποκατάσταση των μελών αυτών, απαιτείται η κατά τις οικείες διατάξεις τροποποίηση του οργανισμού του κληροδοτήματος.

Άρθρο 133 **Νησιωτικές Δημοτικές Κοινότητες** **(Άρθρο 207 του ν.3852/2010)**

1. Στη δημοτική κοινότητα που εκτείνεται στην εδαφική περιφέρεια ενός νησιού ο δήμαρχος ορίζει αντιδήμαρχο σύμβουλο της πλειοψηφίας, ο οποίος έχει εκλεγεί στην εκλογική περιφέρεια όπου ανήκει η νησιωτική δημοτική κοινότητα και σε περίπτωση που δεν υπάρχει στην πλησιέστερη εκλογική περιφέρεια. Ο αντιδήμαρχος της παρούσας παραγράφου είναι αρμόδιος για:

α. Την υλοποίηση των προγραμμάτων τοπικής ανάπτυξης που αναφέρονται στη νησιωτική δημοτική κοινότητα.

β. Την υλοποίηση προγραμμάτων απασχόλησης και τουριστικής προβολής της δημοτικής κοινότητας.

γ. Την παρακολούθηση της εκπόνησης μελετών, της εκτέλεσης έργων και προμηθειών που αναφέρονται στη δημοτική κοινότητα.

δ. Ασκεί κάθε άλλη αρμοδιότητα που μπορεί να του μεταβιβάζει με απόφασή του ο δήμαρχος.

2. Ο αντιδήμαρχος της παραγράφου 1 καλείται υποχρεωτικά στις συνεδριάσεις του συμβουλίου της δημοτικής κοινότητας, αλλιώς η συνεδρίαση είναι άκυρη. Ο πρόεδρος του συμβουλίου της δημοτικής κοινότητας εγγράφει υποχρεωτικά στην ημερήσια διάταξη των συνεδριάσεων του συμβουλίου τα θέματα που προτείνει ο αντιδήμαρχος. Ο αντιδήμαρχος λαμβάνει μέρος στη συνεδρίαση με δικαίωμα λόγου.

3. Ο πρόεδρος του συμβουλίου της δημοτικής κοινότητας που εκτείνεται στην εδαφική περιφέρεια ενός νησιού ασκεί επιπλέον των οριζόμενων στο άρθρο 136 αρμοδιοτήτων και τις ακόλουθες:

α. Έχει την ευθύνη της λειτουργίας των δημοτικών υπηρεσιών που είναι εγκατεστημένες στη δημοτική κοινότητα και των δημοτικών τεχνικών συνεργείων που λειτουργούν σε αυτή.

β. Μεριμνά για την καλή κατάσταση και λειτουργία του εξοπλισμού που βρίσκεται στη δημοτική κοινότητα, καθώς και την εκτέλεση εργασιών συντήρησης δικτύων ύδρευσης, αποχέτευσης, οδοποιίας, καθώς και παροχής υπηρεσιών εξωραϊσμού, καθαριότητας και προστασίας περιβάλλοντος.

γ. Υπογράφει με εξουσιοδότηση του δημάρχου, βεβαιώσεις, πιστοποιητικά και λοιπά διοικητικά έγγραφα που εκδίδονται από τις δημοτικές υπηρεσίες που λειτουργούν στα όρια της δημοτικής κοινότητας.

δ. Ασκεί τις αρμοδιότητες της χορήγησης των αδειών καταστημάτων και επιχειρήσεων αρμοδιότητας του δήμου, στο πλαίσιο των αποφάσεων του συμβουλίου δημοτικής κοινότητας και της έκδοσης πιστοποιητικών προσωπικής και οικογενειακής κατάστασης των δημοτών και της έκδοσης βεβαιώσεων μόνιμης κατοικίας.

ε. Ασκεί κάθε άλλη αρμοδιότητα που αφορά τη δημοτική κοινότητα, την οποία μπορεί να του μεταβιβάζει με απόφασή του ο δήμαρχος.

Άρθρο 134
Πρόεδρος συμβουλίου δημοτικής κοινότητας
(Άρθρο 79 του ν.3852/2010)

1. Πρόεδρος του συμβουλίου δημοτικής κοινότητας είναι ο σύμβουλος του συνδυασμού της πλειοψηφίας που έχει λάβει τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης και σε περίπτωση ισοψηφίας αυτός που είναι γραμμένος πρώτος στην απόφαση της ανακήρυξης. Όταν ο πρόεδρος απουσιάζει ή κωλύεται, τα καθήκοντά του ασκεί μέλος του συμβουλίου της δημοτικής κοινότητας, που ορίζεται από αυτόν, ως αναπληρωτής του.
2. Ο πρόεδρος και τα μέλη του συμβουλίου της δημοτικής κοινότητας μπορούν με γραπτή δήλωσή τους προς το δήμαρχο να ανεξαρτητοποιηθούν από τον συνδυασμό, με τον οποίο έχουν εκλεγεί. Οι ανωτέρω είναι δυνατόν να διαγραφούν με αιπολογημένη απόφαση που λαμβάνεται με την πλειοψηφία των 2/3 του συνολικού αριθμού των δημοτικών συμβούλων και συμβούλων δημοτικής κοινότητας στην οποία είναι μέλος η διαγραφείς. Πρόεδρος ή αναπληρωτής αυτού δεν μπορεί να γίνει ή να παραμείνει ανεξαρτητοποιηθείς ή ο διαγραφείς από το συνδυασμό, με τον οποίο εκλέχθηκε.
3. Αν η θέση του προέδρου του συμβουλίου της δημοτικής κοινότητας κενωθεί για οποιονδήποτε λόγο ή εκείνος που έλαβε τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης δεν αποδεχθεί εγγράφως τη θέση, το αξίωμα του προέδρου καταλαμβάνει ο επόμενος κατά σειρά σε σταυρούς προτίμησης σύμβουλος του συνδυασμού της πλειοψηφίας και σε περίπτωση μη αποδοχής, ο πρώτος σε σταυρούς προτίμησης σύμβουλος από τους λοιπούς συνδυασμούς με τη σειρά της εκλογικής τους δύναμης στα δήμα. Αν σε δημοτική κοινότητα δεν έχουν ανακηρυχθεί υποψήφιοι του επιτυχόντος στο δήμο συνδυασμού, το αξίωμα του προέδρου καταλαμβάνει ο πρώτος σε σταυρούς προτίμησης υποψήφιος του επόμενου σε εκλογική δύναμη συνδυασμού στο δήμο, που έχει ανακηρυχτεί σύμβουλος στη δημοτική κοινότητα. Η μη αποδοχή του αξιώματος του προέδρου δεν οδηγεί σε απώλεια της ιδιότητας του μέλους του συμβουλίου της δημοτικής κοινότητας.

Άρθρο 135
Πρόεδρος συμβουλίου και εκπρόσωπος τοπικής κοινότητας
(Άρθρο 80 του ν.3852/2010)

1. Πρόεδρος του συμβουλίου τοπικής κοινότητας ή εκπρόσωπος τοπικής κοινότητας είναι ο υποψήφιος του πλειοψηφισάντος συνδυασμού στην τοπική κοινότητα που έχει λάβει τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης και σε περίπτωση ισοψηφίας αυτός που είναι γραμμένος πρώτος στην απόφαση της ανακήρυξης. Όταν ο πρόεδρος απουσιάζει ή κωλύεται τα καθήκοντά του ασκεί μέλος του συμβουλίου της τοπικής κοινότητας που ορίζεται από αυτόν, ως αναπληρωτής του.
 2. Αν η θέση του προέδρου του συμβουλίου της τοπικής κοινότητας ή του εκπροσώπου τοπικής κοινότητας κενωθεί εξαιτίας οποιασδήποτε λόγου, τη θέση του καταλαμβάνει ο επόμενος σε σταυρούς προτίμησης στην τοπική κοινότητα.
 3. Σε περίπτωση της, με οποιοδήποτε τρόπο, ανεξαρτητοποίησης του προέδρου του συμβουλίου τοπικής κοινότητας, αυτός εκπίπτει αυτοδικαίως από το αξίωμα του προέδρου. Τη θέση του προέδρου λαμβάνει ο επόμενος σε σταυρούς προτίμησης σύμβουλος της τοπικής κοινότητας της ίδιας παράταξης. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει άλλος σύμβουλος τοπικής κοινότητας να δύναται και να δέχεται να αναλάβει την άσκηση των καθηκόντων του προέδρου ή που να έχει εκλεγεί με την ίδια παράταξη, η θέση αυτή καταλαμβάνεται από το σύμβουλο της δεύτερης σε σειρά εκλογής στη συγκεκριμένη τοπική κοινότητα, παράταξης και σε περίπτωση κωλύματος και αυτού, τη θέση καταλαμβάνει ο σύμβουλος της τρίτης σε σειρά εκλογής στη συγκεκριμένη τοπική κοινότητα, παράταξης.
- Σε περίπτωση που άπαντες οι σύμβουλοι της τοπικής κοινότητας έχουν ανεξαρτητοποιηθεί, τα καθήκοντα του προέδρου ασκεί ο πρώτος σε σταυρούς προτίμησης σύμβουλος αυτής από οποιαδήποτε παράταξη και αν προέρχεται.
4. Ο πρόεδρος του συμβουλίου της τοπικής κοινότητας είναι μέλος του τοπικού συμβουλίου και προεδρεύει στις συνεδριάσεις του

Άρθρο 136

Αρμοδιότητες προέδρου συμβουλίου δημοτικής ή τοπικής κοινότητας και εκπροσώπου τοπικής κοινότητας

(Άρθρα 81 και 82 του ν.3852/2010)

1. Ο πρόεδρος του συμβουλίου της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας ασκεί τις εξής αρμοδιότητες:

α. Εκτελεί τις αποφάσεις του συμβουλίου της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας.

β. Εκπροσωπεί το συμβούλιο της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας

γ. Μεταφέρει και παρουσιάζει στο δήμαρχο και στα άλλα αρμόδια όργανα του δήμου τα προβλήματα της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας, συνεργάζεται με τον δήμαρχο, τους αντιδημάρχους και τις αρμόδιες δημοτικές υπηρεσίες, προκειμένου να προετοιμάσει κάθε θέμα που θα συζητηθεί στο συμβούλιο της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας, παρακολουθεί την πράξη από το δήμο των θεμάτων που αναφέρονται στις αποφάσεις του συμβουλίου που έχουν σταλεί σε αυτόν.

δ. Ενεργεί πληρωμές από την πάγια προκαταβολή, που συνιστάται κατά τις σχετικές διατάξεις.

ε. Συμμετέχει στη διαίκηση κληροδοτήματος με έδρα την δημοτική ή τοπική κοινότητα, στην οποία ασκεί τα καθήκοντά του, οσάκις προβλέπεται η συμμετοχή προέδρου τοπικού συμβουλίου ή δημάρχου δήμου, ο οποίος καταργήθηκε με τον ν. 3852/2010, σύμφωνα με τον ν. 2539/1997 ή την πράξη σύστασης του κληροδοτήματος

στ. Μεριμνά για την καλή κατάσταση του δικτύου εσωτερικής και αγροτικής οδοποιίας της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας, εποπτεύοντας τις εργασίες συντήρησης και υποβάλλοντας προς την τεχνική υπηρεσία δια του αρμόδιου αντιδημάρχου, σχετικό υπόμνημα όπου αναγράφεται το είδος των εργασιών, ο τόπος και ο χρόνος που έγιναν αυτές.

ζ. Μεριμνά για την καθαριότητα των κοινόχρηστων χώρων και συνεργάζεται με την αρμόδια υπηρεσία του δήμου για την καλή τήρηση αυτής.

η. Λαμβάνει μέτρα για την άμεση αποκατάσταση των ζημιών επείγοντος χαρακτήρα στα δίκτυα ύδρευσης και αποχέτευσης και σε εξαιρετικές περιπτώσεις αναθέτει την εκτέλεση των εργασιών αποκατάστασης ζημιών μικρής κλίμακας εάν από την καθυστέρηση αποκατάστασης δημιουργείται άμεσος κίνδυνος για την επαρκή υδροδότηση της τοπικής κοινότητας, ενημερώνοντας εγγράφως για το λόγο αυτό τον αρμόδιο αντιδήμαρχο ή τον πρόεδρο της ΔΕΥΑ.

θ. Μεριμνά για την αποκατάσταση ζημιών και την καλή λειτουργία του δικτύου δημοτικού φωτισμού και συνεργάζεται γι' αυτό με την αρμόδια υπηρεσία του δήμου.

ι. Μεριμνά για την καλή κατάσταση και την ασφάλεια των εγκαταστάσεων των παιδικών χαρών και συνεργάζεται με τον υπεύθυνο λειτουργίας των παιδικών χαρών του δήμου.

ια) Μεριμνά για την εύρυθμη λειτουργία, τη συντήρηση και την ευταξία του κοιμητηρίου της τοπικής κοινότητας, προεγκρίνει την κατασκευή οικογενειακών τάφων και λοιπών τοπικών μνημείων και εκδίδει τις άδειες ταφής, παράτασης ταφής και ανακομιδής οσίων.

ιβ. Καταγράφει τα μέσα και το ανθρώπινο δυναμικό που μπορεί να συμβάλει στην αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών και είναι υπεύθυνος της ομάδας πυρασφάλειας της τοπικής κοινότητας. Για την κατάρτιση του σχεδίου πρόληψης πυρκαγιών και άλλων φυσικών καταστροφών συνεργάζεται με τα αρμόδια όργανα του δήμου, ενώ κατά τη διάρκεια επιχειρήσεων αντιμετώπισης πυρκαγιών ή φυσικών καταστροφών τίθεται στη διάθεση των αρμοδίων αρχών.

ιγ. Είναι υπεύθυνος για την προστασία της δημοτικής περιουσίας στα όρια της τοπικής κοινότητας και έχει καθήκον να αναφέρει αμελλητί στον δήμαρχο ή στον αρμόδιο αντιδήμαρχο ζημιές ή προσβολές των ιδιοκτησιακών δικαιωμάτων του δήμου.

ιδ. Ασκεί κάθε αρμοδιότητα που του ανατίθεται με απόφαση του δημάρχου, η οποία αναρτάται στην ιστοσελίδα του δήμου και δημοσιεύεται στο δημοτικό κεφάλαιο.

2. Ο εκπρόσωπος της τοπικής κοινότητας, πέρα από τις αρμοδιότητες που προβλέπονται από άλλες διατάξεις, ασκεί και όλες τις αρμοδιότητες της προηγούμενης παραγράφου. Αν για οποιονδήποτε λόγο δεν ασκεί τις παραπάνω αρμοδιότητες, τότε τις ασκεί ο δήμος με τα αρμόδια όργανα του. Σχετική διαπιστωτική πράξη εκδίδει το δημοτικό συμβούλιο, μετά από σχετική εισήγηση του κατά τόπο αρμόδιου αντιδημάρχου.

Άρθρο 137

Ευγκλίση και λειτουργία του συμβουλίου δημοτικής ή τοπικής κοινότητας (Άρθρα 88 του ν.3852/2010 και 111 και 122 του ν. 3463/2006)

1. Το συμβούλιο της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας συνεδριάζει ύστερα από πρόσκληση του προέδρου του υποχρεωτικά τουλάχιστον μία (1) φορά το μήνα, καθώς και όταν το ζητήσει το ένα τρίτο (1/3) των συμβούλων ή ο δήμαρχος για σοβαρά ή επείγοντα θέματα. Στις περιπτώσεις αυτές ο πρόεδρος του συμβουλίου είναι υποχρεωμένος να καλέσει το συμβούλιο σε συνεδρίαση μέσα σε πέντε (5) ημέρες από την ημέρα υποβολής της αίτησης ή λήψης του εγγράφου του δημάρχου.
2. Ο πρόεδρος καλεί το συμβούλιο σε συνεδρίαση με γραπτή πρόσκληση ή ηλεκτρονικά, στην οποία αναφέρονται τα θέματα της ημερήσιας διάταξης. Η πρόσκληση δημοσιεύεται στο γραφείο της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας και επιδίδεται ή γνωστοποιείται στους συμβούλους τρεις (3) τουλάχιστον πλήρεις ημέρες πριν από την ημέρα που ορίζεται για τη συνεδρίαση.
3. Σε κατεπείγουσες περιπτώσεις η πρόσκληση αυτή μπορεί να επιδοθεί ή να γνωστοποιηθεί την ημέρα της συνεδρίασης. Στην πρόσκληση πρέπει να αναφέρεται για ποιο λόγο η συνεδρίαση είναι κατεπείγουσα. Πριν από τη συζήτηση το συμβούλιο αποφαινεται για το κατεπείγον των θεμάτων.
4. Ο πρόεδρος του συμβουλίου καταρτίζει την ημερήσια διάταξη. Το συμβούλιο έχει δικαίωμα να αποφασίζει, μετά από σχετική πρόταση-εισήγηση του προέδρου και χωρίς συζήτηση, με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του άπ' ένα θέμα το οποίο δεν είναι γραμμένο στην ημερήσια διάταξη είναι κατεπείγον, να το συζητήσει και να πάρει απόφαση για αυτό με την ίδια πλειοψηφία, πριν από την έναρξη της συζήτησης των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης.
5. Ο πρόεδρος καλεί το συμβούλιο, όποτε το ζητήσει με γραπτή αίτηση, το ένα τρίτο (1/3) τουλάχιστον των κατοίκων της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας. Στην αίτηση αναφέρονται τα θέματα που θα συζητηθούν. Εάν ο πρόεδρος δεν συγκαλέσει το συμβούλιο το αργότερο μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την παραλαβή της αίτησης, το συμβούλιο συνέρχεται με πρόσκληση του αμέσως επόμενου πλειοψηφίσαντος συμβούλου.
6. Αν ο πρόεδρος της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας παραλείπει αδικαιολόγητα επί δύο (2) συνεχείς μήνες ή δύο (2) συνεχείς φορές κατά τις διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων να συγκαλέσει το συμβούλιο, μπορεί να τεθεί σε αργία και σε περίπτωση υποτροπής να τιμωρηθεί με την ποινή της έκπτωσης από το αξίωμα κατά την προβλεπόμενη πειθαρχική διαδικασία σύμφωνα με το άρθρο 172 του παρόντος.
7. Σε περίπτωση μη συνεδρίασης του συμβουλίου της τοπικής ή δημοτικής κοινότητας κατά την ανωτέρω παράγραφο, το δημοτικό συμβούλιο μπορεί να ζητήσει από αυτό να εκφράσει γνώμη. Η διατυπώσει πρόταση για ορισμένο θέμα μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών.
8. Με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, μπορεί να εκδίδεται κανονισμός λειτουργίας του συμβουλίου της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας.

Άρθρο 138

Διαδικασία υλοποίησης αποφάσεων συμβουλίου δημοτικής ή τοπικής κοινότητας

1. Ο πρόεδρος του συμβουλίου της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας μέσα σε οκτώ (8) ημέρες από τη συνεδρίαση διαβιβάζει στο δήμαρχο απόσπασμα των πρακτικών του συμβουλίου, το οποίο περιλαμβάνει κάθε απόφαση του συμβουλίου χωριστά και στην οποία διατυπώνονται οι προτάσεις για τα θέματα της αρμοδιότητας τους, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 131 και 132, μαζί με αντίγραφο του αποδεικτικού δημοσίευσης. Ο δήμαρχος φροντίζει να τεθούν αμέσως υπόψη των αρμόδιων οργάνων του δήμου, τα οποία οφείλουν να τις μελετήσουν και να ενημερώσουν σχετικά για κάθε θέμα το συμβούλιο της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας μέσα σε ένα (1) μήνα.
2. Τα αρμόδια όργανα μπορούν να επιστρέψουν την απόφαση του συμβουλίου της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας με παρατηρήσεις για επανεξέταση τυχόν του θέματος ή να την ποροπέμψουν στο δημοτικό συμβούλιο ή να τη διαβιβάσουν στις αρμόδιες υπηρεσίες του δήμου για να γίνουν οι απαραίτητες ενέργειες. Σε κάθε περίπτωση τα αρμόδια όργανα του δήμου οφείλουν να ενημερώνουν τον πρόεδρο της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας για τα μέτρα που παίρνονται για την υλοποίηση των θεμάτων που περιλαμβάνονται στις αποφάσεις του συμβουλίου της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας.
3. Ο πρόεδρος του συμβουλίου της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας, στον οποίο κοινοποιούνται όλες οι ενέργειες, πράξεις και παρατηρήσεις των οργάνων και υπηρεσιών του δήμου που αναφέρονται στις

αποφάσεις γενικά του συμβουλίου της τοπικής ή δημοτικής κοινότητας, υποχρεούται να ενημερώνει αμέσως το συμβούλιο της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας.

4. Στα συμβούλια των δημοτικών ή τοπικών κοινοτήτων αποστέλλεται αντίγραφο της ημερήσιας διάταξης του δημοτικού συμβουλίου και των αποφάσεων αυτού και των άλλων συλλογικών οργάνων του δήμου.

Άρθρο 139

Τόπος συνεδρίασης, απαρτία και λήψη αποφάσεων του συμβουλίου της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας- Πρακτικά (Άρθρο 89 του ν.3852/2010)

1. Οι συνεδριάσεις του συμβουλίου της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας είναι δημόσιες και γίνονται στο γραφείο αυτής υπό την προεδρία του προέδρου του συμβουλίου. Αν οι κάτοικοι της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας έχουν χειμερινή ή θερινή διαιμονή εκτός των ορίων της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας, το συμβούλιο μπορεί να συνεδριάζει και ο πρόεδρος να εκτελεί τα καθήκοντά του στον τόπο της διαμονής τους.
2. Το συμβούλιο έχει απαρτία όταν τα παρόντα μέλη του είναι περισσότερα από τα σπόνια.
3. Το συμβούλιο λαμβάνει τις αποφάσεις του με την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων, αν δεν υπάρχει άλλη διάταξη που ορίζει διαφορετικά. Σε περίπτωση ισοψηφίας επικρατεί η ψήφος του προέδρου.
4. Αν κάποιο μέλος του συμβουλίου αρνηθεί την ψήφο ή δώσει λευκή ψήφο, λογίζεται ως παρόν κατά τη συνεδρίαση και η ψήφος του λογίζεται ως αρνητική.
5. Τα μέλη του συμβουλίου της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας που ήταν παρόντα κατά την έναρξη της συνεδρίασης και με την παρουσία τους υπήρξε απαρτία, και αν ακόμη αποχωρήσουν, λογίζονται, ως παρόντα μέχρι το τέλος της συνεδρίασης. Ο κανόνας αυτός εφαρμόζεται όχι μόνο για τη συζήτηση κάθε συγκεκριμένου θέματος αλλά και για ολόκληρη συνεδρίαση. Στην περίπτωση αυτή για τη λήψη απόφασης επί κάθε συγκεκριμένου θέματος η απαιτούμενη πλειοψηφία υπολογίζεται επί των πραγματικά παρόντων μελών κατά την ψηφοφορία.
6. Οι διατάξεις που αναφέρονται στο κώλυμα συμμετοχής δημοτικού συμβούλου στη συνεδρίαση του συμβουλίου εφαρμόζονται και για τους συμβούλους της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας.
7. Καθήκοντα γραμματέα του συμβουλίου της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας ασκεί υπόλληλος του δήμου που ορίζεται με απόφαση του δημάρχου, και ο οποίος τηρεί τα επίσημα πρακτικά της συνεδρίασης, τα οποία υπογράφονται από όλα τα μέλη που ήταν παρόντα στη συνεδρίαση, μετά το πέρας αυτής. Όταν ένας σύμβουλος αρνείται να υπογράψει, η άρνηση και η αιτία της αναφέρονται στα πρακτικά. Η μη υπογραφή των πρακτικών δεν επηρεάζει το κύρος της απόφασης. Τα πρακτικά κάθε συνεδρίασης παίρνουν ιδιαίτερο αύξοντα αριθμό, με διακεκριμένη αρίθμηση κατ' έτος. Πρακτικό συντάσσεται και όταν η συνεδρίαση ματαιώνεται για οποιονδήποτε λόγο. Κάθε απόφαση του συμβουλίου παίρνει ιδιαίτερο αριθμό και στην αρχή κάθε χρόνου γίνεται νέα αρίθμηση και των αποφάσεων αυτών. Στο τέλος του έτους, τα πρακτικά αυτά βιβλιοδετούνται, με ευθύνη του προέδρου του συμβουλίου της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας. Η μη τήρηση των πρακτικών, σύμφωνα με τα ανωτέρω συνιστά πειθαρχικό αδίκημα για τον πρόεδρο του συμβουλίου της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας.

Άρθρο 140

Υποχρεώσεις συμβούλων δημοτικών και τοπικών κοινοτήτων

1. Οι σύμβουλοι της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας έχουν υποχρέωση να μετέχουν σε όλες τις συνεδριάσεις του συμβουλίου, καθώς και να εκτελούν τα λοιπά καθήκοντά τους όπως προβλέπει ο νόμος. Έχουν, επίσης, υποχρέωση, μέσα στο πλαίσιο των καθηκόντων τους να εκτελούν με επιμέλεια κάθε εργασία που τους αναθέτει νόμιμα το συμβούλιο.
2. Ο σύμβουλος της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας εκφράζει τη γνώμη του και ψηφίζει κατά συνείδηση, αποβλέποντας πάντοτε στην εξυπηρέτηση του συμφέροντος του συνόλου των κατοίκων της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας.
3. Οι σύμβουλοι των τοπικών ή δημοτικών κοινοτήτων έχουν τις υποχρεώσεις και τα καθήκοντα των δημοτικών συμβούλων. Η παραβίαση των σχετικών διατάξεων επιφέρει τις αντίστοιχες συνέπειες.

Άρθρο 141
Γραφείο δημοτικής ή τοπικής κοινότητας- Βιβλία
(Άρθρα 91 του ν.3852/2010 και 116 του ν. 3463/2006)

1. Κάθε τοπική ή δημοτική κοινότητα διαθέτει τοπικό ή δημοτικό γραφείο. Το δημοτικό συμβούλιο του δήμου καθορίζει ποιες υπηρεσιακές μονάδες μπορούν να λειτουργήσουν στις τοπικές ή δημοτικές κοινότητες.

2. Με απόφαση του δημάρχου μετά από εισήγηση της εκτελεστικής επιτροπής ορίζονται υπάλληλοι του δήμου για τη γραμματειακή εξυπηρέτηση των συμβουλίων των τοπικών κοινοτήτων, του εκπροσώπου της τοπικής κοινότητας, τη στελέχωση των υπηρεσιών του δήμου που εδρεύουν σε τοπικές κοινότητες, καθώς και για την παροχή «διοικητικής βοήθειας» των κατοίκων και διατίθενται κατάλληλοι χώροι και εξοπλισμός για τις ανάγκες της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας.

3. Κάθε δημοτική ή τοπική κοινότητα τηρεί τα βιβλία που είναι αναγκαία για την άσκηση των αρμοδιοτήτων της. Τα βιβλία αυτά καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών.

Άρθρο 142
Συνέλευση κατοίκων τοπικής κοινότητας
(Άρθρο 85 του ν.3852/2010)

Στις τοπικές κοινότητες, με ευθύνη του προέδρου του συμβουλίου της τοπικής κοινότητας ή του εκπροσώπου της τοπικής κοινότητας ή σε συνεργασία με τον αρμόδιο αντιδήμαρχο, καλούνται οι κάτοικοι και οι φορείς της τοπικής κοινότητας, τουλάχιστον μια φορά κατ' έτος σε συνέλευση και προτείνουν στα αρμόδια όργανα του δήμου ανάλογα με τα χαρακτηριστικά των αναγκών των κατοίκων της τοπικής κοινότητας και τις προτεραιότητες για την τοπική ανάπτυξη, τις δράσεις που πρέπει να αναλάβει ο δήμος ιδίως ως προς:

- α. Την παροχή κοινωνικών ή άλλων υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση των κατοίκων της περιοχής τους.
- β. Τη λήψη μέτρων για την προστασία των ηλικιωμένων και των παιδιών στο πλαίσιο της κοινωνικής πολιτικής του δήμου.
- γ. Τα έργα που πρέπει να εκτελεστούν στην τοπική κοινότητα.
- δ. Την παροχή υπηρεσιών για την τουριστική αξιοποίηση και προβολή της τοπικής κοινότητας.
- ε. Την εφαρμογή πολιτιστικών, ψυχαγωγικών και αθλητικών προγραμμάτων.
- στ. Κάθε άλλο θέμα που αφορά την τοπική κοινότητα.

Για την ανωτέρω διαδικασία τηρούνται πρακτικά από υπάλληλο του δήμου, ενώ οι αποφάσεις για τα ανωτέρω θέματα λαμβάνονται από τους παρόντες με σχετική πλειοψηφία.

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟ

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Άρθρο 143
Αρμοδιότητες του περιφερειακού συμβουλίου
(Άρθρο 163 του ν. 3852/ 2010)

1. Το περιφερειακό συμβούλιο αποφασίζει για όλα τα θέματα που αφορούν την περιφέρεια, εκτός από εκείνα που έχουν ανατεθεί με ρητή διάταξη σε άλλο όργανο της περιφέρειας ή έχουν μεταβιβαστεί από το ίδιο το συμβούλιο σε επιτροπή του.

2. Το περιφερειακό συμβούλιο εκφράζει τις θέσεις του σε θέματα που αφορούν την περιφέρεια και υποχρεούται να παρέχει γνώμη ή στοιχεία όποτε αυτό απαιτείται από την κείμενη νομοθεσία.

3. Το περιφερειακό συμβούλιο αποφασίζει σχετικά με φόρους, τέλη δικαιώματα και εισφορές σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
4. Από τη διενέργεια των εκλογών και μέχρι την εγκατάσταση των νέων περιφερειακών αρχών, το περιφερειακό συμβούλιο αποφασίζει μόνο για θέματα που αναφέρονται σε έκτακτες περιπτώσεις επείγουσας και απρόβλεπτης ανάγκης. Κατά το ίδιο χρονικό διάστημα ο επικυρωμένος από την αρμόδια αρχή προϋπολογισμός της περιφέρειας εκτελείται κανονικά.
5. Το περιφερειακό συμβούλιο είναι αρμόδιο ιδίως για :
 - α. Την έγκριση και παρακολούθηση του επιχειρησιακού προγράμματος της περιφέρειας
 - β. Την έγκριση και παρακολούθηση αναπτυξιακών προγραμμάτων κατά την κείμενη νομοθεσία.
 - γ. Την έγκριση του προϋπολογισμού και του απολογισμού της περιφέρειας.
 - δ. Την κήρυξη απαλλοτριώσεως ακινήτων για έργα αρμοδιότητας της περιφέρειας.
 - ε. Την εκποίηση, ανταλλαγή και δωρεά ακινήτων καθώς και τη σύσταση εμπράγματων δικαιωμάτων.
 - στ. Τη σύναψη δανείων.
 - ζ. Την έγκριση του κανονισμού των εργασιών του, του κανονισμού των εργασιών της οικονομικής επιτροπής και των επιτροπών του άρθρου 150, καθώς και του οργανισμού των υπηρεσιών της περιφέρειας.
 - η. Την πλήρωση των κενών οργανικών θέσεων προσωπικού της περιφέρειας.
 - θ. Το πρόγραμμα επενδύσεων και τις λοιπές προμήθειες και υπηρεσίες
 - ι. Τη σύσταση επιτροπών, στις οποίες μεταβιβάζει αρμοδιότητες του, κατά το άρθρο 150.
6. Μέλη του περιφερειακού συμβουλίου συμμετέχουν στη διοίκηση κληροδοτήματος με έδρα την περιφερειακή ενότητα, στην οποία εκλέγονται, στις περιπτώσεις που προβλέπεται από την πράξη σύστασής του ή κατ' άλλο νόμιμο τρόπο, η συμμετοχή μελών του νομαρχιακού συμβουλίου της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης που καταργήθηκε με το ν. 3852/2010

Άρθρο 144
Εκλογή προεδρείου του περιφερειακού συμβουλίου
(Άρθρο 165 του ν. 3852/ 2010)

- 1.Το περιφερειακό συμβούλιο συνέρχεται κατά το έτος έναρξης της περιφερειακής περιόδου και κατά το τρίτο έτος αυτής για την εκλογή του προεδρείου του.
2. Κατά την έναρξη της περιφερειακής περιόδου το περιφερειακό συμβούλιο συνέρχεται την πρώτη Κυριακή του μηνός Σεπτεμβρίου, ύστερα από πρόσκληση του πλειοψηφούντος συμβούλου του επιτυχόντος συνδυασμού, σύμφωνα με την απόφαση ανακήρυξης του πρωτοδικείου, ο οποίος και προεδρεύει. Αν ο πλειοψηφώντας σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού απουσιάζει, τον αντικαθιστά ένας σύμβουλος του ίδιου συνδυασμού, κατά τη σειρά της επιτυχίας που προκύπτει από την απόφαση του δικαστηρίου.
3. Κατά το τρίτο έτος της περιφερειακής περιόδου το περιφερειακό συμβούλιο συνέρχεται την πρώτη Κυριακή του μηνός Μαρτίου, ύστερα από πρόσκληση του προέδρου του.
4. Αν για οποιοδήποτε λόγο το περιφερειακό συμβούλιο δεν συγκληθεί κατά τις παραγράφους 2 και 3, συνέρχεται χωρίς πρόσκληση την πρώτη Κυριακή του μηνός Σεπτεμβρίου ή του μηνός Μαρτίου αντίστοιχα και ώρα 10.00 πρωινή στην αίθουσα συνεδριάσεων του περιφερειακού συμβουλίου.
5. Στην συνεδρίαση προεδρεύει ο σύμβουλος που συγκάλεσε το συμβούλιο και, αν αυτός απουσιάζει, ένας σύμβουλος του ίδιου συνδυασμού, κατά τη σειρά της επιτυχίας που προκύπτει από την απόφαση του δικαστηρίου. Καθήκοντα ειδικού γραμματέα, κατά μεν τη συνεδρίαση του πρώτου χρόνου της περιφερειακής περιόδου ασκεί ο νεότερος περιφερειακός σύμβουλος, κατά δε τη συνεδρίαση του τρίτου έτους ο γραμματέας του περιφερειακού συμβουλίου. Το συμβούλιο εκλέγει ανάμεσα στα μέλη του, χωριστά και με μυστική ψηφοφορία, τον πρόεδρο, τον αντιπρόεδρο και τον γραμματέα του. Ο πρόεδρος προέρχεται από την πλειοψηφία, ενώ ο αντιπρόεδρος και ο γραμματέας από τις παρατάξεις της μειοψηφίας. Σε περίπτωση που η μειοψηφία δεν υποδείξει υποψήφιο αντιπρόεδρο ή γραμματέα ή ο υποδειχθείς δεν αποδεχθεί την υποψηφιότητα, η εκλογή του γίνεται από τους συμβούλους της πλειοψηφίας.
6. Για την εκλογή του προεδρείου του περιφερειακού συμβουλίου τηρείται η ακόλουθη διαδικασία:
 - α. Κατά τη συνεδρίαση που έχει οριστεί για την εκλογή του προεδρείου, ο πλειοψηφώντας συνδυασμός εκλέγει μεταξύ των μελών του τον υποψήφιο για το αξίωμα του προέδρου του περιφερειακού συμβουλίου. Υποψήφιος για το αξίωμα αυτό εκλέγεται όποιος συγκεντρώσει την απόλυτη πλειοψηφία

του συνόλου των μελών του πλειοψηφίσαντος συνδυασμού. Εάν κανείς από τους ενδιαφερομένους δεν συγκεντρώσει την απόλυτη πλειοψηφία, τότε η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται. Εάν και κατά τη δεύτερη αυτή ψηφοφορία δεν συγκεντρωθεί η απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του πλειοψηφίσαντος συνδυασμού ή υπάρξει ισοψηφία, τότε διενεργείται και τρίτη ψηφοφορία μεταξύ των δύο επικρατέστερων υποψηφίων. Κατά την τρίτη ψηφοφορία εκλέγεται όποιος συγκεντρώσει τη σχετική πλειοψηφία των παρόντων. Σε περίπτωση ισοψηφίας διενεργείται κλήρωση από τον προεδρεύοντα σύμβουλο.

β. Στην ίδια συνεδρίαση γίνεται η εκλογή για την ανάδειξη του υποψηφίου για το αξίωμα του αντιπροέδρου και του γραμματέα του περιφερειακού συμβουλίου. Οι υποψήφιοι για τα αξιώματα αυτά αναδεικνύονται από το σύνολο των συμβούλων των παρατάξεων της μειοψηφίας κατά τον ίδιο τρόπο και με την ίδια διαδικασία που ακολουθείται για την ανάδειξη του προέδρου.

γ. Μετά την εκλογή των υποψηφίων για τα αξιώματα του προεδρείου του περιφερειακού συμβουλίου διενεργείται η εκλογή, από το σύνολο των συμβούλων, για την ανάδειξη του προέδρου, του αντιπροέδρου και του γραμματέα του οργάνου. Για να εκλεγεί ο προταθείς πρέπει να συγκεντρώσει την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του περιφερειακού συμβουλίου. Εάν κατά την πρώτη ψηφοφορία δεν συγκεντρωθεί η απόλυτη πλειοψηφία του προηγούμενου εδαφίου, διενεργείται δεύτερη ψηφοφορία. Εάν και κατά τη δεύτερη ψηφοφορία δεν συγκεντρωθεί η απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών, τότε διενεργείται και τρίτη ψηφοφορία κατά την οποία αρκεί η ύπαρξη πλειοψηφίας των παρόντων μελών του περιφερειακού συμβουλίου. Αν στην τρίτη ψηφοφορία δύο ή περισσότεροι λάβουν ίσο αριθμό ψήφων, ο σύμβουλος που προεδρεύει διενεργεί μεταξύ αυτών κλήρωση.

7. Αν δεν επιτευχθεί εκλογή για οποιονδήποτε λόγο ή η συνεδρίαση ματαιωθεί, επειδή δεν σχηματίστηκε απαρτία, η συνεδρίαση επαναλαμβάνεται την επόμενη Κυριακή και εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου. Αν και στη δεύτερη συνεδρίαση δεν επιτευχθεί εκλογή ή η συνεδρίαση ματαιωθεί, επειδή δεν σχηματίστηκε απαρτία θεωρείται ότι εκλέγονται πρόεδρος, αντιπρόεδρος και γραμματέας, ανάλογα με την περίπτωση.

α. Αν πρόκειται για την πρώτη διετία της περιφερειακής περιόδου, οι σύμβουλοι του επιτυχόντος συνδυασμού που έλαβαν κατά σειρά τους περισσότερους σταυρούς ποσότητας, σύμφωνα με τη δικαστική απόφαση που τους ανακήρυξε.

β. Αν πρόκειται για τη δεύτερη διετία, εκείνοι που είχαν τα αξιώματα αυτά την προηγούμενη διετία.

8. Τα πρακτικά της εκλογής αποστέλλονται εντός πέντε (5) ημερών στον Ελεγκτή Νομιμότητας, ο οποίος αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από προσηυγή ενός δημότη της περιοχής της περιφέρειας κρίνει μέσα σε πέντε (5) ημέρες από την ημέρα παραλαβής των πρακτικών, αν είναι νόμιμη η εκλογή. Αν ακυρωθεί η εκλογή, αυτή επαναλαμβάνεται τη μεθεπόμενη Κυριακή μετά την περιέλευση της ακυρωτικής αποφάσεως στην περιφέρεια.

9. Η παραίτηση από το αξίωμα του προέδρου, του αντιπροέδρου και του γραμματέα του περιφερειακού συμβουλίου υποβάλλεται στο συμβούλιο και οριστικοποιείται αφότου πλήρωθει η αντίστοιχη θέση. Ο παραιτούμενος παραμένει σύμβουλος και δεν μπορεί να επανεκλεγεί στο ίδιο αξίωμα μέσα στην ίδια θητεία, για την οποία έχει εκλεγεί το συγκεκριμένο προεδρείο. Στην ίδια συνεδρίαση το συμβούλιο, μετά την υποβολή της παραίτησης, προβαίνει κατά περίπτωση στην εκλογή νέου προέδρου, αντιπροέδρου ή γραμματέα κατά τη διαδικασία των προηγούμενων παραγράφων.

10. Η εκλογή στη θέση του αντιπροέδρου και του γραμματέα του περιφερειακού συμβουλίου δεν συνεπάγεται κώλυμα συμμετοχής στην οικονομική επιτροπή και στις επιτροπές του περιφερειακού συμβουλίου του άρθρου 150.

Άρθρο 145
Περιφερειακές παρατάξεις
(Άρθρο 168 του ν. 3852/2010)

1. Τα μέλη του περιφερειακού συμβουλίου ανήκουν σε περιφερειακές παρατάξεις ανάλογο με το συνδυασμό με τον οποίο έχουν εκλεγεί, ανεξαρτήτως αριθμού εκλεγέντων.

2. Επικεφαλής της περιφερειακής παρατάξεως είναι ο σύμβουλος που ήταν υποψήφιος περιφερειάρχης και στην περίπτωση θανάτου, παραίτησης ή αδυναμίας του, ο σύμβουλος που εκλέγεται από την πλειοψηφία των περιφερειακών συμβούλων που ανήκουν στην παράταξη.

3. Κατά προτεραιότητα και πάντα μετά τον περιφερειάρχη οι επικεφαλές των παρατάξεων εκφράζουν τις απόψεις τους σύμφωνα με τη σειρά εκλογής τους.
4. Μέλος του περιφερειακού συμβουλίου μπορεί με γραπτή δήλωση του προς το προεδρείο να ανεξαρτητοποιηθεί από τη περιφερειακή παράταξη, με την οποία έχει εκλεγεί
5. Εάν η περιφερειακή παράταξη έχει τουλάχιστον τρία (3) μέλη, με αιτιολογημένη απόφαση και με πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) αυτών, είναι δυνατόν να διαγραφεί σύμβουλος, ο οποίος είναι μέλος της. Το μέλος του περιφερειακού συμβουλίου που ανεξαρτητοποιήθηκε ή διαγράφηκε από την παράταξη του δεν μπορεί να ενταχθεί σε άλλη παράταξη και παύει να είναι μέλος του προεδρείου, της οικονομικής επιτροπής ή των επιτροπών του περιφερειακού συμβουλίου όπου έχει εκλεγεί ως μέλος της παράταξης από την οποία ανεξαρτητοποιήθηκε ή διαγράφηκε, καθώς και να ορισθεί ή να παραμείνει αντιπεριφερειάρχης, κατά τη διάρκεια της θητείας του. Είναι δυνατή, όμως, η επανένταξη στην παράταξη από την οποία ανεξαρτητοποιήθηκε ή διαγράφηκε, εφόσον αυτό γίνει δεκτό από τα δύο τρίτα (2/3) των μελών, προκειμένου για παρατάξεις που έχουν τουλάχιστον τρία (3) μέλη και από όλα τα μέλη, προκειμένου για παρατάξεις με λιγότερα από τρία (3) μέλη.
6. Για την αποδοκότερη λειτουργία των περιφερειακών παρατάξεων η περιφερειακή αρχή τους παραχωρεί κατάλληλα εξοπλισμένο χώρο και γραμματειακή υποστήριξη

Άρθρο 146
Σύγκληση περιφερειακού συμβουλίου
(Άρθρο 167 του ν. 3852/ 2010)

1. Το περιφερειακό συμβούλιο συνεδριάζει τουλάχιστον μία φορά το μήνα, ύστερα από πρόσκληση του προέδρου, στην οποία αναφέρονται τα θέματα της ημερήσιας διάταξης, συνοδευόμενη από περιληπτική εισήγηση επί των θεμάτων που θα συζητηθούν.
2. Οι συνεδριάσεις του συμβουλίου γίνονται πάντοτε στο κατόστημα της έδρας της περιφέρειας και είναι δημόσιες. Το συμβούλιο μπορεί να συνεδριάσει σε άλλον τόπο μετά από απόφαση του συμβουλίου. Το συμβούλιο, με αιτιολογημένη απόφαση που λαμβάνεται με πλειοψηφία των τεσσάρων πέμπτων (4/5) του συνολικού αριθμού των μελών και απαγγέλλεται σε δημόσια συνεδρίαση, μπορεί να συνεδριάζει κλεισμένων των θυρών. Στις νησιωτικές περιφέρειες το συμβούλιο μπορεί να συνεδριάζει και μέσω τηλεδιάσκεψης σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Το ίδιο ισχύει και για τις λοιπές περιφέρειες σε κατεπείγουσες μόνο περιπτώσεις.
3. Η πρόσκληση δημοσιεύεται αυθημερόν στην ιστοσελίδα της περιφέρειας και αποστέλλεται ηλεκτρονικά ή ταχυδρομικά ή επιδίδεται μαζί με τις εισηγήσεις στους συμβούλους πέντε (5) τουλάχιστον πλήρεις ημέρες πριν από την ημέρα που ορίζεται για τη συνεδρίαση. Σε κατεπείγουσες περιπτώσεις η πρόσκληση αυτή μπορεί να επιδοθεί ή να γνωστοποιηθεί την ημέρα της συνεδρίασης. Στην πρόσκληση πρέπει να αναφέρεται για ποιο λόγο η συνεδρίαση είναι κατεπείγουσα. Πριν από τη συζήτηση το συμβούλιο αποφαινεται για το κατεπείγον των θεμάτων.
4. Ο πρόεδρος καλεί επίσης το συμβούλιο, όποτε το ζητήσει ο περιφερειάρχης, η οικονομική επιτροπή ή το ένα τρίτο (1/3) τουλάχιστον του συνολικού αριθμού των μελών του συμβουλίου με γραπτή αίτηση, στην οποία αναφέρονται τα θέματα που θα συζητηθούν. Στην περίπτωση αυτή τα θέματα αυτά προηγούνται, έναντι των λοιπών θεμάτων, στη συζήτηση κατά τη συνεδρίαση του περιφερειακού συμβουλίου. Αν κατά τον υπολογισμό του ενός τρίτου (1/3) προκύπτει δεκαδικός αριθμός, τότε ο αριθμός αυτός στρογγυλοποιείται στην αμέσως μεγαλύτερη μονάδα, εφόσον πρόκειται για υποδιαίρεση μεγαλύτερη ή ίση του ημίσεως (0,5). Οι συνεδριάσεις που συγκλούνται στη δεύτερη, τρίτη και τέταρτη περίπτωση του πρώτου εδαφίου της παραγράφου αυτής δεν μπορεί να είναι περισσότερες από μια αντίστοιχα, το μήνα.
 Αν το συμβούλιο δεν συγκληθεί το αργότερο μέχρι την έκτη ημέρα από την υποβολή της αίτησης, συνεχεται ύστερα από πρόσκληση εκείνων που υπέβαλαν την αίτηση και αποφασίζει για τα θέματα για τα οποία είχε ζητήσει η σύγκληση του. Αν ο πρόεδρος παραλείψει αδικαιολόγητα δύο συνεχείς φορές να καλέσει το συμβούλιο, μπορεί με απόφασή του Ελεγκτή Νομιμότητας να τεθεί σε οργία και σε περίπτωση υπακοπής να κηρυχθεί έκπτωτος από το αξίωμα σύμφωνα με την πειθαρχική διαδικασία του άρθρου 174
5. Στις συνεδριάσεις του συμβουλίου καλείται ο περιφερειάρχης και οι άμεσα εκλεγμένοι αντιπεριφερειάρχες, διαφορετικά η συνεδρίαση είναι άκυρη. Ο περιφερειάρχης και οι άμεσα εκλεγμένοι αντιπεριφερειάρχες μετέχουν στις συζητήσεις του συμβουλίου χωρίς ψήφο. Ο

περιφερειάρχης έχει το δικαίωμα να εκφράζει τις απόψεις του κατά προτεραιότητα. Στις συνεδριάσεις του περιφερειακού συμβουλίου μπορούν να λάβουν το λόγο, εκτός του περιφερειάρχη, οι αντιπεριφερειάρχες, οι επικεφαλής των παρατάξεων κατά σειρά εκλογής και οι ειδικοί αγορητές ανά θέμα, οι οποίοι ορίζονται από τις παρατάξεις με σχετική γραπτή δήλωσή τους στο προεδρείο πριν την έναρξη της συνεδρίασης. Με τον ίδιο τρόπο μπορούν να εγγραφούν ως ομιλητές και οι περιφερειακοί σύμβουλοι που επιθυμούν να ταποθετηθούν ανά θέμα. Με τον κανονισμό λειτουργίας του περιφερειακού συμβουλίου επιβάλλονται χρονικοί περιορισμοί για τις αγορεύσεις και τις συζητήσεις στο περιφερειακό συμβούλιο, για τον περιφερειάρχη, τους αντιπεριφερειάρχες, τους επικεφαλής των παρατάξεων, τους ειδικούς αγορητές και τους περιφερειακούς συμβούλους.

Άρθρο 147 **Λειτουργία περιφερειακού συμβουλίου** **(Άρθρο 168 του ν. 3852/ 2010)**

1. Ο πρόεδρος του συμβουλίου διευθύνει τη συζήτηση, λαμβάνει κάθε κατάλληλο μέτρο για την αμολή διεξαγωγή της συνεδρίασης και μπορεί να διατάξει την αποβολή από την αίθουσα κάθε προσώπου από το ακροατήριο, που διαταράσσει τη συνεδρίαση.
2. Τον πρόεδρο του περιφερειακού συμβουλίου που απουσιάζει ή κωλύεται ανσπληρώνει ο αντιπρόεδρος. Αν απουσιάζει ή κωλύεται και ο αντιπρόεδρος, καθήκοντα προέδρου ασκεί οποιασ από τους παρόντες συμβούλους του επιτυχόντος συνδυασμού έχει εκλεγεί με τους περισσότερους σταυρούς σύμφωνα με την απόφαση ανακήρυξης του δικαστηρίου.
3. Κάθε περιφερειακός σύμβουλος μπορεί να ζητά από την οικονομική επιτροπή και τις επιτροπές της περιφέρειας πληροφορίες και συγκεκριμένα στοιχεία, που είναι χρήσιμα για την άσκηση των καθηκόντων του. Ο πρόεδρος της οικείας επιτροπής οφείλει να παρέχει τις πληροφορίες εντός δεκαπέντε (15) ημερών.
4. Το περιφερειακό συμβούλιο, δια του προέδρου του, δύναται να καλεί στη συνεδρίαση περιφερειακούς υπαλλήλους ή ιδιώτες για να του δώσουν πληροφορίες σχετικές με τα θέματα που συζητούνται. Η παρουσία των καλούμενων υπαλλήλων είναι υποχρεωτική και σε αυτούς καταβάλλεται, για την παράσταση τους, ενώπιον του περιφερειακού συμβουλίου, αποζημίωση αντίστοιχη με εκείνη που λαμβάνουν τα μέλη συλλογικών οργάνων κατά την κείμενη νομοθεσία.
5. Για τη γραμματειακή υποστήριξη των συνεδριάσεων του περιφερειακού συμβουλίου ορίζονται υπάλληλοι της περιφέρειας με απόφαση του περιφερειάρχη. Στους υπαλλήλους αυτούς παρέχεται για κάθε συνεδρίαση, στην οποία λαμβάνουν μέρος, αποζημίωση ίση με το δύο τρίτα (2/3) της αποζημίωσης που λαμβάνουν τα μέλη του περιφερειακού συμβουλίου.

Άρθρο 148 **Τόπος συνεδρίασης, απαρτία και λήψη αποφάσεων του περιφερειακού συμβουλίου** **(Άρθρα 167-169 του ν. 3852/2010)**

1. Οι συνεδριάσεις του περιφερειακού συμβουλίου είναι δημόσιες και γίνονται παντοτε στο κατάστημα της έδρας της περιφέρειας με την προεδρία του προέδρου του περιφερειακού συμβουλίου. Το περιφερειακό συμβούλιο με πλειοψηφία των τεσσάρων πέμπτων (4/5) των μελών του και με αιτιολογημένη απόφαση, η οποία απαγγέλλεται σε δημόσια συνεδρίαση, μπορεί να συνεδριάζει κεκλεισμένων των θυρών. Στις νησιωτικές περιφέρειες σε εξαιρετικές και επείγουσες περιπτώσεις το συμβούλιο μπορεί να συνεδριάζει μέσω τηλεδιάσκεψης. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις το περιφερειακό συμβούλιο μπορεί με την πλειοψηφία του συνόλου των μελών του να αποφασίζει να συνεδριάζει μόνιμα ή κατά περίπτωση σε άλλο κατάλληλο οίκημα της έδρας, αν κρίνει ότι το κατάστημα είναι ακατάλληλο ή δεν επαρκεί για τη συγκεκριμένη περίπτωση. Με την ίδια διαδικασία μπορεί να αποφασίσει να συνεδριάζει σε περιφερειακές ενότητες.
2. Το συμβούλιο έχει απαρτία εφόσον τα παρόντα μέλη είναι περισσότερα από τα μισά.
3. Αν μετά από δύο συνεχείς προσκλήσεις το συμβούλιο δεν έχει απαρτία, συνεδριάζει ύστερα από τρίτη πρόσκληση και λαμβάνει αποφάσεις μόνο για τα θέματα που είχαν εγγραφεί στην αρχική ημερήσια διάταξη, εφόσον τα μέλη που είναι παρόντα αποτελούν το ένα τρίτο (1/3) τουλάχιστον του συνολικού αριθμού των μελών του. Στην τρίτη πρόσκληση γίνεται ειδική αναφορά των ανωτέρω.

4. Το συμβούλιο λαμβάνει τις αποφάσεις του με την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων, αν δεν υπάρχει άλλη διάταξη που ορίζει διαφορετικά. Σε κάθε περίπτωση, εάν υπάρχει ισοψηφία, επικρατεί η ψήφος του προέδρου, εκτός εάν η ψηφοφορία είναι μυστική, οπότε αυτή επαναλαμβάνεται για μία ακόμα φορά, η τυχόν δε νέα ισοψηφία ισοδυναμεί με απόρριψη. Εάν κατά τον υπολογισμό της πλειοψηφίας προκύπτει δεκαδικός αριθμός άνω του ημίσεως της μονάδας, τότε αυτός στρογγυλοποιείται στην αμέσως μεγαλύτερη μονάδα.

5. Αν κάποιο μέλος του συμβουλίου αρνηθεί ψήφο ή δώσει λευκή ψήφο, λογίζεται ως παρόν κατά τη συνεδρίαση και τόσο η άρνηση όσο και η λευκή ψήφος λογίζονται ως αρνητικές ψήφοι.

6. Τα μέλη του συμβουλίου που ήταν παρόντα κατά την έναρξη της συνεδρίασης και με την παρουσία τους υπήρξε απαρτία και αν ακόμα αποχωρήσουν, μεταγενέστερα, λογίζονται ως παρόντα μέχρι το τέλος της συνεδρίασης, ως προς την ύπαρξη απαρτίας. Η απαρτία αυτή θεωρείται ότι συντρέχει για όλα τα θέματα που περιλαμβάνονται στην ημερήσια διάταξη της συνεδρίασης. Στην περίπτωση αυτή για τη λήψη απόφασης για κάθε συγκεκριμένο θέμα η απαιτούμενη πλειοψηφία υπολογίζεται επί των πραγματικά παρόντων μελών κατά τη ψηφοφορία.

7. Επιτρέπεται η ραδιοφωνική, τηλεοπτική ή μέσω διαδικτύου κάλυψη των συνεδριάσεων του περιφερειακού συμβουλίου είτε απευθείας είτε μαγνητοσκοπημένες.

Άρθρο 149
Πρακτικά συνεδριάσεως
(Άρθρο 170 του ν. 3852/ 2010)

1. Στη συνεδρίαση του περιφερειακού συμβουλίου τηρούνται πρακτικά με ευθύνη του γραμματέα του περιφερειακού συμβουλίου και υπαλλήλου της περιφέρειας. Τα πλήρη πρακτικά καταρτίζονται με τη βοήθεια μαγνητοφωνικής ή μαγνητοσκοπικής συσκευής ή με κάθε άλλο πρόσφορο ηλεκτρονικό μέσο. Ο υπάλληλος κρατεί παράλληλα και πρόχειρα συνοπτικά πρακτικά.

2. Τα απομαγνητοφωνημένα ή απομαγνητοσκοπημένα κείμενα αποτυπώνονται και αποθηκεύονται με ηλεκτρονικό τρόπο και τηρούνται με ευθύνη του γραμματέα του περιφερειακού συμβουλίου, ο οποίος οφείλει το αργότερο εντός δύο (2) μηνών από τη συνεδρίαση του περιφερειακού συμβουλίου έπειτα από έγγραφη εντολή του προέδρου του περιφερειακού συμβουλίου να τα αναρτήσει στην ιστοσελίδα της περιφέρειας, με περιλήψη της αντίστοιχης ημερήσιας διάταξης.

3. Η μη τήρηση των πρακτικών σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους ή η αλλοίωσή τους, καθώς και η μη εμπρόθεσμη ανάρτησή τους στην ιστοσελίδα συνιστούν πειθαρχικό παράπτωμα για τον πρόεδρο και το γραμματέα του περιφερειακού συμβουλίου, καθώς και για το περιφερειακό υπάλληλο.

4. Τα πρακτικά, πλήρη ή συνοπτικά, κάθε συνεδρίασης παίρνουν ιδιαίτερο αύξοντα αριθμό, με διακεκριμένη αρίθμηση για κάθε δημοτικό έτος. Πρακτικό συντάσσεται και όταν η συνεδρίαση ματαιώνεται για απαισιόδηστε λόγο. Κάθε απόφαση του περιφερειακού συμβουλίου παίρνει ιδιαίτερο αριθμό και στην αρχή κάθε χρόνου γίνεται νέα αρίθμηση των αποφάσεων αυτών.

5. Το αργότερο σε πέντε (5) ημέρες από τη συνεδρίαση του περιφερειακού συμβουλίου δημοσιεύεται πίνακας στον οποίο σημειώνονται τα θέματα που συζητήθηκαν, ο αριθμός των αποφάσεων και περίληψη του περιεχομένου τους. Ο πίνακας αυτός αναρτάται στην επίσημη ιστοσελίδα της περιφέρειας και στο περιφερειακό κατάστημα, εφαρμοζόμενων και των επί μέρους διατάξεων που προβλέπουν ειδικό τρόπο για τη δημοσίευση των αποφάσεων του περιφερειακού συμβουλίου.

6. Επιτρέπεται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις η ανάθεση δημόσιας σύμβασης παροχής υπηρεσιών και προμήθειας αντίστοιχου λογισμικού για την απομαγνητοφώνηση των πρακτικών των συνεδριάσεων του περιφερειακού συμβουλίου.

Άρθρο 150
Επιτροπές
(Άρθρο 164 του ν. 3852/ 2010)

1. Με απόφαση του περιφερειακού συμβουλίου μπορεί να συστήνονται μέχρι δύο (2) επιτροπές, στις οποίες το συμβούλιο μεταβιβάζει αρμοδιότητες του για συγκεκριμένους τομείς περιφερειακής πολιτικής που ορίζονται από αυτό ανάλογα με τα χαρακτηριστικά και τις ιδιαιτερότητες της οικείας περιφέρειας. Μέλη των επιτροπών αυτών ορίζονται περιφερειακοί σύμβουλοι ανάλογα της δύναμης των

περιφερειακών παρατάξεων. Δεν αποτελεί ασυμβίβαστο η ταυτόχρονη συμμετοχή των περιφερειακών συμβούλων στην οικονομική επιτροπή και στις επιτροπές του άρθρου αυτού. Ο αριθμός των μελών της κάθε επιτροπής καθορίζεται με απόφαση του περιφερειακού συμβουλίου.

2. Πρόεδρος της κάθε επιτροπής είναι ο αρμόδιος σχετικά με το αντικείμενο της επιτροπής αντιπεριφερειάρχης. Αντιπρόεδρος εκλέγεται στην πρώτη συνεδρίαση ένα από τα μέλη της επιτροπής που προέρχεται από τη μειοψηφία.

3. Το περιφερειακό συμβούλιο μπορεί, για θέματα ιδιαίτερα σοβαρά, με ειδική αιτιολογία, και με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του, να αποφασίζει ότι θα ασκήσει το ίδιο αρμοδιότητες που είχε μεταβιβάσει στις περιφερειακές επιτροπές. Οι επιτροπές, με απόφαση, που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών τους, μπορούν να παραπέμπουν συγκεκριμένα θέματα της αρμοδιότητάς τους στα περιφερειακά συμβούλια για τη λήψη απόφασης, εφόσον κρίνουν ότι αυτό επιβάλλεται από την ιδιαίτερη σοβαρότητα του.

4. Για τη σύσταση των επιτροπών του περιφερειακού συμβουλίου, τη σύγκληση, την απαρτία, την πλειοψηφία, τη λήψη απόφασης και κάθε άλλο σχετικό θέμα ισχύουν αναλογικά οι διατάξεις για την οικονομική επιτροπή.

5. Το περιφερειακό συμβούλιο μπορεί, με απόφαση της απόλυτης πλειοψηφίας του συνόλου των μελών του, να συγκροτεί από τα μέλη του γνωμοδοτικές επιτροπές για την επεξεργασία προτάσεων και τη διατύπωση εισηγήσεων σε θέματα της αρμοδιότητάς του με σκοπό την καλύτερη οργάνωση των εργασιών του και την εκπλήρωση της αποστολής του.

6. Για τη γραμματειακή υποστήριξη των συνεδριάσεων του επιτροπών ορίζονται υπάλληλοι της περιφέρειας με απόφαση του περιφερειάρχη. Στους υπαλλήλους αυτούς παρέχεται για κάθε συνεδρίαση στην οποία λαμβάνουν μέρος, αποζημίωση ίση με τα δύο τρίτα (2/3) της αποζημίωσης που λαμβάνουν τα μέλη του περιφερειακού συμβουλίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Άρθρο 151 Αρμοδιότητες εκτελεστικής επιτροπής (Άρθρα 173 και 174 του ν. 3852/ 2010)

1. Η εκτελεστική επιτροπή αποτελείται από τον περιφερειάρχη ως πρόεδρο, και τους αντιπεριφερειάρχες. Η εκτελεστική επιτροπή είναι συλλογικά συντονιστικό και εκτελεστικό όργανο της περιφέρειας και παρακολουθεί την εφαρμογή της περιφερειακής πολιτικής σε όλους τους τομείς αρμοδιότητας της περιφέρειας, καθώς και την εφαρμογή του προγράμματος περιφερειακής ανάπτυξης.

2. Στις συνεδριάσεις της εκτελεστικής επιτροπής καλείται υποχρεωτικά και συμμετέχει χωρίς δικαίωμα ψήφου ο Εκτελεστικός Γραμματέας της περιφέρειας, ενώ καλούνται επίσης, όποτε κρίνεται αναγκαίο, οι προϊστάμενοι των γενικών διευθύνσεων, διευθύνσεων και λοιπών οργανικών μονάδων της περιφέρειας.

3. Η εκτελεστική επιτροπή ασκεί τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α. Συντονίζει την κατάρτιση και παρακολουθεί την υλοποίηση του επιχειρησιακού προγράμματος της περιφέρειας, το οποίο και εισηγείται στο περιφερειακό συμβούλιο.

β. Καταρτίζει και εισηγείται στο περιφερειακό συμβούλιο τα τομεακά προγράμματα δράσης και έχει την ευθύνη της υλοποίησής τους.

γ. Συγκεντρώνει και αξιολογεί τις προτάσεις των υπηρεσιών της περιφέρειας στα πλαίσια της προετοιμασίας για την κατάρτιση του προϋπολογισμού και εισηγείται το προσχέδιο του προϋπολογισμού και το ετήσιο πρόγραμμα δράσης προς την οικονομική επιτροπή.

δ. Συντάσσει και εισηγείται προς το περιφερειακό συμβούλιο τις προβλεπόμενες εκθέσεις πεπραγμένων.

ε. Παρακολουθεί την πιστή εκτέλεση του προϋπολογισμού.

στ. Παρακολουθεί, αξιολογεί και συντονίζει τη δράση των υπηρεσιών της περιφέρειας.

ζ. Εισηγείται στο περιφερειακό συμβούλιο το σχέδιο του οργανισμού εσωτερικής υπηρεσίας, του κανονισμού λειτουργίας υπηρεσιών, και του κανονισμού μέτρησης και αξιολόγησης της απόδοσης των περιφερειακών υπηρεσιών κατά την ισχύουσα νομοθεσία.

η. Εισηγείται στο περιφερειακό συμβούλιο σχέδιο Χάρτας Δικαιωμάτων και Υποχρεώσεων των Πολιτών και μεριμνά για την έκδοση, ενημέρωση και διακίνηση Οδηγού του Πολίτη, στον οποίο περιγράφονται οι διαδικασίες, οι όροι και οι προϋποθέσεις παραχής των υπηρεσιών της περιφέρειας σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή.

θ. Εισηγείται το σχέδιο του κανονισμού πληροφόρησης των πολιτών.

ι. Εισηγείται τα σχέδια αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών και φυσικών καταστροφών, σε εναρμόνιση με τα αντίστοιχα σχέδια της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας του αρμοδίου Υπουργείου.

ια. Παρακολουθεί, αξιολογεί και συντονίζει τη δράση των νομικών προσώπων που ανήκουν στην εστία της περιφέρειας και ενημερώνει σχετικά το περιφερειακό συμβούλιο.

ιβ. Καταρτίζει τον κανονισμό λειτουργίας της.

Άρθρο 152 **Εκλογή οικονομικής επιτροπής** **(Άρθρο 175 του ν. 3852/ 2010)**

1. Η οικονομική επιτροπή αποτελείται από τον περιφερειάρχη ή τον οριζόμενο από αυτόν αντιπεριφερειάρχη ως πρόεδρο της και έξι (6) μέλη στις περιφέρειες με πληθυσμό έως 300.000 κατοίκους, οκτώ (8) μέλη στις περιφέρειες έως 800.000 κατοίκους και δέκα (10) μέλη στις περιφέρειες με πληθυσμό άνω των 800.000 κατοίκων. Στις οικονομικές επιτροπές, συμπεριλαμβανομένου και του προέδρου, που έχουν επτά (7) μέλη, δύο (2) μέλη εκλέγονται από το σύνολο της μειοψηφίας του περιφερειακού συμβουλίου, στις οικονομικές επιτροπές που εκλέγουν εννέα (9) μέλη, τρία (3) μέλη εκλέγονται από το σύνολο της μειοψηφίας, στις οικονομικές επιτροπές που έχουν ένδεκα (11) μέλη, τέσσερα (4) υποδεικνύονται από το σύνολο της μειοψηφίας. Η θητεία της επιτροπής είναι δυόμισι έτη.

2. Το περιφερειακό συμβούλιο, μετά την εκλογή του προεδρείου κατά τις ημερομηνίες που ορίζονται στο άρθρο 144 και κατά τη διάρκεια της ίδιας συνεδρίασης, εκλέγει μεταξύ των μελών του με μυστική ψηφοφορία τα μέλη της οικονομικής επιτροπής. Δεν επιτρέπεται να εκλεγεί μέλος της οικονομικής επιτροπής ο πρόεδρος του περιφερειακού συμβουλίου. Στη συνεδρίαση αυτή προεδρεύει ο νεοεκλεγείς πρόεδρος του περιφερειακού συμβουλίου.

3. Για την εκλογή των μελών της οικονομικής επιτροπής τηρείται η ακόλουθη διαδικασία:

α. Κατά τη συνεδρίαση, ο πλειοψηφίας συνδυασμός εκλέγει μεταξύ των μελών του τους υποψηφίους για μέλη της επιτροπής, ισάριθμους με τις θέσεις που του αναλογούν. Οι προτεινόμενοι υποψήφιοι για το αξίωμα αυτό εκλέγονται όσοι συγκεντρώσουν τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης. Σε περίπτωση ισοψηφίας διενεργείται κλήρωση από τον πρώτο σε σταυρούς περιφερειακό σύμβουλο του επιτυχόντος συνδυασμού, ο οποίος δεν είναι υποψήφιος. Οι σύμβουλοι εκφράζουν την προτίμησή τους θέτοντας σταυρούς προτίμησης μέχρι τον αριθμό των προς πλήρωση θέσεων.

Η ανωτέρω διαδικασία ακολουθείται από το σύνολο των παρατάξεων της μειοψηφίας για την πλήρωση των θέσεων που της αναλογούν.

β. Μετά την εκλογή των υποψηφίων μελών των επιτροπών, κατά τα ανωτέρω, διενεργείται η εκλογή, από το σύνολο των συμβούλων, για την ανάδειξη των τακτικών μελών των επιτροπών. Για να εκλεγούν οι προαθήμες πρέπει να συγκεντρώσουν την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του περιφερειακού συμβουλίου. Εάν κατά την πρώτη ψηφοφορία δε συγκεντρωθεί η απόλυτη πλειοψηφία του προηγούμενου εδαφίου, διενεργείται δεύτερη ψηφοφορία. Η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται για τις θέσεις για τις οποίες δεν επιτυγχάνεται απόλυτη πλειοψηφία. Εάν και κατά τη δεύτερη ψηφοφορία δεν συγκεντρωθεί η απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών, τότε θεωρείται ότι εκλέγονται, αυτοί που έχουν προταθεί για τις ανωτέρω θέσεις.

γ. Στην ίδια συνεδρίαση και με τον ίδιο τρόπο εκλέγονται για την οικονομική επιτροπή ισάριθμοι με τα τακτικά αναπληρωματικά μέλη. Με την ίδια διαδικασία εκλέγονται νέα αναπληρωματικά μέλη σε περίπτωση που έχει εξαντληθεί ο αριθμός τούτων ανά κατηγορία.

δ. Αν από τις περιφερειακές παρατάξεις της μειοψηφίας δεν υπάρξει υποψήφιος, τότε στη θέση τους εκλέγεται σύμβουλος της περιφερειακής παράταξης της πλειοψηφίας.

4. Αν δεν επιτευχθεί εκλογή για οποιονδήποτε λόγο ή η συνεδρίαση ματαιωθεί επειδή δεν σχηματίστηκε απαρτία η συνεδρίαση επαναλαμβάνεται την επόμενη Κυριακή και εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των παραγράφων 2 και 3. Αν και στη δεύτερη συνεδρίαση δεν επιτευχθεί εκλογή ή η συνεδρίαση ματαιωθεί, επειδή δεν σχηματίστηκε απαρτία, θεωρείται ότι εκλέγονται για την οικονομική επιτροπή, για τις θέσεις της πλειοψηφίας, οι σύμβουλοι που έλαβαν κατά σειρά τους

περισσότερους σταυρούς προτίμησης στη περιφερειακή παράταξη της πλειοψηφίας. Σύμφωνα με τη δικαστική απόφαση που τους ανασκήρυξε και για τις θέσεις της μειοψηφίας εκείνοι που στην πρώτη σε ψήφους περιφερειακή παράταξη της μειοψηφίας έλαβαν τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης σύμφωνα με την ίδια δικαστική απόφαση.

5. Τα πρακτικά της εκλογής διαβιβάζονται μέσα σε προθεσμία πέντε (5) ημερών από τη διενέργεια της εκλογής στον Ελεγκτή Νομιμότητας, ο οποίος αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από προσφυγή δημότη ενώπιον του, η οποία ασκείται εντός αποκλειστικής προθεσμίας πέντε (5) ημερών από τη διενέργεια της εκλογής, αποφασίζεται, μέσα σε πέντε (5) ημέρες το αργότερο αφότου παρέλαβε τα πρακτικά, για τη νομιμότητα της εκλογής. Κατά της απόφασης του Ελεγκτή Νομιμότητας χωραί προσφυγή μόνο ενώπιον του αρμόδιου δικαστηρίου.

6. Οι επιτροπές στην πρώτη συνεδρίαση μετά την εκλογή τους εκλέγουν μεταξύ των μελών τους με φανερά ψηφοφορία, τον αντιπρόεδρο, ο οποίος προέρχεται από τη μειοψηφία και σε περίπτωση μη υποβολής υποψηφότητας αντιπροέδρου από τη μειοψηφία τότε προτείνεται μέλος της πλειοψηφίας του περιφερειακού συμβουλίου. Δικαιώμα ψήφου στην περίπτωση αυτή έχει και ο πρόεδρος της επιτροπής.

7. Τα αναπληρωματικά μέλη ανά κατηγορία, με τη σειρά της εκλογής τους, παίρνουν τις θέσεις των τακτικών μελών που μένουν κενές κατά τη διάρκεια της θητείας. Αναπληρώνουν επίσης, τα τακτικά μέλη σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματος. Όταν τα μέλη της μειοψηφίας παραιτηθούν κατά τη διάρκεια της θητείας και δεν υπάρχει αντικαταστάτης τους, τη θέση τους καταλαμβάνουν τα μέλη της πλειοψηφίας.

8. Όταν τα μέλη της οικονομικής επιτροπής παύουν για οποιονδήποτε λόγο να είναι μέλη των αντίστοιχων περιφερειακών παρατάξεων, εκπίπτουν αυτοδικαίως από την οικονομική επιτροπή και αντικαθίστανται, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου αυτού.

9. Στα τελευταία έτος της περιφερειακής περιόδου γίνεται εκλογή μελών της οικονομικής επιτροπής μόνο αν τα μέλη της επιτροπής που έχουν απομείνει δεν αρκούν για την ύπαρξη απαρτίας.

Άρθρο 153 **Αρμοδιότητες οικονομικής επιτροπής** **(Άρθρο 176 του ν. 3852/ 2010)**

1. Η οικονομική επιτροπή είναι αρμόδια για:

α. Την κατάρτιση σχεδίου του προϋπολογισμού της περιφέρειας και την εισήγηση στα περιφερειακά συμβούλια για ψήφιση.

β. Την κατάρτιση, επεξεργασία, προέλεγχο του απολογισμού και υποβολή σχετικής έκθεσης στο περιφερειακό συμβούλιο.

γ. Για την έγκριση των δαπανών και τη διάθεση των πιστώσεων του προϋπολογισμού, εκτός από εκείνες που σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις αποφασίζει το περιφερειακό συμβούλιο, καθώς επίσης αποφασίζει απολογημένα και για τις περιπτώσεις απευθείας ανάθεσης εκτέλεσης έργων, προμηθειών, παροχής υπηρεσιών, εκπόνησης μελετών που δεν υπάγονται στις διατάξεις του ν. 3316/2005 (Α' 42), σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις.

δ. Την κατάρτιση των όρων, τη σύνταξη των διακηρύξεων, τη διεξαγωγή και κατακύρωση κάθε μορφής δημοπρασιών και διαγωνισμών, καθώς και τη συγκρότηση των ειδικών επιτροπών διεξαγωγής και αξιολόγησης από μέλη της ή ειδικούς επιστήμονες, υπαλλήλους της περιφέρειας ή δημόσιους υπαλλήλους.

ε. Τη μελέτη της ανάγκης σύνταξης δανείων, τον καθαρισμό των όρων τους και την υποβολή της σχετικής εισήγησης στο περιφερειακό συμβούλιο.

στ. Την εισήγηση προς το περιφερειακό σχετικά με τέλη, δικαιώματα και εισφορές.

ζ. Την απόφαση για την αποδοχή κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών

η. Την απόφαση για την αγορά, παραχώρηση χρήσης, μίσθωση και εκμίσθωση κινητών και ακινήτων.

θ. Την εισήγηση στο περιφερειακό συμβούλιο για το ετήσιο σχέδιο διαχείρισης και αξιοποίησης της περιουσίας της περιφέρειας, την εκπαίδευση και εκμίσθωση κινητών πραγμάτων και την καταστροφή αντικειμένων που δεν έχουν καμία αξία, καθώς και την παρακολούθηση της υλοποίησης του εν λόγω σχεδίου και την ενημέρωσή του περιφερειακού συμβουλίου.

ι. Την απόφαση για την άσκηση όλων των ενδίκων βοηθημάτων και των ενδίκων μέσων

ια. Την υποβολή προσφυγών στις δικαιοκτές αρχές.

ιβ. Το συμβιβασμό ή την κατάργηση δίκης που έχει αντικείμενο μέχρι ποσού των σαράντα πέντε χιλιάδων (45.000) ευρώ. Δεν επιτρέπεται συμβιβασμός ή κατάργηση δίκης για απαιτήσεις μισθών, επιδομάτων, αποζημιώσεων, εξόδων παράστασης, εξόδων κίνησης και γενικά μισθολογικών παροχών οποιασδήποτε μορφής, εξαιρουμένων εκείνων για τις οποίες το νομικό ζήτημα έχει επιλυθεί με απόφαση ανωτάτου δικαστηρίου.

ιγ. Την πρόσληψη πληρεξούσιου δικηγόρου και την ανάκληση της πληρεξουσιότητας του, όταν δεν έχει προσληφθεί δικηγόρος με πάγια αντιμισθία ή ο προσληφθείς δεν έχει δικαίωμα παράστασης στο δικαστήριο που είναι διάδικος ή περιφέρεια. Με απόφαση της είναι δυνατή, κατ' εξαίρεση, η ανάθεση σε δικηγόρο, εξώδικου ή δικαστικού χειρισμού, ανά υπόθεση, ζητημάτων, τα οποία έχουν ιδιαίτερη σημασία για τα συμφέροντα του δήμου και απαιτούν εξειδικευμένη γνώση ή εμπειρία

2. Για τις περιπτώσεις ι και ια της προηγούμενης παραγράφου, η απόφαση λαμβάνεται ύστερα από γνωμοδότηση δικηγόρου, η ανυπαρξία της οποίας συνεπάγεται ακυρότητα της σχετικής απόφασης. Η παρούσα ρύθμιση ισχύει και όταν αποφασίζει σχετικά το περιφερειακό συμβούλιο, λόγω υπέρβασης του αντικείμενου των σαράντα πέντε χιλιάδων (45.000) ευρώ της περίπτωσης ια της προηγούμενης παραγράφου.

3. Το περιφερειακό συμβούλιο μπορεί για θέματα ιδιαίτερα σοβαρά, με ειδική αιτιολογία και με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του, να αποφασίζει ότι θα ασκήσει το ίδιο αρμοδιότητες των προηγούμενων παραγράφων. Επίσης το περιφερειακό συμβούλιο μπορεί με την ίδια πλειοψηφία να αποφασίζει τη μεταβίβαση στην οικονομική επιτροπή επιπλέον αρμοδιοτήτων συναφών με τις αρμοδιότητες της παραγράφου 1.

4. Η οικονομική επιτροπή με ειδική απόφαση, που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών της, μπορεί να παραπέμψει συγκεκριμένο θέμα της αρμοδιότητάς της στο περιφερειακό συμβούλιο για τη λήψη απόφασης, εφόσον κρίνει ότι αυτό επιβάλλεται από την ιδιαίτερη σοβαρότητα του.

5. Η οικονομική επιτροπή αποφασίζει για ζητήματα διαφάνειας και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.

6. Η οικονομική επιτροπή εισηγείται στο περιφερειακό συμβούλιο τα σχέδια κανονιστικών αποφάσεων της περιφέρειας και παρακολουθεί την υλοποίησή τους.

7. Καθορίζει το ανώτατο όριο δαπάνης κηδείας περιφερειαρχών και άμεσα εκλεγόμενων αντιπεριφερειαρχών και όσων κατείχαν τα αντίστοιχα αξιώματα

Άρθρο 154

Λειτουργία της οικονομικής επιτροπής (Άρθρο 177 του ν. 3852/ 2010)

1. Η οικονομική επιτροπή συνεδριάζει, κατόπιν προσκλήσεως του προέδρου της τουλάχιστον μια φορά το μήνα. Οι συνεδριάσεις της επιτροπής γίνονται πάντοτε στο κατάστημα της περιφέρειας και είναι δημόσιες. Η επιτροπή μπορεί να συνεδριάσει σε άλλον τόπο μετά από απόφαση της απόλυτης πλειοψηφίας του συνολικού αριθμού των μελών της. Η επιτροπή, με αιτιολογημένη απόφαση που λαμβάνεται με πλειοψηφία των τεσσάρων πέμπτων (4/5) του συνολικού αριθμού των μελών και απαγγέλλεται σε δημόσια συνεδρίαση, μπορεί να συνεδριάζει κλεισμένων των θυρών.

Η οικονομική επιτροπή βρίσκεται σε απαρτία, εφόσον το παρόντα μέλη είναι περισσότερα από αυτά που απουσιάζουν. Η επιτροπή αποφασίζει με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων. Σε περίπτωση ισοψηφίας επικρατεί η ψήφος του προέδρου. Αν σε δύο συνεχείς συνεδριάσεις δεν επιτυγχάνεται απαρτία ή απόλυτη πλειοψηφία, το σχετικό θέμα παραπέμπεται στο περιφερειακό συμβούλιο για λήψη αποφάσεων με ευθύνη του προέδρου της περιφερειακής επιτροπής.

2. Αν ο πρόεδρος της επιτροπής απουσιάζει ή κωλύεται, προεδρεύει ο αντιπρόεδρος και σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματος του αντιπροέδρου το μέλος της πλειοψηφίας, το οποίο έχει εκλεγεί με τις περισσότερες ψήφους. Αν απουσιάζουν ή κωλύονται τακτικά μέλη, καλούνται τα αναπληρωματικά με τη σειρά της εκλογής τους.

3. Ο πρόεδρος καθαρίζει την ημερήσια διάταξη. Στην ημερήσια διάταξη αναγράφονται υποχρεωτικά και όλα τα θέματα που προτείνει ο περιφερειάρχης. Η επιτροπή μπορεί να αποφασίζει με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών της ό,τι συγκεκριμένο θέμα το οποίο δεν έχει εγγραφεί στην ημερήσια διάταξη είναι κατεπείγον να το συζητηθεί και να λαμβάνει απόφαση γι' αυτό με την ίδια πλειοψηφία, πριν από την έναρξη της συζήτησης των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης.

4. Αν ένα μέλος της επιτροπής απουσιάζει αδικαιολόγητα από τρεις (3) τουλάχιστον συνεχείς συνεδριάσεις, το περιφερειακό συμβούλιο με πράξη του τον αντικαθιστά.

5. Ο πρόεδρος της επιτροπής καλεί τα μέλη της σε συνεδρίαση με γραπτή πρόσκληση, στην οποία αναφέρονται τα θέματα της ημερήσιας διάταξης, όποτε το ζητήσει ο περιφερειάρχης ή το ένα τρίτο (1/3) τουλάχιστον του συνολικού αριθμού των μελών της. Στην τελευταία περίπτωση απαιτείται γραπτή αίτηση, στην οποία αναφέρονται τα θέματα που θα συζητηθούν. Στην ίδια περίπτωση δεν μπορεί να επανυπαβληθεί αίτημα για το ίδιο θέμα, πριν παρέλθει δίμηνο αφότου εκδόθηκε απορριπτική απόφαση της επιτροπής, εκτός εάν γίνεται επίκληση νεότερων στοιχείων. Αν κατά τον υπολογισμό του ενός τρίτου (1/3) προκύπτει δεκαδικός αριθμός, τότε ο αριθμός αυτός στρογγυλοποιείται στην αμέσως μεγαλύτερη μονάδα εφόσον πρόκειται για υποδιάρθρωση μεγαλύτερη ή ίση του ημίσεως (0.5). Αν η επιτροπή δεν προσκληθεί το αργότερο έξι (6) ημέρες μετά την υποβολή της αίτησης, συνέρχεται υστερο από πρόσκληση εκείνων που υπέβαλαν την αίτηση, και αποφασίζει για τα θέματα, για τα οποία είχε ζητηθεί η σύγκλησή της.

Η αδικαιολόγητη παράλειψη του προέδρου για δύο συνεχείς φορές να καλέσει την οικονομική επιτροπή αποτελεί σοβαρή παράβαση καθήκοντος.

6. Η πρόσκληση δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα της περιφέρειας. Η πρόσκληση επιδίδεται ή γνωστοποιείται στα μέλη τρεις (3) τουλάχιστον πλήρεις ημέρες πριν από την ημέρα που ορίζεται για τη συνεδρίαση. Σε κατεπείγουσες περιπτώσεις η πρόσκληση αυτή μπορεί να επιδοθεί ή να γνωστοποιηθεί την ημέρα της συνεδρίασης. Στην πρόσκληση πρέπει να αναφέρεται ο λόγος για τον οποίο η συνεδρίαση έχει κατεπείγοντα χαρακτήρα. Πριν από τη συζήτηση, η επιτροπή αποφαινεται για το κατεπείγον των θεμάτων.

7. Οι συνεδριάσεις της επιτροπής είναι δημόσιες. Η επιτροπή με πλειοψηφία των τεσσάρων πέμπτων (4/5) των μελών της και με αιτιολογημένη απόφαση, η οποία απαγγέλλεται σε δημόσια συνεδρίαση, μπορεί να συνεδριάζει κλεισμένων των θυρών. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις η επιτροπή μπορεί με την πλειοψηφία του συνόλου των μελών της να αποφασίζει να συνεδριάζει κατά περίπτωση σε άλλο κατάλληλο οικισμό της έδρας, αν κρίνει ότι το κατάστημα είναι ακατάλληλο.

8. Αν κάποιο μέλος της επιτροπής αρνηθεί ψήφο ή δώσει λευκή ψήφο λογίζεται ως παρόν κατά τη συνεδρίαση και τόσο η άρνηση όσο και η λευκή ψήφος λογίζονται ως αρνητικές ψήφοι. Τα μέλη της επιτροπής που ήταν παρόντα κατά την έναρξη της συνεδρίασης και με την παρουσία τους υπήρξε απαρτία ακόμα και αν αποχωρήσουν λογίζονται ως παρόντα μέχρι το τέλος της συνεδρίασης, ως προς την ύπαρξη απαρτίας. Η απαρτία αυτή θεωρείται ότι συντρέχει για όλα τα θέματα που περιλαμβάνονται στην ημερήσια διάταξη της συνεδρίασης. Στην περίπτωση αυτή για τη λήψη απόφασης για κάθε συγκεκριμένο θέμα η απαιτούμενη πλειοψηφία δεν υπολογίζεται επί των πραγματικά παρόντων μελών κατά τη ψηφοφορία, αλλά βάσει του αριθμού των μελών που απαιτούνται για την απαρτία. Για τις συνεδριάσεις της οικονομικής τηρούνται πρακτικά.

9. Οι αποφάσεις της επιτροπής δημοσιεύονται σύμφωνα με τις διατάξεις για τη δημοσίευση των αποφάσεων του περιφερειακού συμβουλίου και αναρτώνται στην ιστοσελίδα της περιφέρειας με ευθύνη του προέδρου τους.

10. Για τη γραμματειακή υποστήριξη των συνεδριάσεων της οικονομικής επιτροπής ορίζονται υπάλληλοι της περιφέρειας με απόφαση του περιφερειάρχη. Στους υπαλλήλους αυτούς παρέχεται για κάθε συνεδρίαση, στην οποία λαμβάνουν μέρος, αποζημίωση ίση με το ένα τρίτο (1/3) της αποζημίωσης που λαμβάνουν τα μέλη του περιφερειακού συμβουλίου.

Άρθρο 155

Πρακτικά συνεδρίασης οικονομικής επιτροπής

1. Στη συνεδρίαση της οικονομικής επιτροπής τηρούνται πρακτικά από υπάλληλο της περιφέρειας που ορίζεται με απόφαση του περιφερειάρχη. Τα πλήρη πρακτικά καταρτίζονται με τη βοήθεια μαγνητοφωνικής ή μαγνητοσκοπικής συσκευής ή με κάθε άλλο πρόσφορο ηλεκτρονικό μέσο. Ο υπάλληλος κρατεί παράλληλα και πρόχειρα συνοπτικά πρακτικά.

2. Τα απομαγνητοφωνημένα ή απομαγνητοσκοπημένα κείμενα αποτυπώνονται και αποθηκεύονται με ηλεκτρονικό τρόπο και τηρούνται με ευθύνη του υπαλλήλου, ο οποίος αφείλει το αργότερο εντός μηνός από τη συνεδρίαση, έπειτα από έγγραφη εντολή του προέδρου της επιτροπής, να το αναρτήσει στην ιστοσελίδα της περιφέρειας, με περίληψη της αντίστοιχης ημερήσιας διάταξης.

3. Η μη τήρηση των πρακτικών, σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους, ή η αλλοίωση τους καθώς και η μη εμπρόθεσμη ανάρτησή τους στην ιστοσελίδα συνιστούν πειθαρχικό παράπτωμα για τον πρόεδρο και τον γραμματέα επιτροπής, καθώς και για τον υπάλληλο.

4. Το πρακτικά, πλήρη ή συνοπτικά, κάθε συνεδρίασης παίρνουν ιδιαίτερα αύξοντα αριθμό, με διακεκριμένη αρίθμηση για κάθε περιφερειακό έτος. Πρακτικό συντάσσεται και όταν η συνεδρίαση μεταιώνεται για οποιονδήποτε λόγο. Κάθε απόφαση της οικονομικής επιτροπής παίρνει ιδιαίτερο αριθμό και στην αρχή κάθε χρόνου γίνεται νέα αρίθμηση των αποφάσεων.

5. Το αργότερο σε πέντε (5) ημέρες από τη συνεδρίαση δημοσιεύεται πίνακας, στον οποίο σημειώνονται τα θέματα που συζητήθηκαν, ο αριθμός των αποφάσεων και περίληψη του περιεχομένου τους. Ο πίνακας αυτός αναρτάται στην επίσημη ιστοσελίδα της περιφέρειας και στο περιφερειακό κατάστημα, εφαρμοζομένων και τυχόν επί μέρους διατάξεων που προβλέπουν ειδικό τρόπο για τη δημοσίευση αποφάσεων επιτροπών του άρθρου αυτού.

6. Επιτρέπεται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις η ανάθεση δημόσιας σύμβασης παροχής υπηρεσιών και προμήθειας αντίστοιχου λογισμικού για την απομαγνητοφώνηση των πρακτικών των συνεδριάσεων της οικονομικής επιτροπής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ' ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗΣ – ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗΣ

Άρθρο 156 Αρμοδιότητες του περιφερειάρχη (Άρθρο 159 του ν. 3852/ 2010)

1. Ο περιφερειάρχης διασφαλίζει την ενότητα της περιφέρειάς του, συντονίζει και κατευθύνει τις δράσεις για την υλοποίηση του σχεδίου περιφερειακής ανάπτυξης. Ο περιφερειάρχης έχει τις κατωτέρω αρμοδιότητες:

α. Εκτελεί τις αποφάσεις του περιφερειακού συμβουλίου της εκτελεστικής επιτροπής της οικονομικής επιτροπής και των επιτροπών του περιφερειακού συμβουλίου. Η μη εκτέλεση των αποφάσεων αυτών συνιστά σοβαρή πειθαρχική παράβαση καθήκοντος.

β. Είναι προϊστάμενος των υπηρεσιών της περιφέρειας. Ως προϊστάμενος όλου του προσωπικού της περιφέρειας εκδίδει τις πράξεις που προβλέπουν οι σχετικές διατάξεις για το διορισμό, τις κάθε είδους υπηρεσιακές μεταβολές και την άσκηση του πειθαρχικού ελέγχου, και αναθέτει την υπογραφή «με εντολή» του, των εγγράφων και των πιστοποιητικών.

γ. Ορίζει τους καθ' ύλην αντιπεριφερειάρχες, συγκαλεί και προεδρεύει της εκτελεστικής επιτροπής και συντονίζει την υλοποίηση των αποφάσεων της.

δ. Εκπροσωπεί την περιφέρεια στα δικαστήρια και σε κάθε δημόσια αρχή.

ε. Συνυπογράφει τους βεβαιωτικούς καταλόγους και τα χρηματικά εντάλματα πληρωμής των δαπανών, οι οποίες έχουν εκκαθαριστεί.

στ. Υπογράφει τις συμβάσεις που συνάπτει η περιφέρεια.

ζ. Εκδίδει όλες τις πράξεις μη κανονιστικού χαρακτήρα, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

ι. Συνιστά ομάδες εργασίας και ομάδες διοίκησης έργου από μέλη του περιφερειακού συμβουλίου, υπαλλήλους της περιφέρειας, υπάλληλους του δημόσιου τομέα ή ιδιώτες για τη μελέτη και επεξεργασία θεμάτων της περιφέρειας, καθορίζοντας τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας τους.

ια. Συγκροτεί συλλογικά όργανα, εφόσον η συγκρότησή τους δεν ανατίθεται από το νόμο σε άλλα όργανα.

2. Ασκεί τα καθήκοντα που του έχουν ανατεθεί βάσει διατάξεων νόμου ή άλλων κανονιστικών πράξεων.

3. Όταν δημιουργείται άμεσος και προφανής κίνδυνος ή απειλείται άμεση ζημία των συμφερόντων της περιφέρειας από την αναβολή λήψης απόφασης, ο περιφερειάρχης μπορεί να αποφασίζει για θέματα που ανήκουν στην αρμοδιότητα της οικονομικής επιτροπής και των επιτροπών του περιφερειακού συμβουλίου. Στην περίπτωση αυτή ο περιφερειάρχης οφείλει να υποβάλει προς έγκριση τη σχετική απόφασή του κατά την επόμενη συνεδρίαση της αντίστοιχης επιτροπής.

4. Στις περιπτώσεις που ο περιφερειάρχης εκτελεί αποφάσεις σύμφωνα με τη ρύθμιση του εδαφίου α' της παραγράφου 1 δεν υπέχει αστική, ποινική και πειθαρχική ευθύνη, εφόσον αυτές δεν έχουν ακυρωθεί, ανακληθεί, ανασταλεί.

5. Ο περιφερειάρχης δε θεωρείται υπόλογος κατά την έννοια του άρθρου 44 του ν. 4129/2013, όπως ισχύει, και σε βάρος του επιτρέπεται καταλογισμός μόνο για δόλο ή βαριά αμέλεια.

6. Οι ρυθμίσεις των παραγράφων 3, 4 και 5 ισχύουν και για τους αντιπεριφερειάρχες, όταν σε αυτούς αντιστέκεται η άσκηση αρμοδιοτήτων του περιφερειάρχη.

7. Ο περιφερειάρχης προσέρχεται μία φορά κατ' έτος στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής σύμφωνα με τον κανονισμό αυτής, όπου παρουσιάζει τον ετήσιο απολογισμό πεπραγμένων της περιφερειακής αρχής συνοδευόμενο με τα πρακτικά της συνεδρίασης του περιφερειακού συμβουλίου, την ετήσια έκθεση του περιφερειακού συμπαραστάτη, καθώς και την ετήσια έκθεση του οικείου Ελεγκτή Νομιμότητας για την περιφέρεια του. Ο ανωτέρω ετήσιος απολογισμός κοινοποιείται και στον Υπουργό Εσωτερικών.

8. Ο περιφερειάρχης παρουσιάζει τον προϋπολογισμό της περιφέρειας στην αρμόδια επιτροπή της Βουλής σύμφωνα με τα οριζόμενα σε σχετικές διατάξεις του Κανονισμού της

9. Ο περιφερειάρχης είναι διατάκτης των δαπανών του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, κατά την έννοια του κύριου διατάκτη της παρ. 1 του άρθρου 20 του ν.2362/1995, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει. Ο περιφερειάρχης ως κύριος διατάκτης υποχρεούται στην τήρηση των υποχρεώσεων που απορρέουν από τις διατάξεις του π.δ 113/2010 (Α' 194). Τα ετήσια όρια των δαπανών αυτών καθορίζονται στον κρατικό προϋπολογισμό για την αποκεντρωμένη διαίκηση και επιμερίζονται με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας σε κάθε περιφέρεια που ανήκει στα διοικητικά της όρια.

Άρθρο 157 **Αντιπεριφερειάρχες** **(Άρθρο 160 του ν. 3852/ 2010)**

1. Σε κάθε περιφέρεια τον περιφερειάρχη, επικουρούν αντιπεριφερειάρχες που εκλέγονται άμεσα κατ' αντιστοιχία προς τον αριθμό των περιφερειακών ενότητων. Ειδικά στις Περιφέρειες Βαρείου Αιγαίου, Νοτίου Αιγαίου, Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, Θεσσαλίας και Ιονίων Νήσων οι αντιπεριφερειάρχες εκλέγονται ανά έναν σε κάθε νομό. Οι άμεσα εκλεγόμενοι δεν καταλαμβάνουν θέση περιφερειακού συμβούλου. Ο αριθμός των αντιπεριφερειάρχων προσαρμόζεται κατά τρεις (3) έως και έξι (6) με απόφαση του περιφερειάρχη, οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Τον περιφερειάρχη επικουρούν οι αντιπεριφερειάρχες που εκλέγονται άμεσα καθώς και τρεις (3) έως και έξι (6) επιπλέον αντιπεριφερειάρχες, οι οποίοι ορίζονται με απόφαση του περιφερειάρχη που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

2. α. Στις νησιωτικές περιφέρειες και για την αντιμετώπιση ειδικών προβλημάτων σε ορισμένα νησιά, ο περιφερειάρχης μπορεί να αναθέτει την άσκηση συγκεκριμένων αρμοδιοτήτων σε αντιπεριφερειάρχη ή περιφερειακό σύμβουλο.

β. Σε νησιωτικές περιφερειακές ενότητες, οι οποίες είχαν αποτελέσει νησιωτικά επαρχεία, ο περιφερειακός σύμβουλος που ασκεί τις αρμοδιότητες του προηγούμενου εδαφίου καλείται έπαρχος.

3. Οι άμεσα εκλεγόμενοι αντιπεριφερειάρχες έχουν και τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α. Τη μέριμνα για την εύρυθμη λειτουργία των υπηρεσιών της περιφέρειας που λειτουργούν στα όρια της περιφερειακής ενότητας.

β. Την εκτέλεση των αποφάσεων του περιφερειάρχη, του περιφερειακού συμβουλίου, της οικονομικής επιτροπής και των διοικητικών επιτροπών που αφορούν την περιφερειακή ενότητα όπου είναι κατά τόπο αρμόδιοι.

γ. Την άσκηση όλων των αρμοδιοτήτων που τους μεταβιβάζει ο περιφερειάρχης

δ. Την διατύπωση εισήγησης προς το περιφερειακό συμβούλιο για το σχεδιασμό μέτρων πολιτικής προστασίας της περιφερειακής ενότητας.

ε. Την ευθύνη της διάθεσης και του συντονισμού δράσης του απαραίτητου δυναμικού και μέσων για την πρόληψη, αντιμετώπιση και αποκατάσταση των φυσικών και άλλων καταστροφών στην περιφερειακή ενότητα τους, σύμφωνα με τις οδηγίες και τις κατευθύνσεις που τους παρέχει ο περιφερειάρχης

στ. Την προεδρεία του συντονιστικού οργάνου πολιτικής προστασίας της περιφερειακής ενότητας

ζ. Οι αντιπεριφερειάρχες συμμετέχουν στη διοίκηση κληροδοτήματος με έδρα την πρωτεύουσα της περιφερειακής ενότητας, στην οποία ασκούν τα καθήκοντα τους, στις περιπτώσεις που προβλέπεται από την πράξη σύστασής του ή κατ' άλλο νόμιμο τρόπο, η συμμεταχή του νομάρχη της ναμαρχιακής αυτοδιοίκησης που καταργήθηκε με το ν. 3852/2010.

4. Η θητεία των αντιπεριφερειάρχων δεν μπορεί να είναι μικρότερη των δυόμισι ετών. Κατά τη διάρκεια της θητείας τους δεν μπορούν να εκλεγούν πρόεδροι του περιφερειακού συμβουλίου. Η ανάκληση αντιπεριφερειάρχη πριν τη λήξη της θητείας του είναι δυνατή με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του περιφερειάρχη.

5. Αν ο αντιπεριφερειάρχης απουσιάζει ή κωλύεται, τις αρμοδιότητές του ασκεί άλλος αντιπεριφερειάρχης που ορίζεται από τον περιφερειάρχη ή ο ίδιος ο περιφερειάρχης.

Άρθρο 158 **Εξουσιοδότηση υπογραφών**

1. Με απόφασή του ο περιφερειάρχης αναθέτει σε όλους τους αντιπεριφερειάρχες την άσκηση τοις μέρους αρμοδιοτήτων της περιφέρειας και μπορεί, επίσης, να τους μεταβιβάζει την άσκηση συγκεκριμένων αρμοδιοτήτων του συμπεριλαμβανομένων και των χρηματικών ενταλμάτων, εκτός των αρμοδιοτήτων της περ. β της παρ. 1 του άρθρου 156. Ο περιφερειάρχης μπορεί, επίσης, με απόφασή του, να αναθέτει την υπογραφή «με εντολή» του, εγγράφων και πιστοποιητικών, πλην χρηματικών ενταλμάτων, σε αντιπεριφερειάρχες, περιφερειακούς συμβούλους, στο γενικό γραμματέα της περιφέρειας ή σε προϊστάμενο περιφερειακής υπηρεσίας ή σε άλλο μόνιμο υπάλληλο της περιφέρειας.

2. Οι αντιπεριφερειάρχες μπορούν για την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους, οι οποίες μεταβιβάζονται σε αυτούς από τον περιφερειάρχη, να παρέχουν εξουσιοδότηση υπογραφής «με εντολή» τους σε προϊστάμενους υπηρεσιών της περιφέρειας με εξαιρεση χρηματικά εντάλματα πληρωμών.

3. Οι αποφάσεις των προηγούμενων παραγράφων αναρτώνται στην ιστοσελίδα της περιφέρειας και στα κατάστημα αυτής.

Άρθρο 159 **Αναπλήρωση του περιφερειάρχη** **(Άρθρο 161 του ν. 3852/ 2010)**

1. Όταν ο περιφερειάρχης απουσιάζει ή κωλύεται τα καθήκοντά του ασκεί ο αντιπεριφερειάρχης που ορίζεται από αυτόν. Με την απόφαση ορισμού αντιπεριφερειάρχων ορίζεται και ο αντιπεριφερειάρχης που αναπληρώνει τον περιφερειάρχη. Όταν ο αντιπεριφερειάρχης που έχει οριστεί απουσιάζει ή κωλύεται, τα καθήκοντά του ασκεί άλλος αντιπεριφερειάρχης που ορίζεται από τον περιφερειάρχη και, αν δεν υπάρχει, σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού που ορίζεται από τον περιφερειάρχη. Τα πρόσωπα που αναπληρώνουν κατά τα ανωτέρω τον περιφερειάρχη, ορίζονται με την απόφαση ορισμού των αντιπεριφερειάρχων.

Αν δεν έχει οριστεί αντιπεριφερειάρχης, καθήκοντα περιφερειάρχη ασκεί ο πρώτος σε σταυρούς σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού σύμφωνα με την απόφαση ανακήρυξης του πρωτοδικείου.

2. α. Αν ο περιφερειάρχης έχει τεθεί σε αργία, τα καθήκοντά του ασκεί ο αντιπεριφερειάρχης, ο οποίος ορίζεται με απόφαση του περιφερειακού συμβουλίου. Με την ίδια απόφαση ορίζεται, για την περίπτωση κωλύματος ή απουσίας του αντιπεριφερειάρχη αυτού, αναπληρωτής ένας από τους αντιπεριφερειάρχες ή περιφερειακούς συμβούλους του επιτυχόντος συνδυασμού.

β. Αν το περιφερειακό συμβούλιο δεν εκδώσει την ανωτέρω απόφαση μέσα σε αποκλειστική προθεσμία πέντε (5) ημερών, αφότου ο περιφερειάρχης τέθηκε σε αργία, ή αν εκείνοι που ορίστηκαν αρνούνται να ασκήσουν τα καθήκοντά τους, τα καθήκοντα του περιφερειάρχη ασκεί ο πρώτος σε σταυρούς πρατήριος σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού. Αν αυτός δεν τα ασκήσει, τα καθήκοντα του περιφερειάρχη ασκεί ο δεύτερος κατά τη σειρά επιτυχίας του ίδιου συνδυασμού και, αν και αυτός δεν τα ασκήσει, τα ασκεί, πλέον, ένας από τους επόμενους του ίδιου συνδυασμού κατά τη σειρά επιτυχίας, μέχρι να εξαντληθεί ο αριθμός των συμβούλων του επιτυχόντος συνδυασμού.

γ. Αν κανένας από τους συμβούλους του επιτυχόντος συνδυασμού δεν δέχεται να ασκήσει τα καθήκοντα του περιφερειάρχη, τότε τα ασκεί ο πρώτος κατά τη σειρά επιτυχίας σύμβουλος του πρώτου επιλαχόντος συνδυασμού, και αν και αυτός δεν τα ασκήσει, τα ασκεί ο δεύτερος, ο τρίτος και οι επόμενοι μέχρι να εξαντληθούν οι σύμβουλοι του συνδυασμού αυτού. Αν κανένας από τους συμβούλους και αυτού του συνδυασμού δεν δεχθεί να ασκήσει τα καθήκοντα του περιφερειάρχη, τότε τα ασκεί ο πρώτος κατά σειρά επιτυχίας σύμβουλος του επόμενου επιλαχόντος συνδυασμού και αν αυτός δεν δεχθεί να τα ασκήσει, τα ασκεί ο αμέσως επόμενος κατά σειρά επιτυχίας σύμβουλος, μέχρι να εξαντληθεί ο αριθμός των συμβούλων του συνδυασμού. Το ίδιο επαναλαμβάνεται και με τους

επόμενους συνδυασμούς μέχρι να εξαντληθεί ο αριθμός των συμβούλων καθενός από αυτούς. Οι ανωτέρω σύμβουλοι καλούνται κατά σειρά, σύμφωνα με τη σειρά ανακήρυξης τους στην απόφαση του πρωτοδικείου.

δ. Ο σύμβουλος που αναλαμβάνει κατά τα ανωτέρω να ασκήσει τα καθήκοντα του περιφερειάρχη υπογράφει, μόλις αναλάβει τα καθήκοντα αυτά, δήλωση ανάληψης των καθηκόντων περιφερειάρχη, η οποία λαμβάνει αριθμό του γενικού πρωτοκόλλου της υπηρεσίας της περιφέρειας και κοινοποιείται συνημερόν προς το περιφερειακό συμβούλιο, το λογιστήριο του της περιφέρειας και προς το Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

3. Αν αυτός που έχει εκλεγεί περιφερειάρχη παραιτηθεί, εκπέσει, σταθιώσει ή η θέση του μείνει κενή, τα καθήκοντα του περιφερειάρχη εκτελεί, ώσπου να εκλεγεί νέος περιφερειάρχη, ο σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού που έχει εκλεγεί με τις περισσότερες ψήφους σύμφωνα με την σειρά ανακήρυξης τους στην απόφαση του πρωτοδικείου. Αν δεν υπάρχουν σύμβουλοι του επιτυχόντος συνδυασμού, τακτικοί ή αναπληρωματικοί, τα καθήκοντα του περιφερειάρχη εκτελεί ο σύμβουλος του πρώτου επιλαχόντος συνδυασμού που έχει εκλεγεί με τις περισσότερες ψήφους σύμφωνα με την σειρά ανακήρυξης τους στην απόφαση του πρωτοδικείου. Αν δεν υπάρχουν σύμβουλοι του πρώτου επιλαχόντος συνδυασμού, καλούνται να ασκήσουν τα καθήκοντα του περιφερειάρχη σύμβουλοι από τους λοιπούς συνδυασμούς με τη σειρά της εκλογικής τους δύναμης και με τη σειρά που έχουν ανακηρυχθεί από το αρμόδιο δικαστήριο.

4. Αν δεν υπάρχουν σύμβουλοι ούτε των επιλαχόντων συνδυασμών ή έχει δηλωθεί μόνο ένας συνδυασμός, τα καθήκοντα του περιφερειάρχη εκτελεί προϊστάμενος Γενικής Διεύθυνσης ή Διεύθυνσης της περιφέρειας ή ένας δημόσιος υπάλληλος, που ορίζεται από το Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Ο υπάλληλος αυτός ασκεί τις αρμοδιότητες του περιφερειάρχη μόνο για να διεκπεραιώνει τρέχουσες υπηρεσιακές υποθέσεις και να αντιμετωπίζει κατεπείγοντα θέματα. Στον προϊστάμενο Γενικής Διεύθυνσης ή Διεύθυνσης της περιφέρειας ή το δημόσιο υπάλληλο που ασκεί τα καθήκοντα του περιφερειάρχη καταβάλλεται, πέραν των αποδοχών της οργανικής του θέσης, το ήμισυ της αντιμισθίας που προβλέπεται για τον οικείο περιφερειάρχη και για όσο χρόνο ασκεί τα καθήκοντα αυτά.

5. Σε όλες τις προαναφερόμενες περιπτώσεις ο Γενικός Γραμματέας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης εκδίδει σχετική διαπιστωτική πράξη. Για την περίπτωση της παραγράφου 4, η πράξη αυτή δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα της περιφέρειας και αναρτάται στο κατάστημα της περιφέρειας.

6. Αν ο άμεσα εκλεγόμενος αντιπεριφερειάρχη παραιτηθεί, εκπέσει, σταθιώσει ή ακυρωθεί η εκλογή του ή η θέση του κενωθεί για οποιοδήποτε λόγο, τη θέση του καταλαμβάνει περιφερειακός σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού της ίδιας περιφερειακής ενότητας. Ωστερα από εκλογή, η οποία διενεργείται, κατ' ανάλογη εφαρμογή της διαδικασίας του επόμενου άρθρου μεταξύ των περιφερειακών συμβούλων του επιτυχόντος συνδυασμού της περιφερειακής ενότητας αυτής. Η, κατά τα ανωτέρω, εκλογή στις Περιφέρειες Βασιλείου Αιγαίου, Νοτίου Αιγαίου, Ιονίων Νήσων, Θεσσαλίας και Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης γίνεται μεταξύ των περιφερειακών συμβούλων του επιτυχόντος συνδυασμού της ίδιας εκλογικής περιφέρειας του άμεσα εκλεγόμενου αντιπεριφερειάρχη.

Άρθρο 160 **Εκλογή νέου περιφερειάρχη** **(Άρθρο 162 του ν. 3852/ 2010)**

1. Εκλογή νέου περιφερειάρχη γίνεται όταν η θέση του μείνει κενή για οποιοδήποτε λόγο. Στην περίπτωση αυτή, μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών απόφαση κενώθηκε η θέση, οι σύμβουλοι του επιτυχόντος συνδυασμού και οι άμεσα εκλεγμένοι αντιπεριφερειάρχες αποτελούντες για το σκοπό αυτόν ειδικό εκλεκτορικό σώμα συνέρχονται σε ειδική συνεδρίαση, ύστερα από πρόσκληση του συμβούλου του συνδυασμού αυτού, που έχει εκλεγεί με τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης στην πολυπληθέστερη περιφερειακή ενότητα και, σε περίπτωση ισοψηφίας, εκείνου που είναι γραμμένος πρώτος, κατά σειρά, στην απόφαση του δικαστηρίου και εκλέγουν, με μυστική ψηφοφορία και με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του εκλεκτορικού σώματος, έναν από αυτούς, ως περιφερειάρχη. Στη συνεδρίαση προεδρεύει εκείνος που συγκάλεσε το συμβούλιο. Η πρόσκληση επιδίδεται με οποιοδήποτε δημόσιο όργανο ή όργανο της περιφέρειας, ακόμη και την παραμονή της συνεδρίασης.

2. Αν ύστερα από δύο διαδοχικές ψηφοφορίες κανείς δε συγκεντρώνει την πλειοψηφία που απαιτεί η παράγραφος 1, γίνεται τρίτη ψηφοφορία, κατά την οποία εκλέγεται όποιος συγκεντρώνει τη σχετική πλειοψηφία. Όλες οι ψηφοφορίες γίνονται στην ίδια συνεδρίαση. Αν στην τρίτη ψηφοφορία δύο ή περισσότεροι έλαβαν ίσο αριθμό ψήφων, γίνεται κλήρωση ανάμεσα τους. Για την εκλογή αυτή γίνεται λεπτομερής μνεία στα πρακτικά.

3. Αν δεν επιτευχθεί εκλογή για οποιονδήποτε λόγο ή αν η συνεδρίαση μταιωθεί, η διαδικασία επαναλαμβάνεται την επόμενη Κυριακή και εφαρμόζονται όσα ορίζονται στις παραγράφους 1 και 2.

4. Αν και στη συνεδρίαση αυτή δεν επιτευχθεί εκλογή ή η συνεδρίαση μταιωθεί, επειδή δεν υπήρξε σπαρτία, θεωρείται ότι εκλέγεται απευθείας ο σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού που έχει εκλεγεί με τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης σύμφωνα με την απόφαση ανακήρυξης του δικαστηρίου.

5. Η απόφαση για την εκλογή του περιφερειάρχη υποβάλλεται μέσα σε προθεσμία δύο (2) ημερών στον Ελεγκτή Νομιμότητας, ο οποίος απευθείας ή ύστερα από προσφυγή δημότη της περιοχής της περιφέρειας ελέγχει τη νομιμότητα της και εκδίδει απόφαση μέσα σε πέντε (5) ημέρες το αργότερο, αφού την έλαβε. Αν ο Ελεγκτής Νομιμότητας ακυρώσει την εκλογή του περιφερειάρχη, οι σύμβουλοι συνέρχονται πάλι για να εκλέξουν περιφερειάρχη την πρώτη Κυριακή μετά πάροδο πέντε (5) ημερών από την περιέλευση της ακυρωτικής απόφασης στην περιφέρεια και τηρείται η προβλεπόμενη κατά το ανωτέρω διαδικασία.

6. Αν αυτός που έχει εκλεγεί περιφερειάρχης αποποιηθεί την εκλογή του, αποβιώσει ή ακυρωθεί η εκλογή του ή η θέση του μείνει κενή για οποιονδήποτε λόγο, στο διάστημα που μεσολαβεί μέχρι την εγκατάσταση των αρχών της περιφέρειας, τα καθήκοντα του εκτελεί, μέχρι να εκλεγεί νέος περιφερειάρχης, σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 1 έως 4, ο αιρετός αντιπεριφερειάρχης της περιφερειακής ενότητας της έδρας της περιφέρειας. Η προθεσμία της παραγράφου 1 για την εκλογή νέου περιφερειάρχη αρχίζει από την ημερομηνία εγκατάστασης των αρχών της περιφέρειας. Σε όλες τις περιπτώσεις της παρούσας ο Ελεγκτής Νομιμότητας εκδίδει διαπιστωτική πράξη.

7. Ειδικά κατά την περίπτωση που το περιφερειακό συμβούλιο διαπιστώσει με απόφασή του, τη συνδρομή αντικειμενικής αδυναμίας του περιφερειάρχη να ασκήσει τα καθήκοντά του, συνέρχεται, εντός μηνός, και εκλέγει νέο περιφερειάρχη με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του, ακολουθώντας τη διαδικασία των προηγούμενων παραγράφων. Η σχετική πρόσκληση για συνεδρίαση απευθύνεται από τον Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄

Άρθρο 161

Περιφερειακός συμπαραστάτης του πολίτη και της επιχείρησης (Άρθρο 179 του ν. 3852/ 2010)

1. Με απόφαση του περιφερειακού συμβουλίου επιλέγεται, κατόπιν προκήρυξης που δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα της περιφέρειας, πρόσωπο εγνωσμένου κύρους και εμπειρίας, κάτοχος πτυχίου ΑΕΙ, ως περιφερειακός συμπαραστάτης του πολίτη και της επιχείρησης. Ο περιφερειακός συμπαραστάτης του πολίτη και της επιχείρησης δεν υπόκειται σε ιεραρχικό έλεγχο ή διοικητική εποπτεία εκ μέρους της περιφερειακής αρχής. Υποψηφιότητες υποβάλλονται με δήλωση που κατατίθεται στο προεδρείο του περιφερειακού συμβουλίου, από τον χρόνο ανάρτησης της προκήρυξης και έως την έναρξη της διαδικασίας επιλογής. Ως περιφερειακός συμπαραστάτης του πολίτη και της επιχείρησης δεν μπορεί να επιλεγεί αιρετός δήμου, περιφέρειας ή βουλευτής. Ως προς το αξίωμα του περιφερειακού συμπαραστάτη του πολίτη και της επιχείρησης ισχύουν τα κωλύματα και τα ασυμβίβαστα που προβλέπονται στο άρθρο 29 χωρίς να εμποδίζεται η δυνατότητα επανεκλογής του ίδιου προσώπου στο αξίωμα, για μία ακόμα θητεία. Η θητεία του συμπαραστάτη ακολουθεί τη θητεία των περιφερειακών αρχών.

2. Η διαδικασία για την επιλογή του συμπαραστάτη γίνεται εντός δύο (2) μηνών από την εγκατάσταση των περιφερειακών αρχών ή από την παραίτηση του υπηρετούντος συμπαραστάτη ή την πρόωγη λήξη της θητείας του. Ο περιφερειακός συμπαραστάτης του πολίτη και της επιχείρησης επιλέγεται με απόφαση, η οποία λαμβάνεται με μυστική ψηφοφορία και με πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) του συνόλου των μελών του περιφερειακού συμβουλίου. Είναι επιτρεπτή με την ίδια πλειοψηφία

και την αυτή διαδικασία η λήξη της θητείας του συμπαραστάτη για πλημμελή εκτέλεση των καθηκόντων του, με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του περιφερειακού συμβουλίου.

3. Ο συμπαραστάτης υποστηρίζεται διοικητικά από τις υπηρεσίες της περιφέρειας, οι οποίες είναι υποχρεωμένες να ανταποκρίνονται εντός ευλόγου χρόνου στις συστάσεις του. Δέχεται ενυπόγραφες καταγγελίες άμεσα θιγόμενων φυσικών και νομικών προσώπων καθώς και ενώσεων προσώπων για κακοδιοίκηση των οργάνων διαίκησης της περιφέρειας και των φορέων της και διαμεσολαβεί προκειμένου να επιλυθούν τα σχετικά προβλήματα, ενώ είναι υποχρεωμένος να απαντά εγγράφως ή ηλεκτρονικά εντός τριάντα (30) ημερών στους ενδιαφερόμενους, ως προς τις διαμεσολαβητικές ενέργειες στις οποίες προέβη.

4. Η υποβολή καταγγελίας ή αναφοράς στο περιφερειακό συμπαραστάτη του πολίτη και της επιχείρησης δεν ανοιρεί τη σχετική αρμοδιότητα του Συνηγόρου του Πολίτη ως ανεξάρτητης αρχής, ούτε τις αρμοδιότητες άλλων ελεγκτικών οργάνων και αρχών, καθώς και του Ελεγκτή Νομιμότητας.

5. Ο περιφερειακός συμπαραστάτης του πολίτη και της επιχείρησης συντάσσει ετήσια έκθεση. Η ετήσια έκθεση παρουσιάζεται από τον ίδιο και συζητείται στην πρώτη συνεδρίαση του περιφερειακού συμβουλίου που ακολουθεί μετά την υποβολή της ετήσιας έκθεσης στον πρόεδρο αυτού και εντός τριάντα (30) ημερών. Ο συμπαραστάτης μπορεί επίσης να προβαίνει στη διατύπωση προτάσεων βελτίωσης της περιφερειακής διαίκησης και των σχέσεων της με το κοινό, τόσο στο πλαίσιο της ετήσιας έκθεσης του, όσο και επί ευκαιρία σημαντικών προβλημάτων κακοδιοίκησης που ο ίδιος εντοπίζει. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, οι ειδικές προτάσεις του συμπαραστάτη υποβάλλονται στον περιφερειάρχη και κοινοποιούνται στο περιφερειακό συμβούλιο και στον γενικό γραμματέα της περιφέρειας. Τόσο η ετήσια έκθεση όσο και οι ειδικές προτάσεις του συμπαραστάτη αναρτώνται υποχρεωτικά στην ιστοσελίδα της περιφέρειας με φροντίδα των υπηρεσιών της περιφέρειας. Οι ειδικές προτάσεις εισάγονται υποχρεωτικά στην ημερήσια διάταξη της επόμενης συνεδρίασης του περιφερειακού συμβουλίου ή, ανά περίπτωση, στην ημερήσια διάταξη της οικονομικής επιτροπής για λήψη απόφασης επί των θεμάτων που θέτουν, λαμβάνοντας ως εισηγήσεις.

6. Ο περιφερειακός συμπαραστάτης του πολίτη και της επιχείρησης λαμβάνει αντιμισθία ισόποση με την αντιμισθία του προέδρου του περιφερειακού συμβουλίου. Ως προς την καταστατική θέση και τις ευθύνες του περιφερειακού συμπαραστάτη του πολίτη και της επιχείρησης ισχύουν οι σχετικές για τους περιφερειακούς συμβούλους διατάξεις.

Άρθρο 162

Περιφερειακή επιτροπή ισότητας των φύλων (Άρθρο 186 του ν. 3852/ 2010)

1. Σε κάθε περιφέρεια συγκροτείται με απόφαση του περιφερειάρχη περιφερειακή επιτροπή ισότητας των φύλων, η οποία αποτελείται από:

α. Τον περιφερειάρχη ως πρόεδρο, και σε περίπτωση κωλύματος ή απουσίας του τον οριζόμενο από αυτόν αντιπεριφερειάρχη

β. Ένα μέλος του περιφερειακού συμβουλίου που ορίζεται από αυτό.

γ. Εκπρόσωπο των δήμων της περιφέρειας που υποδεικνύεται από την οικεία Περιφερειακή Ένωση Δήμων.

δ. Εκπρόσωπο αντιπροσωπευτικής γυναικείας οργάνωσης της περιφέρειας που υποδεικνύεται από αυτή.

ε. Εκπρόσωπο της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων που υποδεικνύεται από τον αντίστοιχο Γενικό Γραμματέα.

Τα υπό στοιχεία β έως και ε μέλη ορίζονται με τους αναπληρωτές τους, για τετραετή θητεία.

Χρή γραμματέα της ανωτέρω Επιτροπής εκτελεί υπάλληλος της περιφέρειας ο οποίος αοίζεται από τον περιφερειάρχη.

2. Η περιφερειακή επιτροπή ισότητας των φύλων έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες

α. Μεριμνά και υποστηρίζει την ένταξη της ισότητας των φύλων στην αναπτυξιακή, πολιτική της περιφέρειας, λαμβάνοντας υπόψη τις πολιτικές της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων του Υπουργείου Εσωτερικών.

β. Διατυπώνει προτάσεις και εισηγείται προς τα αρμόδια όργανα της περιφέρειας π. λήψη των αναγκαίων μέτρων για την προώθηση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων σε όλους τους τομείς της οικονομικής, πολιτικής και κοινωνικής ζωής.

γ. Εισηγείται προς το περιφερειακό συμβούλιο την ένταξη έργων στις ΣΑΕΠ που προωθούν τα ανωτέρω μέτρα και τις σχετικές δράσεις ενημέρωσης και πληροφόρησης των πολιτών και
δ. Συνεργάζεται με το Συμβουλευτικό Κέντρο της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων, στην περιφέρεια, καθώς και με φορείς της κοινωνίας των πολιτών.

ΜΕΡΟΣ ΕΚΤΟ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΗ ΘΕΣΗ ΑΙΡΕΤΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α' ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΗ ΘΕΣΗ ΑΙΡΕΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Άρθρο 163 Καταστατική θέση αιρετών δήμων και περιφερειών (Άρθρα 61, 68, 90, 171, 180 του ν. 3852/2010)

1. Τα αιρετά όργανα των δήμων και περιφερειών:
- α. Διαθέτουν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, ως εκπρόσωποι του λαού της περιφέρειας τους, το δικαίωμα της κατά συνείδηση γνώμης και ψήφου.
 - β. Έχουν το δικαίωμα και την υποχρέωση να εκτελούν την αποστολή τους, έχοντας στη διάθεσή τους τον ανάλογο χρόνο, τις υπηρεσίες και τα μέσα υποστήριξης, καθώς και τους ανάλογους οικονομικούς πόρους, ώστε να διασφαλίζεται η απρόσκοπτη εκπλήρωση της λαϊκής εντολής.
 - γ. Εκπληρώνουν ευσυνείδητα τις υποχρεώσεις τους, υποχρεούνται να μετέχουν σε όλες τις συνεδριάσεις του δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου, των επιτροπών στις οποίες τους έχει εκλέξει το συμβούλιο, καθώς και να εκτελούν τα λοιπά καθήκοντά τους, όπως προβλέπει ο νόμος. Έχουν, επίσης, υποχρέωση, μέσα στο πλαίσιο των καθηκόντων τους, να εκτελούν με επιμέλεια κάθε εργασία που τους αναθέτει νόμιμα το συμβούλιο.
 - δ. Μεριμνούν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους για την τήρηση των αρχών της νομιμότητας, της διαφάνειας, της αποδοτικότητας και της χρηστής διοίκησης στους οργανισμούς όπου υπηρετούν, ενώ απέχουν υποχρεωτικά από τη συζήτηση και τη λήψη αποφάσεων, που σχετίζονται άμεσα με τα ιδιωτικά τους συμφέροντα ή με τα συμφέροντα συγγενών τους έως το δεύτερο βαθμό εξ αίματος ή εξ αγχιστείας.
 - ε. Ενθαρρύνουν και προωθούν κάθε μέτρο που προάγει τη διαφάνεια και την καταπολέμηση της διαφθοράς στο πλαίσιο άσκησης των καθηκόντων τους και λειτουργίας του δήμου και της περιφέρειας.
 - στ. Σεβονται και διασφαλίζουν τα δικαιώματα των πολιτών και μεριμνούν για την καθολική εκπλήρωση των υποχρεώσεων τους προς το δήμο ή την περιφέρεια χωρίς διακρίσεις σε βάρος οποιουδήποτε προσώπου ή του κοινού συμφέροντος.
2. Τα ανωτέρω εφαρμόζονται και για τα αιρετά όργανα δήμων και περιφερειών που συμμετέχουν στη διοίκηση των νομικών τους προσώπων.

Άρθρο 164 Υποχρεώσεις αιρετών δήμων και περιφερειών (Άρθρα 61 και 68 του ν. 3852/2010)

1. Οι αιρετοί εκπρόσωποι των δήμων και των περιφερειών κατά την άσκηση των καθηκόντων τους πρέπει να σεβονται και να διασφαλίζουν τα δικαιώματα των πολιτών και να μεριμνούν για την καθολική εκπλήρωση των υποχρεώσεων τους προς το δήμο ή την περιφέρεια χωρίς διακρίσεις σε βάρος οποιουδήποτε προσώπου.
2. Ο δήμαρχος, ο περιφερειάρχης, ο αντιδήμαρχος και ο αντιπεριφερειάρχης υποχρεούνται μέσα σε δύο (2) μήνες να απαντούν εγγράφως ή προφορικώς, στα ερωτήματα που του υποβάλλουν τα μέλη του δημοτικού ή του περιφερειακού συμβουλίου, καθώς και να παρέχουν πρόσβαση σε συγκεκριμένα στοιχεία για θέματα που συζητούνται στο δημοτικό ή το περιφερειακό συμβούλιο και τα οποία είναι απαραίτητα στα μέλη τους για την άσκηση των καθηκόντων τους.

3 Ο δήμαρχος, ο περιφερειάρχης, ο αντιδήμαρχος και ο αντιπεριφερειάρχης δεν επιτρέπεται να απουσιάσουν περισσότερο από τριάντα (30) ημέρες συνολικά κάθε χρόνο χωρίς άδεια του δημοτικού συμβουλίου ή του περιφερειακού συμβουλίου αντίστοιχα. Η απουσία αυτή μπορεί να παρατείνεται για εξαιρετικούς λόγους έως τρεις (3) μήνες, με άδεια του συμβουλίου.

4 Ο δήμαρχος και ο αντιδήμαρχος είναι υποχρεωμένοι να κατοικούν στο δήμο με εξαίρεση τους δημάρχους και αντιδημάρχους των δήμων των Νομών Αττικής και Θεσσαλονίκης.

5 Σε σύμβουλο του δήμου ή της περιφέρειας που απουσιάζει αδικαιολόγητα σε τρεις (3) συνεχείς συνεδριάσεις, μπορεί να επιβληθεί η πειθαρχική ποινή της αργίας και σε περίπτωση υποτροπής μπορεί να επιβληθεί η πειθαρχική ποινή της έκπτωσης. Σύμβουλος, που επιθυμεί να μην εκτελεί τις υποχρεώσεις του για διάστημα που υπερβαίνει τις τριάντα (30) ημέρες, πρέπει να έχει τη σύμφωνη γνώμη του συμβουλίου.

6 Σε σύμβουλο του δήμου ή της περιφέρειας που δεν εκτελεί τις υποχρεώσεις του για διάστημα που υπερβαίνει τους τρεις (3) συνεχείς μήνες, χωρίς την άδεια του δημοτικού συμβουλίου, μπορεί να επιβληθεί η πειθαρχική ποινή της αργίας ή της έκπτωσης με απόφαση του Ελεγκτή Νομιμότητας.

7 Ο πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου και του περιφερειακού συμβουλίου υποχρεούται να ενημερώνει γραπτώς τον Ελεγκτή Νομιμότητας για κάθε περίπτωση αδικαιολόγητης απουσίας συμβούλου δήμου ή περιφέρειας αντίστοιχα, από τρεις ή περισσότερες συνεχείς συνεδριάσεις, καθώς και για κάθε περίπτωση μη εκτέλεσης των υποχρεώσεων συμβούλου για διάστημα μεγαλύτερο από τρεις (3) συνεχείς μήνες. Η παράλειψη αυτής της υποχρέωσης από τον πρόεδρο του δημοτικού ή του περιφερειακού συμβουλίου αποτελεί σοβαρή παράβαση καθήκοντος.

Άρθρο 165

Κώλυμα συμμετοχής σε συνεδρίαση (Άρθρο 172 του ν. 3852/ 2010)

1 Ο δημοτικός ή ο περιφερειακός σύμβουλος δεν μπορεί να μετέχει στη συζήτηση ενός θέματος ή στην κατάρτιση και λήψη απόφασης του συμβουλίου ή των επιτροπών του κεφαλαίου Β' του τετάρτου μέρους και του κεφαλαίου Β' του πέμπτου μέρους του Κώδικα αυτού ή να συμμετέχει σε γνωμοδοτικά συλλογικά όργανα, τα οποία γνωμοδοτούν για θέμα που θα εισαχθεί στο συμβούλιο, εφόσον ο ίδιος ή συγγενής του, έως το δεύτερο βαθμό εξ αίματος ή εξ αγχιστείας, έχει υλικό ή ηθικό συμφέρον. Απόφαση που λαμβάνεται κατά παράβαση της διάταξης αυτής είναι άκυρη. Σε σύμβουλο που έλαβε μέρος στη συνεδρίαση μπορεί να επιβληθεί, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 172 του παρόντος, η πειθαρχική ποινή της αργίας ή η πειθαρχική ποινή της έκπτωσης με απόφαση του Ελεγκτή Νομιμότητας.

2. Σε περίπτωση που τα ιδιωτικά συμφέροντα του δημάρχου ή του περιφερειάρχη ή συγγενή τους έως το δεύτερο βαθμό εξ αίματος ή εξ αγχιστείας συγκρούονται με τα συμφέροντα του δήμου και της περιφέρειας αντίστοιχα, ο δήμαρχος και ο περιφερειάρχης υποχρεούνται να απέχουν και τα αντίστοιχα καθήκοντα ασκεί αντιδήμαρχος, αντιπεριφερειάρχης ή σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού που ορίζεται από το δημοτικό ή το περιφερειακό συμβούλιο. Η μη τήρηση της υποχρέωσης αυτής συντάσσεται σε σοβαρή πειθαρχική παράβαση καθήκοντος.

Άρθρο 166

Δήλωση και έλεγχος περιουσιακής κατάστασης (Άρθρο 61, παρ. 4 ν. 3852/ 2010)

Ο δήμαρχος, ο περιφερειάρχης, ο αντιδήμαρχος, ο αντιπεριφερειάρχης και όλα τα μέλη των επιτροπών, στις οποίες τους έχει εκλέξει το συμβούλιο, των διοικητικών επιτροπών του άρθρου 150 του παρόντος καθώς και οι πρόεδροι των διοικητικών συμβουλίων των δημοτικών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, των ιδρυμάτων, των συνδέσμων, των επιχειρήσεων είναι υποχρεωμένοι να υποβάλλουν την ετήσια δήλωση για την περιουσιακή τους κατάσταση σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και να τη δημοσιοποιούν με ανάρτηση στην ιστοσελίδα του δήμου ή της περιφέρειας αντίστοιχα.

Άρθρο 167
Αντιμισθία αιρετών
(Άρθρο 92 και 181 ν. 3852/2010)

1. Ο δήμαρχος, ο περιφερειάρχης, ο αντιδήμαρχος, ο αντιπεριφερειάρχης και οι πρόεδροι δημοτικών και περιφερειακών συμβουλίων λαμβάνουν αντιμισθία, η οποία καταβάλλεται από το δήμο ή την περιφέρεια. Αντιμισθία λαμβάνει, επίσης, ο περιφερειακός σύμβουλος των νησιωτικών περιφερειακών ενότητων, εξαιρουμένων εκείνων που είναι πρωτεύουσες νομών και της περιφερειακής ενότητας νήσων της περιφέρειας Αττικής, στον οποίο ο περιφερειάρχης έχει μεταβιβάσει αρμοδιότητες. Η εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου περιορίζεται σε έναν μόνο περιφερειακό σύμβουλο ανά περιφερειακή ενότητα.

2. Η αντιμισθία:

α. Των δημάρχων σε δήμους με πληθυσμό άνω των εκατό χιλιάδων (100.000) κατοίκων και του περιφερειάρχη είναι ισόποση με τις κάθε είδους αποδοχές, τα έξοδα παράστασης και τα επιδόματα ή προσαυξήσεις του Γενικού Γραμματέα Υπουργείου.

β. Των δημάρχων σε δήμους με πληθυσμό από είκοσι χιλιάδες (20.000) έως εκατό χιλιάδες (100.000) κατοίκους είναι ισόποση με το ογδόντα τοις εκατό (80%) των ανωτέρω αποδοχών και

γ. Των δημάρχων σε δήμους με πληθυσμό κάτω των είκοσι χιλιάδων (20.000) κατοίκων είναι ισόποση με το εξήντα τοις εκατό (60%) των ανωτέρω αποδοχών.

3. Από το σύνολο των αντιδημάρχων ο αριθμός των δικαιούμενων αντιμισθίας ορίζεται ως εξής:

α. Σε δήμους με αριθμό αντιδημάρχων έως δύο (2) δικαιούται αντιμισθίας ο ένας (1), έως τέσσερις (4) δικαιούνται αντιμισθίας οι δύο (2), έως πέντε (5) οι τρεις (3), έως έξι (6) οι τέσσερις (4), έως οχτώ (8) οι πέντε (5), έως εννέα (9) οι έξι (6), από δέκα (10) έως δώδεκα (12) οι επτά (7) και από δεκατρείς (13) και άνω οι οκτώ (8).

β. Στους δήμους άνω των 200.000 κατοίκων το σύνολο των αντιδημάρχων δικαιούται αντιμισθίας.

γ. Στον αριθμό των αντιδημάρχων που δικαιούνται αντιμισθίας κατά τα προηγούμενα εδάφια, προστίθενται οι αντιδήμαρχοι των νησιωτικών δημοτικών κοινοτήτων.

δ. Οι ανωτέρω αντιδήμαρχοι, οι οποίοι δικαιούνται αντιμισθίας, αρίζονται με απόφαση του δημάρχου.

4. Ο αντιδήμαρχος λαμβάνει το πενήντα τοις εκατό (50%) της αντιμισθίας που αναλογεί στο δήμαρχο, ενώ ο πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου λαμβάνει το σαράντα τοις εκατό (40%) αυτής.

5. Ο αντιπεριφερειάρχης λαμβάνει το εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%) της αντιμισθίας που αναλογεί στον περιφερειάρχη και ο πρόεδρος του περιφερειακού συμβουλίου λαμβάνει το πενήντα τοις εκατό (50%) της αντιμισθίας που αναλογεί στον περιφερειάρχη. Στον περιφερειακό σύμβουλο της νησιωτικής περιφερειακής ενότητας της παραγράφου 1 καταβάλλεται αντιμισθία ίση με το τριάντα τοις εκατό (30%) της αντιμισθίας του αντιπεριφερειάρχη.

6. Η αντιμισθία που δικαιούνται τα ανωτέρω αιρετά όργανα, τα οποία χαρακτηρίζονται ως άτομα με αναπηρίες, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις, προσαυξάνεται κατά είκοσι τοις εκατό (20%).

7. Τα αιρετά όργανα στα οποία χορηγείται η ειδική άδεια των παρ. 1 α και γ, του αρ. 168 για όλο το διάστημα της θητείας τους, έχουν το δικαίωμα να επιλέξουν είτε τις πλήρεις αποδοχές της οργανικής τους θέσης είτε την αντιμισθία του παρόντος άρθρου. Τα αιρετά όργανα της ίδιας παραγράφου που δεν δικαιούνται αντιμισθίας λαμβάνουν τις πλήρεις αποδοχές της οργανικής τους θέσης. Σε κάθε περίπτωση οι κατά τα ανωτέρω δοπάνες, καθώς και οι ασφαλιστικές εισφορές εργοδότη όπου αυτές προβλέπονται, βαρύνουν τον προϋπολογισμό του οικείου οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης. Τα προαναφερθέντα αιρετά όργανα εφόσον πρόκειται περί συνταξιούχων, έχουν το δικαίωμα να επιλέξουν είτε την αντιμισθία του παρόντος άρθρου είτε να παραιτηθούν αυτής. Η ενάσκηση του δικαιώματος επιλογής λαμβάνει χώρα εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα ημερών από την ανάληψη των καθηκόντων τους ως αιρετών, με δήλωση τους στον οργανισμό τοπικής αυτοδιοίκησης και στο φορέα της οργανικής τους θέσης.

8. Σε περίπτωση που η αντιμισθία των αντιπεριφερειάρχων είναι μικρότερη των πάσης φύσεως αποδοχών της θέσης τους, η αντιμισθία προσαυξάνεται κατά το ποσόν της διαφοράς και μέχρι το ύψος της αντιμισθίας του περιφερειάρχη.

9. Αν οι ανωτέρω αιρετοί έχουν τεθεί σε αργία, την αντιμισθία τους λαμβάνουν οι αναπληρωτές τους. Αν ο αναπληρωτής είναι αντιδήμαρχος ή αντιπεριφερειάρχης λαμβάνει αντιμισθία από ένα μόνο αξίωμα.

10. Δήμαρχοι και περιφερειάρχες που απουσιάζουν δικαιολογημένα, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, λαμβάνουν το ήμισυ (1/2) της αντιμισθίας. Το υπόλοιπο ήμισυ (1/2) καταβάλλεται στον αντίστοιχο αναπληρωτή. Αν ο αναπληρωτής είναι αντιδήμαρχος ή αντιπεριφερειάρχης λαμβάνει αντιμισθία από ένα μόνο αξίωμα. Αν απουσιάζει αντιδήμαρχος ή αντιπεριφερειάρχης για το ίδιο χρονικό διάστημα, λαμβάνει το ήμισυ (1/2) της αντιμισθίας που δικαιούται.

11. Ο δήμαρχος, ο περιφερειάρχης, ο αντιδήμαρχος, ο αντιπεριφερειάρχης, ο πρόεδρος του δημοτικού και του περιφερειακού συμβουλίου, καθώς και οι σύμβουλοι που έχουν περισσότερα από ένα αξιώματα στην τοπική αυτοδιοίκηση, υποχρεούνται να λαμβάνουν τις απολαβές μόνο από ένα αξίωμα. Οι ανωτέρω επιλέγουν τις απολαβές που λαμβάνουν από κάθε αξίωμα με υπεύθυνη δήλωση που υποβάλλεται και στους δύο φορείς.

12. Οι αντιπεριφερειάρχες, αντιδήμαρχοι και πρόεδροι περιφερειακών και δημοτικών συμβουλίων οι οποίοι λαμβάνουν αντιμισθία, δεν λαμβάνουν αποζημίωση για τη συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις των περιφερειακών ή δημοτικών συμβουλίων και των λοιπών επιτροπών του δήμου και της περιφέρειας.

Άρθρο 168

Ειδική άδεια αιρετών που έχουν την υπαλληλική ιδιότητα (Άρθρα 93, 182 και 183 του ν. 3852/2010)

1. Χορηγείται άδεια άνευ αποδοχών για όλο το διάστημα της θητείας τους στους:

α. Δημάρχους, αντιδημάρχους όλων των δήμων, προέδρους δημοτικών συμβουλίων των δήμων με πληθυσμό άνω των 100.000 κατοίκων, καθώς και στον συμπαραστάτη του δημότη και της επιχείρησης όλων των δήμων.

β. Περιφερειάρχες, αντιπεριφερειάρχες προέδρους περιφερειακών συμβουλίων, καθώς και στον περιφερειακό συμπαραστάτη του πολίτη και της επιχείρησης.

γ. Προέδρους συνδέσμων, των οποίων ο πληθυσμός των μελών τους συνολικά είναι άνω των εκατομμυρίων χιλιάδων (200.000) κατοίκων, οι οποίοι είναι δημόσιοι υπάλληλοι ή υπάλληλοι νπδδ, υπάλληλοι κρατικών νπδδ και δημοσίων επιχειρήσεων ή άλλων επιχειρήσεων τη διοίκηση των οποίων ορίζει άμεσα ή έμμεσα το Δημόσιο με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος, καθώς και σε εκείνους που είναι υπάλληλοι λοιπών νπδδ.

2. Την ειδική άδεια του παρόντος άρθρου λαμβάνουν υποχρεωτικά τα ανωτέρω πρόσωπα ανεξαρτήτως υποβολής σχετικής αίτησης ή άλλης διαδικασίας. Το χρονικό διάστημα χρήσης της θεωρείται πραγματικός χρόνος υπηρεσίας για όλα τα υπαλληλικά, εργασιακά και ασφαλιστικά δικαιώματα που απορρέουν.

Τα πρόσωπα των περιπτώσεων α και γ της προηγούμενης παραγράφου στην περίπτωση που δεν λάβουν την ειδική άδεια κατά τα ανωτέρω επιλέγουν είτε την αντιμισθία είτε το μισθό της θέσης τους.

3. Οι εισφορές επί των αποδοχών της θέσης των αιρετών της παραγράφου 1 του αντιστοιχούν στον ασφαλισμένο αιρετό, βαρύνουν τον προϋπολογισμό του οικείου δήμου ή περιφέρειας, ενώ οι τυχόν εισφορές που αντιστοιχούν στον εργοδότη βαρύνουν τον προϋπολογισμό του φορέα από τον οποίο παρέχεται. Για τους υπαλλήλους των λοιπών νπδδ το σύνολο των εισφορών τους βαρύνει τον προϋπολογισμό του οικείου δήμου ή περιφέρειας.

4. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης καθορίζεται, η διαδικασία καταβολής των εισφορών, επί των αποδοχών της οργανικής θέσης, στους οικείους ασφαλιστικούς οργανισμούς.

5. Στους προέδρους των δημοτικών συμβουλίων που δεν εμπίπτουν στην περίπτωση της πρώτης παραγράφου, στους προέδρους των δημοτικών νομικών προσώπων και στους προέδρους των συνδέσμων δήμων που είναι δημόσιοι υπάλληλοι ή υπάλληλοι νπδδ ή υπάλληλοι κρατικών νπδδ και δημοσίων επιχειρήσεων ή άλλων επιχειρήσεων τη διοίκηση των οποίων ορίζει άμεσα ή έμμεσα το Δημόσιο με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος, καθώς και σε εκείνους που είναι υπάλληλοι λοιπών νπδδ χορηγείται από την υπηρεσία της οργανικής τους θέσης ειδική άδεια 60 ημερών. Στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας που έχουν ιδιότητα από τις αναφερόμενες στην παράγραφο 1 χορηγείται από την υπηρεσία της οργανικής τους θέσης ειδική άδεια εξήντα (60) ημερών κατ' έτος, επιπλέον της κανονικής, και με την πρόσθετη προϋπόθεση ότι δεν είναι δήμαρχοι ή αντιδήμαρχοι ή πρόεδροι δημοτικών συμβουλίων. Με τις ίδιες προϋποθέσεις χορηγείται ειδική άδεια μέχρι τριάντα (30) εργάσιμες ημέρες κατ' έτος, επιπλέον της κανονικής τους αδειας.

στους προέδρους των Περιφερειακών Ενώσεων Δήμων, καθώς και στους προέδρους των συνδέσμων δήμων. Ειδική άδεια εξήντα (60) ημερών λαμβάνουν, επίσης, και οι πρόεδροι των δημοτικών κοινοτήτων και τριάντα (30) ημερών οι πρόεδροι ή οι εκπρόσωποι των τοπικών κοινοτήτων. Η ειδική άδεια των εξήντα (60) και τριάντα (30) ημερών μπορεί να χορηγείται και τμηματικά σε εργάσιμες ημέρες και ώρες μετά από σχετική αίτηση του αιρετού. Η άδεια αυτή χορηγείται υποχρεωτικά από την υπηρεσία του αιρετού και το χρονικό διάστημα χρήσης της θεωρείται πραγματικός χρόνος υπηρεσίας για όλα τα υπαλληλικά, εργασιακά και ασφαλιστικά δικαιώματα που απορρέουν.

6. Δημοτικοί σύμβουλοι δήμων που είναι υπάλληλοι του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα και υπηρετούν ή κατοικούν σε δημοτικές κοινότητες που εκτείνονται στην περιφέρεια ενός νησιού δικαιούνται να απουσιάσουν από την εργασία τους για δύο (2) ημέρες, περιλαμβανομένης της ημέρας συνεδρίασης του δημοτικού συμβουλίου για τη συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις αυτού.

7. Ειδική άδεια ως εξήντα (60) μέρες το χρόνο για την άσκηση των καθηκόντων τους χορηγείται από την υπηρεσία τους στα μέλη της οικονομικής επιτροπής της περιφέρειας και των λοιπών διοικητικών επιτροπών της περιφέρειας, τα οποία έχουν ιδιότητα από τις αναφερόμενες στην περίπτωση β της παραγράφου 1.

8. Στους επικεφαλής των περιφερειακών παρατάξεων που έχουν τα αξιώματα της παραγράφου 3β χορηγείται από την υπηρεσία τους ειδική άδεια τριάντα (30) εργάσιμων ημερών επιπλέον της κανονικής άδειας.

9. Στα μέλη του διοικητικού ή του εποπτικού συμβουλίου της Ένωσης Περιφερειών, που δεν έχουν τα αξιώματα της παραγράφου 1β, χορηγείται άδεια εξήντα (60) ημερών το χρόνο.

10. Οι ρυθμίσεις των προηγούμενων παραγράφων εφαρμόζονται και για όσους είναι ιατροί του ΕΣΥ, μέλη ΔΕΠ Πανεπιστημίων και ΕΠΤΕΙ περιλαμβανομένων και του ειδικού και επιστημονικού προσωπικού, καθώς και για αναπληρωτές καθηγητές μέσης εκπαίδευσης και δικηγόρους με σχέση έμμισθης εντάληξης.

11. Δήμοιοι υπάλληλοι ή υπάλληλοι νπδδ ή υπάλληλοι κρατικών νπιδ και δημοσίων επιχειρήσεων ή άλλων επιχειρήσεων τη διοίκηση των οποίων αρίζει άμεσα ή έμμεσα το Δήμος με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος, με οποιαδήποτε σχέση εργασίας και εάν υπηρετούν, εκλεγόμενοι δήμαρχοι, περιφερειάρχες, δημοτικοί ή περιφερειακοί σύμβουλοι, καθώς και πρόεδροι και τα μέλη των δημοτικών και τοπικών κοινοτήτων δημοτικών και τοπικών κοινοτήτων ή εκπρόσωποι τοπικών κοινοτήτων, διαρκούσης της θητείας τους, δεν μετατίθενται ούτε αποσπώνται εκτός των διοικητικών ορίων του δήμου ή της περιφέρειας όπου έχουν εκλεγεί. Οι υπάλληλοι αυτοί, εφόσον υπηρετούν στα διοικητικά όρια άλλου δήμου μετά από αίτηση τους μετατίθενται ή αποσπώνται εκεί όπου έχουν εκλεγεί. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει αντίστοιχη υπηρεσία ή θέση, μετατίθενται ή αποσπώνται στην πλησιέστερη υπηρεσία προς το δήμο όπου εξελέγησαν. Για τους υπηρετούντες σε παραμεθόριες περιοχές η παρούσα διάταξη έχει ισχύ μόνο για μετάθεση ή απόσπαση αποκλειστικά σε άλλη παραμεθόρια περιοχή. Οι ανωτέρω ρυθμίσεις δεν εφαρμόζονται για τους εκπαιδευτικούς που προσλαμβάνονται με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

12. Οι δημοτικοί σύμβουλοι, οι οποίοι είναι υπάλληλοι του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα, έχουν δικαίωμα να απουσιάσουν από την εργασία τους την ημέρα της συνεδρίασης του δημοτικού συμβουλίου ή των επιτροπών του δήμου στις οποίες είναι μέλη, εφόσον αυτές διεξάγονται σε εργάσιμες ώρες και ημέρες. Ο πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου ή της αντίστοιχης επιτροπής χορηγεί στους δημοτικούς συμβούλους που εμπύπτουν στις ανωτέρω κατηγορίες, βεβαίωση συμμετοχής στη συνεδρίαση, για την υπηρεσία ή τον εργοδότη. Τα ίδια ισχύουν και για τα μέλη της εκτελεστικής επιτροπής και του εποπτικού συμβουλίου της ΚΕΔΕ, του διοικητικού συμβουλίου των εκτελεστικών επιτροπών και των εποπτικών συμβουλίων των ΠΕΔ, καθώς επίσης της εκτελεστικής επιτροπής συνδέσμων με πληθυσμό άνω των 200.000 κατοίκων.

13. Οι περιφερειακοί σύμβουλοι, οι οποίοι είναι υπάλληλοι του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα, έχουν δικαίωμα να απουσιάσουν από την εργασία τους για δύο (2) ημέρες περιλαμβανομένης της ημέρας της συνεδρίασης του περιφερειακού συμβουλίου. Οι περιφερειακοί σύμβουλοι που κατοικούν και εργάζονται σε νησί έχουν δικαίωμα να απουσιάσουν από την εργασία τους μία (1) ημέρα επιπλέον των ανωτέρω.

Στους περιφερειακούς συμβούλους και μέλη της οικονομικής και των λοιπών διοικητικών επιτροπών που υπηρετούν ως υπάλληλοι στον ιδιωτικό τομέα καταβάλλεται από την περιφέρεια αποζημίωση που

αντιστοιχεί στις μικτές αποδοχές, συμπεριλαμβανομένων και των εργοδοτικών εισφορών, αναλογικά για κάθε ημέρα απουσίας κατά το παρόν άρθρο.

Ο πρόεδρος του περιφερειακού συμβουλίου ή της αντίστοιχης περιφερειακής επιτροπής χορηγεί στους ανωτέρω αιρετούς βεβαίωση συμμετοχής στη συνεδρίαση, για την υπηρεσία ή τον εργοδότη. Με βάση την ίδια βεβαίωση εκκαθαρίζεται και καταβάλλεται η προβλεπόμενη αποζημίωση.

14. Επιτρέπεται να συμμετέχουν στο πρόγραμμα εφημεριών του νοσοκομείου, πλην Αττικής και Θεσσαλονίκης, ή του κέντρου υγείας στο οποίο υπηρετούν δήμαρχοι, αντιδήμαρχοι και πρόεδροι δημοτικών συμβουλίων σε περίπτωση που υπάρχει σχετική ανάγκη που βεβαιώνεται από το αρμόδιο όργανο διοίκησης.

15. Οι ρυθμίσεις της παραγράφου 13 εφαρμόζονται και για τους δημοτικούς και περιφερειακούς συμβούλους που συμμετέχουν στην Επιτροπή των Περιφερειών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το Καγκρέσο των Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών του Συμβουλίου της Ευρώπης. Η άδεια απουσίας από την εργασία περιλαμβάνει τις ημέρες συνεδρίασης των ανωτέρω οργάνων καθώς και τις ημέρες μετάβασης και επιστροφής τους.

Άρθρο 169

Εκτέλεση ειδικών καθηκόντων των δημάρχων και περιφερειαρχών (Άρθρο 137 ν. 3463/2006)

Ο δήμαρχος και ο περιφερειάρχης οφείλουν να ασκούν τα καθήκοντα οργάνου του κράτους ή άλλου δημόσιου φορέα που επιβάλλονται ρητά με ειδικό νόμο. Αν αρνούνται ή αμελούν, ο Γενικός Γραμματέας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης μπορεί να αναθέσει την εκτέλεση των καθηκόντων αυτών σε δημόσιο υπάλληλο.

Άρθρο 170

Συμμετοχή εκπροσώπων των δήμων και περιφερειών στα συλλογικά όργανα (Άρθρο 138 ν. 3463/2006)

1. Εντός μηνός το αργότερο, αφότου εγκατασταθούν οι νέες δημοτικές και περιφερειακές αρχές, ορίζονται οι εκπρόσωποι των δήμων και περιφερειών στα συλλογικά όργανα που προβλέπονται στις διατάξεις του παρόντος και στη σχετική νομοθεσία. Όμοια υποχρέωση υπάρχει και μετά την εκλογή των μελών της δικαιοσύνης επιτροπής των Περιφερειακών Ενώσεων Δήμων και των διοικητικών συμβουλίων της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας και της Ένωσης Περιφερειών. Σε κάθε περίπτωση ο σχετικός αριθμός γίνεται εντός μηνός αφότου ζητηθεί η υπόδειξη από τον οικείο φορέα Πρακτεμένου για τα τριμελή συλλογικά όργανα σχηματίζεται απαρτία και χωρίς τη συμμετοχή των ανωτέρω εκπροσώπων. Στις περιπτώσεις που οι εκπρόσωποι του δήμου ή της περιφέρειας ορίζονται δύο ή περισσότερα μέλη του συμβουλίου, ένας εκ των δημοτικών ή περιφερειακών συμβούλων προέρχεται από τη μειοψηφία.

2. Η θητεία των εκπροσώπων αυτών ακολουθεί τη δημοτική ή περιφερειακή περίοδο και λήγει, σε κάθε περίπτωση, μόλις ορισθούν οι νέοι εκπρόσωποι. Αν η θέση των εκπροσώπων αυτών μείνει κενή κατά τη διάρκεια της θητείας τους, για οποιονδήποτε λόγο, και δεν είναι δυνατόν να οριστούν νέοι εκπρόσωποι, ή δεν οριστούν μέσα σε ένα μήνα αφότου τα όργανα που είναι αρμόδια να τους ορίσουν έλαβαν το σχετικό ερώτημα, τότε τα συλλογικά όργανα που προβλέπονται οι προαναφερόμενες διατάξεις λειτουργούν νόμιμα και χωρίς τη συμμετοχή εκπροσώπων των δήμων και περιφερειών.

Άρθρο 171

Αποζημιώσεις - Δαπάνες μετακίνησης - Λοιπά έξοδα (Άρθρο 140 του ν. 3463/2006 και άρθρα 183 και 184 του ν. 3852/2010)

1. Σε όλους τους αιρετούς των δήμων και περιφερειών που μετακινούνται για εκτέλεση υπηρεσίας εκτός των ορίων του δήμου ή της περιφέρειας αντίστοιχα, καταβάλλονται δαπάνες μετακίνησης, ημερήσιας αποζημίωσης και διανυκτέρευσης, με απόφαση της οικονομικής επιτροπής, όπως καθορίζεται από τις ισχύουσες διατάξεις. Η αναγκαιότητα της ανωτέρω μετακίνησης διαπιστώνεται με απόφαση της οικονομικής επιτροπής και διενεργείται ύστερα από απόφαση του οικείου δημάρχου ή περιφερειάρχη. Σε περίπτωση κατεπείγοντος επιτρέπεται να μετακινηθούν χωρίς την ανωτέρω

απόφαση της οικονομικής επιτροπής, η οποία αποφασίζει στην πρώτη συνεδρίαση μετά τη μετακίνηση αν η μετακίνηση ήταν αναγκαία ή όχι.

2. Σε όλους τους αιρετούς των δήμων και περιφερειών που μετακινούνται για εκτέλεση υπηρεσίας εντός των ορίων του δήμου ή της περιφέρειας αντίστοιχα, καταβάλλονται, με απόφαση της οικονομικής επιτροπής, δαπάνες μετακίνησης κατά τις διατάξεις των άρθρων 6 και 7 του ν. 2685/ 1999, και, προκειμένου για νησιωτικούς δήμους και περιφέρειες, επιπλέον δαπάνες διανυκτέρευσης και ημερήσιας αποζημίωσης, κατά τις διατάξεις των άρθρων 8 και 9 αντίστοιχα, του ίδιου νόμου. Με απόφαση της οικονομικής επιτροπής καθορίζεται, στην αρχή κάθε έτους και εγγράφεται στον αντίστοιχο προϋπολογισμό, η χιλιομετρική αποζημίωση της παρ. 2 του άρθρου 6 του ν. 2685/ 1999 λαμβανομένης υπόψη της χιλιομετρικής απόστασης του τόπου κατοικίας τους από την έδρα του δήμου ή της περιφέρειας. Η αναγκαιότητα της ανωτέρω μετακίνησης διαπιστώνεται με απόφαση της οικονομικής επιτροπής και διενεργείται ύστερα από απόφαση του δημάρχου ή περιφερειάρχη. Σε περίπτωση κατεπείγοντος επιτρέπεται να μετακινηθούν χωρίς την ανωτέρω απόφαση της οικονομικής επιτροπής, η οποία αποφασίζει στην πρώτη συνεδρίαση μετά τη μετακίνηση αν η μετακίνηση ήταν αναγκαία ή όχι. Όταν η μετακίνηση των ανωτέρω αιρετών γίνεται για τη συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις του δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου, οι δαπάνες μετακίνησης και διανυκτέρευσης καταβάλλονται χωρίς την έκδοση των αποφάσεων των ανωτέρω οργάνων.

3. Οι περιφερειακοί σύμβουλοι και οι αντιπεριφερειάρχες δικαιούνται εξόδων μετακίνησης σύμφωνα με την παράγραφο 2, για τη συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις του περιφερειακού συμβουλίου, της εκτελεστικής επιτροπής, της οικονομικής επιτροπής και των λοιπών διοικητικών επιτροπών, καθώς και για μετακίνηση στην έδρα της περιφέρειας για εκτέλεση υπηρεσίας. Για τον υπολογισμό των εξόδων κίνησης λαμβάνεται υπόψη η χιλιομετρική απόσταση του τόπου κατοικίας τους από την έδρα της περιφέρειας.

Οι περιφερειακοί σύμβουλοι δικαιούνται αποζημίωσης για τη συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις του περιφερειακού συμβουλίου και της οικονομικής επιτροπής. Η αποζημίωση για κάθε συνεδρίαση και μέχρι τέσσερις (4) το πολύ συνεδριάσεις το μήνα είναι ίση με ποσοστό δύο τοις εκατό (2%) επί της μηνιαίας αντιμισθίας του περιφερειάρχη.

4. Η κηδεία δημάρχων, περιφερειάρχων και άμεσα εκλεγόμενων αντιπεριφερειάρχων, καθώς και οσων κατείχαν τα αντίστοιχα αξιώματα, όπως και των εν ενεργεία δημοτικών και περιφερειακών συμβούλων μπορεί να γίνεται με δαπάνη του οικείου δήμου ή περιφέρειας.

5. Στον πρόεδρο του συμβουλίου της δημοτικής και τοπικής κοινότητας παρέχονται από το δήμο έξοδα κίνησης που ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών μετά από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας.

6. Στους αιρετούς που είναι υπάλληλοι στον ιδιωτικό τομέα καταβάλλεται από το δήμο ή την περιφέρεια αποζημίωση που αντιστοιχεί στις μικτές αποδοχές, συμπεριλαμβανομένων και των εργοδοτικών εισφορών, αναλογικά για κάθε ημέρα απουσίας κατά το παρόν άρθρο. Με απόφαση των Υπουργού Εσωτερικών, Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης ρυθμίζονται τα σχετικά θέματα της παραγράφου αυτής.

7. Η έγκριση της μετακίνησης αιρετών και υπαλλήλων των δήμων και των περιφερειών σε χώρες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης για υπηρεσιακούς λόγους αποτελεί αρμοδιότητα του γενικού γραμματέα της αποκεντρωμένης διοίκησης. Για την μετακίνηση των αιρετών και υπαλλήλων των δήμων και των περιφερειών στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για υπηρεσιακούς λόγους δεν απαιτείται η ως άνω έγκριση. Κάθε αντίθετη διάταξη παύει να ισχύει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' ΕΥΘΥΝΗ ΤΩΝ ΑΙΡΕΤΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ ΔΗΜΟΥ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

Άρθρο 172 Αστική ευθύνη (Άρθρο 232 ν. 3852/2010)

1. Οι περιφερειάρχες, οι αντιπεριφερειάρχες, οι περιφερειακοί σύμβουλοι, οι δήμαρχοι, οι δημοτικοί σύμβουλοι, οι σύμβουλοι τοπικών ή δημοτικών κοινοτήτων και οι εκπρόσωποι τοπικών κοινοτήτων, καθώς και τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου των συλλογικών οργάνων που διοικούν τους φορείς

των ΟΤΑ, οφείλουν να αποζημιώσουν το δήμο, την περιφέρεια ή τον φορέα αυτών για κάθε θετική ζημία, που προέβησαν σε βάρος της περιουσίας τους από δόλο ή βαριά αμέλεια. Οι ανωτέρω δεν υπέχουν ευθύνη αποζημίωσης έναντι τρίτων.

2. Η ζημία καταλογίζεται στα πρόσωπα αυτά με αιτιολογημένη πράξη τριμελούς ελεγκτικής επιτροπής, που συγκροτείται στην έδρα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης με απόφαση του Γενικού Γραμματέα αυτής, και αποτελείται από:

α. Τον Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ή όπου δεν υπηρετεί Επίτροπος, από έναν ανώτερο υπάλληλο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που ορίζεται μαζί με τον αναπληρωτή του από τον Πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

β. Τον Ελεγκτή Νομιμότητας της οικείας Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας ΟΤΑ μαζί με τον αναπληρωτή του που ορίζεται από τον Ελεγκτή Νομιμότητας.

γ. Όταν αφορά δήμους ή φορείς τους έναν εκπρόσωπο της οικείας Περιφερειακής Ένωσης Δήμων με τον αναπληρωτή του που ορίζονται από το διοικητικό συμβούλιο αυτής και όταν αφορά περιφέρειες ή φορείς τους έναν εκπρόσωπο της Ένωσης Περιφερειών και τον αναπληρωτή του που ορίζονται από το διοικητικό συμβούλιο αυτής. Καθόσοντα γραμματέα εκτελεί υπάλληλος του κλάδου ΠΕ Διοικητικού της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας ΟΤΑ που ορίζεται από τον Ελεγκτή Νομιμότητας.

3. Η επιτροπή εξετάζει τις υποθέσεις ύστερα από αίτηση του δήμου ή της περιφέρειας ή του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου ή του ιδρύματος ή με αίτημα του οικείου Ελεγκτή Νομιμότητας που ενεργεί αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από αίτηση οποιουδήποτε δημότη, και ασκασίζει μέσα σε εύλογο διάστημα αφού κάνει έρευνα και καλέσει τα πρόσωπα που θεωρούνται υπεύθυνα για την πρόκληση της ζημίας, προς παροχή εξηγήσεων.

4. Κατά των πράξεων της επιτροπής επιτρέπεται προσφυγή από τον Ελεγκτή Νομιμότητας και από το πρόσωπο σε βάρος του οποίου έγινε ο καταλογισμός ενώπιον του διοικητικού εφετείου, στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται η έδρα του Ελεγκτή Νομιμότητας, μέσα σε προθεσμία 60 ημερών από την κοινοποίηση της πράξης καταλογισμού σε αυτούς. Η προθεσμία για την άσκηση της προσφυγής και η άσκηση της αναστέλλουν την εκτέλεση της πράξης της επιτροπής.

5. Κατά της απόφασης του διοικητικού εφετείου μπορεί να ασκηθεί αίτηση αναιρέσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας.

6. Εάν επιβληθεί καταλογισμός στο πλαίσιο δημοσιονομικού ελέγχου σε ένα από τα πρόσωπα που αναφέρονται στην παράγραφο 1, αποκλείεται η άσκησις ευθύνη έναντι του οικείου ΟΤΑ για τυχόν προκληθείσα ζημία, εφόσον πρόκειται για την ίδια ιστορική αιτία. Σε περίπτωση επινεόμενου καταλογισμού στο πλαίσιο δημοσιονομικού ελέγχου, μετά από ανόρθωση της ζημίας από τον υπαίτιο κατά τη διαδικασία του παρόντος άρθρου, συμψηφίζεται το ήδη καταβληθέν ποσό με το καταλογιζόμενο εφόσον πρόκειται για την ίδια ιστορική αιτία.

7. Η ευθύνη αποζημίωσης της παραγράφου 1 υπόκειται σε πενταετή παραγραφή, η οποία αρχίζει από την ημέρα που κατέστη απαιτητή.

Άρθρο 173
Πειθαρχική ευθύνη
(Άρθρο 233 ν. 3852/2010)

1. Στους περιφερειάρχες, αντιπεριφερειάρχες, περιφερειακούς συμβούλους, δημάρχους, δημοτικούς συμβούλους, συμβούλους τοπικών ή δημοτικών κοινοτήτων και εκπροσώπους τοπικών κοινοτήτων επιβάλλονται οι πειθαρχικές ποινές της αργίας έως έξι μηνών και της έκπτωσης.

2. Ο Ελεγκτής Νομιμότητας μπορεί να επιβάλλει τις πειθαρχικές ποινές της προηγούμενης παραγράφου στους αιρετούς που αναφέρονται σε αυτή

α. Αν έχουν διαπράξει σοβαρή παράβαση των καθηκόντων τους ή υπέρβαση της αρμοδιότητάς τους από δόλο ή βαριά αμέλεια.

β. Αν έχουν διαπράξει παραβάσεις των καθηκόντων που τους έχουν ανατεθεί σύμφωνα με ειδικές νομοθετικές ρυθμίσεις

3. Οι πειθαρχικές ποινές της παραγράφου 1 επιβάλλονται μετά προηγούμενη τήρηση της διαδικασίας του επόμενου άρθρου.

4. Τα πειθαρχικά παραπτώματα της παραγράφου 2 υπόκεινται σε πενταετή παραγραφή η οποία αρχίζει από την ημέρα που διαπράχθηκαν

Άρθρο 174
Πειθαρχική διαδικασία
(Άρθρο 234 ν.3852/2010)

1. Οι πειθαρχικές ποινές της αργίας και της έκπτωσης επιβάλλονται με αιτιολογημένη απόφαση του Ελεγκτή Νομιμότητας, αφού προηγηθεί απολογία του εγκαλούμενου ή περάσει η προθεσμία που έχει τάξει ο Ελεγκτής Νομιμότητας με γραπτή κλήση στον εγκαλούμενο, χωρίς αυτός να έχει απολογηθεί. Η προθεσμία αυτή δεν μπορεί να είναι μικρότερη από δέκα ημέρες.
2. Για την επιβολή των πειθαρχικών ποινών της αργίας και τη διάρκειά της, καθώς και της έκπτωσης, απαιτείται σύμφωνη γνώμη πειθαρχικού συμβουλίου, το οποίο αποτελείται: α) από τον πρόεδρο του Διοικητικού Εφετείου της έδρας της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας ΟΤΑ ή το νόμιμο αναπληρωτή του, ως πρόεδρο β) δύο διοικητικούς δικαστές με τους αναπληρωτές τους, γ) έναν προϊστάμενο Διεύθυνσης της οικείας Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας ΟΤΑ με τον αναπληρωτή του και δ) έναν αιρετό εκπρόσωπο της οικείας Περιφερειακής Ένωσης Δήμων, όταν ελέγχεται πειθαρχικό αιρετός δήμων, ή της Ένωσης Περιφερειών, όταν ελέγχεται πειθαρχικό αιρετός περιφέρειας, ως μέλη. Γραμματέας του συμβουλίου και αναπληρωτής του ορίζεται υπάλληλος του κλάδου Π Ε Διοικητικού της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας ΟΤΑ.
3. Ο εγκαλούμενος μπορεί να εμφανίζεται αυτοπροσώπως, καθώς και με πληρεξούσιο δικηγόρο ή να εκπροσωπείται από πληρεξούσιο δικηγόρο στο συμβούλιο. Το συμβούλιο συνεδριάζει σε δημόσια συνεδρίαση, για την οποία συντάσσονται πρακτικά, μπορεί να εξετάζει μάρτυρες και να εκτιμά οποιοδήποτε πρόσφορο αποδεικτικά μέσα. Η σύμφωνη γνώμη παρέχεται ύστερα από μυστική διάσκεψη, δύο (2) μήνες το αργότερο, αφότου το συμβούλιο έλαβε το σχετικό παραπεμπτικό έγγραφο του Ελεγκτή Νομιμότητας. Η ποινή πρέπει να είναι ανάλογη με τη βαρύτητα του παραπτώματος, στο οποίο έχει υποπέσει ο εγκαλούμενος.
4. α. Τα δικαστικά μέλη του συμβουλίου της παραγράφου 2 ορίζονται με απόφαση του αργάνου που διευθύνει το δικαστήριο, ύστερα από αίτημα του Ελεγκτή Νομιμότητας. Με την ίδια απόφαση ορίζονται και τα αναπληρωματικά μέλη, εφόσον ο αριθμός αυτών που υπηρετούν είναι επαρκής.
β. Ο αιρετός εκπρόσωπος της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας ή ο αιρετός εκπρόσωπος της Ένωσης Περιφερειών μαζί με τους αναπληρωτές τους ορίζονται από το διοικητικό συμβούλιο της οικείας Ένωσης.
γ. Ο προϊστάμενος Διεύθυνσης της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας ΟΤΑ μαζί με τον αναπληρωτή του καθώς και ο γραμματέας, ορίζονται από τον Ελεγκτή Νομιμότητας.
5. Το συμβούλιο της παραγράφου 2 συγκροτείται με απόφαση του Ελεγκτή Νομιμότητας για θητεία δύο (2) ετών.
6. Ο ενδιαφερόμενος μπορεί μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από την κοινοποίηση της απόφασης του Ελεγκτή Νομιμότητας να προσφύγει κατά αυτής στο Συμβούλιο της Επικρατείας, το οποίο κρίνει την υπόθεση και κατ' ουσία. Η προθεσμία για την άσκηση της προσφυγής αναστέλλει την εκτέλεση της απόφασης που επιβάλλει την ποινή. Αν ασκηθεί η προσφυγή στο Συμβούλιο της Επικρατείας, η επιτροπή αναστολών του δικαστηρίου, ύστερα από αίτηση του προσφεύγοντος, κρίνει για τη χορήγηση αναστολής εκτέλεσης της ποινής σταθμίζοντας και τη συνδρομή του δημόσιου συμφέροντος. Σε περίπτωση κατάθεσης αίτησης αναστολής, η ποινή που έχει επιβληθεί δεν εκτελείται μέχρι να εκδοθεί η απόφαση της επιτροπής αναστολών.

Άρθρο 175
Παύση
(Άρθρο 237 ν. 3852/2010)

1. Περιφερειάρχες, αν-περιφερειάρχες, δήμαρχοι, δημοτικοί και περιφερειακοί σύμβουλοι, σύμβουλοι δημοτικών και τοπικών κοινοτήτων και εκπρόσωποι τοπικών κοινοτήτων επιτρέπεται να παυθούν για σοβαρούς λόγους δημόσιου συμφέροντος, με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών ύστερα από ειδικό αιτιολογημένη έκθεση του Ελεγκτή Νομιμότητας και σύμφωνη γνώμη πειθαρχικού συμβουλίου, το οποίο αποτελείται: α) από έναν πρόεδρο Διοικητικού Εφετείου Αθηνών ως πρόεδρο, με τον αναπληρωτή του β) δύο ειρέτες, που έχουν τριετή τουλάχιστον υπηρεσία στα βαθμιά αυτών και υπηρετούν στα Εφετεία Αθηνών, με τους αναπληρωτές τους, γ) έναν προϊστάμενο Γενικής Διεύθυνσης του Υπουργείου Εσωτερικών, και δ) τον πρόεδρο της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας, προκειμένου

για τους αιρετούς των δήμων, ή τον πρόεδρο της Ένωσης Περιφερειών, προκειμένου για τους αιρετούς των περιφερειών. Τα δικαστικά μέλη του συμβουλίου, τακτικά και αναπληρωματικά, ορίζονται από το όργανο που διευθύνει το Διοικητικό Εφετείο Αθηνών. Ο προϊστάμενος της Γενικής Διεύθυνσης ορίζεται από τον Υπουργό Εσωτερικών. Οι αναπληρωτές του προέδρου της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας και του προέδρου της Ένωσης Περιφερειών ορίζονται από το διοικητικό συμβούλιο αυτών. Το πειθαρχικό συμβούλιο συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών με θητεία 2 ετών.

2. Για τον ίδιο λόγο και με την ίδια διαδικασία μπορεί να διαλυθεί ένα δημοτικό ή περιφερειακό συμβούλιο. Η διάλυση αυτή συνεπιφέρει και τη διάλυση των συμβουλίων των δημοτικών και τοπικών κοινοτήτων. Στην περίπτωση αυτή γίνεται νέα εκλογή σύμφωνα με το άρθρο 93 του παρόντος.

3. Κατά της απόφασης της παραγράφου 1 που διατάσσει την παύση, ο παυθείς μπορεί να ασκήσει προσφυγή ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας εντός προθεσμίας δεκαπέντε ημερών από την κοινοποίηση της σε αυτόν.

4. α. Καθήκοντα γραμματέα του συμβουλίου της παραγράφου 1 εκτελεί υπόαλληλος της κεντρικής υπηρεσίας του Υπουργείου Εσωτερικών του Κλάδου ΠΕ Διοικητικού, που ορίζεται μαζί με τον αναπληρωτή του από τον Υπουργό Εσωτερικών

β. Οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 3 του άρθρου 174 εφαρμόζονται αναλόγως.

Άρθρο 176

Διοικητικά μέτρα εξαιτίας δικαστικής απόφασης (Άρθρο 236 ν. 3852/2010)

1. Οι περιφερειάρχες, οι αντιπεριφερειάρχες, οι δήμαρχοι, οι δημοτικοί και περιφερειακοί σύμβουλοι, οι σύμβουλοι των δημοτικών και τοπικών κοινοτήτων και οι εκπρόσωποι τοπικών κοινοτήτων εκπίπτουν αυτοδικαίως από το αξίωμά τους.

α. Αν στερηθούν τη διαχείριση της περιουσίας τους με τελεσίδικη δικαστική απόφαση

β. Αν στερηθούν τα πολιτικά τους δικαιώματα με αμετάκλητη δικαστική απόφαση.

γ. Αν καταδικαστούν με αμετάκλητη δικαστική απόφαση, ως αυτουργοί ή συμμετοχοί σε κακούργημα ή σε οποιαδήποτε ποινή για παραχάραξη, κибδηλεία, πλαστογραφία, ψευδή βεβαίωση, δωροδοκία, εκβίαση, κλοπή, υπεξαίρεση, απιστία, απάτη, καταπίεση, αμομιξία, μαστροπεία, σωματεμπορία, παράνομη διακίνηση αλλοδαπών, παράβαση της νομοθεσίας για την καταπολέμηση των ναρκωτικών, τη λαθρεμπορία, καθώς και για παράβαση καθήκοντος, εφόσον κατά τη διάπραξη του αδικήματος αυτού προξενείται οικονομική βλάβη στο δήμο, στην περιφέρεια ή στα νομικά τους πρόσωπα. Για την έκπτωση εκδίδεται διαπιστωτική πράξη του Ελεγκτή Νομιμότητας.

2. Εάν εκδοθεί τελεσίδικη καταδικαστική απόφαση ποινικού δικαστηρίου για τα πλημμελήματα της προηγούμενης παραγράφου ή καταδικαστική απόφαση σε πρώτο βαθμό για κακούργημα, ο Ελεγκτής Νομιμότητας οφείλει να θέσει τον καταδικασθέντο σε κατάσταση αργίας. Η αυτοδικαίως θέση σε αργία επιβάλλεται με την ίδια διαδικασία και σε περίπτωση αμετάκλητης παραπομπής για κακούργημα εάν έχουν επιβληθεί περιοριστικοί όροι ή προσωρινή κράτηση. Εάν εκδοθεί τελεσίδικη αθωωτική απόφαση αίρεται αυτοδικαίως η αργία και το διοικητικό μέτρο θεωρείται ως ουδέποτε επιβληθέν. Στην περίπτωση αυτή καταβάλλεται αναδρομικά η αντιμισθία του αποκατασταθέντος από του χρόνου εκδόσεως της διαπιστωτικής σε βάρος του πράξης.

Άρθρο 177

Υποχρέωση συμμόρφωσης (Άρθρο 231 του ν. 3852/2010)

1. Όλα τα όργανα των δήμων και των περιφερειών συλλογικά και μονομελή, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου αυτών, οι επιχειρήσεις τους, καθώς και οι σύνδεσμοι έχουν υποχρέωση συμμόρφωσης χωρίς καθυστέρηση προς τις αποφάσεις του Ελεγκτή Νομιμότητας που εκδίδονται σύμφωνα με τα άρθρα 186 έως 189 του παρόντος.

2. Την υποχρέωση της παραγράφου 1 έχει και το πάσης φύσεως προσωπικό που υπηρετεί στα νομικά πρόσωπα της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου με οποιαδήποτε σχέση εργασίας.

3. Η μη τήρηση των υποχρεώσεων των προηγούμενων παραγράφων συνιστά σοβαρή παράβαση καθήκοντος, η οποία ελέγχεται πειθαρχικά κατά τις οικείες διατάξεις που διέπουν τους αιρετούς και το προσωπικό των ανωτέρω νομικών προσώπων.

Άρθρο 178
Μεταβατική διάταξη
(Άρθρο 238 του ν. 3852/ 2010)

1. α. Μέχρι την έναρξη λειτουργίας της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας ΟΤΑ ο έλεγχος νομιμότητας των πράξεων κατά τα άρθρα 186, 187 και 188 ασκείται από τον Γενικό Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης και τις Ειδικές Επιτροπές του άρθρου 152 του ν. 3463/2006, οι οποίες βρίσκονται στις έδρες των νομών της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, καθώς και τις Επιτροπές Ελέγχου των Πράξεων του άρθρου 68 του πδ 30/1996, που βρίσκονται στην έδρα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Οι επιτροπές αυτές συγκροτούνται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης.
- β. Στην ελεγκτική επιτροπή της παρ. 2 του άρθρου 172 μετέχει αντί του Ελεγκτή Νομιμότητας, προϊστάμενος Διεύθυνσης της Αποκεντρωμένης Διοίκησης που ορίζεται μαζί με τον αναπληρωτή του από τον Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Τις αρμοδιότητες του Ελεγκτή Νομιμότητας που προβλέπονται στα άρθρα 173, 174, 175 και 176 ασκεί ο Γενικός Γραμματέας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Όπου στις διατάξεις αυτές προβλέπεται η συμμετοχή υπαλλήλου της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας ΟΤΑ ορίζεται, με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης, υπάλληλος της Αποκεντρωμένης Διοίκησης.
2. Η έναρξη λειτουργίας κάθε Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας ΟΤΑ διαπιστώνεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών.
3. Οι πράξεις των δήμων, των περιφερειών, των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου αυτών, των επιχειρήσεων τους, των συνδέσμων, καθώς και τυχόν προσφυγές που εκκρεμούν προς έλεγχο νομιμότητας και εκκρεμείς πειθαρχικές διώξεις, κατά το χρόνο έναρξης λειτουργίας της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας ΟΤΑ ενώπιον του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης και των ως άνω Επιτροπών, διαβιβάζονται στην Αυτοτελή Υπηρεσία Εποπτείας ΟΤΑ και οι σχετικές προθεσμίες αρχίζουν από την περιέλευσή τους στην εν λόγω Υπηρεσία.
4. Μέχρι την έναρξη λειτουργίας της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας ΟΤΑ δεν εφαρμόζεται η παρ. 3 του άρθρου 188 του παρόντος.

ΜΕΡΟΣ ΕΚΤΟ

ΠΟΛΙΤΕΣ ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

Άρθρο 179
Απολογισμός πεπραγμένων
(Άρθρο 185 ν.3852/2010)

1. Κάθε χρόνο σε ειδική συνεδρίαση του δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου γίνεται ο απολογισμός πεπραγμένων της δημοτικής ή περιφερειακής αρχής σε ό,τι αφορά την εφαρμογή του ετήσιου προγράμματος δράσης, την οικονομική κατάσταση και τη διοίκηση του δήμου ή της περιφέρειας.
2. Η ειδική δημόσια συνεδρίαση του δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου γίνεται μέχρι 31 Ιανουαρίου του επόμενου έτους, με εξαίρεση το πρώτο έτος της εγκατάστασης των δημοτικών ή περιφερειακών αρχών και ανακοινώνεται πριν από δεκαπέντε (15) τουλάχιστον ημέρες με κάθε πρόσφορο μέσο.
3. α. Στην ειδική δημόσια συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου σε δήμους μέχρι 50.000 κατοίκων καλούνται οι κάτοικοι, καθώς και οι συνδικαλιστικοί, επιστημονικοί και κοινωνικοί φορείς του δήμου.
- β. Στην ειδική δημόσια συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου σε δήμους άνω 50.000 κατοίκων καλούνται, μόνον, οι θεσμοθετημένοι συλλογικοί φορείς της πόλεως, όπως, επιστημονικοί, εμπαιρικοί, συνδικαλιστικοί και κοινωνικοί, για την ευρύτερη, δυνατή, εκπροσώπηση των κατοίκων.
- γ. Στην ειδική δημόσια συνεδρίαση του περιφερειακού συμβουλίου καλούνται οι δήμαρχοι των δήμων της περιφέρειας και εκπρόσωποι πολιτικών κομμάτων.

δ. Το δημοτικό ή περιφερειακό συμβούλιο επιλέγει τον προσφορότερο χώρο για τη διεξαγωγή της ανωτέρω συνεδρίασης.

3. Κατά την ειδική δημόσια συνεδρίαση του δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου μετά την παρουσίαση των πεπραγμένων της δημοτικής ή περιφερειακής αρχής από το δήμαρχο και τον περιφερειάρχη αντίστοιχα, τοποθετούνται οι μετέχοντες.

4. Ο δήμος ή η περιφέρεια μεριμνούν για τη μετάδοση της συνεδρίασης από τα τοπικά ή περιφερειακά μέσα ενημέρωσης, το διαδίκτυο, καθώς και για τη χρήση κάθε άλλου μέσου ενημέρωσης των πολιτών.

5. Σε περίπτωση που το χρονικό διάστημα που προβλέπει το παρόν άρθρο παρέλθει χωρίς να κινηθούν οι διαδικασίες για την πραγματοποίηση δημόσιας συνεδρίασης απολογισμού, μπορούν οι δημοτικοί ή περιφερειακοί σύμβουλοι να προκαλέσουν τη συνεδρίαση αυτή σύμφωνα με το προβλεπόμενο στις διατάξεις των άρθρων 109 και 146 για τη σύγκληση του δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου.

Άρθρο 180 **Συμμετοχή στις τοπικές υποθέσεις** **(Άρθρο 214 του ν.3463/2006)**

1. Οι δημοτικές και οι περιφερειακές αρχές προωθούν τη λαϊκή συμμετοχή στις τοπικές υποθέσεις, την ευαισθητοποίηση και οργάνωση των δημοτών και κατοίκων για την έρευνα των εντοπισμό, την καταγραφή και την επίλυση των τοπικών προβλημάτων και αναγκών των κατοίκων της περιφέρειας και των δημοτικών ή τοπικών κοινοτήτων και μεμονωμένων συνοικιών κάθε δήμου.

2. Οι δημοτικές και περιφερειακές αρχές διασφαλίζουν το δικαίωμα πρόσβασης όλων των κατοίκων της περιφέρειάς τους, χωρίς διάκριση, στη χρήση των υπηρεσιών που παρέχουν, ανεξαρτήτως εθνικότητας, θρησκείας, φύλου, γλώσσας, φυλετικής ή κοινωνικής ομάδας στην οποία ανήκουν. Διασφαλίζουν επίσης την άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης των κατοίκων στην πληροφόρηση και μεριμνούν για τη διαρκή βελτίωση της διαφάνειας της δράσης τους και την ενδυνάμωση της κοινωνικής συνοχής.

3. Με ευθύνη των αρμόδιων οργάνων σε κάθε δήμο και περιφέρεια.

α. Καταρτίζεται Χάρτα, στην οποία καταγράφεται το πλαίσιο των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων των δημοτών, πολιτών και των κατοίκων με ειδικές προβλέψεις για τους νέους, κατοίκους και τους πολίτες που αντιμετωπίζουν ειδικά προβλήματα.

β. Καταρτίζεται οδηγός του δημότη και του πολίτη, στον οποίο περιγράφονται η δ αδικασία, οι άροι και οι προϋποθέσεις παροχής των υπηρεσιών τους και

γ. Αξιοποιείται η κοινωνία της πληροφορίας και ο θεσμός της κοινωνικής εργασίας.

Άρθρο 181 **Αναφορές και προτάσεις- Πληροφόρηση πολιτών** **(Άρθρο 215 ν. 3463/2006)**

1. Οι δημότες και οι κάτοικοι συμμετέχουν ενεργά στην προαγωγή των τοπικών υποθέσεων και στις δραστηριότητες του δήμου και της περιφέρειας.

2. Οι δημότες και οι κάτοικοι μπορούν να καταθέτουν ατομικά ή συλλογικά στην περιφέρεια, στο δήμο, στις δημοτικές ή τοπικές κοινότητες και στα νομικά τους πρόσωπα δημοσίου δικαίου αναφορές και ερωτήσεις, για την ενημέρωσή τους επί αποφάσεων που τους ενδιαφέρουν. Την ίδια δυνατότητα έχουν και ενώσεις προσώπων κάθε μορφής για ζητήματα γενικότερου τοπικού ενδιαφέροντος. Το αρμόδιο όργανο οφείλει να απαντά στις ανωτέρω αναφορές και ερωτήσεις, εντός των προθεσμιών που τίθενται στον Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας ή σε ειδικές διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας εκτός εάν η Χάρτα δικαιωμάτων και υποχρεώσεων δημοτών και κατοίκων του οικείου δήμου, ή άλλες ειδικές διατάξεις ορίζουν μικρότερες προθεσμίες.

3. Το δημοτικό συμβούλιο ή το συμβούλιο της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας ή ο εκπρόσωπος της τοπικής κοινότητας μπορεί με απόφασή του να καθορίζει τον τρόπο και τις διαδικασίες με τις οποίες θα εξασφαλίζεται στους δημότες πλήρη πληροφόρηση για τα κάθε είδους προβλήματα της περιφέρειάς του, καθώς και για τη δραστηριότητα του οικείου συμβουλίου και των αρμόδιων οργάνων του δήμου, αναφορικά με την αντιμετώπιση και λύση των προβλημάτων αυτών.

Άρθρο 182
Τοπικά δημοψηφίσματα
(Άρθρο 216 ν. 3463/2006)

1. Οι δημοτικές αρχές, προκειμένου να λάβουν απόφαση για σοβαρά θέματα που ανήκουν στη σφαίρα των αρμοδιοτήτων τους, μπορούν να διεξάγουν τοπικό δημοψήφισμα, σύμφωνα με τις ειδικότερες ρυθμίσεις του παρόντος. Σε κάθε περίπτωση αντικείμενα τοπικών δημοψηφισμάτων δεν μπορούν να αποτελούν τα θέματα εθνικής πολιτικής, καθώς και εκείνα που συνιστούν αρμοδιότητες της Αποκεντρωμένης Διοίκησης και της περιφέρειας.
2. Το τοπικό δημοψήφισμα διεξάγεται μετά από απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, που λαμβάνεται με την πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) του συνόλου των μελών του με την οποία διαπιστώνεται η αναγκαιότητα διεξαγωγής αυτού και προσδιορίζεται το ερώτημα που πρόκειται να τεθεί σε ψηφοφορία, η ημερομηνία διεξαγωγής του και το ύψος της δαπάνης που θα προκληθεί. Με την ίδια απόφαση το συμβούλιο ορίζει ειδική επιτροπή, η οποία αποτελείται από αιρετούς και υπαλλήλους, αρμόδια για την οργάνωση διεξαγωγής του δημοψηφίσματος.
3. Τοπικό δημοψήφισμα διεξάγεται, επίσης, μετά από αίτηση του ενός τρίτου (1/3) των εκλογέντων δημοτικών ή τοπικής κοινότητας για την προσαρτήσή του σε άλλο δήμο. Στην αίτηση αναγράφεται το υπό ψηφοφορία θέμα και τίθενται οι υπογραφές των δημοτών. Στην περίπτωση αυτή το συμβούλιο του μέσα σε έναν (1) μήνα από την υποβολή της αίτησης υποχρεούται να προβεί στην προκήρυξη του δημοψηφίσματος.
4. Τα θέματα που τίθενται σε δημοψήφισμα κατά τις ανωτέρω παραγράφους θα πρέπει να διατυπώνονται με ερώτημα, το οποίο πρέπει να είναι κατά το δυνατόν σύντομο και σαφές. Η προτίμηση του εκλογικού σώματος εκφράζεται με τη χρήση των όρων "ΝΑΙ" ή "ΟΧΙ".
5. Δημοψήφισμα δεν μπορεί να διεξαχθεί για θέματα που αφορούν τον προϋπολογισμό του δήμου ή την επιβολή τελών. Δεν επιτρέπεται να διεξαχθεί δημοψήφισμα το τελευταίο έτος της δημοτικής περιόδου, με εξαίρεση την περίπτωση του άρθρου 6 του παρόντος. Επίσης δεν επιτρέπεται η διεξαγωγή δημοψηφίσματος κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου, για την ανάδειξη των μελών του εθνικού ή του ευρωπαϊκού κοινοβουλίου. Δημοψήφισμα για το ίδιο θέμα δεν μπορεί να διεξαχθεί, πριν περάσει ένας χρόνος από τη διεξαγωγή του προηγούμενου δημοψηφίσματος.
6. Δικαίωμα συμμετοχής στο τοπικό δημοψήφισμα έχουν οι έχοντες δικαίωμα ψήφου στις εκλογές για την ανάδειξη δημοτικών αρχών. Έγκυρο θεωρείται το αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος, εφόσον συμμετείχε το πενήντα τοις εκατό (50%) των εγγεγραμμένων στους εκλογικούς καταλόγους. Το αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος, που διεξάγεται σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις, δεσμεύει το οικείο συμβούλιο στο πλαίσιο της απόφασης, που θα λάβει για το θέμα που διεξήχθη.
7. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, ρυθμίζονται τα θέματα που αφορούν τον έλεγχο νομιμότητας της διενέργειας του τοπικού δημοψηφίσματος από τον Ελεγκτή κατά τα άρθρα 186, την προκήρυξη και τη διαδικασία διεξαγωγής της ψηφοφορίας, την εξαγωγή και δημοσίευση του αποτελέσματος, τους όρους χρηματοδότησης των εμπλεκόμενων πλευρών και προβολής των προβλεπόμενων θέσεων, καθώς και κάθε σχετικό θέμα.

ΜΕΡΟΣ ΕΒΔΟΜΟ

ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΠΡΑΞΕΩΝ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Άρθρο 183
Περιεχόμενο εποπτείας
(Άρθρο 214 ν. 3852/2010)

1. Στους δήμους και τις περιφέρειες, καθώς και στα νομικά πρόσωπα αυτών ασκείται εποπτεία από το κράτος, η οποία συνίσταται αποκλειστικά σε έλεγχο νομιμότητας των πράξεών τους.
2. Η εποπτεία δεν επιτρέπεται να εμποδίζει την πρωτοβουλία και την ελεύθερη δράση των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, ούτε να θίγει τη διοικητική και την οικονομική αυτοτέλειά τους.

Άρθρο 184
Ελεγκτής Νομιμότητας – Εκτελεστικότητα πράξεων

1. Τον έλεγχο νομιμότητας του προηγούμενου άρθρου ασκεί ο Ελεγκτής Νομιμότητας που προΐσταται της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας ΟΤΑ, η οποία συστήνεται στην έδρα κάθε Αποκεντρωμένης Διοίκησης και εντάσσεται στην οργανωτική δομή αυτής, υπαγόμενη απευθείας στο Γενικό Γραμματέα.
2. Οι αποφάσεις των συλλογικών και μονομελών οργάνων των δήμων, των περιφερειών και των φορέων αυτών είναι εκτελεστές αμέσως εκδοθούν και δημοσιευτούν κατά τις κείμενες διατάξεις, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 189 του παρόντος.

Άρθρο 185
Αυτοτελής Υπηρεσία Εποπτείας ΟΤΑ – Συμβούλιο Ελεγκτών Νομιμότητας
(Άρθρα 215 και 223 του ν. 3852/2010)

1. Η Αυτοτελής Υπηρεσία Εποπτείας ΟΤΑ οργανώνει διοικητικά και υποστηρίζει την άσκηση από τον Ελεγκτή Νομιμότητας του ελέγχου του άρθρου 183 καθώς και του πειθαρχικού ελέγχου των αιρετών κατά την παρ. 4 του άρθρου 102 του Συντάγματος.
2. Όταν προσβάλλονται πράξεις της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας ΟΤΑ ενώπιον των αρμόδιων δικαστηρίων, παρίσταται ως διάδικος, πλὴν του Υπουργού Εσωτερικών και ο καθ' ύλην αρμόδιος Υπουργός.
3. Η Αυτοτελής Υπηρεσία Εποπτείας ΟΤΑ μπορεί να εκδίδει οδηγίες αυτεπαγγέλτως με σκοπό τη διασφάλιση της νομιμότητας στη δράση των δήμων, περιφερειών, και των φορέων αυτών.
4. Η Αυτοτελής Υπηρεσία Εποπτείας ΟΤΑ μπορεί στο πλαίσιο του έργου της να ενεργεί επιτόπιους ελέγχους προκειμένου να διαμορφώνει ίδια αντίληψη. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών μπορεί να ρυθμίζεται η διαδικασία διεξαγωγής των επιτόπιων ελέγχων.
5. Ο Ελεγκτής Νομιμότητας συντάσσει στο τέλος κάθε έτους έκθεση στην οποία καταγράφει τα έργα της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας ΟΤΑ και ειδικότερα τον αριθμό των πράξεων που ελεγχθηκαν, τις προσφυγές που εξετάσθηκαν και τα ζητήματα εν γένει που απασχόλησαν την υπηρεσία κατά τη διενέργεια της εποπτείας, όπως τυχόν καταγγελίες που υποβλήθηκαν στην υπηρεσία από πρόσωπα για θέματα νομιμότητας. Στην ίδια έκθεση μπορεί να προτείνονται μέτρα, νομοθετικά και άλλα, τα οποία πρέπει να ληφθούν για την αποτελεσματικότερη διενέργεια του ελέγχου νομιμότητας. Η έκθεση υποβάλλεται στον Υπουργό Εσωτερικών και κοινοποιείται δια του Υπουργού στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής των Ελλήνων και στον Συνήγορο του Πολίτη. Οι εκθέσεις όλων των Ελεγκτών Νομιμότητας, οι οποίες κοινοποιούνται στους Γενικούς Γραμματείς των οικείων Αποκεντρωμένων Διοικήσεων συζητούνται στο Συμβούλιο Ελεγκτών Νομιμότητας το οποίο μπορεί να συντάξει πορίσματα που αφορούν τον έλεγχο νομιμότητας και εν γένει την κρατική εποπτεία στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης.
6. Στο Υπουργείο Εσωτερικών συστήνεται Συμβούλιο Ελεγκτών Νομιμότητας στο οποίο μετέχει ο Υπουργός Εσωτερικών ως πρόεδρος, και συμμετέχουν οι Γενικοί Γραμματείς των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, οι Ελεγκτές Νομιμότητας των Αυτοτελών Υπηρεσιών Εποπτείας ΟΤΑ και οι Γενικοί Διευθυντές Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Οικονομικών Υπηρεσιών, του Υπουργείου Εσωτερικών ως μέλη. Το Συμβούλιο έχει ως σκοπό το συντονισμό της δράσης των Αυτοτελών Υπηρεσιών Εποπτείας ΟΤΑ, καθώς και την αντιμετώπιση ιδιαίτερως σημαντικών ζητημάτων που ανακύπτουν κατά την άσκηση της εποπτείας επί των ΟΤΑ. Το Συμβούλιο Ελεγκτών Νομιμότητας μπορεί να απευθύνει ερωτήματα στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους για ζητήματα μείζονος σημασίας που συνάπτονται με τον ασκούμενο από την Αυτοτελή Υπηρεσία Εποπτείας ΟΤΑ έλεγχο. Η γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους για τα ζητήματα αυτά είναι υποχρεωτική, εφόσον γίνει δεκτή από τον αρμόδιο Υπουργό.

Άρθρο 186
Υποχρεωτικός έλεγχος νομιμότητας
(Άρθρο 225 του ν. 3852/2010 και 18 του ν. 3870/2010)

1. Οι αποφάσεις των συλλογικών οργάνων των δήμων, των περιφερειών, των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου αυτών και των περιφερειακών ταμείων ανάπτυξης αυτών αποστέλλονται υποχρεωτικά για έλεγχο νομιμότητας στην Αυτοτελή Υπηρεσία Εποπτείας ΟΤΑ, εφόσον αφορούν:

α. Ρυθμίσεις κανονιστικού περιεχομένου.

β. Την ανάθεση έργων, υπηρεσιών, μελετών και προμηθειών.

γ. Την αγορά και εκποίηση ακινήτων.

δ. Την κήρυξη αναγκαστικών απαλλοτριώσεων.

ε. Την επιβολή φόρων, τελών, δικαιωμάτων.

στ. Τη σύναψη κάθε μορφής συμβάσεων, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται και εκείνες που προβλέπονται από ειδικές διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας.

ζ. Τη σύναψη δανείων.

η. Την αναστολή χρέους κατά τις κείμενες διατάξεις.

θ. Τη διενέργεια τοπικού δημοψηφίσματος όταν τούτο προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία και

ι. Τις διαδικασίες κατάρτισης των επιχειρησιακών προγραμμάτων.

2. Επίσης αποστέλλονται προς έλεγχο νομιμότητας οι αποφάσεις των κοινωφελών επιχειρήσεων, των ΔΕΥΑ και των μονομετοχικών ανωνύμων εταιρειών ΟΤΑ, που αφορούν σε:

α. Αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου.

β. Εκποίηση παγίων περιουσιακών στοιχείων και

γ. Λήψη δανείων.

Οι ρυθμίσεις αυτής της παραγράφου δεν ισχύουν για τις αποφάσεις των ανωνύμων εταιρειών, στις οποίες οι φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης δεν έχουν την πλειοψηφία

3. Η απόφαση αποστέλλεται για έλεγχο νομιμότητας συνοδευόμενη από αποδεικτικό δημοσίευσης και από τα έγγραφα στοιχεία που είναι αναγκαία για τη νόμιμη έκδοση της, μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από τη συνεδρίαση του συλλογικού οργάνου. Οι δήμοι, οι περιφέρειες, και οι φορείς αυτών υποχρεούνται να διαβιβάζουν αμελλητί και κάθε επιπλέον στοιχείο που ζητείται από την Αυτοτελή Υπηρεσία Εποπτείας ΟΤΑ.

4. Ο Ελεγκτής Νομιμότητας ελέγχει τη νομιμότητα της απόφασης μέσα σε αποκλειστική προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την παρέλευση αυτής στην Αυτοτελή Υπηρεσία Εποπτείας ΟΤΑ και εκδίδει υποχρεωτικά ειδική πράξη. Σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι η απόφαση είναι παράνομη, τότε αυτή ακυρώνεται.

Άρθρο 187 **Αυτεπάγγελτος έλεγχος νομιμότητας** **(Άρθρο 226 του ν. 3852/2010)**

1. Ο Ελεγκτής Νομιμότητας μπορεί αυτεπαγγέλτως να ακυρώσει οποιαδήποτε απόφαση των συλλογικών ή μονομελών οργάνων των δήμων, των περιφερειών και των φορέων αυτών για λόγους νομιμότητας, μέσα σε προθεσμία δύο (2) μηνών από τη στιγμή που η απόφαση έχει δημοσιευθεί ή εκδοθεί.

2. Οι δήμοι, οι περιφέρειες και οι φορείς αυτών υποχρεούνται να παρέχουν κάθε στοιχείο που ζητείται από την Αυτοτελή Υπηρεσία Εποπτείας ΟΤΑ με σκοπό την άσκηση του ελέγχου νομιμότητας.

Άρθρο 188 **Ειδική δικητική προσφυγή - Αιτήσεις θεραπείας** **(Άρθρο 227 του ν. 3852/2010)**

1.α. Οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον μπορεί να προσβάλει τις αποφάσεις των συλλογικών ή μονομελών οργάνων των δήμων, των περιφερειών και των φορέων αυτών για λόγους νομιμότητας, μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από τη δημοσίευση της απόφασης ή την ανάρτησή της στο διαδίκτυο ή από την κοινοποίησή της ή αφότου έλαβε γνώση αυτής.

β. Προσφυγή επιτρέπεται και κατά παράλειψης οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας των οργάνων της προηγούμενης παραγράφου. Στην περίπτωση αυτή η προσφυγή ασκείται εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την άπρακτη παρέλευση της ειδικής προθεσμίας που, τυχόν, τάσσει ο νόμος για την έκδοση της οικείας πράξης, διαφορετικά μετά την παρέλευση τριμήνου από την υποβολή της σχετικής αίτησης του ενδιαφερομένου.

2. Ο Ελεγκτής Νομιμότητας αποφαινεται επί της προσφυγής μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δύο (2) μηνών από την υποβολή της. Αν παρέλθει η ανωτέρω προθεσμία χωρίς να εκδοθεί απόφαση, θεωρείται ότι η προσφυγή έχει σιωπηρώς απορριφθεί και ο Ελεγκτής Νομιμότητας εκδίδει σχετική πράξη, η οποία κοινοποιείται και στον ενδιαφερόμενο.
3. Η άσκηση της ειδικής διοικητικής προσφυγής αποτελεί προϋπόθεση για την άσκηση ενδίκων βοηθημάτων ενώπιον των αρμόδιων δικαστηρίων.

Άρθρο 189
Αναστολή εκτέλεσης
(Άρθρο 228 του ν. 3852/2010)

1. Ο Ελεγκτής Νομιμότητας μπορεί, εφόσον υποβληθεί σχετικό αίτημα με την προσφυγή του προηγούμενου άρθρου, να αναστέλλει με απόφασή του την εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης. Οι δήμοι, οι περιφέρειες και οι φορείς αυτών ειδοποιούνται από την Αυτοτελή Υπηρεσία Εποπτείας ΟΤΑ για την άσκηση της αίτησης αναστολής και τους παρέχεται σύντομη προθεσμία για την έκθεση των απόψεων τους. Αν συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι επείγοντος χαρακτήρα ο Ελεγκτής Νομιμότητας μπορεί να αναστείλει την προσβαλλόμενη πράξη και πριν από τη διαβίβαση των απόψεων των ανωτέρω νομικών προσώπων.
2. Η αναστολή χαρακτηρίζεται εφόσον η προσφυγή παρίσταται προδήλως βάσιμη ή κρίνεται ότι ο ασκών την ειδική διοικητική προσφυγή θα υποστεί ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επαναρρώσιμη βλάβη μέχρι την εξέτασή της.
3. Η πράξη αναστολής ισχύει μέχρι την έκδοση απόφασης του Ελεγκτή Νομιμότητας επί της προσφυγής ή την άπρακτη πάροδο των δύο (2) μηνών, εντός των οποίων αρκεί να αποφανθεί ο Ελεγκτής Νομιμότητας κατά την παράγραφο 2 του προηγούμενου άρθρου.
4. Ανάκληση της απόφασης που χαρακτηρίζει την αναστολή επιτρέπεται μόνο εφόσον γίνει επίκληση νεότερων κρίσιμων στοιχείων, τα οποία δεν είχαν τεθεί υπόψη του Ελεγκτή Νομιμότητας κατά την έκδοση της απόφασής του ή μεταβλήθηκαν τα δεδομένα βάσει των οποίων χορηγήθηκε η αναστολή.
5. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών μπορεί να ευθυμίζονται ειδικότερα ζητήματα της διαδικασίας για τη χορήγηση αναστολής.

Άρθρο 190
Δημοσίευση αποφάσεων του Ελεγκτή Νομιμότητας
(Άρθρο 230 του ν. 3852/2010)

1. Οι αποφάσεις του Ελεγκτή Νομιμότητας, οι οποίες εκδίδονται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 186 έως 189 κοινοποιούνται στα οριζόμενα από τις διατάξεις αυτές νομικά πρόσωπα, καθώς και σε αυτόν που έχει ασκήσει την προσφυγή εντός πέντε ημερών από την έκδοσή τους.
2. Οι αποφάσεις της παραγράφου 1 με φροντίδα των νομικών προσώπων αναρτώνται στο διαδίκτυο αμελλητί και δημοσιεύονται υποχρεωτικά στο κατάστημά τους. Για τη δημοσίευση αυτή συντάσσεται αποδεικτικό ενώπιον δύο (2) μαρτύρων.
3. Οι αποφάσεις του Ελεγκτή Νομιμότητας προσβάλλονται στο αρμόδιο δικαστήριο με τα ένδικα βοηθήματα που προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία.

ΜΕΡΟΣ ΕΝΑΤΟ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ – ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ – ΕΛΕΓΧΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ
ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Άρθρο 191
Έσοδα

(Άρθρο 157 του ν. 3463/2006 και 82 του πδ 30/1996)

1. Τα έσοδα των δήμων και των περιφερειών είναι τακτικά και έκτακτα.
2. Τακτικά έσοδα είναι αυτά που προέρχονται από:
 - α. Θεσμοθετημένους υπέρ αυτών πόρους.
 - β. Τα εισοδήματα της κινητής και ακίνητης περιουσίας
 - γ. Ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα.
 - δ. Φόρους, τέλη, δικαιώματα και εισφορές.
 - ε. Δινητικά τέλη, δικαιώματα και εισφορές
3. Έκτακτα έσοδα είναι αυτά που προέρχονται από:
 - α. Δάνεια, δωρεές, κληροδοτήματα και κληρονομίες.
 - β. Διάθεση, εκποίηση και εν γένει εκμετάλλευση περιουσιακών στοιχείων.
 - γ. Συμμετοχή σε επιχειρηματική δραστηριότητα κατά τις ειδικότερες διατάξεις του παρόντος.
 - δ. Τα κάθε είδους πρόστιμα ή άλλες διοικητικές κυρώσεις.
 - ε. Κάθε είδους επιχορηγήσεις .
 - στ. Κάθε άλλη πηγή.
4. Με απόφαση του περιφερειακού συμβουλίου μπορεί να επιβάλλονται ανταποδοτικού χαρακτήρα τέλη, δικαιώματα και εισφορές, για υπηρεσίες ή έργα που συμβάλλουν στη βελτίωση της ποιότητας ζωής, στην καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών και στην ανάπτυξη εντός των διοικητικών ορίων της περιφέρειας. Τα ύψος των τελών, οι υπόχρεοι στην καταβολή τους και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια, ορίζονται με την ίδια απόφαση του περιφερειακού συμβουλίου. Σε περίπτωση εκτέλεσης των έργων αυτών με δανεισμό, το περιφερειακό συμβούλιο, μπορεί να επιβάλλει ανταποδοτικά τέλη χρήσης των έργων για την εξασφάλιση των τοκοχρεωλυτικών δόσεων των δανείων και έως ότου αυτά εξοφληθούν.
5. Με τις αποφάσεις της παρ. 2 του άρθρου 201 προσδιορίζονται αναλυτικά τα έσοδα που ανήκουν σε κάθε κατηγορία. Με τις ίδιες αποφάσεις μπορεί να διακρίνονται τα έσοδα που προορίζονται για επενδύσεις από τα λοιπά έσοδα του δήμου και της περιφέρειας.

Άρθρο 192
Κεντρικοί αυτοτελείς πόροι δήμων
(Άρθρο 259 και 261 ν.3852/2010)

1. Οι κεντρικοί αυτοτελείς πόροι (ΚΑΠ) των δήμων αφορούν σε θεσμοθετημένους πόρους που αποδίδονται σε αυτούς προς εκπλήρωση της αποστολής τους. Οι ΚΑΠ των δήμων προέρχονται από τις παρακάτω πηγές εσόδων του κρατικού προϋπολογισμού:
 - α. Το φόρο εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων σε ποσοστό 21,3% των συνολικών εισπράξεων του φόρου αυτού που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους.
 - β. Το φόρο προαπτιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) σε ποσοστό 12% των συνολικών εισπράξεων του φόρου αυτού που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, ύστερα από γνώμη της ΚΕΔΕ, μπορεί να ορίζεται ποσοστό επί της ετήσιας αύξησης του εσόδου αυτού, όπως κάθε φορά ισχύει, ως τοπικά έσοδα των δήμων, ανάλογα με τα φορολογικά έσοδα του συγκριμένου πόρου στη διοικητική τους περιφέρεια. Το έσοδο αυτό θα χρηματοδοτεί αποκλειστικά υπηρεσίες κοινωνικής αλληλεγγύης.
 - γ. Τον ενιαίο φόρο ιδιοκτησίας ακινήτων σε ποσοστό 11,3% των συνολικών ετήσιων εισπράξεων του φόρου αυτού. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, ποσοστό 20% επί του εσόδου αυτού μπορεί να ορίζεται ως τοπικά έσοδα των δήμων, ανάλογα με τα έσοδα του φόρου που εισπράττονται στη διοικητική τους περιφέρεια. Τα έσοδα του φόρου αυτού χρηματοδοτούν ιδίως δράσεις που αφορούν σε παρεμβάσεις στον πολεοδομικό ιστό και στο δομημένο περιβάλλον του δήμου.

2. Οι πόροι των δήμων της προηγούμενης παραγράφου που προέρχονται από τα έσοδα από το φόρο εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων και από το φόρο προστιθέμενης αξίας αφορούν εισπράξεις που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους ανεξαρτήτως της οικονομικής χρήσης την οποία αφορούν.

3. Οι δήμοι δύνανται να ζητούν από τις αρμόδιες υπηρεσίες στοιχεία που αφορούν στην ακίνητη περιουσία και στο εισόδημα των υπόχρεων εντός των ορίων της διοικητικής τους περιφέρειας. Οι αρμόδιες υπηρεσίες υποχρεούνται να παρέχουν στους δήμους τα στοιχεία που ζητούνται στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων τους και της δικαιοδοσίας τους.

4. Τα έσοδα της παραγράφου 1 εγγράφονται στον τακτικό προϋπολογισμό και κατατίθενται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, σε λογαριασμό με τίτλο «Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι των Δήμων». Ποσοστό μέχρι ένα τρίτο (1/3) των εσόδων της περίπτωσης α' αυτής, διατίθεται για την κάλυψη επενδυτικών δαπανών των δήμων, καθώς και για την εκτέλεση εξειδικευμένων δράσεων από νομικά τους πρόσωπα εντός του πλαισίου των αρμοδιοτήτων τους, ενώ τα λοιπά έσοδα της παραγράφου 1, διατίθενται για την κάλυψη λειτουργικών και λοιπών γενικών δαπανών των δήμων, καθώς και λοιπών υποχρεώσεων που βαρύνουν τους κεντρικούς αυτοτελείς πόρους, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών η οποία εκδίδεται κατ' έτος ύστερα από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας, καθορίζονται το ύψος των εσόδων που προορίζονται για την κάλυψη επενδυτικών, των λειτουργικών και λοιπών γενικών δαπανών των δήμων, καθώς και λοιπών υποχρεώσεων, όπως επίσης τα κριτήρια και η διαδικασία κατανομής τους, επί τη βάση ιδίως των δημογραφικών γεωμορφολογικών διοικητικών, οικονομικών, κοινωνικών περιβαλλοντικών και πολιτιστικών χαρακτηριστικών εκάστου. Στα χαρακτηριστικά αυτά συνεκτιμάται το στοιχείο της διοικητικής υποστήριξης που παρέχεται από δήμο προς εξυπηρέτηση λειτουργικών αναγκών άλλων δήμων και σταθμίζονται ιδιαίτερα οι πάγιες ανάγκες εξυπηρέτησης των νησιωτικών και ορεινών δήμων.

6. Η απόδοση των ανωτέρω εσόδων από τον τακτικό προϋπολογισμό γίνεται με ισόποσες μηνιαίες προκαταβολές, βάσει των προεκτιμώμενων εσόδων του και η τελική εκκαθάριση γίνεται με βάση τα απολογιστικά στοιχεία εσόδων του αντίστοιχου οικονομικού έτους. Η κατανομή των εσόδων της προηγούμενης παραγράφου στους δικαιούχους γίνεται με αποφάσεις του Υπουργού Εσωτερικών.

7. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ύστερα από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας μπορεί να καθορίζονται τα κριτήρια για κάθε μορφής έκτακτη επιχορήγηση των δήμων.

Άρθρο 193

Κεντρικοί αυτοτελείς πόροι περιφερειών (Άρθρο 260 ν. 3852/2010)

1. Οι κεντρικοί αυτοτελείς πόροι (ΚΑΠ) των περιφερειών αφορούν σε θεσμοθετημένους πόρους που αποδίδονται σε αυτές προς εκπλήρωση της αποστολής τους. Οι ΚΑΠ των περιφερειών προέρχονται από τις παρακάτω πηγές εσόδων του κρατικού προϋπολογισμού:

α. Το φόρο εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων σε ποσοστό 2,40% επί των συνολικών ετήσιων εισπράξεων του φόρου αυτού.

β. Το φόρο προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) σε ποσοστό 4% επί των συνολικών ετήσιων εισπράξεων του φόρου αυτού.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, ύστερα από γνώμη της Ένωσης Περιφερειών, καθορίζεται επί του συνόλου των ΚΑΠ το ποσοστό που προορίζεται για την κάλυψη λειτουργικών και λοιπών γενικών δαπανών των περιφερειών, το ποσοστό που προορίζεται για την κάλυψη επενδυτικών δαπανών αυτών, ποσοστό που αποτελεί έσοδα της Ένωσης Περιφερειών, καθώς και ο τρόπος και η διαδικασία κατανομής των ποσών που αναλογούν στα ανωτέρω ποσοστά. Για την κατανομή των ΚΑΠ στις περιφέρειες λαμβάνονται υπόψη τα κριτήρια της παραγράφου 3 του προηγούμενου άρθρου, καθώς και η άμβλυση των περιφερειακών ανισοτήτων.

3. Τα έσοδα της παραγράφου 1 εγγράφονται στον τακτικό προϋπολογισμό και κατατίθενται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων σε λογαριασμό με τίτλο «Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι των Περιφερειών» όταν προορίζονται για την κάλυψη δαπανών των περιφερειών και σε λογαριασμό με τίτλο «Έσοδα Ένωσης Περιφερειών», όταν αποτελούν έσοδα της Ένωσης Περιφερειών.

4. Η απόδοση των ανωτέρω εσόδων από τον κρατικό προϋπολογισμό γίνεται με ισόποσες μηνιαίες προκαταβολές, βάσει των προεκτιμώμενων εσόδων του και η τελική εκκαθάριση γίνεται με βάση τα απολογιστικά στοιχεία εσόδων του αντίστοιχου οικονομικού έτους. Η κατανομή των εσόδων στους δικαιούχους γίνεται με αποφάσεις του Υπουργού Εσωτερικών.
5. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ύστερα από γνώμη της Ένωσης Περιφερειών καθορίζονται τα κριτήρια για κάθε μορφή έκτακτη επιχορήγηση των Περιφερειών.

Άρθρο 194

Δαπάνες δήμων και περιφερειών

(Άρθρο 158 του ν. 3463/2006, 69, 70, 77, 79, 80, 92, 181, 184 του ν. 3852/2010, 7 και 9 του ν. 3833/2010, 49 του ν. 3943/2011, 2 του ν.4038/2012 και 10 ν.4 του 071/2012)

1. Οι δαπάνες είναι υποχρεωτικές και προαιρετικές.

Υποχρεωτικές είναι:

- α. Οι αντιμισθίες, τα έξοδα παράστασης και κίνησης, οι ημερήσιες αποζημιώσεις για μετακινήσεις και οι αμοιβές για συμμετοχή σε όργανα διαίκησης των δήμων και των περιφερειών.
- β. Οι κάθε είδους αποδοχές του προσωπικού και οι αποζημιώσεις υπερωριακής απασχόλησης, κατά την ισχύουσα νομοθεσία και οι δαπάνες για τις παροχές σε είδος για την προστασία των εργαζομένων.
- γ. Δαπάνες που απορρέουν από συμβάσεις ανάθεσης εκτέλεσης έργων, εργασιών, προμηθειών, υπηρεσιών και μελετών καθώς και από την εκτέλεση των συμβάσεων έργου.
- δ. Δαπάνες για την προμήθεια γραφικής ύλης, εντύπων και βιβλίων των υπηρεσιών, κάθε είδους καύσιμου και ελαστικού, ανταλλακτικών και συντήρησης μηχανημάτων και οχημάτων, κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας ή φυσικού αερίου και ύδρευσης, καθώς και τα τέλη ταχυδρομικών και τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών.
- ε. Τα μισθώματα των ακινήτων που χρησιμοποιούνται για τις δημοτικές ή περιφερειακές υπηρεσίες στ. Τα έξοδα βεβαίωσης και εισπραξής.
- ζ. Τα τοκοχρεολύσια των δανείων.
- η. Τα έξοδα υποχρεωτικής από το νόμο ασφάλισης των αχρημάτων και των τελών κυκλοφορίας και διοδίων.
- θ. Οι δαπάνες προμήθειας των υλικών και του κόστους επισκευής βλαβών στο οδικό δίκτυο και στο δίκτυο ύδρευσης, αποχέτευσης, άρδευσης και ηλεκτροφωτισμού, καθώς και οι δαπάνες επισκευής του εξοπλισμού των σχολείων, των παιδικών σταθμών και των παιδικών χαρών και της εν γένει συντήρησής τους.
- ι. Οι ετήσιες εισφορές υπέρ των συνδέσμων.
- ια. Οι δαπάνες της πάγιας προκαταβολής στις τοπικές και δημοτικές κοινότητες και στις σχολικές μονάδες.
- ιβ. Οι δαπάνες υλοποίησης των συμβάσεων διαδημοτικής, διαπεριφερειακής και διαβαθμιακής συνεργασίας και των προγραμματικών συμβάσεων.
- ιγ. Οι επιχορηγήσεις των ιδρυμάτων και νομικών προσώπων που ιδρύει κάθε δήμος ή περιφέρεια, ως προς το ποσό που αναγράφεται στον αντίστοιχο κωδικό αριθμό του προϋπολογισμού του δήμου ή της περιφέρειας πριν τις αναμορφώσεις του, το οποίο δεν μπορεί να είναι μικρότερο από αυτό που τυχόν αναγράφεται στην οικεία συστατική πράξη.
- ιδ. Οι δαπάνες για την εκτέλεση των τελεσίδικων δικαστικών αποφάσεων και για την εξόφληση των εκκαθαρισμένων σύμφωνα με τα διατακτικά τους, οφειλών, καθώς και οι δαπάνες επίδοσης εγγράφων που γίνεται με δικαστικό επιμελητή.
- ιε. Οι εισφορές που επιβάλλονται με ειδικούς νόμους. Εφόσον οι εισφορές αυτές υπολογίζονται με βάση τα τακτικά έσοδα, λαμβάνονται υπόψη τα έσοδα που πραγματοποιήθηκαν το προτελευταίο οικονομικό έτος.
- ιστ. Οι δαπάνες απόδοσης των εισπράξεων που έγιναν υπέρ του δήμου και τρίτων και η πληρωμή προστίμων και προσυζητήσεων.
- ιζ. Τα ποσά για την καταβολή των προνοιακών και διατροφικών επιδομάτων, καθώς και οι δαπάνες προμήθειας υλικών και τροφίμων για την άσκηση της αρμοδιότητας κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης

2. Οι πιστώσεις που είναι γραμμένες στους οικείους κωδικούς αριθμούς του προϋπολογισμού του δήμου ή της περιφέρειας, διατίθενται με απόφαση της οικονομικής επιτροπής. Κατ' εξαίρεση διατίθενται, χωρίς να απαιτείται απόφαση οποιουδήποτε οργάνου, οι πιστώσεις που έχουν εγγραφεί στους οικείους κωδικούς αριθμούς του προϋπολογισμού, είτε αρχικά είτε ύστερα από αναμόρφωση, για την πληρωμή δαπανών που αφορούν

α. Αποδοχές κάθε είδους προσωπικού,

β. Αντιμισθίες και έδρα παράστασης,

γ. Μισθώματα ακινήτων που χρησιμοποιούνται για τις υπηρεσίες του δήμου ή της περιφέρειας,

δ. Εισφορές που επιβάλλονται με ειδικούς νόμους,

ε. Αποδόσεις των εισπράξεων που έγιναν υπέρ του δημοσίου και τρίτων

στ. Πληρωμή προστίμων και προσευξήσεων,

ζ. Πληρωμή τοκοχρεωλυσιών δανείων και

η. Καταβολή προνοιακών και διατροφικών επιδομάτων

3. Δεν επιτρέπεται η έναρξη της διαδικασίας ανάθεσης μελετών και συναφών υπηρεσιών για την εκτέλεση έργου και των πάσης φύσεως υπηρεσιών, αν δεν υπάρχει στον προϋπολογισμό σχετική πίστωση ίσης τουλάχιστον αξίας με το τμήμα του έργου, της παροχής υπηρεσίας ή της προμήθειας που, βάσει της μελέτης, πράσσεται να εκτελεσθεί μέχρι το τέλος του έτους. Στην απαγόρευση αυτή δεν περιλαμβάνεται η διαδικασία εκπόνησης μελέτης από τις αρμόδιες υπηρεσίες κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 268 του παρόντος, καθώς και το άρθρο 1 του πδ 28/1980 (Α' 11), χωρίς καταβολή αμοιβής.

4. Κατ' εξαίρεση, στις περιπτώσεις ανάθεσης μετά από διαπραγμάτευση προμηθειών, παροχής υπηρεσιών, εκπόνησης μελετών και εκτέλεσης έργων όταν συντρέχει κατεπείγουσα ανάγκη, εάν δεν υπάρχει στον προϋπολογισμό πίστωση ή αυτή που υπάρχει είναι ανεπαρκής, η αναγκαία τροποποίηση του προϋπολογισμού γίνεται στην πρώτη, μετά την ανάθεση συνεδρίαση του δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου

Άρθρο 195

Επιχορηγήσεις και βοηθήματα δήμων

(Άρθρα 202 του ν. 3463/2006 και 38 του ν. 4257/2014)

1.α. Με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου είναι δυνατή η παροχή χρηματικών επιχορηγήσεων σε: αα. Νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, περιλαμβανομένων και των εκκλησιαστικών, καθώς και σε αθλητικούς και πολιτιστικούς συλλόγους, που έχουν την έδρα τους εντός των διοικητικών ορίων του δήμου,

αβ. Τακτικά παραρτήματα οργανώσεων πανελληνίας δράσης, που αναπτύσσουν κοινωνική και πολιτιστική δραστηριότητα,

αγ. Συλλόγους μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα με πανελλήνια δράση οι οποίοι έχουν ως σκοπό την παροχή βοήθειας και υποστήριξης κάθε μορφής σε παιδιά που είναι, ιδίως, θύματα εξάρτησης, κακοποίησης, παραμέλησης, οικονομικής εκμετάλλευσης και παράνομης διακίνησης, ανεξαρτήτως ηλικιακής. Πρόσθετη προϋπόθεση για την επιχορήγηση αυτή αποτελεί η κατάρτιση σχετικού προγράμματος δράσης του συλλόγου, για τον αντίστοιχο δήμο και η έγκρισή του από τον Ελεγκτή Νομιμότητας,

αδ. Γραμμοβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις ερασιδρόμων στον οικείο δήμο για την πραγματοποίηση κοινωνικών και πολιτιστικών εκδηλώσεων,

αε. Δημοτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου του οικείου δήμου, επιπρόσθετως της τακτικής επιχορήγησης που λαμβάνουν.

β. Η παροχή χρηματικών επιχορηγήσεων επιτρέπεται μόνον εφόσον έχει εγγραφεί σχετική πίστωση στον οικείο προϋπολογισμό για το σκοπό αυτόν. Το συνολικό ποσό των επιχορηγήσεων δεν μπορεί να υπερβαίνει το ένα και μισό εκατοστό (1,5%) των τακτικών εσόδων του δήμου.

Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου δεν έχει εφαρμογή αν τα ποσά των χρησιμοποιούμενων ενισχύσεων από τους δήμους προς τους παραπάνω φορείς προέρχονται από έκτακτες οικονομικές ενισχύσεις που προορίζονται για τους ανωτέρω φορείς

2. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, καθώς και για την αντιμετώπιση έκτακτης και σοβαρής ανάγκης επιτρέπεται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με την πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) του συνόλου των μελών του και μετά από γνώμη των συμβουλίων των τοπικών και δημοτικών κοινωνιών, να χορηγούνται χρηματικά βοηθήματα, ή και είδη διαβίωσης ή περιποίησης,

κυρίως ιατροφαρμακευτικής και νοσοκομειακής, στους οικονομικά αδύνατους και άπορους κατοίκους, με ιδιαίτερη μέριμνα στα άτομα με αναπηρίες ή πολύτεκνους εξ αυτών. Με απόφαση επίσης του δημοτικού συμβουλίου που λαμβάνεται με την ίδια πλειοψηφία είναι δυνατή η μείωση ή η απαλλαγή των προσώπων του προηγούμενου εδαφίου από δημοτικούς φόρους ή τέλη.

Άρθρο 196

Επιχορηγήσεις, βραβεία και χορηγίες περιφερειών (Άρθρα 186 του ν. 3852/2010 και 23 του ν. 4257/2014)

1. Με απόφαση του περιφερειακού συμβουλίου είναι δυνατή α) η θέσπιση βραβείων, χορηγιών και άλλων μέσων για την ενθάρρυνση της ανάπτυξης των γραμμάτων και των τεχνών, με παράλληλη εποπτεία και ενίσχυση συλλόγων και φορέων που επιδιώκουν αντίστοιχους σκοπούς και β) η επιχορήγηση φιланθρωπικών σωματείων και ιδρυμάτων νπιδ, των οποίων ο σκοπός αναφέρεται στην προστασία ανηλίκων που αντιμετωπίζουν προβλήματα εγκατόστασης, ενδοοικογενειακής βίας, κακοποίησης και γενικά αδυναμία αντιμετώπισης της φροντίδας τους από τις οικογένειές τους λόγω ένδειας, παραβατικότητας, ή ψυχοκοινωνικών προβλημάτων. Οι παραπάνω δράσεις υλοποιούνται εντός των ορίων χωρικής αρμοδιότητας της περιφέρειας και το συνολικό κόστος αυτών δεν δύναται να υπερβαίνει το 0,2% των τακτικών της εσόδων.

2. Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου δεν έχει εφαρμογή, αν τα ποσά των επιχορηγήσεων, βραβείων, χορηγιών και ενισχύσεων από τις περιφέρειες προέρχονται από έκτακτες οικονομικές ενισχύσεις που προορίζονται για αυτά το σκοπό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

ΠΙΣΤΟΛΗΠΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Άρθρο 197

Προϋποθέσεις και διαδικασία συνομολογήσεως δανείων από δήμους και περιφέρειες (Άρθρα 176 του ν. 3463/2006, 45 του ν. 3731/2008, 36 του ν. 3801/2009, 264, 265 του ν. 3852/2010, 2 του ν. 4038/2012 και 2 ν. 4111/2013)

1. Οι δήμοι και οι περιφέρειες μπορούν να συνομολογούν δάνεια με αναγνωρισμένα πιστωτικά ιδρύματα ή χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς της Ελλάδας και του εξωτερικού, αποκλειστικά για τη χρηματοδότηση επενδύσεων τους, εφόσον συντρέχουν σωρευτικά οι πιο κάτω προϋποθέσεις:

α. Το ετήσιο κόστος εξυπηρέτησης της δημόσιας πίστης κάθε δήμου ή περιφέρειας, δεν υπερβαίνει το 20% των ετήσιων τακτικών τους εσόδων. Το ποσοστό αυτό μπορεί να αναπροσαρμόζεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, μετά από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας και της Ένωσης Περιφερειών.

β. Το συνολικό χρέος του δήμου ή της περιφέρειας που προβαίνει σε δανεισμό, δεν υπερβαίνει ποσοστό των συνολικών εσόδων τους, όπως αυτό καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών μετά από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας και της Ένωσης Περιφερειών. Ως συνολικό χρέος τους θεωρούνται οι συνολικές μακροπρόθεσμες και βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις τους.

2. Με την απόφαση του δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου που αφορά τη σύναψη του δανείου, η οποία λαμβάνεται υπό την επιφύλαξη της παραγράφου 5 με απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του, πρέπει να καθορίζονται ο σκοπός, οι όροι του και η τοκοχρεωλυτική δόση.

3. Για να συναφθεί δάνειο για την εκτέλεση έργων ή προμηθειών, πρέπει να υπάρχει τουλάχιστον προκαταρκτική τεχνική μελέτη των έργων ή των προμηθειών, για τα οποία θα συνομολογηθεί το δάνειο, συντεταγμένη και εγκεκριμένη από τα αρμόδια όργανα.

4. Απαγορεύεται να χρησιμοποιηθεί το δάνειο για σκοπό άλλον από εκείνο για τον οποίο συνομολογήθηκε. Επιτρέπεται κατ' εξαίρεση να χρησιμοποιηθεί το δάνειο ή ένα μέρος του για την εκτέλεση άλλου επενδυτικού σκοπού, ύστερα από αιτιολογημένη απόφαση του δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου που λαμβάνεται με αυξημένη πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) των μελών του.

5. Για τη συνομολόγηση δανείου ποσού άνω του ενός εκατομμυρίου πεντακοσίων χιλιάδων (1.500.000) ευρώ από οργανισμό τοπικής αυτοδιοίκησης με πληθυσμό έως πενήντα χιλιάδες (50.000) κατοίκους ή άνω των τριών εκατομμυρίων (3.000.000) ευρώ με πληθυσμό άνω των πενήντα χιλιάδων (50.000) κατοίκων ή άνω των πέντε εκατομμυρίων (5.000.000) ευρώ με πληθυσμό άνω των ογδόντα χιλιάδων (80.000) κατοίκων ή άνω των δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) ευρώ με πληθυσμό άνω των εκατόν πενήντα χιλιάδων (150.000) κατοίκων ή άνω των είκοσι εκατομμυρίων (20.000.000) ευρώ με πληθυσμό άνω των τριακοσίων χιλιάδων (300.000) κατοίκων, η σχετική απόφαση του οικείου συμβουλίου λαμβάνεται με συζητημένη πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) των μελών του.

Τα ανωτέρω ποσά μπορεί να αναπροσαρμόζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών. Η ανωτέρω συζητημένη πλειοψηφία των δύο τρίτων δεν απαιτείται για δάνεια που συναμολογούνται προς καταβολή αποζημιώσεων για αναγκαστικές απαλλοτριώσεις, καθώς και για εκείνα που αφορούν ανασχεματοδότηση συναφθέντων δανείων με ευνοϊκότερους όρους.

6. Επιτρέπεται η λήψη δανείου με εκχώρηση εσόδων για την ασφάλειά του από ανταποδοτικά τέλη με την προϋπόθεση ότι το δάνειο συνάπτεται με την εξυπηρέτηση της αντίστοιχης υπηρεσίας χάριν της οποίας επιβάλλονται τα ανταποδοτικά τέλη.

Επίσης επιτρέπεται η λήψη δανείου με ασφάλεια την εκχώρηση εσόδων από εξειδικευμένες επιχειρηγήσεις ή από το τμήμα των ΚΑΠ που προαρίζονται για επενδυτικές δραστηριότητες των ΟΤΑ, υπό την προϋπόθεση ότι το δάνειο συνάπτεται για την εξυπηρέτηση ή εκτέλεση συγκεκριμένων ενεργειών ή δράσεων, που προβλέπονται να γίνουν σε βάρος των συγκεκριμένων εσόδων των ΚΑΠ ή των εξειδικευμένων επιχειρηγήσεων.

Στους πιο πάνω περιορισμούς δεν περιλαμβάνονται τα κάθε είδους λοιπά έσοδα των ΟΤΑ, τα οποία είναι δυνατόν να χρησιμοποιούνται για λήψη δανείων σύμφωνα με την παράγραφο 1, κατόπιν εκχωρήσεως ή ενεχυριάσεως, με την επιφύλαξη τυχόν ρητής αντίθετης διάταξης.

Η διάρκεια και η είσπραξη των φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών, που είχαν εκχωρήσει οι νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις ή εκχωρούν οι περιφέρειες για την ασφάλεια και την εξυπηρέτηση των δανείων, παραμένει αυτοδικαίως έως την πλήρη εξόφληση αυτών.

7. Απαραίτητο στοιχείο για την υπογραφή της δανειακής σύμβασης αποτελεί η πράξη του Ελεγκτή Νομιμότητας, από την οποία προκύπτει η νομιμότητα της απόφασης του δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου.

8. Όποιοι παραβαίνουν τις διατάξεις των παραγράφων 2, 3, 4, 5 και 7 διώκονται για παράβαση του άρθρου 259 του Παινικού Κώδικα και παραλλήλως ευθύνονται κατά τις διατάξεις του άρθρου 172 του παρόντος Κώδικα.

Άρθρο 198

Εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου

(Άρθρα 176 του ν. 3463/2006 και 265 του ν. 3852/2010)

Εγγυήσεις του Δημοσίου για τη σύναψη δανείων παρέχονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών. Η εγγύηση μπορεί να παρέχεται με όρους που αφορούν τη χρονική διάρκεια, τις προϋποθέσεις για την παροχή και εξόφληση του δανείου και τις ασφάλειες που πρέπει να παράσχει ο δανειζόμενος, στις οποίες μπορεί να περιλαμβάνονται και η εκχώρηση τόρων.

Άρθρο 199

Ομολογιακά δάνεια

(Άρθρο 176 του ν. 3463/2006)

1. Οι δήμοι και οι περιφέρειες μπορούν να εκδίδουν ομολογιακά δάνεια για την πραγματοποίηση των σκοπών της αρμοδιότητάς τους, ύστερα από έγκριση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς.

2. Η απόφαση του δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου λαμβάνεται με συζητημένη πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) των μελών του.

3. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται οι ειδικότερες προϋποθέσεις, οι όροι και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την έκδοση κάθε ομολογιακού δανείου.

Άρθρο 200
Δαπάνες για τη συνομολόγηση δανείων
(Άρθρα 177 του ν.3463/2006 και 265 του ν.3852/2010)

1. Οι διατάξεις που επιβάλλουν την παράσταση δικηγόρων κατά τη σύνταξη δανειατικών συμβολαιογραφικών εγγράφων δεν εφαρμόζονται για τους δήμους και τις περιφέρειες. Οι συμβάσεις για τη συνομολόγηση δανείων προς δήμους και περιφέρειες δεν επιβαρύνονται με τέλη και δικαιώματα υπέρ τρίτων.
2. Στις συμβάσεις που γίνονται με συμβολαιογραφικά έγγραφα και αφορούν τη συνομολόγηση δανείων εκ μέρους δήμων και περιφερειών, τα συμβολαιογραφικά δικαιώματα μειώνονται στο ένα δεύτερο και δεν μπορούν πάντως να υπερβούν το ποσό των τριάντα ευρώ (30 €).
3. Τα κάθε είδους δικαιώματα εμπίσθων ή αμίσθων υποθηκοφυλάκων για την εγγραφή υποθήκης, προσημειώσεως ή κατασχέσεως σε βάρος των δήμων και περιφερειών μειώνονται στο ένα δεύτερο και δεν μπορούν πάντως να υπερβούν το ποσό των είκοσι ευρώ (20 €).
4. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων έχουν εφαρμογή και για τους συνδέσμους, τις κοινωνικές επιχειρήσεις, τις ΔΕΥΑ και εν γένει τα δημοτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου των δήμων και των περιφερειών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΙ ΤΩΝ ΟΤΑ

Άρθρο 201
Περιεχόμενο και τύπος προϋπολογισμού δήμων και περιφερειών
(Άρθρα 155 του ν.3463/2006 και 268 του ν. 3852/2010)

1. Στον προϋπολογισμό γράφονται όλα τα έσοδα και οι δαπάνες των δήμων και των περιφερειών.
2. Με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών καθορίζεται ο τύπος του προϋπολογισμού των δήμων και των περιφερειών.

Άρθρο 202
Οικονομικό έτος
(Άρθρα 156 του ν.3463/2006 και 87 του πδ 30/1996)

Το οικονομικό έτος της διαχείρισης των δήμων και των περιφερειών αρχίζει την 1η Ιανουαρίου και λήγει την 31η Δεκεμβρίου του ίδιου έτους.

Άρθρο 203
Κατάρτιση, ψήφιση, έλεγχος νομιμότητας και δημοσίευση του προϋπολογισμού δήμων και περιφερειών
(Άρθρα 159 και 162 ν.3463/2006, 87 πδ 30/1996, 23 ν. 3535/2007, 266, 268 ν.3852/2010 και άρθρα 77, 78 του ν.4172/2013)

1. Με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών που εκδίδονται μέχρι το τέλος Ιουλίου κάθε έτους, μετά από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας και της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδας, παρέχονται οδηγίες για την κατάρτιση, εκτέλεση και αναμόρφωση του προϋπολογισμού των δήμων και των περιφερειών και ρυθμίζεται κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή των επόμενων παραγράφων. Με όμοιες αποφάσεις μπορεί επίσης να καθορίζονται ανώτατα όρια για την εκτίμηση των ιδίων εσόδων ή επί μέρους ομάδων τους που εγγράφονται στον προϋπολογισμό και ορίζονται τα ίδια έσοδα ή ομάδες αυτών.
2. Ο προϋπολογισμός καταρτίζεται με βάση τις οδηγίες που παρέχονται ετησίως με την κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών της προηγούμενης παραγράφου και κατόπιν αιτιολογημένης εισήγησης της οικονομικής υπηρεσίας του δήμου ή της περιφέρειας, για το εκτιμώμενο ύψος εσόδων και ιδίως των ιδίων εσόδων, σύμφωνα με τις οδηγίες αυτές.
3. Ειδικά για τους δήμους, κάθε έτος το δημοτικό συμβούλιο, εφόσον έχει αναθέσει σε δημοτικές ή τοπικές κοινότητες αρμοδιότητες κατ' εφαρμογή του άρθρου 106 με απόφασή του, ή απευθείας

διαβιβάζεται στο συμβούλιο κάθε δημοτικής ή τοπικής κοινότητας έως το τέλος Ιουνίου. καθορίζει το ανώτατο ύψος του προϋπολογισμού εξόδων κάθε κοινότητας για το επόμενο οικονομικό έτος. Το συμβούλιο της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας καταρτίζει σχέδια του προϋπολογισμού εξόδων της κοινότητας, σύμφωνα με τις αρμοδιότητες που του έχουν μεταβιβαστεί και το οποίο δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το ανώτατο ποσό που καθορίστηκε σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο. Το σχέδιο, συνοδευμένο από αιτιολογική έκθεση αποστέλλεται στην οικονομική επιτροπή έως την 20ή Ιουλίου, η οποία ελέγχει εάν τηρούνται τα ανωτέρω, πραβαίνει σε τυχόν απαραίτητες διορθώσεις και το συμπεριλαμβάνει στο σχέδιο του προϋπολογισμού του δήμου. Σε περίπτωση μη κατάρτισης ή εμπρόθεσμης υποβολής του από την κοινότητα, το σχέδιο του προϋπολογισμού εξόδων αυτής καταρτίζεται από την οικονομική επιτροπή.

4.α Η οικονομική επιτροπή, έως την 31η Σεπτεμβρίου συγκεντρώνει και αξιολογεί τυχόν προτάσεις των υπηρεσιών του δήμου ή της περιφέρειας, και αφού έχει λάβει υπόψη της το πρόγραμμα επενδύσεων που έχει ήδη ψηφιστεί από το δημοτικό συμβούλιο, καταρτίζει το σχέδιο του προϋπολογισμού εφιστάζοντας τις διατάξεις της παραγράφου 2, εγγράφου α) νόμιμα έσοδα και δαπάνες και ββ) υποχρεωτικές δαπάνες και έσοδα που επιβάλλονται υποχρεωτικά από νόμο.

β Σε ειδικό παράρτημα του προϋπολογισμού των δήμων, αναφέρονται οι δράσεις που αφορούν στις τοπικές και δημοτικές κοινότητες, συμπεριλαμβανομένων των έργων και των υπηρεσιών τους.

γ. Σε ειδικό παράρτημα του προϋπολογισμού των περιφερειών, αναφέρονται οι δράσεις, καθώς και οι λειτουργικές και επενδυτικές δαπάνες, που αφορούν τις μητροπολιτικές λειτουργίες της περιφέρειας Αττικής, τις αντίστοιχες της Μητροπολιτικής Ενότητας Θεσσαλονίκης, της περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας και τις περιφερειακές ενότητες.

δ Η οικονομική επιτροπή του δήμου ή της περιφέρειας, έως την ίδια ημερομηνία, μεριμνά για την ενσωμάτωση του σχεδίου του προϋπολογισμού στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων που τηρείται στο Υπουργείο Εσωτερικών, προκειμένου το Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των ΟΤΑ (Παρατηρητήριο) του άρθρου 4 του ν. 4111/2013 (Α'18), να παράσχει τη γνώμη του επ' αυτού, με βάση κριτήρια που καθορίζονται με απόφασή του, με σκοπό την επίτευξη ρεαλιστικών και ισοσκελισμένων προϋπολογισμών. Με τη γνώμη του Παρατηρητηρίου, η οποία κοινοποιείται στους δήμους και τις περιφέρειες, στις αρμόδιες για την εποπτεία τους Αρχές και στους Υπουργούς Εσωτερικών και Οικονομικών προσδιορίζονται οι δήμοι και οι περιφέρειες που: α) έχουν καταρτίσει μη ρεαλιστικά σχέδια προϋπολογισμών, β) έχουν παραβεί τις οδηγίες κατάρτισης των προϋπολογισμών που παρασχέθηκαν με την κοινή υπουργική απόφαση της παραγράφου 1 του παρόντος και γ) δεν έχουν ενσωματώσει το σχέδιο του προϋπολογισμού τους στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων του Υπουργείου Εσωτερικών εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας. Στη γνώμη περιλαμβάνονται και τα ποσά που η οικονομική επιτροπή έκαστου δήμου ή περιφέρειας είναι αναγκαίο να εγγράψει σε επιμέρους κωδικούς ή ομάδες κωδικών αριθμών του σχεδίου του προϋπολογισμού, ώστε αυτός να καταστεί ρεαλιστικός. Το Υπουργείο Εσωτερικών παρέχει οδηγίες για την ανάλογη διαμόρφωση του σχεδίου του προϋπολογισμού, το οποίο υποβάλλεται από την οικονομική επιτροπή στο δημοτικό ή περιφερειακό συμβούλιο προς συζήτηση, και ψήφιση το αργότερο έως το τέλος Οκτωβρίου και υποχρεωτικά συνοδεύεται από τη γνώμη του Παρατηρητηρίου, τις οδηγίες του Υπουργείου Εσωτερικών, από αιτιολογική έκθεση, στην οποία παρουσιάζονται οι τυχόν προσαρμογές που επήλθαν στο σχέδιο του προϋπολογισμού καθώς και από την έκθεση της αρμόδιας Υπηρεσίας Δημοσιονομικού Ελέγχου στην περίπτωση των περιφερειών.

ε. Εάν το σχέδιο προϋπολογισμού του δήμου ή της περιφέρειας δεν καταρτιστεί, καταρτίζεται κατά παρέκκλιση των ανωτέρω ή δεν υποβληθεί εμπρόθεσμα στο δημοτικό ή περιφερειακό συμβούλιο, το ίδιο το συμβούλιο καταρτίζει και ψηφίζει τον προϋπολογισμό έως την προθεσμία της επόμενης παραγράφου, με βάση το τελευταίο διαμορφωμένο σχέδιο, λαμβάνοντας υπόψη τη γνώμη του Παρατηρητηρίου και τις οδηγίες του Υπουργείου Εσωτερικών.

5. Το δημοτικό ή περιφερειακό συμβούλιο έως τη 15η Νοεμβρίου ψηφίζει τον προϋπολογισμό και το ολοκληρωμένο Πλαίσιο Δράσης που προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 4 του ν. 4111/2013, σε μία ειδική γι' αυτόν το σκοπό συνεδρίαση και υποβάλλει τη σχετική απόφαση σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή για έλεγχο στην αρμόδια για την εποπτεία του δήμου ή της περιφέρειας αρχή, που σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να ολοκληρωθεί μέχρι την 31η Δεκεμβρίου.

6. Συνοδευτικά στοιχεία του προϋπολογισμού που αποστέλλεται για έλεγχο στην αρμόδια για την εποπτεία του δήμου ή της περιφέρειας αρχή, σε έντυπη μορφή αποτελούν η αιτιολογική έκθεση της

οικονομικής επιτροπής και οι αποφάσεις του δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου που αφορούν την επιβολή των φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών.

Στην περίπτωση των περιφερειών συνοδευτικό στοιχείο του προϋπολογισμού αποτελεί και η σχετική έκθεση της αρμόδιας Υπηρεσίας Δημοσιονομικού Ελέγχου.

Κατά τον έλεγχο αυτών εξετάζεται και η συμμόρφωση του δήμου ή της περιφέρειας με τις οδηγίες της κοινής υπουργικής απόφασης της παραγράφου 1. Αν διαπιστωθεί κατά τον έλεγχο, ότι δεν έχουν εγγραφεί στον προϋπολογισμό οι υποχρεωτικές δαπάνες ή έσοδα που επιβάλλονται από το νόμο ή ότι έχουν εγγραφεί έσοδα ή έξοδα, τα οποία δεν προβλέπονται από το νόμο, ή ότι το ύψος των εσόδων υπερβαίνει αναπαικώς τις αποδόσεις του προηγούμενου οικονομικού έτους, ο Ελεγκτής Νομιμότητας καλεί το δημοτικό ή περιφερειακό συμβούλιο να αναρραφώσει κατάλληλα τον προϋπολογισμό μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών.

Τα αρμόδια όργανα που ενεργούν κατά παράβαση των διατάξεων του προηγούμενου εδαφίου υπέχουν ανεξάρτητα από τυχόν ποινική αστική και πειθαρχική ευθύνη κατά τις διατάξεις των άρθρων 172 και 173

7. Αμέσως μόλις επικυρωθεί ο προϋπολογισμός, η αρμόδια για την εποπτεία του δήμου ή της περιφέρειας αρχή μεριμνά για την ηλεκτρονική αποστολή της απόφασης επικύρωσης στο Υπουργείο Εσωτερικών και ο δήμος ή η περιφέρεια μεριμνούν για την ενσωμάτωση του προϋπολογισμού τους, καθώς και κάθε άλλου στοιχείου που τυχόν έχει ζητηθεί στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων που τηρείται επίσης στο Υπουργείο Εσωτερικών.

Σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή υποβάλλεται στην αρμόδια για την εποπτεία του δήμου ή της περιφέρειας αρχή ο προϋπολογισμός, όπως διαμορφώνεται κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους, ως αποτέλεσμα αναρραφώσεων.

Κατά τη συζήτηση του προϋπολογισμού τίθενται υπόψη του συμβουλίου χρηματοοικονομικοί και άλλοι δείκτες που παρέχονται από την οικονομική υπηρεσία, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στα άρθρα 220.

8. Αν το σχέδιο του προϋπολογισμού και το Ολοκληρωμένο Πλαίσιο Δράσης δεν καταρτιστούν και δεν υποβληθούν, όπως προβλέπεται στην προηγούμενη παράγραφο, ή αν ο πρόεδρος του δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου δεν μεριμνήσει για να συγκληθεί το συμβούλιο έως τη 15η Νοεμβρίου, το συμβούλιο συνέρχεται αυτοδικαίως την πρώτη Κυριακή μετά την ημερομηνία αυτή και ώρα 11 π.μ. στο συνήθη χώρο συνεδριάσεων του και προχωρεί στη σύνταξη και ψήφισή τους. Σε περίπτωση που το δημοτικό ή περιφερειακό συμβούλιο και πάλι δεν συντάξει και ψηφίσει τον προϋπολογισμό, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα προηγούμενα εδάφια, συνέρχεται αυτοδικαίως εκ νέου, την αμέσως επόμενη Κυριακή και ώρα 11 π.μ. στο συνήθη χώρο συνεδριάσεων του και προχωρεί στη σύνταξη και ψήφισή τους.

9. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών που εκδίδεται ύστερα από αιτιολογημένη εισήγηση της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Εσωτερικών είναι δυνατόν να επιβάλλεται παρακράτηση και μη απόδοση μέρους ή του συνόλου της μηνιαίας τακτικής επιχορήγησης του δήμου από τους ΚΑΠ, πλην των προνοιακών επιδομάτων: α) για όσο χρόνο καθυστερεί η ενσωμάτωση του σχεδίου και του επικυρωμένου προϋπολογισμού στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων που τηρείται στο Υπουργείο Εσωτερικών, καθώς και η ψήφισή και αποστολή του προϋπολογισμού προς έλεγχο στην αρμόδια για την εποπτεία του δήμου αρχή και β) στην περίπτωση κατόρθωσης και ψηφίσεως προϋπολογισμού, κατά παρέκκλιση των οδηγιών της κοινής υπουργικής απόφασης της παραγράφου 1.

10. Συνολική οικονομική κατάσταση του προϋπολογισμού, όπως τελικώς ψηφίστηκε από το δημοτικό ή περιφερειακό συμβούλιο αναρτάται υποχρεωτικά στην ιστοσελίδα του οικείου δήμου ή περιφέρειας και δημοσιεύεται κατά τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 347, καθώς και σε μία τουλάχιστον ημερήσια ή εβδομαδιαία τοπική εφημερίδα που εκδίδεται στα όρια του δήμου ή της περιφέρειας, ή εάν τέτοια δεν υπάρχει, σε εφημερίδα που εκδίδεται στα όρια του νομού όπου εδρεύει ο δήμος. Η παράλειψη δημοσίευσης στην εφημερίδα δεν επηρεάζει το κύρος της απόφασης του δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου, με την οποία ψηφίστηκε ο προϋπολογισμός.

11. Κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους επιτρέπεται η τροποποίηση του προϋπολογισμού, με απόφαση του δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου και έπειτα από εισήγηση-απόφαση της οικονομικής επιτροπής. Η απόφαση αυτή αποστέλλεται για έλεγχο στον Ελεγκτή Νομιμότητας, ο οποίος εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την περιέλευσή της εκδίδει σχετική πράξη. Σε περίπτωση που διαπιστώσει ότι η απόφαση είναι μη νόμιμη, την ακυρώνει. Πριν την

ολοκλήρωση του ελέγχου νομιμότητας της απόφασης αυτής, δεν επιτρέπεται η εκ νέου αναμόρφωση του προϋπολογισμού

Άρθρο 204

Διάρκεια της ισχύος του προϋπολογισμού δήμων και περιφερειών (άρθρα 160 ν.3463/2006, 87 πδ 30/1996 και 2 ν. 4111/2013)

1. Οι δήμοι και οι περιφέρειες υποχρεούνται να έχουν εγκρίνει τον προϋπολογισμό κάθε έτους μέχρι την 31η Ιανουαρίου του έτους, στο οποίο αναφέρεται ο προϋπολογισμός.

Σε περίπτωση μη έγκρισης του προϋπολογισμού, εκτός εάν αυτό οφείλεται σε αποχρώντες αντικειμενικούς λόγους που γνωστοποιούνται αμελλητί στον Υπουργό Οικονομικών και αναγνωρίζονται ως τέτοιοι με απόφασή του, καμία δαπάνη, πλην των πληρωμών αποδοχών προσωπικού και απόδοσης των επ' αυτών κρατήσεων, δεν θεωρείται νόμιμη.

2. Ωσπου να αρχίσει να ισχύει ο νέος προϋπολογισμός των δήμων και των περιφερειών, και πάντως όχι αργότερα από το τέλος Ιανουαρίου του επόμενου οικονομικού έτους, ισχύει ο προϋπολογισμός του έτους που έχει λήξει, μόνον ως προς την πληρωμή:

α. Των υποχρεωτικών δαπανών που αναφέρονται στην παρ. 4 του άρθρου 194.

β. Των δαπανών που γίνονται για ειδικούς σκοπούς, βάσει διάταξης νόμου, κατόπιν αποφάσεων χρηματοδότησης από την κρατική διοίκηση, καθώς και αυτών που γίνονται στο πλαίσιο της υλοποίησης εγκεκριμένων έργων ή δράσεων, τα οποία συγχρηματοδοτούνται από πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Άρθρο 205

Μεταφορά πιστώσεων – Αποθεματικό

(Άρθρα 161 του ν.3463/2006, 87 του πδ 30/1996 και 36 του ν.3801/2009)

1. Κατά το τελευταίο τρίμηνο του οικονομικού έτους επιτρέπεται να διατεθεί ποσοστό μέχρι πενήντα τοις εκατό (50%) από τις πιστώσεις, που έχουν εγγραφεί για έργα, τα οποία δεν έχουν εκτελεστεί και δεν μπορούν πια να εκτελεστούν στο διάστημα που απομένει για την πληρωμή υποχρεωτικών δαπανών. Για τη διάθεση αυτή απαιτείται αναμόρφωση του προϋπολογισμού με απόφαση του δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου.

2. Ποσοστό μέχρι 12% των ΚΑΠ που προορίζονται για τη χρηματοδότηση επενδυτικών δραστηριοτήτων των δήμων μπορεί να διατίθεται με αιτιολογημένη απόφαση του οικείου δημοτικού συμβουλίου, προς αντιμετώπιση λειτουργικών δαπανών που διαπιστώνονται κατά το τελευταίο τρίμηνο του οικονομικού έτους και δεν μπορούν να καλυφθούν από τα τακτικά ή έκτακτα έσοδα τους.

3. Το αποθεματικό κεφάλαιο του προϋπολογισμού των δήμων και των περιφερειών δεν μπορεί να υπερβεί τα πέντε τοις εκατό (5%) του συνόλου των τακτικών εσόδων που είναι εγγεγραμμένα στον προϋπολογισμό.

Άρθρο 206

Έλεγχος εκτέλεσης του προϋπολογισμού δήμων και περιφερειών

(Άρθρα 39 και 40 ν. 4257/2014)

1. Η οικονομική επιτροπή, έπειτα από εισήγηση του υπευθύνου των οικονομικών υπηρεσιών του οικείου δήμου ή της περιφέρειας, μετά τη λήξη κάθε τριμήνου υποβάλλει στα δημοτικό ή περιφερειακό συμβούλιο έκθεση για τα αποτελέσματα εκτέλεσης του προϋπολογισμού, κατά το χρονικό διάστημα από την αρχή του οικονομικού έτους έως το τέλος του συγκεκριμένου τριμήνου. Στην έκθεση διατυπώνονται και οι τυχόν παρατηρήσεις της μειοψηφίας και επισυνάπτεται σε αυτή η εισήγηση του υπευθύνου οικονομικών υπηρεσιών καθώς και η έκθεση του προηγούμενου τριμήνου. Η έκθεση μετά των συνημμένων της υποβάλλεται στο δημοτικό ή περιφερειακό συμβούλιο εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από τη λήξη κάθε τριμήνου.

2. α. Εάν με την ανωτέρω έκθεση του δεύτερου και τρίτου τριμήνου κάθε οικονομικού έτους διαπιστωθεί από την οικονομική επιτροπή, σύμφωνα με την παρεία και την εκτίμηση εισπραχθέντων εσόδων, ότι στον προϋπολογισμό έχουν εγγραφεί υπερεκτιμημένα έσοδα ή έσοδα που εκτιμάται ότι δεν θα εισπραχθούν έως το τέλος της χρήσης, το δημοτικό ή περιφερειακό συμβούλιο προβαίνει

υποχρεωτικά σε αναμόρφωση αιτού, με απόφασή του που λαμβάνεται εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από την υποβολή σε αυτό της έκθεσης από την οικονομική επιτροπή, μειώνοντας τα παραπάνω έσοδα σύμφωνα με την εισήγησή της και αντιστοίχως το σκέλος των δαπανών, ώστε να μην καταστεί σε καμία περίπτωση ελλειμματικός ο προϋπολογισμός.

β. Σε περιπτώσεις που από την έκθεση προκύπτει ότι δεν απαιτείται αναμόρφωση του προϋπολογισμού, αυτό διαπιστώνεται από το δημοτικό ή περιφερειακό συμβούλιο με απόφασή του που λαμβάνεται εντός της ίδιας προθεσμίας. Το δημοτικό ή περιφερειακό συμβούλιο διατηρεί το δικαίωμα να προβεί σε αναμόρφωση του προϋπολογισμού για τους ίδιους ως άνω λόγους, ακόμα και αν από την έκθεση προκύπτει ότι δεν απαιτείται αναμόρφωση του προϋπολογισμού.

3. Οι ανωτέρω αποφάσεις λαμβάνονται υποχρεωτικά από το δημοτικό ή περιφερειακό συμβούλιο και υποβάλλονται στον Ελεγκτή Νομιμότητας για έλεγχο. Η έκθεση μετά των συνημμένων της και η απόφασή του δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου αναρτώνται στην ιστοσελίδα του δήμου ή περιφέρειας και στο διαδικτυακό σύμφωνα με τα οριζόμενα στο ν.3861/2010 «Πρόγραμμα Διάυγεια», γνωστοποιούμενοι οι σχετικοί αριθμοί διαδικτυακής ανάρτησης στο Υπουργείο Εσωτερικών, στον Ελεγκτή Νομιμότητας και στην υπηρεσία Επιτρόπου για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 188. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, που εκδίδεται ύστερα από αιτιολογημένη εισήγηση της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Εσωτερικών, είναι δυνατόν να επιβάλλεται παρακράτηση και μη απόδοση μέρους ή του συνόλου της μηνιαίας τακτικής επιχορήγησης του δήμου ή της περιφέρειας από τους ΚΑΠ, πλην των προναικών και διατροφικών επιδομάτων, για όσο χρόνο καθυστερεί η ψηφιστή και αποστολή του αναμορφωμένου προϋπολογισμού προς έλεγχο στην αρμόδια, για την εποπτεία του δήμου ή της περιφέρειας αρχή. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών καθορίζονται τα στοιχεία που πρέπει να περιλαμβάνονται στην έκθεση ή και να τη συνοδεύουν καθώς και κάθε άλλο θέμα για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄ ΤΑΜΕΙΑΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΟΤΑ

Άρθρο 207

Διεξαγωγή

(Άρθρα 166 ν.3463/2006, 266 και 268 ν.3852/2010 και 43 ν. 3979/2011)

1. Η ταμειακή λειτουργία των δήμων και των περιφερειών διεξάγεται από ειδική υπηρεσιακή μονάδα, η οποία αποτελεί μέρος της οικονομικής υπηρεσίας και συνιστάται με τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας.
2. Στους συνδέσμους δήμων, καθώς και στα ιδρύματα και νομικά πρόσωπα των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, είναι δυνατή η σύσταση ίδιας ταμειακής υπηρεσίας με σχετική πρόβλεψη στον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας αυτών.
3. Δήμοι είναι δυνατόν να συστήσουν κοινή ταμειακή υπηρεσία, συνάπτοντας σύμβαση διαδημοτικής συνεργασίας.
4. Η ταμειακή λειτουργία των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου των δήμων, τα οποία δεν έχουν δική τους ταμειακή υπηρεσία, διεξάγεται από την αντίστοιχη υπηρεσία του δήμου που το έχει συστήσει.

Άρθρο 208

Έντοκη κατάθεση εσόδων δήμων και περιφερειών

(Άρθρα 92 πδ 30/1996 και 171 ν. 3463/2006)

1. Το ποσό που απομένει στους δήμους, αφαιρουμένου αυτού που διατηρεί σε μετρητά στο ταμείο ο δημοτικός ταμίας και που ορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, καθώς και οι εισπράξεις εσόδων της περιφέρειας, κατατίθενται εντόκως σε λογαριασμούς άφμεως ή προθεσμιακούς σε πιστωτικό ίδρυμα που καθορίζονται με αποφάσεις του δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου. Επιτρέπεται κατά τον ίδιο τρόπο η κατάθεση ακατάσχετων εσόδων των δήμων και των περιφερειών σε ιδιαίτερο λογαριασμό, όταν προβλέπεται από ειδική διάταξη νόμου.

2. Ύστερα από απόφαση του δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου οι δήμοι και οι περιφέρειες μπορούν επίσης να καταθέτουν εντόκιως τα έσοδά τους που προέρχονται από εκποίηση περιουσιακών τους στοιχείων ή από δωρεές και κληροδοτήματα, που προορίζονται αποκλειστικά για την εκτέλεση κοινωφελών έργων, για το χρονικό διάστημα έως την πληρωμή του πρώτου λογαριασμού των έργων αυτών, σε ιδιαίτερο λογαριασμό στα όνόμα τους σε πιστωτικό ίδρυμα ή σε τράπεζα που καθορίζεται με την ίδια απόφαση.

Άρθρο 209

Επιβολή - βεβαίωση - είσπραξη εσόδων δήμων και περιφερειών

(Άρθρα 48 βδ της 17 Μαΐου/15 Ιουν. 1959, 82 ν. 1943/1991, 83 και 85 πδ 30/1996, 167 ν.3463/2006 και 261 ν. 3852/2010)

1. Τα πρόστιμα που προβλέπονται από την ισχύουσα νομοθεσία και τις κανονιστικές αποφάσεις, επιβάλλονται υποχρεωτικώς με αιτιολογημένη απόφαση του αρμόδιου μονομελούς ή συλλογικού οργάνου του δήμου ή της περιφέρειας. Η απόφαση επιβολής προστίμου κοινοποιείται στον υπόχρεο, με την υπόμνηση ότι δικαιούται εντός της προβλεπόμενης εκ της νομοθεσίας προθεσμίας να ασκήσει κατ' αυτής προσφυγή στο αρμόδιο διοικητικό δικαστήριο. Όταν η απόφαση επιβολής προστίμου αφορά δήμο, στην κοινοποίηση της απόφασης που γίνεται στον υπόχρεο, μνημονεύεται και η δυνατότητα αυτού να αιτηθεί την συμβιβαστική επίλυση του ζητήματος.

2. Η βεβαίωση των εσόδων των δήμων και των περιφερειών από φόρους, τέλη, δικαιώματα, εισφορές και πρόστιμα, ενεργείται από αυτούς μέσα σε αποκλειστική προθεσμία πέντε (5) ετών από τη λήξη του οικονομικού έτους στο οποίο αυτά ανάγονται. Κατ' εξαίρεση, είναι δυνατή η βεβαίωση, μετά την πάροδο της παραπάνω προθεσμίας, αν

α. Ο υπόχρεος είναι άγνωστος και τα στοιχεία του καταστούν γνωστά μετά την παρέλευση της ανωτέρω προθεσμίας.

β. Έχει ακυρωθεί μετά την πάροδο της πενταετίας η εγγραφή, για το λόγο ότι ο υπόχρεος δεν έλαβε γνώση αυτής, εφόσον τούτο προβλέπεται από τις οικείες διατάξεις.

γ. Η βεβαίωση έγινε μεν εμπρόθεσμα, αλλά κατά τρόπο λανθασμένο ως προς τα ύψος της οφειλής ή το πρόσωπο του υπόχρεου και

δ. Η βεβαίωση έγινε μεν εμπρόθεσμα, αλλά για οικονομικό έτος διάφορο από αυτό που αφορά η σχετική υποχρέωση.

3. α. Με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων του παρόντος για την είσπραξη των εσόδων των δήμων και των περιφερειών εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κώδικα Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων όπως αυτές κάθε φορά ισχύουν. Τα ταμειακά όργανα των ΟΤΑ ασκούν αντιστασίως όλες τις αρμοδιότητες που προβλέπουν οι διατάξεις αυτές.

β. Οι διατάξεις του α.ν. 1819/1951 (Α' 149) όπως κάθε φορά ισχύουν, εφαρμόζονται ανάλογα και για τις οφειλές προς τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης που έχουν ίδια ταμειακή υπηρεσία.

4. Οι οφειλές προς τους δήμους και τις περιφέρειες, υπόκεινται σε προσαύξηση λόγω εκπρόθεσμης καταβολής, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 6 του Κώδικα Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων, όπως ισχύει.

5. α. Ειδικά για τους δήμους, από την ταμειακή υπηρεσία τους εισπράττονται όλα τα έσοδα που προβλέπονται στον προϋπολογισμό τους, στις συμπληρωματικές των εσόδων αυτού σχετικής εκδοθείσες πράξεις του δημοτικού συμβουλίου, καθώς και κάθε θεσμοθετημένο υπέρ των δήμων έσοδο, υπό την επιφύλαξη τυχόν ειδικότερων ρυθμίσεων. Δύνανται επίσης να εισπράττονται έσοδα τρίτων, εφόσον η είσπραξη αυτών έχει ανατεθεί νομίμως στους δήμους.

β. Δήμοι που έχουν δική τους ταμειακή υπηρεσία και υπηρεσία ύδρευσης ή επιχείρηση ύδρευσης μπορούν να συνεισπράττουν με τους λογαριασμούς ύδρευσης, με σχετική ειδική μνεία, και άλλο βεβαιωμένο χρεη από τέλη, δικαιώματα και εισφορές ανταποδοτικού χαρακτήρα. Ύστερα από αιτιολογημένη απόφαση του δημοτικού συμβουλίου.

γ. Τα θεσμοθετημένα υπέρ των δήμων έσοδα, μετά την ταμειακή βεβαίωσή τους, μπορεί ύστερα από συμφωνία μεταξύ δήμων και του Υπουργείου Οικονομικών να αποστέλλονται στις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών και να συνεισπράττονται, αναλόγως, με τους φόρους του Δημοσίου ή το τέλη κυκλοφορίας.

Τα ίδια ως άνω έσοδα μπορεί, να συνεισπράττονται από τις επιχειρήσεις καινής ωφέλειας (ΔΕΧ, ΕΥΔΑΠ) με τους λογαριασμούς κατανάλωσης ηλεκτρικού ρεύματος ή ύδατος. Τα κατά τον ως άνω

τρόπο εισπραττόμενα ποσά αποδίδονται εντός δύο μηνών από την εισπραξη τους στους δικαιούχους δήμους, πάντοτε ατάκως.

Για την εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων απαιτείται η έκδοση κοινής απόφασης των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών και του εποπτεύοντος τους ανωτέρω κοινωφελείς οργανισμούς υπουργού, με την οποία ρυθμίζονται ειδικότερα λεπτομερειακά, διαδικαστικά και τεχνικά θέματα.

6. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών καθορίζονται τα όρια των οφειλών προς τους δήμους και τις περιφέρειες, μέχρι τα οποία αμελείται η ταμειακή βεβαίωσή τους και η λήψη αναγκαστικών μέτρων εισπραξης.

7. Για την έκδοση των αποφάσεων του τρίτου εδαφίου, της παραγράφου 1 του άρθρου 41 του ν. 1249/1982 (Α' 43) του Υπουργού Οικονομικών για τον καθορισμό των πινών εκκίνησης και των συντελεστών αυξομείωσης τους για τον προσδιορισμό της αντικειμενικής αξίας των ακινήτων, λαμβάνονται υπόψη, εκτός των εισηγήσεων των επιτροπών του συγκεκριμένου άρθρου και γνώμη του δημοτικού συμβουλίου του δήμου, στην περιφέρεια του οποίου βρίσκονται τα ακίνητα.

Άρθρο 210

Παραγραφή - Εισπραξη αξιώσεων δήμων και περιφερειών (Άρθρο 84 πδ 30/1996)

1. α. Οι αξιώσεις των δήμων και των περιφερειών για την εισπραξη φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών παραγράφονται μετά την παρέλευση πενταετίας από τη λήξη του οικονομικού έτους μέσα στο οποίο βεβαιώθηκαν οριστικά.

β. Οι αξιώσεις για την εισπραξη των λοιπών εσόδων, παραγράφονται μετά την πάροδο είκοσι (20) ετών από τη λήξη του οικονομικού έτους μέσα στο οποίο βεβαιώθηκαν οριστικά.

2. Αξιώσεις επιστροφής αχρεωστήτως ή παρά το νόμο καταβληθέντων υπέρ δήμων χρηματικών ποσών παραγράφονται μετά πέντε (5) έτη από το τέλος του έτους κατά το οποίο καταβλήθηκαν.

3. Χρηματικά ποσά αχρεωστήτως καταβληθέντα από δήμους αναζητούνται εντός πέντε (5) ετών από τη λήξη του οικονομικού έτους κατά το οποίο καταβλήθηκαν.

Άρθρο 211

Διαγραφή οφειλών δήμων και περιφερειών (Άρθρα 91 πδ 30/1996 και 174 ν. 3463/2006)

1. Κάθε είδους οφειλές προς τους δήμους και τις περιφέρειες διαγράφονται ολόκληρα ή εν μέρει:

α. Όταν οι οφειλέτες απεβίωσαν χωρίς να αφήσουν περιουσία ή οι κληρονόμοι τους αποποιήθηκαν την κληρονομιά.

β. Όταν οι οφειλέτες δεν έχουν καθόλου περιουσία και η επιδίωξη της εισπραξης δεν έφερε κανένα αποτέλεσμα επί τρία χρόνια, ατότου έληξε η χρήση κατά την οποία βεβαιώθηκαν.

γ. Όταν οι οφειλέτες δεν έχουν περιουσία και είναι αγνώστου διαμονής, εφόσον οι προσπάθειες, που έγιναν επί μία τριετία για την ανεύρεση της διαμονής τους, δεν έφεραν αποτέλεσμα, και

δ. Όταν η εγγραφή στους οριστικούς βεβαιωτικούς καταλόγους φόρων, τελών, δικαιωμάτων, εισφορών και προστίμων έγινε κατά τρόπο προφανώς λανθασμένο ως προς τη φορολογητέα ύλη ή το πρόσωπο του φορολογουμένου ή όταν έγινε λανθασμένη πολλαπλή εγγραφή για το ίδιο είδος εσόδου και για το ίδιο πρόσωπο.

2. Η διαγραφή των οφειλών γίνεται με απόφαση του δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου.

3. Ειδικά για τους δήμους, το δημοτικό συμβούλιο με αιτιολογημένη απόφασή του μπορεί να απαλλάσσει τους οφειλέτες από τις προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής, εφόσον η εκπρόθεσμη καταβολή οφείλεται:

α. Στη μη αποστολή ή στη μη επίδοση της ατομικής ειδοποίησης.

β. Σε οικονομική αδυναμία που προήλθε από γεγονότα ανωτέρας βίας.

γ. Σε υπαιτιότητα της υπηρεσίας.

Η απόφαση του συμβουλίου εκδίδεται ύστερα από αίτηση του οφειλέτη. Στις περιπτώσεις α' και γ' απαιτείται και η γνώμη της ταμειακής υπηρεσίας.

Άρθρο 212
Διευκολύνσεις οφειλετών δήμων και περιφερειών
(Άρθρα 170 ν. 3463/2006, 90 πδ 30/1996 και 48 του ν. 4257/2014)

1. Στους οφειλέτες των δήμων και των νομικών τους προσώπων δημοσίου δικαίου παρέχονται οι διευκολύνσεις τμηματικής καταβολής των οφειλών τους, οι οποίες προβλέπονται από τη νομοθεσία που ισχύει για τους οφειλέτες του Δημοσίου.
2. α. Αρμόδιο όργανο για την παροχή των διευκολύνσεων της παραγράφου 1 είναι ο προϊστάμενος της ταμειακής υπηρεσίας των δήμων για βασική οφειλή ύψους μέχρι 50.000 ευρώ, η οικονομική επιτροπή για βασική οφειλή που υπερβαίνει τα 50.000 ευρώ και ανέρχεται σε ύψος μέχρι 150.000 ευρώ και το δημοτικό συμβούλιο για βασική οφειλή που υπερβαίνει το ποσό των 150.000 ευρώ. Στους οφειλέτες των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου αρμόδιο όργανο για την παροχή των διευκολύνσεων είναι το διοικητικό συμβούλιο αυτών, το οποίο δύναται με απόφασή του να εκχωρεί την αρμοδιότητα, είτε εν συνόλω, είτε για συγκεκριμένα όρια βασικών οφειλών, σε υπηρεσίες ή υπαλλήλους του νομικού προσώπου.
β. Τυχόν παράβολο προβλεπόμενο από τη νομοθεσία της παραγράφου 1 κατατίθεται υπέρ του δήμου, στην ταμειακή του υπηρεσία.
3. Ειδικά για τις περιφέρειες οι σχετικές με την αναστολή της εξοφλήσεως χρεών προς το Δημόσιο διατάξεις δεν εφαρμόζονται για οφειλές προς αυτές. Εκείνοι που διεξάγουν την ταμειακή λειτουργία τους, μπορούν να παρέχουν στους υπόχρεους τις διευκολύνσεις που επιτρέπονται για τους οφειλέτες του Δημοσίου. Η εξοφλήση των οφειλών προς τις περιφέρειες μπορεί, για εξαιρετικούς λόγους, να ορίζεται σε δόσεις ή προθεσμίες. Σύμφωνα με απόφαση του περιφερειακού συμβουλίου ο χρόνος για την καταβολή μπορεί να υπερβαίνει αυτόν που επιτρέπεται σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο.
4. Από τις ρυθμίσεις του άρθρου αυτού εξαιρούνται οι οφειλές από συμβάσεις.
5. Με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών δύναται να καθορίζεται κάθε άλλα αναγκαία θέμα που αφορά στην εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 213
Επίλυση φορολογικών διαφορών
(Άρθρα 32 του ν. 1080/1980, 61 του ν.1416/84, 27 του ν.1828/89, 69 του ν. 2717/99 και 86 του πδ 30/1996)

1. Για την επίλυση των φορολογικών διαφορών και αμφισβητήσεων, για τη βεβαίωση ή την επιστροφή ή την ανάκληση δηλώσεως ή αναγνώριση φορολογικής απαλλαγής ή μείωσης οποιουδήποτε αυτοτελούς φόρου, τέλους, δικαιώματος, εισφοράς και προστίμου μεταξύ δήμων ή περιφερειών και υπόχρεων εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του ν. 505/1976, όπως ισχύει.
2. Ειδικά για τους δήμους κάθε φορολογούμενος που ασκεί προσφυγή κατά τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου, με το ίδιο δικόγραφο της προσφυγής δικαιούται να αιτηθεί την δια συμβιβασμού επίλυση της μεταξύ αυτού και του οικείου δήμου, υφιστάμενης διαφοράς ή αμφισβήτησής του, η οποία εξετάζεται από την αρμόδια επιτροπή συμβιβαστικής επίλυσης των φορολογικών διαφορών και αμφισβητήσεων σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 32 του ν.1080/1980, όπως κάθε φορά ισχύει.
3. Σε περίπτωση άσκησης προσφυγής από τον φορολογούμενο, βεβαιώνεται ταμειακά σε βάρος του ποσοστό σαράντο τοις εκατό (40%) επί του αμφισβητούμενου ποσού. Όταν η βεβαίωση στηρίζεται σε στοιχεία που δηλώθηκαν από τον υπόχρεο στο δήμο ή στην περιφέρεια ή σε άλλη αρχή ή υπηρεσία του δημοσίου τομέα, καθώς και στην περίπτωση που η βεβαίωση δεν αφορά φορολογικές απαιτήσεις ή αυτοτελείς χρηματικές κυρώσεις για παράβαση της νομοθεσίας που διέπει τους φόρους υπέρ δήμων, τότε βεβαιώνεται ταμειακά το αμφισβητούμενο ποσό σε ποσοστό εκατό τοις εκατό (100%).

Άρθρο 214
Ενημερότητα οφειλών
(Άρθρο 285 του ν. 3463/2006)

Προϋπόθεση για την αδειοδότηση οποιασδήποτε μορφής από δήμους και περιφέρειες είναι η μη ύπαρξη εις βάρος του ενδιαφεραμένου βεβαιωμένων ληξιπρόθεσμων οφειλών προς αυτούς, με

εξαιρέση τις περιπτώσεις εκκρεμοδικίας και του διακανονισμού καταβολής αυτών σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία

Άρθρο 215
Εντάλματα προπληρωμής δήμων και περιφερειών
(Άρθρα 172 του ν.3463/2006 και 93 του πδ 30/1996)

1. Με απόφαση της οικονομικής επιτροπής του δήμου ή της περιφέρειας και σύμφωνα με τις διατάξεις που διέπουν την οικονομική διοίκηση και το λογιστικό τους μπορεί να εγκρίνεται η έκδοση ενταλμάτων προπληρωμής για την αντιμετώπιση δαπανών γενικά, εφόσον η πληρωμή με τακτικό ένταλμα στο όνομα του δικαιούχου είναι αδύνατη ή απρόσφορη.
2. Τα εντάλματα προπληρωμής εκδίδονται στο όνομα των υπαλλήλων του δήμου ή της περιφέρειας.

Άρθρο 216
Πάγια προκαταβολή
(Άρθρα 173 του ν.3463/2006, 266 και 268 του ν.3852/2010)

1. Με απόφαση της οικονομικής επιτροπής του δήμου ή της περιφέρειας παρέχεται πάγια προκαταβολή σε βάρος του σχετικού κωδικού αριθμού του προϋπολογισμού. Με την απόφαση αυτή ορίζονται:
 - α. Οι δαπάνες που θα αντιμετωπισθούν από την πάγια προκαταβολή και το ύψος τους, στα όρια των πιστώσεων που έχουν εγγραφεί στους οικείους κωδικούς αριθμούς του προϋπολογισμού.
 - β. Το ποσό της προκαταβολής, που δεν μπορεί να υπερβαίνει για τους δήμους πληθυσμού μέχρι δύο χιλιάδες (2.000) κατοίκους το ποσό των χιλίων ευρώ (1.000 €), ενώ για τους υπόλοιπους δήμους με πληθυσμό μέχρι δέκα χιλιάδες (10.000) κατοίκους το ποσό των δύο χιλιάδων ευρώ (2.000 €). Για δήμους με πληθυσμό από δέκα χιλιάδες έναν (10.001) μέχρι τριάντα χιλιάδες (30.000) κατοίκους το ποσό αυτό δεν μπορεί να υπερβαίνει τις τέσσερις χιλιάδες ευρώ (4.000 €) και για δήμους άνω των τριάντα χιλιάδων (30.001) κατοίκων το ποσό των έξι χιλιάδων ευρώ (6.000 €) και για τις περιφέρειες το ποσό των δεκαπέντε χιλιάδων ευρώ (15.000 €). Με απόφαση του περιφερειάρχη καθορίζεται η κατανομή του ποσού του προηγούμενου εδαφίου ανά περιφερειακή ενότητα. Τα παραπάνω ποσά μπορεί να αναστραφούν με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών.
 - γ. Ο υπάλληλος του δήμου ή της περιφέρειας, στο όνομα του οποίου θα εκδοθεί το ένταλμα και ο οποίος θα ενεργεί τις πληρωμές, σύμφωνα με έγγραφες εντολές του δημάρχου ή του περιφερειάρχη αντίστοιχα
2. Ο δήμαρχος και ο περιφερειάρχης, μετά τον έλεγχο των δικαιολογητικών από την αρμόδια λογιστική υπηρεσία, εκδίδει ισότοσα χρηματικά εντάλματα σε βάρος των πιστώσεων του προϋπολογισμού για κάθε δαπάνη. Τα χρηματικά εντάλματα εκδίδονται στο όνομα του δικαιούχου και σημειώνεται σε αυτά ότι η πληρωμή έγινε από την πάγια προκαταβολή.
3. Για τις προμήθειες, τις εργασίες και τις μεταφορές που πληρώνονται από την πάγια προκαταβολή, αξίας μέχρι τετρακοσίων ευρώ (400 €), δεν απαιτείται η τήρηση των διαδικασιών ανάθεσης που προβλέπει η ισχύουσα κατά περίπτωση νομοθεσία ούτε η σύνταξη μελέτης ή τεχνικών προδιαγραφών. Το παραπάνω ποσό μπορεί να αναστραφούν με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών.
4. Στις τοπικές και δημοτικές κοινότητες συνιστάται υποχρεωτικό πάγια προκαταβολή σε βάρος του σχετικού κωδικού αριθμού του προϋπολογισμού του οικείου δήμου. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, μετά από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας, καθορίζονται ανά δημοτική και τοπική κοινότητα οι δαπάνες που καλύπτονται από την πάγια προκαταβολή, καθώς και το ύψος αυτής με βάση τον πληθυσμό. Υπόλογος για τη διαχείριση της πάγιας προκαταβολής είναι ο πρόεδρος του συμβουλίου της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας ή ο εκπρόσωπος της τοπικής κοινότητας.
5. Σε κάθε σχολική μονάδα συνιστάται πάγια προκαταβολή σε βάρος του σχετικού κωδικού αριθμού του προϋπολογισμού του οικείου δήμου. Υπόλογος για τη διαχείριση της πάγιας προκαταβολής είναι ο διευθυντής της σχολικής μονάδας. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών καθορίζονται οι δαπάνες που καλύπτονται από την πάγια προκαταβολή, το ύψος αυτής και κάθε σχετικό θέμα.

Άρθρο 217
Τμηματική πληρωμή υποχρέωσης
(Άρθρο 12 του ν. 4018/2011)

Επιτρέπεται η τμηματική πληρωμή υποχρέωσης δήμου ή περιφέρειας, για το συνολικό ποσό της οποίας έχει εκδοθεί ένα μόνο φορολογικό στοιχείο, με περισσότερα του ενός χρηματικά εντάλματα. Στην περίπτωση αυτή τα πρωτότυπα δικαιολογητικά επισυνάπτονται στο πρώτο χρηματικό ένταλμα και στα επόμενα σημειώνεται παραπομπή στα στοιχεία του εντάλματος, στα οποία έχουν επισυναφθεί τα πρωτότυπα δικαιολογητικά. Εάν τα δικαιολογητικά έχουν επισυναφθεί σε χρηματικό ένταλμα προηγούμενου οικονομικού έτους, δεν γίνεται παραπομπή κατά τα οριζόμενα στο προηγούμενο εδάφιο, αλλά επισυνάπτονται στο ένταλμα φωτοαντίγραφα των δικαιολογητικών, πάνω στα οποία σημειώνονται τα στοιχεία του εντάλματος, όπου έχουν επισυναφθεί τα πρωτότυπα αυτών.

Άρθρο 218
Γενικές διατάξεις του
(Άρθρα 175 ν. του.3463/2006 και 268 ν. 3852/2010)

1. Στους δήμους και ανάλογα στα δημοτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου αυτών, συμπεριλαμβανομένων των συνδέσμων και των ιδρυμάτων, εφαρμόζονται οι διατάξεις του πδ 315/1999 (Α' 302), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.
2. Οι διατάξεις του πδ 315/1999 (Α' 302), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, εφαρμόζονται ανάλογα και για το διπλογραφικό σύστημα Γενικής και Αναλυτικής Λογιστικής-Κοστολόγησης των περιφερειών.
3. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών ρυθμίζεται κάθε θέμα που αναφέρεται στην εφαρμογή του Διπλογραφικού Συστήματος Γενικής και Αναλυτικής Λογιστικής-Κοστολόγησης.
4. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών ρυθμίζονται θέματα σχετικά με την κατάρτιση και την τροποποίηση του προϋπολογισμού, τον τρόπο διάθεσης των πιστώσεων, την ανάληψη υποχρεώσεων, την εκκαθάριση των δαπανών, την έκδοση των χρηματικών ενταλμάτων ή άλλων τίτλων πληρωμής και τον έλεγχο που ασκείται σε αυτά, την πληρωμή των δαπανών, τη βελτίωση και την εισπραχτή των εσόδων, τη λειτουργία της ταμειακής υπηρεσίας, τον καθορισμό των υπολόγων και την ευθύνη αυτών, καθώς και των άλλων προσώπων που ασκούν διαχειριστικά καθήκοντα, τη λογοδοσία, τα προς δημοσίευση στοιχεία του προϋπολογισμού και του απολογισμού και γενικά την οικονομική διοίκηση και το λογιστικό των δήμων και περιφερειών.
5. Αν ο ταμίας αμφισβητεί τη νομιμότητα εντάλματος, το οποίο δεν υπόκειται στον τραπεζικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, γνωστοποιεί στον δήμαρχο με ειδική αναφορά τους λόγους αμφισβήτησης. Αν ο δήμαρχος απορρίπτει τους λόγους αμφισβήτησης, το ένταλμα εκτελείται. Στη συνέχεια, με φροντίδα του ταμία αποστέλλεται μαζί με τα σχετικά δικαιολογητικά χωρίς καθυστέρηση, στον Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου του Νομού για έλεγχο, κατά προτεραιότητα.
6. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών δύναται διατάξεις οικονομικού περιεχομένου ή διατάξεις του Υπουργείου Οικονομικών, να εφαρμόζονται ανάλογως και στους δήμους ή και τις περιφέρειες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'
ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΙ ΤΩΝ ΟΤΑ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Άρθρο 219
Απολογισμός - του Ισολογισμός δήμ των και περιφερειών
(Άρθρα 163 ν.3463/2006 και 88 πδ 30/1996)

1. Έως το τέλος Μαρτίου εκείνος που ενεργεί την ταμειακή υπηρεσία του δήμου ή της περιφέρειας υπαβάλλει δια μέσου του δημάρχου ή του περιφερειάρχη αντίστοιχα, στην οικονομική επιτροπή λογαριασμό της διαχείρισης του οικονομικού έτους που έληξε. Τα στοιχεία που περιλαμβάνει ο λογαριασμός της διαχείρισης για τους δήμους και τις περιφέρειες ορίζονται με το προεδρικό διάταγμα

της παρ. 4 του άρθρου 218. Ο λογαριασμός υποβάλλεται ενιαίως, ανεξάρτητα από τις μεταβολές που έχουν τυχόν γίνει ως προς τα πρόσωπα εκείνων που ενεργούν την ταμειακή υπηρεσία.

2. Μέσα σε ένα (1) μήνα αφότου παρέλαβε τα ανωτέρω στοιχεία, η οικονομική επιτροπή το προελέγχει και υποβάλλει τον απολογισμό και τις οικονομικές καταστάσεις μαζί με έκθεσή της στο δημοτικό ή περιφερειακό συμβούλιο.

3. Οι οικονομικές καταστάσεις, πριν την υποβολή τους στο δημοτικό ή περιφερειακό συμβούλιο, ελέγχονται από έναν ορκωτό ελεγκτή - λογιστή.

Οι δήμοι και οι περιφέρειες υποχρεούνται, για τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων κάθε οικονομικού έτους, να ορίζουν εγκαίρως τον ορκωτό ελεγκτή - λογιστή και τον αναπληρωτή του.

Ο ορκωτός ελεγκτής - λογιστής, για τον έλεγχο των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων (ισολογισμού, λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσεως, πίνακα διαθέσιμων αποτελεσμάτων και προσαρτήματος), εφαρμόζει τις αρχές και τους κανόνες ελεγκτικής που ακολουθεί το Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών - Λογιστών, οι οποίες συμφωνούν με τις βασικές αρχές των διεθνών ελεγκτικών προτύπων. Στο χρησιμοποιούμενο πιστοποιητικό ελέγχου του, ο ορκωτός ελεγκτής-λογιστής αναφέρει εάν ο δήμος ή η περιφέρεια εφάρμοσε ορθά το πδ 315/1999 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, και εάν τηρήθηκαν οι λοιπές διατάξεις και κανονιστικές ρυθμίσεις που αφορούν το οικονομικό, λογιστικό και διαχειριστικό σύστημα των δήμων ή των περιφερειών. Περιλαμβάνει επίσης και όλες τις παρατηρήσεις που αφορούν σε σημαντικές ανεπάρκειες που έχουν ουσιαστική επίδραση στην ακρίβεια ή ορθότητα κονδυλίων του ισολογισμού ή των αποτελεσμάτων χρήσεως.

Εκτός από το πιστοποιητικό ελέγχου, ο ορκωτός ελεγκτής-λογιστής υποχρεούται να καταρτίζει και έκθεση ελέγχου, στην οποία θα περιλαμβάνει τα όσα προέκυψαν από τον έλεγχό του, παραθέτοντας επιπροσθέτως και τις αναγκαίες υποδείξεις του για κάθε θέμα. Η έκθεση ελέγχου υποβάλλεται από τον ορκωτό ελεγκτή-λογιστή στο δημοτικό ή περιφερειακό συμβούλιο και στον Ελεγκτή Νομιμότητας.

4. Το συμβούλιο μέσα σε ένα (1) μήνα, αφότου παρέλαβε τον απολογισμό, τις οικονομικές καταστάσεις και την έκθεση της οικονομικής επιτροπής αποφασίζει με πράξη του για την έγκριση του απολογισμού ή και του ισολογισμού και διατυπώνει τις παρατηρήσεις του, σε ειδική για αυτόν το σκοπό συνεδρίαση στην οποία παρίσταται και ο προϊστάμενος των οικονομικών υπηρεσιών του δήμου ή της περιφέρειας.

Στην ανωτέρω ειδική συνεδρίαση καλείται και παρίσταται και ο ορκωτός ελεγκτής-λογιστής ή ο αναπληρωτής του, ο οποίος συντάζει το πιστοποιητικό ελέγχου. Η απουσία του ορκωτού ελεγκτή-λογιστή ή του αναπληρωτή του δεν επηρεάζει τη λήψη απόφασης του συμβουλίου, υπό τον όρο ότι αποδεικνύεται η εμπρόθεσμη πρόσκλησή του στην ειδική συνεδρίαση.

Ο δήμαρχος ή ο περιφερειάρχης με έγγραφό του κοινοποιεί την απουσία του ορκωτού ελεγκτή-λογιστή από τη συνεδρίαση στο Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών, το συμβούλιο δε έχει δικαίωμα να αποκλείσει τον ορκωτό ελεγκτή-λογιστή που δεν προσήλθε, από επόμενο έλεγχο στο δήμο ή στη περιφέρεια.

5. α. Ο απολογισμός και ο ισολογισμός με το πιστοποιητικό και την έκθεση ελέγχου του ορκωτού ελεγκτή-λογιστή, μαζί με όλα τα δικαιολογητικά που ορίζονται στο άρθρο 24 του ν. 3202/2003 (Α' 284) όπως ισχύει, υποβάλλονται για έλεγχο στο Ελεγκτικό Συνέδριο μέσα σε έναν (1) μήνα, αφότου εκδόθηκε η πράξη του δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου που προβλέπει η προηγούμενη παράγραφος, και η υποβολή του ανακοινώνεται στον Ελεγκτή Νομιμότητας.

β. Σε περίπτωση μη υποβολής του απολογισμού και του ισολογισμού στο Ελεγκτικό Συνέδριο, επιβάλλονται σε βάρος των υπαίτιων οι κυρώσεις του άρθρου 45 του ν. 4129/2013 και παράλληλα διενεργείται έκτακτος γενικευμένος έλεγχος στη διαχείριση του δήμου ή της περιφέρειας, μετά από απόφαση του προέδρου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που εκδίδεται είτε αυτεπάγγελτα είτε μετά από αίτηση του Ελεγκτή Νομιμότητας.

6. Συνοπτική κατάσταση του απολογισμού και ο ισολογισμός μετά των αποτελεσμάτων χρήσεως και του πιστοποιητικού ελέγχου του ορκωτού ελεγκτή-λογιστή, μετά την έγκρισή τους από το δημοτικό ή περιφερειακό συμβούλιο, αναρτώνται υποχρεωτικά στην ιστοσελίδα του οικείου δήμου ή περιφέρειας και δημοσιεύονται κατά τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 347, καθώς και σε μία τουλάχιστον ημερήσια ή εβδομαδιαία τοπική εφημερίδα που εκδίδεται στα όρια του δήμου ή της περιφέρειας ή εάν τέτοια δεν υπάρχει σε εφημερίδα που εκδίδεται στα όρια του νομού όπου εδρεύει ο δήμος.

7. Με τα προεδρικό διάταγμα της παρ. 4 του άρθρου 218 μπορεί να καθορίζονται τα στοιχεία του απολογισμού που δημοσιεύονται.

Άρθρο 220
Υποβολή στοιχείων
(Άρθρα 165 του ν.3463/2006, 267, 268, 269 και 283 του ν.3852/2010, πδ 113/2010)

1. Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης υποβάλλουν στο Υπουργείο Εσωτερικών στοιχεία για τα προσωπικά τους, τακτικά και έκτακτα, και για την οικονομική τους κατάσταση και διαχείριση, καθώς και όμοια στοιχεία για τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και τις κάθε είδους επιχειρήσεις τους, με σκοπό τη δημιουργία βάσης δεδομένων για το σύνολο της τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού.

2. α. Οι δήμοι, οι περιφέρειες, τα νομικά τους πρόσωπα και οι σύνδεσμοι των ΟΤΑ ενημερώνουν: α) με τα βασικά υπηρεσιακά στοιχεία του προσωπικού που απασχολούν τη βάση δεδομένων «Ηλεκτρονικά Μητρώο εργαζομένων των Δήμων» και β) με τα οικονομικά τους στοιχεία τις βάσεις δεδομένων «Οικονομικά στοιχεία δήμων» και «Οικονομικά στοιχεία περιφερειών». Οι βάσεις δεδομένων τηρούνται στο Υπουργείο Εσωτερικών, το οποίο κοινοποιεί στην Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας και την Ένωση Περιφερειών αναφορές με συγκεντρωτικά στοιχεία.

β. Στα Ελεγκτικά Συνέδρια παρέχεται ηλεκτρονική πρόσβαση στις ανωτέρω βάσεις δεδομένων. Με βάση την αξιολόγηση των στατιστικών στοιχείων των βάσεων δεδομένων αυτών, πραγματοποιούνται από το Ελεγκτικό Συνέδριο έλεγχοι στους φορείς της παρούσας παραγράφου, όταν δεν ικανοποιούν συγκεκριμένους αριθμοδείκτες αξιολόγησης.

γ. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών καθορίζεται ο τύπος, το περιεχόμενο των στοιχείων, ο χρόνος και ο τρόπος ενημέρωσης των βάσεων δεδομένων, οι αριθμοδείκτες αξιολόγησης, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

δ. Με όμοια απόφαση καθορίζονται δείκτες αξιολόγησης της οικονομικής διαχείρισης των ανωτέρω φορέων οι οποίοι συνοδεύουν τον προϋπολογισμό, καθώς και τον απολογισμό ή και τον ισολογισμό αυτών. Στην ίδια απόφαση, ρυθμίζεται η διαδικασία και η εξειδίκευση του περιεχομένου της αξιολόγησης, οι στόχοι, η συχνότητα, οι δείκτες και η διάρκεια της μέτρησης της αποδοτικότητας της δράσης των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

3. Η μη παροχή ή η καθυστέρηση παροχής των στοιχείων τιμωρείται με πρόστιμο που επιβάλλεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών σε βάρος του ΟΤΑ, το οποίο ανέρχεται από πέντε τοις εκατό (5%) έως δεκαπέντε τοις εκατό (15%) των ΚΑΠ του άρθρου 25 του ν. 1828/1989 ανάλογα με τη συχνότητα και τη βαρύτητα της παράβασης και το οποίο παρακρατείται κατά την κατανομή των ΚΑΠ του επόμενου έτους στον οικείο ΟΤΑ.

4. Η μη τήρηση των παραπάνω υποχρεώσεων, συνιστά για τον δήμαρχο και τον περιφερειάρχη, σοβαρή πειθαρχική παράβαση καθήκοντος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄
ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΑΣ ΤΩΝ ΟΤΑ- ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗ

Άρθρο 221
Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας του
(Άρθρα 4 του ν.4111/2013, 2 και 6 του ν. 4147/2013 και 76 ν.4172/2013)

1. Συνιστάται στο Υπουργείο Εσωτερικών Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των ΟΤΑ (Παρατηρητήριο) με στόχο τη διασφάλιση της οικονομικής αυτοτέλειας των ΟΤΑ. Σκοπός του Παρατηρητηρίου είναι η κατάρτιση από τους ΟΤΑ ρεαλιστικών και ισοσκελισμένων προϋπολογισμών και απολογισμών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ισχύουσα δημοσιονομική νομοθεσία, καθώς και η παρακολούθηση σε μηνιαία βάση της εκτέλεσης των προϋπολογισμών αυτών και των νομικών τους προσώπων που εντάσσονται στα Μητρώο των Φορέων Γενικής Κυβέρνησης. Το Παρατηρητήριο παρέχει γνώμη στους Υπουργούς Εσωτερικών και Οικονομικών επί των σχεδίων των προϋπολογισμών, διατυπώνοντας προτάσεις προκειμένου να επιτευχθεί ο ανωτέρω σκοπός. Οι προτάσεις του Παρατηρητηρίου λαμβάνονται υπόψη για την κατάρτιση του ενοποιημένου προϋπολογισμού της τοπικής αυτοδιοίκησης που αποτυπώνεται στο Μεσοπρόθεσμο Γραφείο Δημοσιονομικής Στρατηγικής.

Σχόλιο [v1]: Με τις διατάξεις που έχουν κατατεθεί στη Βουλή του ΓΑΚ, επέρχονται αλλαγές στη λειτουργία και τις αρμοδιότητες του Παρατηρητηρίου. Θα πρέπει να γίνει ενημέρωση.

2. α. Το Παρατηρητήριο συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών και αποτελείται από έναν Σύμβουλο του Ελεγκτικού Συνεδρίου ως Πρόεδρο, ο οποίος ορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Δικαστικών Λειτουργιών, το Γενικό Διευθυντή Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Εσωτερικών, τον αρμόδιο Διευθυντή της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Εσωτερικών, έναν εκπρόσωπο της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας ή έναν εκπρόσωπο της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδας, προκειμένου για τους δήμους και τις περιφέρειες αντίστοιχα, που ορίζεται με απόφαση του διοικητικού τους συμβουλίου, έναν εμπειρογνώμονα εγνωσμένου κύρους, έναν εκπρόσωπο του Υπουργείου Οικονομικών και τον Γενικό Διευθυντή Θησαυροφυλακείου του Προϋπολογισμού του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, η σύμφωνη γνώμη του οποίου απαιτείται για την έκδοση απόφασης από το Παρατηρητήριο.

β. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται αποζημίωση για τον πρόεδρο και τα μέλη του Παρατηρητηρίου.

3. Το Παρατηρητήριο υποστηρίζεται διοικητικά από τη Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Εσωτερικών, στην οποία δύναται να αποσπάζεται ή να μετατάσσεται εξειδικευμένο προσωπικό πανεπιστημιακής εκπαίδευσης από το Δημόσιο, τους ΟΤΑ, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα, με κοινή απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, κατά παρέκκλιση κάθε άλλης γενικής ή ειδικής διάταξης. Ο Γενικός Διευθυντής των Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Εσωτερικών επιλαμβάνεται όλων των σχετικών θεμάτων, με προτάσεις και εισηγήσεις προς το Παρατηρητήριο. Το Παρατηρητήριο συγκροτείται και συνεδριάζει νομίμως με τη συμμετοχή τουλάχιστον του προέδρου και των υπηρεσιακών στελεχών του Υπουργείου Εσωτερικών και του Υπουργείου Οικονομικών.

4. α. Το Παρατηρητήριο ελέγχει την ορθή εκτέλεση των προϋπολογισμών και την εν γένει πορεία των οικονομικών των ΟΤΑ και των νομικών τους προσώπων, όπως αποτυπώνονται στο «Ολοκληρωμένο Πλαίσιο Δράσης» (ΟΠΔ). Το ΟΠΔ υποχρεωτικά συνοψίζει τα στοιχεία του ετήσιου προϋπολογισμού του ΟΤΑ και των νομικών του προσώπων, αποτυπώνει το οικονομικό αποτέλεσμα και τις απλήρωτες υποχρεώσεις και εγκρίνεται από την αρμόδια για την εποπτεία του ΟΤΑ αρχή. Η αρχή αυτή υποχρεούται να αποστέλλει στο Παρατηρητήριο, σε ηλεκτρονική μορφή, το ΟΠΔ που υποβάλλεται σε αυτή από τους ΟΤΑ προς έγκριση, καθώς και αυτό που τελικώς εγκρίνεται από αυτήν, το οποίο αναρτάται στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Εσωτερικών και του οικείου ΟΤΑ. Το ΟΠΔ περιλαμβάνει υποχρεωτικά μηνιαίους και τριμηνιαίους στόχους σε συμμόρφωση με τον κανόνα του ισσοκλεισμού του προϋπολογισμού και τα μηνύματα συνεργασίας σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 2 του ν.4111/2013 και τα ακριβές περιεχόμενό του καθορίζεται με την κοινή υπουργική απόφαση της παραγράφου 6.

β. Σε περίπτωση που ο ΟΤΑ δεν αποστέλλει το προβλεπόμενο ΟΠΔ εντός των προθεσμιών που ορίζονται στην κοινή απόφαση της παραγράφου 6, με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών ύστερα από αιτιολογημένη εισήγηση του Παρατηρητηρίου είναι δυνατό να επιβάλλεται παρακράτηση και μη απόδοση μέρους ή του συνόλου της μηνιαίας τακτικής επιχορήγησης του ΟΤΑ από τους ΚΑΠ, για όσο χρόνο καθυστερεί η αποστολή του ΟΠΔ.

γ. Για όσο χρόνο καθυστερεί η αποστολή του ΟΠΔ ή των επί μέρους μερών ή στοιχείων του, καθώς και η διόρθωση αυτών, ως μηνιαίοι στόχοι εκτέλεσης του προϋπολογισμού του υπάχρου φορέα τεκμαίρονται τα ποσά που πρακτύπουν από αυτόν με βάση τη χρονική πορεία εκτέλεσης του προϋπολογισμού του προηγούμενου οικονομικού έτους, σε συνδυασμό με την αρχή της ισοσκελιστής αυτού, ο δε βαθμός επίτευξής τους ελέγχεται από το Παρατηρητήριο σύμφωνα με τα οριζόμενα στο παρόν. Ελλείψει εγγραφών κατά τα προηγούμενα οικονομικά έτη, ως μηνιαίοι στόχοι τεκμαίρονται τα δωδεκατημόρια των ετήσιων προϋπολογισθέντων ποσών.

5. Το Παρατηρητήριο αξιολογεί τις προβλέψεις εσόδων που παρουσιάζουν οι ΟΤΑ στον προϋπολογισμό τους και στο ΟΠΔ και διατυπώνει προτάσεις τροποποίησης τους, όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο και ιδίως όταν τα έσοδα εμφανίζονται υπερεκτιμημένα και μη ρεαλιστικά. Το Παρατηρητήριο με βάση μηνιαία στοιχεία εκτέλεσης του προϋπολογισμού, που παρακολουθεί η Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών, καθώς και με πρόσθετα στοιχεία που παρέχει ο ΟΤΑ, εφόσον του ζητηθεί, όπως τις τριμηνιαίες εκθέσεις άρθρου 206, αξιολογεί και ελέγχει την πορεία της εκτέλεσης του προϋπολογισμού. Σε περίπτωση που διαπιστώσει απόκλιση από τους τριμηνιαίους δημοσιονομικούς στόχους άνω του δέκα τοις εκατό (10%), το Παρατηρητήριο ενημερώνει εντός ενός μηνός από τη λήξη του τριμήνου τον ΟΤΑ την αρμόδια για την εποπτεία του αρχή και το Υπουργείο Εσωτερικών, παρέχοντας οδηγίες και εισηγούμενα μεθόδους για τη διόρθωση της απόκλισης. Ο Γενικός Διευθυντής

Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Εσωτερικών λαμβάνοντας υπόψη τις επισημάνσεις του Παρατηρητηρίου υποδεικνύει στους ΟΤΑ τις αναγκαίες ενέργειες στις οποίες πρέπει να προβούν, ώστε να επιτευχθούν οι ανωτέρω διορθώσεις.

β. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών δύναται να μετονομάζεται το «Ολοκληρωμένο Πλαίσιο Δράσης» και να ρυθμίζονται ζητήματα λειτουργίας του Παρατηρητηρίου, καθώς και κάθε αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή του παρόντος.

Άρθρο 222
Ειδικό Πρόγραμμα εξυγίανσης
(Άρθρο 4 του ν. 4111/2013)

Σχόλιο [v2]: Ομοίως επέρχονται αλλαγές με το σ/ν του Γ.Α.Κ.

1. Εφόσον η εκτέλεση του προϋπολογισμού του ΟΤΑ εξακολουθεί να παρουσιάζει για δύο συνεχόμενα τρίμηνα απόκλιση από τους τριμηνιαίους δημοσιονομικούς στόχους άνω του 10% και διαπιστωθεί ότι δεν έχουν ληφθεί τα προσήκοντα μέτρα σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο προηγούμενο άρθρο, με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών που εκδίδεται ύστερα από αιτιολογημένη εισήγηση του Παρατηρητηρίου, ο ΟΤΑ υπάγεται υποχρεωτικά σε Πρόγραμμα Εξυγίανσης. Ο τρόπος υλοποίησης του Προγράμματος καθορίζεται από το Παρατηρητήριο, ενώ η ένταξη στο ανωτέρω Πρόγραμμα συνεπάγεται την υποχρέωσή εφαρμογής, κατά περίπτωση μέρους ή του συνόλου, των κάτωθι παρεμβάσεων.

α. Άμεση εφαρμογή των αναγκαίων μέτρων που προβλέπονται από τη νομοθεσία προς διασφάλιση της είσπραξης των απαιτήσεων του ΟΤΑ και της αντιμετώπισης της φαραδιαφυγής.

β. Αναστολή προσλήψεων

γ. Επιβολή υποχρεωτικών μετατάξεων προσωπικού.

δ. Πρόσβαση στο Λογαριασμό Εξυγίανσης και Αλληλεγγύης της Αυτοδιοίκησης του επόμενου άρθρου, οι πόροι του οποίου διατίθενται αποκλειστικά για τη χρηματοδότηση του προγράμματος εξυγίανσης.

ε. Αύξηση των ιδίων εσόδων από φόρους, τέλη, δικαιώματα και εισφορές.

στ. Αύξηση του ανώτατου συντελεστή επιβολής του Τέλους Ακίνητης Περιουσίας για τα ακίνητα που βρίσκονται στην εδαφική περιφέρεια του δήμου σε ποσοστό μέχρι κα. 3% και επιβολή του τέλους υποχρεωτικά από το δήμο σύμφωνα με το ποσοστό αυτό μέχρι την οικονομική εξυγίανσή του. Ομοίως, αύξηση του συντελεστή επιβολής του τέλους επί των ακαθαρίστων εσόδων και παρέπιδημούντων από 0,5% μέχρι και 2%.

ζ. Περιορισμό των δαπανών μόνο σε υποχρεώσεις μισθοδοσίας και λοιπές απολύτως ανελαστικές δαπάνες.

Άρθρο 223
Λογαριασμός Εξυγίανσης και Αλληλεγγύης των δήμων και των περιφερειών
(Άρθρο 263 του ν. 3852/2010)

Σχόλιο [v3]: Ομοίως επέρχονται αλλαγές με το σ/ν του Γ.Α.Κ.

1. Συστήνεται λογαριασμός στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, ο οποίος ονομάζεται «Λογαριασμός Εξυγίανσης και Αλληλεγγύης της Αυτοδιοίκησης», με σκοπό τη χρηματοδότηση του προγράμματος εξυγίανσης των δήμων και περιφερειών.

2. Ο λογαριασμός χρηματοδοτείται από τους κεντρικούς αυτοτελείς πόρους των δήμων και περιφερειών. Το ύψος της χρηματοδότησης καθορίζεται με την απόφαση της επόμενης παραγράφου.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας και της Ένωσης Περιφερειών αντίστοιχα, ρυθμίζεται κάθε θέμα σχετικό με τη σύσταση, τη λειτουργία και τη διαχείριση του λογαριασμού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ'
ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΩΝ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΟΤΑ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΑΥΤΩΝ

Άρθρο 224 του
Προληπτικός έλεγχος δαπανών
(Άρθρα 169 του ν. 3463/2006, 275 και 282 του ν.3852/2010 και 10 ν. 4071/2012)

1. Οι δαπάνες των δήμων, των περιφερειών, των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου αυτών, των συνδέσμων, καθώς και των κοινωφελών επιχειρήσεων, των επιχειρήσεων ύδρευσης αποχέτευσης, και των δημοτικών ανωνύμων εταιρειών του άρθρου 325, ανεξαρτήτως πληθυσμού, υπάγονται στον προληπτικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ο οποίος διενεργείται σύμφωνα με τη νομοθεσία που το διέπει.
2. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων δύναται να καθορίζεται η διαδικασία και τα απαραίτητα δικαιολογητικά για τον προληπτικό έλεγχο των δαπανών των κοινωφελών επιχειρήσεων, των επιχειρήσεων ύδρευσης αποχέτευσης, και των δημοτικών ανωνύμων εταιρειών του άρθρου 325 από το Ελεγκτικό Συνέδριο. Οι φορείς της παραγράφου αυτής υποβάλλουν για προληπτικό έλεγχο χρηματικά εντάλματα για ποσά ύψους 5.000 ευρώ και άνω, εφαρμοζόμενου του πδ 136/2011 (Α' 267). Από τον προληπτικό έλεγχο εξαιρούνται οι εξής κατηγορίες δαπανών:
 - α. Δαπάνες πλήρωσης κάθε είδους αποδοχών των μονίμων και με σύμβαση οριστού χρόνου υπαλλήλων, περιλαμβανομένης της αμοιβής των έμμισθων δικηγόρων, πλην των προσθέτων αμοιβών αυτών και της μισθοδοσίας του πρώτου μήνα εκείνων που διορίζονται ή μονιμοποιούνται καθώς και δαπάνες πλήρωσης κάθε είδους αποζημίωσης ή αντιμισθίας αιρετών, πλην της πρώτης καταβολής ή τυχόν μεταβολής αυτών
 - β. Δαπάνες απόδοσης των υπέρ τρίτων ενεργούμενων κρατήσεων (ασφαλιστικών εισφορών, φόρων κλπ).
 - γ. Περιοδικές δαπάνες μισθωμάτων ακινήτων και εγκαταστάσεων, εκτός από εκείνες που καταβάλλονται για πρώτη φορά, μετά την κατάρτιση, παράταση, ανανέωση ή τροποποίηση της σχετικής σύμβασης.
 - δ. Δαπάνες καταναλώσεως ηλεκτρικού ρεύματος, νερού και σταθερής τηλεφωνίας.
 - ε. Υποχρεωτικές δαπάνες των περιπτώσεων στ, ζ, η, ιδ της παρ. 1 του άρθρου 194, καθώς και δαπάνες απομαγνητοφώνησης των πρακτικών συνεδριάσεων των δημοτικών και περιφερειακών συμβουλίων, των οικονομικών επιτροπών και των διοικητικών συμβουλίων των νομικών προσώπων.
 - στ. Δαπάνες κατά είδος μικρότερες των χιλίων ευρώ (1.000 €) ετησίως.
3. Αρμόδια όργανα για την άσκηση του ελέγχου αυτού είναι οι Υπηρεσίες Επιτροπών του Ελεγκτικού Συνεδρίου που ορίζονται με απόφαση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Άρθρο 225
Κατασταλτικός έλεγχος δαπανών
(Άρθρα 169 του ν.3463/2006, 276 του ν.3852/2010 και 16 του ν.3970/2010)

1. Από το Ελεγκτικό Συνέδριο διεξάγεται υποχρεωτικά κατασταλτικός έλεγχος των λογαριασμών των δήμων, των περιφερειών, και των νομικών τους προσώπων δημοσίου δικαίου, των συνδέσμων, καθώς και των κοινωφελών επιχειρήσεων, των επιχειρήσεων ύδρευσης αποχέτευσης και των δημοτικών ανωνύμων εταιρειών του άρθρου 325. Ο έλεγχος είναι επίσης τακτικός και δειγματοληπτικός, εκτός εάν από το δειγματοληπτικό έλεγχο προέκυψαν λόγοι που επιβάλλουν τη γενίκευση του κατασταλτικού ελέγχου και διενεργείται μετά το τέλος κάθε οικονομικής χρήσης ή είναι έκτακτος γενικός ή ειδικός ή θεματικός και συνίσταται στον έλεγχο νομιμότητας και κανονικότητας της διαχείρισης.
2. Κατά τον κατασταλτικό έλεγχο ελέγχονται ιδίως: α) η τήρηση της αρχής της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης β) η ορθή τήρηση του κατά περίπτωση ισχύοντος λογιστικού ή διαχειριστικού συστήματος, σύμφωνα με τους κανόνες και τις αρχές που το διέπουν, γ) η τήρηση και ενημέρωση των λογαριασμών, ώστε να απεικονίζουν με ακρίβεια το περιεχόμενο των οικονομικών πράξεων και δημοσιονομικών ενεργειών δ) η νόμιμη καταβολή του μεριδίου τυχόν συμμετοχής ενός ή περισσότερων ΟΤΑ σε κάθε φυσικής νομικά πρόσωπα αυτών ή σε Πραγματικές Συμβάσεις, ε) η

νόμιμη λήψη δανείων, η παροχή εγγυήσεων και η τήρηση των όρων των σχετικών συμβάσεων, στ) η νόμιμη διαχείριση της κινητής και ακίνητης περιουσίας και ζ) η έγκαιρη και κανονική απόδοση των υπέρ τρίτων εισπραττόμενων νομίμων δικαιωμάτων και η είσπραξη και η διαχείριση των ανταποδοτικών τελών ή άλλων ειδικών εσόδων ή των εσόδων από δάνεια ή των βεβαιωθέντων εσόδων από οφειλές και πρόστιμα σε βάρος τρίτων.

3. Αρμόδιος για τον κατασταλτικό έλεγχο είναι ο ίδιος επιτροπος που είναι αρμόδιος για τον προληπτικό έλεγχο των δαπανών των υπόχρεων φορέων. Για τις αποκεντρωμένες υπηρεσίες αρμόδιος είναι ο επιτροπος της έδρας τους. Ειδικά για τη Μητροπολιτική Περιφέρεια Αττικής αρμόδιοι για τις οικείες περιφερειακές ενότητες είναι οι Επιτροποι που ορίζονται από την Ολομέλεια του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

4. Ο κατασταλτικός έλεγχος πρέπει να ολοκληρωθεί μέσα σε έξι (6) μήνες από την ημερομηνία αποστολής του αντιγράφου του απολογισμού ή ισολογισμού του υπόχρεου για κατασταλτικό έλεγχο φορέα, ο οποίος συνοδεύεται α) από τις σχετικές εκθέσεις και πράξεις των αρμοδίων οργάνων του, β) την έκθεση των ορκωτών λογιστών ελεγκτών και γ) από κάθε σχετικό με τον έλεγχο στοιχείο, που καθορίζεται με απόφαση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου και σε κάθε περίπτωση εντός του εταμένου διαχειριστικού έτους, από αυτό που αφορά ο κατασταλτικός έλεγχος. Τα εν λόγω απολογιστικά στοιχεία (δικαιολογητικά) φυλάσσονται, με ευθύνη των προϊσταμένων των αρμοδίων υπηρεσιών των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, σε ασφαλές μέρος.

5. Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης αποδίδουν στο Ελεγκτικό Συνέδριο ετήσιο λογαριασμό διαχείρισης, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στην παραγράφου παραγράφου, όπως επίσης και στην παρ 1 του άρθρου 48 του βδ της 17.5.15.δ.1959, στις παρ 5 του άρθρου 219 του παρόντος, καθώς και στην παρ 8 του άρθρου 12 του ν. 2539/1997.

6. Η περί των αποτελεσμάτων του διενεργηθέντος κατασταλτικού ελέγχου έκθεση, για το σύνολο των υπόχρεων φορέων, διαβιβάζεται στους Υπουργούς Εσωτερικών και Οικονομικών, καθώς και στην Επιτροπή Διαφάνειας και Θεσμών της Βουλής.

7. Σε κάθε περίπτωση ο έλεγχος διενεργείται σύμφωνα με τις διατάξεις του οργανισμού του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

8. Σε κάθε περίπτωση ο Πρόεδρος του Ελεγκτικού Συνεδρίου μπορεί να διατάξει εκτακτο διαχειριστικό έλεγχο της διαχείρισης ενός οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης ή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου αυτού.

Άρθρο 226
Έλεγχος είσπραξης εσόδων
(Άρθρο 277 του ν.3852/2010)

1. Ο αρμόδιος για τον προληπτικό έλεγχο των δαπανών Επιτροπος, κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους μπορεί να παρακολουθεί την κανονική είσπραξη των εσόδων των ΟΤΑ και των νομικών τους προσώπων και να ασκεί τον έλεγχο για την είσπραξη των νομίμως βεβαιωθέντων χρεών, οφειλών ή προστίμων σε βάρος τρίτων.

2. Σε περίπτωση που διαπιστώσει αδράνεια είσπραξης τους από τα αρμόδια όργανα διοίκησης ή τις οικονομικές υπηρεσίες καλεί τούτους, με έγγραφό του που κοινοποιείται στο Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης και στον Ελεγκτή Νομιμότητας, να ενεργήσουν μέσα σε τασόμενη εύλογη ημοθεσία για την είσπραξη τούτων.

3. Εάν η αδράνεια συνεχίζεται, οφειλόμενη σε δόλο ή βαριά αμέλεια των διοικούντων τον ΟΤΑ και το νομικά του πρόσωπο ή των προϊσταμένων των οικονομικών υπηρεσιών αυτών παραπέμπει α) το μεν αιρετό υπαίτια πρόσωπο με αιτιολογημένη εισήγηση του στην επιτροπή του άρθρου 172 για προσωπικό καταλογισμό τούτων με το πασό της θετικής ζημίας που προξένησαν κα β) τους υπαλλήλους των ανωτέρω προσώπων, που προκάλεσαν ζημία στην περιουσία του στο Ελεγκτικό Συνέδριο για καταλογισμό τούτων.

Άρθρο 227
Αίτηση ανάκλησης
(Άρθρο 279 του ν.3852/2010)

Αίτηση ανάκλησης επιτρέπεται κατά πράξης επιτρόπου και κλιμακίου εξουσίας πλάνης περί τα πράγματα ή το νόμο. Η αίτηση εκδικάζεται από το αρμόδιο Τμήμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σύμφωνα με τους όρους, προθεσμίες και τη διαδικασία που ορίζονται στο τελευταίο εδάφιο του άρθρου 2 του ν. 3060/2002 (Α' 242) από τις φράσεις «υποβάλλονται στη γραμματεία του αρμοδίου τμήματος» έως τις φράσεις «από την κατάθεση αυτής στη Γραμματεία του», που εφαρμόζονται αναλόγως.

Άρθρο 228

Οικονομικός και διαχειριστικός έλεγχος από το Υπουργείο Οικονομικών (Άρθρο 168 του ν.3463/2006)

Η Γενική Διεύθυνση Δημοσιονομικών Ελέγχων του Υπουργείου Οικονομικών μπορεί να διενεργεί οικονομικούς και διαχειριστικούς ελέγχους στις διαχειρίσεις των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των νομικών τους προσώπων και μετά από αίτημα του Υπουργού Εσωτερικών ή και του Ελεγκτή Νομιμότητας.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΚΑΤΟ

ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ ΟΤΑ - ΑΠΑΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ - ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Άρθρο 229

Γενικές υποχρεώσεις - Προστασία (Άρθρα 97 του πδ 30/96 και 178 του ν. 3463/2006)

1. Οι δήμοι και οι περιφέρειες οφείλουν να διατηρούν, να προστατεύουν και να διαχειρίζονται την κάθε είδους περιουσία τους με τρόπο επιμελή και αποδοτικό.
2. Ακίνητα και κινητά πράγματα, αξίες και σπιδήποτε άλλα ανήκει στην περιουσία των δήμων και των περιφερειών, καταγράφονται υποχρεωτικά στα βιβλία τους.
3. Η διάθεση περιουσιακών στοιχείων των δήμων και των περιφερειών επιτρέπεται, εφόσον τηρηθούν οι ειδικές διατάξεις του παρόντος και εφόσον ο σκοπός που επιδιώκεται με τη διάθεση αυτή εξυπηρετεί το συμφέρον τους.
4. Η ακίνητη περιουσία των δήμων και των περιφερειών προστατεύεται σύμφωνα με τις διατάξεις της νομοθεσίας περί προστασίας της ακίνητης περιουσίας του Δημοσίου, όπως κάθε φορά ισχύουν. Επί διοικητικής απαβολής αποφαινεται το δημοτικό ή περιφερειακό συμβούλιο, ενώ το σχετικό πρωτόκολλο εκδίδει ο δήμαρχος ή ο περιφερειάρχης κατά περίπτωση.

Άρθρο 230

Καταγραφή ακίνητης περιουσίας δήμων και περιφερειών (Άρθρα 183 του ν. 3463/2006 και 97 του πδ 30/96)

1. Οι δήμοι και οι περιφέρειες οφείλουν να καταρτίζουν και να τηρούν κτηματολόγια των ακινήτων τους. Στο κτηματολόγιο καταχωρίζεται η περιγραφή και το είδος του ακινήτου, η τραπεζοσίσια, η έκταση και τα όρια αυτά, καθώς και το σχετικό τοπογραφικό ή πρόχειρο σχεδιάγραμμα, η χρονολογία κτήσης και οι τίτλοι ιδιοκτησίας, άλλα δικαιώματα που τυχόν υπάρχουν και οι σχετικοί τίτλοι και η κατά προσέγγιση αξία του ακινήτου.
2. Με κοινή απόφαση, των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής καθορίζεται ο τρόπος με τον οποίο καταρτίζεται το κτηματολόγιο, καθώς και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.

Άρθρο 231
Δωρεά δημοτικού ή περιφερειακού ακινήτου
(Άρθρα 184 του ν.3463/2006 και 10 του πδ 242/96)

1. Δωρεά δημοτικού και περιφερειακού ακινήτου επιτρέπεται, ύστερα από ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου αντίστοιχα που λαμβάνεται με την πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) του αριθμού των μελών του αποκλειστικά για την εκπλήρωση σπουδαίου κοινωνικού σκοπού, ο οποίος συνδέεται με την προαγωγή των τοπικών συμφερόντων και την εξυπηρέτηση των κατοίκων της περιοχής.

2. Αν η χρήση του ακινήτου, που έχει δωρηθεί, μεταβληθεί ή ο σκοπός της δωρεάς δεν εκπληρωθεί μέσα στην προθεσμία που έχει οριστεί, η σύμβαση της δωρεάς λύεται και η κυριότητα του ακινήτου επανέρχεται αυτοδικαίως στο δήμο ή στην περιφέρεια. Η σχετική απόφαση του δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου κατοχωρίζεται στα βιβλία μεταγραφών.

Άρθρο 232
Δωρεάν παραχώρηση χρήσης δημοτικού ή περιφερειακού ακινήτου
(Άρθρα 185 του ν.3463/2006 και 12 του πδ 242/96)

1. Με απόφαση του δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου επιτρέπεται η δωρεάν παραχώρηση της χρήσης δημοτικού ή περιφερειακού ακινήτου:

α. Σε άλλους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, στο νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου αυτών, τους συνδέσμους ΟΤΑ, στα Δήμια και σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, για την εξυπηρέτηση του σκοπού τους, καθώς και για την αντιμετώπιση έκτακτης και επείγουσας ανάγκης

β. Σε άλλα νομικά πρόσωπα που ασκούν αποκλειστικά και μόνο δραστηριότητα, η οποία είναι κοινωνική ή προάγει τα τοπικά συμφέροντα.

2. Η παραχώρηση ανακαλείται με όμοια απόφαση εφόσον οι λόγοι που την είχαν υπαγορεύσει έχουν εκλείψει.

Άρθρο 233
Εκποίηση δημοτικού ή περιφερειακού ακινήτου
(Άρθρα 186 του ν.3463/2006 και 13 του πδ 242/96)

1. Η εκποίηση δημοτικού ή περιφερειακού ακινήτου επιτρέπεται μόνο για ωφέλεια του δήμου ή της περιφέρειας, με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του οικείου δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου, που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του. Η εκποίηση γίνεται κατόπιν δημοπρασίας.

2. Το προϊόν της εκποίησης διατίθεται αποκλειστικά και μόνο για την εκπλήρωση του σκοπού για τον οποίο έγινε η εκποίηση. Αν τυχόν απομένει υπόλοιπο, διατίθεται αποκλειστικά για την εκτέλεση έργων και την αποζημίωση δικαιούχων από αναγκαστικές απαλλοτριώσεις ακινήτων.

3. Με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του οικείου συμβουλίου, που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του, επιτρέπεται η απευθείας και χωρίς δημοπρασία εκποίηση δημοτικών ή περιφερειακών ακινήτων σε άλλους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, στα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου αυτών, στους συνδέσμους ΟΤΑ, στα Δήμια, σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, καθώς και σε οργανισμούς και επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας, για την εκπλήρωση των σκοπών τους.

4. Τα έξοδα μεταβίβασης του ακινήτου βαρύνουν τον αγοραστή.

5. Ο πλειοδότης σε δημοπρασία που διενεργήθηκε για την εκποίηση δημοτικού ή περιφερειακού ακινήτου μπορεί έως την κατάρτιση της σχετικής σύμβασης, να υποδείξει εταιρεία χρηματοδοτικής μίσθωσης ως αγοραστή, υπό τον όρο ότι ο ανωτέρω πλειοδότης θα έχει ήδη προσμφωνήσει τη χρηματοδοτική μίσθωση του εν λόγω ακινήτου με την υποδεικνυόμενη από αυτόν εταιρεία χρηματοδοτικής μίσθωσης.

6. Οι διατάξεις της παραγράφου 3 εφαρμόζονται και για την εκποίηση δημοτικών ακινήτων σε κατηγορίες συνεταιρισμών που καθορίζονται με κοινή υπουργική απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού. Με την ίδια υπουργική απόφαση μπορούν να προσδιορίζονται και οι προϋποθέσεις της απευθείας εκποίησης.

Άρθρο 234
Ανταλλαγή ακινήτων
(Άρθρα 190 του ν.3463/2006 και 14 π του δ 242/96)

Η ανταλλαγή ακινήτων των δήμων και των περιφερειών με άλλα ακίνητα, μπορεί να γίνει χωρίς δημοπρασία. Στην περίπτωση αυτή, καθώς και στην περίπτωση της επιβάρυνσής τους με εμπράγματα δικαιώματα, ακολουθείται η διαδικασία του άρθρου 233.

Άρθρο 235
Αγορά ακινήτων
(Άρθρα 191 του ν.3463/2006 και 23 του πδ 242/96)

1. Οι διατάξεις του άρθρου 233 εφαρμόζονται αναλόγως για την αγορά ιδιωτικών ακινήτων εκ μέρους των δήμων και των περιφερειών.
2. Αν από το δημοτικό ή περιφερειακό συμβούλιο κριθεί ότι μόνο ένα ακίνητο είναι κατάλληλο για την εκπλήρωση του σκοπού του δήμου ή της περιφέρειας, το ακίνητο μπορεί να αγοραστεί απευθείας, με απόφαση του συμβουλίου, που λαμβάνεται με πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) των μελών του. Στην περίπτωση της απευθείας αγοράς, η εκτίμηση της καταλληλότητας των ακινήτων γίνεται από την τεχνική υπηρεσία του οικείου δήμου ή περιφέρειας, με την επιφύλαξη ειδικότερων διατάξεων.
3. Επιτρέπεται η αγορά κτίσματος έτοιμου προς χρήση με το λειτουργικό του εξοπλισμό, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στους όρους διακήρυξης της δημοπρασίας. Για τον σκοπό αυτό, καταρτίζεται προσυμφωνά αγοραπωλησίας ακινήτου, το οποίο προβλέπει την κατόρθωση οριστικής σύμβασης μεταβίβασης και την παράδοση του οικοδομήματος εντός της προβλεπόμενης, από τη διακήρυξη, προθεσμίας και σύμφωνα με τους όρους αυτής.
4. Με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του, επιτρέπεται η εκ μέρους Δήμων και Κοινοτήτων απευθείας και χωρίς δημοπρασία αγορά ακινήτων που ανήκουν σε επιχειρήσεις στις οποίες αυτοί μετέχουν. Οι διατάξεις του άρθρου 236 εφαρμόζονται αναλόγως.

Άρθρο 236
Εκτίμηση περιουσιακών στοιχείων

1. Στις περιπτώσεις δημοπρασίας για εκποίηση, εκμίσθωση, ή ανταλλαγή ακινήτων των δήμων και των περιφερειών, η τιμή εκκίνησης ορίζεται από την οικονομική επιτροπή, κατόπιν εκτίμησης της αξίας των ακινήτων που γίνεται από τριμελή επιτροπή. Οι αποφάσεις της επιτροπής λαμβάνονται με πλειοψηφία.
Για τους δήμους η επιτροπή αυτή αποτελείται από έναν δημοτικό σύμβουλο ως πρόεδρο, που υποδεικνύεται από το συμβούλιο, έναν μηχανικό της τεχνικής υπηρεσίας του δήμου και έναν υπάλληλο της οικονομικής υπηρεσίας του δήμου, που ορίζονται από τον δήμαρχο. Σε περίπτωση εκποίησης, εκμίσθωσης ή ανταλλαγής ακινήτων των δήμων που βρίσκονται στην εδαφική περιφέρεια δημοτικής ή τοπικής κοινότητας, στην επιτροπή μετέχει με δικαίωμα ψήφου και ο πρόεδρος της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας ή ο εκπρόσωπος της τοπικής κοινότητας κατά περίπτωση.
Για τις περιφέρειες η επιτροπή αυτή συγκροτείται ανά περιφερειακή ενότητα και αποτελείται από ένα περιφερειακό σύμβουλο ως πρόεδρο, που υποδεικνύεται από το συμβούλιο, έναν μηχανικό της τεχνικής υπηρεσίας της περιφέρειας και έναν υπάλληλο της οικονομικής υπηρεσίας της περιφέρειας, που ορίζονται από τον περιφερειάρχη.
2. Στις περιπτώσεις απευθείας εκποίησης, εκμίσθωσης, ή ανταλλαγής ακινήτων των δήμων και των περιφερειών, το τίμημα ή το μίσθωμα των ακινήτων κατά περίπτωση, καθορίζεται από το δημοτικό ή περιφερειακό συμβούλιο κατόπιν εκτίμησης της αξίας των ακινήτων, που γίνεται από τις αντίστοιχες ως άνω επιτροπές.
3. Εκτίμηση της αξίας από τις ως άνω επιτροπές διενεργείται και στην περίπτωση αγοράς ακινήτων που ανήκουν σε τριτους πριν την απόφαση του δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου.

4. Στις περιπτώσεις εκποίησης ή εκμίσθωσης κινήτων των δήμων και των περιφερειών, η εκτίμηση της αξίας τους γίνεται από την οικεία τεχνική υπηρεσία. Η τιμή εκκίνησης, το τίμημα ή το μίσθωμα κατά περίπτωση, καθορίζεται από την οικονομική επιτροπή.

5. Για την κατάρτιση σύμβασης μεταβίβασης της κυριότητας ακινήτων ή σύστασης επί αυτών εμπραγμάτων δικαιωμάτων, εφόσον συμβάλλεται δήμος ή περιφέρεια, απαιτείται εκτίμηση της αγοραίας αξίας, η οποία γίνεται από το Σώμα Ορκωτών Εκτιμητών, στην περίπτωση που η αξία αυτή υπερβαίνει το χρηματικό όριο που καθορίζεται κάθε φορά από τις ισχύουσες διατάξεις. Σε περίπτωση εκποίησης ακινήτου, η τιμή εκκίνησης δεν μπορεί να μειωθεί σε ποσοστό πέραν του 10% της εκτίμησης του Σώματος Ορκωτών Εκτιμητών.

Άρθρο 237
Εκμίσθωση ακινήτων
(Άρθρα 192 του ν.3463/2006 και 1 του πδ 242/96)

1. Η εκμίσθωση ακινήτων των δήμων και των περιφερειών γίνεται με δημοπρασία. Αν η δημοπρασία δεν φέρει αποτέλεσμα, επαναλαμβάνεται. Αν και η δεύτερη δημοπρασία δεν φέρει αποτέλεσμα, η εκμίσθωση μπορεί να γίνει με απευθείας συμφωνία, της οποίας τους όρους καθορίζει το δημοτικό ή περιφερειακό συμβούλιο.

2. Εάν ο τελευταίος πλειοδότης αρνηθεί να υπογράψει το πρακτικό διενέργειας της δημοπρασίας ή το μισθωτήριο έγγραφο εντός της τασσόμενης προθεσμίας, αντί για την επανάληψη της δημοπρασίας επιτρέπεται, με αιτιολογημένη απόφαση της οικονομικής επιτροπής, να καλείται ο δεύτερος κατά σειρά πλειοδότης για την υπγραφή του μισθωτηρίου εγγράφου, εφόσον το επιθυμεί, με την τιμή της προσφοράς του. Στην περίπτωση αυτή, παραμένουν αναλλοίωτα τα δικαιώματα του δήμου ή της περιφέρειας έναντι του τελευταίου πλειοδότη.

3. Το δημοτικό ή περιφερειακό συμβούλιο μπορεί με απόφασή του να εκμισθώνει, χωρίς δημοπρασία, για χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει τους τρεις (3) μήνες, θέστρα και κινηματοθέατρα ή άλλους χώρους, για επιστημονικούς και καλλιτεχνικούς σκοπούς, αφού προηγουμένως εκτιμήσει την ποιότητα των εκδηλώσεων που θα πραγματοποιηθούν. Το μίσθωμα των ακινήτων καθορίζεται απευθείας από το οικείο συμβούλιο, κατά παρέκκλιση των διατάξεων της παρ. 1 του άρθρου 236.

4. Με απόφαση που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου, επιτρέπεται η απευθείας εκμίσθωση δημοτικών και περιφερειακών ακινήτων σε άλλους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, σε επιχειρήσεις και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου αυτών, στους συνδέσμους ΟΤΑ, στο Δημόσιο, σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, καθώς και σε οργανισμούς και επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας για την ικανοποίηση των αναγκών τους.

5. Με απόφαση του οικείου δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου, που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του, επιτρέπεται η εκμίσθωση με δημοπρασία δημοτικών ή περιφερειακών ακινήτων με μειωμένο μίσθωμα, για χρονικό διάστημα μέχρι είκοσι πέντε (25) έτη, υπό τον όρο ότι ο μισθωτής θα αναλάβει το σύνολο ή μέρος της δαπάνης ανακαίνισης ή ανακατασκευής του ακινήτου και θα πράξει σε τυχόν πρόσθετες παροχές, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα ειδικότερα στους όρους διακήρυξης της δημοπρασίας.

6. Οι διατάξεις της παραγράφου 4 εφαρμόζονται και για την εκμίσθωση δημοτικών ακινήτων σε κατηγορίες συνεταιρισμών που καθορίζονται με κοινή υπουργική απόφαση που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού. Με την ίδια απόφαση μπορούν να προσδιορίζονται και οι προϋποθέσεις της απευθείας εκμίσθωσης.

Άρθρο 238
Μίσθωση ακινήτων
(Άρθρα 194 του ν.3463/2006, 42 του ν.4257/2014 και 16 του πδ 242/96)

1. Για ακίνητα που μισθώνουν οι δήμοι και οι περιφέρειες απαιτείται δημοπρασία
2. Κατ' εξαίρεση, με απόφαση που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου, επιτρέπεται η απευθείας μίσθωση ακινήτου στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- α. Όταν έχει διενεργηθεί μία (1) τουλάχιστον άγωνα δημοπρασία, έχει λήξει η μίσθωση για την στέγαση της υπηρεσίας του δήμου ή της περιφέρειας και έχει εκδοθεί δικαστική απόφαση εξώσης αυτής.
- β. Όταν κριθεί ότι μόνο ένα ακίνητο είναι κατάλληλο για την εκπλήρωση του σκοπού και την κάλυψη των αναγκών του δήμου ή της περιφέρειας. Στην περίπτωση αυτή, η απόφαση του συμβουλίου λαμβάνεται με πλειοψηφία των 2/3 του συνολικού αριθμού των μελών του.
- γ. Όταν η ανάγκη μίσθωσης ακινήτου έχει καταστεί γαρ χαρκτήρα. Η διάρκεια της μίσθωσης δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει τους δώδεκα (12) μήνες, με δυνατότητα παράτασής της για ίσο χρονικό διάστημα
- δ. Όταν πρόκειται για την επέκταση ήδη εγκατεστημένης υπηρεσίας σε μη μισθωμένους χώρους του ίδιου ή παρακείμενου ακινήτου, οι οποίοι δεν υπερβαίνουν την επιφάνεια του ήδη μισθωμένου ακινήτου. Η μίσθωση συνάπτεται για χρονική διάρκεια που δεν υπερβαίνει το χρόνο λήξης της κύριας μίσθωσης
- ε. Όταν το προς μίσθωση ακίνητο είναι ιδιοκτησίας του Δημοσίου, νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, νπδδ, συνδέσμων και επιχειρήσεων αυτών.
- Στις περιπτώσεις β, γ και δ απαιτείται ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του οικείου συμβουλίου. Στις ανωτέρω περιπτώσεις της απευθείας μίσθωσης, η εκτίμηση της καταλληλότητας των ακινήτων γίνεται από την τεχνική υπηρεσία του οικείου δήμου ή περιφέρειας.
- στ. Όταν πρόκειται για μίσθωση ακινήτου για την προσωρινή κάλυψη αναγκών στέγασης σχολικών μονάδων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην περίπτωση που δεν έχουν ολοκληρωθεί οι διαδικασίες της δημοπρασίας έως και δύο μήνες πριν την έναρξη του σχολικού έτους ή προκύπτουν επείγοντες και απρόβλεπτοι λόγοι κατά την διάρκεια αυτού που υπαγορεύουν την προσωρινή μεταστέγαση του σχολείου σε άλλο κτήριο. Για τη σύναψη της σύμβασης απαιτείται ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του δημοτικού συμβουλίου που λαμβάνεται με τα 2/3 του συνόλου των μελών του, καθώς και εκτίμηση της αρμόδιας επιτροπής καταλληλότητας, σύμφωνα με τις ισχύουσες κάθε φορά διατάξεις. Κατό παρέκκλιση των κειμένων διατάξεων, η διάρκεια της μίσθωσης ορίζεται για ένα έτος με δυνατότητα παράτασης για άλλο ένα έτος, εφόσον εξακολουθούν να υφίστανται οι ανωτέρω λόγοι. Αναμίσθωση δεν επιτρέπεται.
3. Με την επιφύλαξη ειδικότερων διατάξεων, για την μίσθωση ακινήτων για την στέγαση των υπηρεσιών των δήμων και των περιφερειών εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις που αφορούν στην στέγαση υπηρεσιών του δημοσίου, όπως αυτές ισχύουν κάθε φορά.

Άρθρο 239
Χρηματοδοτική μίσθωση ακινήτων
(Άρθρο 193 του ν.3463/2006)

1. Δήμοι, περιφέρειες, σύνδεσμοι και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου αυτών μπορούν να συμβάλλονται στο πλαίσιο συμβάσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης που έχουν ως αντικείμενο ακίνητα, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις.
2. Όταν αντικείμενο της χρηματοδοτικής μίσθωσης είναι ακίνητο τρίτου, τότε η μεν επιλογή του κατάλληλου ακινήτου γίνεται με την ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων περί αγοράς ακινήτων, η δε σύναψη της σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης γίνεται με την ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων περί δανείων.
3. Η δυνατότητα σύναψης σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης κατά την έννοια της παρ. 2 του άρθρου 1 του ν.1665/1986 (Α' 194), όπως κάθε φορά ισχύει, δεν καταλαμβάνει τους φορείς της παραγράφου 1
4. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών μπορεί να καθορίζονται πρόσθετες ειδικές προϋποθέσεις, καθώς και θέματα τεχνικού χαρακτήρα για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 240
Μεταγραφή συμβάσεων
(Άρθρο 196 του ν.3463/2006)

Το πλήρες κείμενο των συμβάσεων, με τις οποίες γίνεται εκμίσθωση δημοτικών ή περιφερειακών ακινήτων για χρονική διάρκεια μεγαλύτερη από εννέα (9) έτη, μεταγράφεται ατελώς στα βιβλία μεταγραφών.

Άρθρο 241
Κινητά πράγματα - Αξίες
(Άρθρα 199 του ν.3463/2006, 64 του ν.4257/2014, και 11,12,15,22,24 του πδ 242/96)

1. Η εκποίηση κινητών πραγμάτων των δήμων και των περιφερειών επιτρέπεται ύστερα από απόφαση του οικείου δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου και ενεργείται με δημοπρασία. Για πράγματα αξίας έως τριών χιλιάδων ευρώ (3.000 €), η εκποίηση επιτρέπεται και με πρόχειρο διαγωνισμό κατόπιν αιτιολογημένης απόφασης της οικονομικής επιτροπής. Το ανωτέρω χρηματικό όριο μπορεί να αναστρασφραμδζεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών.
2. Η εκποίηση μεταχών διενεργείται σύμφωνα με τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου.
3. Με απόφαση του οικείου δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του, επιτρέπεται η απευθείας και χωρίς δημοπρασία εκποίηση κινητών πραγμάτων σε άλλους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, επιχειρήσεις και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου αυτών, στους συνδέσμους ΟΤΑ στο Δημόσιο σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, καθώς και σε οργανισμούς και επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας για την κάλυψη των αναγκών τους.
4. Η εκμίσθωση κινητών πραγμάτων των δήμων και περιφερειών γίνεται με δημοπρασία. Αν η δημοπρασία δεν φέρει αποτέλεσμα η εκμίσθωση μπορεί να γίνει με ανάθεση κατόπιν διαπραγμάτευσης, ύστερα από αιτιολογημένη απόφαση της οικείας οικονομικής επιτροπής.
5. Η εκμίσθωση κινητών πραγμάτων για χρονικό διάστημα έως τριών (3) το πολύ μηνών, γίνεται με ανάθεση κατόπιν διαπραγμάτευσης ύστερα από απόφαση της οικείας οικονομικής επιτροπής.
6. Δωρεές κινητών πραγμάτων των δήμων και περιφερειών, πλην χρηματικών παροχών, επιτρέπονται ύστερα από απόφαση του οικείου δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του, προς το Δημόσιο, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, νηδδ και επιχειρήσεις αυτών, καθώς και οργανισμούς και επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας, για την εκπλήρωση κοινωφελούς σκοπού ή σκοπού που συνδέεται με την περισσολγή των τοπικών συμφερόντων ή την άμεση εξυπηρέτηση των κατοίκων της περιοχής.
7. α. Με απόφαση του δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου επιτρέπεται η δωρεάν παραχώρηση της χρήσης κινητών πραγμάτων για ορισμένο χρονικό διάστημα, ιδίως ειδικών οχημάτων και μηχανολογικού εξοπλισμού, στο Δημόσιο, σε άλλους ΟΤΑ και σε νομικά πρόσωπα αυτών, για την εξυπηρέτηση των σκοπών τους.
β. Με απόφαση του δημάρχου ή περιφερειάρχη κατά περίπτωση επιτρέπεται η δωρεάν παραχώρηση της χρήσης κινητών πραγμάτων για ορισμένο χρονικό διάστημα, ιδίως ειδικών οχημάτων και μηχανολογικού εξοπλισμού, στο Δημόσιο, σε άλλους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης και σε νομικά πρόσωπα αυτών, για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών.
8. Σε περιπτώσεις που συγκύριοι κινητών πραγμάτων είναι περισσότεροι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου αυτών, για τη διαχείριση, την εκμετάλλευση και την εκποίηση τους εφαρμδζονται αναλόγως οι διατάξεις του άρθρου 242.
9. Αντικείμενα που δεν έχουν καμία αξία καταστρέφονται με απόφαση της οικονομικής επιτροπής, που εκδίδεται ύστερα από εισήγηση της αρμόδιας υπηρεσίας.
10. Με απόφαση δημοτικού συμβουλίου επιτρέπεται η σύναψη σύμβασης με εταιρείες που τηρούν τις νόμ μες προϋποθέσεις, μετά από πλειοδοτικό διαγωνισμό, με βάση το οριζόμενα στο πδ 270/1981 (Α' 77), με αντικείμενο την εντός των διοικητικών του ορίων :
α. Περισυλλογή εγκαταλελειμμένων οχημάτων σύμφωνα με το πδ 116/2004 (Α' 81)
β. Συλλογή αποβλήτων ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού σύμφωνα με το πδ 117/2004 (Α' 82)

Άρθρο 242
Συγκυριότητα ακίνητης περιουσίας
(Άρθρο 198 του ν.3463/2006)

1. Ο τόπος με τον οποίο ασκείται η διαχείριση και η εκμετάλλευση ακινήτων που ανήκουν εξ αδιαιρέτου σε περισσότερους δήμους, περιφέρειες ή νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου αυτών,

καθορίζεται με αμούφνη απόφαση όλων των ενδιαφερόμενων φορέων. Σε περίπτωση διαφωνίας, επικρατεί η πλειοψηφία που υπολογίζεται σύμφωνα με τα μέγεθος του εξ αδιαίρετου ποσοστού.

2. Οι δημοπρασίες για την εκποίηση ή την εκμίσθωση των ακινήτων αυτών γίνονται στην έδρα του δήμου, στην περιφέρεια του οποίου βρίσκονται τα ακίνητα ολόκληρα ή κατά το μεγαλύτερο τμήμα τους. Στη δημοπρασία πρέπει να παρίστανται όλοι οι συγκύριοι φορείς, εκπροσωπούμενοι από τους οικείους δημάρχους, περιφερειάρχες ή προέδρους των διοικητικών συμβουλίων κατά περίπτωση ή τους νόμιμους αναπληρωτές τους.

3. Η κατακύρωση της δημοπρασίας εγκρίνεται από τα οικεία συμβούλια των φορέων που έχουν συγκυριότητα.

Άρθρο 243

Παραχώρηση περιουσιακών στοιχείων σε δήμους ή περιφέρειες (Άρθρα 200 του ν.3463/2006 και 97 του πδ 30/96)

1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομικών, και του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού επιτρέπεται να παραχωρηθεί δωρεάν σε δήμους, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου αυτών ή περιφέρειες, η χρήση ή η κυριότητα περιουσιακών στοιχείων οποιασδήποτε φύσεως, που ανήκουν στο Δημόσιο και σε δημόσια νομικά πρόσωπα, ύστερα από απόφαση του συλλογικού οργάνου που διοικεί το φορέα αυτών.

2. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται οι όροι και προϋποθέσεις για την παραχώρηση, καθώς και οι συνέπειες που επιφέρει η μη τήρησή τους.

Άρθρο 244

Δημοπρασίες

(Άρθρα 201 του ν.3463/2006 και 97 του πδ 30/96)

1. Η οικονομική επιτροπή καταρτίζει τους όρους των δημοπρασιών που αφορούν την εκποίηση ή την εκμίσθωση ακινήτων ή κινητών πραγμάτων των δήμων και των περιφερειών καθώς και την αγορά ή μίσθωση ακινήτων που ανήκουν σε τρίτους. Το ίδιο όργανο συντάσσει τη διακήρυξη και κατακυρώνει τη δημοπρασία.

2. Η εκτίμηση της καταλληλότητας των ακινήτων σε περίπτωση δημοπρασίας γίνεται από την τεχνική υπηρεσία του οικείου δήμου ή περιφέρειας.

3. Με προεδρικό διάταγμα έπειτα από πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών καθορίζεται η διαδικασία για τη διεξαγωγή των κάθε είδους δημοπρασιών που αφορούν την εκποίηση ή την εκμίσθωση ακινήτων ή κινητών πραγμάτων των δήμων, των περιφερειών των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου αυτών και των κοινωφελών τους επιχειρήσεων καθώς και την αγορά ή μίσθωση ακινήτων που ανήκουν σε τρίτους, οι όροι για τη συμμετοχή στις δημοπρασίες αυτές, τα σχετικά με τη διακήρυξη, τη δημοσίευση και την επικύρωση των αποτελεσμάτων των δημοπρασιών αυτών, καθώς και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΔΗΜΩΝ

Άρθρο 245

Ακίνητη περιουσία σε περίπτωση προσάρτησης δημοτικής ή τοπικής κοινότητας, οικισμού (Άρθρα 179,181 του ν.3463/2006, 271 του ν.3852/2010)

1. Σε περίπτωση που μία δημοτική ή τοπική κοινότητα σπασσάται από έναν δήμο και προσαρτάται σε άλλο δήμο, η ακίνητη περιουσία ρυθμίζεται, ως ακολούθως:

α. Τα ακίνητα που βρίσκονται στην εδαφική περιφέρεια της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας και ανήκουν στην ιδιωτική περιουσία του δήμου, από όπου σπασσάται η δημοτική ή η τοπική κοινότητα, περιέρχονται στην κυριότητα του δήμου, όπου προσαρτάται.

β. Τα ακίνητα που βρίσκονται στην εδαφική περιφέρεια της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας και είναι προσαρτημένα για την εκπλήρωση δημοτικού σκοπού, περιέρχονται στην κυριότητα του δήμου, όπου προσαρτάται μαζί με τις εγκαταστάσεις που βρίσκονται επάνω σε αυτά.

γ. Τα κοινόχρηστα ακίνητα που βρίσκονται στην εδαφική περιφέρεια της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας περιέρχονται στο δήμο, όπου αυτή προσαρτάται.

2. Τα δικαιώματα για αποκλειστική χρήση ακινήτων, που προυπήρχαν υπέρ των κατοίκων της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας, διατηρούνται.

3. Ο δήμος στον οποίο προσαρτάται η δημοτική ή τοπική κοινότητα οφείλει να καταβάλει το μέρος που αναλογεί στην κοινότητα από τις οφειλές που θα προκύψουν αποκλειστικά από την εκτέλεση έργων κοινής ωφέλειας, τα οποία εξυπηρετούν και την κοινότητα. Η υποχρέωση αυτή υφίσταται έναντι του δήμου από όπου αποσπάστηκε η δημοτική ή τοπική κοινότητα, και η σχετική δαπάνη εγγράφεται ως υποχρεωτική.

Η κατανομή της οφειλής γίνεται ανάλογα με την ωφέλεια που προέκυψε για τη δημοτική ή τοπική κοινότητα από τα έργα, αφού ληφθεί υπόψη και ο πληθυσμός με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

4. Σε περίπτωση που ένας οικισμός αποσπάται από έναν δήμο και προσαρτάται σε άλλο δήμο, η ακίνητη περιουσία του οικισμού που είχε περιέλθει στο δήμο από όπου ο οικισμός αποσπάται, περιέρχεται στο δήμο όπου προσαρτάται. Οι παράγραφοι 1 έως και 3 εφαρμόζονται αναλόγως και σε αυτή την περίπτωση.

Άρθρο 246
Διάθεση - διαχείριση βοσκοτόπων
(Άρθρο 182 του ν.3463/2006)

Βοσκότοποι που ανήκουν στο κράτος διατίθενται για εκμετάλλευση στους δήμους, στη διοικητική περιφέρεια των οποίων βρίσκονται, κατά προτεραιότητα, αποκλειστικά και μόνο για την ικανοποίηση κτηνοτροφικών αναγκών, εκτός αν ο νόμος ορίζει διαφορετικά.

Άρθρο 247
Διάθεση αποκαλυπτόμενων καλλιεργητικών εκτάσεων
(Άρθρο 189 του ν.3463/2006)

1. Με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, επιτρέπεται να παραχωρηθεί χωρίς δημοπρασία και χρονικό περιορισμό, σε γεωργούς δημότες κατοίκους για αυτοκαλλιέργεια, η χρήση:

α. Των καλλιεργησιμων δημοτικών εκτάσεων που αποκαλύπτονται ύστερα από αποστράγγιση ή αποξήρανση, που έγινε με δαπάνες του δήμου

β. Των εκτάσεων που προσαρτάται ο δήμος και

γ. Των εκτάσεων που αποκαλύπτονται με την αποξήρανση εθνικών τελμάτων, ελιών και λιμνών, που παραχωρούνται από το Δημόσιο στους δήμους.

Αν οι παραπάνω εκτάσεις βρίσκονται εξ ολοκλήρου σε μία δημοτική ή τοπική κοινότητα η ανωτέρω απόφαση λαμβάνεται ύστερα από γνώμη του οικείου συμβουλίου ή εκπροσώπου της τοπικής κοινότητας. Στη λήψη της απόφασης μετέχει με δικαίωμα ψήφου ο πρόεδρος του συμβουλίου της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας ή ο εκπρόσωπος της τοπικής κοινότητας κατά περίπτωση

2. Με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου καθορίζονται:

α. Οι εκτάσεις που θα παραχωρηθούν.

β. Οι δικαιούχοι σύμφωνα με γενικά κριτήρια όπως η παντελής έλλειψη ή η ανεπάρκεια κλήρου, ο αριθμός των μελών της οικογένειας και το ύψος του ετήσιου εισοδήματος.

γ. Το ετήσιο δικαίωμα χρήσεως που πρέπει να καταβάλλεται ανάλογα με τις κατηγορίες των εκτάσεων και το οποίο δεν μπορεί να ορίζεται κατώτερο από το ένα δέκατο (1/10) της τρέχουσας μισθωτικής αξίας τους, για κάθε χρόνο.

3. Η παραχώρηση ανακαλείται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, αν δεν καλλιεργείται η έκταση από αυτόν τον ίδιο, προς τον οποίο έγινε η παραχώρηση, ή από τους κληρονόμους του εξ αδιαθέτου, για μία διετία τουλάχιστον ή αν οι προϋποθέσεις της παραχώρησης έχουν εκλείψει. Με όμοια απόφαση μπορεί να ανασκληθεί η παραχώρηση, αν άλλαξε ο γεωργικός χαρακτήρας της εκτάσεως ή η έκταση βρίσκεται σε περιοχή που έχει διαμορφωθεί τουριστικά.

4. Για να δημιουργηθούν συνεχόμενες εκτάσεις, που η χρήση τους θα παραχωρηθεί κατά τις προηγούμενες παραγράφους του παρόντος, επιτρέπεται η αναγκαστική απαλλοτριώση για λόγους δημόσιας ωφέλειας διωτικών γαιών, που βρίσκονται μέσα στην περιοχή των δημοτικών εκτάσεων που

αποζηραινόνται. Εφόσον συναισούν τα ενδιαφερόμενα μέρη, μπορεί να γίνει και ανταλλαγή των ανωτέρω ιδιωτικών γαίων με διαθέσιμες δημοτικές εκτάσεις ίσης αξίας, σύμφωνα με το άρθρο 234.

Η αποζημίωση των ιδιοκτητών μειώνεται κατά ποσοστό ανάλογο με τις δαπάνες που έχουν γίνει για τη βελτίωση ολόκληρης της έκτασης

Άρθρο 248

Δωρεάν παραχώρηση κυριότητας δημοτικών ακινήτων (Άρθρο 185 του ν.3463/2006)

1. Με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου επιτρέπεται να παραχωρηθούν δωρεάν κατά πλήρη κυριότητα δημοτικά ακίνητα σε αθιγναιούς και ομογενείς που εγκαθίστανται στην Ελλάδα και οι οποίοι έχουν ενταχθεί σε κρατικά προγράμματα στεγαστικής αποκατάστασης ή σε προγράμματα που χρηματοδοτούνται, καθ' οιονδήποτε τρόπο, από το κράτος. Η ανωτέρω παραχώρηση συντελείται υπό τη διαλυτική αίρεση ότι επί μία εικοσαετία το παραχωρούμενο ακίνητο δεν θα πωληθεί ή δεν θα εκμισθωθεί, με εξαίρεση τη γονική παροχή.

2. Η σχετική απόφαση του δημοτικού συμβουλίου αποτελεί τίτλο για τη μεταγραφή στα βιβλία του οικείου υποθηκαφυλακείου.

3. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών καθορίζονται οι προϋποθέσεις και τα ειδικότερα κριτήρια παραχώρησης, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια.

Άρθρο 249

Εκμίσθωση καλλιεργήσιμης γης (Άρθρο 195 του ν.3463/2006)

1. Η καλλιεργήσιμη γη του δήμου, που περιλαμβάνεται στη δημοτική περιφέρεια, αφού βεβαιωθεί ως προς τη θέση, τα όρια και την έκταση, εκμισθώνεται ολόκληρη ή σε τμήματα με δημοπρασία, που γίνεται ύστερα από απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, ανάμεσα σε δημότες κατοίκους του δήμου, που έχει την κυριότητα της γης, εφόσον στην απόφαση βεβαιώνεται ότι η έκταση δεν είναι απαραίτητη για τις ανάγκες της τοπικής κτηνοτροφίας. Με απόφαση της οικονομικής επιτροπής ορίζονται το κατώτατο όριο του μισθώματος και οι λοιποί όροι της δημοπρασίας και μπορεί να απαγορευθεί να συμμετάσχουν στη δημοπρασία ιδιοκτήτες καλλιεργήσιμων εκτάσεων ορισμένου αριθμού στρεμμάτων. Αν η καλλιεργήσιμη έκταση βρίσκεται εξ ολοκλήρου στην περιφέρεια δημοτικής ή τοπικής κοινότητας, η δημοπρασία γίνεται ανάμεσα σε δημότες κατοίκους της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας και σε περίπτωση που δεν φέρει αποτέλεσμα, επαναλαμβάνεται ανάμεσα σε δημότες κατοίκους του δήμου.

2. Αν η δημοπρασία της παραγράφου 1 δεν φέρει αποτέλεσμα, επαναλαμβάνεται ανάμεσα σε όλους τους δημότες, ανεξάρτητα από την έκταση της καλλιεργήσιμης ιδιοκτησίας τους.

Αν και στην περίπτωση αυτή η δημοπρασία δεν φέρει αποτέλεσμα, επαναλαμβάνεται και μπορεί να συμμετάσχει σε αυτήν οποιοσδήποτε.

3. Οι δήμοι μπορούν με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου τους, να εκμισθώνουν με δημοπρασία, για χρονικό διάστημα έως τριάντα (30) ετών, δημοτικές εκτάσεις που επιδέχονται καλλιέργεια και δασοκαμία και δεν υπάγονται στη ρύθμιση της παραγράφου 1, ώστε οι εκτάσεις αυτές να αξιοποιηθούν. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται οι όροι της εκμίσθωσης.

Άρθρο 250

Εκμίσθωση δημοτικών εκτάσεων γης για συγκεκριμένη δραστηριότητα (Άρθρο 94 του ν.3852/2010)

Οι δήμοι επιτρέπεται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου τους να εκμισθώνουν, με δημοπρασία, δημοτικές εκτάσεις γης για βιομηχανικούς ή βιοτεχνικούς σκοπούς, κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις, εγκαταστάσεις θερμοκηπίων και για μονάδες στους τομείς αλιείας. Στην απόφαση του δημοτικού συμβουλίου καθορίζεται υποχρεωτικά η θέση, η έκταση και η δραστηριότητα που αναπτύσσεται και βεβαιώνεται ότι οι εκτάσεις αυτές δεν έχουν οικιστική ή τουριστική αξία. Με απόφαση της οικονομικής επιτροπής καθορίζεται ο χρόνος της εκμίσθωσης, ο οποίος προσδιορίζεται ανάλογα με την δραστηριότητα που αναπτύσσεται, το κατώτατο όριο του μισθώματος και οι λοιποί όροι της δημοπρασίας.

Για την κατά τα ανωτέρω παραχώρηση απαιτείται πριν την έκδοση της απόφασης του δημοτικού συμβουλίου ο χαρακτηρισμός των εκτάσεων αυτών από την αρμόδια δασική υπηρεσία, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 14 του ν.998/1979 όπως ισχύει. ωστόσο δημοσιευθούν οι δασικοί χάρτες της χώρας.

Άρθρο 251
Εκμετάλλευση δημοτικών δασών
(Άρθρο 197 του ν.3463/2006)

1. Η διαχείριση, η καλλιέργεια και η εκμετάλλευση των δημοτικών δασών και των δασικών γενικά εκτάσεων γίνεται σύμφωνα με τη δασική νομοθεσία. Η εκμίσθωση της εκμεταλλεύσεως γίνεται με δημοπρασία.
2. Οι δήμοι που έχουν στην ιδιοκτησία τους δάση μπορούν, με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου να εκμισθώνουν την εκμετάλλευση του δάσους σε δασικούς συνεταιρισμούς εργασίας, των οποίων όλα τα μέλη είναι κάτοικοι του δήμου, απευθείας και χωρίς δημοπρασία και για χρονικά διάστημα έως τριών (3) ετών.
3. Απαγορεύεται στο συνεταιρισμό που έχει μισθώσει σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο το δικαίωμα εκμεταλλεύσεως, να παραχωρήσει με οποιαδήποτε μορφή το δικαίωμα αυτό και θεωρείται αυτοδικαίως άκυρη η σχετική σύμβαση, καθώς και η παραχώρηση. Στους παραβάτες επιβάλλεται χρηματική ποινή που είναι ίση τουλάχιστον με το δεκαπλάσιο της αξίας του ανταλλάγματος.

Άρθρο 252
Εκμετάλλευση δημοτικών λατομείων
(Άρθρο 192 του ν.3463/2006)

1. Με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του, επιτρέπεται η απευθείας εκμίσθωση του δικαιώματος εκμεταλλεύσεως λατομείων αδρανών υλικών σε συνεταιρισμούς κατάμων που λειτουργούν νόμιμα των οποίων όλα τα μέλη είναι κάτοικοι του ιδιόκτητη δήμου, με τους όρους και περιορισμούς των διατάξεων της παρ. 1 του άρθρου 28 του ν. 669/1977 (Α' 241) όπως ισχύει. Οι διατάξεις αυτής της παραγράφου εφαρμόζονται και προκειμένου περί δημοτικών λατομείων μαρμάρων.
2. Απαγορεύεται η με οποιαδήποτε μορφή παραχώρηση από το μισθωτή συνεταιρισμό του, κατά την προηγούμενη παράγραφο, δικαιώματος εκμεταλλεύσεως, θεωρουμένης αυτοδικαίως άκυρης της παραχωρήσεως. Σε περίπτωση παραβάσεως της διατάξεως αυτής η άδεια εκμεταλλεύσεως ανακαλείται υποχρεωτικά και ο συνεταιρισμός υποχρεούται στην καταβολή ποσού ίσου με το διπλάσιο του μισθώματος, που καθορίστηκε με τη σύμβαση.

Άρθρο 253
Δωρεάν παραχώρηση χρήσης δημοτικών οικημάτων
(Άρθρο 94 Β περ.18 του ν. 3852/2010)

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του, επιτρέπεται η δωρεάν παραχώρηση της χρήσης υφιστάμενων οικημάτων του δήμου, λόγω σπατάλης ή για άλλους σοβαρούς λόγους.

Άρθρο 254
Αποκατάσταση άστεγων δημοτών
(Άρθρα 187 και 188 του ν. 3463/2006)

1. Με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του, επιτρέπεται η απευθείας εκπαίση δημοτικών οικοπέδων σε άστεγους και οικονομικά αδύνατους δημότες, κατά προτίμηση εκείνους που κατοικούν στο δήμο. Με άλλη απόφαση του δημοτικού συμβουλίου καθορίζονται οι κατηγορίες των δικαιούχων, σύμφωνα με κριτήρια, όπως το ύψος του ετήσιου εισοδήματος, ο αριθμός των ανήλικων τέκνων, η κατάσταση της υγείας των μελών της οικογένειας, οι καταστάσεις από θεσμητές κλπ. Η επιλογή των δικαιούχων και η

παραχώρηση των οικοπέδων γίνεται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου. Αν οι δικαιούχοι που πληρούν τις ίδιες προϋποθέσεις είναι περισσότεροι, γίνεται δημόσια κλήρωση μεταξύ αυτών.

2. Το τμήμα των οικοπέδων που εκποιούνται με αυτόν τον τρόπο καθορίζεται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου στο ένα τέταρτο (1/4) τουλάχιστον της τρέχουσας αξίας τους, καταβάλλεται σε οκτώ (8) ετήσιες δόσεις και διατίθεται για να εκτελεστούν έργα, κατά προτίμηση μέσα στον παραχωρούμενο χώρο. Η τρέχουσα αξία των οικοπέδων καθορίζεται από την επιγραφή του άρθρου 236.

Εφόσον εκείνοι στους οποίους παραχωρούνται τα οικόπεδα δεν ανεγείρουν οικοδομή μέσα σε επτά (7) χρόνια από την παραχώρηση, εκπίπτουν αυτοδικαίως από τα δικαιώματά τους, εκτός αν ζητήσουν παράταση της επταετούς προθεσμίας με αίτησή τους, που περιέχει επαρκή αιτιολογία και υποβάλλεται κατά τη διάρκεια του τελευταίου έτους της προθεσμίας. Η προθεσμία δεν μπορεί πάντως να παραταθεί περισσότερο από μία ακόμη πενταετία. Το συμβόλαιο για τη μεταβίβαση της κυριότητας συντάσσεται, αφού τηρηθούν οι προαναφερόμενοι όροι και προϋποθέσεις.

3. Επιτρέπεται να παραχωρηθεί από το δήμο δικαίωμα εγγραφής υποθήκης, ώστε να λάβει στεγαστικό δάνειο εκείνος υπέρ του οποίου έγινε η εκποίηση.

4. Οι δήμοι μπορούν να ανεγείρουν κατοικίες και να παραχωρούν τη χρήση τους, χωρίς δημοπρασία και με μειωμένο τμήμα, σε άστεγους και οικονομικά αδύνατους δημότες. Οι διατάξεις της παραγράφου 1 εφαρμόζονται, αναλόγως, και στις περιπτώσεις αυτές.

5. Αν εφαρμοσθούν οποιαδήποτε προγράμματα αποκατάστασης αστέγων και οικονομικά αδυνάτων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία δημοτών, οι κάτοικοι των δημοτικών ή τοπικών κοινοτήτων έχουν δικαίωμα προτίμησης στα προγράμματα αυτά, εφόσον εφαρμόζονται στην εδαφική τους περιφέρεια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΠΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ ΥΠΕΡ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Άρθρο 255

Απαλλοτρίωση, δουλεία, εξαγορά επιχειρήσεων (Άρθρα 211 του ν.3463/2006 και 102 του πδ 30/96)

1. Επιτρέπεται να απαλλοτριωθούν αναγκαστικά υπέρ των δήμων ή των περιφερειών για λόγους δημόσιας ωφέλειας αστικά ή αγροτικά ακίνητα ή να συσταθεί δουλεία εις βάρος τους, για την υλοποίηση κάθε έργου ή παρέμβασης, των οποίων ο λειτουργικός σκοπός εμπίπτει στις αρμοδιότητές τους.

2. Αναγνωρίζεται δικαίωμα προμήσεως υπέρ των δήμων ή των περιφερειών έναντι άλλων δημοσίων φορέων, σε περίπτωση εξαγοράς επιχειρήσεων ή αναγκαστικής συμμετοχής σε αυτές, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 106 παρ. 3 έως 5 του Συντάγματος.

Άρθρο 256

Κήρυξη της απαλλοτρίωσης - Σύσταση δουλείας – Προπαρασκευαστικές εργασίες (Άρθρα 212 του ν.3463/2006, 227 του ν.3852/2010 και 102 του πδ 30/96)

1. Η κήρυξη της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης ή η σύσταση δουλείας επί ακινήτου, που βρίσκεται εντός της διοικητικής περιφέρειας του δήμου ή της περιφέρειας, γίνεται με απόφαση του οικείου δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του.

2. Η απόφαση της παραγράφου 1 πρέπει να περιέχει επί ποινή ακυρότητας σαφή προσδιορισμό του ακινήτου το οποίο κηρύσσεται απαλλοτριωτέο ή επί του οποίου συνιστάται η δουλεία, καθώς και της δημόσιας ωφέλειας, για την οποία γίνεται η απαλλοτρίωση ή η σύσταση δουλείας.

3. Σε όλες τις περιπτώσεις προβλέπεται από τον Κώδικα περί αναγκαστικών απαλλοτριώσεων του Δημοσίου ή την κείμενη νομοθεσία, ως προϋπόθεση κήρυξης αναγκαστικής απαλλοτρίωσης από δήμο ή περιφέρεια, η ενέργεια ή η διατύπωση γνώμης από οποιαδήποτε αρχή ή υπηρεσία και δεν τάσσεται προθεσμία για τη διατύπωσή της, η προθεσμία αυτή είναι δύο (2) μήνες από την περιέλευση σε αυτήν

της σχετικής πρόσκλησης. Εάν παρέλθει άπρακτη η ως άνω προθεσμία, η κήρυξη της αναγκαστικής απαλλοτριώσεως χωρεί νομίμως.

Η τήρηση των διατυπώσεων της παραγράφου αυτής, παραλείπεται, εάν τα σχετικά ζητήματα έχουν ήδη αρμοδίως εξετασθεί στο πλαίσιο τήρησης των διαδικασιών του εδ. δ' της παραγράφου 5.

4. Για την κήρυξη της αναγκαστικής απαλλοτριώσεως, σε κάθε περίπτωση πρέπει να προηγηθεί ανακοίνωση, στην οποία να αναφέρεται ο σκοπός της απαλλοτριώσεως και να προσδιορίζεται η απαλλοτριωτέα έκταση ή η ευρύτερη περιοχή στην οποία αυτή θα συντελεστεί. Με την ανακοίνωση αυτή, καλούνται οι ενδιαφερόμενοι να προβούν σε προσφορά ή υπόδειξη των κατάλληλων για τον σκοπό της απαλλοτριώσεως ακινήτων. Παράλληλα γίνεται τοιχοκόλληση στο κατάστημα του δήμου ή της περιφέρειας που προτείνει την απαλλοτίρωση, καθώς και στο κατάστημα του δήμου, στη διοικητική περιφέρεια του οποίου βρίσκονται τα απαλλοτριωτέα ακίνητα. Για την τοιχοκόλληση στα ανωτέρω καταστήματα συντάσσεται πρακτικό, το οποίο υποβάλλεται στην υπηρεσία που εξέδωσε την ανακοίνωση, από εντεταλμένο όργανο του δήμου ή της περιφέρειας όπου έγινε η τοιχοκόλληση και τα οποία ορίζονται στη σχετική ανακοίνωση. Η δημοσίευση της ανακοίνωσης και η τοιχοκόλληση, γίνονται τουλάχιστον έναν μήνα πριν την δημοσίευση της απόφασης κήρυξης της απαλλοτριώσεως και η σχετική δαπάνη, βαρύνει τον υπόχρεο για την καταβολή της απαζημίσιας.

5. Για να εκδοθεί η απόφαση που κηρύσσει την απαλλοτίρωση ή συνιστά την δουλεία απαιτούνται:

α. Κτηματολογικό διάγραμμα που απεικονίζει την απαλλοτριωτέα έκταση ή την έκταση που επιβαρύνεται με τη δουλεία, καθώς και τις επί μέρους ιδιοκτησίες που περιλαμβάνονται σε αυτήν.

β. Κτηματολογικό τινακας, στον οποίο εμφανίζονται οι εικαζόμενοι ως ιδιοκτήτες του ακινήτου, τα εμβόδια κάθε ιδιοκτησίας και τα κύρια προσδιοριστικά στοιχεία των κατασκευών του τυχόν υπάρχοντος και των λοιπών συστατικών τους, καθώς και ο χαρακτηρισμός της εκτάσεως.

γ. Μελέτη ή προμελέτη ή προκαταρκτική μελέτη του έργου, που τυχόν πρόκειται να εκτελεστεί.

δ. Τήρηση των διαδικασιών για την χωροθέτηση του έργου, που προβλέπονται σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση από τους ν. 1650/1986 (Α' 160) και 3010/2002 (Α' 91) και τις ισχύουσες κάθε φορά καινές υπουργικές αποφάσεις, εφόσον το έργο για το οποίο θα κηρυχθεί απαλλοτίρωση περιλαμβάνεται μεταξύ των αναφερομένων στις διατάξεις αυτές.

ε. Βεβαίωση του αρμόδιου οργάνου για την έκδοση της πράξης, για το ύψος της δαπάνης και για τον τρόπο κάλυψής της, με μνεία του αντίστοιχου φορέα και κωδικού αριθμού εξόδου του οικείου προϋπολογισμού από την εγγεγραμμένη πίστωση των οποίων πρόκειται να καλυφθεί η εν λόγω δαπάνη. Σε περίπτωση που δεν έχει εγγραφεί σχετική πίστωση στον προϋπολογισμό ή η εγγεγραμμένη έχει εξαντληθεί ή είναι ανεπαρκής, αναγράφεται η σχετική απόφαση του δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου περί μεταφοράς πιστώσεως ή η πηγή από την οποία θα καλυφθεί η σχετική δαπάνη. Η βεβαίωση αυτή, μνημονεύεται υποχρεωτικά στο προαίμιο της πράξης κήρυξης απαλλοτριώσεως και

στ. Η εφαρμογή των σχετικών διατάξεων για το Εθνικό Κτηματολόγιο.

6. Ο νομέας ή κάτοχος του ακινήτου που πρόκειται να απαλλοτριωθεί ή να επιβαρυνθεί με δουλεία, υποχρεούται να επιπρέπει την εκτέλεση των προπαρασκευαστικών εργασιών για την καταμέτρηση και την σύνταξη των πιο πάνω μελετών. Η εκτέλεση των εργασιών αυτών πρέπει να μην παρακωλύει την χρήση και την κάρτηση του ακινήτου. Ο δήμος ή η περιφέρεια υποχρεούται να αποκαταστήσει τις βλάβες ή φθορές που προκλήθηκαν από την εκτέλεση των παραπάνω προπαρασκευαστικών εργασιών.

7. Η απόφαση του δήμου ή της περιφέρειας με την οποία κηρύσσεται η απαλλοτίρωση ή συνιστάται η δουλεία, δημοσιεύεται κατά τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 347, εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα (10) ημερών, καθώς και σε μία ημερήσια εφημερίδα του νομού, στον οποία βρίσκεται το ακίνητο και κοινοποιείται στον καθ' ου η απαλλοτίρωση ή σύσταση δουλείας, εφ' όσον είναι νωστής διαμονής, με όργανο του οικείου δήμου ή περιφέρειας ή άλλο δημόσιο ή δημοτικό όργανο, που συντάσσει αποδεικτικό κοινοποίησης. Αν ο καθ' ου είναι αγνώστου διαμονής, η κοινοποίηση γίνεται κατά τις διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Εάν στο νομό, δεν εκδίδεται ημερήσια εφημερίδα, η ανωτέρω δημοσίευση γίνεται σε δύο εβδομαδιαίες ή δεκαπενθήμερες εφημερίδες.

8. Ο καθ' ου έχει δικαίωμα υποβολής προσφυγής και αίτησης αναστολής εκτέλεσης σύμφωνα με τα άρθρα 188 και 189 αντίστοιχα, εντός αποκλειστικής προθεσμίας δεκαπεντε ημερών από την κοινοποίηση της απόφασης της προηγούμενης παραγράφου.

9. Αν η προηγούμενη προθεσμία παρέλθει άπρακτη ή η προσφυγή που ασκήθηκε απορριφθεί, η απόφαση του δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου δημοσιεύεται αυτούσια κατά τα οριζόμενα στην

παρ. 2 του άρθρου 347, καθώς και με φροντίδα του οικείου δήμου ή περιφέρειας μία φορά σε μία ημερησία εφημερίδα του νομού. Αν στον νομό δεν εκδίδεται ημερήσια εφημερίδα, η δημοσίευση γίνεται σε δύο εβδομαδιαίες ή δεκαπενθήμερες εφημερίδες. Με τη δημοσίευση της απόφασης του οικείου δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου ολοκληρώνεται η διαδικασία κήρυξης της απαλλοτρίωσης ή σύστασης δουλείας.

10. Αν ακυρωθεί η απόφαση απαλλοτρίωσης ή σύστασης δουλείας, τηρούνται οι δημοσιεύσεις της προηγούμενης παραγράφου.

11. Σε περίπτωση κήρυξης απαλλοτρίωσης ή σύστασης δουλείας από δήμο ή περιφέρεια σε ακίνητο που βρίσκεται έξω από τη διοικητική τους περιφέρεια, η σχετική απόφαση επιδίδεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας στα δήμο, στη διοικητική περιφέρεια του οποίου βρίσκεται το ακίνητο. Το δημοτικό συμβούλιο του δήμου αυτού υποχρεούται να γνωμοδοτήσει αιτιολογημένα μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δύο μηνών, η οποία αρχίζει από την επόμενη της επίδοσης του προηγούμενου εδαφίου. Αν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία αυτή, η διαδικασία της απαλλοτρίωσης ή της σύστασης δουλείας συνεχίζεται και χωρίς τη γνωμοδότηση αυτή και εφαρμόζονται οι διατάξεις των παραγράφων 5,6,7 και 8.

12. Οι διατάξεις που κάθε φορά ισχύουν για τις αναγκαστικές απαλλοτριώσεις του Δημοσίου εφαρμόζονται και στις απαλλοτριώσεις ή τη σύσταση δουλείας υπέρ δήμων και περιφερειών, εφόσον δεν είναι αντίθετες με τις διατάξεις του παρόντος.

Άρθρο 257

Λοιπές επεμβάσεις στην ιδιοκτησία (Άρθρα 213 του ν.3463/2006 και 102 του πδ 30/96)

1. α. Οι κύριοι ή κατόχοι κτημάτων και οικοπέδων υποχρεούνται να ανέχονται τη διενέργεια δοκιμαστικών γεωτρήσεων και εκσκαφών μέσα σε αυτά από την περιφέρεια, το δήμο και τις δημοτικές επιχειρήσεις ύδρευσης και αποχέτευσης, όταν προβλέπεται τούτα από τεχνική ή γεωλογική μελέτη ή έκθεση για την ανεύρεση υδάτων, καθώς και την αξιοποίηση υφιστάμενων πηγών ή την τοποθέτηση σωλήνων ή αγωγών. Η μετατόπιση των σωλήνων ή αγωγών που τοποθετούνται, γίνεται ύστερα από αίτηση του κυρίου ή του κατόχου του ακινήτου, για λόγους που παρεμποδίζουν ουσιαστικά τη χρήση ή την εκμετάλλευσή του ακινήτου και τεκμηριώνονται επαρκώς στην αίτηση. Η σχετική απόφαση του δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου ή του διοικητικού συμβουλίου της ΔΕΥΑ κατά περίπτωση, εκδίδεται μέσα σε είκοσι (20) ημέρες. Οι δαπάνες μετατόπισης επιβαρύνουν τον οικείο δήμο ή περιφέρεια ή τη ΔΕΥΑ.

β. Ομοίως, οι κύριοι ή κάτοχοι ακινήτων υποχρεούνται να ανέχονται την τοποθέτηση ενδεικτικών πινακίδων, για την κυκλοφορία και την ονοματοθεσία οδών και πλατειών, καθώς και τη στήριξη φωτιστικών σωμάτων.

2. Αν προκληθεί ζημιά από τις ενέργειες αυτές, η οφειλόμενη αποζημίωση ορίζεται με πρωτόκολλο της τεχνικής υπηρεσίας του οικείου ΟΤΑ ή της ΔΕΥΑ κατά περίπτωση.

3. Όποιος έχει έννομο συμφέρον μπορεί να ασκήσει στο μονομελές πρωτοδικείο της περιφέρειας του ακινήτου, αίτηση για αύξηση του ποσού της οφειλόμενης αποζημίωσης. Η αίτηση αυτή πρέπει να ασκηθεί μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών, αψόφου το πρωτόκολλο κοινοποιήθηκε στον ενδιαφερόμενο και εκδικάζεται με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων.

ΜΕΡΟΣ ΕΝΔΕΚΑΤΟ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Άρθρο 258

Επιχειρησιακός προγραμματισμός (Άρθρα 203, 204 και 206 του ν. 3463/06, 266 και 268 του ν.3852/10, 18 του ν. 3870/10 και 79 του ν. 4172/13)

1. Οι δήμοι και οι περιφέρειες εκπονούν πενταετές επιχειρησιακά πρόγραμμα, το οποίο εξειδικεύεται σε ετήσια προγράμματα δράσης στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους και για την εκπλήρωση της αποστολής τους.

2. Το επιχειρησιακό πρόγραμμα αποτελεί εργαλείο μετασχηματισμού των τοπικών αναγκών σε μεσοπρόθεσμα αναπτυξιακά και οργανωσιακά σχεδιασμού και συνοδεύεται από σύστημα παρακολούθησης και αξιολόγησης της εφαρμογής του. Για την κατάρτισή του λαμβάνεται απαραίτητα υπ' όψη ο υφιστάμενος χωροταξικός-πολεοδομικός σχεδιασμός καθώς και οι προτεραιότητες που απορρέουν από θεσμοθετημένα χρηματοδοτικά μέσα, αναδεικνύοντας την τοπική τους διάσταση.

3. Το επιχειρησιακό πρόγραμμα και τα ετήσια προγράμματα δράσης του δήμου και της περιφέρειας καταρτίζονται από την εκτελεστική επιτροπή και εγκρίνονται από το δημοτικό ή περιφερειακό συμβούλιο αντίστοιχα. Καλύπτουν το σύνολο των δράσεων τοπικής ή περιφερειακής ανάπτυξης, καθώς και των απαιτούμενων δράσεων για τη βελτίωση της διοικητικής ικανότητας των δήμων και των περιφερειών. Συμπεριλαμβάνουν όλες τις δράσεις των νομικών τους προσώπων, εφόσον οι οικείες αποφάσεις των οργάνων διοίκησής τους έχουν εγκριθεί από το δημοτικό ή το περιφερειακό συμβούλιο αντίστοιχα κατά τα προβλεπόμενα στον κανονισμό λειτουργίας τους. Στο επιχειρησιακό πρόγραμμα καθορίζονται, πέραν των άλλων, τα έργα και οι λοιπές δράσεις ανάπτυξης και επέκτασης των έργων υποδομής και των παγίων των δήμων και των περιφερειών.

Άρθρο 259 **Πρόγραμμα επενδύσεων**

1. Το πρόγραμμα επενδύσεων εξειδικεύει σε ετήσια βάση τις δράσεις ανάπτυξης του δήμου ή της περιφέρειας. Το πρόγραμμα επενδύσεων περιλαμβάνει με σειρά προτεραιότητας τις μελέτες, τα έργα που πρέπει να εκτελεστούν, καθώς και τις προμήθειες των παγίων, των οποίων η δαπάνη πρέπει να αντιμετωπιστεί με τα κάθε είδους έσοδα του προϋπολογισμού. Οι δράσεις που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα επενδύσεων υπολογίζονται κατά προσέγγιση, σύμφωνα με προκαταρκτικές εκθέσεις, προμελέτες, μελέτες ή άλλα στοιχεία.

2. Δεν επιτρέπεται η ανάθεση μελέτης, εκτέλεση έργου ή προμήθεια παγίων εάν αυτά δεν περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα επενδύσεων. Τροποποίηση του προγράμματος επενδύσεων επιτρέπεται μόνο ύστερα από αιτιολογημένη απόφαση του δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου. Στο πρόγραμμα επενδύσεων συμπεριλαμβάνονται κατά προτεραιότητα οι συνεχιζόμενες δράσεις.

Άρθρο 260 **Χρόνος κατάρτισης επιχειρησιακού προγράμματος** **(Άρθρα 205 του ν. 3463/06, 26 του ν. 3613/2007, 266, 267 και 268 του ν. 3852/10 και 12 του ν.4018/11)**

Η εκπόνηση του επιχειρησιακού προγράμματος πραγματοποιείται μέσα στο πρώτο εξάμηνο της δημοτικής και περιφερειακής περιόδου και αναθεωρείται στο πρώτο εξάμηνο του τρίτου έτους αυτής.

Άρθρο 261 **Διαδικασίες επιχειρησιακών προγραμμάτων και ετήσιων προγραμμάτων δράσης** **(Άρθρα 207 του ν. 3463/06, 76 του ν.3852/10)**

Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, μετά από σύμφωνη γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας και της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδας, καθορίζονται: α) οι διαδικασίες και οι χρονικές προθεσμίες για τη κατάρτιση, παρακολούθηση, έλεγχο και αξιολόγηση των επιχειρησιακών προγραμμάτων και των ετήσιων προγραμμάτων δράσης, και β) η συσχέτισή τους στο πλαίσιο των αρχών της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

Άρθρο 262 **Περιεχόμενο και δομή επιχειρησιακού προγράμματος και ετήσιου προγράμματος δράσης** **(Άρθρα 206 του ν.3463/06, 225, 266 και 268 του ν.3852/10, 78 και 79 ν. 4172/2013)**

Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, μετά από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας και της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδας, καθορίζονται θέματα που αφορούν: α) στο περιεχόμενο και στη δομή των επιχειρησιακών προγραμμάτων και των ετήσιων προγραμμάτων δράσης, β) στη συσχέτιση των ετήσιων προγραμμάτων δράσης με το πρόγραμμα επενδύσεων, και τον προϋπολογισμό ή και τον

απολογισμό, καθώς και γ) στην υποβολή τους στις Αυτελεείς Υπηρεσίες Επαπτείας ΟΤΑ για έλεγχο νομιμότητας και στο Υπουργείο Εσωτερικών.

ΜΕΡΟΣ ΔΩΔΕΚΑΤΟ

ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ – ΕΡΓΑ – ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ – ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Άρθρο 263

Προγραμματικές Συμβάσεις

(Άρθρα 100 του ν.3852/2010, άρθρο 8 του ν.4071/12 και 36 του ν.4257/14)

1. α. Για τη μελέτη και εκτέλεση έργων και προγραμμάτων ανάπτυξης μιας περιοχής, καθώς και για την παροχή υπηρεσιών κάθε είδους, οι δήμοι, οι περιφέρειες, οι σύνδεσμοι δήμων, οι Περιφερειακές Ενώσεις Δήμων, η Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας και η Ένωση Περιφερειών, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τα οποία συνιστούν ή στα οποία συμμετέχουν οι προαναφερόμενοι φορείς, καθώς και νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, στα οποία στα οποία συμμετέχουν ή συνιστούν η Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας και η Ένωση Περιφερειών, οι δημοτικές επιχειρήσεις ύδρευσης και αποχέτευσης, οι επιχειρήσεις ΟΤΑ, τα ιδρύματα, καθώς και κοινωφελή ιδρύματα και κληροδοτήματα και τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, στα οποία περιλαμβάνονται και τα τεχνολογικά εκπαιδευτικά ιδρύματα μπορούν να συνάπτουν προγραμματικές συμβάσεις με το Δημόσιο μεταξύ τους ή και με φορείς του δημοσίου τομέα της παρ. 6 του άρθρου 1 του ν. 1256/1982 (Α' 65), μεμονωμένα ή από κοινού. Στις προγραμματικές συμβάσεις που μετέχει το Δημόσιο, αυτό μπορεί να εκπροσωπείται και από τον Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, στην οποία εκτελείται η προγραμματική σύμβαση. Οι ανωτέρω συμβάσεις υπόκεινται στον προσυμβατικό έλεγχο νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου σύμφωνα με την κάθε φορά ισχύουσα νομοθεσία.

β. Στις προγραμματικές συμβάσεις επιτρέπεται και η συμμετοχή Κέντρων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΚΕΚ) με οποιαδήποτε νομική μορφή και αν λειτουργούν, των Περιφερειακών Ταμείων Ανάπτυξης, επιμελητηρίων, επιστημονικών φορέων δημοσίου δικαίου, Ερευνητικών Πανεπιστημιακών Ινστιτούτων, συνεταιρισμών ενώσεων συνεταιρισμών και εργοδοτικών και εργατοϋπαλληλικών ενώσεων Με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας, Ναυτιλίας και Αιγαίου και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πράσινης μπορεί να επιτρέπεται και η συμμετοχή τραπεζών και πιστωτικών ιδρυμάτων.

γ. Είναι επιτρεπτή η σύναψη προγραμματικών συμβάσεων μεταξύ των φορέων της περίπτωσης α' και κοινωφελών ιδρυμάτων, καθώς και κληροδοτημάτων που επιδιώκουν κοινωφελείς σκοπούς. Κατά την εκτέλεση των προγραμματικών συμβάσεων που συνάπτουν, θεωρούνται φορείς κατασκευής του έργου κατά την έννοια της παρ. 7 του άρθρου 1 του ν. 3669/2008 (Α' 116), όπως κάθε φορά ισχύει, και εκτελούν τις συμβάσεις αυτές με τα προβλεπόμενα στις περιπτώσεις γ, δ και ε του ίδιου άρθρου, του ανωτέρω νόμου, όργανα και υπηρεσίες που συνιστούν με αποφάσεις των διοικητικών τους συμβουλίων.

δ. Σε νησιωτικούς δήμους είναι δυνατή η σύναψη προγραμματικών συμβάσεων με αντικείμενο δράσεις προστασίας του περιβάλλοντος και πολιτικής προστασίας μεταξύ των φορέων της περίπτωσης α' και αστικών μη κερδοσκοπικών εταιρειών, εφόσον το μεγαλύτερο ποσοστό του εταιρικού κεφαλαίου τους κατέχει ένας από τους φορείς της περίπτωσης α' και, εάν πρόκειται για δράσεις πολιτικής προστασίας και διασποράς, κατόπιν σχετικής πιστοποίησης τους από την Πυροσβεστική Ακαδημία. Κατά την εκτέλεση των προγραμματικών συμβάσεων οι ανωτέρω εταιρείες θεωρούνται φορείς κατασκευής του έργου, κατά την έννοια της παρ. 7 του άρθρου 1 του ν. 3669/2008 και εκτελούν τις συμβάσεις αυτές με τα προβλεπόμενα στις περιπτώσεις γ', δ' και ε' του ίδιου άρθρου, του ανωτέρω νόμου, όργανα και υπηρεσίες που συνιστούν με αποφάσεις των διοικητικών τους συμβουλίων. Με την παρούσα δεν θίγονται οι διατάξεις του άρθρου 14 του ν. 3013/2002 (Α' 102) για τις εθελοντικές οργανώσεις πολιτικής προστασίας, όπως τροποποιήθηκαν με το άρθρο 118 του ν. 4249/2014 (Α' 73), καθώς και οι διατάξεις του ν. 4029/2011 (Α' 245). Στο πλαίσιο των ως άνω προγραμματικών συμβάσεων δεν επιτρέπεται η πιστοποίηση ή εκπαίδευση εθελοντικών ή άλλων οργανώσεων για δραστηριοποίηση στον τομέα της

παλιτικής προστασίας. Επιμέρους ζητήματα εφαρμογής της παρούσας δύνανται να ρυθμίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Προστασίας του Πολίτη.

2.α. Στην προγραμματική σύμβαση απαραίτητα ορίζονται το αντικείμενο της σύμβασης, ο σκοπός και το περιεχόμενο των μελετών, των έργων, των προγραμμάτων ή των υπηρεσιών, ο προϋπολογισμός τους, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των συμβαλλομένων, το χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης της σύμβασης, οι πόροι από τους οποίους θα καλυφθούν οι αναλαμβανόμενες οικονομικές υποχρεώσεις και η διάρκεια της σύμβασης. Επίσης ορίζεται το όργανο παρακολούθησης της εφαρμογής της και οι αρμοδιότητές του, καθώς και ρήτρες σε βήρος του συμβαλλομένου που παραβαίνει τους όρους της προγραμματικής σύμβασης. Ως προϋπολογισμός της προγραμματικής σύμβασης ορίζεται η αποζημίωση που συμφωνείται από τους συμβαλλόμενους για την εκτέλεση του αντικείμενου της σύμβασης. Ο υπολογισμός της αποζημίωσης συμπεριλαμβάνεται σε ειδικό παράρτημα της προγραμματικής σύμβασης και περιλαμβάνει το κόστος απασχόλησης του απαιτούμενου προσωπικού των μέσων που θα χρησιμοποιηθούν, καθώς και κάθε άλλης δαπάνης αναγκαίας για την εκτέλεση του αντικείμενου της σύμβασης. Οι αποζημιώσεις για μελέτες και παροχή υπηρεσιών του ν.3316/2005 που προβλέπονται στις προγραμματικές συμβάσεις και παρέχονται από τους συμβαλλόμενους φορείς με ίδια μέσα, πρέπει να υπολείπονται από αυτές που προκύπτουν εάν η συγκεκριμένη υπηρεσία είχε ανατεθεί με δημόσια σύμβαση, συνυπολογιζομένων και των σχετικών εκπτώσεων.

β. Με την προγραμματική σύμβαση επίσης ορίζεται ο συμβαλλόμενος, στον οποίο μπορεί να ανατεθεί η διαχείριση, εκμετάλλευση και συντήρηση των έργων του προγράμματος μετά την ολοκλήρωσή του, εφόσον προβλέπεται αντίστοιχο στάδιο.

γ. Αν ο συμβαλλόμενος σε προγραμματική σύμβαση αναθέσει σε τρίτον τη διαχείριση, εκμετάλλευση και συντήρηση των έργων αυτών η ανάθεση γίνεται σύμφωνα με τη νομοθεσία που διέπει τον κατά τη σύμβαση υπόχρεο συμβαλλόμενο.

3. Οι συμβαλλόμενοι φορείς για την εκτέλεση των προγραμματικών συμβάσεων μπορεί να χρηματοδοτούνται από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων μέσω προγραμμάτων συγχρηματοδοτούμενων από την Ευρωπαϊκή Ένωση ή προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται αμιγώς από εθνικούς πόρους, τον τακτικό προϋπολογισμό ή άλλα εθνικά ή περιφερειακά προγράμματα καθώς και από τους προϋπολογισμούς των συμβαλλόμενων φορέων. Είναι δυνατή η χρηματοδότηση των συμβαλλόμενων και από φορείς του δημόσιου τομέα που δεν μετέχουν στην προγραμματική σύμβαση.

4. Για την εκτέλεση των προγραμματικών συμβάσεων και στα πλαίσια των συμφωνούμενων δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των συμβαλλόμενων οργανισμών και φορέων, επιτρέπεται η απασχόληση προσωπικού του ενός συμβαλλομένου στον άλλον, καθώς και η παραχώρηση της χρήσης ακινήτων, εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και μέσων.

5. Εφόσον τα προβλεπόμενα στην προγραμματική σύμβαση έργα, προγράμματα και υπηρεσίες είναι πολιτιστικού χαρακτήρα, όπως η ανάδειξη, προστασία και συντήρηση μνημείων, οι παρεμβάσεις σε διατηρητέα ή παραδοσιακά κτίρια και οικισμούς, η διάσωση και διάδοση στοιχείων του πολιτισμού, η ανέγερση και λειτουργία χώρων πολιτισμικών λειτουργιών, η υποστήριξη δραστηριοτήτων και εκδηλώσεων που αφορούν την επιστήμη, τα γράμματα και τις τέχνες, συμμετέχει, ως συμβαλλόμενος, το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού. Η προγραμματική σύμβαση καλείται: «προγραμματική σύμβαση πολιτισμικής ανάπτυξης». Το τέλος ανταποδοτικού χαρακτήρα που μπορεί να επιβληθεί, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, για τη χρηματοδότηση έργων, εργασιών προγραμμάτων και υπηρεσιών της προγραμματικής σύμβασης, καλείται «πολιτιστικό τέλος».

6. Δήμοι, σύνδεσμοι, περιφέρειες και δημοτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου μπορούν να συμβάλλονται μεταξύ τους για την παροχή υπηρεσιών με αντικείμενο τη βεβαίωση και είσπραξη τελών, δικαιωμάτων, εισφορών και προστίμων. Στις περιπτώσεις αυτές, οι αποφάσεις των αρμοδίων οργάνων των συμβαλλόμενων φορέων για τη συμμετοχή τους σε συγκεκριμένη σύμβαση, λαμβάνονται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών τους. Οι συμβαλλόμενοι φορείς μπορεί να χρηματοδοτούνται για την εκτέλεση των συμβάσεων της παραγράφου αυτής και από τον κρατικό προϋπολογισμό ή το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων ή τους προϋπολογισμούς άλλων φορέων του δημόσιου τομέα.

Άρθρο 264
Δημόσιες συμβάσεις δήμων και περιφερειών
(Άρθρα 72 του ν.3852/2010 και 43 του ν. 4257/2014)

1. Οι δήμοι και οι περιφέρειες και τα νομικά τους πρόσωπα, όταν αυτά χαρακτηρίζονται αναθέτουσες αρχές σύμφωνα με το εθνικό και κοινοτικό δίκαιο, αναθέτουν και εκτελούν τα έργα, τις προμήθειες και την παροχή υπηρεσιών σύμφωνα με τις διατάξεις της νομοθεσίας που εφαρμόζεται για το Δημόσιο και με βάση προεδρικά διατάγματα ή υπουργικές αποφάσεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση αυτής, εκτός εάν στο παρόντα κώδικα προβλέπεται διαφορετικά.
2. Με απόφαση δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου καθορίζεται κάθε φορά ο τρόπος εκτέλεσης κάθε δημόσιας σύμβασης που η δαπάνη της περιλαμβάνεται στον προϋπολογισμό του δήμου ή της περιφέρειας, με την επιφύλαξη της παραγράφου 1δ του άρθρου 115 και της παραγράφου 1γ του άρθρου 153.
3. Οι μελέτες, οι τεχνικές προδιαγραφές και τα τεύχη δημοπράτησης των δημοσίων συμβάσεων των δήμων, των περιφερειών και των νομικών προσώπων τους, εγκρίνονται από την οικονομική επιτροπή ή το διοικητικό τους συμβούλιο κατά περίπτωση.
4. Για δημόσιες συμβάσεις προϋπολογισμού μέχρι του ορίου της συνοπτικής διαδικασίας που ισχύει κάθε φορά το προβλεπόμενο στις δύο προηγούμενες παραγράφους ρυθμίζονται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 26θ.
5. Επιτρέπεται η εκχώρηση και η ενεχυρίαση εσόδων από ανταποδοτικά τέλη για την εξασφάλιση κάθε είδους δημοσίων συμβάσεων ιδιως έργου, προμήθειας, υπηρεσίας, παραχώρησης, σύμβασης δημοσίου και ιδιωτικού τομέα κατά το ν. 3389/2005 (Α' 232) και σύμβασης ενεργειακής απόδοσης κατά το ν. 3856/2010 (Α' 95), οι οποίες συνάπτονται από τους δήμους με σκοπό αποκλειστικά την εξυπηρέτηση της αντίστοιχης υπηρεσίας χάριν της οποίας επιβάλλονται τα ανταποδοτικά τέλη.

Άρθρο 265
Δημόσιες συμβάσεις έργων-μελετών-υπηρεσιών κατά το ν. 3316/2005
(Άρθρα 209 του ν.3463/2005, 21 του ν. 3721/2008 και 22 του ν. 4258/2014)

1. Το έργο των φορέων της παραγράφου 1 του άρθρου 264 ανατίθεται και εκτελούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.3669/2008 (Α' 116), όπως κάθε φορά ισχύει. Οι μελέτες και υπηρεσίες αντικείμενου μηχανικού ανατίθενται και εκπονούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.3316/2005, όπως κάθε φορά ισχύει.
2. Με απόφαση της οικονομικής επιτροπής του δήμου και της περιφέρειας επιτρέπεται, κατά παρέκκλιση των διατάξεων της εκάστοτε ισχύουσας νομοθεσίας περί εκπόνησης μελετών, η απευθείας ανάθεση της εκπόνησης μελέτης του δήμου ή περιφέρειας, σε πτυχιούχο μελετητή ή μελετητικό γραφείο Α ή Β' τάξης πτυχίου, εφόσον η προεκτιμώμενη αμοιβή όλων των σταδίων της μελέτης δεν υπερβαίνει σε ποσοστό το τριάντα τοις εκατό (30%) του ανώτατου ορίου αμοιβής πτυχίου Α' τάξης που κάθε φορά ισχύει για την αντίστοιχη κατηγορία μελέτης. Σε περίπτωση που για οποιονδήποτε λόγο, προκύψει μεγαλύτερη αμοιβή από αυτή που προεκτιμήθηκε και που έγινε αποδεκτή από τον ανάδοχο με την υπογραφή της σχετικής σύμβασης, η επιπλέον διαφορά θεωρείται ποινική ρήτρα, σε βάρος του, για εσφαλμένη προεκτίμηση. Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής εφαρμόζονται και από όλους τους φορείς της παραγράφου 1.
3. Οι μελέτες των έργων και παροχής υπηρεσιών και τα τεύχη δημοσίου διαγωνισμού ανάθεσης μελετών ή παροχής υπηρεσιών του ν. 3316/2005 των δήμων, των περιφερειών και των κάθε είδους συνδέσμων τους-συντάσσονται και θεωρούνται από την αρμόδια τεχνική υπηρεσία τους ή αυτή που παρέχει διοικητική υποστήριξη. Οι μελέτες των έργων και παροχής υπηρεσιών και τα τεύχη δημοσίου διαγωνισμού ανάθεσης μελετών ή παροχής υπηρεσιών του ν. 3316/2005 των δημοτικών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, των ιδρυμάτων και των δημοτικών επιχειρήσεων ύδρευσης αποχέτευσης (ΔΕΥΑ) και του ν. 890/1979 (Α' 80) συντάσσονται και θεωρούνται από την τεχνική υπηρεσία τους και, αν δεν υπάρχει τέτοια υπηρεσία ή αυτή αδυνατεί, από την τεχνική υπηρεσία του δήμου ή της περιφέρειας-που τα έχει συστήσει. Στην περίπτωση που η τελευταία αυτή υπηρεσία δεν υπάρχει, η σύνταξη και η θεώρηση γίνεται από την Τεχνική Υπηρεσία που παρέχει διοικητική υποστήριξη. Αν η αρμόδια Τεχνική Υπηρεσία του δήμου ή της περιφέρειας αδυνατεί να συντάξει τη μελέτη, αδυναμία που βεβαιώνεται από τον προϊστάμενό της, επιτρέπεται με ειδικά αιτιολογημένη

απόφαση της Προϊσταμένης Αρχής η ανάθεση εκπόνησης μελετών πόσης φύσης σε ιδιώτες μελετητές και ιδιωτικά γραφεία μελετών σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

4. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών καθορίζονται τα όρια προϋπολογισμού των μελετών, έργων και υπηρεσιών, πέραν των οποίων απαιτείται θεώρηση, ύστερα από γνώμη του περιφερειακού συμβουλίου δημοσίων έργων ή από την αρμόδια οργανική μονάδα του Υπουργείου Εσωτερικών, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου Δημοσίων Έργων και Θεώρησης Μελετών του ίδιου Υπουργείου.

5. Η θεώρηση των Πρωτοκόλλων Κανονισμού Τιμών Μονάδος Νέων Εργασιών (Π.Κ.Τ.Μ.Ν.Ε.) και των Ανακεφαλαιωτικών Πινάκων Εργασιών (Α.Π.Ε.) έργων γίνεται από τα αρμόδια όργανα που θεώρησαν την αντίστοιχη μελέτη του έργου ή τον ειδικό προϋπολογισμό αυτού. Σε όσες περιπτώσεις η θεώρηση της μελέτης έχει γίνει από τη Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Εσωτερικών, η θεώρηση των Π.Κ.Τ.Μ.Ν.Ε. και των Α.Π.Ε. γίνεται από την ως άνω υπηρεσία και, όπου από τις οικείες διατάξεις προβλέπεται γνωμοδότηση τεχνικού συμβουλίου, γνωμοδοτεί το συμβούλιο της παρ. 6 του άρθρου 272. Τα Π.Κ.Τ.Μ.Ν.Ε. και οι Α.Π.Ε. που έχουν θεωρηθεί από την αρμόδια τεχνική υπηρεσία του Υπουργείου Εσωτερικών επιστρέφονται στη Διευθύνουσα Υπηρεσία και κοινοποιούνται από αυτήν στον ανάδοχο, με αποδεικτικά. Στην περίπτωση αυτή τυχόν υποβολή ένστασης του αναδόχου προς το συμβούλιο γίνεται μετά την επίδοσή σε αυτόν από την επιβλέπουσα υπηρεσία με αποδεικτικό, του θεωρημένου από την τεχνική υπηρεσία του Υπουργείου Εσωτερικών, Π.Κ.Τ.Μ.Ν.Ε. - Α.Π.Ε. Η ένσταση στην περίπτωση αυτή υποβάλλεται υποχρεωτικά μέσω της τεχνικής υπηρεσίας του Υπουργείου Εσωτερικών, η οποία τη διαβιβάζει στο αρμόδιο για τη λήψη απόφασης συμβούλιο και στην επιβλέπουσα υπηρεσία, μαζί με τις παρατηρήσεις της. Το συμβούλιο οφείλει να αποφασίσει επί της ένστασης μέσα σε δύο (2) μήνες από την ημερομηνία που περιέχεται σε αυτό.

6. Η εγκριτική απόφαση των μελετών, που προβλέπουν οι διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 37 του ν. 3316/2005, εκδίδεται από τη Διευθύνουσα Υπηρεσία.

7. Κατά παρέκκλιση των πολεοδομικών διατάξεων, τεχνικά έργα και εγκαταστάσεις που εξυπηρετούν την ύδρευση και αποχέτευση δήμων, την άρδευση περιοχών τους, καθώς και την κατασκευή και λειτουργία χώρων υγιεινομικής ταφής απορριμμάτων (ΧΥΤΑ) και Σταθμών Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων, τα οποία προβλέπονται από τεχνικές μελέτες δεν υπόκεινται στους άσους και περιορισμούς των διατάξεων αυτών και για την κατασκευή τους δεν απαιτείται η έκδοση άδειας από τις αρμόδιες αρχές. Όσα από τα τεχνικά έργα και τις εγκαταστάσεις αυτές έχουν μεγάλο όγκο ή ύψος εκτελούνται ύστερα από γνωμοδότηση της αρμόδιας αρχιτεκτονικής επιτροπής.

Άρθρο 266

Δημόσιες Συμβάσεις Προμηθειών (Άρθρα 209 του ν.3463/2006 και 196 του ν.3852/210)

1. Οι προμήθειες των φορέων της παρ. 1 του άρθρου 264 διενεργούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.2286/1995 (Α' 19). Με προεδρικό διάταγμα, το οποίο εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών και Ανάπτυξης, καθορίζεται ο τρόπος διενέργειας των προμηθειών των δήμων, των περιφερειών και των νομικών τους προσώπων στο πλαίσιο του Ενιαίου Κανονισμού Προμηθειών των ΟΤΑ (ΕΚΠΟΤΑ).

2. Στον ετήσιο προϋπολογισμό επιτρέπεται η κατάτμηση των προμηθειών κατά κωδικό αριθμό όρων ή ομοειδών ειδών του αρχείου του Ενιαίου Προγράμματος Προμηθειών.

Άρθρο 267

Δημόσιες Συμβάσεις Υπηρεσιών εκτός του πεδίου εφαρμογής του ν.3316/2005 (Άρθρο 209 του ν.3463/2006)

1. Η παροχή των κάθε είδους υπηρεσιών προς τους φορείς της παρ. 1 του άρθρου 264 που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ν. 3316/2005, ρυθμίζεται με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών και Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας.

2. Η σύναψη σύμβασης παροχής υπηρεσιών με διαπραγμάτευση χωρίς δημοσίευση σχετικής προκήρυξης ρυθμίζεται με ανάλογη εφαρμογή των αντίστοιχων διατάξεων του άρθρου 25 των προεδρικών διαταγμάτων 59/2007 (Α' 59) και 60/2007 (Α' 64), όπως ισχύουν.

Άρθρο 268
Ειδικές Ρυθμίσεις
(Άρθρο 209 του ν.3463/2006, άρθρο 33 του ν.4257/2014)

1. Οι μελέτες παροχής υπηρεσιών και τα τεύχη (περιγραφή, συγγραφές υποχρεώσεων και τεχνικές προδιαγραφές) προμηθειών των φορέων της παραγράφου 1 του άρθρου 264, για την εκτέλεση των οποίων δεν απαιτούνται, λόγω της φύσης τους, τεχνικές γνώσεις ή τεχνική εμπειρία, μπορεί να συντάσσονται από υπάλληλο της υπηρεσίας που διαχειρίζεται την πίστωση, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και να θεωρούνται από τον προϊστάμενο της αντίστοιχης κατά περίπτωση αρμόδιας υπηρεσίας, τηρουμένων κατά τα λοιπά των ισχυουσών διατάξεων. Η επιβλέψη, η παρακολούθηση και εποπτεία των ανωτέρω συμβάσεων γίνεται από τις αντίστοιχες καθ' ύλη αρμόδιες υπηρεσίες, με ανάλογη εφαρμογή των σχετικών διατάξεων.
2. Επιτρέπεται η παραχή υπηρεσιών και η διενέργεια προμηθειών από τους δήμους και τις περιφέρειες, με βάση τις ρυθμίσεις του προεδρικού διατάγματος του προηγούμενου άρθρου για λογαριασμό ιδρύματος ή άλλου νομικού προσώπου που έχουν συστήσει, μετά από σχετική απόφαση του οικείου διοικητικού συμβουλίου με μεταφορά και της αντίστοιχης πίστωσης στον προϋπολογισμό των φορέων αυτών.
3. Οι δήμοι και οι περιφέρειες μπορούν, σε περίπτωση που δεν υπηρετεί υπάλληλος με την απαιτούμενη άδεια λογιστή ή όταν ο αριθμός των λοιπών υπαλλήλων δεν καλύπτει τις αντίστοιχες οργανικές θέσεις της οικείας υπηρεσίας, να αναθέτουν σε εξωτερικούς συνεργάτες που διαθέτουν τα αντίστοιχα προσόντα ή σε λογιστικά γραφεία που πληρούν τις οικείες προϋποθέσεις, την οργάνωση και υποστήριξη των λογιστικών και οικονομικών υπηρεσιών τους, τη σύνταξη των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων τους, καθώς και τη διεξαγωγή κάθε εργασίας απαραίτητης για την εφαρμογή του πδ 315/1999 (Α' 302). Η παραπάνω δυνατότητα παρέχεται και στα δημοτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τους συνδέσμους, καθώς και τα ιδρύματα, οι οποίοι είναι υπόχρεοι εφαρμογής του ως άνω προεδρικού διατάγματος, σε περίπτωση που η ταμειακή τους λειτουργία δεν διεξάγεται από τους δήμους ή τις περιφέρειες που τα έχουν συστήσει.

Άρθρο 269
Ανάθεση δημοσίων συμβάσεων με συνοπτικές διαδικασίες και απευθείας ανάθεση
(Άρθρο 209 του ν.3463/2006)

Οι φορείς της παραγράφου 1 του άρθρου 264 δύνανται να αναθέτουν με διαπραγμάτευση χωρίς δημοσίευση προκήρυξης ή με συνοπτική διαδικασία (πρόχειρα διαγωνισμό) δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και παροχής υπηρεσιών, που δεν υπάγονται στις διατάξεις του ν. 3316/2005, σύμφωνα με τις προβλέψεις του άρθρου 83 του ν. 2362/1995, ως προς τα επιτρεπτά χρηματικά όρια, όπως αυτά καθορίζονται με τις εκάστοτε εκδιδόμενες αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών. Για την ανάθεση με διαπραγμάτευση χωρίς δημοσίευση προκήρυξης απαιτείται απόφαση δημάρχου ή περιφερειάρχη, ή προέδρου συνδέσμων, νομικών τους προσώπων δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου και ιδρυμάτων. Για τη συνοπτική διαδικασία (πρόχειρα διαγωνισμό) για την ανάθεση απαιτείται, κατά περίπτωση, απόφαση της οικονομικής επιτροπής ή του διοικητικού συμβουλίου συνδέσμων, νομικών τους προσώπων δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου και ιδρυμάτων. Για την προσφυγή στις διαδικασίες της παρούσης παραγράφου δεν απαιτείται απόφαση συμβουλίου. Τα συντασσόμενα τεύχη για την ανάθεση της σύμβασης εγκρίνονται από το οικειονόμο, κατά περίπτωση, παραπάνω αποκρινόμενο όργανο.

Άρθρο 270
Εικαστικά έργα - Υπηρεσίες πολιτιστικού χαρακτήρα
(Άρθρο 209 του ν.3463/2006 και πδ 30/96)

1. Η δημιουργία του εικαστικού έργου ανατίθεται σε καλλιτέχνη, ύστερα από προκήρυξη πανελληνίου καλλιτεχνικού διαγωνισμού και αφού προηγουμένως έχει γίνει ο καθορισμός του είδους, της δαπάνης, των διαστάσεων και του χώρου τοποθέτησής του. Απευθείας ανάθεση γίνεται με απόφαση της οικονομικής επιτροπής, ύστερα από γνώμη της επιτροπής της παραγράφου 3, εφόσον η

προϋπολογιζόμενη δαπάνη είναι μικρότερη από δεκαπέντε χιλιάδες (15.000) ευρώ ή ο πανελληνιος καλλιτεχνικός διαγωνισμός αποβεί δύο φορές άγονος.

2. Τοποθέτηση εικαστικών έργων μπορεί να γίνει και με αγορά έργου που έχει δημιουργηθεί. Η αγορά γίνεται μόνο από τον καλλιτέχνη – δημιουργό ή από το νόμιμο κάτοχό του. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου αυτού.

3. Σε κάθε δήμο ή περιφέρεια μπορεί να συνιστάται επιτροπή κρίσης εικαστικών έργων, η οποία αποτελείται από :

α. Δύο εκπροσώπους του Επιμελητηρίου Εικαστικών Τεχνών Ελλάδος (ΕΕΤΕ).

β. Έναν αρχιτέκτονα εκπρόσωπο του ΤΕΕ

γ. Ένα δημοτικό ή περιφερειακό-σύμβουλο κα

δ. Έναν αρχιτέκτονα υπάλληλο του δήμου ή της περιφέρειας.

Η επιτροπή συγκροτείται με απόφαση του δημάρχου ή του περιφερειάρχη, με την οποία ορίζονται και τα μέλη των περιπτώσεων γ' και δ' με τους αναπληρωτές τους. Τα μέλη των περιπτώσεων α' και β' υποδεικνύονται από τις οργανώσεις τους. Αν η υπόδειξη δεν γίνει μέσα σε ένα (1) μήνα από τη λήψη του σχετικού ερωτήματος, ορίζονται ως μέλη δύο καλλιτέχνες εικαστικών τεχνών και ένας αρχιτέκτονας μέλος του ΤΕΕ, που δεν έχουν υπαλληλική σχέση με τον δήμο ή την περιφέρεια. Η θητεία των μελών είναι διετής και σπυσιδίποτε λήγει με τη λήξη της θητείας των αιρετών αρχών. Με την απόφαση συγκρότησης της επιτροπής ορίζεται και ο πρόεδρος της. Γραμματέας της επιτροπής ορίζεται, με την ίδια απόφαση του, υπάλληλος του δήμου ή της περιφέρειας.

4. Έργο της επιτροπής είναι :

α. Η κατάρτιση και εισήγηση στο δημοτικό ή περιφερειακό συμβούλιο του ετήσιου προγράμματος αγοράς ή δημιουργίας και τοποθέτησης εικαστικών έργων σε δημόσιους χώρους και κτίρια, καθώς και του ετήσιου προγράμματος εργασιών πολιτιστικού χαρακτήρα. Το πρόγραμμα αγοράς ή δημιουργίας και τοποθέτησης εικαστικών έργων περιέχει, ιδίως, τα είδη των εικαστικών έργων που θα αγοραστούν ή θα δημιουργηθούν (ζωγραφικά, χαρακτικά, γλυπτά κλπ), τους χώρους τοποθέτησης κάθε έργου, τις διαστάσεις του, κατά προσέγγιση και την προϋπολογιζόμενη δαπάνη.

β. Η εισήγηση στο δημοτικό ή περιφερειακό συμβούλιο για το ετήσιο πρόγραμμα συντήρησης των εικαστικών έργων, που έχουν ήδη τοποθετηθεί.

γ. Η θέσπιση προδιαγραφών για την προκήρυξη πανελληνίου καλλιτεχνικού διαγωνισμού για δημιουργία και τοποθέτηση εικαστικού έργου

δ. Η εισήγηση στο δήμο ή τον περιφερειάρχη για συγκεκριμένο καλλιτέχνη, τον καθορισμό χρονικών ορίων και κάθε θέμα σχετικό με την απευθείας ανάθεση ή αγορά εικαστικού έργου.

ε. Η εισήγηση στη οικονομική επιτροπή για τις προδιαγραφές και κάθε άλλο σχετικό θέμα για την ανάθεση εργασιών πολιτιστικού χαρακτήρα.

5. Οι καλλιτεχνικοί διαγωνισμοί διενεργούνται από πενταμελή κριτική επιτροπή, η οποία συγκροτείται με απόφαση του δημάρχου ή του περιφερειάρχη κατά περίπτωση, και αποτελείται από :

α. Δύο εκπροσώπους του ΕΕΤΕ.

β. Ένα δημοτικό ή περιφερειακό σύμβουλο.

γ. Έναν αρχιτέκτονα του δήμου ή της περιφέρειας

δ. Ένα αιρετό εκπρόσωπο της δημοτικής ή τοπικής καινότητας που πρόκειται να τοποθετηθεί το εικαστικό έργο ή εκπρόσωπό του.

Η απόφαση της κριτικής επιτροπής του διαγωνισμού επικυρώνεται από το δημοτικό ή περιφερειακό συμβούλιο. Ενστάσεις κατά της απόφασης της επιτροπής από καλλιτέχνες, που πήραν μέρος στο διαγωνισμό και οι οποίες αφορούν μόνο σε διαδικαστικά θέματα εξετάζονται, πριν από την επικύρωση, από την επιτροπή της παραγράφου 3, η οποία εισηγείται την επικύρωση της απόφασης ή την επαναπροκήρυξη του διαγωνισμού. Τα έξοδα της προκήρυξης του καλλιτεχνικού διαγωνισμού βαρύνουν το ποσό, που διατίθεται για το καλλιτεχνικό έργο.

6. Οι αιμαβές των μελών των επιτροπών βαρύνουν τον προϋπολογισμό του δήμου ή της περιφέρειας κατά περίπτωση, και καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών.

7. Θέματα που αφορούν στη λειτουργία και στο έργο των επιτροπών, καθώς και στην προκήρυξη της δημιουργίας και τοποθέτησης εικαστικών έργων με πανελλήνιο καλλιτεχνικό διαγωνισμό ή απευθείας ανάθεση, ρυθμίζονται με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Πολιτισμού και Αθλητισμού.

8. Ως εργασία πολιτιστικού χαρακτήρα νοείται, για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος, κάθε δημιουργήμα λόγου, τέχνης ή επιστήμης και ιδίως τα γραπτά ή προφορικά κείμενα, οι μουσικές συνθέσεις με κείμενο ή χωρίς, τα θεατρικά έργα με μουσική ή χωρίς, οι χορογραφίες και οι παντομίμες.

τα οπτικοακουστικά έργα, οι φωτογραφίες, τα έργα των εφαρμοσμένων τεχνών, οι εικονογραφήσεις, οι χάρτες, τα τρισδιάστατα έργα που αναφέρονται στη γεωγραφία, την τοπογραφία, την αρχιτεκτονική.

9. Η ανάθεση εκτέλεσης εργασιών πολιτιστικού χαρακτήρα γίνεται απευθείας με σύμβαση που συνάπτεται με απόφαση της οικονομικής επιτροπής, ύστερα από γνώμη της επιτροπής της παραγράφου 3.

Άρθρο 271

Προληπτικός έλεγχος συμβάσεων

(Άρθρο 278 του ν.3852/2010 και 9 του ν. 4071/2012)

1. Για τις συμβάσεις προμήθειας αγαθών, εκτέλεσης έργων και παροχής υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των προγραμματικών συμβάσεων και των συμβάσεων υλοποίησης των διετών προγραμμάτων δράσης των κοινωφελών επιχειρήσεων, που συνάπτουν οι ΟΤΑ και τα νομικά τους πρόσωπα, προϋπολογιζόμενης δαπάνης, χωρίς Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ), ποσού διακοσίων χιλιάδων (200.000) ευρώ και μέχρι ποσού πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) ευρώ, διενεργείται υποχρεωτικά προληπτικός έλεγχος νομιμότητας αυτών, πριν από τη σύναψή τους, από τον επιτροπάρχη του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που είναι αρμόδιος για τον προληπτικό έλεγχο των δαπανών τους.
2. Για τις συμβάσεις της προηγούμενης παραγράφου, η προϋπολογιζόμενη δαπάνη των οποίων υπερβίνει το ποσό, χωρίς ΦΠΑ, των πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) ευρώ, διενεργείται υποχρεωτικά πριν τη σύναψή τους έλεγχος νομιμότητας από το καθ' ύλην αρμόδιο κλιμάκιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παρ. 7 του άρθρου 19 του πδ 774/1980, όπως κάθε φορά ισχύει.
3. Ο αρμόδιος φορέας μπορεί να ζητεί τη διενέργεια ελέγχου νομιμότητας και για επί μέρους φάσεις της σχετικής διαδικασίας που προηγούνται της σύναψης της οικείας σύμβασης.
4. Ο έλεγχος νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου ολοκληρώνεται μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από τη διαβίβαση σε αυτό του σχετικού φακέλου. Εάν δεν διενεργηθεί ο έλεγχος νομιμότητας η σύμβαση που συνάπτεται είναι ακυρή.

Άρθρο 272

Έλεγχος ασφάλειας και λειτουργίας των έργων – Τεχνικά Συμβούλια

(Άρθρα 210 του ν. 3463/2006 και 159 του ν.3852/2010)

1. Ο έλεγχος και η εποπτεία για την ασφάλεια και λειτουργικότητα των δημοτικών και περιφερειακών έργων ασχέται από τις αρμόδιες τεχνικές υπηρεσίες τους.
2. Οι υπηρεσίες της προηγούμενης παραγράφου προτείνουν στον κύριο του έργου τα αναγκαία μέτρα, που πρέπει να ληφθούν, για την αποτροπή κινδύνων και σε περίπτωση βλαβών στα έργα, τις αναγκαίες εργασίες για την αποκατάστασή τους.
3. Ο περιφερειάρχης μπορεί να ορίζει με απόφασή του, μετά από γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου Δημοσίων Έργων της έδρας της περιφέρειας ότι η μελέτη, εκτέλεση και συντήρηση τεχνικού έργου μίας περιφερειακής ενότητας δύναται να εκτελείται από τη Διεύθυνση Τεχνικών Έργων με χωρική αρμοδιότητα όλη την περιφέρεια ή άλλη τεχνική Διεύθυνση της περιφέρειας.
4. Ο περιφερειάρχης δύναται να συστήνει με απόφασή του, ύστερα από αιτιολογημένη πρόταση του Τεχνικού Συμβουλίου Δημοσίων Έργων της έδρας της περιφέρειας, και άλλα Τεχνικά Συμβούλια Δημοσίων Έργων με τοπική αρμοδιότητα μία ή περισσότερες περιφερειακές ενότητες. Η έδρα των εν λόγω Συμβουλίων ορίζεται με την απόφαση του περιφερειάρχη σε μία από τις έδρες των περιφερειακών ενότητων που εξυπηρετεί. Τα συμβούλια αυτά γνωμοδοτούν για θέματα έργων, μελετών και υπηρεσιών του ν. 3316/2005 αρμοδιότητας των Διευθύνσεων Τεχνικών Έργων των περιφερειακών ενότητων που εξυπηρετούν, καθώς και των φορέων της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης της τοπικής αρμοδιότητας εκάστου. Η σύσταση των συμβουλίων γίνεται κατ' αναλογία των ρυθμίσεων, με τις οποίες συγκροτείται το Τεχνικό Συμβούλιο Δημοσίων Έργων της περιφέρειας.
5. Σε κάθε περίπτωση για έργα, μελέτες και υπηρεσίες του ν. 3316/2005, όπως κάθε φορά ισχύει, αρμοδιότητας της Διεύθυνσης Τεχνικών Έργων που έχει τοπική αρμοδιότητα σε όλη την περιφέρεια, αρμόδιο συμβούλιο είναι το Τεχνικό Συμβούλιο Δημοσίων Έργων με έδρα την έδρα της περιφέρειας.
6. α. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών συστήνεται Τεχνικό Συμβούλιο, το οποίο γνωμοδοτεί για θέματα που ορίζει η νομοθεσία για τα δημόσια έργα, τις μελέτες και τις υπηρεσίες που εμπíπτον ότα

πεδίο εφαρμογής του ν.3316/2005, όταν κύριος και φορέας κατασκευής του έργου είναι το Υπουργείο Εσωτερικών. Το Συμβούλιο γνωμοδοτεί επίσης για θέματα θεώρησης μελετών, εκτέλεσης έργων και υπηρεσιών του ν. 3316/2005, που εκτελούνται από τους ΟΤΑ.

β. Το ανωτέρω Τεχνικό Συμβούλιο αποτελείται από:

βα. Τον προϊστάμενο της αρμόδιας για τα τεχνικά έργα Διεύθυνσης του Υπουργείου Εσωτερικών με το νόμιμο αναπληρωτή του, ως πρόεδρο

ββ. Τον προϊστάμενο του αρμοδίου για τα τεχνικά έργα του Τμήματος Υπουργείου Εσωτερικών, με το νόμιμο αναπληρωτή του, ως μέλος.

βγ. Ένα (1) μηχανικό της αρμόδιας τεχνικής υπηρεσίας του Υπουργείου Εσωτερικών, με τον αναπληρωτή του, ως μέλος.

βδ. Έναν εκπρόσωπο του Γραφείου Νομικού Συμβούλου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους που υπηρετεί στο Υπουργείο Εσωτερικών, με τον αναπληρωτή του, ως μέλος.

βε. Τον προϊστάμενο της αντιστοιχίας Διεύθυνσης ή Τμήματος για έργα συγκοινωνιακά, υδραυλικά, κτιριακά, ηλεκτρομηχανολογικά και λιμενικά του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων με τους αναπληρωτές τους, ως μέλη.

βστ. Έναν εκπρόσωπο της ΚΕΔΕ που προτείνεται από το διοικητικό της συμβούλιο με τον αναπληρωτή του, ως μέλος.

βζ. Έναν εκπρόσωπο των εργοληπτών δημοσίων έργων, ο οποίος προτείνεται από τις οικείες πανελλήνιες εργοληπτικές οργανώσεις με τον αναπληρωτή του, ως μέλος. Εάν δεν υπάρχει σχετική πρόταση εντός μηνός, αφότου ζητηθεί, ο ορισμός γίνεται αποκλειστικά από τον Υπουργό Εσωτερικών

γ. Εισηγητές του Συμβουλίου είναι υπάλληλοι που κάθε φορά χειρίζονται το αντίστοιχο θέμα.

δ. Στις περιπτώσεις που απαιτείται γνωμοδότηση για θεώρηση μελετών, ειδικών προϋπολογισμών και τευχών δημοπράτησης έργων ΟΤΑ το Συμβούλιο συνεδριάζει με μειωμένη σύνθεση, με πρόεδρο τον προϊστάμενο της αρμόδιας τεχνικής υπηρεσίας του Υπουργείου Εσωτερικών, αναπληρούμενο από το νόμιμο αναπληρωτή του και μέλη τους αναφερόμενους στα εδάφια γ. ε και ζ της παραγράφου 6β.

ε. Η θητεία των μελών του Τεχνικού Συμβουλίου ορίζεται διετής.

στ. Η συγκρότηση, η σύνθεση και η λειτουργία του Τεχνικού Συμβουλίου διέπεται από τις διατάξεις των άρθρων 13, 14 και 15 του ν.2690/1999 (Α' 45) όπως κάθε φορά ισχύει.

7. «Προϊστάμενη ή εποπτεύουσα αρχή» για θέματα έργων, μελετών και υπηρεσιών του ν.3316/2005, στα οποία αναθέτουμε αρχή είναι το Υπουργείο Εσωτερικών, είναι ο προϊστάμενος της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών.

8. «Διευθύνουσα ή επιβλέπουσα υπηρεσία» για θέματα έργων, μελετών και υπηρεσιών του ν. 3316/2005, είναι η τεχνική υπηρεσία του Υπουργείου Εσωτερικών

9. Για τις αιτήσεις θεράπευσης του αναδόχου, που ασκούνται σύμφωνα με τις διατάξεις της νομοθεσίας για τα δημόσια έργα και αφορούν μελέτες, έργα και υπηρεσίες του ν.3316/2005 του Υπουργείου Εσωτερικών αποφασίζει ο Υπουργός Εσωτερικών ύστερα από γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου της παραγράφου 6

ΜΕΡΟΣ ΔΕΚΑΤΟ ΤΡΙΤΟ

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ, ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΣ

ΕΠΙΠΕΔΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Άρθρο 273

Εδαφικά Σύμφωνα

¹ Οι δήμοι και οι περιφέρειες στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων τους μπορούν να συνάψουν εδαφικά σύμφωνα με την κεντρική ή αποκεντρωμένη διοίκηση και τυχόν φορείς τους για τον σχεδιασμό, την υλοποίηση και την παρακολούθηση του εθνικού προγράμματος μεταρρυθμίσεων, για την προώθηση

της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής τους και την υλοποίηση εθνικών, και ευρωπαϊκών στόχων και προγραμμάτων.

2. Οι φορείς της προηγούμενης παραγράφου συνυπογράφουν το κείμενο του εδαφικού συμφώνου, στα οποία προσδιορίζεται επακριβώς ο επιδιωκόμενος σκοπός, ο τρόπος εκτέλεσής αυτού, οι υποχρεώσεις των συμβαλλόμενων μερών του, η χρονική διάρκεια, ο τρόπος χρηματοδότησης των δράσεων του και η εκκαθάριση αυτού μετά τη λήξη του. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών καθορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής.

Άρθρο 274

Συμπράξεις Δήμων και Περιφερειών με τον ιδιωτικό τομέα

Για την εκτέλεση έργων και την παροχή υπηρεσιών, οι Δήμοι και οι Κοινότητες μπορούν να συνάπτουν συμβάσεις με νομικά πρόσωπα του ιδιωτικού τομέα, σύμφωνα και με τους όρους και τη διαδικασία του ν. 3389/2005 (Α' 232), όπως κάθε φορά ισχύει.

Άρθρο 275

Συμβάσεις διαδημοτικής ή διαβαθμικής συνεργασίας (Άρθρο 99 ν.του.3852/10)

1. Δήμοι του ίδιου νομού ή όμοροι δήμοι μπορούν να συνάπτουν μεταξύ τους συμβάσεις, με τις οποίες αναλαμβάνουν την άσκηση αρμοδιότητας για λογαριασμό τους ή την υποστήριξη της άσκησης της. Στις συμβάσεις αυτές μπορεί να συμμετέχει και νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου του αναλαμβάνοντος την αρμοδιότητα δήμου ή σύνδεσμος στον οποίον μετέχει ο δήμος που αναλαμβάνει την αρμοδιότητα. Οι συμβάσεις αυτές καλούνται «συμβάσεις διαδημοτικής συνεργασίας».

2. Δήμοι της ίδιας περιφέρειας και η οικεία περιφέρεια μπορούν να συνάπτουν μεταξύ τους συμβάσεις συνεργασίας, με τις οποίες αναλαμβάνουν την άσκηση αρμοδιότητας ή την υποστήριξη της άσκησης της, για λογαριασμό ενός ή περισσότερων των συμβαλλόμενων μερών. Στις συμβάσεις αυτές μπορεί να συμμετέχει και νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου ή σύνδεσμος στον οποίο μετέχει ο φορέας που αναλαμβάνει την αρμοδιότητα. Οι συμβάσεις αυτές καλούνται «συμβάσεις διαβαθμικής συνεργασίας».

3. Στις συμβάσεις των δύο προηγούμενων παραγράφων ορίζεται, ιδίως, ο τρόπος άσκησης της αναθέμενης αρμοδιότητας ή υποστήριξης της άσκησης της και οι υποχρεώσεις των συμβαλλόμενων μερών, και ειδικότερα:

α. Ο σκοπός και η διάρκεια της σύμβασης.

β. Η διάθεση του προσωπικού των συμβαλλόμενων ή η σύσταση πρόσθετων θέσεων προσωπικού ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου, με τον οργανισμό εσωτερικής υπηρεσίας του αναλαμβάνοντος την άσκηση της αρμοδιότητας φορέα, με την επιφύλαξη των διατάξεων των άρθρων 5 και 6 του πδ 164/2004 (Α' 134).

γ. Η διάθεση μηχανολογικού εξοπλισμού, οχημάτων και άλλων τεχνικών μέσων ή ακινήτων και εγκαταστάσεων για την εξυπηρέτηση του σκοπού της σύμβασης.

δ. Τα ποσά χρηματοδότησης των επενδυτικών και των λειτουργικών δαπανών για την εφαρμογή της σύμβασης. Τα έσοδα αυτά μπορούν να προέρχονται από τέλη, δικαιώματα και εισφορές, τους ΚΑΠ, τη Συλλογική Απόφαση Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Σ.Α.Τ.Α.) ή τα αναπτυξιακά προγράμματα της τοπικής αυτοδιοίκησης.

ε. Το χρονοδιάγραμμα εφαρμογής της σύμβασης.

στ. Το όργανο παρακολούθησης της εφαρμογής της σύμβασης.

4. Οι προβλεπόμενες στη σύμβαση δαπάνες εγγράφονται ως υποχρεωτικές στους προϋπολογισμούς των συμβαλλόμενων φορέων και αποδίδονται στον αναλαμβάνοντα την αρμοδιότητα φορέα.

5. Τα χρησιμοποιούμενα τεχνικά μέσα και εγκαταστάσεις μπορεί να φέρουν ως διακριτικό τον τίτλο «Διαδημοτική Συνεργασία» ή «Διαβαθμική Συνεργασία». αντίστοιχα, που συμπληρώνεται με τα ανάματα των συμβαλλόμενων φορέων ή με άλλο όνομα δηλωτικά της γεωγραφικής ενότητας των φορέων αυτών.

6. Οι αποφάσεις των οικείων συμβουλίων για την έγκριση συμβάσεων διαδημοτικής ή διαβαθμικής συνεργασίας λαμβάνονται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών εκάστου.

7. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών μπορεί να ρυθμίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου

Άρθρο 276

Συμβάσεις συνεργασίας φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης

1. Δήμοι, σύνδεσμοι, περιφέρειες και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου της ΟΤΑ πρώτου και δεύτερου βαθμού μπορούν να συνάπτουν μεταξύ τους συμβάσεις για την εκτέλεση έργων, προμηθειών και υπηρεσιών. Αντικείμενο των συμβάσεων μπορεί να είναι και η βεβαίωση και είσπραξη τελών, δικαιωμάτων, εισφορών και προστίμων.

2. Οι συμβαλλόμενοι φορείς μπορεί να χρηματοδοτούνται για την εκτέλεση των συμβάσεων και από τον κρατικό προϋπολογισμό ή το πρόγραμμα δημόσιων επενδύσεων ή τους προϋπολογισμούς άλλων φορέων του δημοσίου τομέα.

3. Οι όροι και οι προϋποθέσεις της σύμβασης καθορίζονται με αποφάσεις των οικείων συμβουλίων. Οι οποίες λαμβάνονται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών.

4. Δήμοι, σύνδεσμοι και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου αυτών μπορούν να αναθέτουν με τη διενέργεια διαγωνισμού σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου ή κοινοπραξίες την αξιολόγηση της ακίνητης περιουσίας τους, την εκτέλεση έργων, την παροχή υπηρεσιών προς τον αναθέτοντα φορέα ή προς τους δημότες και την εφαρμογή προγραμμάτων. Η ανάθεση του έργου ή της υπηρεσίας συνοδεύεται είτε με την καταβολή αμοιβής (δημόσια σύμβαση έργου ή υπηρεσίας) είτε με την παραχώρηση του δικαιώματος εκμετάλλευσης του έργου ή της υπηρεσίας είτε με το δικαίωμα εκμετάλλευσης του έργου ή της υπηρεσίας σε συνδυασμό με την καταβολή αμοιβής (παραχώρηση δημοσίου έργου ή δημοσίας υπηρεσίας).

5. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, μετά από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας, που παρέχεται μέσα σε τρεις (3) μήνες από της ζητηθεί, προσδιορίζεται ειδικότερα το πεδίο εφαρμογής της προηγούμενης παραγράφου και τα σχετικά με τη διενέργεια του διαγωνισμού, ιδίως δε οι προϋποθέσεις, οι όροι, η διαδικασία και τα όργανα διενέργειας του διαγωνισμού, οι όροι τους οποίους πρέπει να πληρούν οι ανάδοχοι, τα κριτήρια και η διαδικασία αξιολόγησης και επιλογής, το περιεχόμενο και η δημοσιότητα της προκήρυξης, η υποβολή και η εκδίκαση των ενστάσεων, οι βασικοί όροι των συμβάσεων ανάθεσης και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια.

6. Δήμοι, σύνδεσμοι, περιφέρειες και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου της αυτών μπορούν να συμβάλλονται μεταξύ τους για την παροχή υπηρεσιών με αντικείμενο τη βεβαίωση και είσπραξη τελών, δικαιωμάτων, εισφορών και προστίμων. Στις περιπτώσεις αυτές, οι αποφάσεις των αρμοδίων οργάνων των συμβαλλόμενων φορέων για τη συμμετοχή τους σε συγκεκριμένη σύμβαση, λαμβάνονται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών τους. Οι συμβαλλόμενοι φορείς μπορεί να χρηματοδοτούνται για την εκτέλεση των συμβάσεων της παραγράφου αυτής και από τον Κρατικό Προϋπολογισμό ή το πρόγραμμα δημόσιων επενδύσεων ή τους προϋπολογισμούς άλλων φορέων του δημοσίου τομέα.

Άρθρο 277

Δίκτυα δήμων και περιφερειών

1. Δύο ή περισσότεροι δήμοι ή περιφέρειες ή δήμοι και περιφέρειες, μπορούν να συνιστούν δίκτυα, με τη μορφή αστικής εταιρείας μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα του άρθρου 741 του Αστικού Κώδικα. Σκοπός του δικτύου είναι η ανάδειξη των κοινών χαρακτηριστικών, η διαμόρφωση, η άσκηση και η υποστήριξη των παλιτικών που συνδέονται με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των μελών του δικτύου.

Τα ανωτέρω δίκτυα συνιστώνται με αποφάσεις των οικείων συμβουλίων των συμμετεχόντων ΟΤΑ. Στα δίκτυα αυτά μπορούν να συμμετέχουν και ανωνυμικές ανώνυμες εταιρείες ΟΤΑ. Για την καλύτερη εξυπηρέτηση των σκοπών του δικτύου δύνανται να συμμετέχουν σε αυτό κοινωνικοί φορείς με σκοπούς αντίστοιχους αυτών του δικτύου, καθώς και πανεπιστημιακά ή ερευνητικά ιδρύματα.

2. Με το καταστατικό τους καθορίζονται οι όροι, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των μελών, η διοίκησή τους και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την οργάνωση και τη λειτουργία τους.

3. Για τη γραμματειακή υποστήριξη του δικτύου δήμων και περιφερειών μπορεί να απασπασθεί υπάλληλος δήμου ή περιφέρειας που είναι μέλος αυτού. Η απόσπαση γίνεται ύστερα από απόφαση

του διοικούστος το δικτυο οργάνου και σύμφωνη γνώμη του οικείου δημάρχου ή περιφερειάρχη, που είναι μέλη του δικτύου. Η διάρκεια της απόσπασης είναι διετής με δυνατότητα ισόχρονης παράτασης. Η μισθοδοσία του αποσπασμένου βαρύνει τον οικείο δήμο ή περιφέρεια.

Άρθρο 278 **Αδελφοποιήσεις δήμων**

1. Ένας δήμος μπορεί να προβαίνει σε πράξεις αδελφοποίησης με άλλους δήμους της χώρας, με αποφάσεις των δημοτικών συμβουλίων, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων και των ειδικότερων συνεργασιών τους, οι οποίες έχουν ως στόχο τη μεταξύ τους προαγωγή των οικονομικών, πολιτιστικών, μορφωτικών και κοινωνικών σχέσεων.
2. Οι πράξεις αδελφοποίησης δήμων υλοποιούνται με την υπογραφή ενός κειμένου διακήρυξης όπου καθορίζονται οι επιμέρους στόχοι και οι δράσεις των συμμετεχόντων μερών, καθώς και τα μέσα υλοποίησής τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β **ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ** **Άρθρο 279** **Γενικά - Αρχές**

1. Οι δήμοι και οι περιφέρειες συνεργάζονται με οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, καθώς και με λοιπούς φορείς της αλλοδαπής, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους σύμφωνα με τα διεθνές, κοινοτικό και εθνικό δίκαιο και υπό την επιφύλαξη των διεθνών υποχρεώσεων της χώρας:
 - α. Σε διεθνές επίπεδο, για την προαγωγή και διευκόλυνση της διακρατικής, διαπεριφερειακής, διασυνοριακής, και εδαφικής συνεργασίας, καθώς και σε προγράμματα και πρωτοβουλίες διεθνών και περιφερειακών οργανισμών
 - β. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, για τη συμμετοχή τους σε προγράμματα, δράσεις και πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του Συμβουλίου της Ευρώπης και λοιπών ευρωπαϊκών οργανισμών.
2. Οι διεθνείς και ευρωπαϊκές συνεργασίες πρέπει:
 - α. Να αποσκοπώνουν μια σαφή και συγκεκριμένη ιδέα των επιδιωκόμενων στόχων και οφελών.
 - β. Να αποβλέπουν στην προώθηση της εικόνας της χώρας, ιδιαίτερα σε χώρες ιδιαίτερου εθνικού ενδιαφέροντος μέσω της σύστασης δικτύων επικοινωνίας και πραγματοποίησης κοινών δράσεων με φορείς του απόδημου ελληνισμού και της προβολής του πολιτισμού και της τοπικής ιστορίας των δήμων και περιφερειών για την ενίσχυση του πολιτιστικού τουρισμού.
 - γ. Να ανταποκρίνονται σε ουσιαστικές ανάγκες των δήμων και περιφερειών, διατηρώντας μία δυναμική η οποία θα της δώσει χρονική συνέχεια.
 - δ. Να στηρίζονται στον εθελοντισμό, στην ενεργό συμμετοχή του προσωπικού των δήμων και περιφερειών, των κοινωνικών και οικονομικών φορέων των τοπικών κοινωνιών, της νεολαίας, καθώς και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών.
 - ε. Να αναδεικνύουν θεσμικές μορφές οργάνωσης και χρηματοδότησης που θα είναι ανεξάρτητες προσώπων.
 - στ. Να διέπονται από τις αρχές της αμοιβαίας κατανόησης και ανοχής, καθώς και της συλλογικής ευθύνης μεταξύ των εταίρων.
 - ζ. Να δημιουργούν σχέσεις προσανατολισμένες σε συμφωνίες εταιρικών σχέσεων και σε συγκεκριμένα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των λοιπών ευρωπαϊκών και διεθνών οργανισμών
 - η. Να διέπονται από τις αρχές του Ευρωπαϊκού Χάρτη Τοπικής Αυτονομίας του Συμβουλίου της Ευρώπης.
 - θ. Να μην παραγνωρίζουν την αρχή της αμοιβαιότητας ως προς τη φύση και την αναλογία των εκδηλώσεων.
3. Οι δήμοι και οι περιφέρειες στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους και των ρυθμίσεων της παραγόμενης παραγράφου, μπορούν να πραγματοποιούν και πολιτιστικές, καλλιτεχνικές και αθλητικές εκδηλώσεις και ανταλλαγές αποστολών για την αντιμετώπιση θεμάτων κοινού ενδιαφέροντος, καθώς και να συνάπτουν τοπικά ή περιφερειακά εδαφικά σύμφωνα για την ενίσχυση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής τους.

4. Για την υλοποίηση των συνεργασιών των ανωτέρω παραγράφων, οι δήμοι και οι περιφέρειες μπορούν να προβλέπουν σχετικές πιστώσεις στους κωδικούς εξόδων του προϋπολογισμού τους
5. Οι δημοτικές και περιφερειακές αρχές εκπροσωπούνται με τη σύμφωνη γνώμη των Ενώσεων τους στην αντιπροσωπευτική συνέλευση της Επιτροπής των Περιφερειών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Κογκρέσου Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών του Συμβουλίου της Ευρώπης, καθώς και στα όργανα όλων των άλλων φορέων της παρ.1. άποτε αυτό προβλέπεται, σύμφωνα με τις διατάξεις του διεθνούς, κοινοτικού και εθνικού δικαίου.

Άρθρο 280

Επιτροπή ελέγχου διεθνών και ευρωπαϊκών συνεργασιών δήμων και περιφερειών

1. Στο Υπουργείο Εσωτερικών συστήνεται τριμελής επιτροπή, η οποία παρέχει σύμφωνη γνώμη για τη συμβατότητα της δράσης που αναπτύσσουν οι δήμοι και οι περιφέρειες με τις εθνικές πολιτικές και τα εύρος των αρμοδιοτήτων τους, στο πλαίσιο της συμμετοχής τους σε διεθνή και ευρωπαϊκά δίκτυα αντίστοιχου ή παρεμφερούς διοικητικού επιπέδου και της πραγματοποίησης εκδηλώσεων και ανταλλαγών αποστολών για την αντιμετώπιση θεμάτων κοινού ενδιαφέροντος, στο πλαίσιο της εθνικής εξωτερικής πολιτικής και των διακρατικών συμφωνιών. Η Επιτροπή αποτελείται από εκπρόσωπο του Υπουργείου Εσωτερικών, ο οποίος είναι αρμόδιος και εθνικό σημείο επαφής για τα ανταγωνιστικά προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκπρόσωπο του Υπουργείου Εξωτερικών και εκπρόσωπο της ΚΕΔΕ ή της ΕΝΠΕ, κατά περίπτωση. Πρόεδρος της Επιτροπής ορίζεται ο εκπρόσωπος του Υπουργείου Εσωτερικών. Καθήκοντα Γραμματέα της Επιτροπής ασκεί υπάλληλος του Υπουργείου Εσωτερικών.
2. Έργα της Επιτροπής είναι να κρίνει τη συμβατότητα της δράσης των δήμων και περιφερειών, στο πλαίσιο των διεθνών συνεργασιών τους, με τη διεθνή, κοινοτική και εθνική νομοθεσία, την εθνική εξωτερική πολιτική, και τις διακρατικές και πολυμερείς συμφωνίες, καθώς και σε σχέση με το εύρος των αρμοδιοτήτων τους.
3. Οι αποφάσεις της Επιτροπής είναι υποχρεωτικές για κάθε είδους συνεργασίες του παρόντος κεφαλαίου. Η παράβαση της υποχρέωσης αυτής από αιρετούς ή υπαλλήλους συνιστά σοβαρό πειθαρχικό αδίκημα.
4. Οι αποφάσεις των δημοτικών και περιφερειακών συμβουλίων πρέπει να είναι επαρκώς αιτιολογημένες και να συνοδεύονται από ένα σχέδιο δράσης αναφορικά με τους σκοπούς, τα θέματα κοινού ενδιαφέροντος, τους τομείς συνεργασίας, τις προβλεπόμενες δαπάνες και κάθε δυνατή λεπτομέρεια και στοιχεία για τις εκδηλώσεις, τις συμφωνίες, τα προγράμματα και για τον αντίστοιχο αλληλοσπύ οργανισμό με τον οποίο υπάρχει η βούληση συνεργασίας ή του δικτύου στο οποίο προτίθενται να συμμετάσχουν.
5. Η σύμφωνη γνώμη για τη συμμετοχή των δήμων και περιφερειών σε διεθνείς συνεργασίες εκδίδεται μέσα σε προθεσμία τουλάχιστον ενός (1) μηνός από την περιέλευση στην επιτροπή αίτησης, συνοδευόμενης από την απόφαση του δικείου συμβουλίου και του σχετικού σχεδίου δράσης. Μετά τη λήψη της απόφασης, οι δήμοι και οι περιφέρειες της χώρας οφείλουν να ενημερώνουν σε τακτική βάση την επιτροπή ως προς την πρόοδο των συνεργασιών τους.
6. Η Επιτροπή μπορεί με αιτιολογημένη απόφασή της να απορρίψει το αίτημα συμμετοχής δήμου ή περιφέρειας σε διεθνείς συνεργασίες, εάν κρίνει πως αυτή δεν είναι σύμφωνη με το διεθνές, κοινοτικό ή εθνικό δίκαιο, λαμβανομένων υπόψη των αρμοδιοτήτων του δήμου ή της περιφέρειας ή ότι η συμμετοχή αυτή δεν δικαιολογείται για λόγους δημόσιου συμφέροντος ή γενικής πολιτικής της χώρας.
7. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών ύστερα από σύμφωνη γνώμη της επιτροπής, μπορεί να απονέμεται ετήσια βραβεία σε δήμο ή περιφέρεια που διακρίνεται για καινοτόμες διεθνείς συνεργασίες. Με όμοια απόφαση καθορίζεται η διαδικασία και τα κριτήρια αξιολόγησης της βράβευσης, το είδος των βραβείων, όπως και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα.

Άρθρο 281

Μητρώο διεθνών συνεργασιών δήμων και περιφερειών

Στη Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Εσωτερικών τηρείται ηλεκτρονική βάση δεδομένων που καλείται «μητρώο των διεθνών συνεργασιών των δήμων και περιφερειών της χώρας».

Άρθρο 282 **Αδελφοποιήσεις πόλεων**

1. Οι δήμοι στα πλαίσια μακροχρόνιων συνεργασιών τους με αντίστοιχους οργανισμούς της αλλοδαπής, μπορούν να αναπτύξουν τις κατά νόμο πρωτοβουλίες τους για θέματα που εμπίπτουν στις αρμοδιότητές τους και να προβαίνουν σε πράξεις αδελφοποίησης των πόλεών τους, με στόχο τη μεταξύ τους προαγωγή των οικονομικών, πολιτιστικών, μορφωτικών και κοινωνικών σχέσεων, δημιουργώντας στενότερους και σε φιλικό κλίμα δεσμούς.
2. Οι αδελφοποιήσεις πόλεων μπορούν να υλοποιηθούν προς όφελος:
 - α. Των ίδιων των δήμων, ως ευέλικτο πλαίσιο συνεργασιών, μέσω της ανταλλαγής καλών πρακτικών με τους συνεργαζόμενους δήμους της αλλοδαπής στους τομείς της παροχής υπηρεσιών προς τους κατοίκους και της διοικητικής λειτουργίας τους, της πρόσβασης σε διεθνή και ευρωπαϊκά προγράμματα χρηματοδότησης, και της επιμόρφωσης του ανθρώπινου δυναμικού τους.
 - β. Ολόκληρης της τοπικής κοινωνίας, ως εργαλείο αλληλεγγύης, μέσω της προώθησης του διαπολιτισμικού διαλόγου και του σεβασμού των άλλων, και της ανάπτυξης δυναμικών συνεργασιών με τη συμμετοχή των κοινωνικών και οικονομικών φορέων, της νεολαίας και των οικονομικά μειονεκτουσών ομάδων.
3. Για τη μετακίνηση κάθε εκπροσώπου δήμου στο εξωτερικό για τις ανάγκες των αδελφοποιήσεων απαιτείται απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, εφόσον για την αδελφοποίηση έχει προηγηθεί η παροχή σύμφωνης γνώμης από την επιτροπή του άρθρου 280.
4. Οι δήμοι στα πλαίσια των αδελφοποιήσεων και υπό την επικύρωση των διεθνών υποχρεώσεων της χώρας μπορούν να συνάπτουν αντίστοιχου περιεχομένου συμβάσεις με τους αλλοδαπούς ΟΤΑ, με τους οποίους έχουν αδελφοποιηθεί, η οποία θα περιέχει τους κοινούς στόχους, τη μεθοδολογία υλοποίησής τους, τον κατάλογο των προσδοκώμενων αποτελεσμάτων και τους πόρους για την πραγματοποίηση των επιμέρους δράσεων. Οι όροι και οι προϋποθέσεις της σύμβασης καθορίζονται με αποφάσεις των οικείων συμβουλίων οι οποίες λαμβάνονται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών. Οι συμβάσεις αυτές καταρτίζονται ύστερα από σύμφωνη γνώμη της επιτροπής του άρθρου 280.

Άρθρο 283 **Διεθνή και ευρωπαϊκά δίκτυα**

1. Δήμοι και περιφέρειες, μπορούν να συμμετέχουν και να συνιστούν διεθνή και ευρωπαϊκά δίκτυα τοπικών και περιφερειακών αρχών με στόχο τη συντονισμένη προώθηση και στοχευμένη προβολή των επιδιώξεών τους, τη δυναμική συμμετοχή και εκπροσώπηση σε προγράμματα και πρωτοβουλίες διεθνών και ευρωπαϊκών οργανισμών για την ενίσχυση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής τους.
2. Για την καλύτερη εξυπηρέτηση των σκοπών του δικτύου δύνανται να συμμετέχουν σε αυτό κοινωνικοί φορείς με σκοπούς αντίστοιχους αυτών του δικτύου, καθώς και πανεπιστημιακά ή ερευνητικά ιδρύματα.
3. Διεθνή και ευρωπαϊκά δίκτυα, που έχουν την καταστατική τους έδρα στην Ελλάδα, συστήνονται ως αστικές εταιρείες μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα του άρθρου 741 ΑΚ.
4. Το δίκτυο συστήνεται βάσει ενός κειμένου διακήρυξης και λειτουργεί με συγκεκριμένο καταστατικό. Με τη διακήρυξή του το δίκτυο καθορίζει την ονομασία, τους λόγους που οδήγησαν τα συμμετέχοντα μέρη στη σύστασή του, την αποστολή του, τους επιμέρους στόχους και δράσεις του, τα μέσα υλοποίησης των στόχων του, καθώς και την έδρα του. Πέραν των στοιχείων της διακήρυξης, στο καταστατικό του δικτύου περιλαμβάνονται επιπλέον οι πόροι, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των μελών, η διοίκηση τους και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την οργάνωση και τη λειτουργία τους.
5. α. Για τη γραμματειακή υποστήριξη διεθνούς ή ευρωπαϊκού δικτύου τοπικών και περιφερειακών αρχών μπορεί να σποσπισθεί υπάλληλος δήμου ή περιφέρειας που είναι μέλος αυτού.

β. Η απόσπαση γίνεται, ύστερα από απόφαση του διοικούστος το δικτύου οργάνου και σύμφωνη γνώμη του οικείου δήμου ή περιφέρειας, που είναι μέλη του δικτύου.

γ. Η διάρκεια της απόσπασης είναι διετής με δυνατότητα ισόχρονης παράτασης. Η μισθοδοσία του αποσπασμένου βαρύνει τον οικείο δήμο ή περιφέρεια.

Άρθρο 284 **Ευρωπαϊκός Όμιλος Εδαφικής Συνεργασίας**

1. Δήμοι, περιφέρειες, δημοσιες επιχειρήσεις κατά την έννοια του άρθρου 2 παράγραφος 1 στοιχείο β) της οδηγίας 2004/17/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, οργανισμοί δημοσίου δικαίου κατά την έννοια του δεύτερου εδαφίου της παρ. 9 του άρθρου 1 της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 31ης Μαρτίου 2004, περί συνταξιοδότησης των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, και επιχειρήσεις, στις οποίες έχει ανατεθεί η παροχή υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος σύμφωνα με το ενωσιακό και εθνικό δίκαιο, μπορούν να συμμετέχουν σε Ευρωπαϊκό Όμιλο Εδαφικής Συνεργασίας, εφεδής καλούμενο "ΕΟΕΣ" σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1302/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013. Μέλη ΕΟΕΣ μπορούν να είναι επίσης το ελληνικό Δημόσιο συμπεριλαμβανομένων και των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων.

2 α. Οι καταστατικοί σκοποί του ΕΟΕΣ είναι η προαγωγή της εδαφικής συνεργασίας για την ενίσχυση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η άρση των εμποδίων στην εσωτερική αγορά με την υποστήριξη από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής.

β. Στο πλαίσιο των σκοπών του που αφορούν δράσεις σχετικές με την εδαφική συνεργασία, ο ΕΟΕΣ δύναται να οριστεί ενδιάμεσος φορέας για την υλοποίηση ολοκληρωμένων εδαφικών επενδύσεων και αρχή διαχείρισης αντίστοιχων προγραμμάτων, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

3. Η συμμετοχή των φορέων της προηγούμενης παραγράφου σε ΕΟΕΣ εγκρίνεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, ύστερα από σύμφωνη γνώμη της επιτροπής του άρθρου 280, στην οποία συμμετέχει και εκπρόσωπος του Υπουργείου Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας. Η επιτροπή αυτή αρίζεται ως αρμόδια αρχή, κατά τις διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 4 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 1082/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5ης Ιουλίου 2006. Ο Υπουργός Εσωτερικών είναι αρμόδιος για την εφαρμογή των άρθρων 13 και 14 του Κανονισμού 1082/2006, μετά από εισήγηση της ανωτέρω Επιτροπής.

3. ΕΟΕΣ που έχει την καταστατική του έδρα στην Ελλάδα συστήνεται ως αστική εταιρεία μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα του άρθρου 741 του ΑΚ, η οποία λειτουργεί σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και τις προβλέψεις του κανονισμού 1302/2013.

4. Για τις ανάγκες εκπλήρωσης των καθηκόντων του ΕΟΕΣ μπορεί να αποσπάται προσωπικό του υπηρετεί με οποιαδήποτε σχέση εργασίας σε φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα του άρθρου 1 παράγραφοι 2 και 3 του ν. 2000/1991 (Α' 206), εφόσον γίνεται, κατά την κείμενη νομοθεσία παρασημαστική ή αναφορά σε αυτόν, κατά την παρ. 3 του άρθρου 11 του ν. 3049/2002 (Α' 212). Η απόσπαση διενεργείται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών και του αρμόδιου κατά περίπτωση Υπουργού, ύστερα από αίτηση του ΕΟΕΣ, σύμφωνη γνώμη του οργάνου διοίκησης του οικείου φορέα και γραπτή συγκατάθεση του υπαλλήλου που αποσπάται. Οι αποδοχές αυτών που αποσπώνται για τις ανάγκες των ΕΟΕΣ βαρύνουν τον οικείο φορέα από τον οποίο αποσπώνται. Για τη γραμματειακή υποστήριξη του ΕΟΕΣ ισχύουν οι διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 283.

5. Υφιστάμενες ενώσεις φορέων, δικτύα πόλεων και άλλες μορφές συνεργασίας με οποιαδήποτε νομική προσωπικότητα και αν λειτουργούν, που επιδιώκουν σκοπούς συναφείς με αυτούς του ΕΟΕΣ και έχουν την καταστατική τους έδρα στην Ελλάδα, μπορούν να μετατραπούν σε ΕΟΕΣ, μετά από απόφασή του οργάνου διοίκησής τους και έγκριση του Υπουργού Εσωτερικών κατά τα ανωτέρω οριζόμενα εφόσον προσαρμόσουν το καταστατικό τους προς τις ρυθμίσεις του Κανονισμού 1302/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 και του παρόντος άρθρου.

6. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Εξωτερικών και Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας ρυθμίζονται όλα τα ζητήματα που είναι αναγκαία για την εξασφάλιση και αποτελεσματική εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΚ) υπ' αριθ. 1302/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, κατά τις προβλέψεις της παραγράφου 5 του άρθρου 2 αυτού.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΚΑΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ
ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄
ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

ΤΜΗΜΑ Α΄
ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 285

Σύσταση - Σκοπός

(Άρθρο 239 του ν. 3463/2006, 41 του ν. 3801/2009, 103 του ν. 3852/2010, 10 του ν.4071/2012 ,
13 και 16 του ν.4147/2013)

1. Τα δημοτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου συστήνονται με σκοπό την οργάνωση και λειτουργία συγκεκριμένης δημοτικής υπηρεσίας, η οποία περιλαμβάνεται στους τομείς αρμοδιοτήτων των δήμων του άρθρου 94, με γνώμονα την καλύτερη εξυπηρέτηση των αναγκών των κατοίκων και την ποιότητα των παρεχομένων υπηρεσιών.

2. Κάθε δήμος μπορεί να συνιστά ή να έχει

α. Έως δύο (2) νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου. Εάν ο δήμος διαθέτει κοινωφελή επιχείρηση τότε μπορεί να έχει μόνο ένα (1) νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου. Στους δήμους με πληθυσμό άνω των τριακοσίων χιλιάδων (300.000) κατοίκων, μπορεί να λειτουργούν επιπλέον έως δύο (2) νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.

β. Ένα νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου για τη διοίκηση και διαχείριση ζώνης λιμένα, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

γ. Νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου που διατηρήθηκαν ως αυτοτελή με αποφάσεις του Υπουργού Εσωτερικών κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παρ.3 του άρθρου 103 του ν 3852/2010.

3. Τα δημοτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου συνιστώνται με απόφαση του οικείου δημοτικού συμβουλίου, η οποία εγκρίνεται έπειτα από έλεγχο νομιμότητας με πράξη του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

4. Στην απόφαση του δημοτικού συμβουλίου της παραγραφού παραγράφου ορίζονται υποχρεωτικά η επωνυμία, η έδρα, ο σκοπός, η περιορισία και οι πόροι αυτού.

Άρθρο 286

Διοικητικό Συμβούλιο – Εκτελεστική Επιτροπή

(Άρθρα 232, 233 , 240 του ν. 3463/2006, 20 του ν. 3731/2008, 103 του ν. 3852/2010)

Τα δημοτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου διοικούνται από το διοικητικό συμβούλιο, που αποτελείται από πέντε έως δεκαπέντε μέλη, τα οποία μαζί με τους αναπληρωτές τους ορίζονται από το δημοτικό συμβούλιο.

Μέλη του διοικητικού συμβουλίου είναι ο δήμαρχος, δημοτικοί σύμβουλοι και δημότες ή κάτοικοι που είναι χρήστες των υπηρεσιών του νομικού προσώπου ή που έχουν ανάλογη επαγγελματική ή κοινωνική δράση ή ειδικές γνώσεις, ανάλογα με το σκοπό του νομικού προσώπου, καθώς και ένας εκπρόσωπος των εργαζομένων του νομικού προσώπου, εφόσον αυτό απασχολεί περισσότερους από δέκα (10) εργαζομένους. Ο ανωτέρω εκπρόσωπος προτείνεται από τη γενική συνέλευση των τακτικών υπαλλήλων εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από τότε που θα αποσταλεί η σχετική πρόσκληση. Ένα τουλάχιστον εκ των μελών του διοικητικού συμβουλίου ορίζεται από τη μειοψηφία του δημοτικού συμβουλίου. Εάν τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου είναι περισσότερα από πέντε (5), δύο (2) τουλάχιστον από αυτά ορίζονται από τη μειοψηφία του δημοτικού συμβουλίου.

3. Είναι δυνατή η μειοψηφία αντι δημοτικού συμβούλου να ορίσει ως εκπρόσωπό της δημότη ή κάτοικο, κατ' ανάλογη εφαρμογή του δεύτερου εδαφίου. Σε περίπτωση που η μειοψηφία δεν ορίσει

συμβούλους, δημότες ή κατοίκους, ή εκείνοι που έχουν οριστεί παραιτηθούν, χωρίς να αντικατασταθούν, μετέχουν σύμβουλοι, δημότες ή κάτοικοι που ορίζονται από την πλειοψηφία. Στις περιπτώσεις που το νομικό πρόσωπο λειτουργεί στην περιφέρεια δημοτικής ή τοπικής κοινότητας ένα μέλος προτείνεται από το οικείο συμβούλιο. Μετά τον ορισμό των μελών το δημοτικό συμβούλιο εκλέγει από τα μέλη αυτά τον πρόεδρο και τον αντιπρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου. Στην περίπτωση που το δημοτικό συμβούλιο έχει ορίσει ως μέλος το δήμορχο, αυτός αυτοδικαίως καθίσταται και πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου.

4. Η θητεία των μελών του διοικητικού συμβουλίου του νομικού προσώπου ορίζεται με την απόφαση του δημοτικού συμβουλίου. Λήγει πάντοτε με την εγκατάσταση του νέου διοικητικού συμβουλίου. Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου μπορούν να αντικατασταθούν κατά τη διάρκεια της θητείας τους, με αιτιολογημένη απόφαση του δημοτικού συμβουλίου για σπουδαίο λόγο.

5. Τον πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματος αναπληρώνει ο αντιπρόεδρος. Το νομικό πρόσωπο εκπροσωπείται στα δικαστήρια και σε κάθε δημόσια αρχή από τον πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου και όταν αυτός κωλύεται ή απουσιάζει από τον αντιπρόεδρο.

6. Δεν επιτρέπεται να εκλεγούν ή να είναι μέλη του διοικητικού συμβουλίου ιδιώτες που έχουν στερηθεί τη διαχείριση της περιουσίας τους με τελεσίδικη δικαστική απόφαση ή που έχουν στερηθεί τα πολιτικά τους δικαιώματα με αμετάκλητη δικαστική απόφαση και για όσο διάστημα διαρκεί η στέρηση αυτή, καθώς και όσοι έχουν καταδικαστεί με αμετάκλητη δικαστική απόφαση ως αυτουργοί ή συμμετοχοί σε κακούργημα ή σε κάποια από τα πλημμελήματα που αναφέρονται στα άρθρα 176 του παρόντος.

7. Οι θέσεις μελών του διοικητικού συμβουλίου που μένουν κενές κατά τη διάρκεια της δημοτικής και περιφερειακής περιόδου καλύπτονται με μέλη που εκλέγει το δημοτικό ή το περιφερειακό συμβούλιο μέσα σε οκτώ (8) ημέρες, αφότου η θέση έμεινε κενή.

8. Στα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου δήμων με πληθυσμό άνω των 100.000 κατοίκων μπορεί να συνιστάται, με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου του νομικού προσώπου, η οποία εγκρίνεται από το δημοτικό συμβούλιο με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του, τριμελής εκτελεστική επιτροπή.

9. Η εκτελεστική επιτροπή αποτελείται από τον πρόεδρο ή τον αντιπρόεδρο και δύο μέλη του διοικητικού συμβουλίου. Τα τακτικά, καθώς και τα δύο αναπληρωματικά μέλη της εκτελεστικής επιτροπής, εκλέγονται από το διοικητικό συμβούλιο με σχετική πλειοψηφία. Η εκλογή γίνεται ευθύς μόλις το διοικητικό συμβούλιο συγκροτηθεί σε σώμα.

10. Το διοικητικό συμβούλιο, ο πρόεδρος του και η εκτελεστική επιτροπή έχουν, ως προς τη διοίκηση του νομικού προσώπου, τις αρμοδιότητες δημοτικού συμβουλίου, δημάρχου και οικονομικής επιτροπής του δήμου αντιστοίχως.

11. Ο πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου μπορεί με πράξη του να μεταβιβάζει ορισμένες από τις αρμοδιότητές του σε μέλος της εκτελεστικής επιτροπής ή σε προϊστάμενο οργανικής μονάδας που τυχόν προβλέπεται από τον οργανισμό του νομικού προσώπου ή σε άλλο ανώτερο ή ανώτατο υπάλληλό του.

12. Οι διατάξεις που ισχύουν για τους δήμους και αφορούν τον οργανισμό της εσωτερικής υπηρεσίας, τον προϋπολογισμό, το οικονομικό έτος, τον απολογισμό, την ταμειακή υπηρεσία, τη διαχείριση, τα δάνεια, την περιουσία, τα έσοδα και τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων εφαρμόζονται αναλόγως και στα δημοτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.

13. Τα θέματα της λειτουργίας του νομικού προσώπου ρυθμίζονται με κανονισμό που εγκρίνει το δημοτικό συμβούλιο.

14. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, μπορεί να εκδίδεται πρότυπος κανονισμός λειτουργίας των δημοτικών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και των τυχόν αποκεντρωμένων υπηρεσιών τους, ανά κατηγορία παρεχόμενων υπηρεσιών, μετά από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας. Με την ίδια απόφαση που εκδίδεται κατά την ίδια διαδικασία καθορίζονται τα δημοτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, για τα οποία απαιτείται άδεια λειτουργίας που χορηγείται από το Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Με όμοια απόφαση, ύστερα από γνώμη της ΚΕΔΕ καθορίζονται οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση της άδειας, τυχόν τεχνικές προδιαγραφές και ειδικοί όροι καταλληλότητας, η διαδικασία αδειοδότησης και ελέγχου τους, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια. Για τις δραστηριότητες των δημοτικών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, για την άσκηση των οποίων απαιτείται περαιτέρω η χορήγηση άδειας λειτουργίας, εφαρμόζονται οι ειδικές διατάξεις που ισχύουν για κάθε ασκούμενη δραστηριότητα.

Άρθρο 287

Λειτουργία του διοικητικού συμβουλίου και επιτροπεία

(Άρθρα 234 του ν. 3463/2006, 41 του ν. 3801/2009, 225 του ν. 3852/2010)

1. Τα θέματα τα σχετικά με τις εργασίες του διοικητικού συμβουλίου και της εκτελεστικής επιτροπής, την πρόσκληση των μελών τους σε συνεδρίαση, την απαιτούμενη για τη λήψη απόφασης πλειοψηφία, τον έλεγχο και την εκτελεστότητα των αποφάσεών του, το κώλυμα συμμετοχής στις συνεδριάσεις, την αστική και πειθαρχική ευθύνη των οργάνων διοίκησης του ρυθμίζονται με ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων που αφορούν το δημοτικό συμβούλιο, την οικονομική επιτροπή και τα μέλη τους.

2. Το διοικητικό συμβούλιο καταρτίζει τον κανονισμό λειτουργίας και τον οργανισμό εσωτερικής υπηρεσίας του δημοτικού νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου. Οι διατάξεις που ισχύουν για τους δήμους σχετικά με τον οργανισμό της εσωτερικής υπηρεσίας εφαρμόζονται αναλογικά.

Άρθρο 288

Πόροι

(Άρθρο 235 του ν. 3463/2006)

Πόροι των δημοτικών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου είναι ιδίως:

- α) η ετήσια τακτική ή τυχόν έκτακτη επιχορήγηση του δήμου,
- β) κάθε είδους εισφορές, επιχορηγήσεις, δωρεές, κληρονομίες και κληροδοσίες,
- γ) εισπράξεις από το αντίτιμο των παρεχόμενων πραγμάτων ή υπηρεσιών,
- δ) πρόσδοδοι από τη δική τους περιουσία, καθώς και από τη συμμετοχή τους σε προγράμματα.

Άρθρο 289

Οικονομική διοίκηση και διαχείριση - Περιουσία

(Άρθρο 236 του ν. 3463/2006)

Οι διατάξεις που ισχύουν για τους δήμους και αφορούν το οικονομικό έτος, τον προϋπολογισμό, τον απολογισμό, την ταμειακή υπηρεσία, τη διαχείριση, τα δάνεια, την περιουσία, τα έσοδα και τη σύνταξη δημοσίων συμβάσεων, εφαρμόζονται και στα δημοτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.

Το νομικό πρόσωπο καταρτίζει τον προϋπολογισμό του, λαμβάνοντας υπόψη το ποσό της ετήσιας τακτικής του επιχορήγησης, που έχει εγγραφεί στο σχέδιο προϋπολογισμού του δήμου. Η τελική έγκριση του προϋπολογισμού του από το δημοτικό συμβούλιο και η τυχόν απαραίτητη αναμόρφωση του λαμβάνει χώρα το αργότερο εντός μηνός από την επικύρωση του προϋπολογισμού του δήμου από τον Ελεγκτή Νομιμότητας. Για τις αποφάσεις του διοικητικού συμβουλίου που αφορούν τον απολογισμό, την εκποίηση ή την ανταλλαγή ακινήτων ή την επιβάρυνσή τους με εμπράγματα δικαιώματα, την αποδοχή κληρονομιών και δωρεών που περιέχουν όρο, ή κληροδοσιών, καθώς και τη συνομολόγηση δανείων απαιτείται προηγούμενη έγκριση του δημοτικού συμβουλίου. Οι αποφάσεις του διοικητικού συμβουλίου, μαζί με την εγκριτική απόφαση του οικείου δημοτικού συμβουλίου, υποβάλλονται για έλεγχο νομιμότητας στον οικείο Ελεγκτή Νομιμότητας μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από τη χρονική στιγμή που περιέρχεται στο νομικό πρόσωπο η εγκριτική απόφαση του δημοτικού συμβουλίου.

Οι διατάξεις που ισχύουν για τους δήμους και αφορούν τον προϋπολογισμό, το οικονομικό έτος, τον απολογισμό, την ταμειακή υπηρεσία, τη διαχείριση, τα δάνεια, την περιουσία, τα έσοδα και τη σύνταξη δημοσίων συμβάσεων εφαρμόζονται αναλόγως και στα δημοτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.

Τα δημοτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου που παίρνουν επιχορήγηση από άλλες πηγές, την εγγράφουν χωριστά στα έσοδα του προϋπολογισμού. Αν η επιχορήγηση παρέχεται για την εκπλήρωση ειδικού σκοπού, εγγράφεται αντίστοιχη πίστωση για το σκοπό αυτόν ιδιαίτερος στα έσοδα του προϋπολογισμού.

Τα νομικά πρόσωπα, αν δεν διαθέτουν ταμειακή υπηρεσία, εξυπηρετούνται από την ταμειακή υπηρεσία του οικείου δήμου.

Άρθρο 290
Έξοδα παράστασης - Αποζημίωση μελών
(Άρθρα 242 του ν. 3463/2006 και περ.5 της υποπαραγρ.Γ1 του ν.4093/2012, περ.5 της υποπαραγρ.Γ1 της παρ.γ του ν.4093/2013)

1. Το αξίωμα του μέλους του διοικητικού συμβουλίου του νομικού προσώπου είναι τιμητικό και άμισθο.
2. Στον πρόεδρο και τον αντιπρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου του δημοτικού νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου μπορεί να καταβάλλονται έξοδα παράστασης, ύστερα από απόφαση του οικείου δημοτικού συμβουλίου, όταν ο οικονομικός απολογισμός του προηγούμενου έτους υπερβαίνει τις τριακόσιες χιλιάδες (300.000) ευρώ. Το ύψος των εξόδων παράστασης καθορίζεται με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, ύστερα από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας. Τα ανωτέρω έξοδα δεν μπορούν να υπερβαίνουν το πενήντα τοις εκατό (50%) της αντιμισθίας του οικείου δημάρχου.
3. Στον πρόεδρο, στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου και της εκτελεστικής επιτροπής επιτρέπεται να καταβάλλεται αποζημίωση για κάθε συνεδρίαση και μέχρι τρεις μηνιαίως, ύστερα από απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, εκτός αν αυτά λαμβάνουν έξοδα παράστασης ή αντιμισθία. Το ύψος της αποζημίωσης για κάθε συνεδρίαση ανέρχεται στο ένα τοις εκατό (1%) της αντιμισθίας του οικείου δημάρχου.

Άρθρο 291
Συγχώνευση νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου
(Άρθρα 241 του ν. 3463/2006, 103 του ν. 3852/2010, 10 του ν.4071/2012 και 16 του ν.4147/2013)

1. Τα δημοτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου συγχωνεύονται με απόφαση του οικείου δημοτικού συμβουλίου, η οποία εγκρίνεται με πράξη του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Από τη δημοσίευση της απόφασης του προηγούμενου εδαφίου το νέο νομικό πρόσωπο υποκαθιστά αυτοδικαίως και χωρίς καμία άλλη διατύπωση, τα νομικά πρόσωπα που συγχωνεύτηκαν σε όλα εν γένει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους, συμπεριλαμβανομένων και των εκκρεμών δικών εξομοιούμενο πλήρως με καθολικό διάδοχο αυτών.
2. Με απόφαση του οικείου δημοτικού συμβουλίου καθορίζονται οι αναγκαίες θέσεις του προσωπικού που υπηρετεί στα δημοτικά νομικά πρόσωπα της προηγούμενης παραγράφου, οι οποίες μεταφέρονται αυτοδικαίως στο νέο δημοτικό νομικό πρόσωπο. Τυχόν πλεονάζουσες θέσεις μεταφέρονται με τον ίδιο τρόπο στον οικείο Δήμο. Στις θέσεις αυτές και με την ίδια απόφαση του οικείου δημοτικού συμβουλίου εντάσσεται, αυτοδικαίως, το προσωπικό με την ίδια σχέση, με την οποία υπηρετούσε στα συγχωνευόμενα νομικά πρόσωπα.

Άρθρο 292
Κατάργηση νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου
(Άρθρα 241 του ν. 3463/2006, άρθρο 10 του ν.4071/2012 και 16 του ν.4147/2013)

1. Τα δημοτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου καταργούνται με απόφαση του οικείου δημοτικού συμβουλίου, η οποία εγκρίνεται με πράξη του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Από τη δημοσίευση της απόφασης για την κατάργηση του νομικού προσώπου, ο δήμος υπεισέρχεται αυτοδικαίως σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των νομικών προσώπων που καταργούνται, συμπεριλαμβανομένων και των εκκρεμών δικών, εξομοιούμενος με καθολικό διάδοχο αυτών.
2. Δημοτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τα οποία μετά την πάροδο διετίας από την έναρξη ισχύος του παρόντος ή δύο έτη μετά τη δημοσίευση της συστατικής τους πράξης δεν έχουν συντάξει προϋπολογισμό και απολογισμό για δύο διαδοχικά οικονομικά έτη, καταργούνται. Η σχετική πράξη κατάργησης εκδίδεται από τον Γενικό Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.
3. Το μόνιμο και με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου προσωπικό που υπηρετεί στα ιδρύματα που καταργούνται, καθώς και οι νομικοί σύμβουλοι και οι δικηγόροι με σχέση έμμισθης εντολής, καθίστανται αυτοδικαίως προσωπικό του οικείου δήμου, με την ίδια σχέση εργασίας κατά τις

Διατάξεις του άρθρου 219 του ν.3584/2007 . Οι συμβάσεις εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου και μίσθωσης έργου εκτελούνται από τον οικείο δήμο μέχρι τη λήξη τους.

ΤΜΗΜΑ Β΄ ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Άρθρο 293 Σύσταση και σκοπός (Άρθρα 226 του ν. 3463/2006 και 41 του ν. 3801/2009)

1. Οι Δήμοι και οι περιφέρειες μπορούν να συστήνουν ιδρύματα όπως βρεφοκομεία, ορφανοτροφεία, γηροκομεία, μουσεία, κέντρα ερευνών .
2. Τα ιδρύματα συστήνονται ως νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, ύστερα από απόφαση του δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου, με προεδρικό διάταγμα, που ορίζει το σκοπό, την έδρα, τα όργανα της διοίκησης, τους πόρους, την περιουσία που αφιερώνεται σε αυτό και την επωνυμία του ιδρύματος. Το προεδρικό διάταγμα εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών και του αρμόδιου καθ' ύλην Υπουργού, αφού τηρηθούν και οι ειδικές, για κάθε κατηγορία ιδρυμάτων, διατάξεις.
3. Για τη λειτουργία των δημοτικών και περιφερειακών ιδρυμάτων απαιτείται περαιτέρω η χορήγηση άδειας λειτουργίας από τον Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών και του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού, ύστερα από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας, καθορίζονται οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση της άδειας, η διαδικασία αδειοδότησης και ελέγχου τους, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

Άρθρο 294 Όργανα Διοίκησης

Όργανα διοίκησης του ιδρύματος είναι:

- α. Το Διοικητικό Συμβούλιο
- β. Την Εκτελεστική Επιτροπή και
- γ. Τον Πρόεδρο

Άρθρο 295 Διοικητικό Συμβούλιο – Εκτελεστική Επιτροπή (Άρθρο 227 του ν. 3463/2006)

1. Τα δημοτικά και περιφερειακά ιδρύματα διοικούνται από διοικητικό συμβούλιο που απαρτίζεται από τον δήμαρχο ή τον περιφερειάρχη αντίστοιχα, ή άλλο αιρετό ή μη πρόσωπο που ορίζεται από αυτούς ως πρόεδρος και από έξι (6) έως δέκα (10) μέλη που εκλέγονται από το δημοτικό ή περιφερειακό συμβούλιο, αντίστοιχα. Ένα από τα μέλη αυτά εκλέγεται από το διοικητικό συμβούλιο ως αντιπρόεδρος του.
2. Μέλη του διοικητικού συμβουλίου του ιδρύματος εκλέγονται δύο τουλάχιστον δημοτικοί σύμβουλοι, εκ των οποίων ο ένας ορίζεται από τη μειοψηφία του δημοτικού συμβουλίου, ένας τουλάχιστον σύμβουλος της αντίστοιχης δημοτικής ή τοπικής κοινότητας ή ο εκπρόσωπος της τοπικής κοινότητας προκειμένου για τοπικές κοινότητες μέχρι τριακόσιους κατοίκους, στην περίπτωση που η έδρα του ιδρύματος βρίσκεται εντός αυτής και ένας προσαρτημένος οργανικής μονάδας του ιδρύματος που ορίζεται από το οικείο δημοτικό ή περιφερειακό συμβούλιο . Στη διοίκηση του ιδρύματος συμμετέχει ως μέλος και ένας εκπρόσωπος των εργαζομένων του ιδρύματος, εφόσον απασχολούνται περισσότεροι από δέκα (10) εργαζόμενοι. Ο εκπρόσωπος των εργαζομένων προτείνεται από τη γενική συνέλευση των τακτικών υπαλλήλων εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από τότε που θα αποσταλεί η σχετική πρόσκληση. Μέλη του διοικητικού συμβουλίου του ιδρύματος εκλέγονται και πρόσωπα που έχουν ανάλογη επαγγελματική ή κοινωνική δράση ή ειδικές γνώσεις ανάλογα με το σκοπό του ιδρύματος ή και πρόσωπα που είναι χρήστες των υπηρεσιών του ιδρύματος. Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου απαιτείται να είναι Έλληνες πολίτες ή πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Κατά την έναρξη της δημοτικής και περιφερειακής περιόδου μέχρι την πρώτη Κυριακή του μηνός Οκτωβρίου, και κατά το τρίτο έτος της δημοτικής και περιφερειακής περιόδου μέχρι την πρώτη Κυριακή του μηνός Απριλίου, το δημοτικό και περιφερειακό συμβούλιο συνεδριάζει και εκλέγει με φανερή ψηφοφορία και απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου κάθε ιδρύματος. Η θητεία των μελών του διοικητικού συμβουλίου λήγει σε κάθε περίπτωση με την εγκατάσταση των νέων μελών. Κατό το λοιπά εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 107 και 124 του παρόντος.

Τα μη αιρετά μέλη του διοικητικού συμβουλίου πριν την εγκατάσταση αρχίζονται ενώπιον του δημάρχου ή περιφερειάρχη, αντίστοιχα, για τα δημοτικά και περιφερειακά ιδρύματα.

6. Σε κάθε ίδρυμα υπάρχει τριμελής εκτελεστική επιτροπή που αποτελείται από τον πρόεδρο ή τον αντιπρόεδρο και δύο μέλη του διοικητικού συμβουλίου.

Τα τακτικά και τα δύο αναπληρωματικά μέλη της εκτελεστικής επιτροπής, εκλέγονται από το διοικητικό συμβούλιο με σχετική πλειοψηφία. Το διοικητικό συμβούλιο συνέρχεται κατά το έτος έναρξης της δημοτικής και περιφερειακής περιόδου και κατά το τρίτο έτος αυτής για την εκλογή της εκτελεστικής επιτροπής. Η θητεία των μελών του διοικητικού συμβουλίου λήγει σε κάθε περίπτωση με την εγκατάσταση των νέων μελών.

7. Για την εκτελεστική επιτροπή εφαρμόζονται οι παρ. 9 και 10 του άρθρου 289 και η παρ. 3 του άρθρου 290 του παρόντος.

Άρθρο 296 **Συμμετοχή δωρητών στη διοίκηση** **(Άρθρο 228 του ν. 3463/2006)**

1. Δωρητές ιδρυμάτων, που έχουν επιφυλάξει το δικαίωμα να συμμετέχουν αυτοπροσώπως ή με αντιπρόσωπο, είτε ως μέλη των διοικητικών συμβουλίων είτε να παρίστανται στις συνεδριάσεις αυτών, ασκούν τα δικαιώματά αυτά, όπως ορίζεται κάθε φορά με το προεδρικό διάταγμα σύστασης. Στην περίπτωση αυτή το προεδρικό διάταγμα σύστασης του ιδρύματος εκδίδεται και με πρόταση του Υπουργού Οικονομικών.

2. Οι διατάξεις της παραγράφου 1 εφαρμόζονται και όταν σε διάταξη τελευταίας βουλήσεως, με την οποία αφήνεται περιουσία σε ίδρυμα, έχουν επιφυλαχθεί ανάλογα δικαιώματα υπέρ των εκτελεστών της διαθήκης ή άλλων προσώπων.

Άρθρο 297 **Κατάργηση** **(Άρθρο 237 του ν. 3463/2006)**

Τα ιδρύματα καταργούνται με τον ίδιο τρόπο που συστάθηκαν και η περιουσία τους, περιέρχεται στον οικείο δήμο ή περιφέρεια αντίστοιχα, οι οποίοι καθίστανται καθολικοί διαδοχοί των καταργούμενων ιδρυμάτων σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις, περιλαμβανομένων των εκκρεμών δικών. Τις ιδιωτικές περιουσίες, που έχουν περιέλθει στο ίδρυμα με πράξεις εν ζωή ή αιτία θανάτου, εξακολουθεί να διαθέτει ο δήμος ή η περιφέρεια αποκλειστικά για τον ειδικό σκοπό για τον οποίο αφιερώθηκαν, με την επιφύλαξη και των διατάξεων που αφορούν την επωφελέστερη αξιοποίηση ή διάθεση του περιουσιακού στοιχείου που έχει καταληφθεί ή δωριθεί για τον ίδιο ή άλλο κοινωφελή σκοπό.

Άρθρο 298 **Τελική διάταξη**

1. Για τα ιδρύματα που διέπονται από τους νόμους "περί εκκαθαρίσεως και διοικήσεως των εις το κράτος και υπέρ κοινωφελών σκοπών καταλειπομένων κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών", εξακολουθούν να ισχύουν οι διατάξεις των νόμων αυτών, εφόσον δεν τροποποιούνται από τον παρόντα.

2. Για τα προσωπικά των ιδρυμάτων της περιφέρειας που καταργούνται εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 292.

3. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, - και Υγείας -, καθορίζεται ο τρόπος της διαχείρισης φαρμάκων, τροφίμων και υλικού των ιδρυμάτων και ο έλεγχός της.

4. Για όσα θέματα δεν ρυθμίζονται από τα άρθρα του κεφαλαίου αυτού, εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις του Τμήματος Α' του παρόντος Κεφαλαίου.

ΤΜΗΜΑ Γ' ΛΙΜΕΝΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ

Άρθρο 299

**Σύσταση και λειτουργία λιμενικών ταμείων
(Άρθρο 244 του ν. 3463/2006, 46 του ν.4071/2012 και 38 του ν.4150/2013)**

Λιμενικά Ταμεία που συνιστώνται, ως δημοτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, κατά τις διατάξεις του άρθρου 28 του ν. 2738/1999 (180 Α') λειτουργούν σύμφωνα με τις ρυθμίσεις των άρθρων 285 επόμενα του παρόντος. Στη διοίκηση των νομικών προσώπων του προηγούμενου εδαφίου μεταξύ των προσώπων που ορίζονται μέλη του διοικητικού συμβουλίου, κατά τις διατάξεις των διατάξεων των παραγράφων 1, 2 και 3 του άρθρου 286, περιλαμβάνεται υποχρεωτικά και ο προϊστάμενος της λιμενικής αρχής της έδρας του νομικού προσώπου και, όπου δεν υπάρχει τέτοια αρχή στην έδρα, ο προϊστάμενος της πλησιέστερης προς αυτήν λιμενικής αρχής. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις του Τμήματος Α' του παρόντος Κεφαλαίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

ΤΜΗΜΑ Α' ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ ΔΗΜΩΝ

Άρθρο 300

**Σύσταση
(Άρθρα 245 του ν. 3463/2006, ν. 3852/2010)**

1.Σύνδεσμοι συστήνονται με ειδικό σκοπό την εκτέλεση έργων, την παροχή συγκεκριμένων υπηρεσιών, την άσκηση αρμοδιοτήτων τους, το σχεδιασμό και την κατάρτιση προγραμμάτων και μεθόδων για την ανάπτυξη του ευρύτερου χώρου τους.

2.Οι σύνδεσμοι συνιστώνται ως νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, ύστερα από σχετική απόφαση των οικείων δημοτικών συμβουλίων, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών τους, και πράξη του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η απόφαση των δημοτικών συμβουλίων περιέχει τον ειδικό σκοπό για τον οποίο ιδρύεται ο σύνδεσμος, τη χρονική διάρκεια και την έδρα του, καθώς και τις εισφορές που πρέπει να καταβάλλει κάθε χρόνο κάθε δήμος. Στην απόφαση σύστασης του συνδέσμου αναφέρονται ρητά και οι υπηρεσίες, για τις οποίες επιβάλλονται τέλη. Σε περίπτωση ύπερξης διαφωνίας ανάμεσα στα δημοτικά συμβούλια, την έδρα ορίζει ο Γενικός Γραμματέας της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης στη σχετική πράξη σύστασης.

3. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης μπορεί να γίνει υποχρεωτική για ένα δήμο η συμμετοχή σε σύνδεσμο του ίδιου νομού ή νησιού, που έχει συσταθεί εφόσον συντρέχουν, αθροιστικά, οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α. Αν στο σύνδεσμο μετέχουν τα δύο τρίτα (2/3) τουλάχιστον των δήμων του νομού ή του νησιού,

β. Αν αποφασίσει τη συμμετοχή το διοικητικό συμβούλιο του συνδέσμου με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του και

γ) Εφόσον εξυπηρετείται το δημόσιο συμφέρον.

4. Η συμμετοχή νέου δήμου σε υφιστάμενο σύνδεσμο ή η αποχώρηση μέλους από αυτόν επιτρέπεται, αν το αποφασίσει το συμβούλιο του ενδιαφερόμενου δήμου με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών του και αποδεχθεί την απόφαση το διοικητικό συμβούλιο του συνδέσμου με απόφασή του που λαμβάνεται επίσης με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του. Αν το διοικητικό συμβούλιο

του συνδέσμου δεν αποδέχεται χωρίς ειδική αιτιολογία τη συμμετοχή στο σύνδεσμο ενός δήμου. η συμμετοχή αποφασίζεται από τον Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης αν οι ανάγκες των κατοίκων δεν μπορούν να αντιμετωπισθούν διαφορετικά και δεν παρεμποδίζεται η εκπλήρωση του σκοπού του συνδέσμου. Το ίδιο ισχύει και για την αποχώρηση από το σύνδεσμο ενός δήμου.

5. Για τη σύσταση συνδέσμου δήμων που υπάγονται περισσότερων όμορων νομών, για τη συμμετοχή ή αποχώρηση μέλους από το σύνδεσμο αυτόν, την παράταση της διάρκειας, την αναπροσαρμογή των εισφορών των μελών του συνδέσμου προς αυτόν με την επιφύλαξη της παραγράφου 7 του άρθρου αυτού και τον καθορισμό ή τη μεταφορά της έδρας του συνδέσμου λαμβάνεται σχετική απόφαση από τα οικεία δημοτικά συμβούλια κατά τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 2 και εκδίδεται πράξη του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, στα διοικητικά όρια της οποίας ευρίσκεται η έδρα του συνδέσμου, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

6. Για τη σύσταση συνδέσμου δήμων που έχουν κοινά ενδιαφέροντα και που υπάγονται στα διοικητικά όρια περιφερειών Αποκεντρωμένων Διοικήσεων για τη συμμετοχή ή αποχώρηση μέλους από το σύνδεσμο αυτόν, για την παράταση της διάρκειας του συνδέσμου αυτού, για τον καθορισμό ή τη μεταφορά της έδρας του και για την αναπροσαρμογή της εισφοράς των μελών του προς αυτόν, λαμβάνεται σχετική απόφαση από τα οικεία δημοτικά συμβούλια κατά τα προβλεπόμενα στην παρ.2 του παρόντος και εκδίδεται απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Την εποπτεία του συνδέσμου αυτού ασκεί ο Ελεγκτής Νομιμότητας της οικείας Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας ΟΤΑ, στα διοικητικά όρια της οποίας ευρίσκεται η έδρα του.

7. Η αναπροσαρμογή της εισφοράς δήμων, οι οποίοι είναι μέλη συνδέσμου, στον οποίο συμμετέχουν άνω των τριών (3) ΟΤΑ γίνεται με αιτιολογημένη απόφαση του διοικητικού συμβουλίου του συνδέσμου, που λαμβάνεται με πλειοψηφία των τριών πέμπτων (3/5) του συνόλου των μελών του, έπειτα από σύμφωνη γνώμη των δημοτικών συμβουλίων των δήμων που μετέχουν στον σύνδεσμο και απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Η πλήρωση των εισφορών αυτών γίνεται χωρίς να απαιτείται η προηγούμενη έκδοση χρηματικού εντάλματος, από τους δημοτικούς ταμείς στην αρχή του οικονομικού έτους.

Άρθρο 301
Διοίκηση
(Άρθρα 246 του ν. 3463/2006, και 22 του ν. 3536/2007)

1. Ο σύνδεσμος διοικείται από το διοικητικό συμβούλιο, την εκτελεστική επιτροπή και τον πρόεδρό του.

2. Τα διοικητικά συμβούλια συγκροτείται από αιρετούς αντιπροσώπους του κάθε δήμου, που εκλέγονται από το δημοτικό συμβούλιό τους, ανάλογα με τον πληθυσμό τους, με βάση τον πληθυσμό του μικρότερου δήμου, που εκπροσωπείται με έναν αντιπρόσωπο. Ο αριθμός των αντιπροσώπων του καθενός από τους λοιπούς δήμους που μετέχουν στο Σύνδεσμο, βρίσκεται με τη διαίρεση του πληθυσμού του δια του πληθυσμού του μικρότερου από αυτούς. Αν τυχόν απομένει κλάσμα μεγαλύτερο από μισή μονάδα, υπολογίζεται ως μονάδα.

3. Αν τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου του συνδέσμου, σύμφωνα με τον υπολογισμό της προηγούμενης παραγράφου είναι περισσότερα από είκοσι πέντε (25) κάθε δημοτικό συμβούλιο εκλέγει αντιπροσώπους για το διοικητικό συμβούλιο του συνδέσμου ως εξής:

α. Δήμοι με πληθυσμό από έναν (1) έως δέκα χιλιάδες (10.000) κατοίκους εκλέγουν έναν (1) αντιπρόσωπο,

β. Από δέκα χιλιάδες έναν (10.001) έως τριάντα χιλιάδες (30.000) εκλέγουν δύο (2) αντιπροσώπους,

γ. Από τριάντα χιλιάδες έναν (30.001) έως εκατό χιλιάδες (100.000), τρεις (3) αντιπροσώπους,

δ. Από εκατό χιλιάδες έναν (100.001) έως τριακόσιες χιλιάδες (300.000), τέσσερις (4) αντιπροσώπους και

ε. Από τριακόσιες χιλιάδες έναν (300.001) και άνω, πέντε (5) αντιπροσώπους.

4. Αν, με τον υπολογισμό που προβλέπει η προηγούμενη παράγραφος, ο αριθμός των μελών του διοικητικού συμβουλίου υπερβαίνει τα εβδομήντα πέντε (75), κάθε δημοτικό συμβούλιο εκλέγει αντιπροσώπους για το διοικητικό συμβούλιο του συνδέσμου ως εξής:

α. Δήμοι έως τριάντα χιλιάδες (30.000) κατοίκους εκλέγουν έναν (1) αντιπρόσωπο,

β. Από τριάντα χιλιάδες έναν (30.001) κατοίκους και μέχρι ογδόντα χιλιάδες (80.000) εκλέγουν δύο (2) αντιπροσώπους,

γ. Από αχδόντα χιλιάδες έναν (80.001) κατοίκους και μέχρι εκατόν πενήντα χιλιάδες (150.000) εκλέγουν τρεις (3) αντιπρωσώπουσ.

δ. Από εκατόν πενήντα χιλιάδες έναν (150.001) κατοίκους και μέχρι τριακόσιες χιλιάδες (300.000) εκλέγουν τέσσερις (4) αντιπρωσώπουσ.

ε. Από τριακόσιες χιλιάδες έναν (300.001) κατοίκους και μέχρι πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) εκλέγουν πέντε (5) αντιπρωσώπουσ και ι. από πεντακόσιες χιλιάδες έναν (500.001) και άνω εκλέγουν έξι (6) αντιπρωσώπουσ.

5 Σε συνδέσμουσ δύο (2) έως και τεσσάρων (4) δήμων, αν ο αριθμόσ των αντιπρωσώπων, σύμφωνα με τον υπολογισμό που προβλέπει η παράγραφος 2, είναι μεγαλύτεροσ από είκοσι πέντε (25) ή μικρότεροσ από πέντε (5), το διοικητικό συμβούλιο συγκροτείται σύμφωνα με τις διατάξεισ της παραγράφου 3.

Αν τυχόν, και κατά τον υπολογισμό που προβλέπουν οι διατάξεισ της παραγράφου 3, ο αριθμόσ των αντιπρωσώπων είναι μικρότεροσ από πέντε (5), το διοικητικό συμβούλιο του συνδέσμου συγκροτείται πάλι από πέντε (5) αντιπρωσώπουσ. Για να συμπληρωθούν οι κενές θέσεισ ορίζεται από ένασ αντιπρωσώπουσ των δήμων που έχουν το μεγαλύτερο πληθυσμό κατά σειρά. Σε συνδέσμουσ δύο δήμων, αν δεν συμπληρώνεται ο αριθμόσ πέντε (5) αντιπρωσώπων ούτε με τον υπολογισμό αυτών, το συμβούλιο του συνδέσμου συγκροτείται από δύο (2) αντιπρωσώπουσ του δήμου που έχει το μικρότερο πληθυσμό και από τρεις (3) αντιπρωσώπουσ του δήμου που έχει το μεγαλύτερο πληθυσμό.

6 α) Για όλη τη διάρκεια της δημοτικής περιόδου, τα δημοτικά συμβούλια εκλέγουν ως αντιπρωσώπουσ τουσ στο διοικητικό συμβούλιο του συνδέσμου μέλη τουσ ή τον δήμαρχο. Στην περίπτωση που ένα δημοτικό συμβούλιο εκλέγει περισσότερουσ από δύο (2) εκπρωσώπουσ, ένασ (1) από αυτουσ εκλέγεται από τη μειοψηφία του δημοτικού συμβουλίου. Η εκλογή γίνεται μέσα σε έναν (1) μήνα από την εγκατάσταση των δημοτικών αρχών. Η θητεία των αντιπρωσώπων λήγει πάντοτε με την εγκατάσταση του νέου διοικητικού συμβουλίου. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεισ του Κεφαλαίου Α' του παρόντοσ.

β) Σε συνδέσμουσ που συσταίνονται μετά την εγκατάσταση των δημοτικών αρχών, οι αντιπρωσώπουσ εκλέγονται μέσα σε προθεσμία δύο (2) μηνών από τη σύσταση του συνδέσμου. Αν ο δήμοσ δεν ορίσει αντιπρωσώπουσ στο διοικητικό συμβούλιο του συνδέσμου, ώσπου να γίνει η εκλογή, η οποία δεν μπορεί να γίνει σε χρονικά διάστημα πέραν των τριών (3) μηνών από τη σύσταση του συνδέσμου, μετέχει στο διοικητικό συμβούλιο του συνδέσμου ο δήμαρχοσ και, αν οι αντιπρωσώπουσ του ίδιου δήμου είναι περισσότεροι, μετέχουν σύμβουλοι του επιτυχόντοσ συνδυασμού, κατά τη σειρά της εκλογήσ τουσ.

7. Το διοικητικό συμβούλιο συγκαλείται στην έδρα του συνδέσμου, μέσα σε δέκα (10) ημέρεισ από την εκλογή των αντιπρωσώπων, ύστερα από πρόσκληση του αντιπρωσώπου του δήμου της έδρασ του συνδέσμου. Αν υπάρχουν περισσότεροι αντιπρωσώπουσ του δήμου της έδρασ του συνδέσμου, το διοικητικό συμβούλιο συγκαλείται με πρόσκληση του δημάρχου, εφόσον αυτόσ είναι αντιπρωσώπουσ, ή του δημοτικού συμβούλου, που είναι αντιπρωσώπουσ και είναι γραμμένοσ πρώτοσ, κατά σειρά, στην απόφαση του δικαστηρίου για την ανακήρυξη των επιτυχόντων. Στην ίδια συνεδρίαση το συμβούλιο εκλέγει από τα μέλη του τον πρόεδρο και τον αντιπρόεδρο του και τα μέλη της εκτελεστικής επιτροπήσ για θητεία δύομισι ετών.

Αν κανένοσ από τουσ αντιπρωσώπουσ της έδρασ του συνδέσμου δεν συγκαλέσει το διοικητικό συμβούλιο μέσα στην παραπάνω προθεσμία, η πρόσκληση γίνεται από τον αντιπρωσώπου του δήμου μέλουσ του συνδέσμου που έχει το μεγαλύτερο πληθυσμό μετά από αυτόν της έδρασ. Οι διατάξεισ του πρώτου εδαφίου αυτήσ της παραγράφου σχετικά με τον αντιπρωσώπου που θα υπογράψει την πρόσκληση, εφαρμόζονται ανάλογα και στην παραπάνω περίπτωση.

Στη συνεδρίαση προεδρεύει αυτόσ που συγκαλέσει το διοικητικό συμβούλιο και, αν δεν παρίσταται, άλλοσ αντιπρωσώπουσ του ίδιου δήμου κατά τη σειρά που είναι γραμμένοσ στην απόφαση του δικαστηρίου, ή ο αντιπρωσώπουσ του μεγαλύτερου σε πληθυσμό, μετά τον δήμο της έδρασ του συνδέσμου, δήμοσ, από αυτούσ που οι αντιπρωσώπουσ τουσ παρίστανται στη συνεδρίαση, σύμφωνα με τη σειρά που είναι γραμμένοσ στην απόφαση του δικαστηρίου.

Οι διατάξεισ του άρθρου 117 εφαρμόζονται ανάλογα.

Για τη διεξαγωγή της εκλογήσ, που προβλέπει η παράγραφοσ αυτή, το διοικητικό συμβούλιο του συνδέσμου έχει νόμιμη συγκρότηση, εφόσον έχει ορισθεί αριθμόσ αντιπρωσώπων ίσοσ με τα τρία πέμπτα (3/5) του συνολικού αριθμού των μελών του και έχουν παρέλθει οι προθεσμίεισ της παραγράφου 6 του παρόντοσ. Η απαρτία υπολογίζεται με βάση το συνολικό αριθμό των μελών.

8. Η εκτελεστική επιτροπή αποτελείται από τον πρόεδρο του συμβουλίου του συνδέσμου, ως πρόεδρο, και δύο (2) μέλη, σε συμβούλια έως και είκοσι πέντε (25) μελών. Σε συμβούλια από είκοσι έξι (26) έως εβδομήντα πέντε (75) μέλη, η εκτελεστική επιτροπή αποτελείται από τον πρόεδρο και τέσσερα (4) μέλη και, σε πολυμελέστερα συμβούλια, από τον πρόεδρο και έξι (6) μέλη. Από τα μέλη αυτά το ένα (1) εκλέγεται αντιπρόεδρος. Στις τριμελείς εκτελεστικές επιτροπές, εκλέγεται και ένα (1) αναπληρωματικό μέλος, στις πενταμελείς δύο (2) και στις επταμελείς τρία (3). Η εκλογή των μελών της εκτελεστικής επιτροπής γίνεται κάθε δύο(2) χρόνια, σύμφωνα με τις διατάξεις του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 7, και η θητεία τους λήγει με την εγκατάσταση των νέων μελών της.

9. Το διοικητικό συμβούλιο του συνδέσμου εφόσον έχει περισσότερα από είκοσι πέντε (25) μέλη έχει απαρτία, όταν παρίσταται το ένα τρίτο (1/3) του συνολικού αριθμού των μελών του.

10. Η παραίτηση από τα αξιώματα του προέδρου και του αντιπροέδρου του διοικητικού συμβουλίου του συνδέσμου καθώς και του μέλους της εκτελεστικής επιτροπής του συνδέσμου υποβάλλεται στο διοικητικό συμβούλιο του συνδέσμου και γίνεται αριστική αφότου το διοικητικό συμβούλιο την αποδεχθεί. Για το σκοπό αυτόν το διοικητικό συμβούλιο προσκαλείται σε συνεδρίαση κατά την οποία, μετά την αποδοχή των παρατήσεων, προβαίνει στην εκλογή νέων, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 7.

Σε κάθε περίπτωση η παραίτηση θεωρείται ότι έγινε αποδεκτή μετά την παρέλευση ενός μήνα από την ημερομηνία κατάθεσης της σχετικής αίτησης στο γενικό πρωτόκολλο της υπηρεσίας.

11. Η συμμετοχή νέου δήμου σε υφιστάμενο σύνδεσμο είναι δυνατή διαρκούς της δημοτικής περιόδου. Η εκπροσώπηση του στα όργανα διοίκησης του συνδέσμου γίνεται από την έναρξη της νέας δημοτικής περιόδου.

Άρθρο 302

Αρμοδιότητες και λειτουργία των οργάνων του συνδέσμου (Άρθρα 247 του ν. 3463/2006, 26 του ν. 3613/2007)

1. Το διοικητικό συμβούλιο του συνδέσμου έχει τις αρμοδιότητες του δημοτικού συμβουλίου και ο πρόεδρος του τις αρμοδιότητες του δημάρχου και του προέδρου του δημοτικού συμβουλίου. Οι σχετικές διατάξεις που αφορούν τους δήμους εφαρμόζονται αναλόγως ως προς τη διοίκηση του συνδέσμου.

2. Η εκτελεστική επιτροπή έχει τις αρμοδιότητες της οικονομικής επιτροπής και όλες αρμοδιότητες της αναθέτει το ίδιο το συμβούλιο. Δεν μεταβιβάζονται στην εκτελεστική επιτροπή οι αρμοδιότητες, που προβλέπονται για τη διάλυση του συνδέσμου.

3. Οι διατάξεις που ρυθμίζουν τη λειτουργία του δημοτικού συμβουλίου και της οικονομικής επιτροπής, τον έλεγχο και την εκτελεστότητα των αποφάσεων εφαρμόζονται ανάλογα και για τα συλλαγικά όργανα των συνδέσμων.

4. Οι διατάξεις που αναφέρονται στην αστική και πειθαρχική ευθύνη των αιρετών οργάνων, στις υποχρεώσεις των δημοτικών συμβουλίων και στο κώλυμα συμμετοχής στη συνεδρίαση εφαρμόζονται ανάλογα και για τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου και της εκτελεστικής επιτροπής του συνδέσμου.

5. Ο πρόεδρος του Συνδέσμου μπορεί με απόφασή του, η οποία δημοσιεύεται στον ειδικό χώρο των ανακοινώσεων του Συνδέσμου, να μεταβιβάζει αρμοδιότητές του στον αντιπρόεδρο.

6. Όταν ο πρόεδρος του συνδέσμου απουσιάζει ή κωλύεται, τα καθήκοντά του ασκεί ο αντιπρόεδρος και όταν απουσιάζει ή κωλύεται και αυτός, το μέλος της εκτελεστικής επιτροπής που έχει εκλεγεί με τις περισσότερες ψήφους.

7. Το διοικητικό συμβούλιο του συνδέσμου δήμων, που υπάγεται σε περισσότερους νομούς, μπορεί να συνεδριάζει και στην έδρα οποιουδήποτε δήμου μέλους αν αυτό το αποφασίσει το διοικητικό συμβούλιο του συνδέσμου με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του. Η διάταξη του παραγόμενου εδαφίου εφαρμόζεται και για τις συνεδριάσεις της εκτελεστικής επιτροπής.

8. Οι κανονισμοί λειτουργίας των συνδέσμων και οι οργανισμοί εσωτερικής υπηρεσίας καταρτίζονται από τα διοικητικά συμβούλια. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη της ΚΕΔΕ και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται οι γενικοί όροι λειτουργίας των ανωτέρω νομικών προσώπων. Κάθε νομικό πρόσωπο καταρτίζει τον Κανονισμό λειτουργίας του σύμφωνα με το αριζούμενο στην ανωτέρω απόφαση.

Άρθρο 303
Έξοδα παράστασης και κίνησης
(Άρθρα 248 του ν.3463/2006 και 35 του ν. 3801/2009)

1. Ο πρόεδρος του Συνδέσμου εισπράττει έξοδα παράστασης, που καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών εφόσον ο απολογισμός του προηγούμενου έτους του Συνδέσμου υπερβαίνει τις τριακόσιες χιλιάδες (300.000) ευρώ.
2. Εφόσον ο απολογισμός του Συνδέσμου υπερβαίνει το ένα εκατομμύριο (1.000.000) ευρώ, έξοδα παράστασης εισπράττει και ο αντιπρόεδρος. Τα έξοδα αυτά ανέρχονται στα ήμισυ των εξόδων παράστασης του προέδρου του Συνδέσμου.
3. Εφόσον ο απολογισμός του συνδέσμου υπερβαίνει τα τριάντα εκατομμύρια (30.000.000) ευρώ, ο αντιπρόεδρος της εκτελεστικής επιτροπής αυτού μπορεί να εισπράττει έξοδα παράστασης αντίστοιχα προς εκείνα του δεύτερου εδαφίου της προηγούμενης παραγράφου.
4. Για τις μετακινήσεις που πραγματοποιούν ο πρόεδρος και τα λοιπά μέλη του διοικητικού συμβουλίου έξω από την έδρα τους για την εκτέλεση υπηρεσίας, μπορούν να καταβάλλονται οδοιπορικά έξοδα και ημερήσια αποζημίωση, που καθορίζονται με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου του συνδέσμου, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.
5. Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου και της εκτελεστικής επιτροπής του συνδέσμου, εκτός από τον πρόεδρο, τα οποία μετέχουν στις συνεδριάσεις των συλλογικών αυτών οργάνων δικαιούνται αποζημίωση για κάθε συνεδρίαση και για τρεις το πολύ συνεδριάσεις το μήνα για το καθένα από τα συλλογικά αυτά όργανα. Το ύψος της αποζημίωσης για κάθε συνεδρίαση ανέρχεται στα ένα τοις εκατό (1%) των εξόδων παράστασης που λαμβάνει ο πρόεδρος και σε αντίθετη περίπτωση των εξόδων παράστασης, που λαμβάνει ο δήμαρχος της έδρας του συνδέσμου.

Άρθρο 304
Πόροι
(Άρθρα 249 του ν. 3463/2006 και 23 του ν. 3536/2007)

1. Πόροι του συνδέσμου είναι:
 - α. Οι πρόσοδοι από την περιουσία του.
 - β. Οι ετήσιες εισφορές των δήμων.
 - γ. Δωρεές, επιχορηγήσεις και εισφορές που παρέχει το Δημόσιο ή άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή οργανισμοί.
 - δ. Οι πρόσοδοι από τους φόρους, τα τέλη και τα δικαιώματα που επιβάλλονται υπέρ του συνδέσμου, και
 - ε. Κάθε άλλη πηγή.
 2. Σε περίπτωση μη καταβολής των εισφορών της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 από τα μέλη του συνδέσμου ως το τέλος του οικείου οικονομικού έτους, αυτές μπορεί να παρακρατηθούν εντός του επόμενου έτους από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους των υπόχρεων δήμων και να αποδοθούν απευθείας σε αυτόν, με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, που εκδίδεται μετά από πρόταση του συνδέσμου κατόπιν απόφασης, η οποία λαμβάνεται με την πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του διοικητικού συμβουλίου του ή με ομόφωνη απόφαση της εκτελεστικής επιτροπής του, εφόσον έχει μεταβιβασθεί σε αυτήν η αντίστοιχη αρμοδιότητα.
Κατ' εξαίρεση οι ανωτέρω εισφορές μπορεί να παρακρατούνται από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους των υπόχρεων δήμων, εντός του τρέχοντος οικονομικού έτους, με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, η οποία εκδίδεται μετά από πρόταση του συνδέσμου, που θα συνοδεύεται είτε από απόφαση που λαμβάνεται με την πλειοψηφία των τριών πέμπτων του συνολικού αριθμού των μελών του διοικητικού συμβουλίου του ή κατόπιν ομόφωνης απόφασης της εκτελεστικής επιτροπής του, εφόσον έχει μεταβιβασθεί σε αυτήν η αντίστοιχη αρμοδιότητα.
- Ο Γενικός Γραμματέας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, αφού ελέγξει τη νομιμότητα των παραπάνω αποφάσεων των συνδέσμων, εκδίδει σχετική διαπιστωτική πράξη το αργότερο εντός ενός μηνός από την περιέλευσή τους σε αυτόν.
- Όλες οι σχετικές πράξεις που αφορούν τις περιπτώσεις του πρώτου εδαφίου της παρούσας παραγράφου θα πρέπει να έχουν περιέλθει στο Υπουργείο Εσωτερικών, δια των οικείων

Αποκεντρωμένων Δ οικίσσεων, το αργότερα ως το τέλος του τρίτου μηνός του οικονομικού έτους που εκδόθηκαν.

3. Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου του συνδέσμου επιβάλλονται τέλη για τις παρεχόμενες αντίστοιχες υπηρεσίες, σε βάρος των κατοίκων των δήμων που είναι μέλη του συνδέσμου, εφόσον τούτο προβλέπεται στην απόφαση σύστασής του.

Το ύψος των τελών καθορίζεται με κριτήρια τις δαπάνες του συνδέσμου για την παροχή των υπηρεσιών αυτών, όπως ειδικότερα προσδιορίζονται με την απόφαση του διοικητικού του συμβουλίου, η οποία κοινοποιείται στις ταμειακές υπηρεσίες των μελών του.

Οι ανωτέρω υπηρεσίες παρακρατούν υποχρεωτικά και αποδίδουν απευθείας στο σύνδεσμο το ποσό που του αναλογεί από τα έσοδα των αντίστοιχων τελών.

Άρθρο 305

Οικονομική διοίκηση και διαχείριση – Περιουσία

1. Επιτρέπεται η αναγκαστική απαλλοτρίωση αστικών ή αγροτικών ακινήτων ή η σύσταση δουλείας σε βάρος τους, υπέρ συνδέσμων δήμων για δημόσια ωφέλεια. Οι διατάξεις που αφορούν την απαλλοτρίωση υπέρ δήμων εφαρμόζονται ανάλογα.

2. Στην περίπτωση που σύνδεσμος δεν διαθέτει ταμειακή υπηρεσία, δύναται να εξυπηρετείται από την αντίστοιχη υπηρεσία του δήμου μέλους του κατόπιν απόφασης της εκτελεστικής επιτροπής του συνδέσμου και εάν αυτό δεν είναι δυνατό τότε εξυπηρετείται υποχρεωτικά από την ταμειακή υπηρεσία του δήμου της έδρας του.

Σε αυτή την περίπτωση στον δήμο καταβάλλεται οικονομική απαζημίωση από το σύνδεσμο, το ύψος της οποίας, καθώς και κάθε αναγκασία λεπτομέρεια καθορίζεται με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου, η οποία εγκρίνεται από το οικείο δημοτικό συμβούλιο.

3. Η συνομολόγηση δανείων από τους συνδέσμους, για την εκπλήρωση σκοπών της αρμοδιότητας ή της δράσης τους, γίνεται ύστερα από απόφαση των διοικητικών τους συμβουλίων, χωρίς να απαιτείται προηγούμενη συναινέση των δημοτικών συμβουλίων των δήμων, που είναι μέλη τους. Οι ρυθμίσεις των άρθρων 197 επόμενα του παρόντος Κώδικα εφαρμόζονται, αναλόγως, για τη συνομολόγηση των ανωτέρω δανείων.

4. Για τον έλεγχο νομιμότητας του προϋπολογισμού των συνδέσμων εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις που ισχύουν για τους δήμους.

Άρθρο 306

Κατάργηση

(Άρθρο 250 του ν.3463/2006)

1. Ο σύνδεσμος καταργείται με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου του, που λαμβάνεται με πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) του συνολικού αριθμού των μελών του:

α. Όταν έχει εκπληρωθεί ο σκοπός του ή

β. Όταν λήξει το χρονικό διάστημα για το οποίο έχει συσταθεί.

2. Ο σύνδεσμος καταργείται, επίσης, αν τα δύο τρίτα (2/3) των δημοτικών συμβουλίων των δήμων που μετέχουν στο σύνδεσμο, αποφασίσουν την κατάργηση, επειδή διαπιστώνεται αδυναμία για την εκπλήρωση του σκοπού του. Ο Γενικός Γραμματέας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης εκδίδει τη σχετική απόφαση, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Τα θέματα που αφορούν την κατανομή του ενεργητικού και των υποχρεώσεων ενός συνδέσμου που καταργείται, καθώς και κάθε άλλη έννομη σχέση του ρυθμίζονται με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου, ανάλογα με το ύψος της ετήσιας εισφοράς κάθε δήμου που συμμετέχει.

3. Ο σύνδεσμος καταργείται και εάν για οποιονδήποτε λόγο δεν έχουν συγκροτηθεί τα όργανά του για διάστημα περισσότερο από ένα (1) χρόνο.

Ο Γενικός Γραμματέας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης διαπιστώνει τη συνδρομή των ανωτέρω και εκδίδει σχετική απόφαση για την κατάργηση του Συνδέσμου.

Με την ίδια απόφαση ρυθμίζονται θέματα σχετικά με την κατανομή του ενεργητικού και των υποχρεώσεων του συνδέσμου που καταργείται, καθώς και κάθε άλλη έννομη σχέση, ανάλογα με το ύψος της ετήσιας εισφοράς κάθε δήμου που συμμετέχει.

4. Το προσωπικό που τυχόν υπηρετεί στους συνδέσμους, που καταργούνται μεταφέρεται αυτοδικαίως και κατανέμεται με την ίδια σχέση εργασίας που είχε, με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης στους δήμους, που αποτελούσαν το σύνδεσμο ανάλογα με τον πληθυσμό τους ή τις οικονομικές τους δυνατότητες βάσει των προϋπολογισμών των τριών (3) τελευταίων ετών.

ΤΜΗΜΑ Β΄ ΔΙΑΒΑΘΜΙΔΙΚΟΙ ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

Άρθρο 307 Σύσταση (Άρθρο 105 του ν. 3852/2010)

1. Ένας ή περισσότεροι δήμοι και η περιφέρεια στην οποία έχουν την έδρα τους οι δήμοι αυτοί, μπορούν με απόφαση των δημοτικών τους συμβουλίων και του περιφερειακού συμβουλίου, να συστήσουν σύνδεσμο με ειδικό σκοπό την εκτέλεση έργων ή την παροχή συγκεκριμένων υπηρεσιών ή την άσκηση αρμοδιοτήτων τους, καθώς και για το σχεδιασμό και την κατάρτιση προγραμμάτων και μεθόδων για την ανάπτυξη του ευρύτερου χώρου τους. Οι σύνδεσμοι αυτοί αποτελούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.

2. Η απόφαση των δημοτικών και περιφερειακών συμβουλίων, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών τους, περιέχει τον ειδικό σκοπό για τον οποίο ιδρύεται ο σύνδεσμος, τη χρονική διάρκεια και την έδρα του, καθώς και τις εισφορές που πρέπει να καταβάλλει κάθε χρόνο κάθε μέλος. Στην απόφαση σύστασης του συνδέσμου αναφέρονται ρητά και οι υπηρεσίες για τις οποίες επιβάλλονται τέλη.

3. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, αφού ο Ελεγκτής Νομιμότητας εξετάσει τη νομιμότητα των σχετικών αποφάσεων των συμβουλίων που σφραγίζουν τη σύσταση του συνδέσμου, εγκρίνεται η απόφαση σύστασης. Με την ίδια πράξη, σε περίπτωση που υπάρχει διαφωνία των συμβουλίων, ορίζεται και η έδρα του συνδέσμου.

4. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης μπορεί να γίνει υποχρεωτική για ένα δήμο η συμμετοχή σε σύνδεσμο, που έχει συσταθεί, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, εφόσον συντρέχουν, αθροιστικά, οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α. Αν στο σύνδεσμο μετέχουν τα δύο τρίτα (2/3) τουλάχιστον των δήμων της οικείας περιφέρειας.
β. Αν αποφασίσει τη συμμετοχή το διοικητικό συμβούλιο του συνδέσμου με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του και
γ. Εφόσον εξυπηρετείται το δημόσιο συμφέρον.

5. Η συμμετοχή νέου δήμου σε υφιστάμενο σύνδεσμο ή η αποχώρηση από αυτό μέλους του επιτρέπεται, αν το αποφασίσει το συμβούλιο του ενδιαφερόμενου δήμου και αποδεχθεί την απόφαση το διοικητικό συμβούλιο του συνδέσμου με απόφαση του που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του.

Αν το διοικητικό συμβούλιο του συνδέσμου δεν αποδέχεται χωρίς ειδική αιτιολογία τη συμμετοχή στο σύνδεσμο ενός δήμου, η συμμετοχή αποφασίζεται από τον Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, αν οι ανάγκες των κατοίκων δεν μπορούν να αντιμετωπισθούν διαφορετικά και δεν παρεμποδίζεται η εκπλήρωση του σκοπού του συνδέσμου. Το ίδιο ισχύει και για την αποχώρηση από το σύνδεσμο ενός δήμου.

Άρθρο 308 Διοίκηση (Άρθρο 106 του ν.3852/2010)

1. Ο διαβαθμιδικός σύνδεσμος διοικείται από το διοικητικό συμβούλιο, την εκτελεστική επιτροπή και τον πρόεδρό του.

2. Το διοικητικό συμβούλιο συγκροτείται από αιρετούς αντιπροσώπους του κάθε μέλους που συμμετέχει, οι οποίοι εκλέγονται από τα δημοτικά και περιφερειακά συμβούλιά τους. Οι αντιπρόσωποι της περιφέρειας αποτελούν το 50% του αριθμού των μελών του διοικητικού συμβουλίου του

συνδέσμου. Το υπόλοιπο 50% αποτελείται από αντιπροσώπους των δήμων μελών του συνδέσμου, ανάλογα με τον πληθυσμό τους, με βάση τον πληθυσμό του μικρότερου δήμου, που εκπροσωπείται με έναν αντιπρόσωπο.

Για τον υπολογισμό του αριθμού των μελών του συνδέσμου αυτής της μορφής, για τα θέματα διοίκησης, λειτουργίας και για τα λοιπά σχετικά θέματα εφαρμόζονται αναλόγως οι περί συνδέσμων δήμων διατάξεις του παρόντος Κώδικα.

ΤΜΗΜΑ Γ

ΕΙΔΙΚΟΣ ΔΙΑΒΑΘΜΙΔΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

Άρθρο 309

Σκοπός – Όργανα διοίκησης – Λειτουργία

(Άρθρα 211 του ν. 3852/2010, 55 του ν. 3979/2011 και 17 του ν.4071/2012)

1. Ο σύνδεσμος που έχει συσταθεί με την 52546/2011* (Β'2854) απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, όπως ισχύει, ως ειδικός διαβαθμιδικός σύνδεσμος, αποτελεί το Φορέα Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (ΦΟΔΣΑ) του νομού Αττικής. Έχει έδρα την Αθήνα και μετέχουν σ' αυτόν η Μητροπολιτική Περιφέρεια Αττικής και υποχρεωτικά όλοι οι δήμοι του νομού Αττικής. Σκοπός του συνδέσμου είναι η προσωρινή αποθήκευση, η επεξεργασία, η μεταφόρτωση, η ανακύκλωση και η εν γένει αξιοποίηση και διάθεση στερεών αποβλήτων, η λειτουργία σχετικών εγκαταστάσεων, η κατασκευή μονάδων επεξεργασίας και αξιοποίησης, καθώς και η αποκατάσταση υφιστάμενων χώρων ενσπόθησης (ΧΑΔΑ) εντός της χωρικής αρμοδιότητας της περιφέρειας Αττικής.

2. Όργανα διοίκησης του συνδέσμου είναι: το διοικητικό συμβούλιο, η εκτελεστική επιτροπή και ο πρόεδρος.

α. Το διοικητικό συμβούλιο αποτελείται από εξήντα (60) μέλη, εκ των οποίων τα είκοσι τέσσερα (24) εκλέγονται μεταξύ των αντιπεριφερειάρχων και των περιφερειακών συμβούλων από το περιφερειακό συμβούλιο και εκπροσωπούν την περιφέρεια και τα υπόλοιπα τριάντα έξι (36) αρίζονται από την Περιφερειακή Ένωση Δήμων Αττικής μεταξύ των δημάρχων και δημοτικών συμβούλων των δήμων που είναι μέλη του εν λόγω συνδέσμου και εκπροσωπούν τους δήμους.

β. Η εκτελεστική επιτροπή αποτελείται από τον πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου ως πρόεδρο και έξι (6) μέλη, τα οποία, μαζί με τέσσερα (4) αναπληρωματικά, εκλέγονται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του διοικητικού συμβουλίου. Δύο (2) τακτικά μέλη και δύο (2) αναπληρωματικά, εκλέγονται μεταξύ όσων υποδεικνύονται από τους εκπροσώπους της περιφέρειας και τα άλλα τέσσερα (4) και δύο (2) αντιπαίχως, εκλέγονται μεταξύ όσων υποδεικνύονται από τους εκπροσώπους των δήμων. Αν δεν καταστεί δυνατή η εκλογή μελών της εκτελεστικής επιτροπής κατά την πρώτη ψηφοφορία διενεργείται δεύτερη ψηφοφορία και εκλέγονται αυτοί που θα συγκεντρώσουν κατά σειρά τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης από κάθε κατηγορία εκπροσώπων. Κατά την πρώτη συνεδρίαση της εκτελεστικής επιτροπής εκλέγεται ως αντιπρόεδρος αυτής ένα από τα μέλη της.

γ. Πρόεδρος του συνδέσμου είναι ο Περιφερειάρχης Αττικής ή αντιπεριφερειάρχης που ορίζεται από αυτόν. Ο πρόεδρος του συνδέσμου με απόφασή του μπορεί να μεταβιβάσει αρμοδιότητές του στον αντιπρόεδρο και τα μέλη της εκτελεστικής επιτροπής.

3. Η θητεία των μελών του διοικητικού συμβουλίου και της εκτελεστικής επιτροπής ισχύει για όλη τη διανομομένη δημοτική και περιφερειακή περίοδο και λήγει σε κάθε περίπτωση με την εγκατάσταση των νέων μελών.

4. Οι διατάξεις των άρθρων του παρόντος Κώδικα που αφορούν τη διοίκηση, τη λειτουργία και τις αρμοδιότητες των οργάνων των περιφερειακών συνδέσμων ΦΟΔΣΑ, καθώς και ειδικές διατάξεις νόμων και κανονιστικών πράξεων περί ΦΟΔΣΑ, εφαρμόζονται αναλόγως και στον ειδικό διαβαθμιδικό σύνδεσμο. Για τα λοιπά θέματα διοίκησης και λειτουργίας του εφαρμόζονται οι σχετικές μερ' συνδέσμων δήμων διατάξεις του παρόντος Κώδικα.

5. Το τακτικό προσωπικό του ΕΔΣΝΑ υπάγεται ως προς την υπηρεσιακή του κατάσταση στις διατάξεις του Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων (ν.3584/2007, όπως ισχύει)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Άρθρο 310
του Αρμοδιότητες - Όργανα - Λειτουργία
(Άρθρα 53-56 ν. 2218/1994, 190-193 του ν. 3852/2010 και 16 ν.4257/2014)

1. Το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης, που έχει συσταθεί σύμφωνα με το άρθρο 53 του ν. 2218/1994 (Α' 90), λειτουργεί ως νομικά πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου της περιφέρειας δυνάμει του άρθρου 190 του ν. 3852/2010 και εποπτεύεται από τον Ελεγκτή Νομιμότητας.
2. Σκοπός και αρμοδιότητες του Περιφερειακού Ταμείου Ανάπτυξης είναι
 - α. Η διαχείριση, σύμφωνα με τις αποφάσεις του περιφερειακού συμβουλίου πιστώσεων του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων, χρηματοδοτήσεων φορέων του δημόσιου τομέα και άλλων νομικών προσώπων, χρηματοδοτήσεων προερχομένων από προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άλλων διεθνών οργανισμών και λοιπών φορέων του εξωτερικού, οι οποίες αφορούν τα περιφερειακά και τα ειδικά αναπτυξιακά προγράμματα της περιοχής της περιφέρειας. Κατ' εξαίρεση των ισχυουσών διατάξεων περί δημοσίων επενδύσεων το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης ορίζεται υπόλογος διαχειριστής για πληρωμές έργων σε βάρος του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων.
 - β. Η υποστήριξη του αναπτυξιακού σχεδιασμού ευρύτερων της περιφέρειας χωρικών αναπτυξιακών ενοτήτων, με την παροχή αναγκαίων στοιχείων, στις οικείες υπηρεσίες. Η υποστήριξη των δικαιούχων κατά τη διαδικασία ιεράρχησης των έργων προς υλοποίηση, προετοιμασία και ένταξη τους στα αντίστοιχα επιχειρησιακά προγράμματα, καθώς και η υποστήριξη κατά την εκτέλεση έως και την ολοκλήρωσή τους.
 - γ. Η τεχνική υποστήριξη της περιφέρειας, ιδίως στον τομέα της εκπόνησης μελετών και ερευνών και εφαρμογής προγραμμάτων που αναθέτει στο Ταμείο η περιφέρεια για την αποδοτικότερη αξιοποίηση των πόρων.
 - δ. Η επιβολή, βεβαίωση και η είσπραξη τελών, δικαιωμάτων και εισφορών υπέρ του Ταμείου, μετά από απόφαση του περιφερειακού συμβουλίου και έγκριση του Υπουργού Εσωτερικών.
 - ε. Η συμμετοχή σε προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
 - στ. Η σύναψη δανείων με χρηματοδοτικούς φορείς του εσωτερικού και του εξωτερικού για την εκτέλεση έργων, την παροχή υπηρεσιών και την εφαρμογή προγραμμάτων.
 - ζ. Η παροχή υπηρεσιών, η διεξαγωγή ερευνών και η εκπόνηση αναπτυξιακών, τεχνικοοικονομικών, οργανωτικών μελετών, καθώς και η επίβλεψη και υλοποίηση προγραμμάτων η διενέργεια των οποίων ανατίθεται στο Ταμείο, από τα Υπουργεία, από την περιφέρεια, από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση, από δήμους και από νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου. Στην πράξη της ανάθεσης προβλέπονται οι όροι διενέργειας και η αμοιβή του Ταμείου. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, που εκδίδεται μετά από γνώμη της ΚΕΔΕ, καθορίζονται η διαδικασία και οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες είναι δυνατή η καταβολή της αμοιβής του Ταμείου από τους πόρους του άρθρου 25 του ν. 1828/1989 (Α' 2), όπως κάθε φορά ισχύει όταν η ανάθεση προς το Ταμείο έχει γίνει από δήμο.
- 3α. Το Ταμείο διοικείται από το διοικητικό συμβούλιο και τον πρόεδρο. Το διοικητικό συμβούλιο συγκροτείται με απόφαση του περιφερειάρχη για πέντασή θητεία και αποτελείται από:
 - αα. Τον περιφερειάρχη ως πρόεδρο.
 - αβ. Ένα μέλος της εκτελεστικής επιτροπής της περιφέρειας.
 - αγ. Ένα μέλος της οικονομικής επιτροπής της περιφέρειας.
 - αδ. Έναν εκπρόσωπο του πρώτου επιλαχόντος συνδικασμού που υποδεικνύεται από αυτόν.
 - αε. Δύο εκπροσώπους προερχόμενους από τις εργοδοτικές οργανώσεις και τα οικεία Επιμελητήρια.
 - αστ. Έναν εκπρόσωπο προερχόμενο από τις εργατικές ενώσεις
 - αζ. Δύο προϊσταμένους υπηρεσιών της περιφέρειας οριζόμενους από τον περιφερειάρχη, κατά πρότιμηση από την οικεία Διεύθυνση.Τα υπό στοιχεία αβ', αγ', αε', αστ'. αζ' μέλη αρίζονται με τους αναπληρωτές τους, από τον περιφερειάρχη. Με την ίδια απόφαση ορίζεται ένα από τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου ως αντιπρόεδρος.

β. Το διοικητικό συμβούλιο επιμελείται των υποθέσεων και των συμφερόντων του Ταμείου και το διοικεί. Αποφασίζει για κάθε θέμα σχετικά με τις αρμοδιότητες του ταμείου, εκτός από τα θέματα που ανήκουν στην αρμοδιότητα του προέδρου.

γ. Ο πρόεδρος του Ταμείου:

γα. Εκπροσωπεί το Ταμείο στα δικαστήρια και σε κάθε δημόσια αρχή και δίνει όρκους που επιβάλλονται στο ταμείο.

γβ. Εκτελεί τις αποφάσεις του διοικητικού συμβουλίου.

γγ. Είναι προϊστάμενος του προσωπικού του Ταμείου, αποφασίζει για το διαορισμό, τις κάθε είδους υπηρεσιακές μεταβολές και την άσκηση του πειθαρχικού ελέγχου, σύμφωνα με τον οικείο κανονισμό και εκδίδει τις σχετικές πράξεις.

γδ. Διατάζει την εισπράξη των εσόδων του Ταμείου και εκδίδει τα χρηματικά εντάλματα πληρωμής σε βάρος των πιστώσεων του προϋπολογισμού.

γε. Υπογράφει τις συμβάσεις που συνάπτει το Ταμείο.

γστ. Άσκει τις αρμοδιότητες που ανατίθενται από το νόμο ή άλλες διατάξεις, από τον κανονισμό και με αποφάσεις του διοικητικού συμβουλίου.

γζ. Μπορεί με απόφασή του να αναθέτει στον αντιπρόεδρο και σε στελέχη του Ταμείου την εξουσία να υπογράφουν, με εντολή αυτού, αποφάσεις, έγγραφα, εντάλματα ή άλλες πράξεις της αρμοδιότητάς του.

4. Τον περιφερειάρχη ως Πρόεδρο του Περιφερειακού Ταμείου Ανάπτυξης, όταν απουσιάζει ή κωλύεται ή η θέση είναι κενή, αναπληρώνει ο αντιπρόεδρος.

Άρθρο 311

Πόροι - Οικονομική διαχείριση

1. Οι πόροι του Ταμείου είναι:

α. Ποσοστά από τις χρηματοδοτήσεις που διαχειρίζεται, το οποίο προσδιορίζεται με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών.

β. Έσοδα από την επιβολή τελών, δικαιωμάτων και εισφορών.

γ. Έσοδα από τη συμμετοχή σε προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

δ. Έσοδα από τη σύνταξη δανείων.

ε. Έσοδα από την παροχή υπηρεσιών, την εκτέλεση εργασιών και τη διεξαγωγή ερευνών και την εκπόνηση μελετών και προγραμμάτων.

στ. Έσοδα από κάθε είδους επιχειρηγήσεις.

ζ. Έσοδα από δωρεές, κληροδοτήματα, κληρονομίες.

η. Έσοδα από την περιουσία του Ταμείου.

θ. Έσοδα από κάθε άλλη πηγή.

2. Η οικονομική διαχείριση του Ταμείου γίνεται με το δικό του προϋπολογισμό εσόδων και εξόδων. Το οικονομικό έτος συμπίπτει με το ημερολογιακό. Το Ταμείο έχει τη δική του ταμειακή υπηρεσία και διαπάκης των δαπανών του είναι ο πρόεδρος, αναπληρούμενος από το νόμιμο αναπληρωτή του.

3. Σε όσους κάνουν χρήση σημαντικών έργων τα οποία εκτελούνται με δαπάνες του Ταμείου ή υπηρεσιών οι οποίες παρέχονται με μέριμνα και δαπάνες του Ταμείου, το Ταμείο δικαιούται να επιβάλει τέλη ή δικαιώματα, τα οποία ορίζονται με απόφαση του διοικητικού του συμβουλίου.

4. Οι πόροι από κάθε πηγή του Ταμείου, καθώς και οι μεταβιβαζόμενες κάθε φορά πιστώσεις προς διαχείριση στο πλαίσιο υλοποίησης των σκοπών και αρμοδιοτήτων του Ταμείου, κατατίθενται έντοκα σε λογαριασμούς που άρζει το διοικητικό του συμβούλιο στην Τράπεζα της Ελλάδος ή στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων ή σε άλλη τράπεζα. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών καθορίζεται η χρήση των εσόδων από τους τόκους.

5. Κατά τη διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων έργων θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη και το πλαίσιο διαχείρισης των αντίστοιχων έργων που διαχειρίζονται.

Άρθρο 312

Οργάνωση - Κανονισμοί - Προσωπικό

1. Το διοικητικό συμβούλιο του Περιφερειακού Ταμείου Ανάπτυξης καταρτίζει με απόφασή του τον κανονισμό προσωπικού του Ταμείου, ο οποίος εγκρίνεται από το Γενικό Γραμματέα της Απόκεντρωμένης Διοίκησης. Ομοίως, ο Γενικός Γραμματέας είναι αρμόδιος και για την έγκριση της

τροποποίησης του κανονισμού προσωπικού. Με τον κανονισμό αυτόν καθορίζονται οι θέσεις του προσωπικού, οι θέσεις ειδικών επιστημόνων που μπορεί να προσλαμβάνονται με θητεία, τα προσόντα, ο τρόπος πρόσληψης του προσωπικού, το μισθολόγιο και κάθε άλλο θέμα που αφορά την υπηρεσιακή κατάσταση του προσωπικού. Οι ειδικοί επιστήμονες που προσλαμβάνονται με θητεία αποχωρούν αυτοδικαίω με τη λήξη της θητείας του διοικητικού συμβουλίου που τους προσέλαβε, χωρίς δικαίωμα αποζημίωσης ή οποιαδήποτε άλλη αξίωση.

2. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών ύστερα από γνώμη της ΕΝΠΕ καταρτίζεται ο κανονισμός της οικονομικής διοίκησης και διαχείρισης, της επιβολής, βεβαίωσης και είσπραξης των τελών, δικαιωμάτων και εισφορών, καθώς και του τακτικού και έκτακτου οικονομικού ελέγχου του Ταμείου.

3. Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου του Ταμείου μπορεί να συντάσσονται και άλλοι κανονισμοί που κρίνονται απαραίτητοι για τη λειτουργία του, οι οποίοι και εγκρίνονται από τον Υπουργό Εσωτερικών.

4. α. Με απόφαση του περιφερειάρχη μπορεί να αποσπώνται στα Περιφερειακά Ταμεία Ανάπτυξης υπάλληλοι που κατέχουν οργανικές θέσεις στην οικεία περιφέρεια. Οι θέσεις Διευθυντών των Περιφερειακών Ταμείων Ανάπτυξης μπορεί να καλύπτονται κατ' όμοιο τρόπο

β. Οι αποσπάσεις της προηγούμενης περίπτωσης γίνονται για χρονικό διάστημα μέχρι δύο (2) ετών, το οποίο μπορεί να ανανεώνεται για ισόχρονο διάστημα μία ή και περισσότερες φορές. Οι αποσπασμένοι υπάλληλοι λαμβάνουν τις αποδοχές τους από το φορέα της οργανικής τους θέσης.

γ. Οι υπηρετούντες αποσπασμένοι υπάλληλοι στο Ταμείο, κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, εξακολουθούν να παρέχουν τις υπηρεσίες τους μέχρι τη λήξη του χρόνου της απόσπασής τους. Ο περιφερειάρχης μπορεί μετά από γνώμη του φορέα της οργανικής θέσης να παρατείνει την απόσπασή του για μία ακόμη διετία μία ή και περισσότερες φορές.

δ. Ο χρόνος υπηρεσίας των αποσπασμένων δημοσίων υπαλλήλων σε θέση Διευθυντή ή Προϊσταμένου Τμήματος στο Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης συνυπολογίζεται ως χρόνος άσκησης καθηκόντων Προϊσταμένου Διεύθυνσης ή Προϊσταμένου Τμήματος, αντιστοίχως όπου κατά τις οικείες διατάξεις ή κανονισμούς εσωτερικής υπηρεσίας απαιτείται ως προϋπόθεση για την εξέλιξη σε Προϊστάμενο Γενικής Διεύθυνσης ή την επιλογή σε αντιστοιχο επίπεδο καθηκόντων.

Με όμοιο τρόπο συνυπολογίζεται ως χρόνος άσκησης καθηκόντων Προϊσταμένου Διεύθυνσης ή Προϊσταμένου Τμήματος, αντιστοίχως και για τους αποσπασμένους υπαλλήλους που κατέχουν οργανικές θέσεις στην οικεία περιφέρεια.

5. Η πρόσληψη του πρόσθετου επιστημονικού προσωπικού, το οποίο απαιτείται για την εκτέλεση προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή για την επίβλεψη και υλοποίηση προγραμμάτων ή διενέργεια των οποίων ανατίθεται στο Ταμείο από τα Υπουργεία, τη Γενική Διοίκηση, τους Δήμους και τα νπδδ ή έργων που χρηματοδοτούνται ή επιδοτούνται από διεθνείς οργανισμούς ή προγραμμάτων τεχνικής βοήθειας ή για την εκπλήρωση υποχρεώσεων από συμβάσεις με διεθνείς οργανισμούς, γίνεται με σύμβαση μισθώσης έργου κατ' εφαρμογή του άρθρου 10 του ν. 3812/2009 (Α'234). Το προσωπικό αυτό εμπίπτει στην εξαιρεση της περίπτωσης δ' της παρ. 4 του άρθρου 10 του ανωτέρω νόμου και προσλαμβάνεται από τον πρόεδρο του Περιφερειακού Ταμείου Ανάπτυξης, μετά από σχετική έγκριση του διοικητικού συμβουλίου. Οι συμβάσεις του προσωπικού αυτού έχουν διάρκεια αντίστοιχη με εκείνη της λήξης του χρόνου εκτέλεσης του προγράμματος ή ολοκλήρωσης του έργου, αποκλειόμενης, σε κάθε περίπτωση της ανανέωσής τους ως συμβάσεων αορίστου χρόνου.

6. Οι αποφάσεις των Περιφερειακών Ταμείων Ανάπτυξης υπόκεινται σε υποχρεωτικό έλεγχο νομιμότητας της παρ. 1 του άρθρου 186

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ' ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

ΤΜΗΜΑ Α' ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 313 Ορισμοί - Διακρίσεις

1. Ο δήμος μπορεί να συνιστά ή να έχει επιχειρήσεις, περιλαμβανομένων και των ανωνύμων εταιριών που λειτουργούν κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος και με την επ' φύλαξη της παρ. 3 του άρθρου

95, που έχουν ως αντικείμενο την ανάπτυξη δραστηριοτήτων συναφών με αντίστοιχου περιεχομένου αρμοδιότητες αυτού. Οι δήμοι και οι περιφέρειες δεν επιτρέπεται να συνιστούν ή να συμμετέχουν σε εταιρεία ή κοινοπραξία οποιασδήποτε μορφής, πέραν αυτών που περιλαμβάνονται στο άρθρο αυτό ή εφόσον ειδικοί κανόνες το επιτρέπουν για την εφαρμογή εθνικών ή καινοτικών προγραμμάτων. Οι επιχειρήσεις που συνιστούν οι δήμοι ή συμμετέχουν σε αυτές δήμοι και περιφέρειες καλούνται επιχειρήσεις ΟΤΑ, εφόσον οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης διαθέτουν την πλειοψηφία του μετοχικού κεφαλαίου.

2. Αντικείμενο δραστηριότητας επιχείρησης δεν μπορούν να αποτελέσουν, καθ' οιονδήποτε μορφή, οι παραχωρηθείσες στους ΟΤΑ κρατικές αρμοδιότητες, όπως αυτές περιγράφονται στο άρθρο 94 του παρόντος.

3. Ο δήμος μπορεί να συνιστά ή να έχει μία μόνο κοινωφελή επιχείρηση με την επιφύλαξη της περ. α της παρ. 2 του άρθρου 285 και μία δημοτική επιχείρηση ύδρευσης αποχέτευσης (ΔΕΥΑ).

4. Η ευθύνη δήμου ή περιφέρειας που συμμετέχει σε επιχείρηση ΟΤΑ περιορίζεται κατά το τμήμα της συμμετοχής τους στο κεφάλαιο της επιχείρησης.

5. Τα δημοτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, οι κοινωφελείς επιχειρήσεις των δήμων και τα ιδρύματα δεν επιτρέπεται να συνιστούν ή να συμμετέχουν σε οποιασδήποτε μορφής επιχείρηση.

6. Ως φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης του κεφαλαίου αυτού νοούνται η ΚΕΔΕ, η ΕΝΠΕ, οι Περιφερειακές Ενώσεις Δήμων, οι συνδέσμοι και οι ανώνυμες εταιρείες ΟΤΑ.

7. Η αναφορά της ιδιαίτερης κατηγορίας επιχείρησης γίνεται υποχρεωτικά στα καταστατικά αυτής, καθώς επίσης και σε όλα τα έγγραφα που η επιχείρηση απευθύνει προς τρίτους.

ΤΜΗΜΑ Β' ΚΟΙΝΩΦΕΛΕΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Άρθρο 314

Σύσταση κοινωφελούς επιχείρησης – Σκοπός

(Άρθρα 254 του ν. 3463/2006, 20 του ν. 3731/2008 και 103 του ν. 3852/2010)

1. Η κοινωφελής επιχείρηση έχει σκοπό την οργάνωση λειτουργιών ή δραστηριοτήτων και την παροχή υπηρεσιών συναφών ή συνδεδεμένων με τις αρμοδιότητες του δήμου, που αναφέρονται στους τομείς της κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης, της παιδείας, του πολιτισμού, του αθλητισμού και του περιβάλλοντος, με εξαίρεση την καθαριότητα των κοινόχρηστων χώρων και την αποκομιδή των απορριμμάτων, τη δημιουργία και συντήρηση πρασίνου και τη λειτουργία κοιμητηρίων και κέντρων σπασίφρωσης νεκρών. Σκοπός της επιχείρησης μπορεί να είναι επίσης η οργάνωση δημοτικής συγκοινωνίας, η εκπόνηση και εφαρμογή προγραμμάτων έρευνας και τεχνολογίας, καθώς και η εκπόνηση και εφαρμογή προγραμμάτων και πολιτικών προώθησης της απασχόλησης για την ανάπτυξη της περιοχής τους.

2. Είναι δυνατή από την κοινωφελή επιχείρηση η παράλληλη επιδίωξη περισσότερων σκοπών, οι οποίοι είναι μεταξύ τους συναφείς και σε κάθε περίπτωση δεν έχουν εμπορικό ή βιομηχανικό χαρακτήρα.

3. Η σύσταση γίνεται μετά από απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του. Στην απόφαση αυτή καθορίζονται η επωνυμία, η κατηγορία, ο σκοπός, η διάρκεια, η έδρα της επιχείρησης, το κεφάλαιο ή διοίκηση, οι ποροι και κάθε άλλο στοιχείο αναγκαίο κατά την κρίση του δημοτικού συμβουλίου. Η απόφαση εγκρίνεται με πράξη του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία της απόφασης του δημοτικού συμβουλίου και αποτελεί το καταστατικό της επιχείρησης. Σε περίπτωση σύστασης εμπράγματων δικαιωμάτων, η απόφαση σύστασης αποτελεί μεταγραφικό τίτλο στο υποθηκοφυλακείο.

4. Η εκτίμηση των περιουσιακών στοιχείων που εισφέρονται από δήμο σε επιχείρηση του ενεργείται από την επιγραφή του άρθρου 9 του κ.ν. 2190/1920 όπως ισχύει. Οι εκθέσεις εκτίμησης δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Άρθρο 315
Διοίκηση
(Άρθρα 255 του ν. 3463/2006)

1. Οι κοινωφελείς επιχειρήσεις διοικούνται από διοικητικό συμβούλιο, αποτελούμενο από επτά (7) έως έντεκα (11) μέλη, τα οποία ορίζονται μαζί με τους αναπληρωτές τους από το δημοτικό συμβούλιο. Από τα μέλη αυτά τουλάχιστον τρεις (3) είναι αιρετοί εκπρόσωποι του δήμου, ένας (1) είναι εκπρόσωπος των εργαζομένων στην επιχείρηση, αν αυτή απασχολεί περισσότερους από είκοσι (20) εργαζόμενους, υποδεικνυόμενος από τη γενική συνέλευση αυτών, και ένας (1) είναι εκπρόσωπος κοινωνικού φορέα της περιοχής. Τα υπόλοιπα μέλη είναι δημότες ή κάτοικοι του δήμου που έχουν πείρα ή γνώσεις σχετικές με το αντικείμενο της επιχείρησης. Στην περίπτωση των αιρετών μελών τουλάχιστον ένα μέλος εξ αυτών προέρχεται από τη μειοψηφία.

2. Η θητεία του διοικητικού συμβουλίου ακολουθεί τη θητεία του δημοτικού συμβουλίου εκτός αν στην πράξη σύστασης της επιχείρησης προβλέπεται μικρότερη θητεία. Σε κάθε περίπτωση η θητεία του λήγει το αργότερο τρεις (3) μήνες μετά την εγκατάσταση του νέου διοικητικού συμβουλίου.

3. Μέλη του διοικητικού συμβουλίου είναι δυνατόν να αντικατασταθούν κατά τη διάρκεια της θητείας τους, με αιτιολογημένη απόφαση του δημοτικού συμβουλίου που τα όρισε, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του. Για την αντικατάσταση του εκπροσώπου των εργαζομένων και του κοινωνικού φορέα της περιοχής απαιτείται η σύμφωνη γνώμη του οργάνου που τους πρότεινε.

4. Το δημοτικό συμβούλιο ορίζει από τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου τον πρόεδρο και τον αντιπρόεδρό του. Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης μπορεί να προσλαμβάνεται διευθυντής μετά από σχετική προκήρυξη σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Στον κανονισμό προσωπικού καθορίζονται τα προσόντα που πρέπει να έχει ο διευθυντής της επιχείρησης. Ως διευθυντής δεν μπορεί να ορισθεί μέλος του διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης ή του δημοτικού συμβουλίου.

5. Στον πρόεδρο ή στον αντιπρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου, ανάλογα με τις υπηρεσίες που παρέχει στην επιχείρηση, μπορεί να καταβάλλεται αποζημίωση, η οποία ορίζεται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου ύστερα από γνώμη του διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης. Με την ίδια διαδικασία μπορεί να καταβάλλεται αποζημίωση στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου για τη συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις του. Για τον καθορισμό των αποζημιώσεων της παραγράφου αυτής λαμβάνεται οπωσδήποτε υπόψη η οικονομική κατάσταση της επιχείρησης κατά την προηγούμενη διαχειριστική περίοδο.

Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, η οποία εκδίδεται μετά από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας, καθορίζονται τα ανώτερα χρηματικά όρια των ως άνω αποζημιώσεων.

Άρθρο 316
Έγκριση αποφάσεων
(Άρθρα 256 του ν. 3463/2006 και 225 του ν. 3852/2010)

1. Οι αποφάσεις του διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης εγκρίνονται από το δημοτικό συμβούλιο, αν αυτές αφορούν:

α. Την ψήφιση του προϋπολογισμού, των οικονομικών καταστάσεων και της έκθεσης πεπραγμένων.

β. Την αγορά ή εκποίηση ακινήτων ή την επιβάρυνση αυτών με εμπράγματα δικαιώματα.

γ. Την αύξηση του κεφαλαίου της επιχείρησης.

δ. Τη σύναψη δανείων

ε. Την έγκριση των κανονισμών του επομένου άρθρου.

στ. Τον καθορισμό αποζημίωσης για παροχή υπηρεσιών, σύμφωνα την παρ. 3 του άρθρου 319.

2. Για τη νόμιμη λήψη ή έγκριση των ανωτέρω αποφάσεων απαιτείται η πλειοψηφία του συνόλου των μελών του αντίστοιχου συμβουλίου.

3. Η έγκριση παρέχεται μέσα σε ένα (1) μήνα από τότε που κοινοποιήθηκε η απόφαση στο δημοτικό συμβούλιο. Αν περάσει άπρακτη η προθεσμία αυτή, θεωρείται ότι η απόφαση του διοικητικού συμβουλίου έχει εγκριθεί.

4. Οι αποφάσεις των παρ. β, γ και δ της παρ. 1 αποστέλλονται για έλεγχο νομιμότητας στον Ελεγκτή Νομιμότητας μαζί με την εγκριτική απόφαση του οικείου δημοτικού συμβουλίου.

Άρθρο 317
Κανονισμοί – Συμβάσεις
(Άρθρο 257 του ν. 3463/2006)

1. α. Τα διοικητικά συμβούλια της επιχείρησης συντάσσει υποχρεωτικά τους ακόλουθους κανονισμούς:

αα. Έσωτερικό κανονισμό υπηρεσιών, με τον οποίο καθορίζονται η οργάνωση, η διάρθρωση και οι αρμοδιότητες των υπηρεσιών της επιχείρησης, οι θέσεις του προσωπικού κατά ειδικότητα, καθώς και το ανώτατο όριο αυτού.

αβ. Κανονισμό προσωπικού, ο οποίος καθορίζει την υπηρεσιακή κατάσταση αυτού, τα προσόντα πρόσληψης, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις, καθώς και τις πειθαρχικές του ευθύνες.

α γ. Κανονισμό οικονομικής διαχείρισης.

β. Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης μπορεί να συντάσσονται και άλλοι κανονισμοί, οι οποίοι κρίνονται απαραίτητοι για τη λειτουργία αυτής.

2. Για τη σύναψη και εκτέλεση συμβάσεων ανάθεσης των έργων, υπηρεσιών, μελετών και προμηθειών, τη σύναψη συμβάσεων μίσθωσης έργου, καθώς και τη διαχείριση και αξιοποίηση της κινητής και ακίνητης περιουσίας των κοινοφελών επιχειρήσεων εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις που ισχύουν για τους δήμους.

Άρθρο 318
Προσωπικό
(Άρθρο 258 του ν. 3463/2006)

1. Το προσωπικό των κοινοφελών επιχειρήσεων συνδέεται με αυτές με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου και προσλαμβάνεται με βάση τις αντίστοιχες διατάξεις που ισχύουν για την πρόσληψη του με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου προσωπικού των δήμων.

2. Είναι δυνατή, μετά από σχετική αίτηση, η απόσπαση υπαλλήλων δήμου προς κοινοφελή επιχείρησή του για δύο (2) έτη, που μπορούν να παραταθούν για ισόχρονο διάστημα, εφόσον η σχετική ανάγκη θεμελιώνεται επαρκώς. Η απόσπαση διενεργείται με απόφαση του δημάρχου κατόπιν σχετικού αιτήματος του διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης. Στην περίπτωση αυτή, οι αποδοχές των αποσπασμένων υπαλλήλων καταβάλλονται από τον δήμο.

3. Είναι δυνατή, μετά από σχετική αίτηση, η απόσπαση υπαλλήλων, υπό τους αυτούς χρονικούς περιορισμούς της προηγούμενης παράγραφου, από κοινοφελή επιχείρηση προς δημοτική ανώνυμη εταιρεία του άρθρου 325, με απόφαση των οικείων διοικητικών συμβουλίων και έγκριση του δημάρχου. Στην περίπτωση αυτή, οι αποδοχές των αποσπασμένων υπαλλήλων καταβάλλονται από τη δημοτική ανώνυμη εταιρεία, προς την οποία γίνεται η απόσπαση.

Άρθρο 319
Χρηματοδότηση
(Άρθρα 259 του ν. 3463/2006, 278 του ν. 3852/2010 και 10 του ν. 4071/2012)

1. Η κοινοφελής επιχείρηση είναι δυνατόν να χρηματοδοτείται από τον οικείο δήμο για τις δραστηριότητές της, μετά από απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του. Η χρηματοδότηση του δήμου καλύπτει τη διαφορά μεταξύ εσόδων και εξόδων του ετήσιου προϋπολογισμού της επιχείρησης, ο οποίος συνοδεύεται από εισηγητική έκθεση του διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης που τεκμηριώνει τα έσοδα και τα έξοδα αυτής σύμφωνα με το ετήσιο πρόγραμμα δράσης.

2. Στη χρηματοδότηση κοινοφελούς επιχείρησης για τις δραστηριότητες και τις παρεχόμενες από αυτήν υπηρεσίες κατά την προηγούμενη παράγραφο, περιλαμβάνονται και όλες εν γένει οι λειτουργικές δαπάνες, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται και οι δαπάνες μισθοδοσίας για την εκτέλεση των ανωτέρω δραστηριοτήτων.

3. Εφόσον η δραστηριότητα της επιχείρησης συνδέεται με την παροχή υπηρεσιών, είναι δυνατή, με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου αυτής, η εισπραχτή εύλογης αποζημίωσης από τους αποδέκτες αυτών για κάλυψη μέρους του κόστους των προσφερόμενων υπηρεσιών. Η σχετική απόφαση

υπόκειται στην προηγούμενη έγκριση του δημοτικού συμβουλίου που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του

4. Αύξηση κεφαλαίου κοινωφελούς επιχείρησης δεν επιτρέπεται πριν την πάροδο τετραετίας από τη σύστασή της. Τα κεφάλαια που προέρχεται από αύξηση κεφαλαίου αφορά μόνον σε επενδυτικό πρόγραμμα ή σε επέκταση των σκαπών της επιχείρησης, αποκλεισμένης απολύτως της χρησιμοποίησής του για την κάλυψη λειτουργικών δαπανών της.

5. Ο δήμος είναι δυνατόν με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου να παραχωρεί χωρίς αντάλλαγμα προς την επιχείρηση, εφόσον τούτο κρίνεται αναγκαία για την επιτέλεση των σκαπών της, τη χρήση εγκαταστάσεων, εξοπλ. σμού ή άλλων μέσων.

6. Οι κοινωφελείς επιχειρήσεις μπορούν να συνάπτουν προγραμματικές συμβάσεις

Άρθρο 320 **Οικονομική διοίκηση και διαχείριση** **(Άρθρο 260 του ν. 3463/2006)**

1. Η διαχείριση των κοινωφελών επιχειρήσεων γίνεται σύμφωνα με ιδιαίτερα προϋπολογισμό εσόδων και εξόδων και είναι ανεξάρτητη από την υπόλοιπη δημοτική διαχείριση.

2. Το οικονομικό έτος της διαχείρισης των επιχειρήσεων συμπίπτει με το ημερολογιακό έτος.

3. Η επιχείρησή καταρτίζει τον προϋπολογισμό της, λαμβάνοντας υπόψη το ποσό τυχόν επιχορήγησης, που έχει εγγραφεί στο σχέδιο προϋπολογισμού του δήμου. Η τελική έγκριση του προϋπολογισμού του της επιχείρησης από το δημοτικό συμβούλιο και η ενδεχόμενη απαραίτητη αναμόρφωση του λαμβάνει χώρα το αργότερο εντός μηνός από την επικύρωση του προϋπολογισμού του δήμου από τον Ελεγκτή Νομιμότητας.

4. Έως το τέλος Απριλίου του επόμενου της διαχειριστικής περιόδου έτους το διοικητικό συμβούλιο της επιχείρησης υποβάλλει στο δημοτικό συμβούλιο τις οικονομικές καταστάσεις, μαζί με σχετική έκθεση των ελεγκτών του άρθρου 321, καθώς και έκθεση του διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης, ότι τηρήθηκαν οι σχετικές προβλέψεις της νομοθεσίας και των κανονισμών της επιχείρησης. Στις εκθέσεις αυτές περιλαμβάνεται ειδική αναφορά σχετικά με την εκτέλεση του προγράμματος δράσης. Το δημοτικό συμβούλιο, μέσα σε ένα (1) μήνα από την υποβολή, αποφασίζει με πράξη του για την έγκριση ή μη των οικονομικών καταστάσεων, διατυπώνοντας σχετικά και τις παρατηρήσεις του επί αυτού

5. Ο δήμος δεν ευθύνεται για οφειλές ή οποιασδήποτε υποχρεώσεις έχει αναλάβει η επιχείρηση έναντι τρίτων.

6. Οι κοινωφελείς επιχειρήσεις έχουν την υποχρέωση τήρησης διπλογραφικών βιβλίων (Γ' κατηγορίας) του Κώδικα Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών κατά την ισχύουσα νομοθεσία.

7. Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης που εγκρίνεται από το δημοτικό συμβούλιο, τα καθαρά κέρδη που προκύπτουν από τη διαχείριση, μετά την έγκριση των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων, την αφαίρεση των αποσβέσεων και τη δημιουργία του απαραίτητου αποθεματικού, μπορεί να διατίθενται για τη βελτίωση ή την επέκταση των εγκαταστάσεων της επιχείρησης ή να διατίθενται στο δήμο για την εκτέλεση κοινωφελών έργων

Μετά από απόφαση του οικείου δημοτικού συμβουλίου η εκτέλεση των κοινωφελών έργων της προηγούμενης παραγράφου μπορεί να γίνει από την ίδια την επιχείρηση, για λογαριασμό του δήμου ή να διατεθούν τα καθαρά κέρδη της επιχείρησης για την παροχή υπηρεσιών προς τον οικείο Δήμο ή την παροχή υπηρεσιών προς τους δημότες.

Άρθρο 321 **Διαχειριστικός έλεγχος** **(Άρθρο 261 του ν. 3463/2006)**

1. Ο τακτικός διαχειριστικός έλεγχος των επιχειρήσεων γίνεται από δύο ελεγκτές, που επιλέγονται και διορίζονται από το δημοτικό συμβούλιο στην αρχή κάθε οικονομικού έτους. Με την ίδια απόφαση ορίζεται και η ομοιβή τους, η οποία καταβάλλεται από την επιχείρηση. Ως ελεγκτές ορίζονται ορκωτοί ελεγκτές ή πρόσωπα που έχουν το δικαίωμα να οριστούν ελεγκτές σε ανώνυμη εταιρεία. Ο ορισμός ορκωτών ελεγκτών είναι υποχρεωτικός στον έλεγχο επιχείρησης που έχει ετήσιο κύκλο εργασιών μεγαλύτερο από πεντακάστες χιλιάδες (500.000 €) ευρώ.

2. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, μπορεί να διενεργείται έκτακτος διαχειριστικός έλεγχος της επιχείρησης από ελεγκτές της προηγούμενης παραγράφου που ορίζονται από τον ίδιο. Με την ίδια απόφαση ορίζεται και το ύψος της αμοιβής τους, η οποία βαρύνει την επιχείρηση. Έκτακτος διαχειριστικός έλεγχος μπορεί επίσης να διενεργείται από ελεγκτές της προηγούμενης παραγράφου με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου. Σε κάθε περίπτωση μπορεί να διενεργείται έκτακτος διαχειριστικός έλεγχος και από Οικονομικούς Επιθεωρητές του Υπουργείου Οικονομικών μετά από αίτημα του Υπουργού Εσωτερικών ή του οικείου Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

3. Για την ευθύνη των μελών του διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του κ.ν. 2190/1920 περί ανωνύμων εταιρειών όπως ισχύει.

4. Σοβαρή παράβαση των καθηκόντων εκ μέρους των αιρετών μελών του διοικητικού συμβουλίου είναι δυνατόν να συνιστά και πειθαρχικό αδίκημα κατά τις διατάξεις του άρθρου 173.

Άρθρο 322

Λύση

(Άρθρα 262 και 269 του ν. 3463/2006, 25 του ν.3613/2007, 29 του ν. 3838/2010, 109 του ν. 3852/2010, 18 του ν. 3870/2010, 26 του ν. 3938/2011 και 10 του ν.4071/2012)

1. Δημοτική κοινοφελής επιχείρηση μπορεί να λυθεί πριν την πάροδο της διάρκειάς της με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του και εγκρίνεται με πράξη του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Με την ίδια διαδικασία λύεται η επιχείρηση υποχρεωτικά, εάν καταστεί ανενεργός για χρονικό διάστημα άνω των δύο (2) ετών.

2. Τη λύση της επιχείρησης ακολουθεί η εκκαθάριση αυτής. Μετά την εκκαθάριση της επιχείρησης, όσα περιουσιακά στοιχεία απομένουν περιέρχονται στον οικείο δήμο.

3. Η εκκαθάριση γίνεται μόνον από ορκωτούς ελεγκτές που ορίζονται από το δημοτικό συμβούλιο.

4. Σε περίπτωση λύσης κοινοφελούς επιχείρησης και ανάληψης των δραστηριοτήτων της από τον οικείο δήμο ή από νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου αυτού, το προσωπικό με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου και ορισμένου χρόνου μεταφέρεται στον αντίστοιχο φορέα με την ίδια σχέση εργασίας ύστερα από απόφαση του δημοτικού συμβουλίου. Συμβάσεις έργου που έχουν συναφθεί από τις επιχειρήσεις του λύονται εκτελούνται από τον αντίστοιχο φορέα άσκησης των σχετικών αρμοδιοτήτων.

5. Συγχρηματοδοτούμενα από την Ευρωπαϊκή Ένωση προγράμματα ή προγράμματα που επιδοτούνται στα εθνικούς πόρους και υλοποιούνται από κοινοφελείς επιχειρήσεις, οι οποίες λύονται, μπορεί να μεταφέρονται στον εξυπηρετούμενο δήμο ή σε νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου αυτού εφόσον ο δήμος ή το παραπάνω νομικό πρόσωπο προβλέπεται από τα ισχύοντα κανονιστικά πλαίσια που διέπουν την υλοποίηση εκάστου προγράμματος, ως δυνητικοί φορείς υλοποίησης των σχετικών υπηρεσιών. Η μεταφορά των προγραμμάτων στους ανωτέρω φορείς γίνεται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου. Τα μεταφερόμενα προγράμματα συνεχίζουν να υλοποιούνται από τους ανωτέρω φορείς, οι οποίοι θεωρούνται καθολικοί διάδοχοι ως προς τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα που απορρέουν από τα προγράμματα αυτά, στα οποία περιλαμβάνονται όσα απορρέουν από τις συμβάσεις έργου ή από τις συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου, οι οποίες συνεχίζονται μέχρι τη λήξη τους. Οι συμβάσεις αυτές ανανεώνονται ή παρατείνονται, όπου απαιτείται, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 21 του ν. 2190/1994, όπως ισχύει. Το προσωπικό ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου που απασχολείται στο πλαίσιο των ανωτέρω προγραμμάτων, μεταφέρεται με την απόφαση του δεύτερου εδαφίου, η δε σύσταση των αντίστοιχων θέσεων και η κατάταξη του προσωπικού γίνεται σύμφωνα με τις οργανικές διατάξεις του διάδοchu φορέα, αφού ληφθεί υπόψη η προϋπηρεσία του.

6. Οφειλές των κοινοφελών επιχειρήσεων προς το Δημόσιο, τα ασφαλιστικά ταμεία και προς τρίτους περιλαμβανομένων και δεδουλευμένων αποδοχών του μεταφερόμενου προσωπικού τους, μπορούν να καταβάλλονται από τον οικείο δήμο μετά από σπασιοληγμένη απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, που λαμβάνεται με απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του.

Άρθρο 323
Εξουσιοδοτήσεις - Ανάλογη εφαρμογή διατάξεων
(Άρθρο 264 του ν. 3463/2006)

Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, καθορίζονται:

- α. Τα κωλύματα και τα ασυμβίβαστα για τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου, τα σχετικά με τη διαδικασία διορισμού, τη θητεία και την ανηκατάστασή τους.
- β. Τα θέματα που αφορούν τη σύγκληση και λειτουργία του διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης, την απαρτία και τον τρόπο λήψης των αποφάσεων και τις αρμοδιότητες του διοικητικού συμβουλίου, του προέδρου και του διευθυντή της επιχείρησης.
- γ. Τα σχετικά με τη λύση και εκκαθάριση της επιχείρησης.
- δ. Ειδικότερα θέματα σχετικά με την οικονομική διοίκηση και διαχείριση ή το διαχειριστικό έλεγχο, καθώς και κάθε ειδικό θέμα, σχετικά με την εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 314 έως 322.

ΤΜΗΜΑ Γ'
ΑΝΩΝΥΜΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ

Άρθρο 324
Γενικές διατάξεις

1. Οι ανώνυμες εταιρείες, στο μετοχικό κεφάλαιο των οποίων συμμετέχουν ένας ή περισσότεροι δήμοι ή περιφέρειες ή και άλλοι φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης θεωρούνται επιχειρήσεις ΟΤΑ, εφόσον τα νομικά αυτά πρόσωπα διαθέτουν την πλειοψηφία του μετοχικού κεφαλαίου. Το υπόλοιπο μετοχικό κεφάλαιο μπορεί να κατέχεται από άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα. Στην εταιρία της μορφής αυτής είναι δυνατή η συμμετοχή του Δημοσίου ή λοιπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου.
2. Οι ανώνυμες εταιρείες ΟΤΑ έχουν ως κύριο σκοπό την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας και λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις της εμπορικής και φορολογικής νομοθεσίας και τις ειδικότερες ρυθμίσεις των επόμενων παραγράφων.
3. Οι δήμοι, οι περιφέρειες και οι λοιποί φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης διατηρούν πάντοτε κοινές μη προνομιούχες μετοχές, που αντιπροσωπεύουν αθροιστικά την πλειοψηφία του μετοχικού κεφαλαίου. Κατά το υπόλοιπο μπορεί να συμμετέχουν το Δημόσιο και φυσικά ή νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου.
4. Όλες οι μετοχές είναι ονομαστικές και δεν εισάγονται στο χρηματιστήριο αξιών. Οι κοινές μετοχές είναι δεσμευμένες ονομαστικές, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 7 του άρθρου 3 του κ.ν. 2190/1920, και οι προνομιούχες χωρίς δικαίωμα ψήφου.
5. Αν η επιχείρηση λυθεί, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης που συμμετέχουν σε αυτή έχουν δικαίωμα προτίμησης για την αγορά της εκποιούμενης περιουσίας.
6. Οι εταιρείες της παραγράφου 1 δεν επιχορηγούνται άμεσα ή έμμεσα από οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και δεν ανήκουν στους φορείς του δημοσίου τομέα ή στις επιχειρήσεις του νόμου 3429/2005 (Α' 314) όπως ισχύει. Κατ' εξαίρεση, είναι επιτρεπτή η επιχορήγηση από ΟΤΑ νησιωτικών περιοχών ανώνυμης εταιρείας ή ναυτικής εταιρείας του ν. 959/1979 (Α' 192), που αυτοί έχουν συστήσει ή συμμετέχουν κατά πλειοψηφία στο εταιρικό τους κεφάλαιο, για τη διεξαγωγή θαλάσσιων συγκοινωνιών και μεταφορών, καθώς επίσης και στις περιπτώσεις για τις οποίες υφίσταται ειδική νομοθετική ρύθμιση.
7. Δεν επιτρέπεται η μεταβίβαση ή η σύσταση εμπράγματου βάρους επί ακίνητης περιουσίας που έχει εισφερθεί από δήμο ή περιφέρεια σε ανώνυμη εταιρεία, την οποία έχει συστήσει ή στην οποία συμμετέχει για την εξυπηρέτηση του καταστατικού της σκοπού, χωρίς την προηγούμενη έγκριση του οικείου δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου.
8. α. Το προσωπικό των ανωνύμων εταιριών ΟΤΑ, πλην των δημοτικών ανωνύμων εταιριών, προσλαμβάνεται βάσει κανονισμού ο οποίος καταρτίζεται από το διοικητικό συμβούλιο της εταιρείας και προβλέπει, μεταξύ των άλλων, τα κριτήρια και τη διαδικασία πρόσληψης, ώστε να εξασφαλίζεται η διαφάνεια και η αντικειμενικότητα αυτής. Οι αποφάσεις του αρμοδίου οργάνου για την προκήρυξη και την πρόσληψη, μαζί με τον κανονισμό της εταιρείας, τα αντίστοιχα πρακτικά και τους πίνακες επιλεγέντων, υπόκεινται σε έλεγχο του ΑΣΕΠ εντός δέκα (10) ημερών από την λήψη τους. Σε

περίπτωση μη ολοκλήρωσης του ελέγχου από το ΑΣΕΠ, εντός της παραπάνω προθεσμίας από την παραλαβή τους, οι πίνακες επιλεγέντων θεωρούνται εγκεκριμένοι.

β. Η απασχόληση επιστημονικού προσωπικού από ανώνυμες εταιρείες ΟΤΑ, πλην των δημοτικών ανωνύμων εταιρειών, το οποίο απαιτείται για την εκτέλεση προγραμμάτων ή έργων που συγχρηματοδοτούνται, χρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση ή άλλους διεθνείς Οργανισμούς ή για την εκπλήρωση υποχρεώσεων από συμβάσεις με διεθνείς οργανισμούς ή για την επίβλεψη και υλοποίηση προγραμμάτων ή έργων ή τη σύνταξη μελετών, που αναστέλλονται σ' αυτές από τη κεντρική ή αποκεντρωμένη διοίκηση, τους δήμους, τις περιφέρειες και τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου ή την υλοποίηση προγραμμάτων τεχνικής βοήθειας, είναι δυνατόν να διενεργείται με σύμβαση μίσθωσης έργου.

Η σύμβαση συνάπτεται βάσει κανονισμού που εγκρίνεται από το διοικητικό συμβούλιο της εταιρείας και εξαιρείται οποιασδήποτε μορφής πρόσθετης διαδικασίας ή εγκριτικής απόφασης, συμπεριλαμβανομένων των ρυθμίσεων της ΠΥΣ 33/2006, απαιτούμενης προς τούτο μόνον της σχετικής εγκριτικής απόφασης από την αρμόδια αρχή ή ανάθεσης ή σύμβασης με την αρμόδια αναθέτουσα αρχή, από την οποία τεκμαίρεται ότι δεν υποκρύπτεται σύμβαση εργασίας.

γ. Η σύμβαση μίσθωσης έργου έχει διάρκεια αντίστοιχη με εκείνη της λήξης του χρόνου εκτέλεσης του προγράμματος ή ολοκλήρωσης του έργου ή της σύμβασης, αποκλειόμενης σε κάθε περίπτωση της αναικώρισής τους ως συμβάσεων αορίστου χρόνου.

δ. Οι εγκριθείσες ήδη συμβάσεις μίσθωσης έργου, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα, στο πλαίσιο συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων από την Ευρωπαϊκή Ένωση, από διεθνείς οργανισμούς ή προγραμμάτων τεχνικής βοήθειας, ισχύουν αυτοδίκαια και χωρίς καμία άλλη και οποιασδήποτε μορφής πρόσθετη διαδικασία ή εγκριτική απόφαση, μέχρι τη λήξη των προγραμμάτων αυτών σύμφωνα με το προβλεπόμενο χρονοδιάγραμμα στο εγκεκριμένο κάθε φορά τεχνικό δελτίο ή στην απόφαση ένταξης.

9. Η σύναψη συμβάσεων ανάθεσης έργων, προμηθειών, μελετών και υπηρεσιών από τις ανώνυμες εταιρείες ΟΤΑ διενεργείται βάσει κανονισμού, ο οποίος καταρτίζεται από το διοικητικό συμβούλιο της εταιρείας. Σε αυτόν περιλαμβάνονται ρυθμίσεις σχετικές με τα αρμόδια όργανα της εταιρείας, τις προϋποθέσεις και τους όρους ανάθεσης ανάλογα με την εφαρμοζόμενη διαδικασία, τα κριτήρια, τη διαδικασία αξιολόγησης και επιλογής και την εκτέλεση των συμβάσεων, ούτως ώστε να εξασφαλίζονται οι αρχές της διαφάνειας και αντικειμενικότητας, όπως αυτές συνάγονται από την ισχύουσα νομοθεσία. Για τις αναθέσεις της παραγράφου αυτής, των οποίων ο προϋπολογισμός υπερβαίνει τα όρια που προβλέπουν οι αντίστοιχες ευρωπαϊκές οδηγίες, εφαρμόζονται οι διατάξεις αυτών.

10. Το διοικητικό συμβούλιο συντάσσει τους απαιτούμενους για τη λειτουργία της εταιρείας κανονισμούς.

11. Οι ανώνυμες εταιρείες ΟΤΑ συγχωνεύονται, διασπώνται ή λύνονται σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του κ.ν. 2190/1920, όπως ισχύει λύνονται υποχρεωτικώς, αν για τρεις συνεχείς εταιρικές χρήσεις μετά διετία από την ίδρυσή τους είναι ζημιογόνες ή, αν για ισάριθμες φορές εντός δεκαετίας τα ίδια αυτών κεφάλαια όπως προσδιορίζονται στο υπόδειγμα ισολογισμού που προβλέπεται από τα άρθρα 42γ του κ.ν. 2190/1920, όπως ισχύει, νίνουν κατώτερο του πενήντα τοις εκατό (50%) του μετοχικού κεφαλαίου.

Στην περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 47 του κ.ν. 2190/1920 όπως ισχύει, τυχόν αύξηση του εταιρικού κεφαλαίου που καταβάλλεται από τους ΟΤΑ δεν μπορεί να υπερβαίνει ποσοστό μεγαλύτερο του ενός δευτέρου (1/2) του κεφαλαίου της αύξησης.

12. Για τη συμμετοχή δήμων ή περιφερειών ή λοιπών φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης σε αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου των ανωνύμων εταιρειών ΟΤΑ με καταβολή μετρητών ή με εισφορά περιουσιακών στοιχείων, απαιτείται η εκπόνηση οικονομοτεχνικής μελέτης βιωσιμότητας, από την οποία πρέπει να προκύπτει η βιωσιμότητα της εταιρείας. Για αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου με κεφαλαιοποίηση αποθεματικών δεν απαιτείται η υποχρέωση του προηγούμενου εδαφίου.

13. Δεν απαιτείται η εκπόνηση οικονομοτεχνικής μελέτης βιωσιμότητας στην περίπτωση της απλής προσαρμογής του καταστατικού της εταιρείας, εφόσον με αυτήν δεν μεταβάλλονται οι βασικές λειτουργικές δομές της ανωνύμης εταιρείας ΟΤΑ όπως ο σκοπός, το μετοχικό κεφάλαιο, η σύνθεση των μετόχων.

Άρθρο 325
Δημοτικές Ανώνυμες Εταιρείες

1. Οι δημοτικές ανώνυμες εταιρείες (μονομετοχικές) έχουν σκοπό την αξιοποίηση της ακίνητης δημοτικής περιουσίας ή την εκμετάλλευση κοινόχρηστων χώρων.
2. Οι εταιρείες αυτές διοικούνται από διοικητικό συμβούλιο, τα μέλη του οποίου μαζί με τους αναπληρωτές τους ορίζονται από το δημοτικό συμβούλιο. Τα αριζόμενα μέλη του διοικητικού συμβουλίου που είναι αιρετοί εκπρόσωποι του δήμου, δεν πρέπει να υπερβαίνουν το ένα τρίτο (1/3) του συνολικού αριθμού των μελών του διοικητικού συμβουλίου, εκ των οποίων τουλάχιστον ένα εξ αυτών προέρχεται από τη μειοψηφία.
3. Ο διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας δεν μπορεί να είναι μέλος του διοικητικού συμβουλίου προερχόμενο από τους αιρετούς εκπροσώπους του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου. Για την πρόσληψη γενικού διευθυντή, εφόσον δεν έχει αρισθεί διευθύνων σύμβουλος, ισχύουν κατ' αναλογία οι ρυθμίσεις της παρ. 4 του άρθρου 315.
4. Η πρόσληψη προσωπικού, η σύναψη συμβάσεων μίσθωσης έργου, καθώς και η σύναψη και εκτέλεση συμβάσεων ανάθεσης έργων, προμηθειών, μελετών και υπηρεσιών από τις δημοτικές ανώνυμες εταιρείες διενεργούνται αναλογικά βάσει των αντίστοιχων κανόνων που ισχύουν για τους δήμους.
5. Κατά τα λοιπά, οι εταιρείες του άρθρου αυτού διέπονται από τις ρυθμίσεις των ανωνύμων εταιρειών ΟΤΑ και τον κ.ν. 2190/1920 όπως ισχύει.

Άρθρο 326
Αναπτυξιακές Ανώνυμες Εταιρείες

1. Οι αναπτυξιακές ανώνυμες εταιρείες έχουν ως αντικείμενα την επιστημονική και τεχνική υποστήριξη των ΟΤΑ ή των ενώσεών τους, της αποκεντρωμένης κρατικής διοίκησης, την προώθηση της επιχειρηματικής, οικονομικής και γενικότερα βιώσιμης ανάπτυξης, την ανάπτυξη δραστηριοτήτων προστασίας του περιβάλλοντος, την εκπόνηση και εφαρμογή προγραμμάτων και πολιτικών προώθησης της απασχόλησης τη συμμετοχή τους σε αντίστοιχα προγράμματα ή την εφαρμογή σχετικών πολιτικών σε διαπεριφερειακό ή σε ευρύτερο γεωγραφικό χώρο.
2. Στην ανώνυμη εταιρία αυτής της μορφής είναι δυνατή η συμμετοχή και φορέων του δημόσιου τομέα, συνεταιρισμών και ενώσεων αυτών, επιστημονικών φορέων, επιμελητηρίων, φορέων συλλογικών κοινωνικών ή οικονομικών συμφερόντων, καθώς και τραπεζών και πιστωτικών ιδρυμάτων. Στην περίπτωση αυτή οι ΟΤΑ και οι λοιποί φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης κατέχουν την πλειοψηφία του μετοχικού κεφαλαίου. Αναπτυξιακές ανώνυμες εταιρείες ΟΤΑ είναι και εκείνες στις οποίες συμμετέχουν μόνο ΠΕΔ αντί των δήμων.
3. Οι αναπτυξιακές ανώνυμες εταιρείες ΟΤΑ συνάπτουν προγραμματικές συμβάσεις.
4. Κατά τα λοιπά, οι εταιρείες του άρθρου αυτού διέπονται από τις ρυθμίσεις του άρθρου 324 και του κ.ν. 2190/1920 όπως κάθε φορά ισχύει.

ΤΜΗΜΑ Δ'
ΛΟΙΠΑ ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 327
Αστικές μη κερδοσκοπικές εταιρείες δήμων και περιφερειών
(Άρθρα 267 και 270 του ν. 3463/2006, 25 του ν. 3613/2007, 20 του ν. 3731/2008, 111 και 196 του ν. 3852/2010)

1. Οι υφιστάμενες αστικές εταιρείες μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα των δήμων και των περιφερειών, στις οποίες συμμετέχουν δήμοι ή περιφέρειες ή και άλλοι φορείς, συνεχίζουν να λειτουργούν μέχρι τη λήξη του χρόνου που προβλέπεται στη συστατική τους πράξη, διεπόμενες και από τις ρυθμίσεις του παρόντος. Για τις αστικές εταιρείες του παρόντος άρθρου, για τις οποίες δεν προβλέπεται στη συστατική τους πράξη συγκεκριμένος χρόνος λειτουργίας, αυτός λήγει οποτεδήποτε και σε κάθε περίπτωση όχι μετά την πάροδο εικοσαετίας από την έναρξη ισχύος του παρόντος. Κατ' εξαίρεση, η

διάρκεια των αστικών εταιριών μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα των δήμων, οι οποίες διαχειρίζονται ευρωπαϊκά προγράμματα, παρατείνεται σε κάθε περίπτωση μέχρι τη λήξη των προγραμμάτων αυτών.

2. Εφεξής η σύσταση από δήμους, περιφέρειες ή άλλους φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης αστικής εταιρείας μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα επιτρέπεται μόνο σύμφωνα με τα άρθρα 278 και 283.

3. Για την αστική εταιρεία μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα του παρόντος άρθρου:

α. Ο διαχειριστικός έλεγχος της και η ευθύνη των μελών του οργάνου διοίκησής της έναντι αυτής διέπνται, κατ' ανάλογη εφαρμογή, από τις διατάξεις που ισχύουν για τις δημοτικές κοινωφελείς επιχειρήσεις. Έκτακτο διαχειριστικό έλεγχο μπορεί να ζητήσει οποιοσδήποτε εταίρος.

β. Η ευθύνη των εταίρων περιορίζεται μέχρι του ύψους της εισφοράς τους.

γ. Η πρόσληψη προσωπικού, η σύναψη συμβάσεων μισθώσεως έργου, καθώς και η σύναψη συμβάσεων ανάθεσης έργων, προμηθειών, μελετών και υπηρεσιών διενεργούνται βάσει των αντίστοιχων κανόνων που ισχύουν για τις δημοτικές ή κοινοτικές κοινωφελείς επιχειρήσεις.

δ. Τηρούν διπλογραφικά βιβλία (Γ' κατηγορίας) του Κώδικα Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών για την οικονομική διοίκηση και τη διαχείριση της περιουσίας τους.

4. Οι αστικές εταιρείες μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, πλην ρητής αντίθετης νομοθετικής ρύθμισης, δεν επιτρέπεται να συμμετέχουν σε προγραμματικές συμβάσεις.

5. Δεν επιτρέπεται η επιχορήγηση των αστικών εταιριών μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα του παρόντος εκτός εάν τούτο προβλέπεται από ειδική νομοθετική διάταξη.

Άρθρο 328 **Τελικές διατάξεις**

1. Με απόφαση του δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου επιτρέπεται η απευθείας ανάθεση σε κοινωφελείς επιχειρήσεις ή σε ανωνυμικές ανώνυμες εταιρείες ΟΤΑ ή σε επιχειρήσεις ΟΤΑ ειδικού σκοπού, παραχής υπηρεσιών συναφών ή συνδεόμενων με το αντικείμενο της δραστηριότητάς τους, το συμβατικό ποσό της ανάθεσης δεν υπερβαίνει το ποσό των σαράντα πέντε χιλιάδων ευρώ (45.000 €), και υπό την προϋπόθεση ότι οι υπηρεσίες θα παρασχεθούν από τις ίδιες τις επιχειρήσεις. Η συνολική αξία των αναθέσεων δήμου ή περιφέρειας προς μία επιχείρηση δεν μπορεί να υπερβαίνει ετησίως το ποσό των εκατόν πενήντα χιλιάδων (100.000) ευρώ. Οι διατάξεις αυτής της παραγράφου εφαρμόζονται αναλόγως και για τις αναθέσεις στις επιχειρήσεις του πρώτου εδαφίου από τα δημοτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τα ιδρύματα και τους συνδέσμους αυτών. Στα ανωτέρω ποσά δεν περιλαμβάνεται ο ΦΠΑ.

Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, είναι δυνατόν να αναγραφαστούν τα ποσά της παραγράφου αυτής και να ρυθμίζεται κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της.

2. Η ανάθεση ειδικότερα εκπόνησης μελέτης προς επιχείρηση ΟΤΑ επιτρέπεται μόνο, αν αυτή έχει προσωπικό ή συνεργάτες αντιστοίχου τίτλου σπουδών ή ειδικότητας.

3. Δήμοι που προκύπτουν από συνένωση άλλων ΟΤΑ υπεισέρχονται αυτοδικαίως από την έναρξη λειτουργίας τους, σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των καταργούμενων ΟΤΑ, τα οποία προκύπτουν από τη σύσταση ή τη συμμετοχή τους σε επιχείρηση ΟΤΑ.

4. Τα Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΚΕΚ) που έχουν συσταθεί από δήμο και πιστοποιούνται ως τέτοια κατά την οικεία νομοθεσία, έχουν τη μορφή της κοινωφελούς δημοτικής επιχείρησης ή της ανώνυμης εταιρείας ΟΤΑ. Οι διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού εφαρμόζονται αναλόγως και στην περίπτωση της απευθείας αναθέσεως παραχής υπηρεσιών από Δήμο προς ΚΕΚ, το οποίο έχει συστήσει ή συμμετέχει σε αυτό.

5. Η παροχή νομικών υπηρεσιών προς τις επιχειρήσεις ΟΤΑ είναι αυτοτελής, μη εξαρτώμενη από την ύπαρξη ή μη αντίστοιχης υπηρεσίας του οικείου ΟΤΑ.

6. Τα πρόσωπα που ορίζονται εκκαθαριστές των επιχειρήσεων ΟΤΑ δεν διώκονται ποινικώς, δεν υπόκεινται σε προσωπική κράτηση, ούτε υπέχουν οποιαδήποτε αστική ή άλλη ατομική ευθύνη για χρέη των φορέων αυτών προς το Δημόσιο ή τους φορείς κοινωνικής ασφάλισης, ανεξαρτήτως του χρόνου βεβαίωσής τους. Δεν μπορούν να οριστούν ως εκκαθαριστές πρόσωπα που έχουν ασκήσει διοίκηση ή έχουν υπέρξει υπάλληλοι στις ανωτέρω υπό εκκαθάριση επιχειρήσεις. Το ύψος της αποζημίωσης των εκκαθαριστών προσδιορίζεται με την ίδια απόφαση του ορισμού τους από το δημοτικό ή περιφερειακό συμβούλιο και βαρύνει τον προϋπολογισμό του οικείου ΟΤΑ.

7. Σε νησιά που εκτελείται συγκοινωνιακό έργο από κοινωφελείς δημοτικές επιχειρήσεις είναι δυνατή, με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, η σύσταση ανώνυμων εταιριών για την εκτέλεση του

συγκοινωνιακού έργου με τη συμμετοχή δήμου και/ή κοινωφελών δημοτικών επιχειρήσεων και νπδδ ή ΚΤΕΛ Α.Ε.

8. Υφιστάμενες διαδημοτικές επιχειρήσεις συνεχίζουν να λειτουργούν μέχρι τη λήξη του χρόνου που προβλέπεται στη συστατική τους πράξη, διευκρινίζοντας, κατ' ανάλογη εφαρμογή από τις ρυθμίσεις που ισχύουν για τις κοινωφελείς επιχειρήσεις και το καταστατικό τους.

9. Σε κατασκευαστική ανώνυμη εταιρεία ΟΤΑ είναι δυνατόν ο ΟΤΑ που την έχει συστήσει ή συμμετέχει σε αυτή να αναθέσει με απόφαση του οικείου συμβουλίου απευθείας την κατασκευή έργου ή τις εργασίες συντήρησης έργου, σύμφωνα με τις ρυθμίσεις της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού.

10. Οι επιχειρήσεις με ειδικά σκοπώ τη λειτουργία ραδιοφωνικού ή τηλεοπτικού σταθμού:

α. Εξακολουθούν να λειτουργούν με το υφιστάμενο νομικό καθεστώς που τις διέπει.

β. Σε περίπτωση λύσης ή δραστηριότητά τους δεν μεταφέρεται. Οφειλές των επιχειρήσεων αυτών προς το Δημόσιο, τα ασφαλιστικά ταμεία και προς τρίτους, περιλαμβανομένων και των δεδουλευμένων αποδοχών του προσωπικού τους, ανεξαρτήτως εάν αυτό μεταφέρεται ή όχι, μπορούν να καταβάλλονται από τον οικείο ΟΤΑ, σε οποιαδήποτε χρονική στιγμή κατά το στάδιο της εκκαθάρισής τους, ή μετά το πέρας αυτής, έπειτα από σχετική εισήγηση των εκκαθαριστών και αιτιολογημένη απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του. Για το προσωπικό των επιχειρήσεων αυτών εφαρμόζονται οι κείμενες διατάξεις.

11. Οι ρυθμίσεις των διατάξεων της περ. β της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζονται και στην περίπτωση αστικών μη κερδοσκοπικών εταιρειών των ΟΤΑ, εφόσον δεν έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία λύσης τους.

12. Η «Άμιγής Επιχείρηση Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας» με την επωνυμία «Κέντρο Περιβάλλοντος (ΚΕΠΕ)» (ΦΕΚ ίδρυσης 179/1998 και τροποποίησης 1947/2011) συνεχίζει να λειτουργεί σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας μέχρι την προσαρμογή και αλλαγή της νομικής της μορφής, στο πλαίσιο υλοποίησης των καταστατικών της σκοπών, με βάση το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο περί ίδρυσης και λειτουργίας των επιχειρήσεων των ΟΤΑ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄

ΤΜΗΜΑ Α΄ ΦΟΡΕΙΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΤΕΡΕΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

Άρθρο 329 Σκοπός (Άρθρο 13επ. του ν.4071/2012)

1. Φορέας Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (ΦΩΔΣΑ), ως περιφερειακός σύνδεσμος με τη μορφή του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου ή ανώνυμης εταιρίας, είναι όποιος έχει συσταθεί σύμφωνα με τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 13 και του άρθρου 14 του ν. 4071/2012 (Α' 85).
2. Σκοπός του περιφερειακού συνδέσμου ΦΩΔΣΑ είναι η ολοκληρωμένη διαχείριση των στερεών αποβλήτων, σύμφωνα με το Περιφερειακό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ), και ειδικότερα η εξειδίκευση και η υλοποίηση των στόχων και των δράσεων αυτού για την προσωρινή αποθήκευση, μεταφόρτωση, θαλάσσια μεταφορά αστικών αποβλήτων, επεξεργασία, ανάκτηση και διάθεση των στερεών αποβλήτων της χωρικής τους αρμοδιότητας, σύμφωνα και με την κείμενη νομοθεσία όπως κάθε φορά ισχύει.
3. Ο ΦΩΔΣΑ νήσων είναι αρμόδιος για την ολοκληρωμένη διαχείριση των στερεών αποβλήτων του συνόλου των δήμων της περιφέρειας σύμφωνα με τις προβλέψεις του ΠΕΣΔΑ. Ειδικότερα εξειδικεύει και υλοποιεί τους στόχους και τις δράσεις αυτού για τα εν γένει θέματα διανοησιωτικής πολιτικής διαχείρισης στερεών αποβλήτων και θαλάσσιας μεταφοράς ΑΣΑ, εκπονεί το επιχειρησιακό σχέδιο δράσης, καθορίζει την τιμολογιακή πολιτική των υπηρεσιών που παρέχονται σε διαδημοτικό επίπεδο και λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα για τη σωστή λειτουργία όλων των εγκαταστάσεων διαχείρισης στερεών αποβλήτων της περιφέρειας του.
4. Έδρα του περιφερειακού συνδέσμου ΦΩΔΣΑ είναι η έδρα της περιφέρειας. Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών του, μπορεί να ορίζεται διαφορετική έδρα εντός των διοικητικών ορίων της περιφέρειας.

5. Η χρονική διάρκεια λειτουργίας του ορίζεται σε τριάντα έτη και μπορεί να παρατείνεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης μετά από γνώμη του διοικητικού συμβουλίου του συνδέσμου.

Άρθρο 330 **Όργανα διοίκησης**

1. Όργανα διοίκησης του περιφερειακού συνδέσμου ΦΟΔΣΑ είναι το διοικητικό συμβούλιο, η εκτελεστική επιτροπή και ο πρόεδρος του.
2. Η εκτελεστική επιτροπή αποτελείται από τον πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου ως πρόεδρο και έξι (6) μέλη που εκλέγονται μαζί με τέσσερα (4) αναπληρωματικά, μεταξύ των μελών του διοικητικού συμβουλίου με απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του για όλη τη δημοτική περίοδο. Αν δεν καταστεί δυνατή η εκλογή μελών της εκτελεστικής επιτροπής κατά την πρώτη ψηφοφορία διενεργείται δεύτερη ψηφοφορία και εκλέγονται αυτοί που θα συγκεντρώσουν την σχετική πλειοψηφία των μελών του. Κατά την πρώτη συνεδρίαση της εκτελεστικής επιτροπής εκλέγεται ως αντιπρόεδρος αυτής ένα από τα μέλη της.
3. Ο πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου εκλέγεται από τα μέλη αυτού με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του και έχει τις αρμοδιότητες του δημάρχου και του προέδρου του δημοτικού συμβουλίου. Αν δεν καταστεί δυνατή η εκλογή του προέδρου κατά την πρώτη ψηφοφορία, διενεργείται δεύτερη ψηφοφορία και εκλέγεται εκείνος που συγκέντρωσε τη σχετική πλειοψηφία των μελών του.
4. Ο πρόεδρος του συνδέσμου με απόφασή του μπορεί να μεταβιβάζει αρμοδιότητές του στον αντιπρόεδρο και τα μέλη της εκτελεστικής επιτροπής.

Άρθρο 331 **Αρμοδιότητες των οργάνων**

1. Το διοικητικό συμβούλιο του περιφερειακού συνδέσμου ασκεί τις ακόλουθες αρμοδιότητες:
 - α. Εγκρίνει το επιχειρησιακό σχέδιο μετά από εισήγηση της εκτελεστικής επιτροπής
 - β. Καθορίζει τις ετήσιες εισφορές των δήμων μελών του.
 - γ. Εγκρίνει τις οικονομικές καταστάσεις του συνδέσμου.
 - δ. Καταρτίζει τον κανονισμό λειτουργίας του.
 - ε. Ψηφίζει τον οργανισμό εσωτερικής υπηρεσίας
 - στ. Γνωμοδοτεί σε δημόσιες αρχές ή αρμόδια όργανα όταν ζητούν τη γνώμη του.
2. Η εκτελεστική επιτροπή ασκεί κάθε αρμοδιότητα σχετική με τη λειτουργία του συνδέσμου εκτός από εκείνες που ανήκουν στο διοικητικό συμβούλιο και τον πρόεδρο.
3. Με απόφαση της εκτελεστικής επιτροπής, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών της, μπορεί ένα θέμα που κρίνεται ιδιαίτερα σοβαρό να το παραπέμψει στο διοικητικό συμβούλιο για λήψη απόφασης.

Άρθρο 332 **Λειτουργικά ζητήματα ΦΟΔΣΑ**

- α. Οι ετήσιες εισφορές των δήμων που συμμετέχουν στον περιφερειακό σύνδεσμο ΦΟΔΣΑ καθορίζονται με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου, μετά από εισήγηση της εκτελεστικής επιτροπής, ανάλογα με τις ποσότητες των στερεών αποβλήτων που αντιστοιχούν στους δήμους αυτούς και διακινούνται κάθε έτος μέσω του συστήματος διαχείρισης. Για τον υπολογισμό ισχύουν οι διατάξεις του άρθρου 9 του ν. 3854/2010 (Α' 94) και της κ.μ.α. 2527/2009, όπως κάθε φορά ισχύουν. Οι ανωτέρω ρυθμίσεις εφαρμόζονται αναλόγως και για τα τέλη παροχής υπηρεσιών διαχείρισης στερεών αποβλήτων από τους ΦΟΔΣΑ που λειτουργούν με τη μαρφή ανώνυμης εταιρίας.
- β. Οι ετήσιες εισφορές επανακαθορίζονται με την ίδια διαδικασία, λαμβάνοντας υπόψη ως πρόσθετο κριτήριο την αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων κάθε ΦΟΔΣΑ που έχει συγχωνευθεί και τα περιουσιακά στοιχεία των δήμων ή άλλων νομικών προσώπων, που ασκούν αρμοδιότητες διαχείρισης εγκαταστάσεων προσωρινής αποθήκευσης, επεξεργασίας και διάθεσης στερεών αποβλήτων και περιέρχονται κατά χρήση ή κυριότητα στον περιφερειακό σύνδεσμο.

γ. Ειδικά για το πρώτο έτος από την έναρξη ισχύος του παρόντος, οι ετήσιες εισφορές των δήμων προς το ΦΟΔΣΑ νήσων, καθορίζονται με την απόφαση της παραγράφου 1 του άρθρου 330 του παρόντος, μετά από πρόταση της οικείας Περιφερειακής Ένωσης Δήμων.

δ. Το ποσό της αντίστοιχης εισφοράς ή του τέλους των δήμων προς τους ΦΟΔΣΑ, καλύπτεται από τα έσοδα των δήμων που προέρχονται από το ανταποδοτικό τέλος καθαριότητας.

ε. Το ποσό της ετήσιας εισφοράς ή του τέλους των δήμων προς τον οικείο ΦΟΔΣΑ, παρακρατείται υποχρεωτικά από τη ΔΕΗ ΑΕ ή τον εναλλακτικό προμηθευτή από τα έσοδα του ενιαίου ανταποδοτικού τέλους καθαριότητας και φωτισμού του οικείου δήμου και αποδίδονται στο δικαιούχο ΦΟΔΣΑ με τη διαδικασία του άρθρου 43 του ν. 3979/2011 (Α' 138), εφόσον λάβει σχετική απόφαση το οικείο δημοτικό συμβούλιο, περί παρακράτησης και απόδοσης από τους ανωτέρω φορείς των ποσών της αντίστοιχης εισφοράς στο ΦΟΔΣΑ. Σε διαφορετική περίπτωση, ο οικείος δήμος οφείλει να αποδώσει ο ίδιος το ποσό της εισφοράς ή του τέλους στον οικείο ΦΟΔΣΑ. Σε περίπτωση καθυστέρησης καταβολής από δήμο τριμηνιαίας δόσης της ετήσιας εισφοράς ή του τέλους των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τον οικείο ΦΟΔΣΑ πέραν του ενός μηνός το οφειλόμενο ποσό παρακρατείται υποχρεωτικά από τους ανωτέρω φορείς μετά από αίτημα του οικείου ΦΟΔΣΑ που υποβάλλεται σε αυτούς με απόφαση της εκτελεστικής επιτροπής ή του διοικητικού συμβουλίου όταν πρόκειται για ΑΕ ή ΦΟΔΣΑ νήσων, που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών τους και αποδίδεται σε αυτόν. Στην περίπτωση αυτή αν το οφειλόμενο ποσό του οικείου δήμου είναι μεγαλύτερο των αντίστοιχων εσόδων αυτού από το ενιαίο ανταποδοτικό τέλος καθαριότητας και φωτισμού, τότε το αίτημα του οικείου ΦΟΔΣΑ υποβάλλεται στον Υπουργό Εσωτερικών και το οφειλόμενο ποσό παρακρατείται από τους κεντρικούς αιτατελείς πόρους του υπόχρεου δήμου και αποδίδεται σε αυτόν με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών.

στ. Στις περιπτώσεις που οι ΦΟΔΣΑ συνάπτουν συμβάσεις σύμπραξης βάσει του άρθρου 17 του ν. 3389/2005 (Α' 232) όπως κάθε φορά ισχύει, για την ασφάλεια των συμβάσεων αυτών, επιτρέπεται να εκχωρούν έσοδά τους, που προέρχονται από τις εισφορές των μελών τους ή τα τέλη παροχής των υπηρεσιών τους.

2. Μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας συγχώνευσης των φορέων ΦΟΔΣΑ στον περιφερειακό σύνδεσμο, οι περιφερειακοί σύνδεσμοι ΦΟΔΣΑ χρηματοδοτούνται για την κάλυψη των λειτουργικών τους αναγκών από τους ΚΑΠ των δήμων, με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών μετά από γνώμη της ΚΕΔΕ

3.α Με απόφαση της εκτελεστικής επιτροπής του περιφερειακού συνδέσμου ΦΟΔΣΑ ή του διοικητικού συμβουλίου του ΦΟΔΣΑ νήσων, οι αρμοδιότητες της Προισταμένης αρχής ή και της Διευθύνουσας Υπηρεσίας για τις μελέτες, τις υπηρεσίες και τα έργα της παρ. 3 του άρθρου 1 της κ.α. 2527/2009, δύναται να ανατίθενται στην οικεία περιφέρεια ύστερα από σύμφωνη γνώμη του περιφερειάρχη.

β. Με την ίδια ως άνω διαδικασία, μπορεί η οικεία περιφέρεια να παρέχει διοικητική και τεχνική υποστήριξη στον ΦΟΔΣΑ, όταν αυτός ενεργεί ως Αναθέτουσα αρχή κατά τις διατάξεις του ν. 3389/2005, όπως ισχύει. Στη σχετική απόφαση που λαμβάνεται κατά τα ανωτέρω, αναφέρονται οι αρμόδιες υπηρεσίες, επιτροπές ή άλλα γνωμοδοτικά όργανα της περιφέρειας που παρέχουν τη διοικητική και τεχνική υποστήριξη τα οποία ενεργούν για λογαριασμό του ΦΟΔΣΑ ως Αναθέτουσας αρχής.

4. Με απόφαση των υπουργών Εσωτερικών, Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις για την ασφαλή συλλογή και μεταφορά των αποβλήτων, η οργάνωση των συστημάτων μεταφοράς, οι τεχνικές προδιαγραφές των μέσων αποθήκευσης και μεταφοράς, θέματα σχετικά με τη διαμόρφωση των απαιτούμενων χώρων φορτοεκφόρτωσης στα σημεία υποδοχής, η διαδικασία δανειοδότησης, η χάραξη χειραίων και νευτιλιακών γραμμών και δρομολογίων, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια.

5. Οι ΦΟΔΣΑ που λειτουργούν με τη μορφή της ανώνυμης εταιρίας, κατ' εξίρεση και για την αποτελεσματικότερη εκπλήρωση των σκοπών τους μπορούν να συμμετέχουν, ως κύρια συμβαλλόμενα μέρη, στις προγραμματικές συμβάσεις που συνάπτονται κατά τις διατάξεις του άρθρου 263.

6. Αρμοδιότητες ΦΟΔΣΑ που έχουν ανατεθεί σε άλλο νομικό πρόσωπο κατά τις διατάξεις της παρ. 5 του ν. 3536/2007 (Α' 42) όπως ισχύει, εξακολουθούν να ασκούνται από αυτό για όσο χρόνο προβλέπεται στη σχετική απόφαση ανάθεσης.

7. Για όσα θέματα διοίκησης και λειτουργίας του περιφερειακού συνδέσμου ΦΟΔΣΑ και του ΦΟΔΣΑ νήσων δεν ρυθμίζονται από τον παρόντα νόμο, εφαρμόζονται οι διατάξεις περί συνδέσμων δήμων του παρόντος Κώδικα.

ΤΜΗΜΑ Β΄
Τελικές Διατάξεις

Άρθρο 333

Διαδικασία συγχώνευσης φορέων διαχείρισης στερεών αποβλήτων

1.α Οι σύνδεσμοι, που έχουν συσταθεί ως ΦΟΔΣΑ ή ανώνυμες εταιρείες ή άλλες επιχειρήσεις και δημοτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου κατά κλάδα ή τομέα που ασκούν αρμοδιότητες ΦΟΔΣΑ, συγχωνεύονται υποχρεωτικά στον περιφερειακό σύνδεσμο έως 31-12-2015. Στο ίδιο χρονικό διάστημα οι δήμοι που ασκούν αρμοδιότητες ΦΟΔΣΑ παραχωρούν υποχρεωτικά στον περιφερειακό σύνδεσμο ΦΟΔΣΑ κατά χρήση τις εγκαταστάσεις στερεών αποβλήτων, που διαχειρίζονται, και όλα τα περιουσιακά στοιχεία, που εξυπηρετούν τις εν λόγω εγκαταστάσεις.

β. Οι ανωτέρω φορείς μέχρι τη συγχώνευσή τους στον περιφερειακό σύνδεσμο ΦΟΔΣΑ ή την παραχώρηση της διαχείρισης των εγκαταστάσεών τους σε αυτόν, συνεχίζουν να λειτουργούν και να ασκούν τα καθήκοντά τους ως προς τη διαχείριση των στερεών αποβλήτων αρμοδιότητάς τους. Επιπροσθέτως λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα και μεριμνούν για την ομαλή μετάβαση των λειτουργιών τους στον περιφερειακό σύνδεσμο.

2. Η συγχώνευση των ανωτέρω φορέων ή η παραχώρηση της διαχείρισης των εγκαταστάσεων στερεών αποβλήτων, σύμφωνα με τις ρυθμίσεις του παρόντος άρθρου, διαπιστώνεται με πράξη του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μετά από την αποτίμηση των περιουσιακών τους στοιχείων, σύμφωνα με την κατωτέρω διαδικασία:

Οι αρχές διοίκησης των φορέων της παραγράφου 1α ορίζουν ορκωτούς ελεγκτές για την αποτίμηση των περιουσιακών τους στοιχείων. Σε περίπτωση που δεν προβαίνουν στον ορισμό ορκωτών ελεγκτών, ώστε να έχει ολοκληρωθεί η συγχώνευση κατά το χρόνο που ορίζεται στην παράγραφο 1α τότε τους ορίζει ο Γενικός Γραμματέας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης με απόφασή του, στην οποία ορίζεται και το ύψος της αμοιβής τους, η οποία βαρύνει τον οικείο φορέα. Η έκθεση των ορκωτών ελεγκτών διαβιβάζεται με ευθύνη των ιδίων στον Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης για την έκδοση της πράξης συγχώνευσης και στον οικείο περιφερειακό σύνδεσμο ΦΟΔΣΑ.

3. Από τη δημοσίευση της ανωτέρω απόφασης, ο περιφερειακός σύνδεσμος ΦΟΔΣΑ θεωρείται καθολικός διάδοχος σε όλη την κινητή και ακίνητη περιουσία των φορέων της παραγράφου 1 και υπεισέρχεται, αυτοδικαίως, υπό την ανωτέρω ιδιότητα σε όλα τα δικαιώματα και υποχρεώσεις αυτών, στα οποία περιλαμβάνονται και όσα προκύπτουν από συμβάσεις έργου. Οι εκκρεμείς δίκες συνεχίζονται από τον περιφερειακό σύνδεσμο, χωρίς να διακόπτονται και χωρίς να απαιτείται ειδική δαδικαστική πράξη συνέχισης για καθένα από αυτές.

4. Η συγχώνευση ανωνύμων εταιρειών στον περιφερειακό σύνδεσμο, που ασκούν επαγγελματικά αρμοδιότητες ΦΟΔΣΑ, με την επιφύλαξη της παρ. 2 του άρθρου 13 του ν. 4071/2012, συντελείται με την πράξη του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης που εκδίδεται κατά τις διατάξεις της παραγράφου 2. Οι εταιρείες λύνονται αυτοδικαίως χωρίς να επακολουθήσει εκκαθάριση. Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της εταιρείας που λαμβάνεται εντός δέκα (10) ημερών από τη δημοσίευση της ανωτέρω πράξης, διαπιστώνεται η επελευθερωμένη λύση της εταιρείας. Η απόφαση αυτή καταχωρίζεται στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών (ΜΑΕ).

5. Οι δήμοι που ασκούσαν και αρμοδιότητες ΦΟΔΣΑ εντός δέκα (10) ημερών από τη δημοσίευση της πράξης του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης κατά τις διατάξεις της παραγράφου 2 παραχωρούν στον οικείο περιφερειακό σύνδεσμο ΦΟΔΣΑ και χωρίς κανένα αντάλλαγμα, τη χρήση των πάγιων εγκαταστάσεων προσωρινής αποθήκευσης επεξεργασίας και διάθεσης στερεών αποβλήτων, καθώς και κινητά πράγματα, λειτουργικά συστήματα, μηχανήματα και εν γένει τεχνολογικό εξοπλισμό που έχουν διατεθεί για τον ίδιο σκοπό. Η παραχώρηση γίνεται για χρονικό διάστημα ίσο με τη χρονική διάρκεια λειτουργίας του νέου ΦΟΔΣΑ, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 6 του παρόντος. Σε κάθε περίπτωση περιουσιακά στοιχεία που έχουν παραχωρηθεί και παύουν να εξυπηρετούν το σκοπό του περιφερειακού ΦΟΔΣΑ, αποδίδονται στον οικείο δήμο. Για την παραχώρηση ή την απόδοση των ανωτέρω περιουσιακών στοιχείων συντάσσεται σχετικό πρωτόκολλο.

6. α. Ο περιφερειακός σύνδεσμος ΦΟΔΣΑ, δύναται να μετατραπεί σε ανώνυμη εταιρεία του άρθρου 324, εφόσον ταύτα αποφασισθεί από τα δημοτικά συμβούλια των δήμων μελών του συνδέσμου, που παράγονται τουλάχιστον άνω του 60% των απορριμμάτων της οικείας περιφέρειας, βάσει των στοιχείων του ΠΕΣΔΑ. Η σχετική απόφαση του δημοτικού συμβουλίου λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του. Η εταιρεία που συστήνεται καθίσταται από το χρόνο σύστασής της καθολικός διάδοχος σε όλη την κινητή και ακίνητη περιουσία του συνδέσμου και υπεισέρχεται αυτοδικαίως σε όλα τα δικαιώματα και υποχρεώσεις αυτών, στο οποία περιλαμβάνονται και όσα προκύπτουν από συμβάσεις έργου. Οι εκκρεμείς δίκες συνεχίζονται από τη νέα εταιρεία, χωρίς να διακόπτονται και χωρίς να απαιτείται ειδική διαδικαστική πράξη συνέχισης για καθένα από αυτές.

β. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών μετά από γνώμη της ΚΕΔΕ, είναι δυνατόν να καθορίζονται ειδικότερα ζητήματα που αφορούν τη διαδικασία μετατροπής του συνδέσμου σε ανώνυμη εταιρεία.

Άρθρο 334 Προσωπικό

1. Το μόνιμο προσωπικό, καθώς και εκείνο με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου που υπηρετεί στους ΦΟΔΣΑ που συγχωνεύονται, συμπεριλαμβανομένων των δικηγόρων με σχέση έμμισθης εντολής και του προσωπικού των δήμων που ασκούν αρμοδιότητες ΦΟΔΣΑ και απασχολείται στις οικείες υπηρεσίες, καθίσταται, αυτοδικαίως, από το χρόνο δημοσίευσης της πράξης του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης περί συγχώνευσης, με την ίδια σχέση εργασίας, προσωπικό του περιφερειακού συνδέσμου. Συμβάσεις εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου που βρίσκονται σε ισχύ, συνεχίζονται από τον περιφερειακό σύνδεσμο μέχρι τη λήξη τους. Το ανωτέρω προσωπικό εξοκολογείται να διέπεται από το ασφαλιστικό και συνταξοδοτικό καθεστώς στο οποίο υπαγόταν πριν την κατάταξη του στον περιφερειακό σύνδεσμο.

2. Το μόνιμο και με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου προσωπικό των φορέων της παραγράφου 1 του άρθρου 329 του παρόντος που συγχωνεύονται, περιλαμβανομένων και όσων απασχολούνται με σχέση έμμισθης εντολής, κατατάσσεται σε αντίστοιχες κενές οργανικές θέσεις κατά κατηγορία και κλάδο ή σε προσωρινές προσωποπαγείς θέσεις του συνδέσμου, οι οποίες καταργούνται κατά την αποχώρηση του υπαλλήλου. Η πράξη κατάταξης του προσωπικού εκδίδεται από το αρμόδιο προς διαρισμό όργανο και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Ο χρόνος προϋπηρεσίας του ανωτέρω προσωπικού αναγνωρίζεται για όλες τις συνέπειες.

3. Το προσωπικό με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου των περιφερειακών συνδέσμων ΦΟΔΣΑ που μετατρέπονται σε Α.Ε., καθίσταται αυτοδικαίως, με την ίδια σχέση εργασίας προσωπικό της νέας εταιρείας. Συμβάσεις εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου που βρίσκονται σε ισχύ, συνεχίζονται από τη νέα εταιρεία μέχρι τη λήξη τους. Για το μόνιμο προσωπικό εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις της παρ.4 του άρθρου 306 του παρόντος.

4. Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται εντός πέντε (5) μηνών από τη δημοσίευση της απόφασης σύστασης του συνδέσμου, ψηφίζεται ο οργανισμός εσωτερικής υπηρεσίας του συνδέσμου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 10 του ν. 3584/2007 (Α' 143), όπως ισχύει. Με τον οργανισμό εσωτερικής υπηρεσίας, μπορούν να προβλέπονται αποκεντρωμένες υπηρεσιακές μονάδες του συνδέσμου που λειτουργούν σε άλλο οικισμό εκτός της έδρας του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ' ΜΗΤΡΩΑ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Άρθρο 335 Μητρώο νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου δήμων και περιφερειών

1. Δημιουργείται Μητρώο ΝΠΔΔ των δήμων και των περιφερειών το οποίο περιλαμβάνει στοιχεία που αφορούν στη σύσταση και λειτουργία τους. Τα ανωτέρω στοιχεία κοινοποιούνται από τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση, η οποία τηρεί την απαραίτητη προς τούτο βάση δεδομένων, γνωστοποιούνται δε μετά από έλεγχο της πληρότητάς τους στο Υπουργείο Εσωτερικών.

2. Με βάση τα στοιχεία του Μητρώου της προηγούμενης παραγράφου η Αποκεντρωμένη Διοίκηση εκδίδει κάθε χρόνο βεβαίωση, η οποία περιέχει τα στοιχεία κάθε δημοτικού νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου και κάθε περιφερειακού ιδρύματος, που είναι καταχωρημένα στο Μητρώο αυτό.
3. Δεν επιτρέπεται η εισπράξη οποιουδήποτε χρηματικού ποσού από φορέα του δημόσιου τομέα, αν δεν υποβληθεί από τα ανωτέρω νομικά πρόσωπα του άρθρου αυτού, μαζί με τα αναγκαία κατά περίπτωση δικαιολογητικά, και η βεβαίωση της προηγούμενης παραγράφου.
4. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, που εκδίδεται μετά από γνώμη της ΚΕΔΕ και της ΕΝΠΕ αντίστοιχα, ορίζονται μεταξύ άλλων, τα στοιχεία που γνωστοποιούν τα νομικά πρόσωπα του άρθρου αυτού, ο χρόνος και ο τρόπος υποβολής τους, η διαδικασία δημιουργίας και τήρησης του μητρώου, καθώς και κάθε θέμα αναγκαίο για την λειτουργία του.

Άρθρο 336

Μητρώο επιχειρήσεων δήμων και περιφερειών

1. Δημιουργείται Μητρώο Επιχειρήσεων των δήμων και των περιφερειών, το οποίο περιλαμβάνει στοιχεία που αφορούν στη σύσταση και λειτουργία τους. Τα στοιχεία αυτά κοινοποιούνται από τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση, η οποία τηρεί την απαραίτητη προς τούτο βάση δεδομένων. γνωστοποιούνται δε μετά από έλεγχο της πληρότητάς τους στο Υπουργείο Εσωτερικών.
2. Με βάση τα στοιχεία του Μητρώου της προηγούμενης παραγράφου, η Αποκεντρωμένη Διοίκηση εκδίδει κάθε χρόνο βεβαίωση, η οποία περιέχει τα στοιχεία κάθε δημοτικής και περιφερειακής επιχείρησης, που είναι καταχωρημένη στο Μητρώο αυτό. Η βεβαίωση αυτή συνοψοβάλλεται στην οικεία Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.) μαζί με τη φορολογική δήλωση της επιχείρησης.
3. Επιχείρηση δήμου ή περιφέρειας δεν επιτρέπεται να συμμετάσχει σε δημόσιο διαγωνισμό ή να εισπράξει οποιουδήποτε χρηματικό ποσό από φορέα του δημόσιου τομέα, αν δεν υποβάλλει, μαζί με τα αναγκαία κατά περίπτωση δικαιολογητικά, τη βεβαίωση της προηγούμενης παραγράφου.
4. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών που εκδίδεται μετά από γνώμη της ΚΕΔΕ και της ΕΝΠΕ αντίστοιχα, ορίζονται μεταξύ άλλων, τα στοιχεία που γνωστοποιούν οι επιχειρήσεις, ο χρόνος και ο τρόπος υποβολής τους, η διαδικασία δημιουργίας και τήρησης του μητρώου, καθώς και κάθε θέμα αναγκαίο για τη λειτουργία του.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΚΑΤΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΤΜΗΜΑ Α' ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 337

Ισχύς κανονιστικών ρυθμίσεων – Λοιπές μεταβατικές ρυθμίσεις

1. Προεδρικά διατάγματα και υπουργικές αποφάσεις που έχουν εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση προγενέστερων διατάξεων εξακολουθούν να ισχύουν μέχρι την έκδοση των προβλεπόμενων από τον παρόντα Κώδικα, εφόσον δεν είναι αντίθετες προς το περιεχόμενό του.
2. Η Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας και η Ένωση Περιφερειών γνωμοδοτούν σε περίπτωση μεταβίβασης αρμοδιοτήτων σε δήμους και σε περιφέρειες αντίστοιχα.
3. α. Κατά τη διάρκεια εφαρμογής του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013-2016, όπως ισχύει, ο χρόνος έναρξης άσκησης από τους δήμους των αρμοδιοτήτων που περιλαμβάνονται στο άρθρο 94 και συγκεκριμένα:
- αα. Στην περίπτωση 24 του τομέα Περιβάλλοντος.
- αβ. Στην περίπτωση 24 του τομέα Ποιότητας Ζωής και Εύρυθμης Λειτουργίας των Πόλεων.
- αν. Στις περιπτώσεις 26 έως και 28 του τομέα Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης και

αδ. Στις περιπτώσεις 23 έως και 26 του τομέα Αγροτικής Ανάπτυξης- Κτηνοτροφίας-Αλιείας, καθώς και της ενότητας Β του άρθρου 95, καθορίζεται αναλόγως με αποφάσεις του Υπουργού Εσωτερικών και του καθ' ύλη αρμόδιου Υπουργού, έπειτα από γνώμη της ΚΕΔΕ. Με τις αποφάσεις αυτές ρυθμίζονται και ζητήματα μεταφοράς προσωπικού και απόδοσης των ανάλογων οικονομικών πόρων, που απαιτούνται για την άσκηση των αρμοδιοτήτων που μεταβιβάζονται στους δήμους, καθώς και κάθε άλλο αναγκαίο ειδικό, τεχνικό ή λεπτομερειακό ζήτημα.

β. Μέχρι την έκδοση των αποφάσεων της παραγράφου 3α οι ανωτέρω αρμοδιότητες εξακολουθούν να ασκούνται από τις περιφέρειες.

4. α. Μέχρι το τέλος της διάρκειας εφαρμογής του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013-2016, όπως ισχύει, αν σε δήμους του ίδιου νομού δεν υφίστανται υπηρεσίες με επάρκεια υλικοτεχνικής υποδομής και προσωπικού, προς άσκηση των αρμοδιοτήτων που έχουν απονεμηθεί σε αυτούς με το άρθρο 94 του ν.3852/2010, παρέχεται υποχρεωτικός διοικητική υποστήριξη από το δήμο της έδρας του νομού ή από τους δήμους που λειτουργούσαν αποκεντρωμένες υπηρεσίες των πρώην νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων, των οποίων το προσωπικό μετατόχθηκε στους αντίστοιχους δήμους. Μέχρι την ίδια ημερομηνία οι διοικητικά υποστηριζόμενοι δήμοι υποχρεούνται να έχουν οργανώσει αντίστοιχες υπηρεσιακές μονάδες αναλαμβάνοντας την άσκηση των αρμοδιοτήτων.

β. Ο δήμος της έδρας του νομού παρέχει επίσης διοικητική υποστήριξη για την έκδοση οικοδομικών αδειών. Εάν η οικεία αρμοδιότητα έχει απονεμηθεί με σχετικό προεδρικό διάταγμα, που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 61 του ν. 947/1979 (Α'69) σε άλλους δήμους του ίδιου νομού, οι δήμοι αυτοί εξακολουθούν να την ασκούν.

γ. Αποφασιστικές ή γνωμοδοτικές αρμοδιότητες, οι οποίες προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία για τα μονομελή ή συλλογικά αιρετά όργανα εξακολουθούν να ασκούνται από τον υποστηριζόμενο δήμο.

δ. Κατά το ανωτέρω χρονικό διάστημα, με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου του διοικητικά υποστηριζόμενου δήμου δύνανται να διαπιστώνεται η επάρκεια προσωπικού και υλικοτεχνικής υποδομής για την άσκηση συγκεκριμένης αρμοδιότητας ή αρμοδιοτήτων των προηγούμενων εδαφίων των υπηρεσιών του δήμου και να καθορίζεται ο χρόνος έναρξης άσκησης τους. Η απόφαση του δημοτικού συμβουλίου δημοσιεύεται με μέριμνα του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

5. Κατά τη διάρκεια εφαρμογής του προγράμματος σταθεροποίησης και ανάπτυξης της οικονομίας της χώρας σύμφωνα και με τις διατάξεις της σχετικής νομοθεσίας, οι δαπάνες των περιφερειών δεν υπάγονται στον προληπτικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

6. Η ισχύς των διατάξεων της παρ. 2 του άρθρου 218 αρχίζει από 1.1.2015.

7. Το συνολικό ποσό των προβλεπόμενων κεντρικών αυτοτελών πόρων (ΚΑΠ) των δήμων και περιφερειών, μειώνεται κατά το ποσό απόδοσης των περιλαμβανομένων στο Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής παρεμβάσεων, που αφορούν τους ΟΤΑ. Το συνολικό ποσό που μεταβιβάζεται κατ' έτος, σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις, από τον κρατικό προϋπολογισμό στους δήμους και τις περιφέρειες δεν μπορεί να υπερβαίνει τα πέντε δισεκατομμύρια διακόσια εκατομμύρια (5.200.000.000) ευρώ.

8. Οι αποφάσεις συγκράτησης της επιτροπής καταλληλότητας του τομέα Παιδείας, Πολιτισμού και Αθλητισμού της παρ. 1. του άρθρου 94 περί μίσθωσης σχολικών ακινήτων, οι οποίες εκδόθηκαν μετά την έναρξη ισχύος του ν. 3852/2010 και μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος Κώδικα, είτε από τον οικείο Περιφερειακό Διευθυντή Εκπαίδευσης είτε από το δήμαρχο, θεωρούνται νόμιμες.

9. Για τα έργα ή τις δραστηριότητες της περίπτωσης 28 του τομέα Περιβάλλοντος του άρθρου 94 και της περίπτωσης 16 του τομέα Έργων-Χωροταξίας-Περιβάλλοντος του άρθρου 96, για τα οποία δεν έχουν εκδοθεί οι Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις, ακολουθούνται οι διαδικασίες της υποκατηγορίας Β4 της ΚΥΑ 11014/703/Φ104/2003 ή άλλες διαδικασίες που τυχόν προβλέπονται σε ειδικότερες διατάξεις, όπως αυτές κάθε φορά ισχύουν, από τις αρμόδιες υπηρεσίες περιβάλλοντος της περιφέρειας.

10. Μέχρι την έκδοση της κοινής απόφασης των Υπουργών Εσωτερικών και Πολιτισμού και Αθλητισμού που προβλέπεται στην περίπτωση 26 του τομέα Παιδείας, Πολιτισμού και Αθλητισμού του άρθρου 94 και στην περίπτωση 17 του τομέα Παιδείας, Πολιτισμού και Αθλητισμού του άρθρου 96, η αρμοδιότητα της εποπτείας επί των Εθνικών Αθλητικών Κέντρων ασκείται από τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού.

11. Ο «Όργανισμός Κωπαΐδας» καταργείται σύμφωνα με το άρθρο 13 του ν. 4250/2014 (Α' 74) την 30 Σεπτεμβρίου 2014. Μέχρι την ημερομηνία αυτή η εποπτεία του «Όργανισμού Κωπαΐδας» ασκείται από την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας.

12. Ο «Όργανισμός Λαϊκών Αγορών Αττικής» και ο «Όργανισμός Λαϊκών Αγορών Θεσσαλονίκης» καταργούνται σύμφωνα με το άρθρο 21 του ν. 4264/2014 (Α' 118) την 31 Οκτωβρίου 2014. Μέχρι την ημερομηνία αυτή η εποπτεία των οργάνισμών του προηγούμενου εδαφίου ασκείται από τη Μητροπολιτική Περιφέρεια Αττικής και τη Μητροπολιτική Ενότητα Θεσσαλονίκης αντίστοιχα.

13. Η ισχύς των διατάξεων των παρ. 3 και 4 του άρθρου 167 σχετικά με τον πρόεδρο του δημοτικού και του περιφερειακού συμβουλίου αντίστοιχα, τελεί υπό την επιφύλαξη της Παρ. Γ. Υποπ. Γ1 παρ. 3 του ν.4093/2012 (Α' 222).

14. Η ισχύς των διατάξεων του παρόντος Κώδικα που αφορούν αποδοχές, αποζημιώσεις, έξοδα παράστασης και τις πάσης φύσεως σμαβείς των Διοικητών, Υποδιοικητών, Προέδρων, Αντιπροέδρων, Διευθυνόντων Συμβούλων, καθώς και των μελών του διοικητικού συμβουλίου των δημοτικών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, συμπεριλαμβανομένων των συνδέσμων των ΟΤΑ και των ιδρυμάτων των δήμων και των περιφερειών, των νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου αυτών, καθώς και των ανωνύμων εταιρειών, στις οποίες οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης κατέχουν ποσοστό πάνω από το 50% του μεταχικού κεφαλαίου, τελεί υπό την επιφύλαξη της Παρ. Γ. Υπ.Γ1 παρ. 5 του ν.4093/2012.

15. Τα υφιστάμενα διοικητικά συμβούλια των δημοτικών και περιφερειακών ιδρυμάτων συνεχίζουν να λειτουργούν με την ίδια σύνθεση, έως ότου προσαρμοστούν οι συστατικές τους πράξεις προς τις διατάξεις του παρόντος και πάντως όχι πέραν της λήξης της θητείας των μελών τους.

16. Ο δήμαρχος οφείλει να προβεί σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες για τη μεταγραφή των αποφάσεων της παραγράφου 1 του άρθρου 274 του ν.3463/2006 (Α' 114), εφόσον αυτή δεν έχει συντελεστεί μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος. Παράλειψη της υποχρέωσης αυτής αποτελεί πειθαρχικό αδίκημα για το δήμαρχο και τους αρμοδίους υπαλλήλους του δήμου.

17. Μέχρι την έκδοση της υπουργικής απόφασης που προβλέπεται στην παράγραφο 3α του άρθρου 105η σφράγιση των καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος εκτελεί η αρμόδια αστυνομική αρχή.

Άρθρο 338

Υπηρεσίες – Επίλυση διαφορών

(Άρθρα 273 του ν.3463/2006 και 186 του ν.3852/2010)

1. Μέχρι την έκδοση του προεδρικού διατάγματος της παρ. 1 του άρθρου 267 οι κάθε είδους υπηρεσίες, εκτός από τις υπηρεσίες που παρέχονται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3316/2005, διενεργούνται από τους ΟΤΑ πρώτου βαθμού σύμφωνα με τις διατάξεις του πδ 28/1980 (Α' 11) , με την επιφύλαξη των ειδικών ρυθμίσεων του πδ 346/1998 (Α' 230), ως ισχύει.

2. Οι τυχόν διαφορές που προκύπτουν κατά την παραχή των υπηρεσιών της παραγράφου επιλύνονται, ως ακολούθως:

α. Για κάθε πράξη επιβλέπουσας υπηρεσίας, για την οποία ο ανάδοχος κρίνει ότι είναι βλαπτική των συμφερόντων του, δικαιούται να υποβάλει ένσταση στα δημόσια ή στο διοικητικό συμβούλιο του Συνδέσμου του Δημοτικού Ιδρύματος, των λοιπών δημοτικών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, των δημοτικών επιχειρήσεων των νόμων 1069/1980 (Α' 191) και 890/1979 (Α' 80), υποχρεωτικά μέσω της επιβλέπουσας υπηρεσίας, η οποία τη διαβιβάζει σε αυτό, μαζί με τις παρατηρήσεις της, μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες. Η ένσταση του αναδόχου ασκείται μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών, αφότου ο ανάδοχος ελαβε γνώση της προσβαλλόμενης πράξης ή από την επίδοσή της με αποδεικτικά. Στην περίπτωση θέωσης Πρωτοκόλλου Κανονισμού Τιμών Μονάδας Νέων Εργασιών (ΠΚΤΜΝΕ) ή Συγκριτικού Πίνακα (ΣΠ) από την τεχνική υπηρεσία του Υπουργείου Εσωτερικών, η κατα τα ανωτέρω υποβολή της ένστασης του αναδόχου προς το συμβούλιο γίνεται μετά την επίδοσή σε αυτόν από την επιβλέπουσα υπηρεσία με αποδεικτικό, του θεωρημένου από την τεχνική υπηρεσία του Υπουργείου Εσωτερικών, ΠΚΤΜΝΕ ή ΣΠ. Η ένσταση στην περίπτωση αυτή υποβάλλεται υποχρεωτικά μέσω της τεχνικής υπηρεσίας του Υπουργείου Εσωτερικών η οποία τη διαβιβάζει στο αρμόδιο για τη λήψη απόφασης συμβούλιο και στην επιβλέπουσα υπηρεσία, μαζί με τις παρατηρήσεις της. Το συμβούλιο οφείλει να αποφασίσει επί της ένστασεως μέσα σε δύο (2) μήνες από την ημερομηνία που περιέρχεται σε αυτό.

β. Εάν ο ανάδοχος διαφωνεί προς την απόφαση του συμβουλίου ή περάσουν δύο (2) μήνες από την κατάθεση της ένστασης, χωρίς να έχει ληφθεί η απόφαση αυτή, μπορεί να ασκήσει αίτηση θεραπείας

προς τον Ελεγκτή Νομιμότητας, μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία τριών (3) μηνών από την επίδοση της απόφασης με αποδεικτικό ή την παρέλευση άπρακτης της δέμηνης προθεσμίας μέσα στην οποία έπρεπε να αποφανθεί το συμβούλιο. Η έκδοση ή η κοινοποίηση απόφασης του συμβουλίου επί της ενστάσεως μετά την πάροδο του διμήνου δεν μεταθέτει την έναρξη της ανωτέρω προθεσμίας για την άσκηση αίτησης θεραπείας, κατά τις επόμενες διατάξεις. Αίτηση θεραπείας μπορεί επίσης να ασκήσει ο ανάδοχος και όταν το συμβούλιο, μέσα στην ίδια ανατρεπτική προθεσμία δύο (2) μηνών, δεν αποφαινεται σε πράξη της επιβλέπουσας υπηρεσίας, που προβλέπεται από τις ισχύουσες κάθε φορά διατάξεις για την παροχή υπηρεσιών και υπόκεινται στην έγκρισή του. Ομοίως, ο ανάδοχος δικαιούται να ασκήσει αίτηση θεραπείας για βλάβη των συμφερόντων του, που προκύπτει το πρώτον από απόφαση του συμβουλίου, καθώς και στην περίπτωση της κήρυξής του ως έκπτωτου από αυτό.

γ. Ο Ελεγκτής Νομιμότητας αποφαινεται επί της αιτήσεως θεραπείας, μετά από γνώμη του περιφερειακού συμβουλίου δημόσιων έργων, μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία τριών (3) μηνών από την υποβολή σε αυτόν της αίτησης θεραπείας. Η διαφορά συζητείται στο ανωτέρω συμβούλιο, αφού πρώτα κληθούν υποχρεωτικά ο ανάδοχος και εκπρόσωπος του εργοδότη. Το συμβούλιο αυτό γνωμοδοτεί αιτιολογημένα από άποψη νομιμότητας και ουσίας, ακόμη και εάν δεν παραστούν αυτοί που έχουν κληθεί. Αρμόδια υπηρεσία για τη σχετική έγγραφη εισήγηση προς το οικείο συμβούλιο είναι η επιβλέπουσα υπηρεσία.

δ. Αν ο Ελεγκτής Νομιμότητας δεν εκδώσει την απόφασή της μέσα στην καθορισμένη προθεσμία των τριών (3) μηνών ή κάποιας από τους συμβαλλόμενους δεν αποδεχθεί την απόφασή της, για την επίλυση της διαφοράς που δημιουργείται, αποφαινεται το αρμόδιο κατά περίπτωση Εφετείο στην Περιφέρεια του οποίου (εκτελείται η προμήθεια ή παρέχονται οι υπηρεσίες. Το Εφετείο δικάζει ύστερα από προσφυγή που ασκείται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δύο (2) μηνών, αμέσως κοινοποιήθηκε στον προσφεύγοντα η απόφαση του Ελεγκτή Νομιμότητας ή πέρασε άπρακτη η προθεσμία για την έκδοση της σχετικής απόφασης. Πριν υποβληθεί η διαφορά των συμβαλλομένων στο Εφετείο, πρέπει να έχει εξαντληθεί η ανωτέρω δικαστική διαδικασία. Κάθε αξίωση του αναδόχου υπηρεσιών κατά του εργοδότη ή αντίθετα του εργοδότη κατά του αναδόχου, όταν η τελευταία αυτή δεν στηρίζεται σε απόφαση της αρμόδιας αρχής και για τις οποίες έγινε προσφυγή στο Εφετείο, παραγράφεται εάν κατά το διάστημα της επιδικίας παρήλθε διετία χωρίς να διακοπεί η παραγραφή. Για τις αξιώσεις των αναδόχων, που γεννήθηκαν νόμιμα και αναγνωρίστηκαν με αποφάσεις των αρμόδιων αρχών, εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις του βδ της 17ης Μαΐου/15ης Ιουνίου 1959 "Περί Οικονομικής Διοικήσεως και Λογιστικού Δήμων και Κοινοτήτων (Α' 145 και Α' 197)", όπως αυτό κάθε φορά ισχύει.

Μέχρι την έκδοση του προεδρικού διατάγματος της παραγράφου 2 του άρθρου 267 οι κάθε είδους υπηρεσίες, εκτός από τις υπηρεσίες που παρέχονται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3316/2005 (Α' 42) διενεργούνται από τις περιφέρειες σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2362/1995 (Α' 247), των προεδρικών διαταγμάτων 59/2007 (Α' 63), 60/2007 (Α' 64), όπως ισχύουν, με ανάλογη, επίσης, εφαρμογή και των διατάξεων του πδ 118/2007 (Α' 150), όπως ισχύει.

Μέχρι την έκδοση του προεδρικού διατάγματος της παραγράφου 1 του άρθρου 266 του παρόντος Κώδικα οι προμήθειες των φορέων της παραγράφου 1 του άρθρου 264 για μεν τους φορείς των ΟΤΑ πρώτου βαθμού διενεργούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του Ενιαίου Κανονισμού Προμηθειών των ΟΤΑ (ΕΚΠΟΤΑ) για δε τους φορείς δεύτερου βαθμού σύμφωνα με το πδ 118/2007 (Α' 150), με την επιφύλαξη κάθε φορά των ρυθμίσεων των πδ 59/2007 (Α' 63), 60/2007 (Α' 64) και του ν. 3886/2010 (Α' 173)

Άρθρο 339 Δημοτικά Λιμενικά Ταμεία

Υφιστάμενα δημοτικά λιμενικά ταμεία με διαδηματικό χαρακτήρα εξακολουθούν να διέπονται από τις διατάξεις που ισχύουν κατά το χρόνο σύστασής τους

ΤΜΗΜΑ Β' ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 340 Πληθυσμός

Για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος, όπου γίνεται αναφορά στον πληθυσμό, βασίται ο πραγματικός πληθυσμός, όπως εμφανίζεται στους επίσημους πίνακες των αποτελεσμάτων της τελευταίας απογραφής του πληθυσμού, που έχουν δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Άρθρο 341 **Φορολογικές απαλλαγές και ατέλειες**

1. Οι Δήμοι, δημοτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, συμπεριλαμβανομένων και των ιδρυμάτων τους, οι συνδέσμοι δήμων, οι αποκλειστικώς κοινωφελούς χαρακτήρα δημοτικές επιχειρήσεις, οι επιχειρήσεις ύδρευσης-αποχέτευσης, η Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας και οι Περιφερειακές Ενώσεις Δήμων απαλλάσσονται εν γένει από κάθε δημόσιο, άμεσο ή έμμεσο, δημοτικό ή λιμενικό φόρο, τέλος, δικαστικό ένησημο και εισφορά υπέρ οποιουδήποτε ταμείου, εισφορά υπέρ της δημόσιας ραδιοτηλεόρασης, από κρατήσεις και από κάθε δικαστικό τέλος στις δίκες τους, με την επιφύλαξη των εκάστοτε ισχυουσών φορολογικών ρυθμίσεων. Επίσης έχουν όλες ανεξαιρέτως τις ατέλειες και τα δικαστικά, διοικητικά και δικονομικά προνόμια που παρέχονται στο Δημόσιο.

Απαλλαγές που προβλέπονται υπέρ του Δημοσίου από το παράβολο για άσκηση ένδικων μέσων, για την εισφορά υπέρ του ταμείου χρηματοδότησης δικαστικών κτιρίων, για το δικαστικό ένησημο αντιγράφων και για τα δικαιώματα υπέρ των έμμισθων υποθηκοφυλάκων, ισχύουν και για τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, τα δημοτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, συμπεριλαμβανομένων των ιδρυμάτων τους, τους συνδέσμους δήμων, τις Περιφερειακές Ενώσεις Δήμων και την Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας.

2. Για την παραγραφή των αξιώσεων κατά των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης εφαρμόζονται οι διατάξεις που διέπουν την παραγραφή των αξιώσεων κατά του Δημοσίου. Κάθε άλλη διάταξη που ορίζει μεγαλύτερο χρόνο παραγραφής των αξιώσεων κατά των ΟΤΑ καταργείται.

3. Ο νόμιμος τόκος και ο τόκος υπερημερίας κάθε οφειλής των ΟΤΑ ανέρχεται στο ποσοστό που ορίζεται για τις αντίστοιχες οφειλές του Δημοσίου.

Άρθρο 342 **Διατήρηση διατάξεων περί παραχώρησης ακινήτων σε οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης**

Ειδικές διατάξεις που προβλέπουν την παραχώρηση, εκ μέρους του Δημοσίου ή άλλων νομικών προσώπων, ακινήτων στους Δήμους, στα ιδρύματα και στα άλλα νομικά πρόσωπα των Δήμων και Κοινοτήτων, διατηρούν την ισχύ τους.

Άρθρο 343 **Διαχείριση βοσκατάπων**

1. Τις περιουσίες, που ανήκαν πριν από το νόμο ΔΝΖ' σε τέως Δήμους και προέρχονται από ιδιωτικές βοσκές, που η χρήση τους είχε ειραθεί από τους ιδιοκτήτες στην κοινή χρήση, διαχειρίζεται το δημοτικό συμβούλιο, στην περιφέρεια του οποίου βρίσκονται, σύμφωνα με τις διατάξεις που ρυθμίζουν τη Διαχείριση δημοτικής περιουσίας.

2. Ειδικότερα, στους Δήμους, που οι κάτοικοί τους μετακινούνται ομαδικά έξω από τη διοικητική περιφέρειά τους και στον ίδιο τόπο, για διαχείριση ή παραθερισμό, τις ανωτέρω βοσκές διαχειρίζεται ο Δήμος, στην περιφέρεια του οποίου γίνεται η διαχείριση ή ο παραθερισμός, και όχι ο Δήμος, στην Περιφέρεια του οποίου βρίσκονται οι βοσκές.

Άρθρο 344 **Ασφάλιση περιουσιακών στοιχείων**

Οι δήμοι, οι περιφέρειες και τα νομικά τους πρόσωπα μπορούν να ασφαλίζουν τα περιουσιακά τους στοιχεία, καθώς και την αστική τους ευθύνη, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

Άρθρο 345 **Διοικητική υποστήριξη νησιωτικών δήμων**

1. Εάν και μετά την έκδοση της απόφασης που προβλέπεται στο εδάφιο α) της παρ. 3α του άρθρου 337 του παρόντος Κώδικα διαπιστώνεται η αδυναμία του δήμου να ασκήσει τις αρμοδιότητες αυτές λόγω έλλειψης εξειδικευμένου προσωπικού και υλικοτεχνικής υποδομής, οι μεγαλύτεροι σε πληθυσμό δήμοι των περιφερειακών ενότητων των περιφερειών της ενότητας Β του άρθρου 95 υποχρεούνται να παρέχουν πλήρη διοικητική υποστήριξη στους συγκεκριμένους δήμους. Και στην περίπτωση αυτή αποφασιστικές ή γνωμοδοτικές αρμοδιότητες, οι οποίες παρέχονται από την κείμενη νομοθεσία στα μονομελή ή συλλογικά αιρετά όργανα, εξακολουθούν να ασκούνται από τον υποστηριζόμενο διοικητικά δήμο. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης καθορίζεται ο μεγαλύτερος σε πληθυσμό δήμος της περιφερειακής ενότητας, μετά από προηγούμενη εισήγηση του εξυπηρετούμενου δήμου, η οποία παρέχεται εντός μηνός αφότου ζητηθεί, και ρυθμίζεται κάθε ειδικό, τεχνικό και λεπτομερειακό ζήτημα, τα οποία σχετίζονται με την άσκηση των αρμοδιοτήτων και την παροχή διοικητικής υποστήριξης.

2. Οι δήμοι της ενότητας Β του άρθρου 95, που απασχολούνται κατά την παράγραφο 1 το απαραίτητο προσωπικό και την αναγκαία υλικοτεχνική υποδομή για την άσκηση των αρμοδιοτήτων που προβλέπονται σε αυτό, υποβάλλουν σχετικό αίτημα εξαιρέσεώς τους από την εφαρμογή της παραγράφου 1 προς τον Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Το αίτημα υποβάλλεται μετά από απόφαση που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του οικείου δημοτικού συμβουλίου. Ο Γενικός Γραμματέας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, εφόσον διαπιστώσει την τήρηση της ανωτέρω διαδικασίας και το αιτιολογημένο του αιτήματος, εκδίδει σχετική διαπιστωτική απόφαση.

Άρθρο 346 **Αποζημιώσεις μελών επιτροπών και συμβουλίων – Αμοιβή πληρεξουσίων δικηγόρων**

1. Στα μέλη της επιτροπής του άρθρου 11 χορηγούνται οδοιπορικά έξοδα και έξοδα μετακίνησης, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2685/1999 (Α' 3), όπως κάθε φορά ισχύει. Η αποζημίωση κατά συνεδρίαση καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών.

2. Τα οδοιπορικά έξοδα, τα έξοδα μετακίνησης, οι αποζημιώσεις και οι δαπάνες λειτουργίας της επιτροπής ορίων επιβαρύνουν τους ενδιαφερόμενους δήμους και κατανέμονται μεταξύ τους με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

3. Η αμοιβή των μελών του συμβουλίου του άρθρου 7 και των επιτροπών των άρθρων 4, 9 και 105 του παρόντος, καθώς και των εισηγητών και των γραμματέων αυτών καθορίζεται, κατά συνεδρίαση, με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών.

4. Ο πρόεδρος, τα μέλη και ο γραμματέας όλων των συμβουλίων και επιτροπών που συνιστώνται, κατ' εφαρμογή του παρόντος, παρέχουν τις υπηρεσίες τους σε ώρες που δεν είναι εργάσιμες. Στους ανωτέρω χορηγείται αποζημίωση, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 21 του ν. 4024/2011 (Α' 226), όπως κάθε φορά ισχύουν.

5. Για την εξώδικη ή δικαστική αντιμετώπιση νομικών ζητημάτων μπορεί να διορίζεται από το δήμο ή τις περιφέρειες πληρεξουσίου δικηγόρος, ο οποίος αμείβεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα περί δικηγόρων, όπως ισχύουν κάθε φορά. Εφ' όσον πρόκειται για νομικά ζητήματα που έχουν ιδιαίτερη σημασία ή σπουδαιότητα και απαιτούν εξειδικευμένη νομική γνώση ή εμπειρία, η αμοιβή του δικηγόρου μπορεί να ξεπερνάει τα ανωτέρω όρια. Στην περίπτωση αυτή η σχετική απόφαση λαμβάνεται από το δημοτικό συμβούλιο με την πλειοψηφία των 2/3 του συνόλου των μελών του.

Άρθρο 347 **Δημοσίευση αποφάσεων**

1. Ο δήμος και η περιφέρεια υποχρεούνται να διαθέτουν επίσημη ιστοσελίδα. Σε αυτήν αναρτώνται όλες οι αποφάσεις των οργάνων τους, παράλληλα με τα όσα ειδικότερα ορίζονται στην ισχύουσα νομοθεσία. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών μπορούν να ορίζονται ειδικότερες τεχνικές και άλλες προδιαγραφές ως προς τη σύνθεση, το περιεχόμενο, την προσβασιμότητα και γενικότερα τη δημιουργία, συντήρηση, ανανέωση και λειτουργία της ιστοσελίδας.

2. Πέντε ημέρες μετά τη συνεδρίαση του δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου, της επιτροπής ποιότητας ζωής, κα της οικονομικής επιτροπής των δήμων και των περιφερειών, αντίστοιχα, με ευθύνη του προέδρου τους, δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα του δήμου και της περιφέρειας πίνακας που περιλαμβάνει τα θέματα που συζητήθηκαν, τον αριθμό των αποφάσεων και περίληψη του περιεχομένου τους. Οι αποφάσεις δημοσιεύονται επίσης σε ειδικά πίνακα του δημοτικού καταστήματος ή του καταστήματος της περιφέρειας που είναι προορισμένοι για αυτόν τον σκοπό. Με απόφαση του δημάρχου ή του περιφερειάρχη καθορίζεται ο τρόπος γνωστοποίησης των αποφάσεων στις τοπικές και δημοτικές κοινότητες ή στις περιφερειακές ενότητες αντίστοιχα. Για τις δημοσιεύσεις αυτές συντάσσεται αποδεικτικό ενώπιον δύο μαρτύρων.

3. Οι κανονιστικού περιεχομένου αποφάσεις δημοσιεύονται σε πλήρες κείμενο στο δημοτικό κατάστημα ή στο κατάστημα της περιφέρειας, σύμφωνα με την παραπάνω διαδικασία, ενώ περίληψή τους δημοσιεύεται, με ευθύνη του προέδρου του δημοτικού και περιφερειακού συμβουλίου, στην ιστοσελίδα του δήμου. Οι αποφάσεις αυτές παραμένουν συνεχώς εκτεθειμένες σε χώρο του δημοτικού καταστήματος ή του καταστήματος της περιφέρειας που είναι προσιτός στο κοινό.

4. Οι ατομικού περιεχομένου πράξεις δημοσιεύονται υπό μορφή περίληψης και κοινοποιούνται στον ενδιαφερόμενο.

5. Οι αποφάσεις των συμβουλίων των δημοτικών και των τοπικών κοινοτήτων δημοσιεύονται σύμφωνα με τις διατάξεις για τη δημοσίευση των αποφάσεων του δημοτικού συμβουλίου. Ο πρόεδρος του συμβουλίου της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας μέσα σε οκτώ (8) ημέρες από τη συνεδρίαση διαβιβάζει στο δήμαρχο απόσπασμα των πρακτικών του συμβουλίου, το οποίο περιλαμβάνει κάθε απόφαση του συμβουλίου χωριστά, μαζί με αντίγραφο του αποδεικτικού δημοσίευσης. Οι αποφάσεις των συμβουλίων των δημοτικών κοινοτήτων είναι εκτελεστές από τη δημοσίευσή τους, σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους, με την επιφύλαξη της περίπτωσης η της παρ. 3 του άρθρου 131 του παρόντος.

Άρθρο 348 **Κοινοποιήσεις και επιδόσεις**

Οι επιδόσεις ή κοινοποιήσεις πράξεων των δημοτικών ή περιφερειακών αρχών που προβλέπονται από τον παρόντα Κώδικα γίνονται από όργανα της αρμόδιας δημοτικής υπηρεσίας με επίδοση ή με το ταχυδρομείο με απόδειξη

Άρθρο 349 **Βεβαίωση μόνιμης κατοικίας**

Η ιδιότητα μόνιμου κατοίκου, όπου αυτή απαιτείται, βεβαιώνεται από το δήμαρχο. Η οικεία βεβαίωση χορηγείται, εφόσον προκύπτει πραγματική εγκατάσταση στα δήμα, που αποδεικνύεται με την υποβολή από τον ενδιαφερόμενο απόδειξης λαγαριασμού ΔΕΚΟ ή αντιγράφου εκκαθαριστικού της οικείας Δημόσιας Οικονομικής Υπηρεσίας. Εάν αιτιολογημένως, η ιδιότητα του μόνιμου κατοίκου δεν μπορεί να αποδειχθεί από τα ανωτέρω δικαιολογητικά, αποδεικνύεται από τον ενδιαφερόμενο με κάθε άλλο πρόσφορο αποδεικτικό μέσο. Η υπεύθυνη δήλωση του ενδιαφερόμενου δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως μοναδικό αποδεικτικό μέσο. Σε κάθε περίπτωση ο δήμαρχος δύναται να αρνηθεί τη χορήγηση της βεβαίωσης με παράθεση ειδικής αιτιολογίας.

Άρθρο 350 **Κυρώσεις**

1. Ο δήμαρχος, ο αντιδήμαρχος, οι δημοτικοί σύμβουλοι και οι υπάλληλοι που είναι αρμόδιοι για την εφαρμογή και τον έλεγχο των προϋποθέσεων, προδιαγραφών και όρων της 28492/2009 απόφασης του Υπουργού Εσωτερικών, όπως κάθε φορά αυτή ισχύει, τιμωρούνται με παινή φυλάκισης τουλάχιστον ενός έτους, αν προκληθεί σωματική βλάβη ή θάνατος προσώπου που οφείλεται σε παραλείψεις τους αναφορικά με την τήρηση των ως άνω προϋποθέσεων, προδιαγραφών και όρων.

2. Σε βάρος εκείνων που δεν συμμορφώνονται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περ. 23 του τομέα Περιβάλλοντος του άρθρου 94 του παρόντος επιβάλλεται πρόστιμο πενήντα (50) λεπτών, ανά τετραγωνικό μέτρο του οικείου χώρου, το οποίο και αποτελεί έσοδο του οικείου δήμου, βεβαιώνεται εις

βάρους τους η ισόποση σχετική δαπάνη του δήμου προς καθαρισμό και υποβάλλεται μήνυση για το αδίκημα του άρθρου 433 του Ποινικού Κώδικα.

Άρθρο 351 **Ενημερότητα οφειλών**

Προϋπόθεση για αδειοδοτήσεις από δήμους και περιφέρειες είναι η μη ύπαρξη, εις βάρος του ενδιαφερομένου, βεβαιωμένων ληξιπρόθεσμων οφειλών προς αυτούς, με εξαίρεση τις περιπτώσεις εκκρεμοδικίας και του διακανονισμού καταβολής αυτών, σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία.

Άρθρο 352 **Ινστιτούτο Νησιωτικής Πολιτικής**

1. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται μετά από πρόταση των Υπουργών Οικονομικών, Εσωτερικών και Ναυτιλίας και Αιγαίου, συνιστάται νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου με την επωνυμία Ερευνητικό Ινστιτούτο Νησιωτικής Πολιτικής, το οποίο υπάγεται στην εποπτεία του Υπουργού Ναυτιλίας και Αιγαίου. Σκοπός του Ινστιτούτου είναι η έρευνα και η εκπόνηση μελετών για την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη των νησιωτικών περιοχών. Με το διάταγμα καθορίζεται ο τρόπος οργάνωσης, διοίκησης και λειτουργίας του Ινστιτούτου, εξειδικεύονται οι σκοποί του, προσδιορίζονται οι πόροι και τα έσοδα του και ρυθμίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια.

2. Έδρα του Ινστιτούτου ορίζεται η έδρα της Γενικής Γραμματείας Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής. Το Ινστιτούτο υποστηρίζεται γραμματειακά από τη Γενική Γραμματεία Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής και επιστημονικά από το Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

3. Το Ινστιτούτο ενεργεί ως σύμβουλος των Υπουργείων Εσωτερικών και Ναυτιλίας και Αιγαίου, καθώς και του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και της τοπικής αυτοδιοίκησης, για τα θέματα χάραξης και άσκησης πολιτικών ως προς τις νησιωτικές περιοχές και συνεργάζεται με ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα και ερευνητικά Ινστιτούτα της ημεδαπής και της αλλοδαπής. Για το σκοπό αυτό συντάσσει και υποβάλλει ετήσια έκθεση απολογισμού της δράσης του στον Πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων.

Άρθρο 353 **Σχολικές επιτροπές**

Οι σχολικές επιτροπές, οι οποίες συστάθηκαν με την παρ. 8 του άρθρου 5 του ν. 1894/1990 (Α'110), και συγχωνεύθηκαν με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 103 του ν.3852/2010, καθώς και οι ενταίες σχολικές επιτροπές, καταργούνται με τη δημοσίευση του παρόντος. Ο δήμος ασκεί πλήρως όλες τις αρμοδιότητές τους και υπεισέρχεται αυτοδικαίως και χωρίς καμιά άλλη διατύπωση σε όλα εν γένει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των σχολικών επιτροπών που καταργούνται, συμπεριλαμβανομένων και των εκκρεμών δικών, εξομοιούμενος με καθολικό διάδοχο αυτών.

Άρθρο 354 **Αναπροσαρμογή χρηματικών ορίων και ποσών**

Τα χρηματικά όρια και ποσά, που ορίζονται στον παρόντα Κώδικα και στις κατ' εξουσιοδότησή του εκδιδόμενες πράξεις, μπορούν να αυξομειώνονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Άρθρο 355 **Λαϊπές τελικές διατάξεις**

1. Η αληθής έννοια των διατάξεων της παρ. 1 του άρθρου 192 είναι ότι οι πόροι δήμων, που προέρχονται από τα έσοδα από το φόρο εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων και από το φόρο προστιθέμενης αξίας, αφορούν εισπράξεις που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους ανεξαρτήτως της οικονομικής χρήσης την οποία αφορούν.

2. Η αστυνομική αρχή του τόπου της έδρας των κέντρων διασκεδάσεως και των καταστημάτων του άρθρου 1 παρ. 1 του πδ 180/1979 (Α' 46), καθώς και των λοιπών καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος, στα οποία σύμφωνα με τις ισχύουσες κάθε φορά υγειονομικές διατάξεις προσφέρονται σιτισινοματώδη ποτά για άμεση εντός αυτών κατανάλωση, σφραγίζει υποχρεωτικά το κατάστημα για χρονικό διάστημα δέκα ημερών αν βεβαιώνονται από αστυνομικούς συνολικά, εντός έτους, τρεις παραβάσεις των διατάξεων του άρθρου 2 παρ. 2 περίπτωση α' του πδ 180/1979, ως ισχύει. Αντίγραφο της απόφασης σφράγισης του καταστήματος και της σχετικής έκθεσης κοινοποιούνται αυθημερόν στον κατά τόπο αρμόδιο δήμο, ο οποίος οφείλει στο χρονικό αυτό διάστημα να εκδώσει την απόφαση αφαίρεσης της άδειας λειτουργίας του καταστήματος. Σε περίπτωση που αποφασισθεί από τον οικείο δήμο η αφαίρεση της άδειας λειτουργίας για διάστημα μεγαλύτερο των δέκα ημερών, η σφράγιση διατηρείται και για τον πέραν των δέκα ημερών χρόνο.

3. Με απόφαση του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων καθορίζεται το όργανο και η διαδικασία σχετικά με την έγκριση των σχολικών εκδρομών και των πάσης φύσεως μετακινήσεων στο εσωτερικό και στο εξωτερικό των μαθητών και των εκπαιδευτικών των σχολικών μονάδων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που συμμετέχουν σε ευρωπαϊκά και διεθνή προγράμματα.

4. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών μετά από γνώμη της ΚΕΔΕ και της ΕΝΠΕ αντίστοιχα εκδίδεται Κώδικας Συμπεριφοράς των αιρετών οργάνων της τοπικής αυτοδιοίκησης

Άρθρο 356

Παραπομπή σε ειδικούς νόμους

1. Όπου στις διατάξεις του παρόντος γίνεται παραπομπή σε ειδικούς νόμους και σε πράξεις που εκδόθηκαν κατ' εξουσιοδότηση αυτών, αυτή αναφέρεται σε κάθε μεταγενέστερη τροποποίηση, συμπλήρωση ή αντικατάσταση τούτων.

2. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών ρυθμίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος, καθώς και ειδικότερα θέματα ή θέματα με τοπικό ενδιαφέρον ή με χαρακτήρα τεχνικό ή λεπτομερειακό

